

การศึกษาเปรียบเทียบคำว่า “le” ในภาษาจีนกลางกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย

นางสาว สุชาทิพย์ อัมพรคณัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

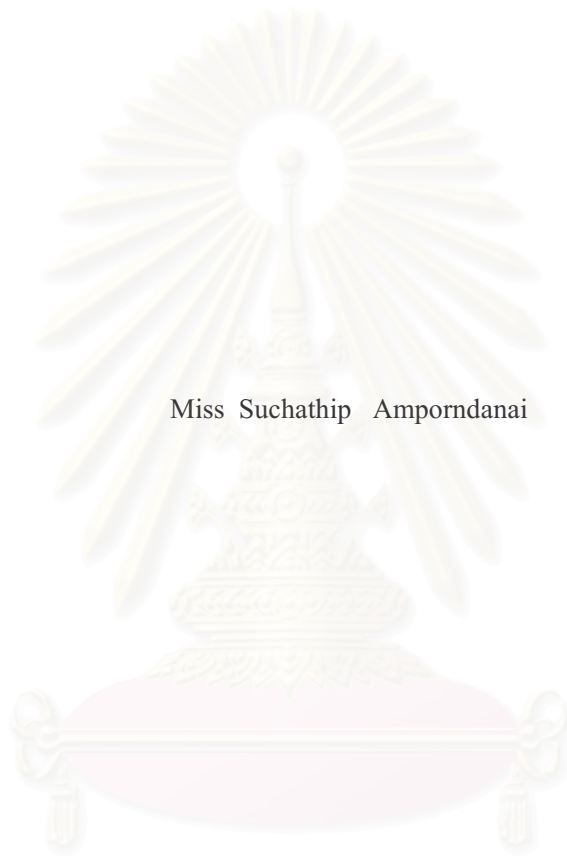
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4146-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF “LE” IN MANDARIN AND “LΞΣW” IN THAI

Miss Suchathip Amporndanai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Chinese
Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

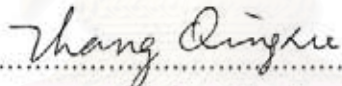
ISBN 974-17-4146-4

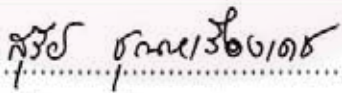
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบคำว่า “le” ในภาษาจีนกลางกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย
โดย	นางสาวสุชาทิพย์ อัมพรคนัย
สาขาวิชา	ภาษาจีน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สุรีย์ ชุณหะเรืองเดช
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... กณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จาง ชิงชวี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สุรีย์ ชุณหะเรืองเดช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรัทษ์ เพชรเชิดชู)

สุชาติพิทย์ อัมพรคนัย : การศึกษาเปรียบเทียบคำว่า “le” ในภาษาจีนกลางกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย (A COMPARATIVE STUDY OF “LE” IN MANDARIN AND “LEEW” IN THAI) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.สุรีย์ ชุณหเรืองเดช , อ.ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 397 หน้า. ISBN 974-17-4146-4 .

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำ “le” ในภาษาจีนกลางซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำ “le1” กับคำ “le2” และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำ “le” ในภาษาจีนกลางกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย

ผลการวิจัยพบว่า คำ “le1” กับ คำ “le2” ในภาษาจีนกลางมีความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน คือ คำ “le1” เป็นคำช่วยแสดงความหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำ และการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งความหมายทางไวยากรณ์ทั้งสองขึ้นอยู่กับหน่วยภาคแสดงที่คำ “le1” ปรากฏร่วมด้วยและรูปแบบของประโยค คำ “le2” แสดงความหมายของการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ และเมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย พบว่าโดยปกติแล้วคำ “แล้ว” จะแสดงความหมายทางไวยากรณ์เหมือนกับคำ “le1” เมื่อคำ “แล้ว” นั้นเป็น ก) คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง “แล้ว” ปรากฏในประโยคต้นของประโยคแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่อง ข) คำเชื่อมต้นอนุพากย์ “แล้ว” ปรากฏในประโยคหลังของประโยคแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่อง และ ค) คำ “แล้ว” ที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือคำเชื่อมปรากฏในโครงสร้างประโยคเดียวที่มีภาคแสดงอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งคำ “แล้ว” เหล่านี้จะแสดงความหมายว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หน่วยภาคแสดงหลังจึงเกิดขึ้นตามมา ส่วนคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง “แล้ว” ที่ไม่ได้ปรากฏตามเงื่อนไข ก, ข, ค ข้างต้น จะมีความหมายทางไวยากรณ์เหมือนกับคำ “le2”

ภาควิชา.....ภาษาตะวันออก..... ลายมือชื่อนิติศ..... สุชาติพิทย์ อัมพรคนัย
สาขาวิชา.....ภาษาจีน..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... สุรีย์ ชุณหเรืองเดช
ปีการศึกษา.....2548..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

##4580239422 : MAJOR CHINESE

KEY WORD: “LE” / ASPECT MARKER / “LΞΣW” IN THAI

SUCHATHIP AMPORNDANAI : A COMPARATIVE STUDY OF “LE” IN MANDARIN AND “LΞΣW” IN THAI. THESIS ADVISOR : SUREE CHOONHARUANGDEJ, Ph.D, THESIS CO-ADVISOR : ASSOC.PROF. PRAPIN MANOMAIVIBOOL, Ph.D, 397 pp. ISBN 974-17-4146-4.

This study aims to compare the grammatical meanings and syntactic structures of “le1” and “le2” in Mandarin Chinese, and those of “le” in Mandarin Chinese and “lΞεw” in Thai.

This study shows that “le1” and “le2” in Mandarin Chinese have different grammatical meanings and syntactic structures. “le1” is an aspect marker indicating either completion of action or change, depending on the types of co-occurring predicates and sentence structures with which the “le1” occurs. “le2” indicates the occurrence of a new situation or a new state. Comparing “le1” and “le2” in Mandarin Chinese with “lΞεw” in Thai, we find that “lΞεw” in Thai and “le1” in Mandarin Chinese share grammatical meanings in the following circumstances : a) when the post-predicative auxiliary “lΞεw” in Thai occurs at the end of the first clause in a compound sentence; b) when the clause co-ordinator “lΞεw” in Thai occurs at the beginning of the subsequent clause in a compound sentence; and c) when a semi-post-predicative auxiliary / semi-clause co-ordinator “lΞεw” occurs in a single sentence consisting of at least two predicates. In all these 3 cases, the word “lΞεw” indicates that the first predicate has been completed, and then followed by the subsequent predicate. The post-predicative auxiliary “lΞεw” in Thai that does not occur in the above mentioned circumstances shares similar grammatical meanings with “le2” in Mandarin Chinese.

Department..... Eastern Languages..... Student's signature..... *Suchathip Amporndanai*
 Field of study..... Chinese..... Advisor's signature..... *Suree Choonharuangdej*
 Academic year..... 2005..... Co-advisor's signature..... *Prapin Manmaivibool*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิน มโนมัยวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรีย์ ชุมหะเรืองเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้สละเวลาให้คำแนะนำอันทรงคุณค่าและพิจารณาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ Yang Tiange 楊天戈 ที่กรุณาตรวจแก้ภาคผนวก (วิทยานิพนธ์ที่แปลเป็นภาษาจีน) ตลอดจนให้คำแนะนำที่มีค่ายิ่งต่อการวิจัยแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ Wang Guangquan 王光全 และรองศาสตราจารย์ Zhang Qingxu 張慶旭 ที่ช่วยชี้แนะในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. Guo Rui 郭銳 ที่ให้คำปรึกษาในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาภาษาจีนที่เมตตาต่อผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ อาจารย์ ดร.ปราณี โชคขจิตสัมพันธ์ ที่ให้คำปรึกษาในด้านการวิจัยและการศึกษาในด้านต่างๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ที่ให้คำแนะนำ บทความต่างๆที่มีคุณค่าต่อการวิจัย รวมถึงความเมตตาที่อาจารย์มีให้ต่อผู้วิจัยตลอดมา การได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาภาษาศาสตร์กับอาจารย์ เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสนใจและรักที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในด้านภาษามากยิ่งขึ้นและตลอดไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี

ผู้วิจัยขอขอบคุณน้องมิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์อย่างมาก งานวิจัยของผู้วิจัยจะไม่สมบูรณ์ได้ ถ้าขาดงานวิจัยการศึกษาเชิงประวัติคำ“แล้ว”ที่มีคุณค่ายิ่งของน้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อปรีชา ที่ให้การสนับสนุนการศึกษา คุณแม่กนกพร ไตรปัญญาศาสตร์ ที่คอยปลอบโยนผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณน้องสุวรรณี สุวรรณา สุรินทร์ รุ่งนภาที่คอยช่วยเหลือ ขอขอบคุณสุกัญญา วงศ์คงเดิม ผกามาส มสารกรณ์ท์ พีร์ตนา พนมเนตรกุล ที่ศิริรัตน์ เดชอัสกุล เพื่อนผู้ช่วยเหลือและคอยปลอบเมื่อยามท้อใจ ขอขอบคุณอุรา เค้นวิทย์เลิศล้ำ มนต์ชัย แซ่เตีย นิดิ อธิกิจ และจันทรา แซ่เฮ่ น้องๆที่เรียนปริญญาโทร่วมกัน ขอขอบคุณน้ำใจที่มอบให้ตอนไปศึกษาที่ปักกิ่งและตลอดเวลาที่เรียนด้วยกัน ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	3
1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	5
1.9 คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวคิดของการณ์ลักษณะ.....	13
2.1.1 แนวคิดของการณ์ลักษณะจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา.....	13
2.1.2 นักวิชาการจีนกับการใช้แนวคิดการณ์ลักษณะ.....	18
2.2 แนวคิดของกาล.....	22
2.2.1 การศึกษาวิจัยต่างๆเกี่ยวกับกาล.....	22
2.2.2 ความคิดเกี่ยวกับกาลในภาษาจีน.....	23
2.3 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำ‘le’.....	25
2.3.1 แนวคิดที่คำ‘le1’และ คำ‘le2’แสดงความหมายต่างกัน.....	25
2.3.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le1’.....	25
2.3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le2’.....	42

2.3.2	แนวคิดที่คำ‘le1’และ คำ‘le2’ แสดงความหมายทางไวยากรณ์ เหมือนกัน.....	54
2.4	การศึกษาคำว่า‘แล้ว’ในภาษาไทย.....	55
2.5	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le’และ คำ‘แล้ว’.....	63
3	การใช้คำ‘le’ในภาษาจีนกลาง.....	65
3.1	ประวัติของคำ 了.....	65
3.2	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์.....	81
3.2.1	การทำให้ประโยคนั้นมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง.....	81
3.2.2	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le1’.....	87
3.2.2.1	คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ของการกระทำหรือพฤติกรรม.....	87
3.2.2.2	คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ของการเปลี่ยนแปลง.....	109
3.2.2.3	คำ‘le1’เมื่อปรากฏในโครงสร้างต่างๆ.....	127
3.2.3	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le2’.....	132
3.2.3.1	ความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le2’.....	133
3.2.3.2	คำ‘le2’เมื่อปรากฏในรูปแบบประโยคต่างๆ.....	137
3.2.4	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le’ที่ปรากฏ ทั้งท้ายประโยคและหลังหน่วยภาคแสดง.....	147
3.2.5	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในประโยค.....	156
4	การใช้คำ‘แล้ว’ในภาษาไทย.....	163
4.1	ประวัติของคำ‘แล้ว’.....	163
4.1.1	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ ในสมัยสุโขทัย.....	163
4.1.2	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ ในสมัยอยุธยา.....	164
4.1.3	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ ในสมัยรัชกาลที่ 1-3.....	167

4.1.4	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ในสมัยรัชกาลที่ 4-5.....	171
4.1.5	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ในสมัยรัชกาลที่ 6-8.....	176
4.1.6	ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ในสมัยปัจจุบัน.....	183
4.2	ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ ‘แล้ว’.....	195
4.2.1	ความหมายทางไวยากรณ์ของคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’.....	195
4.2.2	คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับหน่วยภาคแสดงและรูปแบบต่างๆ.....	199
4.2.3	ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเชื่อม ‘แล้ว’ และ คำ ‘แล้ว’ ที่มี ลักษณะที่กำกวมระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม.....	214
5	เปรียบเทียบคำ ‘le’ กับ คำ ‘แล้ว’ ในภาษาไทย.....	216
5.1	เปรียบเทียบคำ ‘le1’ กับคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’.....	216
5.2	เปรียบเทียบคำ ‘le2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’.....	222
5.3	เปรียบเทียบคำ ‘le1+2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’.....	232
5.4	การปรากฏร่วมกันในประโยคของคำ ‘le1’ และ คำ ‘le2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’.....	233
5.5	คำ ‘le’ กับคำเชื่อม ‘แล้ว’.....	235
6	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	236
6.1	สรุปผลการศึกษา.....	236
6.2	ข้อเสนอแนะ.....	240
	รายการอ้างอิง.....	241
	บรรณานุกรม.....	250
	ภาคผนวก.....	255
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	397

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนการใช้คำ了ในสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน สมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยราชวงศ์เว่ยจีน ราชวงศ์เหนือใต้และราชวงศ์สุย	69
2 แสดงจำนวนความถี่ของการปรากฏของคำ了ในสมัยราชวงศ์เว่ยจีนและราชวงศ์เหนือใต้.....	70
3 แสดงจำนวนการใช้คำ了 ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์จาก‘敦煌變文’ Dūnhuáng biànwén และ《景德傳燈錄》Jǐngdéchuándēnglù	71
4 แสดงจำนวนการใช้คำ了ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์ จาก Dūnhuáng biànwén และ Jǐngdéchuándēnglù.....	75
5 แสดงจำนวนการใช้คำ了ในสมัยซ่งเหนือ.....	76
6 แสดงจำนวนการใช้คำ了ในสมัยซ่งใต้.....	76
7 แสดงจำนวนการใช้คำ了ในสมัยหยวน.....	77
8 แสดงหน้าที่ของคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน.....	193
9 แสดงความหมายของคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน.....	194

สารบัญแผนภูมิ

ฉ

แผนภูมิ

หน้า

1. เปรียบเทียบจำนวนในการใช้คำ 了 ในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้กับการใช้คำ 了 ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์..... 71
2. แสดงการเปรียบเทียบจำนวนการใช้คำ 了 ที่เป็นคำแท้และคำไม่แท้ในสมัยซ่งเหนือ สมัยซ่งใต้ และสมัยหยวน..... 79

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของคำ‘le’ ซึ่งอยู่หลังคำกริยาและอยู่ท้ายประโยคในภาษาจีนกลางสมัยปัจจุบัน นั้น 楊天戈 Yáng Tiāngē (1980 a, 1980 b, 1983, 1987, 2006 สัมภาษณ์) ได้วิจัยไว้ว่า น่าจะพัฒนามาจากคำกริยา‘le’ ซึ่งปรากฏหลักฐานการใช้ในหนังสือ《後漢書》Hòu Hàn shū ปลายราชวงศ์ฮั่น (แต่มีการใช้เพียง 3 ครั้งเท่านั้น) เมื่อเข้าสู่สมัยราชวงศ์เว่ยจีน ราชวงศ์เหนือได้ คำ‘le’มีการใช้เพิ่มมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงจากคำ‘le’มาเป็นคำ‘le’ในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า ก่อนจะมาเป็นคำ‘le’ในปัจจุบันนั้น ได้ผ่านพัฒนาการอันยาวนานเพื่อตอบสนองความต้องการทางภาษาทำให้มีการใช้คำ‘le’อย่างมากในปัจจุบัน และเนื่องจาก คำ‘le’นั้นมีลักษณะทางไวยากรณ์ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สองนั้นมีข้อผิดพลาดในการใช้อย่างมาก โดยเฉพาะผู้ศึกษาชาวไทย เนื่องจากในภาษาไทยมีคำ‘แล้ว’ซึ่งมีลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายใกล้เคียงกับทั้งคำ‘le1’และคำ‘le2’ ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยจึงมักนำทั้ง คำ‘le1’และคำ‘le2’มาเทียบกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนในการนำไปใช้ รวมทั้งยังไม่มีผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบคำ‘le’กับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยมาก่อน ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาเปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำ‘le’กับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย และในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ และคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ตามลำดับ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำ‘le’นั้นมีความซับซ้อนทั้งด้านความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์ ทำให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ปัญหาของคำ‘le’

ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน มีการแบ่งประเภทคำ‘le’เป็นจำนวนมาก ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแบ่งคำ‘le’เพียง 2 ประเภท คือ ก) คำ‘le1’ซึ่งอยู่หลังหน่วยภาคแสดงและถ้ามีหน่วยกรรมจะอยู่หน้ากรรม 呂叔湘 Lǚ Shūxiāng (1999 : 351-358) ได้อธิบายคำ‘le1’ว่า ใช้แสดงว่าการกระทำนั้นได้เกิดขึ้นและได้ *ดำเนินการสำเร็จลุล่วง* 完成 wánchéng Lǚ Shūxiāng ไม่ได้ อธิบายความหมายของคำว่า wánchéng แต่ได้อธิบายความหมายของประโยคตัวอย่างโดยให้ความหมายของ *การเสร็จสิ้น* 完 wán เช่น

這段路我們走了四十分鐘。(已走完)

Zhèduàn lù wǒmen zǒule sìshífēn zhōng. (yǐzǒu wán)

ถนนช่วงนี้ พวกเราใช้เวลาเดิน 45 นาที (เดินเสร็จแล้ว)

และ ข) คำ 'le2' ซึ่งอยู่ท้ายประโยค แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือกำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลง และยังมีหน้าที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ด้วย เช่น

颶風了。(已經開始颶風)

Guāfēng le. (yǐjīng kāishǐ guāfēng)

ลมพัดแล้ว (ลมเริ่มพัดแล้ว)

ความหมายทางไวยากรณ์ของคำ 'le1' ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าแสดงความหมายของการกระทำได้ ดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成 wánchéng นี้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า การกระทำได้เสร็จสิ้น ลิ้นสุด หรือแสดงอดีตกาล อย่างไรก็ตามประโยคจำนวนมากเมื่อปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ก็ไม่ได้แสดงความหมายของการสิ้นสุด เช่น

他養了一隻貓。

Tā yǎngle yìzhī māo.

เขาเลี้ยงแมวไว้หนึ่งตัว

ส่วนความหมายทางไวยากรณ์ของคำ 'le2' ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้เรียนเกิดข้อผิดพลาดในการนำไปใช้ เช่น

吃飯了, 吃飯了。

Chī fàn le, Chī fàn le.

กินข้าวได้แล้ว กินข้าวได้แล้ว

เมื่อผู้พูดพูดประโยคข้างต้นก่อนที่เราจะรับประทานอาหาร รูปประโยคไม่ได้แสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

2. ปัญหาที่เกิดจากคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการไทยหลายท่านพบว่า คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของอดีตกาล เหตุการณ์ที่เสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดแล้ว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยนั้นสามารถใช้แสดงว่า การดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น “เขากินข้าวแล้ว ก็ออกไปข้างนอก” หรือแสดงให้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้น ซึ่งสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่อาจแสดงการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง หรือการดำเนินการสำเร็จลุล่วงก็ได้ เช่น “เขากินข้าวแล้ว” แสดงให้เห็นการเริ่มต้นของเหตุการณ์ใหม่ คือในขณะที่รายงานนั้น เขาเริ่มต้นกินข้าวแล้ว หรือ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ใหม่ คือก่อนหน้านี้เขาไม่กินข้าว หรือ ไม่ยอมกินข้าว แต่ในขณะที่รายงาน เขายอมกินข้าวแล้ว หรือเมื่อถามว่า “เขากินข้าวหรือยัง” แล้วตอบว่า “เขากินข้าวแล้ว” คำ‘แล้ว’ยังแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

บางครั้งคำ‘แล้ว’ก็มีความหมายเหมือนกับคำ‘le1’ บางครั้งก็เหมือนคำ‘le2’ และผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยมักแปลคำ‘แล้ว’ในประโยคเป็นคำ‘le’ และแปลคำ‘le’ (ไม่ว่าจะเป็นคำ‘le1’หรือคำ‘le2’)เป็นคำ‘แล้ว’ ซึ่งข้อผิดพลาดดังกล่าวมักสืบเนื่องมาจากความสับสนของการใช้คำ‘le1’และคำ‘le2’ ไม่ว่าจะในลักษณะของการไม่ใช้คำ‘le1’หรือคำ‘le2’ในบริบทที่ควรใช้ หรือการใช้คำ‘le1’หรือคำ‘le2’ในบริบทที่ไม่ควรใช้

ด้วยเหตุทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ ความหมายของคำ‘le’ และนำมาเปรียบเทียบกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายของคำ‘le’ในภาษาจีนกลาง
2. เปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายของคำ‘le’ในภาษาจีนกลางกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. คำ‘le’ในภาษาจีนกลางจำแนกได้เป็นคำ‘le1’และ คำ‘le2’ คำ‘le’ทั้งสองในภาษาจีนกลางนั้น มีความแตกต่างทั้งในด้านไวยากรณ์และความหมาย
2. คำ‘le1’และคำ‘le2’ ในภาษาจีนกลางกับคำ‘แล้ว’ ในภาษาไทย มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างในด้านลักษณะทางไวยากรณ์และความหมาย

1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำ‘le’
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย
3. ตัวอย่างประโยคหนังสือไวยากรณ์จีน นวนิยายจีน และนวนิยายไทย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ ความหมายของคำ‘le’ในภาษาจีนกลางปัจจุบันที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำลงท้ายเท่านั้น
2. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ ความหมายของคำ‘le’ในภาษาจีนกลางปัจจุบันกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อมที่มีลักษณะสัมพันธ์กับคำ‘le’เท่านั้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหนังสือและเอกสารไวยากรณ์จีนกลาง หนังสือและเอกสารไวยากรณ์ไทยที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมตัวอย่างประโยคจำนวนมากจากงานเขียนของชาวจีนและชาวไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้โปรแกรม “TIR เพื่อค้นหาข้อมูลจากงานเขียนจีน” ที่ทำขึ้นโดยคณะภาษาและวรรณคดีจีนแห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง เพื่อช่วยในการค้นหาตัวอย่างประโยคข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ และได้นำตัวอย่างประโยคทั้งภาษาจีนและภาษาไทยมาจำแนกตามแนวทาง ดังนี้

1. จำแนกตามความหมายต่างๆของคำ‘le’
2. จำแนกและวิเคราะห์หน่วยภาคแสดงหลัก รูปแบบประโยคที่ปรากฏกับคำ‘le’
3. จำแนกตามความหมายต่างๆของคำ‘แล้ว’
4. จำแนกและวิเคราะห์หน่วยภาคแสดงหลัก รูปแบบประโยคที่ปรากฏกับคำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le’
5. เปรียบเทียบความหมายที่คล้ายกันและความหมายที่ต่างกันของคำ‘le’และ คำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le’ จากนั้นจึงวิเคราะห์สรุปและเขียนเป็นรายงานผลการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจการใช้คำ‘le’ในภาษาจีนกลาง
2. ทำให้เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำ‘le’ในภาษาจีนกลางกับคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย
3. เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจเปรียบเทียบคำในภาษาต่างประเทศที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำในภาษาของตนเอง

1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบสัทอักษร 漢語拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลางและหนังสือภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I ของรองศาสตราจารย์ ดร. ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2541, 2545) และเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลางฉบับร่าง 3 (2004, เอกสารการประชุม) ซึ่งจะสรุปไว้โดยสังเขป ดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b	(ป) ¹	p	(ฝ, พ)	m	(ม)	f	(ฝ, ฟ)
d	(ต)	t	(ถ, ท)	n	(น)	l	(ล)
z	(จ)	c	(ช, ฉ)	s	(ส, ซ)		
zh	(จ)	ch	(ช, ฉ)	sh	(ฉ, ฉ)	r	(ร)
j	(จ)	q	(ช, ฉ)	x	(ซ)		
g	(ก)	k	(ก, ค)	h	(ห)		
ng ²	(ง)	y	(ย, อ)	w	(ว, อ)		

¹ ในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าเสียงสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น อย่างไรก็ตาม มี 2 กรณีที่ w และ y ไม่ออกเสียงคล้ายกับ w และ y ตามลำดับ แต่จะออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง อ เมื่อ w นำหน้าสระ u และ y นำหน้าสระ i

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)	i (อิ, อี, อือ)
u (อุ)	ü (อู+อื)	er (เออร์)	ê (เอะ)

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, อาว)	ou (โอ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอะ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอะ)	ue (อู+เออ)	üe (อู+อื+เอะ)	üa (อู+อื+อา)
iao (อี+อา+โอะ)	iou ³ (อี+โอะ+อู)	uai (อู+อา+อี)	uei ³ (อู+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

—	เสียงหนึ่ง	(ออกเสียงเหมือนเสียงตรีในภาษาไทย)
/	เสียงสอง	(ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจตุรในภาษาไทย)
v	เสียงสาม	(ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
\	เสียงสี่	(ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

1.9 คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ใช้คำศัพท์เฉพาะซึ่งแปลมาจากคำศัพท์ที่เกี่ยวกับไวยากรณ์จีนกลาง ดังจะแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

³ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
情貌	qíngmào	การณ์ลักษณะ (王力 Wáng Lì, 1985a, 1985b)
體	tǐ	การณ์ลักษณะ (楊天戈 Yáng Tiāngē, 1987; (郭銳 Guō Ruì, 1991; 戴耀晶 Dài Yàojīng, 1995)
動態	dòngtài	การณ์ลักษณะ (房玉清 Fáng Yùqīng, 1992)
時態	shítài	การณ์ลักษณะ (朱德熙 Zhū Déxī, 1998) กาลลักษณะ (陳立民 Chén Lìmín, 2002)
時體	shítǐ	การณ์ลักษณะ
普通貌	pǔtōngmào	การณ์ลักษณะทั่วไป
開始貌	kāishǐmào	การณ์ลักษณะเริ่มต้น
開始體	kāishǐtǐ	การณ์ลักษณะเริ่มต้น
進行貌	jìnxíngmào	การณ์ลักษณะดำเนินการอยู่
進行體	jìnxíngtǐ	การณ์ลักษณะดำเนินการอยู่
繼續貌	jìxùmào	การณ์ลักษณะต่อเนื่องต่อไป
完成貌	wánchéngmào	การณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง
完成體	wánchéngtǐ	การณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
動作行為的完成	dòngzuò xíngwéide wánchéng	การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม
變化的完成	biànhuàde wánchéng	การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง
近過去貌	jìnguòqùmào	การณ์ลักษณะแสดงอดีตอันใกล้
短時貌	duǎnshímào	การณ์ลักษณะแสดงเวลาอันสั้น
完整體	wánzhěngtǐ	การณ์ลักษณะสมบูรณ์
非完整體	fēiwánzhěngtǐ	การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์
實現體	shíxiàntǐ	การณ์ลักษณะดำเนินการให้เป็นจริง
現在實現	xiànzài shíxiàn	การดำเนินการให้เป็นจริงในปัจจุบัน
過去實現	guòqù shíxiàn	การดำเนินการให้เป็นจริงในอดีตกาล
實詞	shící	คำแท้
半實半虛	bànshíbànxū	คำกึ่งคำแท้
虛詞	xūcí	คำไม่แท้
時態助詞	shítài zhùcí	คำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ (aspect) หรือคำช่วยแสดงกาลลักษณะ
時	shí	กาล
時制	shízhì	กาล

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
時間名詞	shíjiān míngcí	คำนามแสดงเวลา
名詞	míngcí	คำนาม
名詞詞組	míngcí cízǔ	นามวลี
數量詞	shùliàngcí	คำแสดงจำนวนและลักษณนาม
動詞	dòngcí	คำกริยา
動詞重疊	dòngcí chóngdié	การซ้ำคำกริยา
動詞詞組	dòngcí cízǔ	กริยาวลี
動態動詞	dòngtài dòngcí	คำกริยาพลวัต
靜態動詞	jìngtài dòngcí	คำกริยาทรงสภาพ
動作動詞	dòngzuò dòngcí	คำกริยาแสดงการกระทำ
位置動詞	wèizhì dòngcí	คำกริยาที่แสดงตำแหน่ง
姿勢動詞	zīshì dòngcí	คำกริยาที่แสดงลักษณะท่าทาง
關係屬於性動詞	guānxì shǔyúxìng dòngcí	คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ
心理活動動詞	xīnlǐ huódòng dòngcí	คำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ
心理動詞	xīnlǐ dòngcí	คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้
情緒心理動詞	qíngxù xīnlǐ dòngcí	คำกริยาแสดงความรู้สึก

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
認知心理動詞	rènzhī xīnlǐ dòngcí	คำกริยาแสดงการรับรู้
變化性動詞	biànhuàxìng dòngcí	คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง
自主動詞	zìzhǔ dòngcí	คำกริยาที่สามารถควบคุมได้ด้วยตัวเอง
非自主動詞	fēizìzhǔ dòngcí	คำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้
助動詞	zhùdòngcí	คำช่วยกริยา
詞尾	cíwěi	คำปัจจัย
動詞後綴	dòngcí hòuzhù	คำปัจจัยกริยา
動詞語後綴	dòngcíyǔ hòuzhù	คำปัจจัยกริยา
形容詞	xíngróngcí	คำคุณศัพท์
複合形容詞	fùhé xíngróngcí	คำคุณศัพท์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน
非謂形容詞	fēiwèi xíngróngcí	คำคุณศัพท์ที่ไม่สามารถทำหน้าที่ภาคแสดง
性質形容詞	xìngzhì xíngróngcí	คำคุณศัพท์แสดงลักษณะ
副詞	fùcí	คำวิเศษณ์
時間副詞	shíjiān fùcí	คำวิเศษณ์แสดงเวลา
語氣	yǔqì	น้ำเสียง
語氣詞	yǔqìcí	คำลงท้าย
決定語氣	juéding yǔqì	น้ำเสียงชี้ขาด

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
時量	shíliàng	ช่วงเวลา
動量	dòngliàng	ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำ
主語	zhǔyǔ	ประธาน
謂語	wèiyǔ	ภาคแสดง
謂詞	wèicí	หน่วยภาคแสดง
賓語	bīnyǔ	หน่วยกรรม
准賓語	zhǔnbīnyǔ	หน่วยกรรมชั่วคราว
動賓	dòngbīn	หน่วยกรรมที่เป็นภาคแสดง
定語	dìngyǔ	หน่วยขยายนาม
結果補語	jiéguǒ bǔyǔ	หน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล
趨向補語	qūxiàng bǔyǔ	หน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทาง
單一事件句	dānyī shìjiànjù	ประโยคที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์เดียว
連續事件句	liánxù shìjiànjù	ประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันไป
條件句	tiáojiànjù	ประโยคเงื่อนไข
祈使句	qíshǐjù	ประโยคคำสั่งหรือชักชวน
否定句	fǒudìngjù	ประโยคปฏิเสธ
存在句	cúnzàijù	ประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
判斷句	pànduànjù	ประโยควินิจฉัย
敘述句	xùshùjù	ประโยคบรรยาย
連動句	liándòngjù	โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน
兼語句	jiānyǔjù	โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์
述補結構	shùbǔ jiégòu	โครงสร้างภาคแสดงและหน่วยเสริมหลังกริยา
並列結構	bìngliè jiégòu	ประโยคมีความสัมพันธ์กันแบบเสมอภาค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำ 'le' พบว่ามีเอกสารและงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาลักษณะด้านโครงสร้างและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ 'le' เอกสารและงานวิจัยเหล่านี้ต่างมีแนวคิดทั้งที่มีลักษณะเหมือนกันและที่แตกต่างกัน

คำ 'le' จะปรากฏอยู่ 2 ตำแหน่งในประโยค คือ คำ 'le' ที่ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง ไม่ว่าจะเป็นคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี และถ้ามีหน่วยกรรม จะปรากฏอยู่หน้าหน่วยกรรม โดยทั่วไปเรียกว่าคำ 'le1' และคำ 'le' ที่ปรากฏอยู่ท้ายประโยค ซึ่งโดยทั่วไปเรียกว่าคำ 'le2'

นักวิชาการจำนวนมากได้แยกประเภทคำ 'le1' และคำ 'le2' ออกจากกัน เนื่องจากมีความหมายทางไวยากรณ์ต่างกัน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเห็นว่า คำ 'le1' และคำ 'le2' แสดงความหมายทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันหรือมีความหมายทางไวยากรณ์ร่วมกัน เพียงแต่เมื่อปรากฏในตำแหน่งที่ต่างกัน ก็จะแสดงความหมายที่แตกต่างกัน หรือก็คือแตกต่างกันที่การนำไปใช้ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า แนวคิดส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับคำ 'le1' จะเกี่ยวข้องกับแนวคิด *การณัฏลักษณะ aspect* และ *กาล tense* ซึ่งแตกต่างกันไป ส่วนแนวคิดของคำ 'le2' นั้นจะเกี่ยวข้องกับ *น้ำเสียง 語氣 yǔqì การณัฏลักษณะ* และ *กาล*

2.1 แนวคิดของการณัฏลักษณะ

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่า มีการจัดให้คำ 'le1' และคำ 'le2' แสดงความหมายของการณัฏลักษณะ อย่างไรก็ตามความหมายของการณัฏลักษณะและประเภทของการณัฏลักษณะเองนั้นก็ยังเป็นปัญหาอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ โดยเราอาจสรุปโดยสังเขปถึงแนวคิดการณัฏลักษณะของนักวิชาการต่างๆ ได้ ดังนี้

2.1.1 แนวคิดของการณัฏลักษณะจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา

Comrie (1976 : 3) ได้ให้คำจำกัดความการณัฏลักษณะว่า “การณัฏลักษณะเป็นการมององค์ประกอบเชิงเวลาภายในสภาพการณ์หนึ่งในแนวทางที่แตกต่างกัน” “Aspects are different ways of viewing the internal temporal constituency of a situation.”

Comrie (1976:16-18) ได้แบ่งการณั้ลักษณะออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การณั้ลักษณะสมบูรณ์และการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ โดยได้กล่าวว่า

ความแตกต่างระหว่างการณั้ลักษณะสมบูรณ์และการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ ... การณั้ลักษณะสมบูรณ์บ่งภาพรวมเป็นหนึ่งของเหตุการณ์หนึ่ง โดยไม่แยกความแตกต่างของแต่ละขั้นตอนซึ่งประกอบขึ้นเป็นเหตุการณ์นั้นๆ ในขณะที่การณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ ... การณั้ลักษณะสมบูรณ์จะแสดงถึงเหตุการณ์สมบูรณ์อย่างชัดเจน ที่มีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลางและตอนจบครบสมบูรณ์

The distinction between perfectivity and imperfectivity ... : perfectivity indicates the view of a situation as a single whole, without distinction of the various separate phases that make up that situation ; while the imperfectivity pays essential attention to the internal structure of the situation ...The perfective does indeed denote a complete situation, with beginning, middle, and end.

ดังตัวอย่าง

- (1) John read that book yesterday.
จอห์นอ่านหนังสือเล่มนั้นเมื่อวานนี้
- (2) Bāgōngjì àixuě wǔtiān.
การหยุดงานประท้วงมีต่อเนื่องกันอยู่ 5 วัน

นอกจากนี้ Comrie (1976 : 18-20) ยังกล่าวอีกว่า

... การใช้การณั้ลักษณะสมบูรณ์นั้น ไม่ได้เน้นที่การสิ้นสุดของเหตุการณ์มากกว่าส่วนอื่นๆ ของเหตุการณ์ แต่ต้องการแสดงให้เห็นการรวมเป็นหนึ่งเดียวขององค์ประกอบส่วนต่างๆของเหตุการณ์ ... ในภาษาจำนวนมากซึ่งแยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของการณั้ลักษณะสมบูรณ์และการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ รูปแบบของการณั้ลักษณะสมบูรณ์ของคำกริยาบางคำ โดยเฉพาะ

ในคำกริยาทรงสภาพ สามารถที่จะใช้แสดงการเริ่มต้นของเหตุการณ์ (ความหมายของการเข้าสู่เหตุการณ์) ... ในภาษาจีนกลางปัจจุบันก็เช่นกัน ภาคแสดงจำนวนมากทั้งที่เป็นคำคุณศัพท์และคำกริยา ซึ่งแสดงถึงลักษณะทรงสภาพ ต่างก็แสดงความหมายของการเข้าสู่เหตุการณ์ในกรณีลักษณะสมบูรณ์

...the use of the perfective puts no more emphasis, necessarily, on the end of a situation than on any other part of the situation, rather all parts of the situation are presented as a single whole... In many languages that have a distinction between perfective and imperfective forms, the perfective forms of some verbs, in particular of some stative verbs, can in fact be used to indicate the beginning of a situation (ingressive meaning)⁴... In Mandarin Chinese, too, a number of predicates, both adjectives and verbs, that normally refer to a state can have ingressive meaning in the Perfective.

ดังตัวอย่าง

(3) Tā g āo-le.

He became tall, has become tall.

ส่วนกรณีลักษณะไม่สมบูรณ์นั้น Comrie (1976 : 24) ได้กล่าวว่า “จะแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่มีแต่เฉพาะภายในเท่านั้นอย่างชัดเจน เป็นการมองเหตุการณ์จากภายใน”

⁴ Bybee (1985 : 148) กล่าวว่า “ถ้าเราจัดให้การเริ่มต้นเป็นแขนงย่อยหนึ่งของการณ์ลักษณะสมบูรณ์ เครื่องหมายกำหนดอย่างเป็นทางการของการเริ่มต้น ก็ควรจะแสดงความสัมพันธ์ที่ขึ้นตรงต่อกรณีลักษณะสมบูรณ์ ทว่าในทางตรงกันข้าม เครื่องหมายกำหนดของการเริ่มต้นกลับแสดงให้เห็นว่าเป็นอิสระต่อกรณีลักษณะสมบูรณ์ และส่วนใหญ่แล้วจะแสดงให้เห็นว่าเป็นอิสระจากการณ์ลักษณะอื่นๆในระบบการณ์ลักษณะของภาษาอีกด้วย” “If the inceptive is similarly a subdivision of the perfective, then the formal marking of inceptive would show its subordinate relation to the perfective. On the contrary, however, the marking of inceptive shows it to be thoroughly independent of the marking of the perfective, and in most cases, to be independent of the rest of the aspectual system of the language.”

...imperfectivity will already be apparent, namely explicit reference to the internal temporal structure of a situation, viewing a situation from within.

Comrie ได้แบ่งการณัลักษณะไม่สมบูรณ์ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การณัลักษณะไม่สมบูรณ์แบบประจำ Habitual แสดงให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ หรือ ยืดเยื้อ เช่น ในภาษาอังกฤษจะมีโครงสร้างที่มี *used to* เคย เช่น

(4) John used to work here.
จอห์นเคยทำงานที่นี่

2. การณัลักษณะไม่สมบูรณ์แบบต่อเนื่องหรือแบบช่วงเวลา Continuous or Durative แสดงลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อเนื่องกันไป ซึ่งยังแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท คือ การณัลักษณะกำลังดำเนินอยู่และการณัลักษณะที่ไม่กำลังดำเนินอยู่

1) การณัลักษณะกำลังดำเนินอยู่ *Progressive* แสดงการกระทำที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น หรือในเวลาที่อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ส่วนใหญ่มักใช้กับ คำกริยาไม่ทรงสภาพ *Non - Stative Verb* เช่น

(5) John is singing .
จอห์นกำลังร้องเพลง

ในตัวอย่าง(5)แสดงให้เห็นว่า การที่จอห์นกำลังร้องเพลงนั้นเกิดขึ้นพร้อมๆกับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น

2) การณัลักษณะที่ไม่ได้ดำเนินอยู่ *Nonprogressive* แสดงลักษณะสภาพที่ดำรงอยู่ในขณะที่ผู้พูด มักใช้กับ คำกริยาทรงสภาพ *Stative Verb* เช่น

(6) I see you there under the table .
ฉันเห็นคุณอยู่ใต้โต๊ะ

Smith (2000) เสนอว่า “มุมมองของการณ์ลักษณะจะมุ่งไปถึงความ เป็นเหตุการณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน” “Aspect viewpoint ... focus all or part of the eventuality.” และ Smith (2002) ได้แบ่งมุมมองของการณ์ลักษณะออกเป็น 3 ประเภท คือการณ์ลักษณะสมบูรณ์ การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์และการณ์ลักษณะเป็นกลาง

1. การณ์ลักษณะสมบูรณ์จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ซึ่งมีขอบเขต และบ่อยครั้งมีจุดสิ้นสุด⁵ “Perfective viewpoints present situations as bounded, often with endpoints.” (Smith, 2002 : 365)

2. การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ปราศจากข้อมูลในแง่การเริ่มต้นหรือการสิ้นสุด “Imperfectives present ongoing situations with no information about beginning or end.” (Smith, 2002 : 365)

3. การณ์ลักษณะเป็นกลาง สามารถตีความว่ามีขอบเขตหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลของบริบท การณ์ลักษณะเป็นกลางนี้จะเกิดขึ้นในประโยคที่ไม่มีหน่วยคำแสดงมุมมองของการณ์ลักษณะ “...the neutral viewpoint; it allowed bounded and unbounded interpretations, depending on contextual information .The neutral viewpoint arises in sentences with no viewpoint morpheme.”⁶ (Smith, 2002 : 365)

การณ์ลักษณะทั้ง 3 ประเภทแสดงได้ดังนี้ (อ้างถึงใน Frank Schilder [n.d.]; RóngX ìn 容新, 1997 : 51)

การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์	I...//////////...F
การณ์ลักษณะสมบูรณ์	I//////////F
การณ์ลักษณะเป็นกลาง	I///
I คือจุดเริ่มต้น	F คือจุดสิ้นสุด

⁵ Frank Schilder [n.d.] กล่าวว่า “ในภาษาอังกฤษการมองแบบการณ์ลักษณะสมบูรณ์นั้นจะกำหนดจุดสิ้นสุดและต้องไม่มีการยกเลิกตามมาทีหลัง” “In English, the perfective view sets the end point and no cancellation is allowed afterwards.”

⁶ การณ์ลักษณะเป็นกลางจะประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและขั้นตอนภายในอย่างน้อยส่วนหนึ่ง “a so called neutral viewpoint which contains the initial point and at least one internal stage.” (Smith 1991, อ้างถึงใน Frank Schilder [n.d.])

ตัวอย่างเช่น

- (7) Mary swam in the pond.
แม่รี่ได้ว่ายน้ำในสระแล้ว
- (8) Mary was swimming in the pond.
แม่รี่กำลังว่ายน้ำอยู่ในสระ

ตัวอย่าง(7) เป็นการณ์ลักษณะสมบูรณ์ ตัวอย่าง(8)เป็นการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์

2.1.2 นักวิชาการจีนกับการใช้แนวคิดการณ์ลักษณะ

王力 Wáng Lì (1985a, 1985b) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ การณ์ลักษณะ⁷ 情貌 qíngmào ไว้ว่า

เราสามารถแสดงสภาพของเรื่องราวในลักษณะต่างๆได้ เช่น การเริ่มต้นของเรื่องราว การดำเนินต่อไป การกำลังดำเนินการอยู่ การดำเนินการสำเร็จ ลุล่วง การแสดงเวลาอันสั้นในเรื่องราวนั้นเป็นต้น ถึงแม้ว่าลักษณะเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับเวลาไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบันหรืออนาคต แต่ไม่ได้ถือเวลาอดีต ปัจจุบันหรืออนาคตเป็นส่วนสำคัญ แต่เป็นการแสดงสภาพต่างๆของเรื่องราวที่เรียกว่า การณ์ลักษณะ 情貌 qíngmào หรือเรียกสั้นๆว่า 貌 mào

咱們有事情開始的表示, 繼續的表示, 正在進行中的表示, 完成的表示, 又有經過時間極短的表示等。這些雖也涉及時間的過去現在將來, 然而不以過去現在將來為主。它們是表示事情的狀態的, 可稱為情貌, 簡稱貌。

⁷ เนื่องจากนักวิชาการจีนใช้คำจีนหลายคำในการแสดงสภาพของเรื่องราว/เหตุการณ์ในลักษณะต่างๆ วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะใช้คำ การณ์ลักษณะ แทนคำจีนที่แตกต่างกันเหล่านั้น

Zāmen yǒu shìqing kāishǐde biǎoshì, jìxùde biǎoshì, zhèngzài jìnxíngzhōngde biǎoshì, wánchéngde biǎoshì, yòu yǒu jīngguò shíjiān jíduǎnde biǎoshì děng. Zhèxie suī yě shèjí shíjiānde guòqù xiànzài jiānglái, rán'ér bù yǐ guòqù xiànzài jiānglái wéizhǔ. Tāmen shì biǎoshì shìqingde zhuàngtài, kě chēngwéi qíngmào, jiǎnchēngmào. (Wáng Lì, 1985 a : 216)

Wáng ได้แบ่งการณั้ลักษณะเป็น 4 ลักษณะใหญ่ ดังนี้

1. การณั้ลักษณะที่ไม่มีหน่วยแสดงการณั้ลักษณะ

1) การณั้ลักษณะทั่วไป 普通貌 pǔtōngmào จะไม่มีหน่วยในการแสดงการณั้ลักษณะ ไม่มีการแสดงเวลา แต่ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านตีความเอง เช่น 襲人明知其意。

Xírén míngzhī q íyì. สีหรินรู้ยู่แก่ใจในความหมายนั้น

2. การณั้ลักษณะที่มีหน่วยแสดงการณั้ลักษณะ

2) การณั้ลักษณะดำเนินการอยู่ 進行貌 jìnxíngmào จะแสดงเรื่องราวกำลังดำเนินการอยู่ โดยใช้คำป้จจย 著 zhe

3) การณั้ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成貌 wánchéngmào จะแสดงว่าเรื่องราวได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง โดยใช้คำ 了 le

4) การณั้ลักษณะแสดงอดีตอันใกล้ 近過去貌 jìnguòqù mào จะแสดงว่าเรื่องราวได้เกิดขึ้นไม่นาน โดยใช้คำป้จจย 來著 laizhe

3. การณั้ลักษณะที่ใช้ หน่วยเสริมหลังกริยา 補語 bǔyǔ

5) การณั้ลักษณะเริ่มต้น 開始貌 kāishǐmào จะแสดงเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น จะใช้หน่วยเสริมหลังกริยา 起來 qilai

6) การณั้ลักษณะต่อเนื่องต่อไป 繼續貌 jìxùmào จะแสดงเรื่องราวที่ดำเนินต่อไป จะใช้หน่วยเสริมหลังกริยา 下去 xiaqu

4. การณั้ลักษณะที่เกิดจากการซ้ำคำกริยา

7) การณั้ลักษณะแสดงเวลาอันสั้น 短時貌 duǎnshímào จะแสดงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น จะใช้การซ้ำคำกริยา

楊天戈 Yáng Tiāngē (1987 : 213) ได้อธิบายเกี่ยวกับ *การณั้ลักษณะ* 體 tǐ ดังนี้

การณั้ลักษณะ คือลักษณะหรือสภาพที่การกระทำได้ดำเนินไป เช่น
เริ่มต้น ต่อเนื่อง สำเร็จลุล่วงหรือไม่สำเร็จลุล่วงก็ได้ เป็นต้น

‘體’，指動作進行的狀態和情貌 —— 如開始、持續、完成、未完成等。

‘Tǐ’，zhǐ dòngzuò jìnxíngde zhuàngtài hé qíngmào —— rú kāishǐ、chíxù、wánchéng、wèiwánchéng děng.

郭銳 Guō Ruì (1991 : 29) ได้พูดเกี่ยวกับ *การณั้ลักษณะ* 體 tǐ ว่า คือ “รูปแบบทางไวยากรณ์ซึ่งแสดงมุมมอง/ทัศนะสภาพความเป็นจริงที่ได้ดำเนินไป” “體是語法形式表達的對於現實過程狀況的觀察模式。” “Tǐ shì yǔfǎ xíngshì biāodáde duìyú xiànshí guòchéng zhuàngkuàngde guānchá móshì”

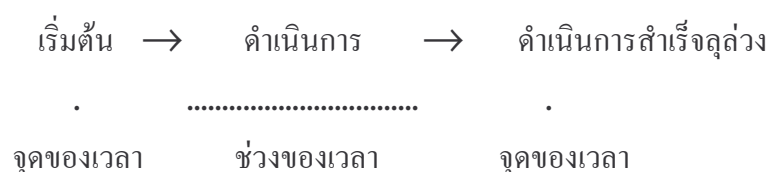
房玉清 Fáng Yùqīng (1992 : 14) ได้อธิบายว่า

การณั้ลักษณะ 動態 dòngtài จะแสดงถึงกระบวนการของการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณั้เป็นสำคัญ โดยจะอธิบายถึงสภาวะในช่วงเวลาหนึ่งๆของการกระทำหรือสภาพการณั้

動態...主要表示動作的進程和狀態的變化，說明動作和狀態在某一時間內的種種情況。

Dòngtài ... zhǔyào biǎoshì dòngzuòde jìnchéng hé zhuàngtài de biànhuà, shuōmíng dòngzuò hé zhuàngtài zài mǒuyì shíjiān nèide zhǒngzhǒng qíngkuàng.

ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการของสภาพการณั้และการกระทำนั้น มีลักษณะดังนี้

การดำเนินการ 進行 jìnxíng นั้นมีความสัมพันธ์กับช่วงของเวลา กระบวนการมีสั้นมียาว และมีสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน บางอย่างอาจมีลักษณะที่มีการเคลื่อนไหว เช่น 跑 pǎo วิ่ง 飛 fēi บิน เป็นต้น บางอย่างอาจมีลักษณะการทำซ้ำๆ เช่น 敲 qiāo เคาะ 嚼 jiáo ขบเคี้ยว เป็นต้น บางอย่างก็มีลักษณะต่อเนื่อง เช่น 站 zhàn ยืน 穿 chuān สวม เป็นต้น การดำเนินการไม่ใช่การกระทำที่ครบสมบูรณ์ เป็นกระบวนการซึ่งมีสภาพไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะสั้นหรือยาวก็ได้ ส่วน การเริ่มต้น 開始 kāishǐ คือจุดเริ่มต้นของการดำเนินการ และ การดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือจุดสิ้นสุดของการดำเนินการ

ส่วน 戴耀晶 Dài Yàojīng (1995 a : 41-42) ได้กล่าวว่า

การณลักษณะ 體 tǐ คือ รูปแบบในการมองโครงสร้างของเหตุการณ์ภายใต้ขั้นตอนของเวลา

體是觀察時間進程中的事件構成的方式。

Tǐ shì guānchá shíjiān jìnchéngzhōngde shìjiàn gòuchéngde fāngshì.

โครงสร้างของเหตุการณ์หนึ่งๆ จะมีการเริ่มต้น การต่อเนื่องและการสิ้นสุด ถ้าเรามองจากเหตุการณ์ภายนอก โครงสร้างของเหตุการณ์จะไม่สามารถแบ่งแยกได้ จึงดูเป็น การณลักษณะสมบูรณ์ 完整體 wánzhěngtǐ แต่ถ้าเรามองจากภายใน โครงสร้างของเหตุการณ์จะสามารถแบ่งแยกได้ โดยอาจจะเป็นการมองที่จุดเริ่มต้น มองที่ความต่อเนื่อง หรือมองที่จุดสิ้นสุด จึงดูเป็น การณลักษณะไม่สมบูรณ์ 非完整體 fēiwánzhěngtǐ

一個事件的構成有起始、持續、終結等，如果著眼於外部進行觀察，該事件構成可不予分解，由此得到完整體意義。如果著眼於內部進行觀察，則該事件構成可予分解，或者觀察其起始，或者觀察其持續，或者觀察其終結，由此得到非完整體意義。

Yígè shìjiànde gòuchéng yǒu qǐshǐ、chíxù、zhōngjié děng, rúguǒ zhuóyǎn yú wàibù jìnxíng guānchá, gāi shìjiàn gòuchéng kě bù yú fēnjiě, yóucǐ dédào wánzhèngtǐ yìyì. Rúguǒ zhuóyǎn yú nèibù jìnxíng guānchá, zé gāi shìjiàn gòuchéng kě yú fēnjiě, huòzhe guānchá qí qǐshǐ, huòzhe guānchá qí chíxù, huòzhe guānchá qí zhōngjié, yóucǐ dédào fēiwánzhèngtǐ yìyì.

2.2 แนวคิดของกาล

2.2.1 การศึกษาวิจัยต่างๆเกี่ยวกับกาล

Comrie (1976 : 1-2) กล่าวว่า

กาล จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับเวลาอื่น ซึ่งโดยปรกติคือเวลาในขณะที่พูด กาลที่พบโดยทั่วไปในทุกภาษาคือ ปัจจุบัน อดีต และอนาคต เหตุการณ์ที่บรรยายโดยใช้ปัจจุบันกาลนั้นจะเป็นเวลาเดียวกันกับเวลาที่พูด เหตุการณ์ที่บรรยายโดยใช้อดีตกาลนั้นจะเป็นเวลาก่อนเวลาที่พูด และเหตุการณ์ที่บรรยายโดยใช้อนาคตกาลนั้นจะเป็นเวลาภายหลังเวลาที่พูด

Tense relates the time of the situation referred to some other time, usually to the moment of speaking. The commonest tenses found in languages are present, past and future : a situation described in the present tense is located temporally as simultaneous with the moment of speaking ; one described in the past as located prior to the moment of speaking ; one described in the future as located subsequent to the moment of speaking.

Holfmann (1993 : 121) ได้พูดถึง tense ว่า

กาลแสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร ก่อนหน้านี้ (เกิดขึ้นแล้ว) ขณะนี้ (กำลังเกิดขึ้น) หลังจากนี้ (จะเกิดขึ้น) หรือตลอดเวลา (เกิดขึ้นตลอด)

... tense shows when an event happens : before now ('happenED'), right now ('IS happenING'), after now ('WILL happen') or even all the time (happenS).

2.2.2 ความคิดเกี่ยวกับกาลในภาษาจีน

Yáng Tiāngē (1987 : 213) ได้อธิบายเกี่ยวกับ กาล 時 shí ไว้ว่า

กาล หมายถึงเวลาที่การกระทำดำเนินอยู่ โดยปรกติจะแบ่งออกเป็น อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

‘時’，指的是動作進行的時間，一般有——過去時、現在時、將來時之分。

‘Shí’，zhǐde shì dòngzuò jìnxíngde shíjiān, yìbān yǒu —— guòqùshí、xiànzàishí、jiāngláishí zhīfēn.

盧英順 Lú Yīngshùn (1995 : 66) ได้อธิบายความหมายของกาลว่า

กาล 時 shí มุ่งที่เวลาที่การกระทำเกิดขึ้น เช่น อดีต ปัจจุบัน อนาคต เป็นต้น

‘時’ 著眼於動作發生的時間，如‘過去’、‘現在’、‘將來’等。

‘Shí’ zhuóyǎn yú dòngzuò fāshēngde shíjiān, rú ‘guòqù’、‘xiànzài’、‘jiānglái’ děng.

張誼生 ZhāngYì shēng (2000 : 220) ได้อธิบายความหมายของ กาล 時制 shízhì ว่า

ที่เรียกว่ากาล จะแสดงถึงการมองเวลาของคนเราในเชิงที่เป็นรูปธรรม เป็นสำคัญ ซึ่งจะไปเกี่ยวพันกับเวลาที่มีลักษณะบ่งชี้ในเชิงรูปธรรม เช่น อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นต้น

所謂時制，主要表示人們觀察時間的具體構成，涉及到過去、現在、將來等指示性的具體的時間。

Suǒwèi shízhì, zhǔyào biǎoshì rénmen guānchá shíjiānde jùtǐ gòuchéng, shèjì dào guòqù、 xiànzài、 jiānglái děng zhǐshì xìngde jùtǐde shíjiān.

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการณั้ลักษณะกับกาลนั้น Wáng Lì (1985a, 1985b) ได้เสนอว่า ถึงแม้การณั้ลักษณะจะเกี่ยวข้องกับเวลาไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบันหรืออนาคต แต่ไม่ได้ใช้เวลาอดีต ปัจจุบันหรืออนาคตเป็นส่วนสำคัญ

Fáng Yùqīng (1992 : 14) ได้อธิบายว่า

การณั้ลักษณะ ถึงแม้ว่ามีความสัมพันธ์กับเวลา แต่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของกาล แต่เป็นขอบเขตทางไวยากรณ์ของตนเอง

‘動態’ 雖然跟時間有關，但並不從屬於‘時’的範疇，而是一個獨立的語法範疇。

‘Dòngtài’ suīrán gēn shíjiān yǒuguān, dàn bìng bù cóngshǔ yú ‘shí’de fànchóu, érshì yíge dúlìde yǔfǎ fànchóu.

Lú Yīngshùn (1995 : 66) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการณั้ลักษณะและกาลว่า

ถึงแม้ว่าการณั้ลักษณะจะไม่ได้มุ่งเน้นที่เวลา แต่การณั้ลักษณะก็มีความสัมพันธ์กับเวลา เพราะไม่ว่าการกระทำใดๆก็ต้องมีความสัมพันธ์กับเวลาหนึ่งๆ และสถานที่หนึ่งๆ

‘體’ 雖不著眼於時間，但它和時間有關係，任何動作的發生總是和一定的時間、地點聯係在一起的。

‘Tǐ’ suī bù zhuóyǎn yú shíjiān, dàn tā hé shíjiān yǒu guānxì, rènhé dòngzuòde fāshēng zǒngshì hé yídìngde shíjiān、 dìdiǎn liánxì zài yìqǐ de.

2.3 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำ‘le’

นักวิชาการจีนได้มีการแบ่งประเภทของคำ‘le’ โดยอาศัยตำแหน่งและความหมายของคำ‘le’ในประโยค ดังต่อไปนี้

2.3.1 แนวคิดที่คำ‘le1’ และ คำ‘le2’ แสดงความหมายต่างกัน

มีนักวิชาการจีนจำนวนมากที่จัดให้คำ‘le’แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง ไม่ว่าจะเป็คำกริยา คำคุณศัพท์ กริยาวลี และถ้ามีหน่วยกรรม คำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยกรรม ส่วนคำ‘le2’จะปรากฏอยู่ที่ขั้วประโยค นักวิชาการจีนบางท่านก็ศึกษาโครงสร้างและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le’ทั้งสองประเภท นักวิชาการบางท่านก็ศึกษาคำ‘le’เพียงประเภทเดียว

2.3.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le1’

นักวิชาการหลายท่านได้จัดประเภทของคำ‘le1’ไว้แตกต่างกัน เช่น จัดให้เป็นคำปัจจัยกริยา คำแสดงการณั้ลักษณะ คำช่วยกริยา เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าถึงแม้จะมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกัน แต่ความหมายที่คำ‘le1’แสดงนั้น สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. คำ‘le1’แสดงความหมาย การดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成 wánchéng

Wáng Lì (1985a, 1985b) ได้เสนอว่า คำ‘le1’เป็นคำแสดงการณั้ลักษณะ วางไว้หลังคำกริยา แสดง การณั้ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成貌 wánchéngmào แต่ Wáng ไม่ได้อธิบายความหมายของคำว่า 完成 wánchéng เพียงกล่าวไว้ว่า

คำ‘le’ แสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ไม่ว่าจะเป็ในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต ขอเพียงแต่ผู้พูดต้องการแสดงสภาพที่สิ้นสุดลงของเรื่องราวเท่านั้น ก็สามารถใช้คำ‘le’ในการแสดงออกมาได้

‘了’字所表示的是完成貌。無論是過去的完成，現在的完成，或將來的完成，只要說話人想表示那事情終結時的情態，都可以用‘了’字表現出來。

‘Le’ zì suǒbiǎoshìde shì wánchéngmào. Wúlùn shì guòqù de wánchéng, xiànzàide wánchéng, huò jiāngláide wánchéng, zhǐ yào shuōhuàrén xiǎng biǎoshì nàshìqíng zhōngjiéshíde qíngtài, dōu kěyǐ yòng ‘le’ zì biǎoxiànchulai . (Wáng Lì, 1985b : 237)

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (9) 我養了這些兒子, 孫子, 也沒有一個像他爺爺的。
Wǒ yǎngle zhèxiē érzi, sūnzi, yě méiyǒuyíge xiàng tā yéyede .
ฉันเลี้ยงลูกๆหลานๆพวกนี้มา ก็ไม่มีใครสักคนที่จะเหมือนปู่ของเขาเลย
- (10) 已經驚動了人, 今兒樂得還去逛逛。
Yǐjīng jīngdòngle rén, jīnrì ède hái qù guàngguàng.
ทำให้คนตกใจกันแล้ว วันนี้ยังสนุกเสียจนไปเดินเตร็ดเตร่อีกหละซี
- (11) 等他們新來的混熟了, 咱們邀上他們, 豈不好?
Děngtāmen xīnláide hùnshúle, zánmen yāoshàng tāmen, qǐ bù hǎo?
คอยจนพวกที่มาใหม่อยู่นคุ้นเคยแล้ว พวกเราค่อยเชื้อเชิญพวกเขา ไม่ดีกว่าหรือ

ในตัวอย่าง(9)แสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในอดีต ตัวอย่าง(10)แสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในปัจจุบัน ตัวอย่าง(11)แสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในอนาคต

นอกจากนี้ความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le’ ยังแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพ จากสภาพเดิม เปลี่ยนเป็นสภาพใหม่ เช่นตัวอย่าง(12)

- (12) 以前, 只為北京的美麗我已經感到驕傲, 現在我又多了一分驕傲。
Yǐqián, zhǐwèi Běijīngde měilì wǒ yǐjīng gǎndào jiāoào, xiànzài wǒ yòu duōle yīfēn jiāoào.
เมื่อก่อน เพียงแค่ความงดงามของปักกิ่ง ก็ทำให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจแล้ว ตอนนี้ก็ยิ่งภาคภูมิใจเพิ่มขึ้น

Lǚ Shūxiāng (1999 : 351-358) ได้เสนอว่า คำ‘le’วางไว้หลังคำกริยา แสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้ *ดำเนินการสำเร็จลุล่วง* 完成 wánchéng ถ้าคำกริยานั้นมีหน่วยกรรมต่อท้าย คำ‘le’จะวางไว้หน้าหน่วยกรรม แต่ Lǚ ก็ไม่ได้อธิบายความหมายของคำว่า wánchéng โดยตรง เพียงให้คำอธิบายความหมายของประโยคตัวอย่างด้วยความหมายของ *การเสร็จสิ้น* 完 wán ดังตัวอย่าง(13) หรือแสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้เสร็จสิ้นลงและเกิดเหตุการณ์ตรงข้าม ดังตัวอย่าง(14)

(13) 這段路我們走了四十分鐘。(已走完)

Zhèiduan lù wǒmēnz ǒule sìshífēnzh ōng .(yǐzǒu wán)

ถนนช่วงนี้ พวกเราใช้เวลาเดิน 45 นาที (เดินเสร็จแล้ว)

(14) 他睡了一個鐘頭。(已睡醒)

Tā shuìle yīgēzh ōngtōu. (yǐshuì xǐng)

เขานอนไปได้หนึ่งชั่วโมง (นอนตื่นแล้ว)

ส่วน 朱德熙 Zhū Déxī (1998) ได้พูดถึงคำ‘le’ว่าเป็น *คำปัจจัยกริยา 動詞後綴* dòngcí hòuzhù แสดง *การดำเนินการสำเร็จลุล่วง* 完成 wánchéng ของการกระทำ อย่างไรก็ตาม Zhū ก็ไม่ได้อธิบายความหมายของคำปัจจัยกริยา‘le’เช่นกัน แต่ในตัวอย่าง(15) Zhū อธิบายว่า หมายถึง *ดูเสร็จเรียบร้อยแล้ว* 已經看完了 yǐjīngk ànwán le

(15) 看了一遍。

Kànle yíbiàn.

ได้ดูหนึ่งครั้ง

เมื่อคำคุณศัพท์ปรากฏร่วมกับคำ‘le’ และต่อท้ายด้วยหน่วยกรรมที่เป็นคำแสดงจำนวนและลักษณะนามหรือ 很多 hěn duō มาก 好多 hǎo duō มาก 不少 bùshǎo ไม่น้อย จะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว เช่น

(16) 比先前瘦了好多。

Bǐ xiānqián shòule hǎoduō.

ผอมกว่าก่อนหน้านี้นี้มาก

Zhū ยังเสนออีกว่า คำ‘le’ในภาษาจีนกลางแสดงแต่การกระทำที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ไม่เกี่ยวข้องกับเวลาที่การกระทำเกิดขึ้น สามารถใช้กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตดังตัวอย่าง(17) หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอนาคตดังตัวอย่าง(18) หรือเรื่องราวที่สมมติขึ้นก็ได้ดังตัวอย่าง(19) เช่น

(17) 他下了課就上圖書館去了。

Tā xiàle kè jiù shàng túshūguǎn qule.

เขาเลิกเรียนแล้วก็ไปห้องสมุด

(18) 下了課再去。

Xiàle kè zài qù.

เลิกเรียนแล้วค่อยไป

(19) 關了燈就什麼也看不見了。

Guānle dēngjiù shénme yě kàn bujiàn le.

ปิดไฟแล้วอะไรก็มองไม่เห็น

Yáng Tiāngē (1987 : 209-224) ได้เสนอว่า คำ‘le’ที่วางไว้หลังคำกริยาและคำคุณศัพท์ แสดง การณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成體 wánchéngtǐ คือ การดำเนินการสำเร็จลุล่วง ของการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่าง(20)คำ‘le’วางไว้หลังคำกริยา แสดงว่าการกระทำ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง หรือในตัวอย่าง(21)คำ‘le’วางไว้หลังคำคุณศัพท์แสดงว่าการเปลี่ยนแปลง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

(20) 鬥了三年，取得了土地。

Dòule sānnián, qǔdéle tǔdì.

ต่อสู้สามปี จึงได้รับที่ดิน

(21) 寶玉紅了臉。

Bǎoyù hóngle liǎn.

เป่าयीหน้าแดงแล้ว

Yáng (1987 : 213) ยังอธิบายว่า ลักษณะดังกล่าวนี้สืบเนื่องมาจากคำกริยา 了 ในภาษาจีนโบราณ (ความหมายคือ 完畢 wánbì เสร็จสิ้น ลุล่วง 結束 jiéshù การสิ้นสุด) ได้กลายความหมายเป็นคำไวยากรณ์ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังคำกริยา

คำ‘le’ ที่ปรากฏหลังคำกริยาในภาษาจีนกลางนั้น โดยทั่วไปจะมองเป็นการณ์ลักษณะประเภทหนึ่ง คือการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง แต่ไม่ได้เป็นกาล ดังนั้นคำ‘le’จะแสดงให้เห็นการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งไม่ได้วางกำหนดกฎเกณฑ์ใดๆเกี่ยวกับเวลา จึงสามารถใช้เป็นการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เหตุการณ์ในอนาคตหรือเหตุการณ์ที่สมมติขึ้น

漢語的動詞後面的‘了’，大體上可以看作一種‘體’——完成體，而不是‘時’。所以，它只表示動作、變化的完成，而對時間概念沒有任何規定，可以用於實際的完成，也可用於將來和假設的完成。

Hànyǔde dòngcí hòumiànde ‘le’, dàtǐshàng kěyǐ kànzuò yìzhǒng ‘tǐ’ —— wánchéngtǐ, érbúshì ‘shí’. Suǒyǐ, tā zhǐ biǎoshì dòngzuò、biànhuàde wánchéng, ér duì shíjiān gài niàn méiyǒu rèn hé guīdìng, kěyǐ yòngyú shíjìde wánchéng, yě kě yòngyú jiǎnglái hé jiǎshède wánchéng.

อย่างไรก็ตามคำ‘le’ไม่สามารถจัดให้เป็นหน่วยทางไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เพราะคำกริยาที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงสามารถใช้คำ‘le’หรือไม่ก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(22) 買回兩本書。

Mǎihuíli ǎngběnsh ū.

ได้ซื้อหนังสือกลับมาสองเล่ม

ในตัวอย่าง(22)ถึงแม้ว่าจะมีความหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง แต่ไม่มีการใช้คำ‘le’

Yáng (1987 : 212) ก็ไม่ได้อธิบายถึงความหมายของ การดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成 wánchéng อย่างชัดเจน เพียงแต่กล่าวว่า

มีคำ‘le’อยู่ส่วนหนึ่งนอกจากจะแสดงความหมายการดำเนินการสำเร็จ ลุล่วงของการกระทำแล้ว ยังแสดงว่าการกระทำได้รับผลบางอย่าง

有一部分‘了’字除表示動作的完成外，還表示動作取得某種結果。

Yǒu yíbùfèn ‘le’ zì chū biǎoshì dòngzuòde wánchéng wài, hái biǎoshì dòngzuò qǔdé mǒuzhǒng jiéguǒ.

และยังมีคำ‘le’อีกส่วนหนึ่ง เพียงแสดงว่าขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของ การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว แต่การกระทำ ทั้งหมดยังไม่ได้สิ้นสุด ยังคงดำเนินการอยู่

還有一部分‘了’字，只表示完成了動作或行為的某一步驟，但整個動作並未結束，還在繼續。

Háiyǒu yíbùfèn ‘le’ zì, zhǐ biǎoshì wánchéngle dòngzuò huò xíngwéide mǒuyī bùzòu, dàn zhěnggè dòngzuò bìng wèi jiéshù, hái zài jìxù.

ดังตัวอย่างที่(23)

(23) 姐兒兩個，坐了車，一時進入寧府。

Jiěrlǐ ǎngge, zuòle chē, yìshí jìnrù Níngfǔ.

พี่สาวทั้งสอง นั่งรถ สักพักก็เข้าไปในคฤหาสน์ตระกูลหนึ่ง

ส่วน Lú Yīngshùn (1991, 1995) ก็เห็นด้วยกับ Zhū Déxī ว่า คำ‘le’ นั้นเป็น คำปัจจัย กริยา 動詞語後綴 dòngcíyǔ hòuzhuì แสดง การณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成 體 wánchéngtǐ โดยกล่าวว่า

คำปัจจัยกริยา‘le1’ในภาษาจีนกลางนั้น แสดงความหมายทางไวยากรณ์เกี่ยวกับการณ์ลักษณะ เป็นเครื่องหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง ความหมายโดยนัยของรูปแบบการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยา จะแสดงการดำเนินการให้เป็นจริงของพฤติกรรมหรือลักษณะไม่ทรงสภาพ หรือแสดงว่าพฤติกรรมหรือการกระทำได้เสร็จสิ้นลุล่วงแล้ว หรือแสดงให้เห็นผลที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่พฤติกรรมหรือสภาพการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จแล้ว

漢語中的動詞後綴‘了’是表示‘體’的語法意義的，是‘完成體’的標記。漢語動詞的完成體形式蘊含意義是行為或非狀態的‘既成事實’，它或表示行為動作已經結束，或表示行為為狀態‘完成’後所產生的結果。

Hànyǔzhōngde dòngcí hòuzhuì ‘le1’ shì biǎoshì ‘tǐ’de yǔfǎ yìyide, shì ‘wánchéngtǐ’ de biāojì. Hànyǔ dòngcíde wánchéngtǐ xíng shì yùnhán yìyì shì xíngwéi huò fēizhuàngtàide ‘jìchéng shìshí’, tā huò biǎoshì xíngwéi dòngzuò yǐjīng jiéshù, huò biǎoshì xíngwéi zhuàngtài ‘wánchéng’ hòu suǒchǎnshēngde jiéguǒ.

(Lú Yīngshùn, 1995 : 70)

แต่การแสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงดังกล่าวก็ไม่ได้แฝงความหมายการสิ้นสุด “ ‘了’ 表示‘完成’並不意味著結束。” ‘le1’ biǎoshì ‘wánchéng’ bìng bú yìwèizhe jiéshù. (Lú Yīngshùn, 1995 : 64) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (24) 東胡家巷裡的人雖然嘴雜，對這種流傳了千百年的道德觀念還是嚴格遵守的。

Dōnghú újiā xi ànglǐderénsu īrán zuǐzá, duì zhèizhǒngliúchuán le qī ān bǎiniánded àodé guānniàn háishì yángé zūnshǒude .

คนที่อยู่ในซอยตงหูเจีย ถึงแม้ว่าจะปากมาก แต่สำหรับแนวคิดในเรื่องคุณธรรมซึ่งได้สืบทอดกันมาเป็นพันเป็นหมื่นปีนั้น ยังคงรักษาไว้อย่างเคร่งครัด

ตัวอย่าง(24)คำ‘le1’ไม่ได้แสดงความหมายสิ้นสุด เนื่องจาก 道德觀念 dàodé guān niàn แนวคิดเรื่องคุณธรรม ยังสืบทอดกันมา

Lú Yīngshùn (1995 : 69) ยังได้กล่าวอีกว่า

รูปแบบของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยานั้น เนื่อง จากความแตกต่างของตัวคำกริยาเองหรือข้อจำกัดของส่วนประกอบอื่นๆ (เช่น หน่วยกรรม) ทำให้การณ์ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงความหมายว่าการกระทำ ได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว หรือแสดงผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่สภาพการณ์ หรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จแล้ว ดังนั้นความหมายโดยนัยของรูปแบบ ของการณ์ลักษณะของคำกริยา คือการดำเนินให้เป็นจริงของพฤติกรรมหรือ สภาพการณ์

動詞語的完成體形式, 由于動詞語本身的不同或句中其他成分(如賓語)的制約, 它或表示行為動作已經結束, 或表示行為狀態 ‘完成’ 後所產生的結果。因此, 動詞語完成體形式的蘊含意義是行為或狀態 ‘既成事實’ 。

Dòngcíyǔde wánchéngtǐ xíngshì, yóuyú dòngcíyǔ běnshēnde bù tóng huò jùzhōng qítā chéngfèn (rú bīnyǔ) de zhìyuē, tā huò biǎoshì xíngwéi dòngzuò yǐjīng jiéshù, huò biǎoshì xíngwéi zhuàngtài ‘wánchéng’ hòu suǒ chǎnshēngde jiéguǒ. Yīncǐ, dòngcí yǔ wánchéngtǐ xíngshìde yùnhán yìyì shì xíngwéi huò zhuàngtài ‘jìchéng shìshí’.

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(25) 他做飯, 下地……

Tā zuò fàn, xiàdì ...

เขาทำกับข้าว ทำการเพาะปลูก. ...

(26) 他做了飯, 下地。

Tā zuò le fàn, xiàdì.

เขาทำกับข้าวแล้ว ค่อยทำการเพาะปลูก

ในตัวอย่าง(25)เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเคยชิน แสดงเพียงแค่การยกขึ้นมากล่าวเป็นข้อๆ เพื่อแสดงข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์ในการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง แต่ในตัวอย่าง(26)ซึ่งมีคำ‘le1’ไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่มีลักษณะเคยชิน แต่ต้องการเน้นว่าภายหลังที่พฤติกรรมหนึ่งได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ถึงจะเกิดอีกพฤติกรรมหนึ่งขึ้น คือ ภายหลังที่ 做飯 zuò fàn ทำกับข้าว ได้เกิดขึ้นแล้ว ยังมี 下地 xiàdì เพาะปลูก ตามมา ประโยคเหล่านี้มีความสัมพันธ์ในการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง

(27) 楊青了解那後一半故事。

Yáng Qīng liǎojiě nà hòu yíban gùshi.

หยางชิงเข้าใจนิทานครึ่งหลังนั้น

(28) 楊青了解了那後一半故事。

Yáng Qīng liǎojiěle nà hòu yíban gùshi.

หยางชิงก็เข้าใจนิทานครึ่งหลังนั้น

ตัวอย่าง(27)อธิบายว่า หยางชิงเข้าใจนิทานครึ่งหลังนั้นเป็นข้อเท็จจริง มุ่งเน้นที่สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ตัวอย่าง(28)นั้นปรากฏคำ‘le1’แสดงความหมายเป็นนัยว่า หยางชิงเดิมไม่เข้าใจนิทานครึ่งหลังนั้น ต่อมาจึงจะเข้าใจ แสดงให้เห็นขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ ดังนั้นในตัวอย่าง(28)สามารถเติม 終於 zhōngyú ในที่สุด ได้ เป็น 楊青終於了解了那後一半故事 Yáng Qīngzhōngyú liǎojiěle nà hòu yíban gùshi ในที่สุดหยางชิงก็เข้าใจนิทานครึ่งหลังนั้น

การดำเนินการสำเร็จของการกระทำโดยปรกติเป็นเรื่องราวในอดีต ดังนั้นคำปัจจัยกริยา‘le1’ จึงมักถูกมองว่าแสดงอดีตกาล อย่างไรก็ตามคำปัจจัยกริยา‘le1’ไม่ได้แสดงความหมายในแง่ของกาล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(29) 你吃了飯再去吧。

Nǐ chīle fàn zài qù ba.

เธอกินข้าวแล้วค่อยไป

ตัวอย่าง(29)ในขณะที่พูดการกระทำยังไม่ได้เกิดขึ้น ดังนั้นคำปัจจัยกริยา‘le’ไม่เกี่ยวข้องกับ
กับความหมายแสดงอดีตกาล

นอกจากนี้ Lú Yīngshùn ได้คัดค้านแนวคิดที่ว่าคำ‘le’แสดง การณ์ลักษณะดำเนินการให้
เป็นจริง 實現體 shíxiàntǐ เนื่องจากการณ์ลักษณะดำเนินการให้เป็นจริงนั้นครอบคลุมการณ์
ลักษณะเริ่มต้น การณ์ลักษณะดำเนินการอยู่ และการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง ดังนั้นไม่ว่า
จะเป็นการณ์ลักษณะใดก็มีความหมายว่าดำเนินการให้เป็นจริงทั้งนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการณ์
ลักษณะดำเนินการให้เป็นจริงกับการณ์ลักษณะอื่นๆ จึงถือว่าไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกัน

胡明揚 Hú Míngyáng (1995 : 25-38) ได้เสนอว่า คำ‘le’แสดงความหมายของการ
ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในลักษณะที่กระบวนการของการกระทำใดๆหรือกระบวนการการเปลี่ยน
แปลงสภาพใดๆได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว “某種動作或狀態變化過程的完成”
“Mǒuzhǒng dòngzuò huò zhuàngtài biànhuà guòchéngde wánchéng ” โดยไม่ได้
แสดงถึงเวลา แต่ก็มีความสัมพันธ์กับเวลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(30) 我吃了飯就走。

Wǒ chīle fàn jiù zǒu.

ฉันกินข้าวแล้วก็ไป

(31) 他吃了三碗飯。

Tā chīle sānwǎn fàn.

เขากินข้าวแล้วสามชาม / เขากินข้าวสามชาม

(32) 她病了兩個月。

Tā bìngle liǎngge yuè.

เขาป่วยไปสองเดือน

(33) 頭髮白了許多。

Tóufa báile xǔ duō.

ผมขาวขึ้นมาก

2. คำ 'le' แสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริง '實現' shíxiàn

劉勛寧 Liú Xūnníng (1988 : 321-330) ได้อธิบายเกี่ยวกับคำ 'le' ว่าเป็น คำปัจจัย
詞尾 cíwěi วางไว้หลังหน่วยภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี แสดง
ความหมายทางไวยากรณ์ของคำกริยา คำคุณศัพท์หรือหน่วยภาคแสดงนั้นว่ามี *การณลักษณะ*
ดำเนินการให้เป็นจริง 實現體 shíxiàntǐ

นอกจากนี้ Liú ยังได้เสนอว่า การณลักษณะดำเนินการให้เป็นจริงนั้น ไม่มีความ
สัมพันธ์กับกาล การกระทำหรือเหตุการณ์ที่กริยาแสดงนั้น ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในอดีต ในปัจจุบัน
หรือในอนาคต ต่างก็สามารถเกิดร่วมกับคำปัจจัย 'le' ได้ ดังตัวอย่าง

(34) 昨天買了沙發, 這會兒買了大衣櫃, 趕明兒買了自行車就齊了。

Zuótiān mǎile shāfā, zhèhuìr mǎile dà yīguì, gǎnmíng'ér mǎile zìxíngchē
jiù qí le.

เมื่อวานซื้อโซฟา ตอนนี้ซื้อตู้เสื้อผ้าใบใหญ่ พรุ่งนี้ซื้อรถมอเตอร์ไซด์ ก็ครบแล้ว

(35) 等到秋天, 我們就賣地, 賣了地就進城找你姑媽去。

Děngdào qiūtiān, wǒmen jiù mài dì, mǎile dì jiù jìn chéng zhǎo nǐ
gūmā qù.

คอยถึงฤดูใบไม้ร่วง พวกเราขายที่ดิน ขายที่ดินแล้วก็เข้าเมืองไปหาป้าของเธอ

ความแตกต่างของประโยคที่มีคำปัจจัย 'le' กับประโยคที่ไม่มีคำปัจจัย 'le' ดังในตัวอย่าง
(36) และ (37) คือความหมายของคำกริยาเมื่อปรากฏร่วมกับคำปัจจัย 'le' นั้น แสดงให้เห็นว่า ได้
ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วนั่นเอง

(36) 我試做一次。

Wǒ shì zuò yí cì.

ฉันลองทำหนึ่งครั้ง

(37) 我試做了一次。

Wǒ shì zuò le yí cì.

ฉันได้ลองทำแล้วหนึ่งครั้ง

ดังนั้นในประโยคที่เหตุการณ์ยังไม่ดำเนินการให้เป็นจริง แต่มีการใช้คำปัจจัย‘le’ย่อมเป็นประโยคที่ไม่ถูกต้อง ดังตัวอย่าง(38)และ(39)

(38) *下個月我幹了十五天活兒。⁸

*Xiàgèyuè wǒ gànle shíwǔtiānhúr .

(39) *應當嚴肅處理了這件事。

*Yīngdāngy ánsù chǔlǐle zhèjiàn shì.

เนื่องจากความหมายที่ไม่ชัดเจนของ 完成 wánchéng ซึ่งสามารถแสดงความหมายของการสิ้นสุดได้ ทำให้ Liú ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอที่ว่า ความหมายทางไวยากรณ์ของคำปัจจัย‘le’ แสดงความหมายของ การดำเนินการสำเร็จลุล่วง 完成 wánchéng ซึ่งสรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้

การณั้ลักษณะดำเนินการให้เป็นจริงจะแสดงให้เห็นว่า การกระทำนั้นได้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ แต่การณั้ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้นจะแสดงว่ากระบวนการของการกระทำนั้นได้สิ้นสุดลงหรือไม่ การสิ้นสุดลงของกระบวนการนั้นถือว่าการดำเนินการให้เป็นจริงอย่างหนึ่ง แต่การดำเนินการให้เป็นจริงนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการสิ้นสุดลงของกระบวนการ เมื่อการกระทำใดๆมีคำปัจจัย‘le’แล้วแสดงลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง แสดงว่าเกิดการผสมกันระหว่างการณั้ลักษณะทั้งสอง นอกจากนี้ในด้านการนำไปใช้นั้น เราพบว่าคำปัจจัย‘le’ มักจะใช้ในประโยคบรรยาย 敘述句 xùshùjù เช่น ในการเล่าเรื่อง และบ่อยครั้งที่การเล่าเรื่องมีลักษณะการหวนนึกถึงเรื่องราวในอดีต ทำให้เรื่องราวที่นำมาบรรยายจะเกิดขึ้นในเวลาอดีตและมีลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง ดังนั้นจึงมีการอธิบายคำปัจจัย‘le’ว่า แสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วง แสดงอดีตกาลเป็นต้น ซึ่งแท้จริงแล้วคำปัจจัย‘le’ที่แสดงความหมายดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้น เป็นเพียงปรากฏการณ์ภายใต้เงื่อนไขข้างต้นหรือเป็นเหตุการณ์โดยบังเอิญ ไม่ใช่ความหมายทางไวยากรณ์เฉพาะของคำปัจจัย‘le’

ตัวอย่างเมื่อคำปัจจัย‘le’ปรากฏร่วมกับหน่วยภาคแสดงต่างๆ เช่น คำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี เพื่อแสดงการณั้ลักษณะดำเนินการให้เป็นจริง แต่ไม่ได้แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง มีดังนี้

⁸ ประโยคตัวอย่างที่มีเครื่องหมาย * ปรากฏอยู่หน้าประโยค หมายความว่าประโยคนั้นใช้ผิด ซึ่งอาจจะใช้ผิดในด้านความหมายในหัวข้อนี้หรืออาจใช้ผิดไวยากรณ์

(40) 我害怕了一輩子你爹。
 Wǒ h àipàle yíbèizi nǐ dié .
 ฉันกลัวพ่อเธอมาตลอดชั่วชีวิต

(41) 病了就沒戲唱了。
 Bingle jiù méi xì chàngle.
 ถ้าป่วยก็หมดกันเลย

(42) 床上躺了一個孩子。
 Chuángshàng tǎngle yíge háizi.
 บนเตียงมีเด็กคนหนึ่งนอนอยู่

คำกริยาในตัวอย่าง(40)เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกทางจิตใจ เมื่อปรากฏร่วมกับคำปัจจัย 'le' แสดงให้เห็นว่า ลักษณะหรือความรู้สึกนั้นได้เกิดขึ้น หรือได้รับลักษณะหรือความรู้สึกนั้น ซึ่ง จะตรงข้ามกับความหมายคำเนิกรสำเร็จลุล่วง คำกริยาในตัวอย่าง(41)เป็นคำกริยาแสดงสภาพ เมื่อปรากฏร่วมกับคำปัจจัย'le'จะแสดงให้เห็นถึงการดำรงคงอยู่หรือการเกิดขึ้นของสภาพนั้นๆ ไม่ได้แสดงให้เห็นว่า สภาพนั้นได้สำเร็จลุล่วงลง เสร็จสิ้นลง ในตัวอย่าง(42) เป็นคำกริยาที่แฝง ความหมายของสภาพด้วย เมื่อปรากฏร่วมกับคำปัจจัย'le'จะแสดงให้เห็นถึงการเกิดหรือการดำรง คงอยู่ของสภาพนั้นไม่ได้แสดงให้เห็นการดำเนินการสำเร็จลุล่วงลงหรือเสร็จสิ้นของสภาพนั้น

(43)	小李放平了桌子。	放完了	*平完了
	XiǎoL ǐ fàngpíngle zhuōzi.	fàngwánle	*píngwánle
	เสี่ยวหลี่วางโต๊ะตรงแล้ว(ไม่เอียง สมดุล)	วางเสร็จแล้ว	

ในตัวอย่าง(43) Liú ได้อ้างถึงคำอธิบายของ 馬希文 Mǎ Xīwén ว่า ส่วนที่สำคัญทางด้านไวยากรณ์ของคำกริยาผสมแบบกริยา-หน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้น อยู่ที่ผลไม่ได้อยู่ที่คำกริยา Liú จึงได้เสนอว่า โครงสร้างภาคแสดงและหน่วยเสริมหลังกริยา 述補結構 shùbǔ jiégòu ถ้านำมาศึกษาจะพบว่า แสดงการปรากฏหรือการได้รับลักษณะหรือผลนั้นๆจากการกระทำ ซึ่งผลหรือลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวตรงข้ามกับความหมายการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง

(44) 她哭紅了眼睛。
Tā k ūhóngle yǎnjing.
เขาร้องไห้จนตาแดง

(45) 這才拖緊了猴皮筋。
Zhè cái dènjīnle hóupíjīn.
เพิ่งจะดึงสายยางให้แน่น

จากตัวอย่าง(44)และ(45) เป็นโครงสร้างคำกริยาปรากฏพร้อมกับคำคุณศัพท์ ในตัวอย่าง (44) บอกได้เพียงว่าผลซึ่งคำคุณศัพท์แสดงนั้นยังคงอยู่ การกระทำเสร็จสิ้นหรือไม่นั้นไม่สามารถบอกได้ ต้องอาศัยบริบทในการตัดสิน แต่ในตัวอย่างที่(45)นั้นถ้าเพียงลักษณะของผลยังคงดำรงอยู่ การกระทำก็ไม่สามารถสิ้นสุดได้

(46) 他倆說著說著就打了起來, 攔也攔不住。
Tā liǎ ǎ shuō zhe shuō zhe jiù dǎle qilai, lán yě lán bú zhù.
เขาสองคนคุยกันอยู่ ทันใดนั้นก็เกิดตีกันขึ้นมา ห้ามเท่าไรก็ห้ามไม่อยู่

ในตัวอย่าง(46) มีหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงทิศทาง qilai 起來 ขึ้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นเริ่มต้นขึ้น การเริ่มต้นนั้นตรงข้ามกับการดำเนินการสำเร็จลุล่วง อย่างไรก็ตามเรามักจะเห็น qilai ปรากฏพร้อมกับคำปัจจัย‘le’

แต่ก็มีคำอธิบายโดยการใช้ความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในประโยคที่มีการใช้คำปัจจัย‘le’ แต่การกระทำนั้นๆยังไม่เสร็จสิ้นว่า ‘ส่วนที่เสนอขึ้นมานั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว’ เช่น

(47) 爭了起來。
Zhēngle qílái.
เกิดการทะเลาะขึ้นแล้ว

(48) 爭了一會兒。

Zhēngle yíhuìr.

ได้ทะเลาะกันสักพักหนึ่ง

โดยนักวิชาการจีนบางท่านอธิบายว่า ทั้งการเริ่มต้นของการกระทำในตัวอย่าง(47) และการทะเลาะกันสักพักหนึ่งในตัวอย่าง(48) ต่างก็แสดงว่าได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว ในขณะที่ Liú เสนอว่า การดำเนินการสำเร็จล่วงนั้นควรจะหมายถึงกระบวนการทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสำเร็จล่วง ไม่มีการพิจารณาในเรื่องของปริมาณแต่อย่างใด

3. คำ 'le1' แสดงความหมายของ การดำเนินการสำเร็จล่วง 完成 wánchéng และ การดำเนินการให้เป็นจริง 實現 shíxiàn

房玉清 Fáng Yùqīng (1992 : 14-20) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำ 'le1' สรุปได้ดังนี้ คำ 'le1' จะวางไว้หลังคำกริยา หน้าหน่วยกรรม ถ้าคำ 'le1' วางไว้หลังคำกริยาที่มีลักษณะสิ้นสุด ซึ่งรวมถึงคำกริยาที่มีโครงสร้างภาคแสดงและหน่วยเสริมหลังกริยาและกริยาวลี จะแสดงความหมายดำเนินการสำเร็จล่วง ดังตัวอย่าง(49)

(49) 整整的三年，他湊足了一百塊錢。

Zhěngzhěngdes ānnián, tā còuzúle yìbǎikuài qián.

สามปีเต็ม เขารวบรวมเงินจนครบได้หนึ่งร้อยบาทแล้ว

ถ้าคำ 'le1' วางไว้หลังคำกริยาที่มีลักษณะต่อเนื่อง ก็จะแสดงความหมายการดำเนินการให้เป็นจริง ดังตัวอย่าง(50)

(50) 房子的牆根牆角全發了霜，出了綠苔。

Fángzide qiánggēn qiángjiǎo quán fāle shuāng, chūle lǜtái.

เชิงกำแพง มุมกำแพงของบ้าน มีน้ำค้างแข็งเกาะ มีตะไคร่น้ำสีเขียว

4. คำ 'le1' แสดงความหมายทั้งการณ์ลักษณะและกาล

แม้ว่านักวิชาการส่วนใหญ่จะเห็นว่า คำ 'le1' ใช้แสดงความหมายการณ์ลักษณะและไม่ได้ใช้แสดงกาล เพียงแต่มีความสัมพันธ์กับกาล แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านได้เสนอว่า คำ 'le1' แสดงความหมายทั้งการณ์ลักษณะ และ กาล

龍果夫 Lóng Guǒfū (1958 อ้างถึงใน 李鐵根 Lǐ Tiěgēn, 1999 : 3) ได้เสนอว่า ขอบเขตของเวลาในอดีตนั้นแสดงได้ด้วยคำ‘le1’ คำปัจจัย 過 guo คำปัจจัย 的 de และ 來著 lái zhe และ Lǐ Tiěgēn (1999 : 17) ยังเสนออีกว่า

‘le’ ‘zhe’ ‘guo’ เป็น คำช่วยแสดงกาลลักษณะ⁹ 時態助詞 shítài zhùcí ซึ่งเกิดจากกาลและการณ์ลักษณะผสมกันสามารถแสดงความหมายทางกาล และการณ์ลักษณะ ... แสดง การกลายเป็นจริง

‘了’、‘著’、‘過’都是‘時’、‘態’合一的時態助詞, 它們既有表態功能, 又有表時功能 ... 表已然。

‘Le’、‘zhe’、‘guo’ dōu shì ‘shí’、‘tài’ héyīde shítài zhùcí, tāmen jì yǒu biǎo tài gōngnéng, yòu yǒu biǎoshí gōngnéng ... biǎo yǐrán.

นอกจากนี้ คำ‘le’ยังแสดงความหมายการกลายเป็นความจริงในอดีต หรือปัจจุบันก็ได้ เมื่ออยู่ในประโยคที่ไม่มีคำบอกเวลาและใช้เวลาที่พูดเป็นเวลาพื้นฐาน เช่น

(51) 他斷了一隻胳膊。

Tā du ànle yìzhī g ēbó.

เขาแขนหักข้างหนึ่ง

(52) 我知道了那件事。

Wǒ zh īdaole nèijiàn shì.

ฉันรู้เรื่องนั้นแล้ว

ตัวอย่าง(51)คำกริยา 斷 duàn หัก ซึ่งเป็นคำกริยาแสดงผล เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ จะแสดงความหมายการกลายเป็นความจริงในอดีต คือเรื่องราวเกิดขึ้นก่อนหน้าเวลาที่พูด ในตัวอย่าง(52)คำกริยา 知道 zhīdao รู้ ซึ่งเป็นคำกริยาทรงสภาพ เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’อาจจะแสดงความหมายการกลายเป็นความจริงในอดีตหรือปัจจุบันก็ได้

⁹ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้ คำ กาลลักษณะ แทนคำที่แสดงความหมายของการณ์ลักษณะและกาล

ส่วน 陳立民 Chén Lìmín (2002 : 14-31) ได้เสนอว่า คำ‘le1’เป็นคำช่วยแสดงกาล
ลักษณะ แสดง การดำเนินการให้เป็นจริงในอดีตกาล 過去實現 guòqù shíxiàn โดยอ้างว่า

‘le zhe guo zai’ แสดงความหมายของการณ์ลักษณะ และแสดง
ความหมายของกาล ดังนั้นคำเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของการณ์ลักษณะ (ใน
ขณะเดียวกันก็ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของกาล) แต่อยู่ในขอบเขตของกาลลักษณะ

‘了、著、過、在’ 等語言形式既表示態的意義，也表示
示時的意義，因此它們不屬於態的範疇（同時也不屬於時的範
疇），而屬於時態範疇，它們是一種時態成分。

‘Le、zhe、guo、zài’ děng yǔyán xíngshì jì biǎoshì tàide
yìyì, yě biǎoshì shíde yìyì, yīncǐ tāmen bù shǔyú tàide fànchóu
(tóngshí yě bù shǔyú shíde fànchóu), ér shǔyú shítài fànchóu, tā
men shì yìzhǒng shítài chéngfèn. (Chén Lìmín, 2002 : 14)

กาลลักษณะ 時態 shítài แสดงให้เห็นรูปแบบการคงอยู่ของเหตุการณ์ซึ่ง
เปลี่ยนแปลงไปตามขอบเขตของเวลาที่แตกต่างกัน

時態表示一個事件的存在方式在不同時域中的變化。

Shítài biǎoshì yí gè shìjiàn de cúnzài fāngshì zài bù tóng.
shíyùzhōng de biànhuà. (Chén Lìmín, 2002 :14)

Chén ได้จัดให้คำ‘le1’เป็นหน่วยแสดงกาลลักษณะแสดงการดำเนินการให้เป็นจริงในอดีต
กาล คือเหตุการณ์หนึ่งเริ่มคงอยู่ตั้งแต่เวลาใดเวลาหนึ่งตั้งแต่ในอดีต และไม่เห็นด้วยกับแนวคิดที่
ว่า คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง โดยอธิบายว่า การดำเนินการให้เป็น
จริง 實現 shíxiàn นั้น คือจากที่ยังไม่คงอยู่จนถึงคงอยู่ ส่วน การดำเนินการสำเร็จลุล่วง (สิ้นสุด)
完成 wánchéng ก็จากที่ยังคงอยู่ถึงไม่คงอยู่

(53) 他昨天病了。

Tā zuótiān ānb ìngle.

เมื่อวานนี้เขาป่วย

(54) 他上個星期病了三天。

Tā shàngge xīngqī bìng le sān tiān.

เมื่ออาทิตย์ที่แล้วเขาป่วยอยู่สามวัน

ในตัวอย่าง(53)คำ‘le1’แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว ส่วนที่
ว่า ภายหลังที่ได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วนั้นจะจบสิ้นหรือยังคงต่อเนื่องต่อไปขึ้นอยู่กับลักษณะ
เฉพาะของเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของภาษา ดังนั้นตัวอย่างนี้คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์
ได้เริ่มคงอยู่ตั้งแต่เมื่อวาน และเนื่องจากความหมายของคำ 病 bìng ป่วย ซึ่งมีลักษณะว่าภายหลัง
ที่ได้เกิดขึ้นจะมีลักษณะต่อเนื่องต่อไป ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จ
ลุล่วง ตัวอย่าง(54)เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นเมื่ออาทิตย์ที่แล้วและต่อเนื่องไปอีก 3 วัน ขณะนี้สบายดี
แล้ว คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้เริ่มคงอยู่ในวันใดวันหนึ่งเมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ถึงแม้ว่าใน
ตัวอย่างนี้จะมีความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คืออาการป่วยไม่ได้ดำเนินมาถึงปัจจุบัน
แต่ความหมายดังกล่าวไม่ได้มาจากคำ‘le1’ หากเป็นผลมาจากช่วงของเวลาที่ต่อเนื่อง ภายหลังที่
เหตุการณ์ได้ดำเนินการให้เป็นจริงสามวัน ดังนั้นในตัวอย่างนี้อาการป่วยจึงอยู่ในช่วงสามวันเมื่อ
อาทิตย์ที่แล้วเท่านั้น ทำให้ประโยคมีความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั่นเอง

2.3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le2’

1. คำ‘le2’แสดงความหมายทางด้านน้ำเสียง

Wáng Lì (1985a, 1985b) ได้จัดให้คำ‘le2’เป็นคำลงท้าย วางไว้ท้ายประโยค แสดงให้
เห็นว่า เรื่องราวได้กำหนดอย่างแน่นอน แสดง น้ำเสียงชี้ขาด 決定語氣 juéding yǔqì และได้
เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำลงท้ายว่า

รูปแบบในการแสดงความรู้สึกต่างๆ ในภาษา เรียกว่า น้ำเสียง คำไม่แท้
แสดงน้ำเสียง เรียกว่า คำลงท้าย

凡語言對於各種情緒的表示方式, 叫做語氣; 表示語氣
的虛詞叫做語氣詞。

Fán yǔyán duìyú gèzhǒng qíngxùde biǎoshì fāngshì, jiào
zuò yǔqì; biǎoshì yǔqìde xūcí jiàozuò yǔqìcí. (Wáng Lì, 1985a : 228)

น้ำเสียงชี้ขาดจะแสดงโดยใช้คำลงท้าย ‘le’ โดยแสดงให้เห็นว่า สถานการณ์หรือสภาพ
นั้น ได้กำหนดเป็นที่แน่นอนแล้ว ใช้แสดงความรู้สึก ความตั้งใจ เป็นต้น เช่น

(55) 此時秦鐘已發過兩三次昏了。
Cǐshí Qínzhōng yǐ fāguò liǎng sāncì hūn le.
เวลานี้ฉินจงหมดสติไปสองสามครั้งแล้ว

(56) 我不能送你了。
Wǒ bùnéng sòng nǐ le.
ฉันไม่สามารถไปส่งเธอแล้ว

(57) 連姨娘真也沒臉了。
Lián yíniáng zhēn yě méiliǎn le.
แม้แต่่น้าป้าก็ยิ่งขายหน้าเลย

ตัวอย่าง(55)แสดงให้เห็นว่า เรื่องราวได้กำหนดเป็นที่แน่นอน จึงใช้น้ำเสียงชี้ขาด
ตัวอย่าง(56) แสดงให้เห็นว่า เรื่องราวได้กำหนดเป็นที่แน่นอนและยังแสดงความรู้สึกเสียดย
และตัวอย่าง(57)แสดงให้เห็นว่า ขณะนี้เรื่องราวได้กำหนดลงไปแน่นอนและยังแสดงความรู้สึก
ปลงอนิจจัง

ถึงแม้ว่าเรื่องราวยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นจริง แต่ทว่าผู้พูดตัดสินใจที่จะให้เรื่องราวนั้น
เป็นจริง ก็ถือว่าเป็นลักษณะซึ่งกำหนดเป็นที่แน่นอนแล้ว ดังตัวอย่าง(58)

(58) 珍哥, 帶著你兄弟們去罷, 我也就睡了。
Zhēngē, dài zhe nǐ xiōngdìmen qù ba, wǒ yě jiù shuì le.
พี่เจิน พาเหล่าพี่น้องของเธอไปได้แล้ว ฉันจะนอนแล้ว

เมื่อต้องการแสดงการห้ามหรือตักเตือน มักใช้คำ'le'แสดงน้ำเสียงชี้ขาดในการห้ามหรือ
ตักเตือน ดังตัวอย่าง(59)และ(60)

(59) 別吵了, 別吵了, 神巫來了。
Bié chǎo le, bié chǎo le, shénwū lái le.
อย่าอะอะโววายวาย พ่อหมอมามาแล้ว

(60) 不要哀求了, 我是要永久跟著你的。

Búyào āiqiú le, wǒ shì yào yǒngjiǔ gēnzhen ǐde.

อย่าวิงวอนไปเลย ฉันจะตามติดเธอตลอดชีวิต

2. คำ‘le2’ แสดงน้ำเสียงและการปรากฏของเหตุการณ์

นักวิชาการจีนจำนวนมากได้เสนอว่า คำ‘le2’นั้นเป็นคำลงท้ายโดยแสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลง หรือการปรากฏขึ้นของเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่ ดังสรุปได้ดังนี้

Lǚ Sh ūxiāng (1999 : 351-358) ได้กล่าวไว้ว่า คำ‘le2’วางไว้ท้ายประโยค ถ้าคำกริยานั้นมีหน่วยกรรมต่อท้าย คำ‘le2’จะวางไว้หลังหน่วยกรรม เพื่อแสดงการยืนยันว่าเหตุการณ์นั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือกำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลง และยังมีหน้าที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ด้วย เช่น ในตัวอย่าง(61)และ(62)

(61) 颶風了。(已經開始颶風)

Guāfēng le. (yǐjīngk āishigu āfēng)

ลมพัดแล้ว (ลมเริ่มพัดแล้ว)

(62) 春天了。(已經是春天了)

Chūntiān le. (yǐjīngsh ì chūntiānle)

ฤดูใบไม้ผลิแล้ว (เป็นฤดูใบไม้ผลิแล้ว)

อย่างไรก็ตามเมื่อคำคุณศัพท์ปรากฏร่วมกับคำ‘le2’ บางครั้งจะเพียงยืนยันว่าสภาพได้เกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

(63) 這個辦法最好了。

Zhèige bànfǎ zu ìhǎo le.

วิธีนี้ดีที่สุดแล้ว

(64) 這雙鞋太小了。

Zhèishuāngxiét ài xiǎo le.

รองเท้าคู่นี้เล็กเกินไปแล้ว

Zhū Déxī (1982) ก็เสนอเช่นเดียวกันว่า คำ‘le2’เป็น คำลงท้าย 語氣詞 yǔqìcí ปรากฏ อยู่ท้ายประโยคแสดง การณ์ลักษณะ 時態 shítài คือแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(65) 下雨了。

Xiàyǔ le.

ฝนตกแล้ว

(66) 門開了。

Ménk āi le.

ประตูเปิดแล้ว

ในตัวอย่าง(65)แสดงให้เห็นว่า แต่เดิมฝนยังไม่ตก ในตัวอย่าง(66)แสดงให้เห็นว่า แต่เดิม ประตูปิดอยู่

Yáng Tiāngē (1987 : 209-224) ได้กล่าวไว้ว่า คำ‘le2’จะวางไว้ท้ายประโยครวมและท้าย ประโยคย่อยในประโยคความรวม เพื่อแสดงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลง และเหตุการณ์หนึ่งได้ปรากฏ ขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็แสดงน้ำเสียงของการชี้ขาด หรือยืนยันแน่นอน คำลงท้าย‘le’สามารถเขียน เป็น 啦 la หรือ 咯 lo ได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. คำ‘le’วางไว้ท้ายประโยคบรรยาย แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว และยังแผ่เงื่อนน้ำเสียงการ บรรยาย เช่น บรรยายเรื่องราว การเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว ในตัวอย่าง(67)คำ‘le’ แสดงว่าเรื่องราวหนึ่งหรือการเปลี่ยนแปลงหนึ่งๆได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว

(67) 中國人民站起來了。

Zhōngguórénmín ín zhànqilai le.

ประชาชนจีนได้ลุกขึ้นยืนแล้ว

นอกจากนี้หากเป็นเหตุการณ์ที่แสดงว่ามีการกำหนดเกิดขึ้นแล้ว เช่นในตัวอย่าง(68) ประโยคประเภทนี้จะดูเหมือนว่าเรื่องราวได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว แต่จริงๆแล้วเรื่องราวดังกล่าว ยัง ไม่ได้เกิดขึ้น

(68) 她能洗能做, 又不多要錢, 我留下她了!

Tā néngxǐ ǐ néngzuò, yòu bùduō yào qián, wǒ liúxià tā le!

เขาสามารถทั้งซักทั้งทำงาน และไม่เรียกร้อเงินมาก ฉันก็รั้งเขาให้อยู่ต่อไป

เนื่องจากการเริ่มต้นของเรื่องราวหนึ่งๆ ก็คือการเปลี่ยนแปลงประเภทหนึ่ง ในตัวอย่าง

(69) คำ‘le’จะแสดงการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงว่า เหตุการณ์ได้ปรากฏแล้ว

(69) 丁生, 快出來, 動刀啦!

DīngShēng, kuài chūlái, dòng dāo la.

ตึงเหมิง รีบออกมา ขยับมีดแล้ว

ในกรณีประโยคบรรยายเรื่องราวที่สามารถเกิดขึ้นได้หรือควรที่จะเกิดขึ้น เช่น ตัวอย่าง(70) คำ‘le’แสดงความชี้ชัดแน่นอนให้กับเหตุการณ์นั้น หรือก็คือแสดงว่าเรื่องราวได้มาถึงจุดที่เป็นไปได้หรือควรที่จะเป็นจริงแล้ว

(70) 阿慶嫂 我該走了。

Āqìngsǎo wǒ gāizǒu le.

ท่านพี่สะใภ้ซิ่ง ฉันควรไปแล้ว

ในประโยคที่แสดงการขอบคุณหรือขอโทษนั้น การเปลี่ยนแปลงคือขอบคุณหรือขอโทษเกิดขึ้นพร้อมกับเวลาที่พูด ไม่มีการแบ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง คำ‘le’ไม่สามารถแสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว แต่จะแสดงสภาพใหม่หรือแสดงว่ากำลังเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ดังตัวอย่าง(71)และ(72)

(71) 香菱紅了臉, 笑說: “多謝姐姐了”。

Xiānglíng hóngle liǎn, xiào shuō: “Duō xiè jiějie le”.

เซียงหลิงหน้าแดง หัวเราะพลางพูดว่า “ขอบคุณท่านพี่มาก”

(72) 三伯伯, 我給您磕頭了!

Sānbóbo, wǒ gěi nín kē tóu le!

ท่านลุงสาม กระผมขอแสดงความคารวะต่อท่าน

ส่วนประโยคที่มีหน่วยเสริมหน้ากริยาเป็นคำแสดงกาลโดยเฉพาะ เช่น 明日 míngrì พรุ่งนี้ 不日 búrì อีกไม่กี่วัน 待兩天 dài liǎngtiān คอยสองวัน จะแสดงถึงการให้ข่าวสารใหม่ แสดงสภาพใหม่ ดังตัวอย่าง(73)

(73) 我們家的三姑奶奶, 明日到京了。

Wǒmenji ādes āng ūnǎinai, míngrì dào jīng le.

นายหญิงคนที่สามของบ้านเรา พรุ่งนี้ถึงเมืองหลวงแล้ว

2. คำ‘le’ปรากฏท้าย ประโยควิญญัติ 判斷句 pànduànjù แสดงการรู้หรือทัศนคติใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็แสดงน้ำเสียงชี้ขาด ประโยคประเภทนี้ไม่ได้แสดงการเปลี่ยนแปลงของเรื่องราว แต่แสดงการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่รู้ คือ แต่เดิมไม่มีการรับรู้เช่นนี้ แต่ตอนนี้มีการรับรู้เช่นนี้แล้ว เช่น

(74) 這一定是李大媽了。

Zhè yídìng shì Lǐ d à m ā le.

นี่เป็นป้าหลี่แน่นอน

เมื่อคำ‘le’ปรากฏท้ายประโยคที่มีคำคุณศัพท์เป็นภาคแสดง เช่น ในตัวอย่าง(75) มักใช้แสดงการบรรยายการเปลี่ยนแปลง และยังแฝงความหมายของคำ 已經 yǐjīng เรียบร้อยแล้ว ด้วย

(75) 天黑了。

Tiānh ēi le.

ฟ้ามืดแล้ว

ในตัวอย่าง(76)คำคุณศัพท์ไม่ได้แสดงความหมายจากน้อยไปมาก แต่แสดงการชี้ชัดหรือกำหนดสภาพหนึ่ง แสดงระดับที่เกินขอบเขต คำ‘le’แสดงน้ำเสียงชี้ชัดกำหนดแน่นอน ไม่ได้แสดงการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ แต่แสดงให้เห็นการรับรู้ใหม่ๆ

(76) 有的項目用錢多了。

Yǒudexi àngmù yòng qián duō le.

บางรายการใช้เงินมาก

คำ'le'เมื่อปรากฏท้ายประโยควินิจฉัยอื่นๆ เช่น ในตัวอย่าง(77)มีคำวิเศษณ์บอกระดับวางไว้หน้าคำกริยา แสดงการกำหนดชี้ชัดในเรื่องของระดับ ในตัวอย่าง(78)มีการวางคำวิเศษณ์บอกระดับไว้หน้าคำบอกทิศทาง แสดงการกำหนดชี้ชัด

(77) 你也太操心了。

Nǐ yě tài cāoxīn le.

เธอก็เป็นทุกข์เกินไป

(78) 走得太快, “左”了, 不走, 太右了。

Zǒudet tài kuài, “zuǒ” le, bùzǒu, tài yòu le.

เดินเร็วไปแล้ว ซ้ายไปแล้ว ไม่เดิน ขวาเกินไปแล้ว

3. ในประโยคประเภทคำสั่ง ขอร้อง หรือตอบรับ การเปลี่ยนแปลงของการกระทำนั้น ยังไม่มีการเกิดขึ้น คำ'le'เมื่อปรากฏท้ายประโยคเหล่านี้จะแสดงการขอร้องหรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพใหม่ คือขณะนี้ควรจะทำ เช่น ตัวอย่าง(79)และ(80)เป็นการแสดงการขอร้องและคำสั่ง และในตัวอย่าง(81)แสดงการเร่งรัด

(79) 林姐兒, 你別助著他了。

Línjiě ěr, nǐ biézhù zhe tā le.

พี่หลิน ไม่ต้องช่วยเขาอีกแล้ว

(80) 集合了!

Jíhé le!

รวมตัวได้แล้ว

(81) 走了, 走了, (別磨蹭了!)

Zǒu le, zǒu le, (bié mócéng le!)

ไปได้แล้ว ไปได้แล้ว (อย่าเดินช้าๆ)

ส่วนคำ 嘍 lou ในตัวอย่าง(82)เป็นประโยคตอบรับ แสดงว่าการกระทำจะเริ่มขึ้นหรือกำลังเริ่มขึ้น

- (82) 平海燕 來嘍!
 Píng Hǎiyàn lái lou!
 ผิงไห่เยียน มาแล้ว

4. นอกจากประเภทของคำ‘le’ ที่วางไว้ท้ายประโยค 3 ประเภทข้างต้นแล้ว ยังมีอีกประเภทหนึ่ง คือคำ‘le’ปรากฏอยู่ท้ายคำวิเศษณ์ คำช่วยกริยา คำเชื่อม อาจจะอยู่ท้ายประโยคหรือตำแหน่งหยุดกลางประโยค เช่น

- (83) 井奶奶 : 諸所長, 來, 說會兒話吧!
 Jǐngnǎinai : Zhūsuoǒzhǎng, lái, shuō huìr huà ba!
 คุณยายจิ่ง : ผู้จัดการจู่ มาคุยกันหน่อย
 諸所長 : 不啦, 我該走啦!
 Zhū su ōzhǎng: Bù la, wǒ g āiz ōula !
 ผู้จัดการจู่ : ไม่ครับ ผมควรไปแล้ว

รูปแบบนี้เป็นที่เข้าใจว่ามีการละคำกริยาในประโยค เช่น ตัวอย่าง(83) 不啦 bù la ไม่หละ เป็น 不說啦 bù shuō la ไม่พูดแล้ว

นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบที่ส่วนประกอบด้านหน้าคำ‘le’นั้น แต่เดิมเป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ที่แท้จริง เช่น 行了 xíng le ใช้ได้แล้ว 算了 suàn le แล้วกัน 好了 hǎo le เอาหละ 對了 duì le ถูกแล้ว 罷了 bà le แค่นี้เอง 得了 dé le ตกลง 就是了 jiù shì le ก็แล้วกัน เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการใช้ 2 วิธี วิธีที่หนึ่งเป็นวลี มีลักษณะที่ปรากฏคำฟังได้ สามารถใช้บรรยายหรือชี้ขาดได้ ดังในตัวอย่าง(84)

- (84) 罷了, 你先去罷。
 Bà le, nǐ xi ānq ù ba.
 แค่นี้เอง เธอไปก่อนละกัน

อีกวิธีหนึ่งคือเป็นคำช่วยที่เกิดจากการผสม วางไว้ท้ายประโยคแสดงน้ำเสียง ส่วนที่อยู่หน้าคำ‘le’นั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นคำไม่แท้แล้ว ไม่สามารถเป็นภาคแสดงได้ ดังตัวอย่าง(85)

(85) 那裡有什麼可巧的雨? 也只好再等罷了。

Nàli yǒushémek ěqiàode yǔ? Yě zhǐhǎoz ài děng bà le.

ที่นั่นมันจะประจวบเหมาะว่ามีฝนอย่างนั้นหรือ ก็ได้แต่คอยต่อไปอีกเท่านั้นแหละ

และยังสามารถพบคำ‘le’ใช้ในการยกขึ้นมากล่าวเป็นข้อๆหรือประเภท ซึ่งรายการที่นำมา กล่าวนั้นมีความสัมพันธ์เท่าเทียมกันในประโยค ดังตัวอย่าง(86)

(86) 什麼扎花咧, 拉鎖子咧, 我雖弄不好, 卻也學著會做幾針。

Shénmezh ā hu ā lie, lā su ōzi lie, wǒ su ī nòngbùhǎo, què yě xuézhè huì zuò jǐzhēn.

เย็บปักอะไร ถักร้อยอะไร ถึงฉันทำได้ไม่ดี แต่ก็สามารถทำได้หลายอย่าง

Fáng Yùqīng (1992 : 14-20) ได้เสนอเกี่ยวกับคำ‘le2’ สรุปได้ว่า คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ได้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยส่วนใหญ่มักมีความสัมพันธ์กับเวลาที่พูดถึง นอกจากนี้ยังแสดงน้ำเสียงชี้ขาดแน่วแน่อีกด้วย บทบาทที่สำคัญของคำ‘le2’ คือทำให้ประโยคสามารถปรากฏตามลำพังได้ ดังตัวอย่าง

(87) 他沒有死, 他活了。

Tā méiyǒu sǐ, tā hó le.

เขายังไม่ตาย เขายังมีชีวิตอยู่

(88) 白大嫂子這時心理輕巧一些了。

Bái dà sāozǐzh è shí xīnlǐ qīngqiǎoy ìxiē le.

ที่สะใภ้คนโตของตระกูลป่วยเวลานี้จิตใจดีขึ้นแล้ว

3. คำ 'le2' แสดงความหมายเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์และกาล

Liú Xūnmíng (2002 : 70-79) ได้เสนอว่า คำ 'le' ที่วางไว้ท้ายประโยค จะเรียกว่าคำลงท้ายประโยค 'le' หรือ 'le2' ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เมื่อมองคำลงท้ายประโยค 'le' ในแง่ของการสื่อสาร จะแสดงให้เห็นเพียงแค่ว่าเป็นเหตุการณ์ใหม่ 新事態 xīn shì tài ซึ่งผู้ฟังยังไม่รู้มาก่อน โดย Liú ได้ตั้งข้อสังเกตทางด้านความหมายของคำลงท้ายประโยค 'le2' ที่แสดงการปรากฏของสภาพใหม่ ดังนี้คือ

เวลาที่เรารู้ประโยคหนึ่งๆ เพื่อแสดงความคิดเห็น วัตถุประสงค์คือเพื่อนำสู่การกระทำหนึ่งๆ (ยกเว้นการพูดไร้สาระเหลวไหล) เวลาพูดจึงต้องมีความตั้งใจ และเรื่องราวที่คนส่วนมากมักพูดถึงก็คือเรื่องราวในปัจจุบัน ดังนั้นในชีวิตประจำวันเราจึงมักพบกับประโยคซึ่งเกี่ยวกับสภาพใหม่ นอกจากนี้เมื่อเราบอกข่าวสารกับคนคนหนึ่ง ข่าวสารนี้ก็มักจะเป็นสิ่งใหม่สำหรับคู่สนทนาของเรา หากเรื่องที่พูดนั้นไม่ได้เกี่ยวกับความรู้หรือการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นการพูดเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ในส่วนนี้ผู้ฟังหรือคู่สนทนาของเราก็อาจจะได้รับรู้สิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาบ้างแล้ว ดังนั้นหากมีการนำคำว่า 'ใหม่' มาอธิบายว่า เป็นเรื่องราวเพิ่งเกิดขึ้นเท่านั้น จะเป็นการจำกัดความหมายของคำว่า 'ใหม่' นี้ซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ ดังนั้นเราควรอธิบายว่า คำ 'le2' แสดงเพียงเหตุการณ์ใหม่ของผู้ฟังซึ่งไม่เคยรู้มาก่อน

คำ 'le2' เมื่อปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์แสดงให้เห็นลักษณะใหม่ซึ่งไม่เคยรู้มาก่อน

(89) 這件衣服長。這件衣服長, 我喜歡。

Zhèjiàn yīfúcháng. Zhèjiàn yīfúcháng, wǒ xǐhuan.

เสื้อตัวนี้ยาว เสื้อตัวนี้ยาว ฉันชอบ

(90) 這件衣服長了, 穿著不合身。

Zhèjiàn yīfúcháng le, chuānzhe bù hé shēn.

เสื้อตัวนี้ยาวไป ใส่แล้วไม่เหมาะกับตัว

ในตัวอย่าง(89)แสดงเพียงลักษณะที่เป็นอยู่ของเสื้อชุดนี้ ในตัวอย่าง (90) แสดงลักษณะซึ่งเกินขอบเขตมาตรฐานในการเปรียบเทียบ เป็นการแสดงให้เห็นทราบถึงสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

2. คำลงท้าย‘le2’แสดงกาล ภาษาจีนกลางนั้นไม่มีกาลมีแต่การณั้ลักษณะ กล่าวคือ เวลาที่พูดนั้น การกระทำ พฤติการณ์หนึ่งๆดำเนินการอยู่หรือไม่นั้นสำคัญมาก เช่น เอกสารหนึ่งๆซึ่งได้รับการดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ก็มักจะเติมคำ 已 yǐ *เรียบร้อยแล้ว* ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงกาล และพฤติการณ์ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วย่อมเป็นอดีตไป ในภาษาจีนคำ‘le2’จึงใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงกาลในอดีต ถึงแม้ว่าเมื่อเรามองจากภายนอก คำ‘le2’จะสามารถใช้ได้ไม่ว่าเวลาใด เช่น อดีต ปัจจุบันหรืออนาคต แต่ในความเป็นจริงแล้วเหตุการณ์ซึ่งเรารายงานในเวลาพูดนั้น มักไม่ค่อยจะเป็นเรื่องในปัจจุบัน แต่เป็นเรื่องในอดีต หรืออนาคต ดังตัวอย่าง

(91) 25 萬年前, 周口店猿人就知道用火了。

Èrshíwànnián qián, Zhōukǒudiàn yuánrén jiù zhīdaoyòng huǒ le.

เมื่อสองแสนห้าหมื่นปีก่อน มนุษย์วานรที่โจวโถ้วเตี้ยนก็รู้จักการใช้ไฟแล้ว

(92) 明年, 我該大學畢業了。

Míngnián, wǒ gāi dàxué bìyè le.

ปีหน้า ฉันก็จะเรียนจบมหาวิทยาลัยแล้ว

ดังนั้นในการแสดงกาลนั้นจำเป็นต้องมีจุดอ้างอิง คำ‘le2’ก็ใช้เวลาในการพูดเป็นจุดอ้างอิงเช่นกัน เพียงแต่ว่าภาษาจีนนั้นใช้วิธีที่ว่า เมื่อไม่มีเวลาแสดงชัดเจน ก็จะใช้เวลาที่พูดถึงเป็นจุดอ้างอิง แต่ถ้ามีสัญลักษณ์แสดงเวลาก็จะใช้เวลานั้นเป็นจุดอ้างอิง โดยปกติเราจะแบ่งกาลเป็นอดีต ปัจจุบันและอนาคต แต่ในความเป็นจริงแล้วเราพบว่า ปัจจุบันหรือเวลาขณะนี้มีลักษณะเป็นจุดของเวลา ไม่ได้มีลักษณะเป็นช่วงของเวลา ดังนั้นเหตุการณ์หนึ่งๆถ้าไม่ได้เกิดก่อนเวลาที่พูดก็ต้องเกิดขึ้นในอนาคต ไม่มีทางที่จะเกิด ณ เวลาขณะนี้พอดี หากเราอาศัยเวลาที่พูดเป็นพื้นฐาน การใช้คำ‘le2’จะแสดงถึงการกระทำที่เกิดก่อนเวลาที่พูด และถ้าไม่มีคำวิเศษณ์แสดงเวลาต่างๆมากำหนดอย่างแน่ชัดแล้ว ก็อาจสรุปได้ว่าเวลาก่อนพูดก็คืออดีตกาล เช่น

(93) 她出去買東西了。

Tā chū qù mǎi dōngxi le.

เขาออกไปซื้อของแล้ว

ส่วน Chén Límín (2002) ได้เสนอเกี่ยวกับคำ‘le2’ว่า เป็นหน่วยแสดงกาลลักษณะแสดง การดำเนินการให้เป็นจริงในปัจจุบัน 現在實現 xiànzài shíxiàn แสดงให้เห็นเรื่องราวจากไม่ คงอยู่ในอดีตเปลี่ยนเป็นคงอยู่ในปัจจุบัน

(94) 東西都貴了。

Dōngxī dōu guì le.

ของแพงไปหมดแล้ว

(95) 春天了。

Chūntiān le.

ฤดูใบไม้ผลิแล้ว

ในตัวอย่าง(94)แสดงให้เห็นว่า ของมีราคาแพงในขณะนี้ แต่ก่อนหน้านี้ถูก ในตัวอย่าง (95)แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ขณะนี้ เป็นต้นไปฤดูหนาวเปลี่ยนเป็นฤดูใบไม้ผลิแล้ว

(96) 中文太難了。

Zhōngwén tài nán le.

ภาษาจีนยากเกินไป

ในตัวอย่าง(96)คำ‘le2’เน้นความคิดเห็นที่เป็นอัตวิสัย แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวนั้นไม่ เหมือนกับสิ่งที่คาดไว้หรือเลยมาตรฐาน คือแต่เดิมคิดว่าภาษาจีนไม่ยาก ตอนนี้รู้สึกว่ายากแล้ว

(97) 休息了。

Xiūxi le.

พักผ่อนได้แล้ว

(98) 他們要走了。

Tāmen yào zǒu le.

พวกเขาจะไปแล้ว

ในตัวอย่าง(97)และ(98)แสดงให้เห็นความปรารถนา การคาดคะเน การประเมินในปัจจุบัน ในตัวอย่าง(97)แสดงว่าขณะนี้เป็นเวลาที่จะพักผ่อนแล้ว ในตัวอย่าง(98) แสดงว่าพวกเขาได้ตัดสินใจแล้วว่าจะไปเวลานี้

2.3.2 แนวคิดที่คำ 'le1' และ คำ 'le2' แสดงความหมายทางไวยากรณ์เหมือนกัน

Guō Ruì (1991) ได้เสนอความเห็นที่เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็คำ'le1'และคำ'le2'ต่างก็แสดงความหมายทางไวยากรณ์เหมือนกัน คือแสดงการณั้ลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ โดยที่ก่อนเวลาที่อ้างอิง เหตุการณ์หนึ่งๆก็ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ดังตัวอย่าง

(99) 門口坐了一個人。

Ménkǒuzu òle yíge rén.

หน้าประตูมีคนคนหนึ่งนั่งอยู่

(100) 外邊下雨了。

Wàibiānxi àyǔ le.

ข้างนอกฝนตกแล้ว

ส่วนในตัวอย่าง(101)และ(102) นั้นต่างแสดงความหมายของการสิ้นสุด คือเหตุการณ์ได้สิ้นสุดก่อนหน้าเวลาอ้างอิงและผลกระทบยังคงอยู่มาถึงเวลาที่อ้างอิง ความหมายของการสิ้นสุดนั้นไม่ได้มาจากคำ'le' แต่เนื่องจากลักษณะเฉพาะของคำกริยานั้นเอง ที่ทำให้เกิดความหมายของการสิ้นสุด คำ'le' ก็ยังแสดงความหมายของการเริ่มต้น

(101) 買了東西再來。

Mǎile dōngxiz ài lái.

ซื้อของแล้วค่อยมา

(102) 小王家搬了。

XiǎoWángji ā b ān le.

บ้านเสี่ยวหวางย้ายไปแล้ว

2.4 การศึกษาคำว่า‘แล้ว’ในภาษาไทย

1. พระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545) ได้พูดถึงคำ‘แล้ว’ว่า เป็นกริยา และ กริยานุเคราะห์ ‘แล้ว’ที่ ทำหน้าที่เป็นกริยานุเคราะห์¹⁰ นั้น จะใช้เพื่อแสดงกาลสมบุรณ์ อันประกอบด้วย

- 1) ปรตยบันกาลสมบุรณ์ เช่น เขานอนอยู่แล้ว
- 2) อดีตกาลสมบุรณ์ เช่น เขาได้นอนแล้ว
- 3) อนาคตกาลสมบุรณ์ เช่น เขาจะทำแล้ว
- 4) อนาคตกาลสมบุรณ์ เช่น เขานอนแล้ว

ซึ่งกาลสมบุรณ์ที่ใช้กริยานุเคราะห์แล้วนั้น ยังสามารถทำให้เป็นกาลซ้อน แบบต่างๆ ได้ เช่น

- 1) ปรตยบันกาลสมบุรณ์ในอดีต เช่น วานนี้ฉันกำลังกินข้าวแล้ว
- 2) ปรตยบันกาลสมบุรณ์ในอนาคต เช่น เดือนหน้าเขากำลังเกี่ยวข้าวแล้ว
- 3) อดีตกาลสมบุรณ์ในปรตยบัน เช่น เดียวนี้เขาได้ทำงานแล้ว

2. วิจิตรนั ภาณพงศ์

วิจิตรนั ภาณพงศ์ (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคำ‘แล้ว’ ดังนี้

- 1) หากจำแนกคำโดยใช้ตำแหน่งของคำ เราอาจจัดคำ‘แล้ว’เป็นชนิดต่างๆ เช่น
 1. ‘แล้ว’ เป็น คำช่วยกริยาประเภท คำช่วยหลังกริยา เช่น ฝนตกแล้ว
 2. ‘แล้ว’ เป็น คำเชื่อม เช่น ฉันไปดูหนังแล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน
- 2) หากจำแนกคำโดยใช้หน้าที่ของคำโดยเฉพาะหน้าที่ของคำในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค เราอาจจัดคำ‘แล้ว’เป็นชนิดต่างๆ เช่น

¹⁰ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545) กล่าวว่า กริยานุเคราะห์ หมายความว่าความถึงกริยาที่ใช้ช่วยกริยาอื่นให้ได้ ความครบตามระเบียบของกริยา (คือครบตาม มาลา กาล วาจก) กริยานุเคราะห์นี้จำแนกเป็น 2 จำพวก คือ

1. พวกที่ใช้เป็นกริยานุเคราะห์อย่างเดียว ได้แก่ คำว่า คง พึง จง ชี นะ เถอะ กำลัง ย่อม นำ อย่า อย่าเพื่อ จะ จัก ะรอย เถอญ

2. พวกกริยาอื่นที่นำมาใช้เป็นกริยานุเคราะห์ เช่น

กริยา	ใช้เป็นกริยาอื่น	ใช้เป็นกริยานุเคราะห์
ต้อง	ของนี้ <u>ต้อง</u> ตาลัน	เขา <u>ต้อง</u> นอน
แล้ว	งานของฉัน <u>แล้ว</u> แต่วัน	เขา <u>ทำ</u> แล้ว

1. ‘แล้ว’ เป็นคำไวยากรณ์ จำพวกคำขยาย ประเภทคำช่วยหลังกริยา ทำหน้าที่ขยายกริยา เช่น ฝนตกแล้ว

2. ‘แล้ว’ เป็นคำไวยากรณ์ ประเภท คำเชื่อม เช่น ฉันไปดูหนังแล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน

3. นววรรณ พันธูเมธา

การจำแนกคำในภาษาไทยโดยอาศัยหน้าที่ในการสื่อสาร พบว่าคำ‘แล้ว’ มีลักษณะดังนี้ (นววรรณ พันธูเมธา 2527)

1) ‘แล้ว’ เป็น คำบ่งเวลาขยายกริยา แสดงว่ากริยานั้นได้เสร็จสิ้น เช่น น้องหลับแล้ว ข้าวสุกแล้ว คำบ่งเวลาจัดอยู่ในหมวดคำขยาย โดยทำหน้าที่เป็นคำที่ขยายคำกริยา เป็นคำที่แสดงเวลาที่เกิดกริยา ได้แก่ ได้ เคย แล้ว กำลัง อยู่ จน จะ เกือบ แทบ ชัก เพิ่ง คำบ่งเวลาทุกคำอยู่หน้ากริยา ยกเว้นคำว่า แล้ว อยู่ จะอยู่หลังกริยา คำบ่งเวลาต่างช่วยแสดงว่ากริยาอยู่ในขั้นไหน เช่น

ยังไม่ได้เริ่ม	จะ
ใกล้จะเริ่ม	เกือบ จน แทบ
ได้เริ่มขึ้นเล็กน้อย	ชัก
เริ่มไปไม่นาน	เพิ่ง
ดำเนินไป	กำลัง อยู่
ดำเนินไปไม่เปลี่ยนแปลง	ยัง
สำเร็จสมบูรณ์	แล้ว

คำว่า ‘จะ กำลัง อยู่ แล้ว’ นั้น แสดงว่ากริยาอยู่ในขั้นใด มิใช่แสดงว่ากริยาเกิดขึ้นเมื่อไร คำว่า ‘แล้ว’ ซึ่งถือกันว่าแสดงอดีตกาล ก็สามารถแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตก็ได้ เช่น ขนมหกวันนี้เก็บไว้ไม่ได้นานหรอก พรุ่งนี้ก็เสียแล้ว ส่วนคำบ่งเวลาที่แสดงเวลาตามที่เป็นจริงมีแต่เพียง ‘ได้’ และ ‘เคย’ เท่านั้น

2) ‘แล้ว’ เป็นคำเชื่อมบอกเวลาภายหลัง ใช้หน้าประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดภายหลัง เช่น ฉันไปหาเพื่อนแล้วฉันก็เลยกินข้าวกลางวันกับเขา

คำเชื่อมบอกเวลาใช้หน้าคำนามหรือประโยคที่บอกเวลา คำเชื่อมบอกเวลาบางคำใช้ได้ทั้งหน้าคำนามและประโยค เช่น เมื่อ ตอน พอ ตั้งแต่ จน บางคำใช้หน้าคำนามเท่านั้น เช่น ภายใน ใกล้ เป็นต้น

คำเชื่อมบอกเวลาภายหลัง ใช้หน้าประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดภายหลัง ได้แก่ ก็ ก่อน กว่า ก่อนหน้า ก่อนที่ ตั้งแต่ก่อน ก่อนหน้าที่ เมื่อก่อนที่ เมื่อก่อน แล้ว แล้ว...ก็ แล้ว...เลย แล้ว...ถึง แล้ว...ก็เลย ต่อมา เช่น ฉันไปหาเพื่อนแล้วฉันก็เลยกินข้าวกลางวันกับเขา

4. Tasanalai Boonyapatipark

Tasanalai Boonyapatipark (1983 : 157-158) ได้พูดถึงเกี่ยวกับคำ‘แล้ว’ว่า เป็น คำหมาย การณ์ลักษณะ aspect marker กล่าวคือ

‘แล้ว’ใช้แสดงว่าปริมาณจำนวนมากหนึ่งๆได้ดำเนินการสำเร็จ และจุด สำคัญของเหตุการณ์ได้มาถึง (แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นจุดเสร็จสิ้นลุล่วง) เช่น การ เปลี่ยนเข้าสู่หรือการมาถึงเหตุการณ์ใหม่ในเวลาอ้างอิง

‘læ.u’ indicates that a crucial amount of some activity has been carried out, a crucial point of a situation has been reached (not necessarily the completion point), i.e. a change to or arrival at a new situation has come about, at the time of reference.

ดังตัวอย่าง

(103) เขาทำงานแล้ว¹¹

ตัวอย่าง(103)แสดงความหมาย ต่อไปนี้

- (103a) He has finished his work. (completive)
 (103b) He has started working. (inchoative meaning)
 (103c) He is about to work. (imminent situation)

ความหมาย(103a) แสดงให้เห็นจุดเสร็จสิ้นลุล่วงของเหตุการณ์ ความหมาย (103b) แสดง ให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ความหมาย(103c) แสดงให้เห็นว่าการทำงานใกล้จะเริ่มต้น หรือกำลังจะเข้าสู่เหตุการณ์นั้นๆ

(104) นิดอ้วน

(105) นิดอ้วนแล้ว

Nid is fat now (the implication is that she was not fat before).

¹¹ Tasanalai Boonyapatipark ได้ยกตัวอย่างโดยใช้ระบบถอดเสียง เช่น /khau tham ŋaan læ.u เขาทำงานแล้ว เพื่อให้สะดวกในการอ่านและพิมพ์ ผู้วิจัยจึงพิมพ์ตัวอย่างทั้งหมดเป็นภาษาไทย

ในตัวอย่าง(104) จะแสดงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของนิค คือ เธออ้วน แต่ไม่ได้มีความหมายว่านิคอ้วนมาก่อน ในตัวอย่าง(105)จะแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงสู่สภาพใหม่ โดยยังแสดงให้เห็นว่าเธอไม่ได้อ้วนมาก่อน

Tasanalai ได้ยกตัวอย่างเมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับหน่วยภาคแสดงประเภทต่างๆ ดังนี้

1) คำกริยาแสดงกระบวนการ Verbs indicating process

โดยปกติแล้ว เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกริยาแสดงกระบวนการ ที่**ไม่บรรลุผล** non-accomplishment จะแสดงความหมายได้หลากหลาย เช่น

(106) เขาเขียนจดหมายแล้ว

ตัวอย่าง(106) แสดงความหมายได้ดังนี้

(106a) He has finished writing letters.

(106b) He has started writing letters.

(106c) He is about to write letters.

ความหมาย(106a)แสดงให้เห็นจุดเสร็จสิ้นลู่ดวงของเหตุการณ์ ความหมาย(106b)แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้เริ่มต้นขึ้น ความหมาย(106c) แสดงให้เห็นว่าการทำงานใกล้จะเริ่มต้นหรือการจะเข้าสู่เหตุการณ์นั้นๆ

หรือหากว่า คำกริยาแสดงกระบวนการ *การบรรลุผล* accomplishment ปรากฏร่วมกับคำ ‘แล้ว’ก็แสดงความหมายลักษณะเดียวกันได้ เช่น

(107) เขาขัดรองเท้าคู่นั้นแล้ว

ตัวอย่าง(107) แสดงความหมายได้ดังนี้

(107a) He has polished that pair of shoes.

(107b) He has started polishing that pair of shoes.

(107c) He is about to polish that pair of shoes.

ความหมาย(107a) แสดงให้เห็นจุดเสร็จสิ้นลู่่วงของเหตุการณ์ ความหมาย(107b) แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้เริ่มต้นขึ้น ความหมาย(107c)แสดงให้เห็นว่าการทำงานใกล้จะเริ่มต้นหรือการจะเข้าสู่เหตุการณ์นั้นๆ

2) คำกริยาแสดงเหตุการณ์ Verbs indicating events

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับ คำกริยาแสดงเหตุการณ์ จะแสดงว่าเหตุการณ์หนึ่งๆได้ปรากฏและลู่่วงแล้ว เช่น

1. สัมฤทธิกริยา achievement เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’ เช่น

(108) เขาตายแล้ว

He has died.

(109) เขาทำงานเสร็จแล้ว

He has finished his work.

ตัวอย่าง(108)และ(109) คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับสัมฤทธิกริยาแสดงว่า เหตุการณ์ได้ปรากฏและลู่่วงแล้ว

2. คำกริยาแสดงเหตุการณ์ชั่วขณะหนึ่ง Verbs indicating momentary situations เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’ เช่น

(110) เขาเคาะประตูแล้ว

He has knocked on the door.

(111) เขากระโดดขึ้นรถเมล์แล้ว

He has jumped onto a bus.

ตัวอย่าง(110) และ(111) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์ชั่วขณะหนึ่ง จะแสดงว่าเหตุการณ์ได้ปรากฏและลู่่วงแล้วเช่นเดียวกัน

3) คำกริยาทรงสภาพ Verbs indicating states

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาทรงสภาพ จะแสดงถึงการเข้าสู่สภาพใหม่ ซึ่งอาจแบ่งย่อยได้เป็น

1. คำกริยาทรงสภาพถาวร Verbs indicating permanent states

(112) เขาพอม

(113) เขาพอมแล้ว

He is thin now (before he was fat).

ในตัวอย่าง(112) จะแสดงสภาพพอมที่เป็นสภาพทั่วไป ไม่ได้แสดงถึงสภาพก่อนหน้านี้ แต่ตัวอย่าง(113)เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’จะแสดงให้เห็นว่าปัจจุบัน ได้เข้าสู่สภาพใหม่ซึ่งแตกต่างจากสภาพก่อนหน้านี้

2. คำกริยาทรงสภาพชั่วคราว Verbs indicating temporary states

(114) เขาหิวแล้ว

He is hungry now.

(115) เขาเหนื่อยแล้ว

He is tired now.

ในตัวอย่าง(114)และ(115) เมื่อกริยาทรงสภาพชั่วคราวปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’ จะแสดงให้เห็นว่าได้มาถึงจุดที่เขารู้สึกหิวหรือเหนื่อย

4) คำกริยาที่สามารถแสดงลักษณะพลวัตหรือลักษณะทรงสภาพได้

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สามารถแสดงลักษณะพลวัตหรือลักษณะทรงสภาพได้นั้น มักจะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตหรือสภาพ เช่น

(116) เขาใส่เสื้อฟ้าแล้ว

ตัวอย่าง(116) แสดงความหมายได้ดังนี้

(116a) He has started getting dressed (he is still doing it) .

(116b) He is dressed now (indicating a state resulting from the completion of a dynamic situation).

ความหมาย(116a)แสดงให้เห็นว่าเขาได้เริ่มต้นขึ้นและยังคงดำเนินอยู่ ความหมาย (116b) แสดงให้เห็นจุดลู่ของเหตุการณ์ คือ เขาแต่งตัวเรียบร้อยแล้ว แสดงสภาพซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสำเร็จลู่ของลักษณะพลวัต

(117) กระโปรงขาดแล้ว

The skirt is torn .

ตัวอย่าง(117) แสดงสภาพที่เกิดขึ้น

5. เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (2541) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำ‘แล้ว’ว่า ‘แล้ว’เป็น คำหมายกาล Tense marker¹² เช่น เขาทำการบ้านแล้ว (บอกอดีตกาล)

คำหมายกาล ได้แก่ คำกริยาช่วยประโยคที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของกริยาวลี แต่ทำหน้าที่เป็นคำหมายกาล ได้แก่คำว่า กำลัง จะ แล้ว เป็นต้น เช่น เขากำลังทำงาน เขาจะไปเชียงใหม่ เขาทำการบ้านแล้ว

6. นิตยา กาญจนะวรรณ

นิตยา กาญจนะวรรณ (2545) ได้เสนอว่า ‘แล้ว’ เป็น คำบอก กาลลักษณะ aspect โดยจะบอกให้ทราบว่า เสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อไรก็ได้¹³

¹² เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (2541) กล่าวว่า คำหมาย marker ไม่ได้จัดเป็นหมวดคำในภาษาไทย แต่เป็นคำที่ทำหน้าที่บ่งบอกให้รู้ถึง เพศ พจน์ การก กาล เช่น คำหมายเพศ คำหมายพจน์ คำหมายกาล คำหมายประโยค คำหมายวลี เป็นต้น

¹³ นิตยา กาญจนะวรรณ (2002 : 155) กล่าวว่า “มีแต่คำบอกเวลากับคำบอกกาลลักษณะ สำหรับใช้บอกว่าเหตุการณ์เกิดเมื่อไร และอย่างไร อาจจะอนุโลมเรียกคำบอกกาลลักษณะ ว่า คำบอกกาล ก็ได้ แต่ต้องระลึกเสมอว่าใช้ได้เฉพาะในกรณีที่ไม่มีคำบอกเวลาหรือมีคำบอกเวลาที่ไปกันได้เท่านั้น...”

7. แนวคิดของ Walter Bisang และ Pranee Kullavanijaya

Walter Bisang และ Pranee Kullavanijaya [n.d.] ได้เสนอแนวคิดของคำ‘แล้ว’ ดังนี้

คำหมายการณั้ลักษณะ‘แล้ว’ จะเน้นที่ขอบเขตของเวลาทั้งขอบเขตของการเริ่มต้นและขอบเขตสิ้นสุด ถ้าสัมพันธ์กับขอบเขตเริ่มต้น จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่เหตุการณ์ใหม่ ถ้าสัมพันธ์กับขอบเขตสุดท้าย จะบ่งบอกว่า ปริมาณจำนวนมากของกิจกรรมหนึ่งๆ ได้ดำเนินการสำเร็จแล้ว

The aspect marker léew highlights a time boundary either the initial or the terminal one. If it interacts with the initial boundary, it express change to a new situation. If it interacts with a terminal boundary, it indicates that ‘a crucial amount of some activity has been reached’

ดังตัวอย่าง

(118) ผมรักเธอเข้าแล้ว¹⁴

I have fallen in love with her (before I did not love her but now I do).

ตัวอย่าง(118) คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับ *ลักษณะทรงสภาพเริ่มต้น* Inceptive – stative แสดงให้เห็นว่า ฉันได้ตกหลุมรักเธอเข้าแล้ว ก่อนหน้านั้นฉันไม่ได้รักเธอ แต่เดี๋ยวนี้รักแล้ว

(119) เขากินข้าวแล้ว

ตัวอย่าง(119) คำ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับ *การกระทำ* action สามารถแสดงความหมายได้ดังนี้

(119a) He has started eating. (inchoative)

(119b) He has finished eating. (completive)

(119c) He eats rice now (before he ate something else). (change of state)

¹⁴ Walter Bisang และ Pranee Kullavanijaya ได้ยกตัวอย่างโดยใช้ระบบถอดเสียง เช่น *naan sèt léew งานเสร็จแล้ว* เพื่อให้สะดวกในการอ่านและพิมพ์ ผู้วิจัยจึงพิมพ์ตัวอย่างทั้งหมดเป็นภาษาไทย

ความหมาย(119a) แสดงให้เห็นการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เขาเริ่มกินข้าวแล้ว ความหมาย(119b) แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ เขากินข้าวเรียบร้อยแล้ว และ (119c) แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพ คือ ตอนนี้อากินข้าว ก่อนหน้านี้เขากินอย่างอื่น

(120) อากาศร้อนแล้ว

The weather became hot.

ตัวอย่าง(120) คำกริยาทรงสภาพ ร้อน ไม่มีขอบเขตทางเวลา เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’ จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาพนั้นๆ

2.5 สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคำ‘le’ และ คำ‘แล้ว’

นักวิชาการจีนส่วนใหญ่แบ่งคำ‘le’เป็นคำ‘le1’และคำ‘le2’ ซึ่งมีความหมายทางไวยากรณ์ต่างกัน จากการศึกษาของผู้วิจัยก็เห็นพ้องกับการแบ่งคำ‘le’ออกเป็นคำ‘le1’และคำ‘le2’ตามความแตกต่างทางความหมายและไวยากรณ์ ส่วนที่มีผู้เสนอว่า คำ‘le1’และคำ‘le2’มีความหมายทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันนั้น ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ ดังจะได้แสดงผลจากตัวอย่างต่อไปนี้

(121) 孩子吃了₁ 一碗飯。

Háizi chīle yìwǎn fàn .

เด็กกินข้าวหนึ่งชาม

(122) 孩子吃飯了₂。

Háizi chī fàn le .

เด็กกินข้าวแล้ว

(123) 孩子吃了₁ 飯了₂。

Háizi chīle fàn le .

เด็กกินข้าวไปแล้ว

ตัวอย่าง(121)คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำเท่านั้น ในตัวอย่าง(122)คำ‘le2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว ซึ่งอาจเป็นในกรณีต่างๆกันได้ ดังนี้ คือ 1)เป็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ แต่เดิมเด็กไม่กิน หรือไม่ยอมกินแต่ตอนนี้เด็กยอมกินแล้ว 2)ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เด็กเริ่มกินแล้ว และ3)ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง จะเสมือนว่ามีการละคำ‘le1’ไป คือ 孩子吃(了1)饭了2 háizi chī (le) fàn le เด็กกินข้าวแล้ว ส่วนในตัวอย่าง (123) แสดงเหตุการณ์ใหม่ที่ในขณะที่พูดถึงนั้น 吃饭 chī fàn กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า การปรากฏหรือไม่ของคำ‘le1’และคำ‘le2’ในประโยคทำให้ประโยคแสดงความหมายที่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นว่าคำ‘le1’และคำ‘le2’ ต่างก็แสดงความหมายทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำ‘le’และคำ‘แล้ว’ สรุปได้ดังนี้

1. ในกรณีของคำ‘le1’ ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคำ‘le1’สืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในการแสดงความหมาย 完成 wánchéng การดำเนินการสำเร็จลุล่วง ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่คิดว่ามีความสัมพันธ์กับการปรากฏใช้ของคำ‘le1’ ในกรณีของคำ‘le2’นั้นปัญหาที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากความหลากหลายทางความหมายที่คำ‘le2’แสดงการปรากฏหรือการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์
2. ในกรณีของคำ‘แล้ว’ ผู้วิจัยพบว่าเนื่องจากในภาษาไทยมีการใช้คำ‘แล้ว’ ซึ่งมีทั้งความเหมือนและความต่างจากคำ‘le’ ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบคำ‘le’กับคำ‘แล้ว’อาจจะสามารถช่วยอธิบายคำ‘le’กับคำ‘แล้ว’ได้ดียิ่งขึ้น มองปัญหาได้รอบด้านขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การใช้คำ‘le’ในภาษาจีนกลาง

ความหมายทางไวยากรณ์ของคำช่วยแสดงการณั้ลักษณะ‘le1’และคำลงท้ายประโยค‘le2’ ในปัจจุบันนี้มีวิวัฒนาการจากความหมายดั้งเดิมในอดีต ตามที่ Yáng Tiāngē (1980 a, 1980 b, 1983, 2006 สัมภาษณ์) ได้เคยศึกษาไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ประวัติของคำ 了

คำ 了¹⁵ ปรากฏครั้งแรกในสมัยฮั่นตะวันตกในหนังสือ《僮約》Tóngyūe ของ 王褒 Wáng Bāo อย่างไรก็ตามการปรากฏคำ 了 เป็นเพียงปรากฏการณ์พิเศษเท่านั้น แต่คำ 了 ซึ่งอยู่หลังคำกริยาและอยู่ท้ายประโยคในภาษาจีนกลางสมัยปัจจุบันนั้น น่าจะพัฒนามาจากคำกริยา 了 ที่ปรากฏปลายราชวงศ์ฮั่นตะวันออก(คศ.25 - 220)ในหนังสือ《後漢書》Hòu Hàn shū¹⁶ ซึ่งพบว่ามีการใช้อยู่ 3 ครั้ง ต่อมามีการใช้อย่างแพร่หลายในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและสมัยราชวงศ์เหนือใต้

คำ 了 มีวิวัฒนาการซึ่งสามารถแบ่งได้ 4 ช่วง คือ

1. สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้
2. สมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์
3. สมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน
4. สมัยปัจจุบัน

¹⁵ คำ 了 เดิมอ่านออกเสียงว่า liǎo และ ในปัจจุบันมีทั้งที่ยังคงออกเสียง liǎo และ le เนื่องจากไม่สามารถกำหนดได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเสียงในยุคสมัยใด ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้ตัวอักษรจีน 了 แทนเสียง ในหัวข้อนี้ซึ่งแตกต่างจากบทอื่น

¹⁶ 《後漢書》เรียบเรียงโดย 範曄 Fàn Yè (คศ. 398 – 445) เป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ประกอบด้วย 本紀 běnjì ชีวิตประวัติของกษัตริย์ 列傳 lièzhuàn ชีวิตประวัติของบุคคลในประวัติศาสตร์ และ 志 zhì บันทึกเรื่องราวต่างๆ

1. สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้

คำ了 ในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้ มีการใช้ดังนี้

ประเภท A { A1: เป็นคำกริยา แสดงความหมายของ การสำเร็จ เสร็จสิ้น ลุล่วง 完畢
wánbì 完成 wánchéng 終結 zhōngjié
A2: เป็นคำวิเศษณ์ แสดงความหมาย ครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งหมดทั้งสิ้น
全然 quánrán 完全地 wánquándè ใช้ในประโยคปฏิเสธ

ประเภท B { B1: เป็นคำกริยา แสดงความหมาย เข้าใจ 明白 míngbai 領悟 língwù
B2: เป็นคำคุณศัพท์ แสดงความหมาย ชัดเจน แจ่มชัด ฉลาด 明白
míngbai 聰明 cōngmíng 清晰 qīngxī

ประเภท C: 鳥了 diǎoliǎo เป็นความหมายเดิมของคำ了 คือลักษณะของวัตถุที่ห้อยหรือแขวนไว้

คำ 'le' ในภาษาจีนกลางปัจจุบันนั้นวิวัฒนาการมาจากคำ了 ในประเภท A นั่นเอง คำ了 ประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยและทำหน้าที่ในประโยคดังนี้

A1: เป็นคำกริยา แสดงความหมายของการสำเร็จ เสร็จสิ้น ลุล่วง
1. ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง: ประธาน + 了 เช่น

(1) 既而報陳武帝曰：“事已了” 《南史: 1667》¹⁷

Jì ér bào Chén Wǔdì yuē: “Shì yǐ liǎo.”

หลังจากนั้นก็รายงานแก่กษัตริย์จีนผู้ที่ว่า “เรื่องราวเสร็จสิ้นแล้ว”

¹⁷ 《南史》เรียบเรียงโดย 李延壽 Lǐ Yánshòu เป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ในสมัยราชวงศ์ใต้ มีทั้งหมด 80 เล่ม ประกอบด้วย 本紀 běnjì ชีวิตประวัติของกษัตริย์ และ 列傳 lièzhuàn ชีวิตประวัติของบุคคลในประวัติศาสตร์

2. ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง : 了 + หน่วยกรรม เช่น

(2) 其人頗有干能, 自足了其事耳。 《宋書 : 1311》¹⁸

Qí rén pō yǒu gān néng, zì zú liǎo qí shì ěr.
คนๆนั้นมีความสามารถ เพียงพอที่จะทำงานให้เสร็จสิ้น

3. ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายนาม เช่น

(3) 恆南郡與殷荊州語次, 因共作‘了’語。 《世說新語·言語》¹⁹

Héng Nánjùn yú Yīn Jīngzhōu yǔ cì, yīn gòng zuò ‘liǎo’ yǔ.
เหิงหนานจวิน และ ยินจิงโจวพูดคุยกัน ต่อมาก็เล่นเกมส่ที่มีคำ‘了’

4. ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา เช่น

(4) ……居一年, 私裝了, 乃告楷求還。 《南史 : 689》

…… Jū yī nián, sī zhuāng liǎo, nǎi gào Kǎi qíúhán .
อยู่มาหนึ่งปี เก็บสัมภาระของตนเองเสร็จแล้ว ก็บอกคุณชายเพื่อขออนุญาตกลับ

A2 : เป็นคำวิเศษณ์ แสดงความหมาย ครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งหมดทั้งสิ้น ใช้ใน
ประโยคปฏิเสธ เช่น

¹⁸ 《宋書》เรียบเรียงโดย 沈約 Shěn Yuē เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ในสมัยราชวงศ์ใต้ มีทั้งหมด 100 เล่ม ประกอบด้วย 本紀 běnjì ชีวิตประวัติของกษัตริย์ 列傳 lièzhuàn ชีวิตประวัติของบุคคลในประวัติศาสตร์ และ 志 zhì บันทึกเรื่องราวต่างๆ

¹⁹ 《世說新語》เรียบเรียงโดย 劉義慶 Liú Yìqìng (คศ. 403 - 444) เป็นหนังสือนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นปัญญาชน ในประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยปลายราชวงศ์ฮั่นจนถึงสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก มีทั้งหมด 3 เล่ม

(5) “與君別多年，君義言了不長進。” 《世說新語·文學》

“Yú jūnbédu ō ni án, jūny ò yán liǎo bù zhǎngjìn.”

“ไม่ได้เจอคุณหลายปี วาจาและพฤติกรรมของคุณไม่มีความก้าวหน้าเลยสักนิด”
(ทั้งหมดไม่ก้าวหน้าเลย)

จากข้างต้นพบว่าความหมายและชนิดของคำ 了 ในประเภท A ถือว่าเป็น คำหลายความหมาย 一詞多義 yìcí duōyì คือ คำคำหนึ่งมีความหมายแฝงสองประเภทซึ่งมีความสัมพันธ์กันหรือแตกต่างกันก็ได้ และยังถือว่าเป็น คำหลายประเภท 一詞兼類 yìcí jiānlèi ซึ่งในที่นี้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำวิเศษณ์ ความหมายแฝงของคำ 了 นี้มาจาก 《世說新語·排調》 ดังนี้

恆南郡與殷荊州語次，因共作‘了’語。顧愷之曰：“火燒平原無遺燎。” 恆曰：“白布纏棺豎旒旒。” 殷曰：“投魚深淵放飛鳥。” 次復作‘危’語。...

Héng Nánjùn yǔ Yīn Jīngzhōu yǔcì, yīn gòng zuò ‘liǎo’ yǔ.
Gù Kǎizhī yuē : “Huǒ shāo píngyuán wú yí liào.” Héng yuē :
“Báibù chán guān shù liúzhào.” Yīn yuē : “Tóu yú shēnyuān fàng fēi niǎo.” Cìfù zuò ‘wēi’ yǔ ...

เหิงหนานจวินและยินจิงโจวพูดคุยกัน ต่อมาก็เล่นเกมส์คำ ‘了’ กู้ข่ายจื่อพูดว่า “ไฟเผาที่ราบไม่เหลืออะไรให้เผา” เหิงพูดว่า “ผ้าขาวมัดโรง ปักรงงานศพไว้” ยินพูดว่า “ปล่อยปลาน้ำลึก ปล่อยนกให้บินไป” ต่อมาเล่นเกมส์คำ ‘危’ ...

ความเรียงตอนนี้นับที่การเล่นคำซึ่งข้าราชการในสมัยจิ้นเล่นกัน เรียกว่าการเล่นเกมส์คำ 了 คือการพูดประโยคที่แสดงความหมายของคำ 了 และท้ายประโยคมีสัมผัสเสียง 了 ในประโยคทั้งสามที่ผู้พูดกล่าวนั้นมีความหมายแฝงคือ 完 wán เสร็จสิ้น และ 無 wú ไม่มี ซึ่งประโยคแรกพูดว่า ไฟไหม้ครั้งใหญ่ผ่านไปแล้ว ประโยคที่สองพูดถึงคนคนหนึ่งตายแล้ว ชีวิตสิ้นสุดแล้ว ประโยคที่สามคือ นกบินไปแล้ว ปลาว่ายไปแล้ว ทั้งสามประโยคล้วนแสดงการสิ้นสุดของเรื่องราว ในขณะที่เดียวกันแต่ละประโยคยังแสดงให้เห็นผลที่เกิดภายหลังการสิ้นสุด คือ สูดท้ายหมดเกลี้ยง ไม่มีอะไรเหลือเลย ดังนั้นความหมายของ การเสร็จสิ้น ก็คือคำ 了 ในประเภท A1 ส่วนความหมายของ การหมดเกลี้ยง ไม่มีเหลืออะไรเลย จะเป็นความหมายแฝงของคำ 了 ในประเภท A2 นั่นเอง อย่างไรก็ตาม Yáng อธิบายว่า คำ 了 ประเภท A2 นั้นจริงๆแล้วไม่สามารถเทียบกับ 全然 quánrán ครบถ้วน สมบูรณ์ 完全地 wánquándè อย่างครบถ้วน

สมบูรณ์ได้แบบอัตโนมัติ เนื่องจาก 全然 quánrán ครบถ้วน สมบูรณ์ 完全地 wánquándè อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถใช้ได้ทั้งประโยคบอกเล่าและปฏิเสธ เช่น 完全不懂 wánquán bùdǒng ไม่เข้าใจทั้งหมด 完全懂 wánquán dǒng เข้าใจทั้งหมด 全然一樣 quánrán yíyàng เหมือนกันทั้งหมด 全然不一樣 quánrán bùyíyàng ไม่เหมือนกันทั้งหมด แต่คำ 了 ประเภท A2 จำเป็นต้องอยู่ในประโยคปฏิเสธ เพื่อที่จะได้ความหมายว่า 一無所有 yìwúsuǒyǒu หหมดเกลี้ยง ไม่เหลืออะไรเลย

Yáng Tiāngē ได้รวบรวมจำนวนการใช้คำ 了 ในสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน สมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้น ราชวงศ์เหนือใต้และราชวงศ์สุย ดังปรากฏในตารางที่(1)

ตารางที่(1) แสดงจำนวนการใช้คำ 了 ในสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน สมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้น ราชวงศ์เหนือใต้และราชวงศ์สุย

สมัย	ก่อนฉิน		ฮั่น(สองสมัย)			เว่ยจิ้นเหนือใต้							สุย	รวม
書名	論語	孟子	史記	漢書	後漢書	三國志	晉書	世說新語	顏氏家訓	宋書	北齊書	南史	隋書	
次數	0	0	0	0	3	8	41	22	7	24	6	46	8	165

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่(2) แสดงจำนวนความถี่ของการปรากฏของคำ 了
ในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้

	สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้	จำนวน	รวม %
1	ประเภท A1 เป็นคำกริยา แสดงความหมายของการสำเร็จ เสร็จสิ้น	} 59	35.76
	(1)ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง : ประธาน + 了		
	(2)ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง : 了+ หน่วยกรรม		
	(3)ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายนาม		
	(4)ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	1	0.60
	ประเภท A2 เป็นคำวิเศษณ์ แสดงความหมาย ครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งหมดทั้งสิ้น ใช้ในประโยคปฏิเสธ	59	35.76
2	ประเภท B1 เป็นคำกริยา แสดงความหมาย เข้าใจ	31	18.76
	ประเภท B2 เป็นคำคุณศัพท์ แสดงความหมาย ชัดเจน แจ่มชัด ฉลาด	11	6.67
3	鳥了 diǎoliǎo	2	1.21
	รวม	165	100%

อาจสรุปว่าในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้พบว่าคำ 了 ยังเป็นคำแท้ ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค

2. สมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์

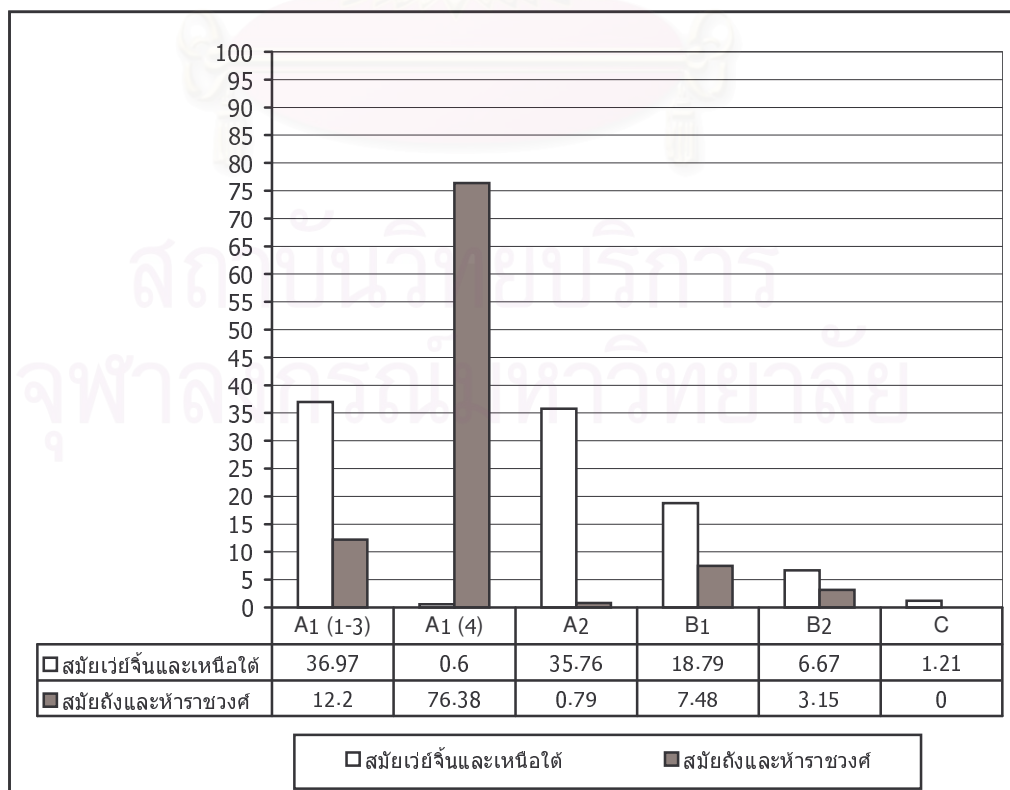
ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์นั้นคำ 了 ยังมีการใช้ในลักษณะเดิม แต่จำนวนที่ใช้มีการเปลี่ยนแปลงและมีการเพิ่มความหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับคำ 了 ในปัจจุบัน Yáng ได้ศึกษาจำนวนการใช้คำ 了 ในสมัยนี้จาก ‘敦煌變文’ Dūnhuáng biànwén และ 《景德傳燈錄》 Jǐngdéchuándēnglù ดังตารางที่(3) และพบว่าจำนวนในการใช้คำ 了 นั้นมีการเปลี่ยนแปลงจากสมัยที่แล้วอย่างเห็นได้ชัด ดังแผนภูมิ(1)

ตาราง(3) แสดงจำนวนการใช้คำ 了 ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์จาก ‘敦煌變文’

Dūnhuáng biànwén และ 《景德傳燈錄》 Jǐngdéchuándēnglù

	สมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์	จำนวน	%
1	ประเภท A 1 เป็นคำกริยา แสดงความหมายของการสำเร็จ เสร็จสิ้น	31	12.20
	(1)ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง : ประธาน + 了		
	(2)ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง : 了+ หน่วยกรรม		
	(3)ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายนาม		
	(4)ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	194	76.38
	ประเภท A2 เป็นคำวิเศษณ์ แสดงความหมาย ครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งหมดทั้งสิ้น ใช้ในประโยคปฏิเสธ	2	0.79
2	ประเภท B1 เป็นคำกริยา แสดงความหมาย เข้าใจ	19	7.48
	ประเภท B2 เป็นคำคุณศัพท์ แสดงความหมาย ชัดเจน แจ่มชัด ฉลาด	8	3.15
	รวม	254	100%

แผนภูมิ(1) เปรียบเทียบจำนวนในการใช้คำ 了 ในสมัยราชวงศ์เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้กับการใช้คำ 了 ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์

จากตารางข้างต้นเราจะพบว่า คำ了 ประเภท A1(4) ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยามีจำนวนการใช้มากขึ้น ทั้งที่ยังใช้เหมือนในสมัยเว่ยจิ้นและสมัยเหนือได้และที่ใช้ต่างออกไป ดังสรุปได้ดังนี้

1. ประเภท ก. คำ了 จัดอยู่ในประเภทของคำกริยาแสดงความหมายของการสิ้นสุด เสร็จสิ้น ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยาของคำกริยาตัวอื่น แสดงให้เห็นว่าการกระทำที่ปรากฏหน้า คำ了 ได้ (อาจจะยังไม่ หรือ จะ ก็ได้) เสร็จสิ้น สิ้นสุด ลักษณะเช่นนี้แตกต่างจากคำ了 le คือ คำ了 ในสมัยอดีตสามารถใช้คำวิเศษณ์ขยายได้ ซึ่งนี่เป็นลักษณะของคำแท้ ดังตัวอย่าง (6)

(6) 直到黃昏, 收兵不了。 (變文)

Zhídàohuánghūn, shōubīngb ù liǎo .

คอยจนพลบค่ำ ถอนทัพไม่เสร็จ

ในภาษาจีนกลางปัจจุบันคำ了 เป็นคำไม่แท้ ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังหน่วยภาคแสดงได้ ซึ่งจะปรากฏได้เฉพาะในลักษณะ 吃不了 chībùliǎo กินไม่ไหว 吃得了 chīdeliǎo กินไหว เท่านั้น ถึงจะทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังหน่วยภาคแสดงได้ แต่ต้องออกเสียงเป็น liǎo ไม่สามารถอ่านออกเสียงเป็น le ได้ นอกจากนี้ในสมัยนี้ถ้าคำกริยามีหน่วยกรรมแล้ว คำ了 ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยาจะวางไว้หลังหน่วยกรรม คือ คำกริยา + หน่วยกรรม + 了 ดังตัวอย่าง(7)

(7) ... 喝茶了佛前禮拜。 《傳燈錄》

... chīcháliǎo fóqián lǐbài.

... ดื่มน้ำชาเสร็จแล้วก็ไหว้พระ

ในตัวอย่าง(7)นี้ ถ้าเป็นภาษาจีนกลางปัจจุบันต้องเป็น 吃了茶 chīlech á ดื่มน้ำชาแล้ว หรือการใช้คำกริยา 完 wán เสร็จสิ้น ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังหน่วยภาคแสดงเป็น 吃完茶 chīwán chá ดื่มน้ำชาเสร็จ และในภาษาจีนกลางปัจจุบันก็มีโครงสร้าง ‘คำกริยา + หน่วยกรรม + คำลงท้ายประโยค 了 le’ เหมือนในสมัยถังและสมัยห้าราชวงศ์ เช่น ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน 吃飯了 chī fàn le กินข้าวได้แล้ว กินข้าวแล้ว 喝茶了 hē chá le ดื่มน้ำชาได้แล้ว ดื่มน้ำชาแล้ว แสดงความหมายเริ่มต้นหรือกำลังกระทำอยู่ ซึ่งไม่ได้แสดงความหมายเหมือน 吃完飯 chīwán fàn กินข้าวเสร็จ 喝完茶 hēwán chá ดื่มน้ำชาเสร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำ了 ท้าย

ประโยคในภาษาจีนกลางปัจจุบัน ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมกริยาแสดงความหมายของการเสร็จสิ้นแต่อย่างไร

2. ประเภท ข. คำ 了 จะอยู่หลังคำกริยาตัวหนึ่ง แต่ไม่ได้มีลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ที่ชัดเจนที่จะสามารถตัดสินได้ว่าเป็นคำกริยาหรือไม่ ซึ่งมีรูปแบบคล้ายกับคำไม่แท้ ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน สามารถมองว่ามีแนวโน้มในการเปลี่ยนจากคำแท้เป็นคำไม่แท้ ดังสรุปได้ดังนี้

1) ในโครงสร้าง ‘คำกริยา + หน่วยเสริมหลังกริยา + 了’ นี้มีหน่วยเสริมหลังกริยาปรากฏก่อนหน้าคำ 了 ดังนั้นคำ 了 ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา และไม่ได้แสดงความหมายที่แท้จริงแต่อย่างใด มีลักษณะของการกลายเป็นคำไม่แท้

2) นอกจากนี้คำ 了 ไม่ได้วางไว้แค่หลังคำกริยาเท่านั้น แต่ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ได้อีกด้วย เช่น 安健 ānjiàn 歡喜 huānxǐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำ 了 ไม่ได้แสดงความหมายของการสิ้นสุด เสร็จสิ้นหรือลุล่วงอีกต่อไป และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยาด้วย

ดังนั้นจากข้างต้นเราพบว่า คำ 了 ในลักษณะนี้อยู่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเดิม และยังมีลักษณะพิเศษใหม่บางประการด้วย และมีตัวอย่างจำนวนมากที่ยากที่จะกำหนดว่าเป็นคำแท้หรือคำไม่แท้ ได้แต่มองว่า มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นคำไม่แท้ โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

1) คำ 了 นั้น โดยพื้นฐานยังต้องปรากฏร่วมกับคำกริยา ที่ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์นั้น ยังมีจำนวนน้อย คือพบเพียง 2 ตัวอย่าง ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง แต่มาถึงภาษาจีน สมัยใหม่ 近代 jìndài และภาษาจีนกลางปัจจุบันคำ 了 ที่ปรากฏหลังคำคุณศัพท์นั้นเป็นเรื่องปกติแล้ว นอกจากนี้ยังสามารถปรากฏหลังคำนามที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง หรือแม้กระทั่งคำแสดงจำนวน-ลักษณนามก็ได้ แสดงให้เห็นว่าคำ 了 ประเภท ข. นี้ยังคงได้รับอิทธิพลจากหน้าที่เดิมคือหน่วยเสริมหลังกริยาอยู่

2) คำ 了 ประเภทนี้ใช้แสดงการบรรยายถึงการกระทำที่เกิดขึ้นจริง (สำเร็จ ลุล่วงแล้ว) ในขณะที่ในภาษาจีนปัจจุบันนั้นคำ 了 สามารถใช้กับการสมมติหรืออนาคตได้

3) แม้คำ 了 ยังคงความหมายเดิมอยู่บางส่วน แต่ความหมายของคำมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว เช่น

- (8) 白玉生前得為人 黃金死了難相閉。²⁰ (變文)
 Báiyù shēng qián dé wéi rén huángjīn sǐ liǎo nán xiāng bì.

ในตัวอย่างนี้เป็นรูปแบบประโยค 對仗 duìzhàng คือ ใน 2 ประโยคจะมีลักษณะคำแท้ คู่กับคำแท้ และคำไม่แท้คู่กับคำไม่แท้ 生前 shēng qián คู่กับ 死了 sǐ liǎo แสดงให้เห็นว่า คำ了ยังคงเป็นคำแท้อยู่ แต่ความหมายเปลี่ยนเป็น *คำแสดงเวลา* 時間詞 shíjiāncí ทำให้จาก เดิมที่แสดงความหมายของการกระทำเสร็จสิ้น ยังสามารถแสดงความหมายว่า *ภายหลังของการกระทำ* ได้ด้วย

3. ประเภท ค. คำ了 วางไว้ท้ายประโยค มักปรากฏรวมเป็น 了也 หรือ อาจจะปรากฏ เป็นคำเดียวก็ได้ แสดงว่าเหตุการณ์ได้เป็นจริงแล้ว และยังแสดงน้ำเสียงของการบรรยายอีกด้วย เช่น

- (9) 便道 : “我會佛法了也。” 《傳燈錄》
 Biàn dào : “Wǒ huì fófǎ liǎo yě.”
 ก็พูดว่า “ฉันเข้าใจหลักพุทธศาสนาแล้ว”

ลักษณะที่สำคัญของ 了也 คือ

- 1) จะวางไว้ท้ายประโยค ดังโครงสร้างต่อไปนี้ ‘คำกริยา + 了也’ หรือ ‘คำกริยา + หน่วยกรรม + 了也’ หรือ ‘คำกริยา + หน่วยเสริมหลังกริยา + 了也’
- 2) คำ了 ใน 了也 ล้วนแต่ไม่สามารถแสดงความหมายของเวลาของการกระทำ เพียงอย่างเดียว แต่ยังแสดงให้เห็นการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของเหตุการณ์ การใช้คำ了 ใน ภาษาจีนกลางปัจจุบันจะไม่แปลว่า *เสร็จสิ้น* หรือ *ภายหลัง* แต่จะแปลเป็นคำวิเศษณ์แสดงเวลา 已經 yǐjīng *เรียบร้อยแล้ว* เช่น 問了也 wèn liǎo yě ก็คือ 已問了 yǐ wèn le *ถามเรียบร้อยแล้ว* นอกจากนี้คำ了 ไม่สามารถมองว่าขยายคำกริยาเท่านั้นแต่จะขยายทั้งประโยค เช่น 說破了也 shuōpò liǎo yě *เปิดเผยความจริงเรียบร้อยแล้ว* ไม่สามารถขยายเฉพาะคำกริยา หรือหน่วยเสริมหลังกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่ขยายทั้งหมดคือ 說破 shuōpò คำ了 คือคำแสดงเวลา คำ也 เป็นคำลงท้าย เนื่องจากทั้งสองปรากฏร่วมกันเป็นเวลานาน ทั้งบทบาท

²⁰ Yáng Tiāngē ได้กล่าวว่าเป็นการยากที่อธิบายความหมายของประโยคนี้ว่า ผู้เขียนต้องการสื่อ ความหมายอะไร เนื่องจากเป็นภาษาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์

และลักษณะจึงมีการแลกเปลี่ยนกัน คำ 了 จึงสามารถใช้แสดงน้ำเสียงอีกด้วย บางครั้งจึงมีการละคำ 也 เช่น

(10) 小娘子如今聘了。

Xiǎoniángzi rújīn pìn liǎo.

ตอนนี้สาวน้อยหมั้นแล้ว

จากข้างต้นแสดงว่าคำ 了 นั้นแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้วและยังแสดงน้ำเสียงควบคู่กันด้วย แสดงให้เห็นว่ากลายเป็นคำไม่แท้แล้ว ก็เป็นคำลงท้ายแสดงการณ์ลักษณะ

จำนวนของคำ 了 ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์ ใน 3 ลักษณะนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่(4)

ตาราง(4) แสดงจำนวนการใช้คำ 了 ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์ จาก Dūnhuáng biànwén และ Jǐngdéchúándēnglù

สมัยราชวงศ์ถังและสมัยห้าราชวงศ์		จำนวน	รวม %
คำ 了 ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	ประเภท ก	88	45.36
	ประเภท ข	98	50.52
	-ปรากฏร่วมกับคำกริยา	(96)	49.49
	-ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์	(2)	1.03
	ประเภท ค	8	4.12
รวม		194	100

จากการศึกษาข้างต้น พบว่าคำ 了 นั้นมีลักษณะเป็น คำกึ่งคำแท้ 半實半虛詞 bànsǐ bānxūcí ก็ยังคงลักษณะของคำแท้ๆเช่นประเภท A 1(1) (2) (3) จำนวน 31 ตัวอย่าง ประเภท A 1(4)ประเภท ก จำนวน 88 ตัวอย่าง รวมเป็น 119 ตัวอย่าง ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และยังรวม A 1(4)ประเภท ข บางส่วนที่ยังจัดให้เป็นคำกริยา แต่ก็มีคำ 了 เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยาและแสดงความหมาย ภายหลัง ซึ่งมีลักษณะเหมือนคำวิเศษณ์แสดงเวลานอกจากนี้ยังมีคำ 了 ซึ่งมีลักษณะของคำไม่แท้ แต่มีตัวอย่างไม่มากนัก ดังนั้นในสมัยนี้คำ 了 นั้นถือว่าเป็นคำกึ่งคำแท้

3. สมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน

ในสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวนนั้น คำ了 ได้เปลี่ยนเป็นคำไม่แท้ โดยสมบุรณ์ Yáng Tiāngē ได้รวบรวมปริมาณการใช้คำ了 ในช่วงสมัยนี้ ดังสรุปได้ดังนี้

ตาราง(5) แสดงจำนวนการใช้คำ了 ในสมัยซ่งเหนือ

	สมัยซ่งเหนือ	จำนวน	%	รวม%
คำกริยา	(1) ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง	17	18.68	23.08
	(2) ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายนาม	2	2.20	
	(3) ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	2	2.20	
คำไม่แท้ (1)	วางไว้หลังคำกริยาแสดงว่าการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง	49	53.84	76.92
	คำไม่แท้ (2)	‘了也’ วางไว้ท้ายประโยคแสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว	2	
	‘了’ วางไว้ท้ายประโยค แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว	19	20.88	
รวม		91	100	100

ตาราง(6) แสดงจำนวนการใช้คำ了 ในสมัยซ่งใต้

	สมัยซ่งใต้	จำนวน	%	รวม%
คำกริยา	ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	8	11.94	11.94
คำไม่แท้ (1)	วางไว้หลังคำกริยาแสดงว่าการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง	41	61.19	88.06
	คำไม่แท้ (2)	‘了’ วางไว้ท้ายประโยค แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว	18	
รวม		67	100	100

ตาราง(7) แสดงจำนวนการใช้คำ 了 ในสมัยหยวน

	สมัยหยวน	จำนวน	%	รวม%
คำกริยา	(1) ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง	11	3.13	9.09
	(2) ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายนาม	1	0.28	
	(3) ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา	20	5.68	
คำไม่แท้ (1)	วางไว้หลังคำกริยาแสดงว่าการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง	247	70.17	90.91
คำไม่แท้ (2)	‘了也’ วางไว้ท้ายประโยคแสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว	18	5.11	
	‘了’ วางไว้ท้ายประโยค แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว	55	15.63	
	รวม	352	100	100

จากข้อมูลข้างต้นคำ 了 ได้เปลี่ยนจากคำแท้เป็นคำไม่แท้แล้ว คำ 了 ที่เปลี่ยนเป็นคำไม่แท่นั้น มีข้อน่าสังเกตคือในสมัยราชวงศ์เว่ยจีนนั้นคำ 了 เป็นคำแท้ที่มีความหมายประจำคำ แสดงความหมายของการเสร็จสิ้น สิ้นสุด บางครั้งก็สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยา แต่เนื่องจากข้อจำกัดของความหมายประจำคำ 了 ทำให้คำกริยาซึ่งปรากฏร่วมกับคำ 了 ที่เป็นหน่วยเสริมหลังกริยาจำเป็นต้องเป็นประเภทที่แสดงการกระทำที่มีการเริ่มต้น และการสิ้นสุดเพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นๆ ได้เสร็จสิ้นแล้ว เช่น 食了 shí liǎo คือ 食畢 shí bì กินเสร็จ 書符了 shū fú liǎo ก็คือ 書畢 shū bì เขียนเสร็จ เป็นต้น คำกริยาล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำที่มีการเริ่มต้นและสิ้นสุด ลักษณะนี้ถึงสามารถใช้คำ 了 ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมหลังคำกริยาได้ แสดงว่าการกระทำได้เสร็จสิ้นแล้ว อย่างไรก็ตามในสมัยเว่ยจีนนั้นลักษณะที่ว่านี้ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นนัก ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังและห้าราชวงศ์เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง คือคำ 了 สามารถปรากฏหลังคำคุณศัพท์ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความหมายประจำคำของคำ 了 มีการเปลี่ยนแปลง จนมาถึงสมัยราชวงศ์ซ่งและสมัยราชวงศ์หยวน คำกริยาจำนวนมากที่ปรากฏร่วมกับคำ 了 นั้นก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่า การกระทำนั้นมีการเริ่มต้นหรือสิ้นสุดแต่อย่างใด ดังนั้นคำ 了 จึงไม่ได้แสดงความหมายของการเสร็จสิ้นและแสดงให้เห็นว่า คำ 了 นั้นได้กลายเป็นคำไม่แท้แล้วนั่นเอง ในสมัยซ่งหยวนนั้น คำกริยาที่ไม่ได้แสดงการเริ่มต้นและการสิ้นสุดนั้น มีดังนี้

1. คำกริยาที่แสดงลักษณะเกิด ตาย เติบโต เปลี่ยนแปลง ภาษาจีนโบราณนั้นคำกริยาเหล่านี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ了 ได้ ในสมัยราชวงศ์ถังและห้าราชวงศ์นั้นพบตัวอย่างน้อยมาก จนถึงสมัยซ่งและสมัยราชวงศ์หยวนกลับพบตัวอย่างจำนวนมาก เช่น 死了 sǐliǎo ตายแล้ว 喪了 sàngliǎo สูญเสียแล้ว ไม่ได้หมายความว่า 死畢 sǐbì ตายเสร็จ 喪畢 sàngbì สูญเสียเสร็จ ได้ คำกริยาประเภทนี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำ了 แล้วไม่สามารถบอกได้ถึงขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด แสดงให้เห็นเพียงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเป็นจริงแล้ว

2. คำกริยาที่แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจ คำกริยาประเภทนี้มักจะพูดในเชิงว่า เกิดมีขึ้น หรือ ค่อยๆหายไป จะไม่พูดว่าเริ่มต้นหรือสิ้นสุด ในสมัยนี้คำกริยาประเภทนี้สามารถปรากฏร่วมกับคำ了 ได้ แสดงให้เห็นว่าขั้นตอนของกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจนั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เช่น 忘了 wàngliǎo ลืมแล้ว ไม่ได้หมายความว่า ลืมเสร็จ แต่จะแสดงว่ากระบวนการจากที่ยังจำได้เปลี่ยนเป็นจำไม่ได้นั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

3. คำกริยาที่แสดงการคงอยู่ การสูญหาย การมี หรือการไม่มี ในสมัยนี้พบว่ามีการใช้ร่วมกับคำ了 เป็นจำนวนมาก เช่น 有了 yǒu liǎo มีแล้ว 失散了 shī sǎn liǎo พลัดพรากแล้ว คำกริยาประเภทนี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำ了 ก็ไม่ได้หมายความว่า เสร็จสิ้น สิ้นสุด เช่นกัน

4. คำกริยาที่ไม่ได้แสดงขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่สามารถบอกได้ถึงขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด เช่น 離 lǐ จากไป 停 tíng หยุด 棄 qì ทิ้ง ดังนั้นเมื่อปรากฏร่วมกับคำ了 ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นการสิ้นสุด เสร็จสิ้น

5. คำกริยาที่แสดงให้เห็นการกระทำที่ยังคงดำเนินอยู่และไม่มีการสิ้นสุด เสร็จสิ้น เมื่อปรากฏร่วมกับคำ了 ก็ไม่สามารถใช้หมายความว่าสิ้นสุด เสร็จสิ้นได้เช่นกัน อาทิ 捧了 pěng liǎo ประคองแล้ว 帶了 dài liǎo ถือแล้ว การกระทำยังคงดำเนินต่อไปยังไม่สิ้นสุด

การใช้คำ了 ในความหมายทั้งห้า ซึ่งไม่ได้แสดงการสิ้นสุด เสร็จสิ้น แต่แสดงให้เห็นเพียงความหมายทางไวยากรณ์ของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง หรือ เกิดขึ้นจริง จะไม่ค่อยพบในสมัยราชวงศ์ถังและห้าราชวงศ์ ทว่าในสมัยซ่งหยวนนั้นมีการใช้อย่างทั่วไปแล้ว

นอกจากความหมายประจำของคำ了 จะมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว หลักเกณฑ์ของการใช้ในประโยคก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

1. คำ了 จะไม่สามารถนำคำวิเศษณ์มาขยายได้ ในสมัยถังและห้าราชวงศ์นั้น ถ้าต้องการแสดงว่าการกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงเรียบร้อยแล้ว คำวิเศษณ์已 yǐ เรียบร้อยแล้ว จะวางไว้หน้าคำ了 ได้ แต่ในสมัยซ่งหยวนพบว่าคำวิเศษณ์已 จะวางไว้หน้าคำกริยา แต่จะไม่นำมาขยายคำ了

2. ลักษณะที่เป็นอิสระในการปรากฏกลางประโยคของคำ了 นั้นลดลง แต่ลักษณะที่ต้องอาศัยคำกริยานั้นเพิ่มขึ้น ในสมัยราชวงศ์ถังและห้าราชวงศ์นั้น คำ了 จะมีรูปแบบในการใช้อย่าง

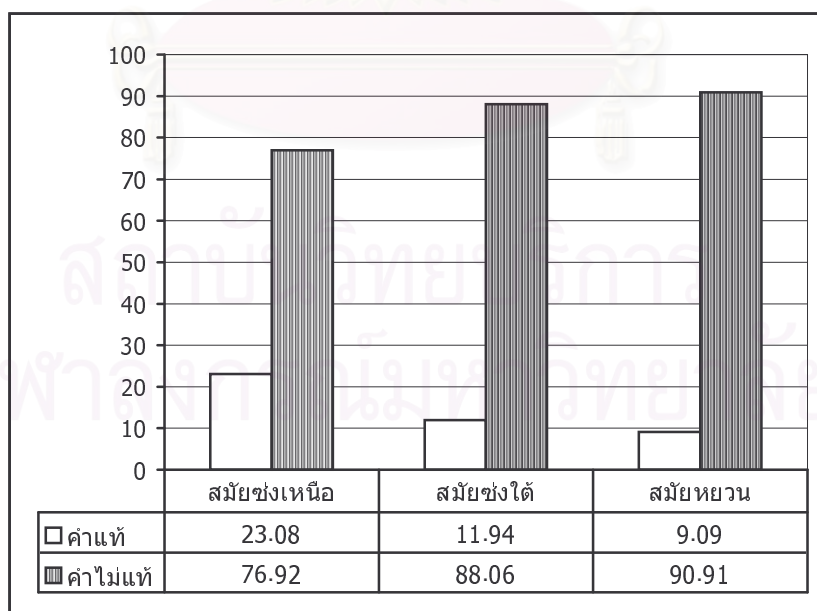
เป็นประจำคือ ‘คำกริยา + หน่วยกรรม + 了’ ตำแหน่งนี้แสดงให้เห็นว่าคำ 了 เป็นส่วนประกอบของประโยคที่มีลักษณะอิสระ คือเป็นหน่วยเสริมหลังกริยา แต่ไม่ใช่ส่วนที่ต้องอาศัยคำกริยา เมื่อมาถึงสมัยราชวงศ์ซ่งหยวนรูปแบบนี้มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลง คือเปลี่ยนเป็น ‘คำกริยา + 了 + หน่วยกรรม’ รูปแบบนี้คำ 了 นั้นกลายเป็นส่วนประกอบที่ต้องอาศัยคำกริยา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับคำปัจจัยกริยา

คำ 了 ประเภท ค ที่ทำหน้าที่เป็นคำลงท้ายประโยคนั้น ในสมัยราชวงศ์ถังและห้าราชวงศ์พบว่าจะปรากฏร่วมกับ 也 เป็น 了也 แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว คำ 也 แสดงน้ำเสียงการชี้ชัด ต่อมาคำ 也 ก็ค่อยๆหายไป จาก 了也 กลายเป็น 了 รูปแบบที่คำ 了 ประเภทนี้ได้กลายมาเป็นคำลงท้ายและปรากฏตามลำพังโดยไม่มีคำ 也 นั้น ในสมัยถังและห้าราชวงศ์นั้นถือเป็นช่วงเริ่มต้น ต่อมาในสมัยซ่งเหนือนั้นยังมีการใช้ที่น้อยมากแต่มีการใช้อย่างมากในสมัยซ่งใต้และสมัยหยวน โดยคำ 了 ที่ทำหน้าที่เป็นคำลงท้ายอย่างแท้จริง ต้องมีเงื่อนไขดังนี้

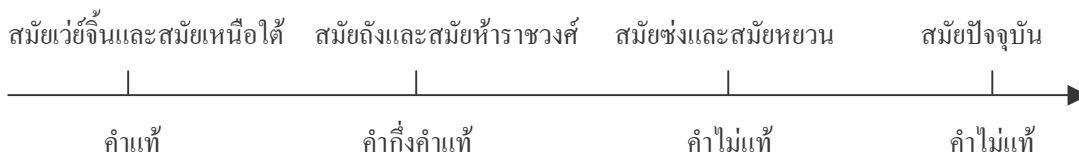
1. จะต้องปรากฏอยู่ท้ายประโยคจริงๆ ไม่ใช่หลังคำกริยาคำใด
2. จำเป็นต้องเป็นคำ 了 ที่ปรากฏลำพัง ไม่ใช่ในลักษณะ 了也

จากข้อมูลข้างต้น จำนวนคำ 了 ที่เป็นคำแท้และคำไม่แท้ แสดงได้ดังแผนภูมิ(2)

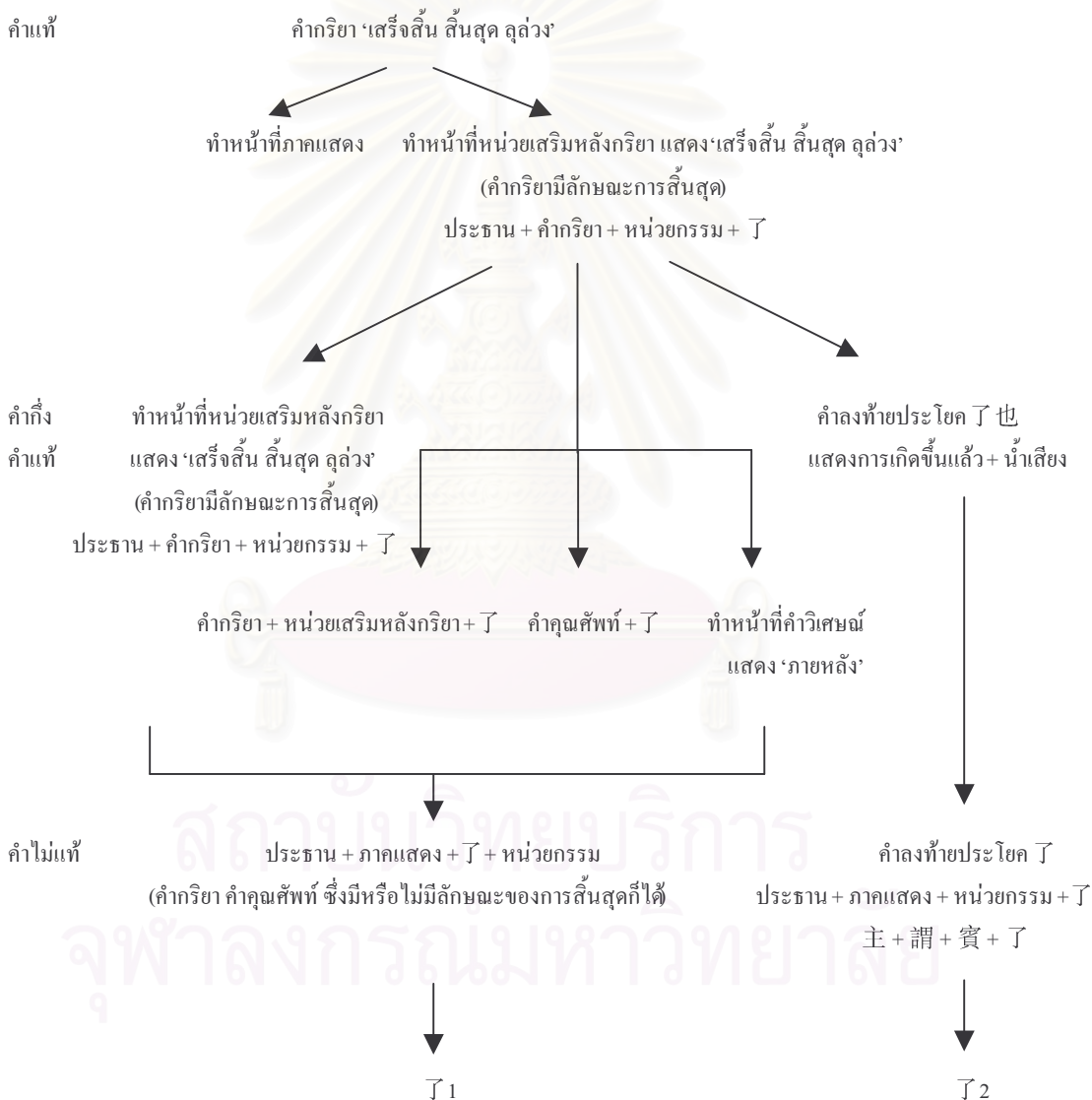
แผนภูมิ(2) แสดงการเปรียบเทียบจำนวนการใช้คำ 了 ที่เป็นคำแท้และคำไม่แท้
ในสมัยซ่งเหนือ สมัยซ่งใต้ และสมัยหยวน

จากข้างต้นสรุปวิวัฒนาการของคำ 了 ได้ดังนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปกระบวนการวิวัฒนาการของคำ 了 ได้ดังนี้

3.2 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์

ในวิชานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำ‘le1’ แทนคำ‘le’ ที่เมื่อปรากฏในประโยคแล้วอยู่หลังหน่วยภาคแสดง ไม่ว่าจะเป็คำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่หน้าหน่วยกรรม ดังโครงสร้างดังนี้ ‘หน่วยภาคแสดง + le1 + หน่วยกรรม’ คำ‘le2’แทนคำ‘le’ที่เมื่อปรากฏในประโยคแล้วจะอยู่ท้ายประโยคหรือท้ายประโยคย่อย และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่หลังหน่วยกรรม ดังโครงสร้างดังนี้ ‘หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’

จากการศึกษาพบว่าการปรากฏของคำ‘le1’และคำ‘le2’ในประโยคนั้น ทำให้ประโยคมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง

3.2.1 การทำให้ประโยคนั้นมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง

จากการศึกษาพบว่าการปรากฏของคำ‘le1’และคำ‘le2’ในประโยค มีส่วนทำให้ *ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง* ประโยคที่ไม่ได้แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงนั้น จะแสดงลักษณะของการขอร้อง คำสั่ง ความปรารถนา เป็นต้น

ใน *ประโยคที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์เดียว* 單一事件句 dānyī shìjiànjù นั้น คำ‘le1’ จะแสดงความหมายว่าการดำเนินการให้เป็นจริงนั้น *ได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว* หรือ *เกิดขึ้นจริงแล้ว* 已然 yǐrán เช่น :

- (11) 山本 : 我現在去故宮, 你去不去?
 Shān běn : Wǒ xiànzài qù Gùgōng, nǐ qù bu qu?
 ซานเบิน : ฉันจะไปพระราชวังกู้กง เธอไปไม่ไป
 比爾 : 去, 我去! 故宮在哪兒? 《漢語初級教程: 144》
 Bǐ 'ěr : Qù, wǒ qù! Gùgōng zài nǎr?
 บีแอร์ : ไป ฉันไป พระราชวังกู้กงอยู่ที่ไหน
- (12) “... 你去! 都有爺爺呢, 不要害怕!” (老舍: 《四世同堂·偷生》)
 “...Nǐ qù! Dōu yǒu yéye ne, bú yào hàipà !”
 “...เธอไป มีปู่ไปด้วย ไม่ต้องกลัว”

- (13) 我們去了張平的宿舍。 《實用漢語會話系列教材：97》

Wǒmen qùle Zhāng Píngde sùshè.

พวกเราไปหอพักของจางผิง

- (14) 昨天是星期日，我去了趙平家。 《漢語初級教程：225》

Zuótiān shì Xīngqīrì, wǒ qùle Zhào Píng jiā.

เมื่อวานนี้เป็นวันอาทิตย์ ฉันไปบ้านของเจ้าผิง

ในตัวอย่าง(11)และ(12)คำกริยา 去 qù ไป ปรากฏตามลำพังในประโยค ไม่ได้แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงของประโยค ตัวอย่าง(11)เป็นการแสดงความปรารถนา ความต้องการที่จะไป ตัวอย่าง(12)แสดงลักษณะของการสั่ง ตัวอย่าง(13)และ(14)ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การกระทำได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ตัวอย่าง(13)ในประโยคนั้น ไม่มีหน่วยช่วยแสดงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเวลาใดๆ มีเพียงคำ‘le1’ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การกระทำได้มีการดำเนินการให้เป็นจริงที่เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว ตัวอย่าง(14) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การกระทำ qù ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง และประโยคมีลักษณะของการเกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากมีหน่วยแสดงเวลา คือ 昨天 zuótiān เมื่อวานนี้ ประกอบอยู่ด้วย

- (15) “你說話了，”我驚喜地說，... (王朔：《痴人》)

“Nǐ shuō huà le.” wǒ jīngxǐde shuō , ...

“เธอพูดแล้ว” ฉันพูดอย่างตื่นตระหนกและดีใจ ...

- (16) 我去年回老家了。

Wǒ qùnián huí lǎojiā le.

ปีที่แล้วฉันกลับภูมิลำเนาเดิมแล้ว

ตัวอย่าง(15)และ(16)ซึ่งใช้คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า การกระทำได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ตัวอย่าง(15)你說話了 Nǐ shuō huà le เธอพูดแล้ว นั้น ประโยคไม่มีหน่วยช่วยแสดงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเวลาใดๆ มีเพียงคำ‘le2’ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การกระทำได้มีการดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว ตัวอย่าง(16)คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ 回老家 huí lǎojiā กลับภูมิลำเนาเดิม ได้ดำเนินการให้เป็นจริงและเกิดขึ้นจริงแล้ว เนื่องจากมีหน่วยแสดงเวลา คือ 去年 qùnián ปีที่แล้ว ประกอบอยู่ด้วยนั่นเอง

คำ‘le1’อาจปรากฏในประโยคซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง แต่ *ยังไม่เกิดขึ้น* 未然 wèirán ก็ได้ ในลักษณะ *ประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันไป* 連續事件句 liánxù shìjiàn jù และประโยคเงื่อนไข ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะช่วยคงความหมายเดิมในการดำเนินการให้เป็นจริงของคำ‘le1’ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (17) “... 告訴他, 下了課來看看我, 好不好?” (老舍:《全家福》)
 “...gàosu tā, xiàle kè lái kànkan wǒ, hǎo bu hao?”
 “...บอกเขา เลิกเรียนแล้วให้มาหาฉันหน่อย ดีไหม”

ในตัวอย่าง(17)เป็นประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง อันประกอบด้วยสองเหตุการณ์ คือ *การเลิกเรียน* 下課 xià kè และ *การมาหาฉันหน่อย* 來看看我 lái kànkan wǒ ทั้งสองเหตุการณ์นั้นมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในลักษณะก่อนหลัง คือการมาหาฉันนั้นต้องขึ้นอยู่กับว่าเหตุการณ์เลิกเรียนได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วหรือยัง คำ‘le1’ที่ปรากฏอยู่นั้นก็เป็นเครื่องแสดงถึงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริงดังกล่าวนั่นเอง

คำ‘le2’ก็สามารถปรากฏในประโยคซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแต่ยังไม่เกิดขึ้นจริงเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (18) 我說, “回去麼?”
 Wǒ shuō, “Huíquè me?”
 ฉันพูดว่า “กลับไหม”
 他答道, “是的, 天要下雨了。” (魯迅:《頭髮的故事》)
 Tā dá dào, “Shìde, tiān yào xià yǔ le.”
 เขาตอบว่า “ก็ดี ฝนใกล้จะตกแล้ว”

ในตัวอย่าง(18)เป็นประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า ในเวลาอันใกล้จะเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว

ในกรณีที่เป็น *คำกริยาแสดงการกระทำ* 動作動詞 dòngzuò dòngcí เช่น 吃 chī กิน 喝 hē ดื่ม 看 kàn อ่าน เป็นต้น โดยปรกติสามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยคได้ตาม ลำพังและประโยคก็มีลักษณะสมบูรณ์ แต่จะแสดงลักษณะของการกระทำที่เป็นกิจวัตร คำสั่ง

กฎเกณฑ์ หรือสิ่งที่คาดหวังหรือปรารถนาที่จะทำ เป็นต้น เท่านั้น ไม่ได้แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(19) 他吃三頓飯, 一頓吃兩碗飯。 (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2545 : 99)

Tā chī sāndùn fàn, yídùn chī liǎngwǎn fàn.

เขากินอาหาร 3 มื้อ มื้อหนึ่งๆกินข้าว 2 ชาม

(20) A: 你吃不吃飯?

Nǐ chī bu chi fàn?

เธอกินไม่กินข้าว

B: 吃(飯)。

Chī (fàn) .

กิน

ตัวอย่าง(19)และ(20)คำกริยา 吃 chī กิน นั้นไม่ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ตัวอย่าง(19)แสดงการกระทำที่เป็นกิจวัตร และตัวอย่าง(20)เป็นเพียงการแสดงความปรารถนาว่าจะกระทำ เป็นต้น

(21) 奶奶吃了幾個餃子。 《現代漢語動詞大詞典 : 129》

Nǎinai chīle jǐge jiǎozi.

คุณย่ากินเกี้ยวสองสามอัน

(22) 下午我去逛了書店, 傍晚我在一家快餐店吃了飯。 (劉心武: 《白牙》)

Xiàwǔ wǒ qù guàngle shūdiàn, bàngwǎn wǒ zài yìjiā kuàicāndiàn chīle fàn.

ตอนบ่ายฉันไปเดินเล่นในร้านหนังสือ ตอนหัวค่ำฉันกินข้าวที่ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด

(23) “吃了飯再說罷, 你們也餓暈了。” (錢鐘書: 《圍城》)

“Chīle fàn zài shuō ba, nǐmen yě èyūnle.”

“กินข้าวแล้วค่อยพูด พวกเธอหิวจนจะเป็นลมแล้ว”

ตัวอย่าง(21)(22)และ(23)คำ‘le1’ทำให้การกระทำ 吃 chī กิน นั้นแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง อย่างไรก็ตามการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่จะขึ้นอยู่กับลักษณะและส่วนประกอบในประโยค เช่น ตัวอย่าง(21)เป็นประโยคที่มีลักษณะแสดงเหตุการณ์เดียวและไม่ปรากฏหน่วยแสดงเวลาอื่นๆ คำ‘le1’นั้นแสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริงและได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว ตัวอย่าง(22)การกระทำ chī ได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้วโดยในประโยคยังมีหน่วยแสดงเวลาอื่นๆ คือ 傍晚 bàngwǎn หัวค่ำ เป็นคำช่วยย่ำว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ตัวอย่าง(23)เป็นประโยคแสดงเงื่อนไขหรือต้องการให้กระทำ ดังนั้นคำกริยา chī เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’จึงแสดงลักษณะเพียงการดำเนินการให้เป็นจริง แต่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง

การจะทำให้ประโยคนั้นมีลักษณะดำเนินการให้เป็นจริง ไม่ได้แสดงด้วยคำ‘le1’ และคำ‘le2’เท่านั้น แต่ยังมีส่วนประกอบอื่นอีกในประโยค เช่น

(24) 比爾 : 你看人民畫報嗎?

Bǐ 'ěr : Nǐ kàn Rénmín Huàbào ma?

ปีแอร์ : เธออ่าน “หนังสือวารสารภาพประชาชน” ไหม?

安娜 : 看, 我常常看。你呢?

《漢語初級教程 : 112 》

Ān nà : Kàn, wǒ chángchang kàn. Nǐ ne ?

แอนนา : อ่าน ฉันอ่านบ่อยๆ เธอหล่ะ

(25) 她的叔父圍著一個小火爐, 看著一本書。 (老舍 : 《老張的哲學》)

Tāde shūfù wéizhe yíge xiǎo huǒlú, kàn^{zhe} yìběn shū.

คุณอาของเขายู่รอบข้างเตาไฟ อ่านหนังสือเล่มหนึ่งอยู่

(26) 我看了半本畫報。

《漢語初級教程 : 246 》

wǒ kàn^{le} bàn běn huàbào.

ฉันอ่านหนังสือวารสารภาพไปครึ่งเล่ม

(27) 她看過《中國服裝》雜誌, 很喜歡旗袍的式樣。 《今日漢語2 : 165 》

Tā kànguò 《Zhōngguó fúzhuāng 》 zázhì, hěn xǐhuan qí páode shìyàng.

เขาเคยอ่านวารสาร “เครื่องแต่งกายประเทศจีน” ชอบรูปแบบของกี่เพ้ามาก

ตัวอย่าง(24) คำกริยา 看 kàn อ่าน ไม่ได้แสดงลักษณะที่ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริง
 ตัวอย่าง(25) คำกริยา kàn ปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ 著 zhe แสดงลักษณะที่
 ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วและยังแสดงลักษณะของการดำเนินการอยู่ของคำกริยา
 ตัวอย่าง(26) คำกริยา kàn ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ แสดงลักษณะที่ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริง
 แล้วและยังแสดงลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยา ตัวอย่าง(27) คำกริยา kàn ปรากฏ
 ร่วมกับ 過 guò แสดงว่าประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วและยังแสดงประสบการณ์อีกด้วย

(28) “我喝了白酒。” (石言：《漆黑的羽毛》)
 “Wǒ hēle bái jiǔ.”
 “ฉันดื่มเหล้าขาวมา”

(29) “知道！我喝過‘莎士’汽水！” (老舍：《小坡的生日》)
 “Zhīdao! Wǒ hēguo ‘shāshì’ qìshuǐ!”
 “รู้ ฉันเคยดื่มน้ำอัดลมชาลี!”

(30) A: 他們正在喝茶嗎？
 Tāmen zhèngzài hē chá ma?
 พวกเขากำลังดื่มน้ำชาใช่ไหม
 B: 是的，他們正在喝茶。 《今日漢語2：192》
 Shìde, tāmen zhèngzài hē chá.
 ใช่ครับ พวกเขากำลังดื่มน้ำชา

ในตัวอย่าง(28) คำกริยา 喝 hē ดื่ม ปรากฏร่วมกับ‘le1’แสดงลักษณะที่ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว และยังแสดงลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยา ตัวอย่าง (29) คำกริยา hē ปรากฏร่วมกับ guo แสดงลักษณะที่ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว และยังแสดงประสบการณ์อีกด้วย ตัวอย่าง(30) คำกริยา hē ปรากฏร่วมกับ 正在 zhèngzài กำลัง แสดงลักษณะที่ประโยคได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว และยังแสดงลักษณะที่ประโยคกำลังดำเนินการอยู่

ดังนั้นเมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏในประโยคซึ่งไม่มีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง คำ‘le1’และคำ‘le2’จะช่วยทำให้ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการเป็นจริงได้ แต่การทำให้ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงนั้น ไม่ได้แสดงด้วยคำ‘le1’และคำ‘le2’

เท่านั้น แต่ยังมีหน่วยอื่นๆ เช่น zhe guo zhèngzài ซึ่งหน่วยแสดงลักษณะของการดำเนินการเป็นจริงเหล่านี้ เมื่อทำให้ประโยคมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแล้วก็จะแสดงความหมายทางไวยากรณ์ของแต่ละคำที่แตกต่างกันไป จากการศึกษาพบว่าคำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริง ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำและพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’จะแสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริงที่แสดงให้เห็นว่า ในเวลาใดเวลาหนึ่งเหตุการณ์ใหม่หรือลักษณะใหม่ได้ปรากฏขึ้นนั่นเอง

3.2.2 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le1’

การณ์ลักษณะ 時體 shítǐ คือ ลักษณะของการกระทำพฤติกรรม หรือ สภาพที่ดำเนินการอยู่ เช่น เริ่มต้น ต่อเนื่อง สำเร็จลุล่วง หรือไม่สำเร็จลุล่วงก็ได้ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า คำ‘le1’เป็นคำช่วยแสดงความหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง ดังนี้

1. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม 動作行為的完成 dòngzuò xíngwéide wánchéng
2. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง 變化的完成 biànhuàde wánchéngtǐ

3.2.2.1 คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม คือการที่การกระทำหรือพฤติกรรม ดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม ขอบเขตของหน่วยเวลา ขอบเขตของปริมาณการกระทำ หรือขอบเขตของจำนวนครั้ง การดำเนินการสำเร็จลุล่วงนี้อาจเป็นการสิ้นสุดของการกระทำหรือพฤติกรรมทุกชั้นตอนหรือไม่ครบทุกชั้นตอนก็ได้ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว การกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวจะยังคงมีต่อไปหรือไม่ก็ได้ หรือยังทรงสภาพที่เกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะประจำของคำกริยา และส่วนประกอบอื่นๆในประโยค

คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริง ในลักษณะที่การดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้นได้เกิดขึ้นจริงๆ ดังนั้นประโยคที่แสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวนั้น คำ‘le1’สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงเวลาในอดีต คำวิเศษณ์แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว แต่จะไม่ปรากฏร่วมกับคำแสดงเวลาในอนาคต เช่น

- (31) 剛才發生了什麼事? (老舍:《女店員》)

Gāngcái fāshēngle shénme shì?

เมื่อสักครู่เกิดเรื่องอะไรขึ้น

- (32) 他是未名社的主要成員。1927 年出版了第一本小說集《地之子》。

(臺靜農)

Tā shì Wèimíngshède zhǔyào chéngyuán. 1927 nián chūbǎnle dìyìběn

xiǎoshuōjí 《dì zhī zǐ》.

เขาเป็นสมาชิกคนสำคัญของสำนักพิมพ์นิรนาม ปี1927 ได้จัดจำหน่ายรวมเรื่องสั้นเล่มที่
หนึ่ง《地之子》ออกมา

- (33) 上次說了濟南的秋天, 這回該說冬天。 (老舍:《一些印象》)

Shàngcì shuōle Jīnánde qiūtiān, zhèhuí gāi shuō dōngtiān.

คราวที่แล้วพูดเรื่องฤดูใบไม้ร่วงที่จีหนาน คราวนี้จะพูดถึงฤดูหนาว

- (34) 二太太有三個小少爺, 三太太去年冬天生了個小娃娃。

(老舍:《且說屋裡》)

Èrtàitai yǒu sāngè xiǎo shàoyé, sāntàitai qùnián dōngtiān shēngle gè xiǎo wáwa.

ภรรยาคนที่สองมีลูกชายสามคน ฤดูหนาวปีที่แล้วภรรยาคนที่สามให้กำเนิดลูกสาว
ตัวน้อย

ตัวอย่าง(31)(32)(33)และ(34) มีคำนามแสดงเวลาในอดีต คือ 剛才 gāngcái เมื่อสักครู่
1927 年 1927 nián ปี1927 上次 shàngcì คราวที่แล้ว และ 去年冬天 qùnián dōngtiān
ฤดูหนาวปีที่แล้ว ตามลำดับ

- (35) 我已經寫了四張, 你才寫了一張啊! (老舍:《女店員》)

Wǒ yǐjīng xiěle sìzhāng, nǐ cái xiěle yìzhāng a!

ฉันเขียนไปได้สี่แผ่น เธอเพิ่งเขียนได้หนึ่งแผ่น

(36) 女幹部剛洗了頭。頭髮濕漉漉的, 很黑, 很亮, 很長, 很香。

(呂新: 《圓寂的天》)

Nǚgànbù gāng xǐle tóu. Tóufà shīlùlùde, hěn hēi, hěn liàng, hěn cháng,
hěn xiāng.

เจ้าหน้าที่ผู้หญิงเพิ่งสระผม ผมเปียกชุ่ม ดำมาก เงามาก ยาวมาก หอมมาก

ตัวอย่าง(35)และ(36)มีคำวิเศษณ์แสดงเวลาคือ 已經 yǐjīng เรียบร้อยแล้ว และ 剛 gāng เมื่อสักครู่ ตามลำดับ

เนื่องจากคำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จล่วงที่เกิดขึ้นจริงแล้ว หากต้องการแสดงลักษณะการดำเนินการสำเร็จล่วงในอนาคต หรือแสดงเงื่อนไข ก็จำเป็นต้องมีประโยคอื่น ๆ มาต่อท้าย เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์แรกที่ปรากฏคำ‘le1’ได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว จึงเกิดเหตุการณ์ในประโยคต่อมา มิฉะนั้นประโยคจะสมบูรณ์ไม่ได้ เช่น

(37) *小王快要下了課。 (戴耀晶 Dài Yàojīng, 1997 : 12)

*Xiǎo Wáng kuàiyào xiàle kè.

(38) *我明天看了電影。 (Dài Yàojīng, 1995 a : 59)

*Wǒ míngtiān kànle diànyǐng.

ตัวอย่าง(37)และ(38)ในประโยคมีคำแสดงเวลาในอนาคต หรือแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้น คือ 快要 kuàiyào ใกล้จะ และ 明天 míngtiān พรุ่งนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประโยคยังไม่ได้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’

(39) 你明天下了課給我打電話。

Nǐ míngtiān xiàle kè gěi wǒ dǎ diànhuà.

พรุ่งนี้เธอเลิกเรียนแล้ว โทรหาฉันด้วย

ตัวอย่าง(39) 下了課 xiàle kè เลิกเรียนแล้ว ซึ่งมีคำ‘le1’ปรากฏร่วมอยู่นั้น เป็นเหตุการณ์ที่แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จล่วง แต่เนื่องจากมีคำบอกเวลาในอนาคต 明天 míngtiān พรุ่งนี้ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการให้

เป็นจริงนี้ยังไม่ได้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีประโยคแสดงเหตุการณ์ต่อมา คือ 給我打電話 gěi wǒ dǎ diànhuà โทรหาฉันด้วย ประกอบอยู่ด้วยเพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อประโยคแรกคือ 你明天下了課 nǐ míngtiān xiàle kè พรุ่งนี้เธอเลิกเรียนแล้ว ได้ดำเนินการสำเร็จ ลุล่วงแล้ว เหตุการณ์ที่สอง gěi wǒ dǎ diànhuà ก็จะดำเนินการต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับหน่วยภาคแสดงและรูปแบบประโยคที่ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทหน่วยภาคแสดงและรูปแบบประโยคต่างๆได้ ดังนี้

1. คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต เป็นคำกริยาที่ผู้กระทำกริยาสามารถควบคุมการกระทำได้ โดยลักษณะของการกระทำจะมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน เมื่อต้องการแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงจำเป็นต้องใส่หน่วยทางเวลาลงไปในประโยค โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ คำกริยาที่มีกระบวนการเป็นช่วงเวลา และคำกริยาที่มีกระบวนการที่เกือบจะเป็นจุดเวลา

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นช่วงเวลา คือ คำกริยาแสดงการกระทำที่มีจุดเริ่มต้น การดำเนินการของการกระทำ และจุดสิ้นสุด โดยการกระทำจะมีลักษณะต่อเนื่อง หรือมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน เช่น 熬 áo ต้ม ต้ม 編 biān แต่ง ประพันธ์ 唱 chàng ร้องเพลง 吃 chī กิน 讀 dú อ่าน 喝 hē ดื่ม 畫 huà วาดรูป 看 kàn อ่าน ดู 說 shuō พูด 寫 xiě เขียน เป็นต้น

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะเกือบเป็นจุดเวลา คือคำกริยาที่การเริ่มต้นของการกระทำและการสิ้นสุดของการกระทำมีช่วงเวลาสั้นมาก จนเกือบเป็นจุดของการกระทำ เช่น 打 dǎ ตี 踢 tīเตะ 敲 qiāo ตี เคาะ 拍 pāi โบก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมี คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ 心理活動動詞 xīnlǐ huódòng dòngcí ซึ่งมีลักษณะเหมือนคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม คำกริยาเหล่านี้สามารถปรากฏร่วมกับ 正在 zhèngzài หรือ 在 zài เพื่อแสดงว่ากำลังทำกริยานั้นอยู่ เช่น 猜測 cāicè คาดคะเน 回憶 huíyì รำลึกถึง 考慮 kǎolù พิจารณา 思考 sīkǎo ครุ่นคิด ใคร่ครวญ 想 xiǎng ครุ่นคิด ใคร่ครวญ 尋思 xún-sī ครุ่นคิด ใคร่ครวญ 注意 zhùyì สนใจ ให้ความสนใจ เป็นต้น

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัตเหล่านี้ สามารถปรากฏร่วมกับ คำ‘le1’ ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม / ช่วงเวลา / ปริมาณหรือจำนวนครั้ง ของการกระทำ/ คำกริยา’ ดังนี้

ก) คำกริยา + ‘le1’ + ขอบเขตของหน่วยกรรม

คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมได้กระทำอยู่ภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม การดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้นอาจเป็นการสิ้นสุดของการกระทำหรือพฤติกรรมทุกชั้นตอนหรือไม่ครบทุกชั้นตอนก็ได้ การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น ย่อมมีขอบเขตของหน่วยกรรมที่แน่นอน การกำหนดขอบเขตของหน่วยกรรม อาจจะใช้คำแสดงจำนวนและลักษณนามขยายหน้าหน่วยกรรมหรือการใช้คำสรรพนามหรือให้มีส่วนขยายต่างๆหน้าหน่วยกรรม ถ้าหน่วยกรรมนั้นมีลักษณะไม่ซับซ้อน ก็จำเป็นต้องมีประโยคอื่นมาต่อท้ายเพื่อแสดงว่า ประโยคที่มีคำ‘le1’นั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมา ดังตัวอย่าง

(40) *我吃了飯。

Wǒ chīle fàn.

(41) 我吃了一碗飯。

Wǒ chīle yìwǎn fàn .

ฉันกินข้าวหนึ่งชาม

ในประโยคที่ภาคแสดงไม่ซับซ้อน เช่น ตัวอย่าง(40)นั้นไม่สามารถเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้ เนื่องจากการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรมย่อมมีขอบเขตของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่แน่นอน แต่ในตัวอย่างนี้หน่วยกรรมไม่มีการกำหนดขอบเขตทำให้เกิดความคลุมเครือ แต่ในตัวอย่าง(41)สามารถเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้เนื่องจากหน่วยกรรม 飯 fàn ข้าว มีขอบเขตคือมีการกำหนดด้วยจำนวนและคำลักษณนาม 一碗 yìwǎn หนึ่งชาม

- (42) 吃了飯, 大家閑談一會, 聲音很低, 保兒不時轉身, 三番四次把我的話頭打斷。 (蘇青:《小天使》)

Chīle fàn, dàjiā xiántán yíhuì, shēngyīn hěn dī, Bǎoér bùshí zhuǎnshēn, sānfānsìcì bǎ wǒde huàtóu dǎduàn.

กินข้าวแล้ว ทุกคนคุยเล่นกันสักระยะ เสียงเบามาก เป่าเออร์มักจะหันตัวไปมา
ขัดจังหวะการพูดของฉันครั้งแล้วครั้งเล่า

ตัวอย่าง(42) 吃了飯 chīle fàn กินข้าว หน่วยกรรม 飯 fàn ข้าว อาหาร เป็นหน่วยกรรมที่ไม่มีส่วนขยาย แต่เนื่องจากเป็นประโยคที่มีลักษณะการเล่าเรื่องราวตามลำดับ คือมีประโยค 大家閑談一會 dàjiā xiántán yíhuì ทุกคนคุยเล่นกันสักระยะ ต่อมา ทำให้คำ 'le' แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงได้

- (43) 她熬了幾大鍋插茶, 說:“喝吧!” (汪曾祺:《湘行二記》)

Tā áo le jǐdàguō chāchá, shuō: “hē ba!”

เขาต้มชาบดสองสามหม้อใหญ่ พูดว่า “ดื่มเถอะ”

ตัวอย่าง(43)ทั้งส่วนขยายหน่วยกรรม คือ 幾大鍋 jǐdàguō สองสามหม้อใหญ่ และประโยคที่ตามมาคือ 說:“喝吧” shuō:“hē ba!” พูดว่า “ดื่มเถอะ” ทำให้คำ 'le' แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงได้เช่นเดียวกัน

- (44) “他要偷我的東西, 我就打了他, 打得重了點。” (王朔:《橡皮人》)

“Tā yào tōu wǒde dōngxi, wǒ jiù dǎle tā, dǎde zhòngle diǎn.”

“เขาจะขโมยของของฉัน นั่นก็เลยตีเขา ตีซะหนักไปหน่อย”

- (45) 守在爸床頭, 秀蓮在漫漫長夜裡, 想了好多事兒。

(老舍:《鼓書藝人》)

Shǒu zài bà chuángtóu, Xiùlián zài mǎnmǎn cháng yèlǐ, xiǎngle hǎoduō shìr.

เฝ้าอยู่ที่เตียงพ่อ ชิวเหลียนครุ่นคิดถึงเรื่องราวมากมายหลายเรื่องในช่วงกลางคืนที่ยาวนานนั้น

ตัวอย่าง(44)และ(45) คำ‘le1’นั้นแสดงว่า 打他 dǎ tā ตีเขา และ 想好多事兒 xiǎng hǎoduō shìr *ครุ่นคิดถึงเรื่องราวมากมายหลายเรื่อง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว*

ข) คำกริยา + ‘le1’ + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)

Zhū Déxī (1982) กล่าวไว้ว่า หน่วยกรรมที่เป็นช่วงเวลานั้นเป็น *หน่วยกรรมชั่วคราว* 准賓語 zhǔnbīnyǔ แสดงให้เห็นถึงเวลาที่การกระทำนั้นดำเนินอยู่ เช่น

- (46) 走了一天
zǒule yìtiān
เดินหนึ่งวัน

馬慶株 Mǎ Qìngzhū (1981 : 86-90) เสนอว่า คำกริยา เช่น 看 kàn อ่าน 聽 tīng ฟัง 說 shuō พูด เป็นต้น เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา’ โดยไม่มีประโยคอื่นๆต่อท้ายนั้น ช่วงเวลาดังกล่าวจะแสดงให้เห็นช่วงเวลาที่ต่อเนื่องของการกระทำหรือพฤติกรรม เช่น

- (47) 這本書看了三天。
Zhèiběn shū kànle sāntiān.
หนังสือเล่มนี้อ่านอยู่สามวัน

แต่เมื่อมีหน่วยอื่นมาขยายอยู่ข้างท้ายเช่น ในตัวอย่าง(48)และ(49)จะให้ความหมายเกี่ยวกับความต่อเนื่องการกระทำที่ต่างกัน

- (48) 看了三天就膩了。
Kànle sāntiān jiù nìle .
อ่านสามวันก็เบื่อแล้ว

- (49) 看了三天就忘了。
Kànle sāntiān jiù wàngle .
อ่านผ่านไปสามวันก็ลืมแล้ว

ช่วงเวลาในตัวอย่าง(48)แสดงให้เห็นช่วงเวลาที่ต่อเนื่องของการกระทำหรือพฤติกรรม ขณะที่ช่วงเวลาในตัวอย่าง (49) แสดงให้เห็นว่าภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้สิ้นสุดแล้ว เวลาได้ล่วงเลยมานานเท่าไร

秦洪武 Qín Hóngwǔ (2002 : 90-100) ได้เสนอแนวคิดว่า คำกริยาแสดงการกระทำนั้น เมื่อปรากฏร่วมกับช่วงเวลาในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา’ โดยปรกติแล้วช่วงเวลาจะแสดงให้เห็นว่า การกระทำนั้นได้ดำเนินการเป็นระยะเวลานานเท่าไร อย่างไรก็ตามในสภาพแวดล้อมพิเศษทางภาษา ก็อาจแสดงช่วงเวลาภายหลังการดำเนินการสำเร็จลุล่วงลงของการกระทำก็ได้ ดังตัวอย่าง(48)และ(49) เนื่องจากความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่าง 看 kàn อ่าน กับ 膩 nì เบื่อ และความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่าง 看 kàn อ่าน กับ 忘 wàng ลืม ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องนี้ ความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่าง 看 kàn อ่าน กับ 膩 nì เบื่อ เป็นไปในเชิงของกระบวนการทางพฤติกรรมกับผล ในขณะที่ความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่าง 看 kàn อ่าน กับ 忘 wàng ลืม เกี่ยวเนื่องกับระยะห่างของเวลาระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์ ส่วนรูปแบบ ‘คำกริยา + ช่วงเวลา + 的 + หน่วยกรรมแท้’ จะแสดงความหมายเพียงอย่างเดียว คือช่วงเวลาที่การกระทำนั้นดำเนินอยู่ เช่น

(50) 他看了三個小時(的)書。

Tā kànle sāngè xiǎoshí (de) shū.

เขาอ่านหนังสืออยู่สามชั่วโมง

(51) 他吃了半個小時(的)飯。

Tā chīle bàngè xiǎoshí (de) fàn.

เขากินข้าวอยู่ครึ่งชั่วโมง

นอกจากนี้ 馬慶株 Mǎ Qìngzhū ยังได้เสนออีกว่า เมื่อคำกริยาประเภท 掛 guà แขนว 穿 chuān สวม 拿 ná ถือ เป็นต้น ปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา’ เช่น

(52) 掛了半天。

guàle bàntiān.

แขวนเป็นเวลานาน

ประโยคข้างต้นนี้จะแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะ คือเวลาที่การกระทำดำเนินอยู่ หรือเวลาภายหลังที่การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

吕叔湘 Lǚ Shūxiāng (1999 : 351-358) ได้เสนอว่า เมื่อคำ‘le1’ ปรากฏร่วมกับหน่วยแสดงช่วงเวลา จะแสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาของการกระทำตั้งแต่เริ่มต้นจนเมื่อดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้น อาจจะเป็นลักษณะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรืออาจจะเป็นลักษณะเวลาที่ต่อเนื่องก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(53) 他睡了一个钟头。(已睡醒)

Tā shuì le yí ge zhōng tóu. (yǐ shuì xǐng)

เขาอนไปหนึ่งชั่วโมง (ตอนนี้ตื่นนอนแล้ว)

(54) 这段路我们走了四十分钟。(已走完)

Zhè duàn lù wǒ men zǒu le sì shí fēn zhōng. (yǐ zǒu wán)

ถนนช่วงนี้ พวกเราเดินอยู่เวลา 45 นาที (เดินเสร็จแล้ว)

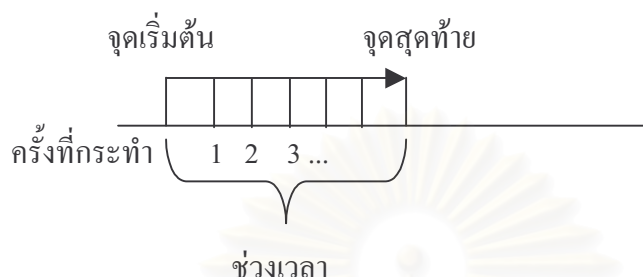
อย่างไรก็ตามไม่ว่าโครงสร้างนี้จะแสดงความหมายถึงระยะเวลาของการดำเนินการหรือระยะเวลาภายหลังจากการเสร็จสิ้นการดำเนินการ คำ‘le1’ก็ยังคงแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม โดยใช้ขอบเขตของเวลามากำหนดแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมได้กระทำภายในช่วงเวลานั้นๆ หรือกระทำต่อหน่วยกรรมภายในช่วงเวลานั้นๆ คือช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มการกระทำจนถึงขีดจำกัดของเวลา โดยขอบเขตของเวลานั้นแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

1) ขอบเขตเวลาในการกระทำ การกระทำนั้นได้กระทำต่อเนื่องติดต่อกันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขอบเขตสุดท้ายของเวลา ขอบเขตสุดท้ายของช่วงเวลาในการกระทำอาจมีความหมายของการเสร็จสิ้นของการกระทำหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นการกระทำจะยังคงดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลง ขึ้นอยู่กับบริบทหรือส่วนประกอบอื่นๆ

2) ขอบเขตของเวลาในการกระทำนั้นไม่ได้กระทำต่อเนื่องติดต่อกัน อาจจะกระทำหลายๆครั้ง ภายในขอบเขตของเวลา ขอบเขตสุดท้ายของช่วงเวลาในการกระทำอาจจะมีความหมายของการเสร็จสิ้นของการกระทำหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นการกระทำจะยังคงดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลง ขึ้นอยู่กับบริบทหรือส่วนประกอบอื่นๆ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (55) 元豹又吃了一會兒, 放下餐具, 抬眼對白度冷冷地說: “我吃完了。”
(王朔: 《千萬別把我當人》)

Yuánbào yòu chīle yíhuìr, fàngxià cānjù, tái yǎn duì Báidù lěnglěngde shuō : “wǒ chīwán le.”

เขี่ยนเป่ากินไปได้สักครู่หนึ่ง ก็วางชุดรับประทานอาหาร มองไปที่ป้ายตู้และพูดอย่างเย็นชาว่า “ฉันกินเสร็จแล้ว”

- (56) 我在故鄉, 就吃了十多年筍, 現在回想, ... (巴人: 《說筍之類》)

wǒ zài gùxiāng, jiù chīle shíduōnián sǔn, xiànzài huíxiǎng, ...

ฉันอยู่ที่บ้านเกิด กินหน่อไม้ยู่สิบกว่าปี ตอนนีหวนคิดกลับไป...

ตัวอย่าง(55)และ(56)คำ‘le’แสดงให้เห็นว่า การกระทำหรือพฤติกรรมที่กระทำภายในขอบเขตของเวลาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ตัวอย่างที่(55)แสดงลักษณะของการกระทำที่ต่อเนื่องภายในคราวเดียว เนื่องจากช่วงเวลา 一會兒 yíhuìr สักครู่หนึ่ง เป็นช่วงเวลาสั้นๆ ตัวอย่างที่(56)แสดงลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นหลายๆครั้งภายในช่วงเวลา เนื่องจากช่วงเวลา 十多年 shíduōnián สิบกว่าปี เป็นช่วงเวลาที่ยาว

- (57) 敲了半天的門，沒有人應聲。 (老舍：《四世同堂·惶惑》)

Qiāole bàntiānde mén, méiyourén yìngshēng.

เคาะประตูอยู่ตั้งนาน ไม่มีใครตอบ

ตัวอย่าง(57) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การกระทำที่กระทำภายในขอบเขตของเวลาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และเนื่องจากคำกริยา 敲 qiāo เคาะ มีลักษณะการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของการกระทำที่มีช่วงเวลาสั้นมาก ดังนั้นลักษณะของการกระทำจะเกิดขึ้นหลายๆครั้งภายในขอบเขตของช่วงเวลา

- (58) “想了一夜，沒想出好辦法。” (王朔：《誰比誰傻多少》)

“Xiǎngle yíyè, méi xiǎngchū hǎo bànfǎ.”

“คิดอยู่หนึ่งคืน ก็คิดวิธีที่ดีไม่ออก”

ตัวอย่าง(58) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า คำกริยา 想 xiǎng คิด ที่กระทำภายในช่วงเวลา一夜 yíyè หนึ่งคืน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

- (59) 這本書我已看了三天，還有兩天才能看完。

(盧英順 Lú Yīngshùn, 1993 : 24)

Zhèběn shū wǒ yǐ kànle sāntiān, hái yǒu liǎngtiān cái néng kànwán.

หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาสามวัน ยังอีกสองวันถึงจะอ่านจบ

ตัวอย่าง(59) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า คำกริยา 看 kàn อ่าน ที่กระทำภายในช่วงเวลา 三天 sāntiān สามวัน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง อย่างไรก็ตามการกระทำจะยังคงดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลง ขึ้นอยู่กับบริบทหรือส่วนประกอบอื่นๆ

2. คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ซึ่งคำกริยาแสดงการกระทำและพฤติกรรมได้กระทำไปแล้ว ช่วงเวลาจะแสดงว่าภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วนั้นเป็นระยะเวลาานานเท่าไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(60) 種了一個月, 芽兒就出來了。

Zhòngle yígè yuè, yár jiù chūlai le.

ปลูกไปได้หนึ่งเดือน ก็แตกหน่อออกมาแล้ว

(61) 吃了一個小時, 又餓了。

Chīle yígè xiǎoshí, yòu è le.

กินไปหนึ่งชั่วโมง ก็หิวอีกแล้ว

ตัวอย่าง(60)และ(61)คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า คำกริยา 種 zhòng ปลูก และ 吃 chī กิน ได้ดำเนินการสำเร็จจุลวง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านมาช่วงระยะเวลาหนึ่งภายหลังจากที่การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จจุลวงแล้ว

ค) คำกริยา + le1 + ปริมาณ / จำนวนครั้งของการกระทำ + (หน่วยกรรม)

คำ‘le1’ที่ปรากฏในรูปแบบนี้ จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จจุลวงในลักษณะมีการใช้ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำมาจำกัดขอบเขตของการกระทำนั้น อย่างไรก็ตาม การกระทำจะกระทำต่อไปหรือไม่ก็ได้

(62) “我已經寫了好幾次, 只寫了這麼個開頭。” 他說。

(張承志:《北方的河》)

“Wǒ yǐjīng xiěle hǎojǐcì, zhǐ xiěle zhèmege kāitóu.” tā shuō.

“ฉันเขียนอยู่หลายครั้ง แต่เขียนได้แค่เริ่มต้นเท่านั้น” เขากล่าว

(63) 我敲了兩下門, 屋裡沒人答應, 一片死寂。 (王朔:《動物凶猛》)

Wǒ qiāole liǎngxià mén, wūlǐ méirén dáying, yípiàn sǐ jì.

ฉันเคาะประตูไปสองที ภายในห้องไม่มีใครตอบ เงียบสงัด

(64) 為了這篇文章, 我仔細地回憶了好幾次。

《現代漢語動詞大詞典: 402》

Wèile zhèipiān wénzhāng, wǒ zǐxìde huíyìle hǎojǐcì.

เพื่อบทความบทนี้ ฉันต้องทบทวนความทรงจำอย่างละเอียดอยู่หลายครั้ง

ตัวอย่าง(62) (63) และ (64) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 寫 xiě เขียน 敲 qiāo เคาะ และ 回憶 huíyì ระลึกถึง ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวนครั้ง 好幾次 hǎojǐcì หลายครั้ง 兩下 liǎngxià สองที และ 好幾次 hǎojǐcì หลายครั้ง ตามลำดับได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

ง) คำกริยา + le1 + คำกริยา

การซ้ำคำกริยา 動詞重疊 dòngcí chóngdié ในรูปแบบนี้แสดงให้เห็นช่วงเวลาสั้นๆ ที่การกระทำได้ดำเนินการ หรือการกระทำเป็นจำนวนน้อยครั้ง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ถ้าเป็นคำกริยาที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อไป การซ้ำคำกริยาจะแสดงเวลาที่การกระทำดำเนินการอยู่ในช่วงเวลาสั้น แต่ถ้าเป็นคำกริยาที่ไม่มีลักษณะของการดำเนินการอยู่แต่สามารถกระทำซ้ำๆ หลายครั้ง การซ้ำของคำกริยาประเภทนี้จะแสดงให้เห็นการดำเนินการจำนวนน้อยครั้ง คำกริยาที่สามารถอยู่ในรูปของการซ้ำของคำกริยานั้น ส่วนใหญ่จะเป็น คำกริยาที่สามารถควบคุมด้วยตัวเอง 自主動詞 zìzhǔ dòngcí แสดงการกระทำ เช่น คำกริยา 看 kàn อ่าน 說 shuō พูด เป็นต้น 李珊 Lǐ Shān (2003 : 195) ได้เสนอแนวคิดว่าการซ้ำคำกริยาในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + คำกริยา’ นั้นจะแสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้ดำเนินการแล้ว แต่ในรูปแบบ ‘คำกริยา + คำกริยา’ นั้นสามารถแสดงความหมายได้ทั้งการกระทำได้ดำเนินการแล้ว หรือยังไม่ดำเนินการก็ได้ และโดยปกติจะแสดงความหมายของการไม่ได้ดำเนินการมากกว่า

คำ‘le1’ ที่ปรากฏในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ หรือภายในจำนวนครั้งไม่มากนัก ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

- (65) 在喝過支局長的香片茶以後，支局長按著他的肩膀，把他帶到大立櫃上的穿衣鏡跟前，說：“你看看你的頭髮。”

(彭見明：《那山那人那狗》)

Zài hēguo zhījúzhǎngde xiāngpiànchá yǐhòu, zhījúzhǎng ànzhe tāde jiānbǎng, bātā dàidào dàlì guìshàngde chuānyījìng gēnqián, shuō :
“Nǐ kànkàn nǐde tóufa.”

หลังจากที่ดื่มชาหอมของหัวหน้าสาขา หัวหน้าสาขาก็จับหัวไหล่ของเขา พาเขาไปที่หน้ากระจกตู้เสื้อผ้า พูดว่า “เธอลองดูผมของเธอ”

ตัวอย่าง(65) 看看 kànkàn ลองดู ไม่ปรากฏคำ‘le1’ในประโยคจะแสดงให้เห็นว่าการกระทำของคำกริยายังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นจริง และเนื่องจากการซ้ำคำกริยาที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์คือปริมาณที่เล็กน้อย ดังนั้นจึงใช้ในลักษณะของการขอร้อง คำสั่ง ความปรารถนา

ให้กระทำ แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวที่จะให้กระทำนั้นไม่ใช่เวลามาก หรือดูเหมือนว่าไม่ยากที่จะกระทำ ดังนั้นในตัวอย่าง(65) เป็นเพียงการขอร้องหรือ สั่งให้กระทำ

(66) 我看看四姑, 看看母親, 她們都笑了, 我們也笑了。

(李蕤:《柿園(上)》)

Wǒ kànkàn sìgū, kànkàn mǔqīn, tāmen dōu xiào le, wǒmen yě xiào le.
ฉันมองหน้าคุณอาสี่อยู่สักครู่ มองหน้าคุณแม่อยู่สักครู่ พวกท่านต่างก็หัวเราะขึ้นมา
พวกเรา ก็เลยหัวเราะเช่นกัน

(67) “唔?” 她住了嘴, 看了看我的臉色, 馬上收住了笑容, 咬著嘴唇看了一會兒自己的腳尖, ...

(鄧友梅:《在懸崖上禱》)

“Ng?” tā zhùle zuǐ, kànlèkàn wǒde liǎnsè, mǎshàngsh ōuzhùle xiàoróng,
yǎozhe zuǐchún kànle yíhuìr zìjǐde jiǎojiān, ...

“อี” เขาเงิบ มองหน้าฉันสักครู่ ทันใดนั้นก็พยายามกลืนยิ้ม กัดริมฝีปาก มองปลายเท้าตนเองสักครู่ ...

ตัวอย่าง(66)และ(67)แสดงความหมายของการดำเนินการเป็นจริงแล้ว ในตัวอย่าง(66)ไม่ปรากฏคำ‘le1’ใน 看看 kànkàn มองสักครู่ ในตัวอย่าง(67)คำ‘le1’ ที่ปรากฏในโครงสร้าง 看了看 kànlèkàn มองสักครู่ จะแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

(68) 我敲了敲她家的門, 有人來開門了! (王小波:《綠毛水怪》)

Wǒ qiāoleqiāo tā jiāde mén, yǒurén lái kāi mén le!

ฉันเคาะประตูบ้านเขาสักครู่ มีคนมาเปิดประตูแล้ว

(69) 周林想了想, 表示同意, 他點點頭說: “是沮喪。” (余華:《戰慄》)

Zhōu Lín xiǎnglexiǎng, biǎoshì tóngyì, tā diǎndiǎntóu shuō: “shì jǔsàng.”

โจวหลินคิดสักครู่ และแสดงว่าเห็นด้วย เขาพยักหน้าสักครู่แล้วพูดว่า “คือ หงอยเหงา เศร้าซึม”

ตัวอย่าง(68)และ(69) คำ‘le1’ที่ปรากฏใน 敲了敲 qiāoleqiāo *เคาะสักครู่* และ 想了想 xiǎnglexiǎng *คิดสักครู่* จะแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ หรือกระทำเป็นจำนวนน้อยครั้งได้ดำเนินการสำเร็จจุลวงแล้ว

2. คำ‘le1’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. คำกริยาที่แสดงตำแหน่ง 位置動詞 wèizhì dòngcí จะมีลักษณะพลวัตค่อนข้างสูง ในขณะที่ลักษณะทรงสภาพค่อนข้างต่ำ คำกริยาประเภทนี้แสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้กระทำที่ตำแหน่งใดๆ หรือเมื่อการกระทำนั้นได้เสร็จสิ้นลง ผลที่การกระทำนั้นได้กระทำขึ้นยังคงดำเนินต่อไปในตำแหน่งใดๆนั่นเอง (戴耀晶 Dài Yàojīng, 1995b : 172) เช่น 擺 bǎi วาง ตั้งไขว่ 綁 bǎng มัด 包 bāo ห่อ 穿 chuān สวมใส่ 戴 dài สวมใส่ 放 fàng วาง 掛 guà แขนว 裹 guǒ ห่อ 披 pī คลุม 貼 tiē แปะ 叨 diāo คาบ 舉 jǔ ยก 關 guān ปิด 開 kāi เปิด เป็นต้น

2. คำกริยาที่แสดงลักษณะท่าทาง 姿勢動詞 zīshì dòngcí นั้นมีลักษณะพลวัตต่ำ แต่ลักษณะทรงสภาพสูง เช่น 站 zhàn ยืน 坐 zuò นั่ง 蹲 dūn นั่งยองๆ 跪 guì คุกเข่า 躺 tāng เอนตัวลงนอน ถ้าไม่มีหน่วยแสดงลักษณะพลวัต 起來 qilai 下去 xiaqu 下來 xialai มาช่วย ประโยคที่คำกริยาเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงจะแสดงลักษณะของการทรงสภาพของคำกริยาเท่านั้น (Dài Yàojīng, 1995 : 172)

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพสามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม / ช่วงเวลา / ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำ / คำกริยา’ ดังนี้

ก) คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพแสดงตำแหน่งนั้นเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จจุลวงที่คำกริยามีต่อขอบเขตของหน่วยกรรม โดยการใช้นี้แสดงจำนวนและลักษณนาม ขยายหน้าหน่วยกรรม หรือการใช้นี้สรรพนาม การมีส่วนขยายต่างๆหน้าหน่วยกรรม ภายหลังที่การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จจุลวงแล้ว ลักษณะสภาพที่คำกริยากระทำต่อหน่วยกรรมยังคงอยู่ต่อไป

- (70) ...，在輪渡上遇到了盧小波。...他戴了副墨鏡，嘴角叼了一支煙，...
(方方：《桃花燦爛》)

..., zài lúndùshàng yùdào le Lú Xiǎobō...tā dài le fù mójìng, zuǐjiǎo diāo le yìzhī yān, ...

..., บนเรือลำเล็กๆข้ามฟากได้พบกับ หลูเสี่ยวป้อ...เขาสวมแว่นตาดำ มุมปากคาบบุหรี่
มวนหนึ่ง

- (71) ...每天下午他都去逛公園，這時候他穿了一件黃色燈芯絨的上衣，白色燈芯絨的褲子，...
(王小波：《未來世界》)

...měitiān xiàwǔ tā dōu qù guàng gōngyuán, zhèshíhòu tā chuān le yí jiàn huángsè dēngxīnróngde shàngyī, báisè dēngxīnróngde kùzi, ...

...ทุกวันตอนบ่ายเขาจะไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะ ตอนนี่เขาสวมเสื้อสักหลาดสีเหลือง
กางเกงผ้าสักหลาดสีขาว

ตัวอย่าง(70)และ(71)คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า แม้ลักษณะพลวัตของคำกริยา 戴 dài สวม ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 墨鏡 mójìng แว่นตาดำ หรือคำกริยา 穿 chuān สวม ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 上衣 shàngyī เสื้อ และ 褲子 kùzi กางเกง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง แต่ลักษณะทรงสภาพที่เกิดขึ้นภายหลังยังคงดำเนินต่อไป

- (72) 她穿著件黃色的衫子，戴著寬沿的草帽。 (老舍：《二馬》)

Tā chuānzhe jiàn huángsède shānzi, dài zhe kuānyán de cǎomào.

เขาสวมเสื้อสีเหลือง สวมหมวกฟางปีกกว้างอยู่

ตัวอย่าง(70)戴了 dài le กับตัวอย่าง(72)戴著 dài zhe และตัวอย่าง(71)穿了 chuān le กับตัวอย่าง(72)穿著 chuānzhe นั้นมีลักษณะของเหตุการณ์ที่เหมือนกัน คือสภาพของคำกริยา ยังคงดำเนินอยู่ แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ เมื่อคำกริยาปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’จะแสดงลักษณะการเสร็จสิ้นของลักษณะทางพลวัตของคำกริยา และเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพของคำกริยาที่เกิดขึ้นภายหลังและยังคงดำเนินต่อไป แต่เมื่อคำกริยาเหล่านี้ปรากฏพร้อมกับคำ‘zhe’จะแสดงลักษณะการคงอยู่ของลักษณะทรงสภาพของคำกริยาเท่านั้น

ข) คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)

คำกริยาแสดงท่าทางนั้นเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ คำ‘le1’จะแสดงความหมายซึ่งคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าลักษณะทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นหลังจากลักษณะพลวัตของคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วนั้น ยังคงอยู่ต่อมานานเท่าไร ดังตัวอย่าง

(73) 他在李阿姨床前蹲了一會兒，確信她睡著了，才又站起身走。

(王朔：《看上去很美》)

Tā zài Lǐ āyí chuángqián dūnle yíhuìr, quèxìn tā shuìzháo le, cái yòu zhànqǐ shēn zǒu.

เขานั่งยองๆอยู่หน้าเตียงของคุณป้าสักครู่ มั่นใจว่าเธอหลับแล้ว จึงได้ลุกขึ้นและเดินไป

(74) 回家以後，他躺了三天三夜，茶也不思，飯也不想！

(老舍：《四世同堂·偷生》)

Huíjiā yǐhòu, tā tǎngle sāntiān sānyè, chá yě bùsī, fàn yě bùxiǎng!

หลังจากกลับบ้าน เขานอนเอนกายสามวันสามคืน ชาก็ไม่ได้คิดถึง ข้าวก็ไม่ได้นึกถึง

ตัวอย่าง(73)และ(74) คำ‘le1’ แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 蹲 dūn นั่งยองๆ และ 躺 tǎng นอนเอนกาย ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าลักษณะทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากนั้นคงอยู่ต่อภายในช่วงเวลา 一會兒 yíhuìr สักครู่ และ 三天三夜 sāntiān sānyè สามวันสามคืน ตามลำดับ

คำกริยาแสดงตำแหน่งนั้นเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยา โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาได้กระทำภายในช่วงเวลานั้นๆ หรือที่คำกริยาได้กระทำต่อหน่วยกรรมภายในช่วงเวลานั้นๆ โดยเป็นช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มการกระทำจนถึงขอบเขตสุดท้ายของช่วงเวลา เช่น

(75) 他綁了一會兒行李。

《現代漢語動詞大詞典：29》

Tā bǎngle yíhuìr xínglǐ.

เขามัดสัมภาระอยู่สักครู่

- (76) 月牙太太包了半夜的粽子。 (老舍:《牛天賜傳》)

Yuèyá tàitai bāole bànyède zòngzi.

คุณนายเย่วหย่าห่อบะจ่างอยู่ครึ่งค่อนคืน

ตัวอย่าง(75)และ(76)คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของคำกริยา 綁 bāng มัด ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 行李 xínglǐ สัมภาระ ภายในช่วงเวลา 一會兒 yíhuìr สักครู่ และ 包 bāo ห่อ ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 粽子 zòngzi บะจ่าง ภายในช่วงเวลา 半夜 bànyè ครึ่งค่อนคืน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

2. คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาได้กระทำไปแล้ว โดยช่วงเวลานั้นๆจะแสดงว่า ภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สภาพนั้นยังคงอยู่เป็นระยะเวลานานเท่าไร เช่น

- (77) 我用繩子捆了他一個星期，從此他一看到我就十分害怕。

(余華:《河邊的錯誤》)

Wǒ yòng shéngzi kǔnle tā yíqè xīngqī, cóngcǐ tā yíkàndào wǒ jiù shífēn hàipà.

ฉันใช้เชือกมัดเขาหนึ่งอาทิตย์ นับแต่นั้นมาพอเขาเห็นฉัน ก็กลัวมาก

- (78) “哎喲! 他們吊了我三個鐘頭，腕子斷了! 斷了!”

(老舍:《四世同堂·惶惑》)

“Àiyō! Tāmen diào le wǒ sānge zhōngtōu, wànzǐ duàn le! Duàn le!”

“ไอ้หย่า พวกเขาแขวนฉันสามชั่วโมง ข้อมือหักแล้ว หักแล้ว”

ตัวอย่าง(77) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของคำกริยา 捆 kǔn มัด ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 他 tā เขา ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วและสภาพของคำกริยาที่เกิดขึ้นภายหลังยังคงดำเนินต่อไปเป็นเวลา 一個星期 yíqè xīngqī หนึ่งอาทิตย์ ตัวอย่าง(78)คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของคำกริยา 吊 diào แขวน ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรม 我 wǒ ฉัน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และสภาพของคำกริยาที่เกิดขึ้นภายหลังยังคงดำเนินต่อไปเป็นเวลา 三個鐘頭 sānge zhōngtōu สามชั่วโมง

ค) คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการกระทำ + (หน่วยกรรม)

เมื่อคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ แสดงท่าทางและแสดงตำแหน่งปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในลักษณะมีการใช้ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำมาจำกัดขอบเขตของการกระทำนั้น อย่างไรก็ตามการกระทำจะกระทำต่อไปหรือไม่ก็ได้

(79) “你還記得嗎? 你住的那家飯店的對面有一棵很大的梧桐樹, 我在那裡站了三次, 每次都站了幾個小時……” (余華:《戰慄》)

“Nǐ hái jìde ma? Nǐ zhùde nèijiā fàndiànde duìmiàn yǒu yìkē hěndàde wútóngshù, wǒ zài nàlǐ zhànle sāncì, měicì dōu zhànle jǐgè xiǎoshí……”

“เธอยังจำได้ไหม ตรงข้ามร้านอาหารร้านนั้นที่เธออยู่มีต้นอุ้งถ้งต้นใหญ่มากต้นหนึ่ง ฉันยืนอยู่ที่นั่นสามครั้ง แต่ละครั้งยืนสองสามชั่วโมง..”

(80) 這貓叼了幾趟崽子。 《現代漢語動詞大詞典: 227》

Zhè māo diāole jǐtàng zǎizi.

แมวตัวนี้คาบลูกสัตว์สองสามครั้ง

ตัวอย่าง(79)และ(80)คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 站zhàn ยืน ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวน 三次 sāncì สามครั้ง และ คำกริยา 叼diāo คาบ ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวน 幾趟 jǐtàng สองสามครั้ง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

ง) คำกริยา + le1 + คำกริยา

โดยปรกติแล้วคำ‘le1’ที่ปรากฏในรูปแบบนี้จะแสดงให้เห็นว่า การดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆหรือกระทำจำนวนน้อยครั้งนั้น ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

(81) 山崗就往前站了站, 接下去他開始認認真真替山峰按摩了。

(余華:《現實一種》)

Shāngāng jiù wǎngqián zhànle zhàn, jièxiàqu tā kāishǐ rènrenzhēnzhēn tì Shānfēng ànmó le.

ฉานกั่งไปยืนอยู่ข้างหน้าสักครู่ ต่อจากนั้นเขาก็เริ่มนวดแทนฉานเฟิงอย่างจริงจังๆ

- (82) 自己戴了戴, 不行, 架子太小, 戴不上; 宋修身本是個小頭小臉的人。
(老舍:《眼鏡》)

Zìjǐ dài le dài, bù xíng, jiàzi tài xiǎo, dài bú shàng; Sòng Xiūshēn běnshì gè xiǎotóu xiǎoliǎnde rén.

ใส่ด้วยตัวเองอยู่สองสามครั้ง ไม่พอดี โครงเล็กเกินไป ใส่ไม่เข้า ช่งชิวฉินแต่เดิม เป็นคนที่มีหน้าเล็กศีรษะเล็ก

ตัวอย่าง(81)และ(82) คำ‘le1’ที่ปรากฏในโครงสร้าง 站了站 zhàn le zhàn ยืนอยู่สักครู่ และ 戴了戴 dài le dài ใส่อยู่สองสามครั้ง แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆหรือในจำนวนครั้งที่ไม่มากนักได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

3. คำ‘le1’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง เช่น 保持 bǎochí รักษาให้คงอยู่ต่อไป 保留 bǎoliú รักษาไว้ สงวน 堅持 jiānchí ยืนหยัด 繼承 jìchéng สืบสาน สืบช่วง 維持 wéichí รักษา รักษาให้รอด 維護 wéihù ปกป้อง รักษา 養 yǎng เลี้ยง 照顧 zhàogù ดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูงปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม / ช่วงเวลา / ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำ’ ดังนี้

ก) คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม

เนื่องจากคำกริยาประเภทนี้มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง ดังนั้นเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ในรูปแบบนี้จะแสดงให้เห็นว่า แม้คำกริยาซึ่งกระทำภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว แต่ลักษณะของการกระทำนั้นยังคงดำเนินต่อไป เช่น

- (83) 金先生終生未娶, 長期獨身。他養了一隻大斗雞。

(汪曾祺:《沈從文先生在西南聯大》)

Jīn xiānsheng zhōngshēng wèiqǔ, chángqī dúshēn. Tā yǎngle yìzhī dà dòuji.

ตลอดชีวิตคุณจินไม่ได้แต่งงานเลย อยู่ตัวคนเดียวมาเรื่อย เขาเลี้ยงไก่ชนตัวใหญ่ตัวหนึ่ง

(84) 我的散文大概繼承了一點明清散文和五四散文的傳統。

(汪曾祺:《自序》)

Wǒde sǎnwén dàgài jìchéng le yìdiǎn Míng Qīng sǎnwén hé wǔsì
sǎnwénde chuántǒng.

ความเรียงปกิณกะของนั้คงจะสืบทอดประเพณีความเรียงปกิณกะของสมัยหมิงซิงและ
สมัยชววนการ 4 พฤษภาคม

ตัวอย่าง(83)และ(84) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 養 yǎng เลี้ยง ที่กระทำต่อขอบเขต
ของหน่วยกรรม 一隻大斗雞 yìzhī dà dòuji ไก่ชนตัวใหญ่ตัวหนึ่ง และ 繼承 jìchéng
สืบทอด ที่กระทำต่อขอบเขตของหน่วยกรรม 明清散文和五四散文的傳統 Míng Qīng
sǎnwén hé wǔsì sǎnwénde chuántǒng ประเพณีความเรียงปกิณกะของสมัยหมิงซิงและ
สมัยชววนการ 4 พฤษภาคม ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว แต่เนื่องจากความหมายของคำกริยา
yǎng และ jìchéng จึงทำให้มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องต่อไป

ข) คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)

คำกริยาที่แสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะการดำเนินการต่อเนื่องสูงนั้น เมื่อ
ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นว่าคำกริยาซึ่งกระทำภายใต้ขอบเขตของเวลา
หรือกระทำต่อหน่วยกรรมภายใต้ช่วงเวลานั้น ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

(85) ... , 最先是一邊養個黃鼠狼子另一邊養隻雞, 養了一些天, 他相信這
兩位已經建立了初步的友誼了, 便撤了中間的隔斷, 結果那黃鼬就把
雞吃了, 他一怒之下摔死了黃鼠狼。 (鄧友梅:《煙壺》)

... , zuìxiān shì yìbiāny ǎngg è huángshǔ lángzi líng yìbiān yǎngzh ījī,
yǎngle yìxiē ti ān, tā xiāngxìn zhèliǎngwèi yǐjīng jiànliè chūbùde yǒuyí
le, biàn chèle zhōngjiānde géduàn, jiéguǒ nǎ huángyòu jiù bǎ jī chī le,
tā yí nù zhīxià shuāisǐlehu ángshǔláng.

... เริ่มแรกด้านหนึ่งเลี้ยงจิ้งจอกหนูไว้ตัวหนึ่ง อีกด้านหนึ่งเลี้ยงไก่ไว้ตัวหนึ่ง เลี้ยงอยู่
หลายวัน เขาจึงเชื่อว่าทั้งสองได้สร้างมิตรภาพเริ่มต้นแล้ว ก็เลยดึงฝากันตรงกลางออก
ผลปรากฏว่าจิ้งจอกหนูจับไก่ไปกิน เขาโกรธจึงมาเลยจับจิ้งจอกหนูโยนจนตาย

(86) 他保持著這幻秘冷靜的態度，——保持了四十二年。

(冰心：《介紹一位藝術家》)

Tā bǎochízhezh è huànmì lěngjìngde tàidù, —— bǎochíle sìshísānnián.

เขารักษาท่าทางที่สงบเยือกเย็นที่แอบซ่อนความเพื่อฝันไว้ รักษาไว้ถึงสี่สิบสามปี

ตัวอย่าง(85)และ(86) คำ'le1' แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 養 yǎng เลี้ยง ซึ่งกระทำภายใต้ขอบเขตของเวลา 一些天 yìxiē tiān หลายวัน และ保持 bǎochí รักษา ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรมภายใต้ขอบเขตของเวลา 四十二年 sìshísānnián สี่สิบสามปี นั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

ค) คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการกระทำ

คำกริยาที่แสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะการดำเนินการต่อเนื่องสูงนั้น เมื่อปรากฏร่วมกับคำ'le1'ในรูปแบบนี้จะแสดงให้เห็นว่า คำกริยาในขอบเขตของจำนวนการกระทำนั้นๆ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง อย่างไรก็ตามพบว่ามิมีจำนวนตัวอย่างน้อยมาก

(87) 我家養了好幾次貓，結局總是失蹤或死亡。 (鄭振鐸：《貓》)

Wǒjiā yǎngle hǎojǐcì māo, jiéjú zǒngshì shīzōng huò sǐwáng.

ครอบครัวฉันเลี้ยงแมวอยู่สองสามครั้ง ผลสุดท้ายมักจะหายไปหรือตายเป็นประจำ

(88) 繼承了兩次。 《漢語動詞用法詞典：182》

jìchéngle liǎngcì.

รับช่วงอยู่สองครั้ง

ตัวอย่าง(87)และ(88) คำ'le1' แสดงให้เห็นว่าคำกริยา 養 yǎng เลี้ยง ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวน 好幾次 hǎojǐcì สองสามครั้ง และคำกริยา 繼承 jìchéng สืบทอด รับช่วง ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวน 兩次 liǎngcì สองครั้ง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

3.2.2.2 คำ‘le1’ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง คือ การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการให้เป็นจริงหรือเกิดขึ้นแล้ว จากลักษณะหนึ่งเป็นอีกลักษณะหนึ่ง

คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลงเมื่อปรากฏร่วมกับภาคแสดงต่างๆ ดังนี้

1. คำ‘le1’ ปรากฏร่วมกับ คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ 關係屬於性 動詞 guānxi shǔyú xìng dòngcí

คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ ประกอบด้วย 標誌著 biāozhìzhe เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่า 等于 děngyú เท่ากับ 好像 hǎoxiàng เหมือน 叫 jiào เรียกว่า 是 shì คือ เป็น 屬於 shǔyú จัดว่าเป็น เป็นของ ตกเป็นของ 算 suàn ถือว่า ถือเป็น 像 xiàng เหมือน 作為 zuòwéi ถือเป็น ใช้เป็น 姓 xìng แซ่ เป็นต้น คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของเมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยค ไม่จำเป็นต้องใส่หน่วยแสดงลักษณะทางเวลาใดๆ และโดยปรกติแล้วคำกริยาประเภทนี้จะไม่ปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณลักษณะใดๆ อย่างไรก็ตามในบางสถานะสามารถปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณลักษณะได้ (張保林 Zhāng Bǎolín 2002 : 51, 戴昭銘 Dài Zhāomíng, 2000 : 61) เพราะคำกริยาประเภทนี้ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรมนั้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ แต่ก็พบตัวอย่างน้อยมาก ซึ่งคำที่พบว่าการปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณลักษณะ‘le1’ คือ 屬於 shǔyú จัดว่าเป็น เป็นของ ตกเป็นของ และ 姓 xìng แซ่

คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ ปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณลักษณะ‘le1’ จะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง กล่าวคือลักษณะสภาพของคำกริยานั้นๆได้ดำเนินการให้เป็นจริง เช่น

(89) 麻雀、燕、鷹、雞、鴨、鴛鴦等都屬於鳥類。

《現代漢語倒序詞典》

Máquè、yàn、yīng、jī、yā、tuányāo dēng dōu shǔyú niǎolèi.

นกกระจอก นกนางแอ่น นกเหยี่ยว ไก่ เป็ด นกกระจอกเทศ ทั้งหมดจัดเป็นประเภทนก

(90) 中華人民共和國的一切權力屬於人民。 《中華人民共和國憲法》

Zhōnghuá Rénmín Gònghéguóde yíqiè quánlì shǔyú rénmín.

อำนาจทั้งหมดของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นของประชาชน

คำกริยา 屬於 shǔyú นั้น มีพบทั้งที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ เช่น ในตัวอย่าง(89)และ (90) ซึ่งแสดงให้เห็นสภาพที่เป็นอยู่เท่านั้น และที่ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ แต่กรณีที่ปรากฏร่วมกับ คำ‘le1’นั้นมีจำนวนน้อยมากและมีลักษณะของประโยคที่มีการต่อเนื่องตามลำดับ เช่น

- (91) 我回想起十年前, ... , 我知道在場的姑娘, 乃至婦人, 几乎都愛上了他, 可他后来竟屬於了我, 或者說我竟屬於了他, 我真幸福, 真幸運!

(劉心武:《多桅的帆船》)

Wǒ huíxiǎngqǐ shíniánqián, ...wǒ zhīdào zài chǎngde gūniáng, nǎi zhì fūrén, jīhū dōu àishàngle tā, kě tā hòulái jìng shǔyúle wǒ, huòzhe shuō wǒ jìng shǔyúle tā, wǒ zhēn xìngfú, zhēn xìngyùn!

ฉันคิดย้อนกลับไปเมื่อสิบปีก่อน ... ฉันรู้ผู้หญิงในสนามบินรวมถึงหญิงที่แต่งงานแล้ว เกือบทุกคนจะรักเขาทั้งนั้น แต่ต่อมาเขาก็เป็นของฉัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าฉันเป็นของเขา ฉันช่างโชคดี โชคดีจริงๆ

- (92) 你的那片浩瀚的空間容納了它, 裝下了它, 它就屬於了你。

(張煒:《柏慧》)

Nǐde nàiyípiàn hàohànde kōngjiān róngnàle tā, zhuāngxiàle tā, tā jiù shǔyúle nǐ.

ที่ว่างอันกว้างใหญ่ไพศาลผืนนั้นของเธอบรรจุมันอยู่ รองรับมันอยู่ มันก็กลายเป็นของเธอ

ตัวอย่าง(91)และ(92)คำ‘le1’แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง กล่าวคือสภาพของคำกริยา 屬於 shǔyú เป็นของ ตกเป็นของ ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง

คำกริยา 姓 xìng แซ่ ที่ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’นั้นมีจำนวนน้อยมาก เช่น

- (93) “有慶姓了徐, 家珍也就馬上要回來了。” (余華:《活著》)

“Yǒuqìng xìngle Xú, Jiāzhēn yě jiù mǎshàng yào huílái le.”

“ไหย่ชิงแซ่สวีแล้ว เจียเจินก็ต้องกลับมาทันทีแน่นอน”

(94) 他姓了王。 (老舍:《四世同堂·飢荒》)

Tā xìngle Wáng.

เขาแซ่หวางแล้ว (เดิมเขาแซ่ 瑞 Ruì รู่ย)

ตัวอย่าง(93)และ(94) คำ‘le1’ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง กล่าวคือ สภาพของคำกริยา 姓 xìng แซ่ ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง

2. คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ 心理動詞 xīnlǐ dòngcí

คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ คือคำกริยาที่แสดงกิจกรรมของจิตใจ หรือสภาพของจิตใจในด้านความรู้สึก ความมุ่งหมาย การรับรู้ ความซาบซึ้ง เป็นต้น

คำกริยาแสดงความรู้สึก 情緒心理動詞 qíngxù xīnlǐ dòngcí ประกอบด้วยกริยา เช่น 愛 ài รัก 害怕 hàipà กลัว 愁 chóu กัดอก ลุ่ม 忽視 hūshì ดูถูก 佩服 pèifú นับถือ 擔心 dānxīn เป็นห่วง 放心 fàngxīn สบายใจ 相信 xiāngxìn เชื่อถือ 迷信 míxìn หลง 信任 xìnren ไว้ใจ เป็นต้น

คำกริยาแสดงการรับรู้ 認知心理動詞 rènzhī xīnlǐ dòngcí ประกอบด้วยกริยา เช่น 懂 dǒng เข้าใจ 明白 míngbai เข้าใจ 認識 rènshi รู้จัก 誤會 wùhuì เข้าใจผิด 知道 zhīdao รู้ เป็นต้น

陳光磊Chén Guānglěi (1995 : 244)มีข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้ การปรากฏร่วมกันระหว่างคำกริยาแสดงความรู้สึกกับคำ‘le1’ ‘zhe’ ‘guo’ นั้นค่อนข้างมีข้อจำกัด ดังนั้นจึงมีการใช้ไม่มากนัก ถ้าหน่วยกรรมที่ตามหลังคำกริยาเป็นคำนามก็สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ‘zhe’ ‘guo’ได้ แต่ถ้าหน่วยกรรมมีลักษณะเป็นคำกริยาแล้ว ก็ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ‘zhe’ ‘guo’ได้ เมื่อคำกริยาเหล่านี้ปรากฏร่วมกับ 很 hěn มาก จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ได้

จากการศึกษาพบว่า คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้จำนวนหนึ่งนั้นไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ คือคำกริยาที่มี หน่วยกรรมที่เป็นภาคแสดง ในรูป 動賓 dòngbīn เช่น 敢 gǎn กล้า 敢于 gǎnyú กล้า 懷疑 huáiyí เดา ทายว่า 覺得 juéde รู้สึกว่า 肯 kěn ตั้งใจว่า 企圖 qǐtú มุ่ง คิดจะ 情願 qíngyuàn สมัครงใจ 忍心 rěnxīn กลั่นใจทำ 認為 rènwéi คิดว่า 以為 yǐwéi คิดว่า 願意 yuànyì ยินยอม สมัครงใจ ดังนี้

(95) 不久,我托友人向她說明,我願意娶她。 (老舍:《微神》)

Bù jiǔ, wǒ tuō yǒu rén xiàng tā shuō míng, wǒ yuànyì qǔ tā.

ไม่นาน ผมได้ฝากให้เพื่อนไปอธิบายให้เธอฟัง ผมยินยอมแต่งงานกับเธอ

- (96) 他敢看女人了, 女人也看他, 都是女學生! (老舍:《牛天賜傳》)

Tā gǎn kàn nǚrén le, nǚrén yě kàn tā, dōushì nǚxuésheng!

เขากล้ามองผู้หญิงแล้ว ผู้หญิงก็มองเขา ล้วนแล้วแต่เป็นนักเรียนหญิง

คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ ปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + หน่วยกรรม / ช่วงเวลา’ ดังนี้

ก) คำกริยา + le1 + หน่วยกรรม

คำกริยาแสดงความรู้สึกนั้นมีการใช้ที่มีคำ‘le1’ปรากฏและไม่มีคำ‘le1’ปรากฏดังนี้

คำกริยา 相信 xiāngxìn เชื่อ นั้นมีการใช้ที่มีคำ‘le1’ปรากฏและไม่มีคำ‘le1’ปรากฏ ดังนี้

- (97) “... 我們相信我們自己的傳統...” (老舍:《無名高地有了名》)

“... wǒmen xiāngxìn wǒmen zìjǐde chuántǒng, ...”

“... พวกเราเชื่อในประเพณีของเราเอง...”

- (98) “... , 我很相信自己的直覺, 我的直覺很少欺騙我。” (王朔:《痴人》)

“... , wǒ hěn xiāngxìn zìjǐde zhíjué, wǒdezhí jué hěn shǎo qīpiàn wǒ.”

“... ฉันเชื่อในลางสังหรณ์ของตนเองมาก ลางสังหรณ์ของฉันหลอกลวงฉันน้อยมาก”

ตัวอย่าง(97) คำกริยา 相信 xiāngxìn เชื่อ นั้น สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคได้โดยไม่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยที่มีลักษณะทางเวลา และสามารถปรากฏร่วมกับคำ 很 hěn มาก เพื่อบอกระดับความรู้สึกดังตัวอย่าง(98) และทั้งสองตัวอย่างเป็นการบอกสภาพความรู้สึกที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง

- (99) 這樣, 他把人們騙住, 免得再受一次羞辱。大家相信了他的話, 于是就讓煙讓茶的招待他, 並且留他吃飯。 (老舍:《四世同堂·偷生》)

Zhèyàng, tā bǎrénmen piànzhù, miǎndé zài shòu yíci xiūrǔ. Dàjiā xiāngxìnle tāde huà, yúshì jiù ràng yān ràng cháde zhāodài tā, bìngqiě liú tā chī fàn.

เช่นนี้ เขาหลอกคนทั้งหลายได้ และเลี้ยงการได้รับการความอภัยสอดคู่อีกครั้งหนึ่ง ทุกคนต่างก็เชื่อคำพูดของเขา ดังนั้นจึงต้อนรับเขาด้วยบุญหรือด้วยชา และยังเชิญเขากินข้าวด้วย

(100) 老鄭的眼剛看到膏藥, 便相信了石隊長的話。 (老舍: 《火葬》)

Lǎo Zhèngde yǎn gāng kàndào gāoyào, biàn xiāngxìnle Shí duìzhǎngde huà.

ตาของคุณลุงจึงมองเห็นพลาสติกอย่าง ชี้แจงเชื่อในคำพูดของหัวหน้าแซ่ลื้อ

ตัวอย่าง(99)และ(100)คำกริยา 相信 xiāngxìn เชื่อ ปรากฏพร้อมกับคำ 'le' จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือลักษณะสภาพของคำกริยา xiāngxìn ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิม (ไม่เชื่อ) กับสภาพใหม่ (เชื่อ)

คำกริยา 佩服 pèifú เลื่อมใส ศรัทธา นับถือ นั้น มีการใช้ที่มีคำ 'le' ปรากฏและไม่มีคำ 'le' ปรากฏ ดังนี้

(101) “我佩服你的精神, 我不如你。...” (錢鐘書: 《圍城》)

“Wǒ pèifú nǐde jīngshén, wǒ bù rú nǐ. ...”

“ฉันนับถือจิตใจของเธอ ฉันสู้เธอไม่ได้...”

(102) 他很佩服張士林。 (汪曾祺: 《羊舍一夕》)

Tā hěn pèifú Zhāng Shìlín.

เขานับถือจางซื่อหลินมาก

ตัวอย่าง(101) คำกริยา 佩服 pèifú เลื่อมใส ศรัทธา นับถือ นั้น สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคได้ โดยไม่ต้องปรากฏพร้อมกับหน่วยที่มีลักษณะทางเวลาและปรากฏพร้อมกับคำ 很 hěn มาก เพื่อบอกระดับความรู้สึก ดังตัวอย่าง(102) และทั้งสองตัวอย่างเป็นการบอกสภาพความรู้สึกที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง

- (103) 除了對日本人, 藍東陽是向來不輕于佩服人的。現在, 他佩服了冠先生。
(老舍:《四世同堂·惶惑》)

Chúle duì Rìběnrén, Lán Dōngyáng shì xiànglái bùqīng yú pèifú rén de Xiànzài, tā pèifúle Guàn xiānsheng .

นอกจากคนญี่ปุ่นแล้ว หลันตงหยางเป็นคนที่แต่ไหนแต่ไรก็ไม่ได้นับถือใครๆ ง่ายๆ แต่ตอนนี้เขากลับนับถือท่านกว่าน

ตัวอย่าง(103)คำกริยา 佩服 pèifú เลื่อมใส ศรัทธา นับถือ ปรากฏร่วมกับคำ 'le1' จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง กล่าวคือสภาพของคำกริยา pèifú ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่

ถ้าคำกริยาแสดงความรู้สึกมีหน่วยกรรมที่มีลักษณะเป็นคำกริยา ก็ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ได้ เช่น

- (104) 他喜歡聽瑞宣的談話。
(老舍:《四世同堂·偷生》)

Tā xǐhuan tīng Ruì Xuānde tánhuà.

เขาชอบฟังการพูดคุยของรู่เซวียน

- (105) 他愛吃蓮子。
(汪曾祺:《跑警報》)

Tā ài chī liánzi.

เขาชอบกินเม็ดบัว

ตัวอย่าง(104)และ(105)ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ได้ เนื่องจากหน่วยกรรมของคำกริยา 喜歡 xǐhuan ชอบ และ 愛 ài รัก นั้น เป็นคำกริยาวิเศษณ์ คือ 聽瑞宣的談話 tīng Ruì Xuānde tán huà ฟังการพูดคุยของรู่เซวียน และ 吃蓮子 chī liánzi กินเม็ดบัว

คำกริยาแสดงการรับรู้ ก็เช่นเดียวกับคำกริยาแสดงความรู้สึก คือเมื่อปรากฏร่วมกับคำ 'le1' จะแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่ อย่างไรก็ตาม คำกริยาในกลุ่มนี้จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ได้ เมื่อมีหน่วยกรรมที่เป็นภาคแสดง

คำกริยา 認得 rèndé รู้จัก นั้นมีการใช้ที่ไม่มีคำ‘le1’และมีคำ‘le1’ปรากฏ ดังนี้

- (106) 我認得那兩隻眼, 單眼皮兒。 (老舍:《歪毛兒》)

wǒ rèndé nàliǎngzhī yǎn, dānyǎn píer.

ฉันรู้จักดวงตาคู่นั้น ตาชั้นเดียว

ตัวอย่าง(106) คำกริยา 認得 rèndé รู้จัก นั้นสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคได้โดยไม่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยที่มีลักษณะทางเวลา โดยจะบอกสภาพการรับรู้ที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง

- (107) 上了“民生”不到幾個鐘頭, 他就認得了幾乎所有同船的人。

(胡適:《丁在君這個人》)

Shàngle “Mínshēng” bú dào jǐ gè zhōngtóu, tā jiù rèndéle jīhū suǒyǒu tóngchuán de rén.

นั่งเรือ “หมินเหมิง” ไม่ถึงสองสามชั่วโมง เขาก็ได้รู้จักคนที่อยู่บนเรือด้วยกันเกือบทุกคน

ตัวอย่าง(107)คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยา 認得 rèndé รู้จัก จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือลักษณะสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่

คำกริยา 懂 dǒng เข้าใจ นั้นมีการใช้ที่ไม่มีคำ‘le1’และมีคำ‘le1’ปรากฏ ดังนี้

- (108) “我懂你的意思, 可我不同意你的觀點。...” (王朔:《痴人》)

“Wǒ dǒng nǐde yìsi, kě wǒ bùtóngyì nǐde guāndiǎn...”

“ฉันเข้าใจความหมายของเธอ แต่ฉันไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของเธอ...”

- (109) “你練氣功後, 真懂了不少道理。” (王朔:《痴人》)

“Nǐ liàn qìgōng hòu, zhēn dǒngle bùshǎo dàolǐ.”

“หลังจากที่ได้ฝึกกำลังภายในแล้ว เธอก็เข้าใจเหตุผลไม่น้อยเลย”

ตัวอย่าง(108)คำกริยา 懂 dǒng เข้าใจ สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคได้ โดยไม่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยที่มีลักษณะทางเวลา โดยจะบอกสภาพการรับรู้ที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง แต่ตัวอย่าง(109) เมื่อคำกริยา dǒng ปรากฏร่วมกับคำ 'le1' จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือลักษณะสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่

ข) คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)

คำกริยาแสดงความรู้สึก เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้คำ 'le1' จะแสดงให้เห็นว่าภายหลังที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สภาพนั้นยังคงอยู่เป็นเวลาช่วงหนึ่ง

(110) “我已經愁了好幾天! 萬一日本來到, 咱們得逃走, 咱們的東西怎麼帶走呢?”
(老舍:《蝟》)

“Wǒ yǐjīng chóu le hǎojǐ tiān! Wànyī Rìběn láidào, zámén děi táo zǒu, zámende dōngxi zěnmē dài zǒu ne?”

“ฉันกังวลอยู่หลายวัน ถ้าญี่ปุ่นมาถึง พวกเราต้องหนี ของของพวกเราจะเอาไปอย่างไร”

(111) 他一個人在家害怕了半天, 其實什麼事也沒發生。

《漢語動詞用法詞典: 163》

Tā yí gè rén zài jiā hàipà le bàn tiān, qí shí shén me shì yě méi fā shēng.

เขาอยู่ที่บ้านคนเดียวกลัวอยู่ครึ่งวัน จริงๆแล้วไม่มีเรื่องอะไรเกิดขึ้น

ตัวอย่าง(110)และ(111)คำ 'le1' แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือคำกริยา 愁 chóu กังวล และ 害怕 hàipà กลัว ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่ ภายหลังที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สภาพนั้นยังคงอยู่เป็นเวลาช่วงหนึ่ง นั่นคือ 好幾天 hǎojǐ tiān หลายวัน และ 半天 bàn tiān ครึ่งวัน ตามลำดับ

เมื่อคำกริยาแสดงการรับรู้ปรากฏในโครงสร้างนี้ คำ 'le1' จะแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง และช่วงเวลาคือ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ได้ผ่านมาเป็นเวลาช่วงหนึ่งนั่นเอง

(112) 兩個人誤會了一段時間。 《現代漢語動詞大詞典：914-915》

Liǎnggè rén wùhuìle yíduàn shíjiān.

สองคนเข้าใจผิดกันอยู่ช่วงหนึ่ง

(113) 誤解了很久。 《漢語動詞用法詞典：403》

Wùjiěle hěn jiǔ.

เข้าใจผิดอยู่เป็นเวลานาน

ตัวอย่าง(112)และ(113) คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยา 誤會 wùhuì เข้าใจผิด และ 誤解 wùjiě เข้าใจผิด จะแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือสภาพของคำกริยา ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง และช่วงเวลาคือภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ได้ผ่านมาเป็นเวลา 一段時間 yíduàn shíjiān ช่วงเวลาหนึ่ง หรือ 很久 hěnjiǔ เวลานาน ตามลำดับ

3. คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

郭銳 Guō Ru ì (1993 : 410-419, 1997 : 162-175) ได้จัดประเภทคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเป็นประเภทต่างๆ เช่น ประเภท 變化 biànhuà เปลี่ยนแปลง 打破 dǎpò ทำลาย ประเภท 建立 jiànlì ตั้ง ก่อตั้ง สถาปนา 離開 líkāi ห่าง ออกจาก และ ประเภท 畢業 bìyè สำเร็จการศึกษา 死 sǐ ตาย ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. คำกริยาประเภท 變化 biànhuà เปลี่ยนแปลง 打破 dǎpò ทำลาย และคำกริยาประเภท 建立 jiànlì ตั้ง ก่อตั้ง สถาปนา 離開 líkāi ห่าง ออกจาก มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงร่วมกันคือ

...เมื่อการกระทำดำเนินการเสร็จสิ้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของลักษณะหนึ่งๆ แต่ก่อนที่จะดำเนินไปถึงการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันดังกล่าวสามารถจะแสดงขั้นตอนค่อยๆ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้ ดังนั้นสามารถปรากฏร่วมกับ 在 zài กำลัง 正在 zhèngzài กำลัง เพื่อแสดงว่าอยู่ในกระบวนการของการค่อยๆ เปลี่ยนเข้าสู่

...即動作結束時產生某種性質的突變; 但在達到這個突變之前, 可以帶有一個漸變的續段過程, 因而可以加‘在’/‘正在’表示正在漸變過程中...

...jí dòngzuò jiéshù shí chǎnshēng mǒuzhǒng xíngzhìde tú biàn; dàn zài dá dào zhèigè túbiàn zhīqián, kěyǐ dài yǒu yí gè jiàn biānde xùduàn guòchéng, yīn'ér kěyǐ jiā 'zài' / 'zhèngzài' biǎoshì zhèngzài jiàn biàn guòchéng zhōng... (Guō Ruì, 1993 : 415)

นอกจากนี้คำกริยาประเภท 變化 biànhuà *เปลี่ยนแปลง* 打破 dǎpò *ทำลาย* นั้นยังสามารถปรากฏร่วมกับคำ 著 zhe *ได้ด้วย*

2. คำกริยาประเภท 畢業 biyè *สำเร็จการศึกษา* 死 sǐ *ตาย* นั้นมีลักษณะเป็นจุดของเวลา ซึ่งลักษณะพิเศษคือ

... ลักษณะหนึ่งๆ จะแสดงการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ... แต่ก่อนหน้าของการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันนั้น จะไม่แสดงขั้นตอนค่อยๆ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นๆ การกระทำเมื่อเริ่มต้นก็สิ้นสุดทันทีและก่อให้เกิดผลที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง คือจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งทำให้เข้าใจว่าจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดนั้นซ้อนรวมกันอยู่

...特點在於其瞬時性和變化性...但在這個突變之前, 并不包含一個漸變的續段過程, 動作一開始也就結束, 并產生一定的結果, 從而從一種性質進入另一種性質...可以理解成起點與終點重合了。

... tèdiǎn zài yú qíshùnrshíxìng hé biànhuàxìng, ... dàn zài zhèigè túbiàn zhīqián, bìng bù bāohán yí gè jiàn biānde xùduàn guòchéng, dòngzuò yì kāishǐ yě jiù jiéshù, bìng chǎnshēng yí dìng de jiéguǒ, cóng ér cóng yìzhǒng xíngzhì jìn rù língyìzhǒng xíngzhì ... kěyǐ lǐjiě chéng qǐdiǎn yǔ zhōngdiǎn chónghé le.

(Guō Ruì, 1993 : 416)

洪波 Hóng Bō และ 關鍵 Guān Jiàn (1997 : 130) ได้อธิบาย คำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ 非自主動詞 fēizhǔ dòngcí ว่า

... หมายถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งหรือเรื่องราวภายในขอบเขตของเวลาหนึ่งๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงจากไม่มีเป็นมี จากมีเป็นไม่มี รวมไปถึงจากสภาพหนึ่งเป็นอีกสภาพหนึ่ง

... 表示事物在特定的時間域內有所變化, 包括從無到有、從有到無以及從一種狀態變為另一種狀態。

... biǎoshì shìwù zài tèdìngde shíjiānyùnnèi yǒu suǒbiàn huà, bāokuò cóng wú dào yǒu、 cóng yǒu dào wú yǐjí cóng yìzhǒng zhuàngtài biànwéi lìngyìzhǒng zhuàngtài.

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแบ่งประเภทคำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยข้อสรุปที่ได้จากแนวคิดของ Guō Ruì (1993 : 410-419, 1997 : 162-175) 朴重奎 Pǔ Zhòng kuí (1996 : 50-53) และ Hóng Bō และ Guān Jiàn (1997 : 124-137) ดังที่กล่าวมาข้างต้น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงคือคำกริยาที่เมื่อเริ่มต้น ก็สิ้นสุดทันที มีลักษณะของการซ้อนกันระหว่างจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โดยจะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งอย่างฉับพลัน อย่างไรก็ตามก่อนหน้าของการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะแสดงขั้นตอนไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นๆหรือไม่ก็ได้ เช่น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลง ประเภท 變 biàn เปลี่ยนแปลง เช่น 變 biàn เปลี่ยนแปลง 變化 biànhuà เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลง แก้ไข 改 gǎi เปลี่ยนแปลง แก้ไข 改變 gǎibiàn เปลี่ยนแปลง แก้ 變成 biànchéng เปลี่ยนเป็น 成 chéng เป็น กลายเป็น 成為 chéngwéi เป็น กลายเป็น เป็นต้น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 出 chū ก่อให้เกิด เช่น 爆發 bàofā ได้ปะทุขึ้น ได้ระเบิดขึ้น ได้เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน 產生 chǎnshēng ทำให้เกิด เกิด 出現 chūxiàn ปรากฏออกมา 發生 fāshēng เกิด เกิดขึ้น 來 lái เกิดขึ้น 吐 tǔ ฟ่นออกมาจากปาก พุดออกมา เผยออกมา 吐 tù อาเจียน เป็นต้น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 得到 dédào ได้ ได้รับ เช่น 得 dé ได้ ได้รับ 獲得 huòdé ได้ ได้รับ 取得 qǔdé ได้ ได้รับ 喪失 sāngshī สูญสิ้น สูญเสีย 受到 shòudào ได้ ได้รับ 損失 sǔnshī เสียหาย เสีย 贏得 yíngdé ได้รับ เป็นต้น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 開始 kāishǐ เริ่มต้น 結束 jiéshù สิ้นสุด จบ ยุติ ประกอบด้วยคำกริยา เช่น 停 tíng หยุด 停頓 tíngdùn หยุด 停止 tíngzhǐ หยุด 畢業 bìyè จบการศึกษา 結婚 jiéhūn แต่งงาน 離婚 líhūn หย่า เป็นต้น

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 死 sǐ ตาย เช่น 爆 bào ระเบิด 斷 duàn หักขาด 倒塌 dǎotā ล้มลง 掉 diào ร่วงตก 丟 diū หายขาดไป 塌 tā พังลง ล้มลง 犧牲 xīshēng พลีชีพ 炸 zhà ระเบิด เป็นต้น คำกริยาเหล่านี้เป็นคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ การเข้าสู่สภาพของคำกริยาประเภทนี้จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง ซึ่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงนั้นจะไม่มีสภาพดังกล่าวดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏในโครงสร้าง 一直...著 yìzhí...zhe (朴重奎 Pǔ Zhòngkuí, 1996 : 50-53) เช่น

他死了三天。	→	*這三天一直死著。
Tā sǐles āntiān.		*Zhè sāntiān yìzhí sǐzhe.
เขาตายมาสามวัน		*สามวันนี้เขาตายมาตลอด

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงประเภท 病 bìng ป่วย ประกอบด้วย 抖 dòu สั่น 化 (雪) huà(xuě) ละลาย 凝固 nínggù แข็งตัว เกาะจนแข็งตัว 飄 piāo ปลิว ปลิวสะบัด 脹 zhàng บวม 腫 zhǒng บวม 醉 zuì เมา เป็นต้น เป็นคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ ภายหลังจากการเข้าสู่สภาพของคำกริยาประเภทนี้แล้วสภาพดังกล่าวจะดำรงอยู่ต่อไป โดยสามารถปรากฏในโครงสร้าง 一直...著 yìzhí...zhe (朴重奎 Pǔ Zhòngkuí, 1996 : 50-53) เช่น

他病了三天。	→	這三天一直病著。
Tā bìngle sāntiān.		Zhè sāntiān yìzhí bìngzhe.
เขาป่วยเป็นเวลาสามวัน		สามวันนี้ป่วยมาตลอด

ทั้งนี้เมื่อคำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงปรากฏร่วมกับคำ 'le1' จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หรือดำเนินการให้เป็นจริงแล้วนั่นเอง

ก) คำกริยา + le1 + หน่วยนาม

คำ 'le1' เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบนี้ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง เช่น

- (114) 火漸漸熄滅, 槍聲漸漸停止, 唐連長的血, 已漸漸流淨。到天亮的時候, 文城變成了死城。 (老舍:《火葬》)

Huǒ jiànjiàn xīmiè, qiāngshēng jiànjiàn tíngzhǐ, Táng Liánzhǎngde xiě,
yǐ jiànjiàn liújìng. Dào tiānliàngde shíhòu, wénchéng biànchéng le sǐchéng.
ไฟค่อยๆดับลง เสียงปืนค่อยๆหยุดไป เลือดของถังเหลียนจาง ค่อยๆไหลจนหมด
พอถึงเวลาฟ้าสว่าง เมืองที่มีอารยธรรมได้กลายเป็นเมืองที่ตายแล้ว

- (115) 從一九三五年開始, 我們黨在毛澤東同志的正確領導下, 經過抗日戰爭、解放戰爭, 贏得了勝利, 一九四九年建立了中華人民共和國。 (鄧小平:《鄧小平文選·第三卷》)

Cóng yìjiǔsānwǔnián kāishǐ, wǒmen dǎng zài Máo Zédōng tóngzhìde
zhèngquè língdǎoxià, jīngguò Kàng Rì Zhànzhēng、jiěfàng zhànzhēng,
yíngdé le shènglì, yìjiǔsìjiǔnián jiànliè Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó.
เริ่มตั้งแต่ปี 1935 พรรคของเราภายใต้การนำที่ถูกต้องของสหายเหมาเจ๋อตง ได้ผ่านสงคราม
ต่อต้านญี่ปุ่น สงครามปลดแอก ได้รับชัยชนะ ในปี 1949 ก็ได้สถาปนาเป็นสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน

ในตัวอย่าง(114)และ(115) คำกริยา 變成 biànchéng เปลี่ยนเป็น กลายเป็น และ 贏得 yíngdé ได้รับ เมื่อปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’ใน 變成死城 biànchéng sǐchéng และ 贏得勝利 yíngdé shènglì แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือ biànchéng sǐchéng และ yíngdé shènglì มีการดำเนินการให้เป็นจริง

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงประเภท 死 sǐ ตาย สามารถปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’ในรูปแบบ ผู้เกี่ยวข้อง 涉事 shèshì + คำกริยา + le1 + ผู้ประสบ 當事 dāngshì’ ดังนี้

- (116) 在她十歲的時候, 她死了母親, ... (老舍:《火葬》)

Zài tā shísuìde shíhòu, tā sǐ le mǔqīn, ...
ตอนเธออายุสิบปี แม่เธอเสียชีวิต ...

ตัวอย่าง(116) คำกริยา 死 sǐ ตาย เมื่อปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือ 死母親 sǐ mǔqīn ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

ข) คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาจะแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง สภาพของการเปลี่ยนแปลงยังคงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง ลักษณะเช่นนี้จะปรากฏกับคำกริยาที่ภายหลังเปลี่ยนแปลงแล้ว สภาพของคำกริยายังคงอยู่ต่อไปตามช่วงเวลาปรากฏ เช่น คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงประเภท 病 bìng *ป่วย*

(117) 妻在贛州病了兩個月，現在在這小船裡，她也只是躺著，不能坐起。

(馮至：《在贛江上》)

Qī zài Gànzhōu bìngle liǎnggè yuè, xiànzài zài zhè xiǎo chuánlǐ, tā yě zhǐ shì tǎngzhe, bùnéng zuòqǐ.

ภรรยาป่วยอยู่ที่ก้านโจว 2 เดือน ตอนนี้อยู่ในเรือลำเล็ก เธอได้แต่นอนเอนกาย ไม่สามารถลุกนั่งได้

(118) “粽子跟兒大，沒煎熟，我吃了生米，肚子脹了好幾天呢！”

(陰法魯；許樹安：《中國古代文化史(三)》)

“Zòngzi gēnr dà, méi jiānshú, wǒ chīle shēngmǐ, dùzi zhàngle hǎojǐ tiān ne!”

“บะจ่างใหญ่ ผัดไม่สุก ฉันกินข้าวดิบไปแล้ว ท้องอืดอยู่หลายวัน”

ตัวอย่าง(117)และ(118) คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยา 病 bìng *ป่วย* และ 脹 zhàng *บวม* อืด จะแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ภายหลังจากเข้าสู่สภาพของคำกริยาแล้ว สภาพดังกล่าวนั้นยังอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาสองเดือนและหลายวันตามลำดับ

2. ภายหลังจากที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านมานานเท่าไรภายหลังจากที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 死 sǐ ตาย 停 tíng หยุด เป็นต้น เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้²¹ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านมานานเท่าไรภายหลังจากที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ดังตัวอย่าง(119)และ(120)

(119) 他停頓了一會兒, 又喝了半杯酒。 (老舍:《記懶人》)

Tā tíngdùnle yíhuìr, yòu hēle bànbēi jiǔ.

เขาหยุดไปสักพัก ก็ดื่มเหล้าอีกครั้งแก้ว

(120) 傳說它老早就已經死過一次, 死了幾十年, 有一年不知道怎麼又活了。 (汪曾祺:《國子監》)

Chuánshuō tā lǎo zǎo jiù yǐjīng sǐguo yíci, sǐle jǐshínián, yǒu yínián bù zhīdao zěnmeyòu huóle.

เล่ากันว่ามันเคยตายมาแล้วหนึ่งครั้ง ตายไปหลายสิบปี มีอยู่ปีหนึ่งไม่รู้ว่าเป็นคืนชีพได้อย่างไร

ค) คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการเปลี่ยนแปลง

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงในขอบเขตของจำนวนนั้นๆ ดังตัวอย่าง(121)และ(122)

(121) 這盞燈滅了兩回。 《現代漢語動詞大詞典:583》

Zhèzhǎn dēng mièle liǎnghuí.

ตะเกียงดวงนี้ดับสองหน

²¹ 馬慶株 Mǎ Qīngzhū (1981:86-90) ได้อธิบายว่าคำกริยาประเภท 死 sǐ ตาย 斷 duàn หักขาด 丟 diū หาย ขาดไป 結束 jiéshù สิ้นสุด เป็นต้น ไม่สามารถปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา’ นี้โดยลำพังได้ เช่น *他死了三天 *tā sǐle sāntiān อย่างไรก็ตามเมื่อมีประโยคต่อท้ายโครงสร้างนี้หรือปรากฏร่วมกับคำ‘le2’ ในโครงสร้าง ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + le2’ คำกริยาประเภทนี้จึงจะสามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้ เช่น 剛死了一天就火化了 Gāng sǐle yìtiān jiù huǒhuà le เพิ่งตายไปได้หนึ่งวันก็เผาแล้ว 已經死了三天了 Yǐjīng sǐle sāntiān le ตายมาสามวันแล้ว

(122) 經過幾千年黃河古道已變化了很多次。《現代漢語動詞大詞典:61》

Jīngguò jǐqiānnián Huáng Hé gǔdào yǐ biànhuàle hěnduōcì .

ผ่านมาหลายพันปี ทางเดินสายเก่าของแม่น้ำเหลืองเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่หลายครั้ง

4. คำ‘le1’ปรากฏร่วมกับคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

ภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล เมื่อปรากฏร่วมกับ คำ‘le1’จะแสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้นๆ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

(123) 麗麗立刻笑紅了臉, 拿出一條絲綢手絹矇住嘴擠出人堆到廊上走。

(林徽因:《九十九度中》)

Lìlì lìkè xiàohóngle liǎn, náchū yìtiáo sīchóu shǒujuàn méngzhù zuǐ jǐ chū rén duīdào lángshàng zǒu.

ลี่ลี่ยิ้มจนหน้าแดงทันที หยิบผ้าเช็ดหน้าผ้าแพรออกมาปิดปากและเดินเบียดคนออกไป จนถึงระเบียง

(124) “再不要打狼了, 你已經殺死了十七隻。不到萬不得已, 狼也是不傷人的……”

(王鳳麟:《野狼出沒的山谷》)

“Zài búyào dǎ láng le, nǐ yǐjīng shāsi le shíqīzhī. Búdàowàn bùdé yǐ, láng yě shì bùshāng rén de……”

“อย่าตีหมาป่าอีกเลย เธอก็ฆ่าพวกมันตายไปแล้วสิบเจ็ดตัว ถ้าไม่ถึงหมื่นก็จะไม่หยุด หรือไง หมาป่ามันก็ไม่ได้มาทำร้ายคน...”

ตัวอย่าง(123)และ(124) ภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล 笑紅 xiàohóng ยิ้มจนหน้าแดง และ 殺死 shāsi ฆ่าตาย ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’จะแสดง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้นๆ 紅 hóng แดง และ 死 sǐ ตาย ตามลำดับ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

5. คำ 'le1' ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์

คำคุณศัพท์เมื่อทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงการณ์ลักษณะเช่น 'le1' 'zhe' เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ใช่คำคุณศัพท์ทุกคำที่จะสามารถปรากฏร่วมกับคำ 'le1' หรือคำแสดงการณ์ลักษณะอื่นๆได้ 李泉 Lǐ Quán (1996 : 190-207) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า คำคุณศัพท์ที่ไม่ได้แสดงลักษณะ เช่น คำคุณศัพท์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน 複合形容詞 fùhé xíngróngcí เช่น 冰涼 bīngliáng เย็นเยือก 雪白 xuěbái ขาวดุจหิมะ 鮮紅 xiānhóng แดงสดใส 高高的 gāogāode ที่สูงสูง 亂哄哄 luàn hōnghōng อึกทึกครึกโครม 糊裡糊塗 húlihútu ยุ่งเหยิง เลอะเทอะ และ คำคุณศัพท์ที่ไม่สามารถทำหน้าที่ภาคแสดง 非謂形容詞 fēiwèi xíngróngcí เช่น 正 zhèng ตรง ตรงคัง 單 dān เดี่ยว เดี่ยว 大型 dàxíng ขนาดใหญ่ 雙 shuāng คู่ ทั้งสอง 初級 chūjí ช่วงระยะแรกสุด เป็นต้น จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงการณ์ลักษณะได้ คำคุณศัพท์แสดงลักษณะ 性質形容詞 xìngzhì xíngróngcí เช่น 白 bái ขาว 禿 tū ล้วน 禿 黑 hēi ดำ 壞 huài เลว 亂 luàn ยุ่งเหยิง 熱 rè ร้อน 明確 míngquè ชัดเจน แน่นนอน 嚴肅 yánsù จริงจัง 辣 là ฉุนฉุน แสบ เผ็ด เป็นต้น สามารถปรากฏร่วมกับคำ 'le1'

จากการศึกษาพบว่า คำคุณศัพท์แสดงลักษณะเมื่อปรากฏร่วมกับคำ 'le1' จะแสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง คือลักษณะของคำคุณศัพท์ที่ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

ก) คำคุณศัพท์ + le1 + คำนาม / ปริมาณ

คำคุณศัพท์เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้คำ 'le1' จะแสดงว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เช่น

(125) 作了一輩子的買賣, 白了鬍子而倒了事業, 他連想也不敢再想了。

(老舍: 《牛天賜傳》)

Zuòle yíbèizide mǎimài, bái le húzi ér dǎole shìyè, tā lián xiǎng yě bù gǎn zài xiǎng le.

ทำการค้ามาตลอดชั่วชีวิต จนหมวดเขราขาวแถมกิจการก็ล้ม เขาแม้แต่จะคิดยังไม่กล้าคิดอีก

(126) 方槍槍看得羨慕, 只覺得自己頭腦簡單, 少了很多優越性。

(王朔:《看上去很美》)

Fāng Qiāngqiāng kànde xiànmù, zhǐ juéde zìjǐ tóunǎo jiǎndān, shǎole
hěnduō yōuyuèxìng.

ฟังเซียงเซียงมองอย่างอิจฉา รู้สึกเพียงว่าสมองตัวเองช่างธรรมดา ขาดคุณสมบัติเด่นๆ
อย่างมาก

(127) ... , 左右手的食指與中指全黃了一半。 (老舍:《大悲寺外》)

... , zuǒyòushǒude shízhǐ yǔ zhōngzhǐ quán huánge yíbàn.

นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งมือซ้ายและมือขวาเป็นสีเหลืองไปครึ่งหนึ่ง

ตัวอย่าง(125)(126)และ(127) 白 bái ขาว 少 shǎo น้อย 黃 huánge เหลือง ปรากฏ
ร่วมกับคำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือคำคุณศัพท์ได้มี
การดำเนินการให้เป็นจริง คือ 白了鬍子 báile húzi หมวดกริยาขาว 少了很多優越性
shǎole hěnduō yōuyuèxìng ขาดคุณสมบัติเด่นๆอย่างมาก และ 黃了半 huánge yíbàn
เป็นสีเหลืองไปครึ่งหนึ่ง ตามลำดับ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

ข) คำคุณศัพท์ + le1 + ช่วงเวลา

คำคุณศัพท์เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำคุณศัพท์ + le1 + ช่วงเวลา’ นั้น คำ‘le1’จะแสดงว่า
การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือสภาพของคำคุณศัพท์ได้ดำเนินการให้เป็นจริง
และภายหลังการเข้าสู่สภาพของคำคุณศัพท์แล้ว สภาพยังคงอยู่ต่อมานานเท่าไร

(128) 鄰居的圍牆黑了不多時, 你看小孩子又縱橫倒豎用粉筆書畫滿了。

《錢鐘書:紀念》

Línjūde wéiqiáng hēile bù duōshí , nǐ kàn xiǎoháizi yòu zònghéng dào
shù yòng fěnbǐ shūhuà mǎn le.

กำแพงล้อมรอบของเพื่อนบ้านดำอยู่ได้ไม่กี่ชั่วโมง / ไม่นาน เธอดูสิ พวกเด็กๆก็เที่ยว
เกรใช้ชอล์กทะเลงเขียนตัวหนังสือวาดรูปเต็มไปหมดเลย

(129) 她頭暈站不住, 倒在了床上, 安靜了一會兒, 睜開眼, ...

(王朔: 《一半是火焰一半是海水》)

Tā tóuyūn zhànbúzhù, dǎozàile chuángshàng, ānjìngle yí huìr, zhēngkāi yǎn, ...

เธอมีหน้าจอนอนไม่ไหว ล้มลงบนเตียงนอน สงบนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง ก็ลืมตา...

ตัวอย่าง(128)และ(129) คำคุณศัพท์ 黑 hēi ดำ และ 安靜 ānjìng สงบ ปรากฏร่วมกับ คำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือคำคุณศัพท์ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง และภายหลังสภาพนั้นยังคงอยู่ตามช่วงเวลาปรากฏ ในที่นี้คือ 不多時 bù duōshí *ไม่กี่ชั่วโมง / ไม่นาน* และ 一會兒 yíhuìr *ครู่หนึ่ง*

3.2.2.3 คำ ‘le1’ เมื่อปรากฏในโครงสร้างต่างๆ

1. คำ ‘le1’ ปรากฏในรูปแบบ *ประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่* 存在句 cúnzàijù

ประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ มีรูปแบบคือ ‘สถานที่/ตำแหน่ง + คำกริยา + คำนาม’ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือประโยคที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ มีค่านามดำรงคงอยู่ และประโยคที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ ค่านามนั้นได้ปรากฏขึ้นหรือหายไป

โดยปรกติแล้ว คำกริยาที่สามารถปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ที่ แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ มีค่านามดำรงอยู่นั้น คือคำกริยาแสดงการกระทำที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพที่แสดงตำแหน่งและแสดงท่าทาง เช่น 綁 bǎng *มัด* 包 bāo *ห่อ* 站 zhàn *ยืน* 坐 zuò *นั่ง* เป็นต้น และคำกริยาที่ทำให้เกิดผล โดยที่ผลนั้นจำเป็นต้องคงอยู่ที่ใดที่หนึ่ง เช่น 寫 xiě *เขียน* 繡 xiù *ปัก* 刻 kè *แกะสลัก* 劃 huà *วาด* 縫 féng *เย็บ* 搭 dā *สร้าง* 造 zào *สร้าง* 蓋 gài *สร้าง* เป็นต้น คำนามที่คงอยู่ในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่นั้น จะเป็นค่านามที่มีหน่วยขยายหน้าค่านาม เช่น คำแสดงจำนวนและลักษณนาม หรือคำขยายอื่นๆ ใดก็ตามถ้าค่านามที่คงอยู่ในประโยค มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างแบบเสมอภาค 並列結構 bìng liè jiégòu หรือประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่เป็นประโยคย่อยในประโยคความรวมแล้ว คำนามเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีส่วนขยายหน้าค่านาม นอกจากนี้ประโยครูปแบบนี้มักเติม คำแสดงการณ์ลักษณะ 著 zhe ไว้ คือ ‘สถานที่/ตำแหน่ง + คำกริยา + zhe + คำนาม’ เพื่อช่วยแสดงลักษณะการคงอยู่ของค่านาม ใดก็ตามในโครงสร้างนี้สามารถใช้คำ‘le1’มาแทนที่คำzhe ได้ คือ ‘สถานที่/ตำแหน่ง + คำกริยา + le1 + คำนาม’ คำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่า ลักษณะพลวัตของคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพของคำกริยาโดยที่ลักษณะ

ทรงสภาพของคำกริยายังคงดำเนินต่อไป หรือลักษณะพลวัตของคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง โดยผลของการกระทำคือหน่วยกรรมยังคงอยู่ในสถานที่หรือตำแหน่งนั้นๆ เช่น

(130) 外面站了一個人。

Wàimiàn zhànle yí gè rén .

ด้านนอกมีคนคนหนึ่งยืนอยู่

(131) 外面站着一個人。

Wàimiàn zhànzhe yí gè rén .

ด้านนอกมีคนคนหนึ่งยืนอยู่

(132) 我的書桌上擺了一本《中流》。(巴金:《永遠不能忘記的事情》)

Wǒ de shūzhuōshàng bǎile yì běn 《zhōng liú》 .

บนโต๊ะหนังสือของฉัน มีหนังสือ《จงหลิว》หนึ่งเล่มวางอยู่

(133) 我的書桌上擺着一本書。

Wǒ de shūzhuōshàng bǎizhe yì běn shū.

บนโต๊ะหนังสือของฉัน มีหนังสือเล่มหนึ่งวางอยู่

ตัวอย่าง(130)และ(132) คำ‘le’แสดงให้เห็นว่า ลักษณะพลวัตของคำกริยา 站 zhàn ยืน และ 擺 bǎi วาง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วและเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพของคำกริยา และลักษณะทรงสภาพของคำกริยายังคงดำเนินต่อไป แต่ในตัวอย่าง(131)และ(133)คำ‘zhe’แสดงลักษณะทรงสภาพของคำกริยาเท่านั้น

(134) 我想了一些時候, 畫了一幅: 右上角畫了一片倒掛著的濃綠的仙人掌, ... 左下畫了幾朵青頭菌和牛肝菌。(汪曾祺:《昆明的雨》)

Wǒ xiǎng le yì xiē shíhòu, huà le yì fú : yòushàngjiǎo huàle yí piàn dào guà zhede nónglǜde xiānrénzhǎng,... zuǒxià huàle jǐ duǒ qīngtóujūn hé niúgān jūn.

ฉันคิดอยู่สักพัก วาดรูปออกมาหนึ่งรูป มุมบนขวาวาดต้นมือเขียนสีเขียวเข้มพันลงมา ... ด้านล่างซ้ายวาดเห็ดหัวเขียวและเห็ดหนิวกาน

ตัวอย่าง(134) คำ‘le1’นี้จะแสดงให้เห็นว่า ลักษณะพลวัตของคำกริยาแสดงการกระทำ 畫 huà วาด ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงลงแต่ผลที่เกิดจากการกระทำคือ ภาพวาด 一片倒掛著的濃綠的仙人掌 yípiàn dào guàzhede nónglǜde xiānrénzhǎng ต้นมือเขียนสีเขียวเข้ม พันลงมา และ 幾朵青頭菌和牛肝菌 jǐduǒ qīngtóujūn hé niúgān jūn เห็ดหัวเขียว และเห็ดหนิวกาน ยังคงอยู่ในสถานที่นั้นหรือตำแหน่งนั้น

คำกริยาที่สามารถปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ที่ แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ คำนามนั้นได้ปรากฏขึ้นหรือหายไปนั้น คือคำกริยาที่มีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้าย เช่น 走 zǒu ไป 來 lái มา 跑 pǎo วิ่ง 掉 diào หลุด หล่น 開 kāi ขับ(รถ) เป็นต้น และคำกริยาที่แสดงการปรากฏหรือสูญหาย เช่น 死 sǐ ตาย 出 chū ก่อให้เกิด 出現 chūxiàn ปรากฏ 生 shēng เกิด 滅 miè ดับ 爆發 bàofā ปะทุ ระเบิดขึ้น 發生 fāshēng เกิด เป็นต้น เมื่อคำกริยาเหล่านี้ปรากฏในรูปแบบนี้ มักมีหน่วยเสริมหลังกริยาออกทิศทาง หน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล หรือคำ‘le1’ร่วมด้วย คำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ณ ที่นั้นๆ เช่น

(135) 恰這時間裡，家裡來了一個年輕的客人。 (方方：《桃花燦爛》)

Qià zhè shíjiānlǐ, jiālǐ lái yí gè niánqīngde kèrén.

ประจวบเหมาะแก่เวลานี้ ที่บ้านมีแขกยังวัยรุ่นคนหนึ่งมา

(136) 屋內滅了燈。天上很黑。 (老舍：《駱駝祥子》)

Wūnèi mièle dēng. Tiānshàng hěn hēi.

ในห้องไฟดับแล้ว ท้องฟ้ามืดมาก

ตัวอย่าง(135)และ(136)คำ‘le1’จะแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ 來一個年輕的客人 lái yí gè niánqīngde kèrén มีแขก ยังวัยรุ่นคนหนึ่งมา และ 滅燈 mièdēng ไฟดับ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ณ ที่นั้นๆ

2. คำ‘le1’ปรากฏใน โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน 連動句 liándòngjù

คำ‘le1’ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2’ จะปรากฏอยู่หลังภาคแสดงตำแหน่งแรก หรือ หลังภาคแสดงตำแหน่งหลัง ดังนี้

คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันนั้น คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + le1 + ภาคแสดง 2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกที่ปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’จะเกิดขึ้นก่อน หรือ เสร็จสิ้นไปแล้ว ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก เช่น

(137) 我們聽了這個消息都很高興。

Wǒmen tīngle zhègè xiāoxi dōu hěn gāoxìng.

พวกเราฟังข่าวนี้แล้วดีใจกันมาก

(138) 他雇了出租汽車去看小明。

Tā gùle chūzū qìchē qù kàn Xiǎo Míng.

เขาจ้างรถแท็กซี่แล้วก็ไปเยี่ยมเสี่ยวหมิง

ตัวอย่าง(137)ภาคแสดงตำแหน่งแรกคือ 聽了這個消息 tīngle zhègè xiāoxi ฟังข่าวนี้แล้ว คำ‘le1’ปรากฏหลังคำกริยา 聽 tīng ฟัง แสดงให้เห็นว่ากริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จึงได้เกิดเหตุการณ์ต่อมาคือภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ 都很高興 dōu hěn gāoxìng ดีใจกันมาก ตัวอย่าง(138)ในภาคแสดงตำแหน่งแรกคือ 雇了出租汽車 gùle chūzū qìchē จ้างรถแท็กซี่แล้ว คำ‘le1’ปรากฏหลังคำกริยา 雇 gù จ้าง แสดงให้เห็นว่ากริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จึงได้เกิดเหตุการณ์ต่อมาคือ 去看小明 qù kàn Xiǎo Míng ไปเยี่ยมเสี่ยวหมิง

โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่มีหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ คำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le1’ โดยจะแสดงให้เห็นการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง เช่น

(139) 晒晚上就騎車去了沈可為家。沈可為不在, 他的妹妹接待了晒。

(方方:《桃花燦爛》)

Xī wǎnshàng jiù qí chē qùle Shěn Kěwéi jiā. Shěn Kěwéi bú zài, tāde mèimei jiēdàile Xī.

ตอนเย็นซี้ก็ขี่รถไปบ้านเงินเชอเวย์ เงินเชอเวย์ไม่อยู่ น้องสาวเขาจึงต้อนรับซี้

(140) “...我剛纔去醫院看了個老同學, 在那兒吃的午飯——涼麵, 胃裡有點兒不舒服。”

(陳建功; 趙大年:《皇城根》)

“...Wǒ gāngcái qù yīyuàn kànle gè lǎotóngxué, zài nàr chīde wǔfàn——liángmiàn, wèilǐ yǒudiǎnr bù shūfu.”

“...ฉันเพิ่งไปโรงพยาบาลเยี่ยมเพื่อนเก่าคนหนึ่ง อาหารกลางวันทีกินที่นั่น คือ หมี่เย็น กระเพาะเลยรู้สึกไม่ค่อยจะดี”

ตัวอย่าง(139)ภาคแสดงตำแหน่งแรก 騎車 qí chē ซี้รถ แสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลัง 去了沈可為家 qùle Shěn Kěwéi jiā ไปบ้านเงินเชอเวย์ จะดำเนินการ คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังคำกริยาของภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ 去 qù ไป แสดงให้เห็นว่า qù ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ตัวอย่าง(140)ภาคแสดงตำแหน่งแรกคือ 去醫院 qù yīyuàn ไปโรงพยาบาล และภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ 看了個老同學 kànle gè lǎotóngxué เยี่ยมเพื่อนเก่าคนหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังคำกริยาของภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ 看 kàn เยี่ยม แสดงให้เห็นว่า kàn ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

3. คำ‘le1’ปรากฏใน โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ 兼語句 jiānyǔjù

โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ โดยปรกติคำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม²² + ภาคแสดง 2 + le1’ และแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง

²² หน่วยนามในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ ‘ประธาน + ภาคแสดง1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง2’ นั้น จะเป็นหน่วยกรรมของประธานและภาคแสดง 1 และเป็นประธานของภาคแสดง 2

- (141) ... ,邢肅寧接了個電話, 她的一朋友要用她的車接人, 她便派許立宇跑了一趟。 (王朔:《許爺》)

... , Xíng Sùnínɡ jiēle gè diànhuà, tāde yì péngyǒu yào yòng tāde chē jiē rén, tā biàn pài Xǔ Lìyǔ pǎole yítàng.

... สิ่งซู่หนึ่งไปรับโทรศัพท์ เพื่อนของเธอคนหนึ่งต้องการใช้รถของเธอไปรับคน เธอจึงส่งสวี่ลี่ฮวีวิ่งไปรอบหนึ่ง

- (142) 說完他打開鐵柵, 放我們進去, 然後小心翼翼地將鐵柵欄鎖好。中年男人請我們進了放滿古老傢具的裡屋。 (王朔:《橡皮人》)

Shuōwán tā dǎkāi tiězhà, fàng wǒmen jìnqù, ránhòu xiǎoxīn yìyìde jiāng tiě zhàlán suǒ hǎo. Zhōngnián nánrén qǐng wǒmen jìnle fàngmǎn gǔlǎo jiājùde lǐwū.

พูดจบเขาก็เปิดราวเหล็ก ปล่อยพวกเราเข้าไป หลังจากนั้นจึงค่อยๆ นำราวกั้นลูกกรงเหล็กใส่กุญแจอย่างระมัดระวัง ชายวัยกลางคนเชิญพวกเราเข้าไปห้องด้านในซึ่งมีเครื่องเรือนเก่าแก่วางอยู่เต็มไปหมด

ตัวอย่าง(141)ประกอบด้วยภาคแสดงแรกคือ 派許立宇 pài Xǔ Lìyǔ *ส่งสวี่ลี่ฮวี* และภาคแสดงหลังคือ 跑了一趟 pǎole yítàng (*สวี่ลี่ฮวี*)วิ่งไปรอบหนึ่ง คำ'le1'ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ 跑 pǎo วิ่ง แสดงให้เห็นว่า pǎo ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ตัวอย่าง(142)ประกอบด้วยภาคแสดงแรกคือ 請我們 qǐng wǒmen *เชิญพวกเรา* และภาคแสดงหลังคือ 進了放滿古老傢具的裡屋 jìnle fàngmǎn gǔlǎo jiājùde lǐwū (*เรา*)เข้าไปห้องด้านในซึ่งมีเครื่องเรือนเก่าแก่วางอยู่เต็มไปหมด คำ'le1'ปรากฏอยู่หลังคำกริยาตำแหน่งหลัง คือ 進 jìn เข้า แสดงให้เห็นว่า jìn ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

3.2.3 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ 'le2'

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำ'le2'แทนคำ'le'เมื่อปรากฏท้ายประโยคหลักแต่ละประโยคหรือท้ายประโยคในประโยคย่อย ถ้ามีหน่วยกรรมในประโยคจะอยู่หลังหน่วยกรรม

3.2.3.1 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le2’

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดที่สำคัญของคำ‘le2’ นั้นสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. คำ‘le2’ แสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง คือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหรือเหตุการณ์หนึ่งๆมาเป็นสภาพหรือเหตุการณ์ในประโยคที่ปรากฏคำ‘le2’ นั้น
2. คำ‘le2’ แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งอาจแบ่งย่อยออกเป็น
 - ก. การปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่โดยดูจากตัวเหตุการณ์นั่นเอง
 - ข. การปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟัง

จะเห็นว่า แนวคิดข้างต้นมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น บางครั้งจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะแตกต่างของสภาพหรือเหตุการณ์ระหว่างก่อนหน้าที่จะเกิดขึ้นกับสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในภายหลัง ดังนั้นจึงแฝงความหมายของการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์หรือสภาพ นอกจากนี้การปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นบางครั้งอาจจะเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ผู้รายงานหรือผู้พูดไม่ทราบว่าเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นเมื่อมีการรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ จึงมีลักษณะของเหตุการณ์ที่ใหม่สำหรับผู้รายงานหรือผู้ฟังนั่นเอง

จากการศึกษาพบว่า คำ‘le2’นั้นจะแสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งการปรากฏเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นี้ อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นเองหรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นจะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจจะไม่ได้ดูตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้ ดังตัวอย่าง

(143) 下雨了。

Xiàyǔ le.

ฝนตกแล้ว

จากตัวอย่าง(143) 下雨了 xiàyǔ le ฝนตกแล้ว แสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง จากที่ยังไม่ตกหรือฝนไม่ตกมานานแล้ว เป็นฝนตก ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่กำลังเดินอยู่ๆ ฝนก็ตกลงมา ผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้พูดอาจจะพูดรายงาน

ให้ผู้ฟังทราบถึงสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นทันที หรืออาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าก็คือ ฝนตกเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้

(144) 唉, 今天是舊曆的二月二十一日, 今天正是清明節呀!

(郁達夫:《葛蘿行》)

Ài, jīntiān shì jiùlìde èryuè èrshíyīrì, jīntiān zhèngshì qīngmíng jié ya!

เอ้อ วันนี้เป็นวันที่ 21 เดือนสองของปีจันทรคติ วันนี้เป็นวันเทศกาลชิงเหม้งหละ

(145) 今天三十一號了。

《今日漢語 2: 138》

Jīntiān sānshíyīhào le.

วันนี้วันที่สามสิบเอ็ดแล้ว

ตัวอย่าง(144)今天是舊曆的二月二十一日 jīntiān shì jiùlìde èryuè èrshíyīrì
วันนี้เป็นวันที่ 21 เดือนสองของปีจันทรคติ เป็นเพียงการบอกสภาพที่เป็นอยู่ว่าเป็นวันอะไร ใน
ขณะที่ตัวอย่าง(145)今天三十一號了 Jīntiān sānshíyīhào le วันนี้วันที่สามสิบเอ็ดแล้ว
คำ'le2'แสดงการปรากฏของสภาพใหม่ คือได้มาถึงวันที่สามสิบเอ็ดแล้ว

การที่คำ'le2'แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจจะเป็นเหตุการณ์หรือ
สภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ คำ'le2'ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราว
ในอดีต จะแสดงว่าได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีตดังกล่าว เช่น

(146) 春秋戰國時期, 黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了, 與早期的銅鑄幣並行使用。(陰法魯; 許樹安:《中國古代文化史(三)》)

Chūnqiū Zhànguó shíqī, huángjīn yǐ shì shèhuì jīngjì shēnghuózhōngde
zhòngyào huòbì zhīyī le, yǔ zǎoqīde tóngzhùbì bìng xíng shǐyòng.

ในสมัยชุนชิวจั้นกั้ว ทองได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคมแล้ว
มีการใช้พร้อมกันไปกับเหรียญกษาปณ์ทองแดงสำริดที่ใช้มาในสมัยก่อนหน้านี

ในตัวอย่าง(146)คำ'le2'แสดงให้เห็นว่า ในอดีตสมัยชุนชิวจั้นกั้วได้เกิดเหตุการณ์ใหม่ขึ้น
คือ黃金是社會經濟生活中的重要貨幣之一 huángjīn yǐ shì shèhuì jīngjì shēng
huózhōngde zhòngyào huòbì zhīyī ทองเป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญของเศรษฐกิจของ

สังคม การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ใหม่ดังกล่าว ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างระหว่างสภาพก่อนและหลังเกิดเหตุการณ์ คือก่อนหน้านั้นทองยังไม่ได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคม แต่มาในสมัยชุมชนจีนกันนี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบเงินตราแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอนาคตจะแสดงว่า จะเกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอนาคตดังกล่าว เช่น

(147) 明年這個時候, 自己也許在紐約了, 或者在芝加哥。

(小楂:《客中客》)

Míngnián zhèigè shíhou, zìjǐ yěxǔ zài Niǔyuē le, huòzhe zài Zhījiāgē.

ปีหน้าเวลานี้ ตัวเองอาจจะอยู่ที่นิวยอร์กแล้ว หรือ อยู่ที่ชิคาโก

ในตัวอย่าง(147)คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า ในอนาคตคือปีหน้า เวลานี้เหตุการณ์ใหม่คือ 自己也許在紐約了 zìjǐ yěxǔ zài Niǔyuē le ตัวเองอาจจะอยู่ที่นิวยอร์กแล้ว จะเกิดขึ้น

คำ‘le2’ที่ปรากฏในประโยคที่มีคำแสดงเวลาปัจจุบัน หรือไม่ปรากฏคำแสดงเวลาแต่จะใช้เวลาที่กล่าวถึงหรือรายงานถึงเป็นเวลาอ้างอิง จะแสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วหรือถึงเวลาที่เกิดขึ้นแล้ว

สำหรับคำ‘le2’ที่แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่เดินอยู่ฝนก็ตกลงมาทันที เราสามารถพูดได้ดังตัวอย่าง(148) หรือถ้าเรานั่งนับเวลาขึ้นปีใหม่และเมื่อเวลาล่วงเข้าวันปีใหม่แล้ว เราก็สามารถพูดดังตัวอย่าง(149)

(148) “下雨了! 快走吧!”

“Xià yǔ le! Kuài zǒu ba!”

“ฝนตกแล้ว รีบเดินเร็ว”

(149) “新年了!”

“Xīnnián le!”

“ปีใหม่แล้ว”

หรืออาจจะเป็นสภาพหรือเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้ ต่อมาภายหลังได้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้พูดจึงได้กล่าวออกมาในลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น

(150) ... , 我一會兒就要去摸摸家珍, 摸摸兩個孩子, 我一遍遍對自己說:
“我回家了。” (余華:《活著》)

... , wǒ yíhuìr jiù yào qù mōmō Jiāzhēn, mōmō liǎnggè hái'zi, wǒ yí
biànbiàn duì zìjǐ shuō : “Wǒ huí jiā le .”

... สักพักหนึ่งฉันจะไปลูบๆแตะๆเจี๋ยเจิน ลูบๆแตะๆลูกทั้งสองคน ฉันพูดกับตัวเอง
ครั้งแล้วครั้งเล่าว่า “ฉันกลับบ้านแล้ว”

ตัวอย่าง(150) 我回家了 wǒ huí jiā le ฉันกลับบ้านแล้ว คำ'le2' แสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ในแง่ของการรายงาน wǒ huí jiā le นั้น ได้เกิดขึ้นก่อนหน้าแล้ว แต่ผู้พูดพูดกับตัวเองในลักษณะที่บอกถึงความเปลี่ยนแปลงและถือเป็นเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้พูด

(151) “真沒想到三年未見, 你就變成這樣子了! 第一次見面時, 覺得你還可以呀!” 我說: “我當爸爸了。” (梁曉聲:《京華聞見錄》)

“Zhēn méi xiǎngdào sānnián wèijiàn, nǐ jiù biànchéng zhèyàngzi le! Dì
yí cì jiànmiàn shí, juéde nǐ hái kěyǐ ya!” Wǒ shuō : “Wǒ dāng bàba le .”

“คิดไม่ถึงจริงๆว่าไม่เจอกันสามปี เธอจะเปลี่ยนเป็นแบบนี้ไปแล้ว ตอนเจอกันครั้งแรกรู้สึก
ว่าเธอยังดีอยู่นะ” ผมตอบว่า “ผมเป็นพ่อคนแล้ว”

ตัวอย่าง(151)我當爸爸了 wǒ dāng bàba le ผมเป็นพ่อคนแล้ว คำ'le2' แสดงให้เห็นว่า สภาพใหม่ของการเป็นพ่อได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานสำหรับผู้พูดอาจจะไม่ใช่สภาพใหม่ แต่คิดว่าคู่สนทนาคงไม่ทราบสภาพใหม่นี้ ดังนั้นจึงรายงานสภาพใหม่ให้ผู้ฟังทราบนั่นเอง

ส่วนคำนามที่ไม่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงก็ไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้ เช่น *椅子了 yizi le *เก้าอี้แล้ว คำนาม เก้าอี้ ไม่มีความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวจึงไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้

(153) 去年春天, 敵機第一次來此地轟炸。 (錢鐘書:《紀念》)

Qùnián chūntiān, dǐjī dìyí cì lái cǐ dì hōngzhá.

ฤดูใบไม้ผลิปีที่แล้ว เครื่องบินของศัตรูมาทิ้งระเบิดที่นี่ครั้งแรก

(154) “春天了!”

“Chūntiān le!”

“ฤดูใบไม้ผลิแล้ว!”

(155) 秋天了, 她已經在衣服裡邊加了一件秋衫, 她對氣候變化特別敏感。 (張煒:《秋天的憤怒》)

Qiūtiān le, tā yǐjīng zài yīfú lǐ biān jiā le yí jiàn qiūshān, tā duì qìhòu biàn huà tèbié mǐngǎn.

ฤดูใบไม้ร่วงแล้ว เขาได้เพิ่มเสื้อชั้นในเข้าไว้ในเสื้อแล้ว เขานั้นรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอากาศเป็นพิเศษ

ตัวอย่าง(153)คำนามแสดงฤดูกาล 去年春天 qùnián chūntiān ฤดูใบไม้ผลิปีที่แล้ว ทำหน้าที่เป็นคำนามแสดงเวลาในประโยคเท่านั้น ตัวอย่าง(154) 春天了 chūntiān le ฤดูใบไม้ผลิแล้ว และตัวอย่าง(155) 秋天了 qiūtiān le ฤดูใบไม้ร่วงแล้ว คำ‘le2’แสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่คือฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงได้มาถึงแล้ว

(156) 問 : “今年幾歲了?”

Wèn : “Jīnnián jǐsuì le?”

ถาม : “ปีนี้กี่ขวบแล้ว?”

答 : “屬猴的, 十二歲了。” (趙樹理:《小二黑結婚》)

Dá : “Shǔhóu de, shíèrsuì le.”

ตอบ : “ปีลิง อายุสิบสองปีแล้ว”

ตัวอย่าง(156)คำ 'le2' ใน 十二歲了 shíèrsuì le อายุสิบสองปี แสดงให้เห็นสภาพใหม่ของผู้พูดคืออายุของผู้พูดได้มาถึงสิบสองปีแล้ว

2. คำ 'le2' ปรากฏในรูปแบบ 'ประธาน + ภาคแสดง + คำนาม + le2'

คำกริยาประเภทต่างๆเมื่อปรากฏร่วมกับคำ 'le2' ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ได้ดังนี้

คำ 'le2' เมื่อปรากฏในประโยคที่มีหน่วยภาคแสดงเป็น คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลในรูปแบบนี้จะแสดงว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือ ได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว เช่น

(157) 她是個好學生。 (老舍：《鼓書藝人》)

Tā shì gè hǎo xuésheng.

เขาเป็นนักเรียนที่ดี

(158) 李小龍已經是中學生了。 (汪曾祺：《曇花·鶴和鬼火》)

Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxuésheng le.

หลี่เสี่ยวหลง ได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว

ตัวอย่าง(157)她是個好學生 Tā shì gè hǎo xuésheng เขาเป็นนักเรียนที่ดี แสดงถึงสภาพที่เป็นอยู่ไม่ได้แสดงให้เห็นสภาพใหม่ ตัวอย่าง(158)李小龍已經是中學生了 Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxuésheng le หลี่เสี่ยวหลง ได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว คำ 'le2' แสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ในการเป็นนักเรียนได้เกิดขึ้นแล้ว

(159) 在“文化大革命”中，那時我已是中學生了，...

(梁曉聲：《我和橘皮的往事》)

Zài “wénhuà dàgémìng” zhōng, nàshí wǒ yǐ shì zhōngxuésheng le, ...

ในระหว่าง “การปฏิวัติวัฒนธรรม” เวลานั้นฉันเป็นนักเรียนมัธยมแล้ว

- (160) 然後他建議, “你去看看小朱吧, 就是原來住南屋的那個小伙子, 他現在當院長了。” (王蒙:《庭院深深》)

Ránhòu tā jiànyì, “nǐ qù kànkàn Xiǎo Zhū ba, jiùshì yuánlái zhù nán wūde nèigè xiǎohuǒzi, tā xiànzài dāng yuànzhǎng le.”

ภายหลังเขาเสนอความคิดเห็นว่า “เธอไปดูเสี่ยวจู้ชกหน้อย ก็คือคนหนุ่มคนนั้นซึ่งแต่เดิมอยู่ห้องทางใต้ ตอนนี้เขาเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว”

ตัวอย่าง(159)那時我已是中學生了 nàshí wǒ yǐ shì zhōngxuéshēng le เวลานั้นฉันเป็นนักเรียนมัธยมแล้ว คำ‘le2’แสดงให้เห็นการเกิดสภาพใหม่ในอดีต ตัวอย่าง(160)他現在當院長了 tā xiànzài dāng yuànzhǎng le ตอนนี้เขาเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า ตอนนี้สภาพใหม่คือการเป็นหัวหน้าแผนกได้เกิดขึ้นแล้ว

- (161) 那個傻兒子甩不開, 他恨那個傻小子了。 (老舍:《老年的浪漫》)

Nèigè shǎ é rzi shuǎibùkāi, tā hèn nèigè shǎ xiǎozi le.

ลูกชายจอมโง่งนั้นเขาทิ้งไปไม่ได้ เขาแค้นเจ้าลูกชายจอมโง่งนั้นแล้ว

- (162) “打住吧打住吧, 我們很明白你的意思了。”

(王朔:《千萬別把我當人》)

“Dǎzhù ba dǎzhù ba, wǒmen hěn míngbai nǐde yìsi le.”

“หยุดเถอะ หยุดเถอะ พวกเราเข้าใจความหมายของเธอแล้ว”

ตัวอย่าง(161)และ(162)คำ‘le2’แสดงสภาพใหม่คือความแค้นที่มีต่อลูกชายโง่ และความเข้าใจของผู้พูดนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

- (163) 到戰國晚期, 很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布了。

(陰法魯、許樹安:《中國古代文化史(三)》)

Dào Zhànguó wǎnqī, hěn duō dìfang zhùzàode bùbì dōu jiàn biànwéi yuán shǒu yuán jiān yuán zú bù le.

เมื่อถึงช่วงปลายสมัยจั้นกั๋ว เงินฝูซึ่งหลายๆแห่งได้หล่อขึ้นมานั้นก็ค่อยๆเปลี่ยนเป็นเงินฝูที่รูปร่างกลมทั้งเหรียญแล้ว

ตัวอย่าง(163) คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ คือ 很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布 hěn duō dìfāng zhùzàode búbì dōu jiàn biàn wéi yuán shǒu yuán jiān yuán zú bù เงินรูซึ่งหลายแห่งได้หล่อขึ้นมานั้นก็ค่อยๆเปลี่ยนเป็นเงินรูที่รูปร่างกลมทั้งเหรียญ ได้เกิดขึ้นแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล + หน่วยกรรม + le2’ จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(164) 我早看透你了。(王朔：《玩兒的就是心跳》)

Wǒ zǎo kàntòu nǐ le .

ฉันอ่านความคิดของเขาออกนานแล้ว

ตัวอย่าง(164) คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่คือ 我早看透你 Wǒ zǎo kàntòu nǐ ฉันอ่านความคิดของเขาออก ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าในรูปแบบข้างต้นมีการละคำ‘le1’ไปคือ ‘ประธาน + ภาคแสดง + (le1) + คำนาม + le2’ เพราะคำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’แสดงให้เห็นว่า สภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้น ซึ่งสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่นั้นสามารถแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงก็ได้เกิดขึ้นด้วย ดังนั้นสามารถละคำ‘le1’ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยน เช่น ในรูปแบบ ‘คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล + หน่วยกรรม + le2’ มีการละคำ‘le1’ที่อยู่หลังหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล คือ ‘คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล + (le1) + หน่วยกรรม + le2’ เช่น

(165) 我妹妹弄髒(了)衣服了。

Wǒ mèimei nòngzāng (le) yīfu le .

น้องสาวฉันทำเสื้อสกปรกแล้ว

李興亞 Lǐ Xīngyà (1989 : 334) ได้เสนอว่า คำ'le1'สามารถละได้เมื่อประโยคมีลักษณะ
ดังนี้

1. มีคำแสดงเวลาในอดีต
2. ด้านหลังคำกริยามีคำแสดงจำนวนและลักษณนามปรากฏอยู่
3. มีประโยคย่อยแสดงเหตุการณ์ต่อเนื่องตามหลัง
4. ด้านหลังคำกริยามีหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล
5. มีคำ'le2' ปรากฏอยู่ท้ายประโยค

คำ'le2'เมื่อปรากฏในประโยคที่มีหน่วยภาคแสดงเป็นคำกริยาแสดงการกระทำหรือ
พฤติกรรมในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ใหม่อาจจะมี
ลักษณะของการเปลี่ยนแปลง การเริ่มต้น หรือลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น 孩
子吃饭了 háizi chī fàn le เด็กกินข้าวแล้ว คำ'le2'แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏ
ขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถสื่อได้ 3 ความหมาย คือ

1. เหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ แต่เดิมเด็กไม่กิน หรือ ไม่ยอม
กิน แต่ตอนนี้เด็กยอมกินแล้ว
2. ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เริ่มกินแล้ว
3. ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เสมือนว่ามีการละคำ'le1'ไป คือ 孩子吃
(了1)饭了2 háizi chī (le) fàn le เด็กกินข้าวแล้ว ซึ่งการละคำ'le1'ทำให้เกิดความหมายคลุม
เครือ ดังนั้นถ้าไม่ต้องการให้เกิดความหมายคลุมเครือ เราควรเติมคำ'le1'ลงไปเป็นประโยคเป็น
孩子吃了1饭了2 háizi chīle fàn le

(166) ...,其他小朋友七嘴八舌同他搭話：你病好了嗎？什麼時候來上保育
院？昨天我們吃果醬包了。(王朔：《看上去很美》)

...qítā xiǎo péngyou qīzuǐbāshé tóng tā dāhuà:nǐ bìng hǎole ma? Shénme
shíhou lái shàng bǎoyùyuàn? Zuótiān wǒmen chī guǒjiàng bāo le.

เด็กคนอื่นต่างก็แย่งกันตอบกับเขา เธอป่วยหายหรือยัง เมื่อไหร่จะมาสถานสงเคราะห์
เด็กกำพร้า เมื่อวานพวกเรากินขนมปังแยมผลไม้แล้ว

ตัวอย่าง(166)คำ'le2'แสดงว่าในอดีตคือ 昨天 zuótiān เมื่อวานนี้ เหตุการณ์ใหม่คือ 我
們吃果醬包 wǒmen chī guǒjiàng bāo พวกเรากินขนมปังแยมผลไม้ ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่ง
อาจมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการสำเร็จลุล่วงก็ได้

(167) “你說話了,” 我驚喜地說, “鬧了半天你不是沒嘴葫蘆, 我本來都開始習慣和一個吧巴在一起了。” (王朔:《痴人》)

“Nǐ shuō huà le,” wǒ jīngxǐde shuō, “nàole bàntiān nǐ búshì méi zuǐ húlú, wǒ běnlái dōu kāishǐ xíguàn hé yí gè bābā zài yìqǐ le.”

“เธอพูดแล้ว” ฉันพูดอย่างตื่นเต้นและดีใจ “ก่อนกวนอยู่ตั้งนาน เธอไม่ได้เป็นต้นน้ำเต้าไว้ปาก จริงๆแล้วฉันเริ่มคุ้นเคยที่จะอยู่กับคนใบ้แล้ว”

ตัวอย่าง(167)คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ คือ 你說話了 Nǐ shuō huà le เธอพูดแล้ว ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งแสดงเหตุการณ์ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือก่อนหน้านี้นี้ไม่ยอมพูด แต่ตอนนี้ยอมพูดแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน ในรูปแบบ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le2’ คำ‘le2’แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(168) 我敲了敲她家的門, 有人來開門了! (王小波:《綠毛水怪》)

Wǒ qiāoleqiāo tā jiāde mén, yǒurén lái kāi mén le!

ฉันเคาะประตูบ้านเขาสักครู่ มีคนมาเปิดประตูแล้ว

ตัวอย่าง(168)คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ คือ 有人來開門 yǒurén lái kāi mén มีคนมาเปิดประตู ได้เกิดขึ้นแล้ว นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงคือ จากเดิมไม่มีใครมาเปิดประตู เปลี่ยนเป็นมีคนมาเปิดประตูแล้ว

(169) 他上臺唱歌了。

Tā shàng tái chàng gē le.

เขาขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

ตัวอย่าง(169) คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ คือ 他上臺唱歌 Tā shàng tái chàng gē เขาขึ้นเวทีร้องเพลง ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถสื่อได้ 3 ความหมาย คือเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือจากเดิมไม่ขึ้นเวทีร้องเพลง แต่ตอนนี้ยอมขึ้นร้องเพลงแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือเริ่มขึ้นไปร้องเพลงแล้ว และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ‘le2’ในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + le2’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วเช่นกัน เช่น

(170) 領隊派他們去南方了。

Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng le .

ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้แล้ว

ตัวอย่าง(170)คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ คือ 領隊派他們去南方 Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้ ได้เกิดขึ้นแล้ว

3. คำ‘le2’ เมื่อปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน ‘คำกริยา + คำนาม / นามวลี + le2’

ในประโยคคำสั่งหรือชักชวน ‘คำกริยา + นาม / นามวลี + คำle2’ คำ‘le2’จะแสดงว่า เหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นถึงเวลาที่จะกระทำแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการรายงาน เหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังอีกด้วย

(171) “包餃子包餃子了。” 丁小魯端著餡盆往堂屋裡走, “別貧嘴啦, 都去洗手。” (王朔:《頑主》)

“Bāo jiǎozi bāo jiǎozi le.” Dīng Xiǎolǔ duānzhe xiànpén wàng táng

wūlǐ zǒu, “Bié pínzuǐ la, dōu qù xǐshǒu.”

“ห่อเกี๊ยวได้แล้ว ห่อเกี๊ยวได้แล้ว” ดิงเสี่ยวหลู่ยกถาดใส่เกี๊ยวเข้ามาห้องโถงใหญ่

“อย่าพูดเล่นอยู่เลย ไปล้างมือไป”

(172) 大李 : 起明, 吃飯了。 《北京人在紐約(電視劇記錄)》

Dàlǐ : Qǐmíng, chī fàn le.

ต้าหลี่ : ฉี่หมิง กินข้าวได้แล้ว

ตัวอย่าง(171)และ(172) 包餃子了 bāo jiǎozi le ห่อเกี๊ยวแล้ว และ 吃飯了 chī fàn le กินข้าวได้แล้ว แสดงให้ผู้ฟังทราบถึงเหตุการณ์ใหม่ว่า ถึงเวลาที่จะกระทำกิจกรรม bāo jiǎozi และ chī fàn นั้นๆแล้ว

4. คำ‘le2’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘快 + หน่วยภาคแสดง + le2’

คำ‘le2’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘快 + หน่วยภาคแสดง + le2’ จะแสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- (173) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒：《一個和一個》)
 Kuài wǔdiǎn le. Tiānshàng yuǎnyuǎnde hái yǒu jǐkē xīngxīng.
 ใกล้ห้าแล้ว ลิบๆบนฟ้ายังมีดวงดาวอยู่สองสามดวง

ในตัวอย่าง(173) 快五點了 kuài wǔdiǎn le ใกล้ห้าแล้ว คำวิเศษณ์ 快 kuài ใกล้จะ ปรากฏร่วมกับคำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่คือเวลา wǔdiǎn ใกล้จะถึงแล้ว

- (174) “快暑假了, 到哪裡去休息?” (老舍：《犧牲》)
 “Kuài shǔjià le, dào nǎlǐ qù xiūxi?”
 “ใกล้ปิดภาคฤดูร้อนแล้ว ไปพักผ่อนที่ไหนดี”

- (175) 木槿花一開, 就快放暑假了。 (老舍：《犧牲》)
 Mùjǐnhuā yì kāi, jiù kuài fàngshǔjià le.
 ดอกกุหลาบซาหรือพอบาน ก็ใกล้ปิดภาคฤดูร้อนแล้ว

ในตัวอย่าง(174) และ(175)คำวิเศษณ์ 快 kuài ใกล้จะ ปรากฏร่วมกับคำ‘le2’ แสดงให้เห็นว่าปิดภาคฤดูร้อนใกล้จะมาถึงแล้ว

5. คำ‘le2’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’

คำ‘le2’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’ จะแสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรือควรจะเป็นตามความเห็นของผู้พูดหรือผู้รายงาน

- (176) “...她向我走來了, 我得掛電話了。” (王朔：《頑主》)
 “...tā xiàng wǒ zǒulái le, wǒ děi guà diànhuà le.”
 “...เขาเดินมาหาฉันแล้ว ฉันต้องวางหูแล้ว”

(177) 山崗將她扶起來, 說: “你應該去休息了。” (余華: 《現實一種》)

Shān Gāng jiāng tā fúqilai, shuō: “nǐ yīnggāi qù xiūxi le.”

ฉานกั่งพุงเชอขึ้นมา แล้วพูดว่า “เธอควรไปพักผ่อนแล้วนะ”

ในตัวอย่าง(176) 我得掛電話了 wǒ děi guà diànhuà le ฉันต้องวางหูแล้ว และ
ในตัวอย่าง(177) 你應該去休息了 nǐ yīnggāi qù xiūxi le เธอควรไปพักผ่อนแล้วนะ
คำ‘le2’แสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็นของผู้พูดว่า ถึงเวลาต้องวางหูแล้ว
ถึงเวลาพักผ่อนแล้ว ตามลำดับ

6. คำ‘le2’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

คำ‘le2’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ แสดงให้เห็นการเกิดเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะ
ของการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับเดิม

(178) 不知道究竟為什麼, 他不當飼養員了。 (汪曾祺: 《王全》)

Bùzhīdao jiùjìng wèishénme, tā búdāng sìyǎngyuán le.

ไม่รู้ทำไม เขาไม่เป็นพนักงานเลี้ยงสัตว์แล้ว

(179) 他沒有奶奶了。 (汪曾祺: 《黃油烙餅》)

Tā méiyǒu nǎinai le.

เขาไม่มีย่าแล้ว

ในตัวอย่าง(178)และ(179) คำ‘le2’จะแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ คือ 他不
當飼養員 tā búdāng sìyǎngyuán เขาไม่เป็นพนักงานเลี้ยงสัตว์ และ 他沒有奶奶 Tā
méiyǒu nǎinai เขาไม่มีย่า ซึ่งการปรากฏของสภาพใหม่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในทาง
ตรงข้ามคือจากเดิมที่เป็นพนักงานเลี้ยงสัตว์ กลายเป็นไม่ได้เป็นพนักงานเลี้ยงสัตว์ และจากเดิม
ที่มีย่ากลายเป็นไม่มีย่าแล้ว ตามลำดับ

3.2.4 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le’ที่ปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังหน่วยภาคแสดง

Lǚ Sh ūxiāng (1999 : 351-358) ได้เสนอเกี่ยวกับกรณีเมื่อคำ‘le’ปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังหน่วยภาคแสดงว่า

ก. ‘กริยา + le2’ จะแสดงให้เห็นเพียงว่าสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการเสร็จสิ้นของการกระทำ เช่น

(180) 休息了。(已經開始休息)

Xiūxi le. (yǐjīng kāishǐ xiūxi)

พักผ่อนแล้ว (เริ่มพักผ่อนแล้ว)

โดยเราสามารถนำคำวิเศษณ์ 快 kuài ใกล้จะ หรือคำช่วยกริยา 要 yào ต้องการ จะ 該 gāi ควรจะ 可以 kěyǐ สามารถ ได้ มาเติมข้างหน้าคำกริยาได้ เช่น

(181) 休息了! (可以休息了, 該休息了)

Xiūxi le! (kěyǐ xiūxi le, gāi xiūxi le)

พักผ่อนแล้ว (พักผ่อนได้แล้ว ควรพักผ่อนได้แล้ว)

ข. ‘กริยา + le1+2’ เมื่อแสดงให้เห็นว่า การกระทำได้สำเร็จและเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ด้านหน้าไม่สามารถใช้คำวิเศษณ์ 快 kuài ใกล้จะ หรือคำช่วยกริยา 要 yào ต้องการ จะ 可以 kěyǐ สามารถ ได้ มาเติมข้างหน้าคำกริยาได้

(182) 他已經來了, 不用打電話了。

Tā yǐjīng lái le, búyòng dǎ diànhuà le.

เขามาแล้ว ไม่ต้องโทรศัพท์แล้ว

ค. ‘กริยา+le1’ ไม่สามารถปรากฏตามคำพังได้ ต้องมีประโยคย่อยต่อท้ายแสดงให้เห็นว่า ภายหลังการกระทำหนึ่งเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงเกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งหรืออีกสภาพหนึ่ง สามารถใช้ เพื่อแสดงให้เห็นเงื่อนไขของสมมติฐานของเหตุการณ์หลังได้ เช่น

- (183) 我聽了很高興。
 Wǒ tīng le hěn gāoxìng.
 ฉันได้ยินแล้วดีใจมาก

ในกรณี ‘คำคุณศัพท์ + le’ คำ‘le’ซึ่งอยู่ด้านหลังคำคุณศัพท์นั้น อาจจะแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงและสภาพใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นจึงควรจัดให้เป็น‘le1+2’ แต่ถ้าเรามุ่งไปที่สภาพในขณะที่พูดแล้ว ก็จะจัดให้เป็นแค่คำ‘le2’เท่านั้น เช่น

- (184) 人老了, 身體差了。
 Rén lǎo le, shēntǐ chà le.
 คนแก่แล้ว ร่างกายก็ไม่ดีแล้ว

บางครั้ง ‘คำคุณศัพท์ + le2’ จะบอกเพียงว่าสภาพได้เกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เช่น

- (185) 這個辦法最好了。
 Zhèige bànfǎ zuì hǎo le.
 วิธีนี้ดีที่สุดแล้ว

และบางครั้ง ‘คำคุณศัพท์ + le2’ ก็แสดงให้เห็นว่าสภาพจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น

- (186) 一會兒天就亮了。
 Yíhuìr tiānjiù liàng le.
 สักครู่ฟ้าก็สว่างแล้ว

Zhū Déxī (1982) ได้เสนอว่าคำ‘le’ที่ปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังหน่วยภาคแสดงนั้น สามารถเป็นได้ทั้งคำ ‘le2’ และคำ‘le1+2’ เช่น

- (187) 他笑了。
 Tā xiào le.
 เขาหัวเราะแล้ว

ตัวอย่างข้างต้นมีได้ 2 ความหมาย คือแต่เดิมเขาไม่หัวเราะ แต่ตอนนี้หัวเราะแล้ว ในประโยคนี้คำ‘le’นั้นก็คือคำ‘le2’ ส่วนอีกความหมายหนึ่งคือ เขาเพิ่งหัวเราะไป การกระทำหัวเราะนั้น ขณะนี้ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ในประโยคแบบนี้จะมีโครงสร้างเป็น 他笑了了 โดยคำ‘le’ตัวหน้าคือคำ‘le1’และตัวหลังคือ‘le2’ และคำ‘le1’และ‘le2’นั้นปรากฏร่วมกัน

金立鑫 Jīn Lìxīn (2003) ได้เสนอว่า เมื่อคำ‘le’ปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังหน่วยภาคแสดงจะทำให้เกิดความหมายที่ต่างกัน เช่น

(188) 他吃了。(開始吃、吃過了)

Tā chī le. (kāishǐ chī、chīguo le)

เขากินแล้ว (เริ่มกิน กินเรียบร้อยแล้ว)

ตัวอย่าง(188)สามารถแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะ คือหมายความว่า เริ่มกิน หรือ กินไปแล้ว

燕燕 Yàn Yàn (2002 : 44-46) มีข้อสังเกตว่า คำ‘le’ที่ปรากฏท้าย คำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ 非自主動詞 fēi zì zhǔ dòng cí²³ นั้น เป็นคำ‘le2’ คือแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลง เช่น

(189) 我病了。

Wǒ bìng le.

ฉันป่วยแล้ว

²³ Pǔ Zhòngkuí แบ่งประเภทของคำกริยาเป็นคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมได้ด้วยตัวเอง และคำกริยาที่สามารถควบคุมได้ด้วยตัวเองได้ ซึ่งคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เช่น 病 bìng ป่วย 脹 zhàng บวม 丟 diū หาย 死 sǐ ตาย เป็นต้น จะไม่สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงอย่างอิสระในประโยคได้ถ้าไม่ปรากฏร่วมกับคำแสดงลักษณะทางเวลา และคำกริยาประเภทนี้จำนวนมาก ถ้าไม่ปรากฏร่วมกับคำ‘le’ ประโยคก็ไม่สามารถคงอยู่ได้ แต่ Pǔ Zhòngkuí ไม่ได้อธิบายว่าคำ‘le’ นี้เป็นคำ‘le’ประเภทใด

จากการศึกษาคำ‘le’ที่ปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงการกระทำ ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ามึลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำ‘le’ เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงการกระทำ

เมื่อแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ว่าหน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ‘le’นั้นจะเป็นคำ‘le1+2’

(190) “我不餓，給孩子吃吧。”我把饅饅向孩子伸過去。

“Wǒ bú è, gěi háizi chī ba.” Wǒ bǎ mòmó xiàng háizi shēnguòqu.

“ผมไม่หิว ให้ลูกกินเถอะ” ผมเอาหมั่นโถวยื่นไปให้ลูก

“她剛吃了。”她說，...

(張賢亮：《綠化樹》)

“Tā gāng chī le.” tā shuō, ...

“เขากินไปแล้วเมื่อตะกี้” เธอพูด ...

ในตัวอย่าง (190) 她剛吃了 Tā gāng chī le เขาเพิ่งกินแล้ว มีการละหน่วยกรรมไว้ คำ‘le’ที่เห็นนั้นแท้จริงแล้วประกอบด้วยคำ‘le1’และคำ‘le2’ คำ‘le2’แสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ว่าหน่วยภาคแสดง 吃 chī กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งแสดงโดย คำ‘le1’

她剛吃了₁ | 了₂ } แสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า 她剛吃了₁ เขากินไปแล้ว
เมื่อตะกี้

↓
她剛吃 | 了₁ } แสดงการดำเนินการสำเร็จของการกระทำ 吃 กิน

เมื่อเหตุการณ์แสดงลักษณะของเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่หรือเริ่มขึ้น คำ‘le’ดังกล่าว จะเป็นคำ‘le2’ ซึ่งแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ที่ได้เริ่มต้นขึ้นหรือจะเริ่มต้นขึ้นในอนาคต เช่น

(191) “你不想喝?”

“Nǐ bùxiǎng hē?”

“เธอไม่ยอกดื่มหรือ”

“想喝。可有演出, 不敢喝。”

“Xiǎng hē. Kě yǒu yǎnchū, bù gǎn hē.”

“อยากดื่ม แต่ต้องออกไปแสดง ไม่กล้าดื่ม”

“那我喝了。”

“Nà wǒ hē le.”

“งั้น ฉันดื่มละนะ”

我開始一杯接一杯地喝酒,...

(王朔:《浮出海面》)

Wǒ kāishǐ yìbēi jiē yìbēide hē jiǔ,...

ฉันเริ่มดื่มเหล้าแก้วแล้วแก้วเล่า ...

ในตัวอย่าง(191) 那我喝了 Nà wǒ hē le งั้น ฉันดื่มละนะ ยังไม่ได้เกิดขึ้นในขณะที่กล่าวถึง แต่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กล่าวนั้น คำ‘le’จัดเป็นคำ‘le2’จะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ คือ wǒ hē กำลังจะเกิดขึ้น

2. คำ‘le’ เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด

คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิดนั้น เป็นได้ทั้งคำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’คือแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ‘le’ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง และตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการปรากฏของสภาพใหม่ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดให้ คำ‘le’นี้เป็นคำ‘le2’ ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น

(192) “教育”是有用的, 我相信了。

(老舍:《月牙兒》)

“Jiàoyù” shì yǒuyòng de, wǒ xiāngxìn le.

“การศึกษา” เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ฉันเชื่อแล้ว

(193) 金枝說 : “您要是想看病, 得白天來。這都半夜了, 他早睡覺了。”

Jīnzhī shuō : “Nín yàoshì xiǎng kànbìng, děi báitiān lái. Zhè dōu bànè le, tā zǎo shuìjiào le.”

จินจื่อพูดว่า : “ถ้าคุณคิดจะเยี่ยมคนไข้ ต้องมาตอนกลางวัน ตอนนี่ดึกแล้ว เขาหลับไปนานแล้ว”

男人說 : “是, 我知道了。謝謝。” (陳建功; 趙大年: 《皇城根》)

Nánrén shuō: “Shì, wǒ zhīdao le. Xièxie”

ผู้ชายกล่าวว่า : “ครับ ผมรู้แล้ว ขอขอบคุณ”

ตัวอย่าง(192) 我相信了 wǒ xiāngxìn le ฉันเชื่อแล้ว และ ตัวอย่าง(193) 我知道了 wǒ zhīdao le ผมรู้แล้ว คำ‘le2’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างสภาพก่อนหน้าและภายหลัง คือจากที่ไม่เชื่อ เปลี่ยนเป็นเชื่อ และจากที่ไม่รู้ เปลี่ยนเป็นรู้ ตามลำดับ

3. คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เช่น 病 bìng ป่วย 脹 zhàng บวม 丟 diū หาย 死 sǐ ตาย เป็นต้น โดยปกติจะไม่สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงตามลำดับในประโยค เช่น *母親死 *mǔqīn sǐ *大熊貓病 *dàxióngmāo bìng จำเป็นต้องมีหน่วยที่มีลักษณะทางเวลาปรากฏร่วมด้วย เช่น 母親死了 mǔqīn sǐ le แม่ตายแล้ว 大熊貓病了 dàxióngmāo bìng le หมิแพนดาป่วยแล้ว คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาประเภทนี้เป็นได้ทั้งคำ‘le1’ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’คือแสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ‘le’ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง และตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการรายงานสภาพใหม่ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดให้คำ‘le’นี้ เป็นคำ‘le2’ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เช่น

(194) 蔡德惠病了。不久, 死了。 (汪曾祺: 《日規》)

Cài Déhuì bìng le. Bùjiǔ, sǐ le.

ไซเต๋อฮุยป่วยแล้ว ไม่นาน ก็ตายเสียแล้ว

(195) 到臘月初三, 她的呼吸停止了, 穿著賣女兒時候作的藍大衫。

(老舍:《駱駝祥子》)

Dào làyuè chūsān, tāde hūxī tíngzhǐ le, chuānzhe mài nǚér shíhou zuòde lán dàshān.

พอถึงวันขึ้นสามค่ำ เดือนสิบสองตามปฏิทินจันทรคติ หล่อนก็สิ้นลม โดยสวมเสื้อตัวใหญ่สีฟ้าที่ตัดไว้ตอนขายลูกสาวนั้น

4. คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำคุณศัพท์

คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำคุณศัพท์นั้น เป็นได้ทั้งคำ‘le1’ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’คือแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่ได้ปรากฏขึ้นซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ‘le’ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลงและตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการแสดงสภาพใหม่ในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงและที่แสดงเฉพาะสภาพใหม่ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดให้คำ‘le’นี้เป็นคำ‘le2’ ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของคำคุณศัพท์นั้นๆหรือไม่ก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็นสภาพใหม่สำหรับผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้

(196) “...當初, 我的臉也不這麼黃, 腰也不這麼粗, ...現在, 我的臉黃了, 腰粗了。...” (老舍:《殘霧》)

“...dāngchū, wǒde liǎn yě bú zhèmehuáng, yāo yě bú zhèmecū, ... xiànzài, wǒde liǎn huáng le, yāo cū le ...”

“ในตอนเริ่มแรก หน้าของฉันไม่เหลืองอย่างนี้ เวกก็ไม่ใหญ่ขนาดนี้...ตอนนี้หน้าของฉันเหลืองแล้ว เวกก็ใหญ่แล้ว...”

ตัวอย่าง(196) 我的臉黃了, 腰粗了 wǒde liǎn huáng le, yāo cū le หน้าของฉันเหลืองแล้ว เวกก็ใหญ่แล้ว คำ‘le2’จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมมาเป็นสภาพใหม่ คือจากหน้าไม่เหลืองเปลี่ยนเป็นเหลือง และจากที่เวกไม่ใหญ่เปลี่ยนเป็นใหญ่ ตามลำดับ

(197) ..., 上衣和裙子都小了, 露出一大截手腕和細細的白白的小腿。

(鄧友梅:《別了, 瀨戶內海!》)

..., shàngyī hé qúnzi dōu xiǎo le, lùchū yí dàjié shǒuwàn hé xìxide
báibaide xiǎo tuǐ.

เสื้อและกระโปรงสั้นเล็กไปแล้ว ข้อมือและน่องขาๆเล็กๆก็เลยโผล่ออกมามาก

ตัวอย่าง(197) เสื้อและกระโปรงไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสภาพใหม่ แต่เป็นสภาพใหม่ในความคิดและบริบทของผู้พูด คำ'le2' จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ในมุมมองของผู้พูด

เมื่อคำ'le2'ปรากฏในรูปแบบ '太 tài / 最 zuì + คำคุณศัพท์ + 了' คำ'le2' จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ ซึ่งมีทั้งที่เป็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจริง หรืออาจจะเป็นสภาพใหม่ตามความคิดเห็นของผู้พูด เนื่องจากมาตรฐานของระดับก็ขึ้นอยู่กับผู้พูด เช่น มีรองเท้าคู่หนึ่ง ขนาดของรองเท้าอาจจะใหญ่ไปสำหรับบางคนก็พูดได้ว่า “太大了!” tài dà le ใหญ่เกินไป แต่สำหรับบางคนอาจจะเล็กไป ก็พูดได้ว่า “太小了!” tài xiǎo le เล็กเกินไป หรือเมื่อมีคนปฏิบัติต่อเราอย่างดี เราก็จะพูดว่า “你對我太好了” nǐ duì wǒ tài hǎo le เธอดีกับฉันจังเลย แต่ถ้าเราโดนบางคนหลอก ทั้งๆที่ดีกับเขาแต่เขายังหลอกเราได้ เราก็สามารถพูดได้ว่า “我對他太好了” wǒ duì tā tài hǎo le ฉันดีกับเขาเกินไป เป็นต้น ดังนั้นการใช้โครงสร้างนี้สามารถแสดงความหมายได้ทั้งในด้านการชื่นชมหรือวิจารณ์ ในลักษณะของการเกินขอบเขตก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้พูดหรือผู้รายงาน อาจจะกล่าวได้ว่า ทั้งหมดล้วนเป็นการรับรู้ใหม่ๆของผู้พูดภายใต้เงื่อนไขที่แน่นอนบางอย่าง

(198) “... 你太苦了, 又要做這個, 又要做那個。 (魯彥:《菊的出嫁》)

“... Nǐ tài kǔ le, yòu yào zuò zhèigè, yòu yào zuò nèigè.”

“... เธอช่างลำบากเหลือเกิน ต้องทำสิ่งนี้ แล้วก็ต้องทำสิ่งนั้น”

- (199) 于大璋 : 自行車確是方便!
 Yú Dàzhāng : Zìxíngchē quèshì fāngbiàn!
 ยูี่ต้าจาง : รถจักรยานสะดวกจริง
 丁翼平 : 正湊巧, 我那兒有一輛半新的, 攔著沒人騎, 先借給
 您騎吧。
 Dīng Yìpíng : Zhèng còuqiǎo, wǒ nàr yǒu yíliàng bànxīnde, gēzhe
 méirén qí, xiān jiègěinín qí bā.
 ดิงอี้ผิง : บังเอิญจริงๆ ที่บ้านฉันมีกลางเก่ากลางใหม่อยู่คันหนึ่ง วางอยู่
 ไม่มีคนขี่ ให้คุณยืมซี่ก่อน
 于大璋 : 你自己呢?
 Yú Dàzhāng : Nǐ zìjǐ ne?
 ยูี่ต้าจาง : เธอเองหะ?
 丁翼平 : 我? 太胖了, 騎不動車了! 好吧, 明天我派人給您
 送去。 (老舍:《春華秋實》)
 Dīng Yìpíng : Wǒ? Tài pàng le, qíbú dòng chē le! Hǎo ba, míngtiān
 wǒ pài rén gěi nín sòngqu.
 ดิงอี้ผิง : ฉันนะหรือ? อ้วนเกินไปแล้ว ซี่ไม่ไหว เอาหะ พรุ่งนี้ฉันจะให้
 คนส่งไปให้คุณ

ตัวอย่าง(198)และ(199)คำ‘le2’จะแสดงให้เห็นการรับรู้ใหม่ในมุมมองของผู้พูด ก็ได้อมา
 ถึงระดับหรือเกินระดับซึ่งผู้พูดรู้สึกเมื่อเปรียบเทียบกับเงื่อนไขบางอย่าง แต่เนื่องจากอยู่ในประโยค
 ที่มีลักษณะคำหยาหรือวิจารณ์ ดังนั้นจึงมีลักษณะของการเกินขอบเขต

- (200) 他臉色紅潤, 眼睛太好看了!
 (汪曾祺:《七里茶坊》)

Tā liǎnsè hóngrùn, yǎnjīng tài hǎokàn le!
 หน้าของเขาเป็นสีแดงเปล่งปลั่ง ตาช่างสวยงามเหลือเกิน

- (201) 芳蜜太偉大了! 絕頂聰明!
 (老舍:《殘霧》)

Fāngmì tài wěidà le! Jué dǐng cōngmíng!
 ฟังมียิ่งใหญ่จังเลย ฉลาดที่สุด

ตัวอย่าง(200)และ(201) คำ‘le2’จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ในมุมมองของผู้พูด คือได้มาถึงระดับซึ่งผู้รายงานหรือผู้พูดรู้สึกและมีลักษณะของการชื่นชม

5. คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลเป็นได้ทั้งคำ‘le1’แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จจุลวง และคำ‘le2’คือแสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ‘le’ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง และตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการรายงานสภาพใหม่ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดให้คำ‘le’นี้ เป็นคำ‘le2’ ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เช่น

(202) “拿错了。”他换了一本。 (王朔：《无人喝彩》)

“Nácuò le.” Tā huànle yìběn.

“หยิบผิดแล้ว” เขาเปลี่ยนหนังสือเล่มหนึ่ง

(203) “住嘴，你喝醉了！” (張承志：《黑駿馬》)

“Zhù zuǐ, nǐ hē zuì le!”

“เลิกดื่ม เธอดื่มจนเมาแล้ว”

3.2.5 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในประโยค

เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในประโยคในรูปแบบต่อไปนี้ จะมีความหมายทางไวยากรณ์ดังนี้

1. คำ‘le1’และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + หน่วยนาม + le2

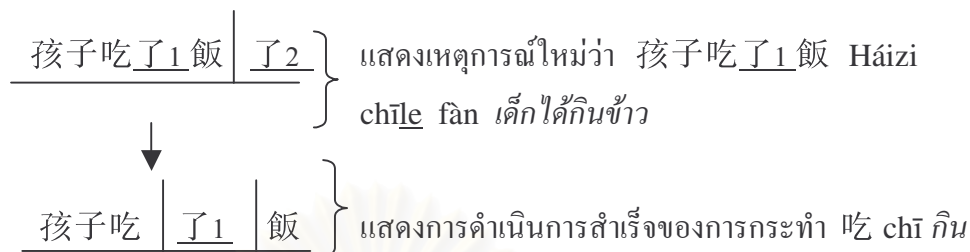
รูปแบบนี้จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่าในขณะที่พูดถึงนั้น หน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จจุลวงแล้ว เช่น

(204) 孩子吃了1 飯了2 。

Háizi chīle fàn le.

เด็กกินข้าวเรียบร้อยแล้ว

ตัวอย่าง(204) แสดงเหตุการณ์ใหม่ที่ในขณะที่พูดถึงนั้น 吃飯 chī fàn กินข้าว ได้
 ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

(205) 春天來了，它成了一隻壯貓了，卻仍不改它的憂鬱性，也不去捉鼠，
 終日懶惰的伏著，吃得胖胖的。 (鄭振鐸：《貓》)

Chūntiān lái le, tā chéngle yìzhī zhuàng māo le, què réng bùgǎi tāde
 yōuyùxìng, yě búqù zhuō shǔ, zhōngrì lǎnduòde fúzhe, chīde pàngpang de.
 ฤดูใบไม้ผลิมาแล้ว มันกลายเป็นแมวที่แข็งแรงล่ำสันแล้ว แต่มันก็ยังไม่เปลี่ยนนิสัย
 ระทมทุกข์ของมัน ไม่ไปจับหนู หมอบอยู่อย่างขี้เกียจตลอดทั้งวัน แล้วก็กินจนตัวอ้วนๆ

ตัวอย่าง(205)แสดงเหตุการณ์ใหม่ที่ในขณะที่พูดถึงนั้น 它成一隻壯貓 tā chéng
 yìzhī zhuàng māo กลายเป็นแมวที่แข็งแรงล่ำสัน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

(206) “我怕了你了!” (王朔：《無人喝采》)
 “Wǒ pàle nǐ le!”
 “ฉันกลัวเธอแล้ว!”

ตัวอย่าง(206) แสดงเหตุการณ์ใหม่ที่ในขณะที่พูดถึงนั้น 我怕你 wǒ pà nǐ ฉันกลัว
 เธอ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

2. คำ‘le1’ และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วย +
 หน่วยนาม + le2’

เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยนาม
 + หน่วยนาม + le2’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ที่ การกระทำหรือพฤติกรรมนี้ได้ดำเนินการสำเร็จ
 ลุล่วงหรือได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ ซึ่งเป็น *ขอบเขตใหม่* 新階段 xīn
 jiēduàn เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่ เช่น

(207) 他吃了三碗飯了, 不想吃下去了。

Tā chīle sānwǎn fàn le, bùxiǎng chīxiàqù le.

เขากินข้าวไปสามชามแล้ว ไม่คิดกินต่อไปอีกแล้ว

ตัวอย่าง (207) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า 吃 chī กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ คือ 三碗 sānwǎn สามชาม ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(208) 我買了三本書了。

Wǒ mǎile sānběn shū le.

ฉันซื้อหนังสือไปสามเล่มแล้ว

ตัวอย่าง(208)จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำ 買 mǎi ซื้อ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ คือ 三本 sānběn สามเล่ม ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

3. คำ 'le1' และคำ 'le2' ปราบกฎร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2'

เมื่อคำ 'le1' และคำ 'le2' ปราบกฎร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2' จะมีความหมายทางไวยากรณ์ตามลักษณะของคำกริยา ดังนี้

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้จะสื่อความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

1. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(209) 這本書我看了五天了, 還沒看完。

Zhèběn shū wǒ kànle wūtiān le, hái méikàn wán.

หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาห้าวันแล้ว ยังอ่านไม่จบเลย

ตัวอย่าง(209)จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำ 看 kàn อ่าน ได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ คือ 五天 wūtiān ห้าวัน ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จ ล่วงแล้ว ได้ผ่านมาถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(210) 這本書, 我早看完了, 看(完)了五天了。

Zhèběn shū, wǒ zǎo kàn wán le, kàn (wán) le wǔtiān le.

หนังสือเล่มนี้ ฉันอ่านจบนานแล้ว อ่านจบไปห้าวันแล้ว

ตัวอย่าง(210)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การกระทำ 看 kàn อ่าน ได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้วและได้ผ่านมาถึงจุดที่กำลังพูดถึง

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้จะสื่อความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

1. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการมาถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(211) 這張畫兒不好掛, 掛了一個鐘頭了, 還沒掛好。

Zhèzhāng huà'er bù hǎo guà, guà le yí gè zhōng tóu le, hái méi guà hǎo.

ภาพนี้แขวนยาก แขวนมาหนึ่งชั่วโมงแล้ว ยังแขวนไม่เสร็จ

ตัวอย่าง(211)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำ 掛 guà แขวน ได้ดำเนินการมาถึงขอบเขตเวลานั้นๆ คือ 一個鐘頭 yí gè zhōng tóu หนึ่งชั่วโมง ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จ ล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพยังคงอยู่มาถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(212) 這張畫兒早掛上了, 掛了十天了。

Zhèzhāng huà'er zǎo guà shàng le, guà le shí tiān le.

ภาพนี้แขวนนานแล้ว แขวนมาได้สิบวันแล้ว

ตัวอย่าง(212)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากการกระทำ 掛 guà แหวน ได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพได้คงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ 十天 shítiān สิบวัน ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

คำกริยาที่มีการดำเนินการต่อเนื่องสูง เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

- (213) 這個孩子養了十八年了。 (現代漢語動詞大詞典 : 977)
Zhègè háizi yǎngle shíbānián le.
เด็กคนนี้เลี้ยงมาสิบแปดปีแล้ว

ตัวอย่าง(213)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรม 養 yǎng เลี้ยง ซึ่งได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ คือ 十八年 shíbānián สิบแปดปี ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เมื่อมีการดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว จะไม่มีการดำเนินต่อไปหรือไม่มีสภาพคงอยู่ต่อไปนั้น ถ้าปรากฏในรูปแบบนี้ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + le2’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าเมื่อถึงจุดที่กำลังพูดนั้น ได้ผ่านมานานจนถึงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง เช่น

- (214) “老婆死了好幾年了。” (老舍 : 《哀啟》)
Lǎopó sǐle hǎojǐ nián le.
เมียตายมาหลายปีแล้ว

ตัวอย่าง(214)จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าเมื่อถึงจุดที่กำลังพูดนั้น ได้ผ่านมานานจนถึงเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ 好幾年 hǎojǐ nián หลายปี ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง คือตายแล้ว

คำกริยาที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงที่เมื่อมีการดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว สภาพยังคงอยู่ต่อไป นั้น ถ้าปรากฏในรูปแบบนี้ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + le2’ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ว่า ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง สภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(215) “福寶子病了十多天了!” 小玉說。 (吳組緝:《黃昏》)

“Fú Bǎozǐ bìngle shíduōtiān le!” Xiǎo Yù shuō.

“ผู้เป่าจื่อป่วยมาสิบกว่าวันแล้ว” เสี่ยวยู่วีพูด

ตัวอย่าง(215)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือป่วยแล้ว สภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ 十多天 shíduō tiān สิบกว่าวัน ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ เมื่อปรากฏในรูปแบบนี้จะแสดงสภาพใหม่ว่า ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง สภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(216) 老詹是我們的副處長。他當了八年副處長了。 (劉心武:《白牙》)

Lǎo Zhān shì wǒmende fùchùzhǎng. Tā dāngle bānián fùchùzhǎng le.

เหล่าจันเป็นรองหัวหน้าสถาบันของเรา เขาเป็นรองหัวหน้าสถาบันมาแปดปีแล้ว

ตัวอย่าง(216)แสดงสภาพใหม่ว่า ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือได้เป็นรองหัวหน้าสถาบัน สภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ 八年 bānián แปดปี ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

4. คำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ปริมาณ / จำนวนครั้ง + (หน่วยนาม) + le2’

เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ปริมาณ / จำนวนครั้ง + (หน่วยนาม) + le2’จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือสภาพได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของจำนวนครั้งนั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตจำนวนใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(217) 今年她已病了兩回了。 《現代漢語動詞大詞典：70》

Jīnnián tā yǐ bìngle liǎnghuí le .

ปีนี้เขาป่วยมาสองครั้งแล้ว

ตัวอย่าง(217) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า สภาพการป่วยนั้นได้เกิดขึ้นจนถึงขอบเขตของจำนวนครั้งนั้นๆ ในที่นี้คือ 兩回 liǎnghuí สองครั้ง ซึ่งเป็นขอบเขตจำนวนใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(218) “一個國家, 兩種制度”, 我們已經講了很多次了, ...

《鄧小平文選·第三卷》

“Yígè guójiā, liǎngzhǒng zhìdù”, wǒmen yǐjīng jiǎngle hěnduōcì le, ...

“หนึ่งประเทศ สองระบบ” พวกเราได้พูดกันหลายครั้งแล้ว ...

ตัวอย่าง(218) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำ 講 jiǎng พูด ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงมาถึงขอบเขตของจำนวนครั้งนั้นๆ ในที่นี้คือ 很多次 hěnduōcì หลายครั้ง ซึ่งเป็นขอบเขตจำนวนใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การใช้คำ ‘แล้ว’ ในภาษาไทย

ในบทที่ 4 นี้ ขอเสนอลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ตามที่มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546 : 41-110) ได้ศึกษาไว้ ดังสรุปได้ดังนี้

4.1 ประวัติของคำ ‘แล้ว’

4.1.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ในสมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัยพบว่า คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่ในประโยคได้ ดังนี้

1. คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ดังตัวอย่าง

- (1) ช่วยกันสร้างกันทำที่ ... พระเป็นเจ้าในพิหารก็แล้ว ก่อปลงพระพุทธรเจ้าทั้งมวลก็แล้ว ... หินพิหารก่อเป็นหินแลงรองก็แล้ว รัสพังสองอันเป็นน้ำอาบน้ำกินแลให้เป็นทรัพย์สาธารณก็แล้ว ก่อกำแพงทั้งสี่ด้าน โอบทานพระเป็นเจ้าก็แล้ว แต่นี้เจ้าเทพฐิติ แต่งเครื่องสำหรับไว้กับพระพุทธรเจ้าในพิหาร

(ศิลาจารึกวัดเขมา พ.ศ.2079 ด้าน 1 บรรทัด 12-15)

คำ ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับคำว่า ‘เสร็จ’ เป็นกริยา ‘แล้วเสร็จ’ และปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายของกริยาหลักที่เรียงกัน เป็นโครงสร้าง ‘กริยาหลักเรียงกัน + แล้วเสร็จ’ มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ดังตัวอย่าง

- (2) จึงพ้ออยู่หัวเจ้าธนิมนต์เข้าชุมนุมกับพระเชตุพน อยู่มาสบวันดีจึงพระมหาเถรเจ้าที่ระบิตริไนใจและมารจนามหาเจดีย์มีข้างรอบ ประกอบด้วยพระเจ้าหย่อนดิน และพระวิหารและหอพระแล้วเสร็จ

(ศิลาจารึกวัดสุทัศน์ฯ บรรทัด 17)

2. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ ปรากฏตามหลังกริยาหลักหรือกริยาหลักเรียงกัน และอยู่ในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยกริยานั้นๆ ดังโครงสร้าง ‘กริยาหลัก / กริยาหลักเรียงกัน / กริยาวลี + แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

- (3) เมื่อพระมหากษัตริย์**เข้าเมืองแล้ว** เพื่อชื้อนา (84,120,000) สร้างเป็นสวน แลก่อหมาก
(ศิลาจารึกวัดหินตั้ง บรรทัด 31)

3. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ‘แล้ว’ปรากฏต้นอนุพากย์และทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ โดยอาจปรากฏเป็นคำเชื่อมอนุพากย์เดี่ยว หรือกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ก็ได้ โดยสามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ ได้แก่ ‘ก็’ และ ‘จึง’ โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ จะแสดงความหมายบอกเวลาภายหลังได้เพียงความหมายเดียว ดังนี้

- (4) ไซ้แต่สมเด็จพระราชเทวีสร้างอโศการามอันเดียนี่ ทั้งทักษิณาราม เสด็จแม่อยู่หัวก็สร้างแก่มหาวันรัตนเถร **แล้วท่านประดิษฐานาร้อยหนึ่งเป็นข้าวสิบเกวียน**
(ศิลาจารึกวัดอโศการาม ด้าน 1 บรรทัด 29)
- (5) ผิจักอุปมาไปดั่งมหาไพชยนต์ปราสาทนั้นคายนแลจึงสรงพระธาตุเป็นเจ้าด้วยน้ำสุคนษศรีสินธุธรา **แล้วจึงบูชาพระธาตุเป็นเจ้าด้วยเครื่องบูชาทั้งหลายอันพิเศษหนักหนาและครบถ้วนสามวัน**
(ศิลาจารึกวัดพระยืน ด้าน 2 บรรทัด 30)

4.1.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ในสมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยา คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่ในประโยคได้ 3 หน้าที่ คือ เป็นคำกริยา คำช่วยหลังกริยาแสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์และคำเชื่อมอนุพากย์ ดังนี้

1. คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

ในสมัยอยุธยา คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำกริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ดังตัวอย่าง

- (6) แลพระมหากษัตริย์เจ้าทั้ง 2 พระองค์ จึงปรารถนาเป็นพระยาพันธุมิต สมเด็จพระเจ้ากรุงพระนครศรีอยุธยาหรือโยชิตยามหาคิลกเกล้าแต่เอรรคชายา แก่พระรัตนบุตถิราชเจ้ากรุงพระมหานคร คือ กรุงนาคนะหุตสืบสุริยพันธุมิงษาวรรณวงษาธิราช สมเด็จพระกษัตริย์ลีลาจากอันสันทลิมานวันศุกร์ เดือน 6 แรมค่ำ 1 ก็แล้ว นาฬิกา 3 บาท เสด็จไปยังพระนครจันทบุรี คือ กรุงนาคนะหุตมหานครปฐมจรรณสมันตา
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับที่ 1 หน้า 3)

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำ‘แต่’ เป็นหน่วยเดียวกันหนึ่งหน่วย มีความหมายว่า *ขึ้นอยู่กับตามใจ* บริบทนี้ปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยอยุธยา ดังตัวอย่าง

- (7) แลณวัน 8 6 13 คำ หลวงเทพวรชุนกราบทูลพระกรรณาณลงฯ ว่าเมื่อลันเกล้าฯ จัสดจจ์เข้าไป อยู่ ถวายพระเพลิงนั้นแลพระที่อนึ่งจักรหวัคเห็นสมเด็จพระบรมศกอยู่แล้วจแต่งที่รับเสด็จฉณะพระชินงองโดย แล้วแต่จทรงพระกรรณาณจิงฯทรงฯสังแก่หลวงเทพว่าพระชินงองจักรหวัคนั้นสมเด็จพระบรมศกอยู่แล้ว
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 34 หน้า 108)

2. คำ ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายของกริยาหลัก กริยาหลักเรียงกัน หรือกริยาวลี และทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงการณลักษณะสมบูรณ์ ดังโครงสร้าง ‘กริยาหลัก / กริยาหลักเรียงกัน / กริยาวลี + แล้ว’ ดังตัวอย่าง

- (8) เมื่อเสร็จการอุปสมบทกรรมแล้ว พวกชาวลังกาที่มาพร้อมกันอยู่ ณ ที่นั้น มีพระเจ้าเกียรติศิริราชสิงหะเป็นประธานพากันสร้อยสาธุการ และให้ประโคมดุริยางค์ดนตรีและยิงปืนใหญ่เป็นสัญญาณให้ปรากฏ ความปีติปราโมทย์แก่ประชาชนชาวลังกา ว่าศาสนวงศ์ซึ่งได้เสื่อมสูญมาช้านาน ได้กลับตั้งหยั่งลงในลังกาทวีปแล้ว
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 20 หน้า 72)

3. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ‘แล้ว’ปรากฏต้นอนุพากย์และทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์เดี่ยว มี 2 ความหมาย ได้แก่ บอกเวลาภายหลัง และบอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง

- (9) ถ้าจะให้ความศุูนย์ เอาพระสร้งน้ำมันหอมเอาด้าย 11 เส้นชุปน้ำมันหอมและทำไส้เทียนตามถวยพระ แล้วพิชฐานตามความปรารธนาเถิด
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 24 หน้า 77)

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

- (10) ถ้าบุคคลผู้ใดแลเอาคนข้าพระสืบแปดคนอันพระกัลปนา พ.....ท่านไว้เป็นข้าพระอารามพระจุลามาณี ไปใช้สอยกิจราชการ.....ไปทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.....บุท.....จงไปตคนรทหมกใหม่ได้บาลได้ทุกขัณรินคร แล้วอย่าได้พบพระพุทธรพระธรรมพระสงฆ์จงทุกชาติเลย
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 14 หน้า 33)

คำ‘แล้ว’ปรากฏต้นอนุพากย์ร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็’ ‘จึง’ ‘แล’ โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ มี 2 ความหมาย ได้แก่ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง และ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์และแสดงความหมายบอกเวลาภายหลัง เช่น

- (11) กำป่นไปถึงอ่าวแหลมเคปออฟกูดโฮป ได้ทอดสมอในที่นั้น พักอยู่ 10 วัน แล้วก็ใช้ใบต่อไป
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 7 หน้า 21)
- (12) ในครั้งที่สุดทำยนั้นราชทูตถวยบังคมกัสมิระ ให้ยอคำพอกจตุกชายฉลองพระองค์ ทั้งสามครั้ง แล้วคลานถอยหลังออกมาห่างพระแท่น ถึงทำยเก้าอิมหาสังฆราชทั้ง 8 รูป แล้วอุปทูตตรีทูตก็ผลัดกันคลานเข้าไปทำเช่นราชทูตนั้นทุกคนแล้ว จึงคลานออกมาหมอบเรียงอยู่ตามลำดับ ตำแหน่งยศทูตานุทูตในกลางห้องพระโรงนั้น
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 7 หน้า 24)

นอกจากนี้ยังพบว่าในสมัยอยุธยา คำ‘แล้ว’สามารถปรากฏเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ บอกเวลาภายหลังร่วมกับคำ‘จึง’และปรากฏติดกัน แล้วตามด้วยนามวลีที่เป็นประธานของประโยค ซึ่งปรากฏใช้ในสมัยอยุธยาเป็นสมัยแรก ดังตัวอย่าง

- (13) ครั้งนั้นฝ่ายกรุงพระนครศรีอยุธยาออกเป็นพระราชไมตรี แลสมเด็จพระมหากระษัตริ์เจ้าทั้งสองฝ่าย เสด็จมาทำสัตยาธิษฐานหลังน้ำสิโนทกตำบลวัดพระเมรุ แล้วจึงพระเจ้าหงษาขอเอาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระรามศวรเจ้า แลช้างเผือก 4 ช้างไปเมืองหงษา
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 31 หน้า 99)

ในสมัยอยุธยา คำ‘แล้ว’ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์‘แล้ว’และทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์แบบสองความหมาย คือ แสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ เช่น

- (14) ครั้นถึงจนวนประทับเรือมท่าปราบ แล้วจึงฯ ทรงฯ สั่งให้เซ็นสมเด็จพระบรมศกขึ้นจากเรือพระที่นั่ง แล้วแลเรือพระที่นั่งซึ่งล้นเกล้าฯ ทรงมานั้น ถอยหลังลงไปประทับ ณ ขนานประจำทำพระราชวังหลวง (ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 34 หน้า 107)

4.1.3 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ในสมัยรัชกาลที่1-3

ในสมัยรัชกาลที่1-3 คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่ในประโยคได้ ดังนี้

1. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง‘ครั้น’ และทำหน้าที่เป็นคำกริยากรรมมีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ดังตัวอย่าง

- (15) ครั้นตรัสให้จัดสำรับ ขลุ่ยนำเพลง นายโรงยกสำรับหลวงตั้ง เต็มสำรับเอก หมั้นจกราบลูกขึ้นยืน ครั้นแล้วตั้งหมาก สนองพระโอบอุ้มขึ้นดอกไม้แก่พระราชกุมาร แลตั้งหมากมหาบ้ำเรือ (กฎหมายตราสามดวง กฎมณเฑียรบาล 166 หน้า 69)

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายกริยาวลีในลักษณะ ‘กริยาวลี + แล้ว’ โครงสร้างนี้เป็นโครงสร้างที่มีปัญหา เนื่องจากคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในตำแหน่งหลังกริยาวลี อาจจะเป็นกริยาคำที่ 2 ของกริยาหลักที่เรียงกัน หรือเป็นคำช่วยหลังกริยาก็ได้ เนื่องจากคำช่วยหลังกริยาก็สามารถปรากฏในตำแหน่งนี้ได้เช่นกัน เมื่อเกณฑ์ทางด้านวากยสัมพันธ์ไม่สามารถใช้วิเคราะห์เพื่อจำแนกหมวดคำกริยาและหมวดคำช่วยหลังกริยาในโครงสร้างนี้ออกจากกันได้ จึงใช้เกณฑ์ทางความหมายมาช่วยในการวิเคราะห์ คือใช้วิธีการทดสอบโดยใช้การแทนที่ด้วยคำที่มีความหมายพ้องกัน ในที่นี้คำกริยาที่มีความหมายพ้องกับคำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นกริยาในประโยค คือ กริยา‘เสร็จ’ ถ้าในบริบท

ใดที่สามารถนำกริยา‘เสร็จ’มาแทนที่คำว่า‘แล้ว’ได้ โดยที่ความหมายของหน่วยแก่นของกริยาวลี หรือความหมายของประโยคไม่เปลี่ยนแปลงก็จะจัดว่าเป็นกริยากรรม สมัยอยุธยาปรากฏโครงสร้าง ‘กริยาวลี + ให้ + แล้ว’ ดังตัวอย่าง

- (16) สมเด็จพระนารายณ์ทรงพระพุทธรูปเจ้าอยู่หัวมีพระราชโองการดำหรัสว่าถ้าอณาประชาราษฎร์มีคดีแก่กันด้วยประการใดใดให้มุขมนตรีลูกขุนผู้พิพากษาคดีจะนาพระราชารัฐ ให้แล้ว (กฎหมายตราสามดวง พระไอยการลักษณะรับฟ้อง 21 หน้า 197)

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นคำกริยาร่วมกับคำ‘แต่’มีความหมายว่า *ขึ้นอยู่กับ ตามใจ* ดังตัวอย่าง

- (17) ๆ ข้า ๆ กริมการจะเกาะ ขุนวิสุท นายสิงโต มาพิจารณา ว่ากลัว เกรงผิดแลชอบ จึงบอกสิ่งฟ้องกับตัวนายสัมบุญ ลังมา แล้วแต่จไปฎเกล้า (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 5 หน้า 25)

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นคำกริยา แล้วตามด้วยคำว่า‘ด้วย’ โดยอาจจะมีคำหลังกริยา‘ไป’ มาคั่นระหว่างคำ‘แล้ว’กับคำ‘ด้วย’ก็ได้ ดังนี้ ‘แล้ว + (ไป) + ด้วย’ คำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้ใช้ในความหมายว่า *เต็มไปด้วย* ดังตัวอย่าง

- (18) ขณะนั้นมีนางเทพธิดาองค์หนึ่งทรงนามชื่อทงษเทพีมาแต่จาดุมหาราชิกะกระทำกฤษดาพิมลทรงพาหุรัต ทัดดอกทับทิม ทรงอาภรณ์แล้วด้วยแก้วปัทมราช ภัทษาหารผลอุทุมพอร พระหัตขวา ทรงจักรพรหัตถ์ทร้ายทรงสังข์ เสด็จทรงเหนือหลังครุฑพาหน เปนมัคนายกนำอมระคะณาเทพยดาแสน โกฎิประชุมชวนกันมารับเสียรท้าวกระบิลมหาพรม อันใส่สุพรรณพาชนะประดิษฐานอยู่ในถ้ำคันทุลี ที่เขาไกรลาสแดนหิมวันตะประเทศนั้น (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 5 หน้า 26)

- (19) แลเรื่องราวในคำภีร์อินทภาษนี้ มีเนื้อความตามอธิบายอัน โบราณจารย์จินตนิพนธ์ไว้ว่า คั้งจะรู้ว่ามีทิพพิมานอันหนึ่งประดิษฐานอยู่ในชั้นจาดุมหาราชิกะเทวะ โลกย เปนอากาศวิมานแลวิมานนั้นแล้วไปด้วยทองประดับทิพรัตน์มียอดได้แลพัน งามไปด้วยบุษบกบันไบระกาแก้วแลมุขมาศบราลี (กฎหมายตราสามดวง หลักอินทภาษ 2 หน้า 21)

2. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายของ กริยาหลัก / กริยาหลักเรียงกัน / กริยาวลี ดังตัวอย่าง

- (20) ด้วยพระบริรักษ์ภูเบศร์ผู้เป็นพระยานครฯ เข้าไปเฝ้าทูลละอองแจ้งราชการ ณ กรุงฯ ให้กราบทูลพระกรุณาว่า พระกบตันพานิชได้ช่วยจัดซื้อปืนใหญ่ และจัดเรือมะเดาะพร้อมไปด้วยปืนใหญ่น้อย กระสุนดินประสิวเป็นเรือลำเลียงมาส่งกองทัพเมืองนครไปตีอ้ายพม่าเมืองกลาง แล้วพระกบตันพานิชจัดได้ปืนแฝด 7 ลำกล้อง บอก 1 หลู่ฝรั่งขนาด 1 ดินอรบ 8 ขวด ให้หลวงสุรินทามาตย์คุมเข้าไปทูลเกล้าฯ นั้น ได้นำเอาสิ่งของทั้งนี้ขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายแล้ว ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ซึ่งพระกบตันพานิชมิ้น้ำใจสวามิภักดิ์คิดถึงพระเดชพระคุณนั้นก็เป็นการชอบแก่พระกบตันพานิชอยู่ จึงทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชทานพระกบตันพานิช แพร่มังกรเล่นน้ำ 2 ม้วน แพร่กิน 2 ม้วน ผ้าปุม 2 ผืน ผ้าเชิงปุม 2 ผืน เนื้อไม้หนัก 10 ชั่ง (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 19)

3. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นคำเชื่อมอนุพากย์เดียวในตำแหน่งต้นอนุพากย์ บอกเวลาภายหลัง เช่น

- (21) ครั้นเสร็จ ... รับพระบรมโกศ แลพนักงานตั้งเครื่อง ... พระบรมศพ แล้วสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าจ้่งสั่งสั่งกรมการนิมนต์พระสงฆ์สวดปกรณ์ 1500 รูป ถวายผ้าขาวตราองค์ละพับแปดพับขาว 1500 พับ แล้วสั่งกรมการให้เชิญหีบพระอภิธรรมเามาตั้งที่พระ(สงฆ์)สวดทั้ง 2 เที่ยง (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 1 หน้า 22)

คำ‘แล้ว’ปรากฏนำหน้าอนุพากย์ที่ขึ้นต้นด้วยกาลวลีและกริยาวิเศษณ์ แล้วทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง เริ่มปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 เป็นสมัยแรก ดังตัวอย่าง

- (22) อนึ่งมีคดีเป็นฉกกันให้ถ้อยคำแก่เสนามนตรีสุภาภระลาการ ว่าตนทำผิดด้วยประการใดๆ แลขอให้เงินแลทรัพย์ทำขวันเป็นค่าฉกกันครั้งนี้ แล้วภายหลังมันกับถ้อยคินคำไม่รับเล่า แล
- ผิด }
มันข้างหนึ่งมีคำว่ารับ ชอบ } ต่อผู้มีชื่อคนนั้นๆ ให้มุขลูกขุนสืบสวนจงถ่องแท้ถ้าสมคำมันเป็นฉกรรจ์ ให้พิพากษาตามพระราชกฤษฎีกา 4

(กฎหมายตราสามดวง พระไอยการลักษณะรับฟ้อง 27 หน้า 200)

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 สามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆได้ 3 คำเช่นเดียวกับสมัยอยุธยา ได้แก่ ‘ก็’ ‘จึง’ ‘แล’ โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ คำ‘แล้ว’ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 ซึ่งปรากฏในโครงสร้างนี้มีความหมายเพิ่มขึ้นจาก 2 ความหมายในสมัยอยุธยา เป็น 4 ความหมาย แบ่งเป็น

ก) คำเชื่อมอนุพากย์ความหมายเดียว

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ
3. คำเชื่อมอนุพากย์แสดงผล

ข) คำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย ได้แก่ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา ดังตัวอย่าง

(23) ถึงมาทว่าฝ่ายโจทฝ่ายจำเลยก็ดี จะเป็นคนเข้าศึกผัดกันกับตนอยู่ในกาลก่อน ก็อย่าได้ปล่อยซึ่งจิตรให้ไต่ไปตามอำนาจโทษาคะติ ฟังดำเนินไปตามธรรมสาตราชราษาสตร แลตั้งจิตรไว้ในมัจฉะตุเบกขาให้แน่วแน่ แล้วจึงพิจารณาตัดสินเป็นท่ามกลาง อย่าให้ฝ่ายโจทฝ่ายจำเลยแพ้ชนะกันด้วยอำนาจโทษจิตรจงเวรแห่งตน

(กฎหมายตราสามดวง หลักอรรถาธิบาย 4 หน้า 25)

คำ‘แล้ว’แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ พบในบริบทที่ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา เช่น

(24) กรุงเวียงตนามคิดว่าเมืองเขมรแต่ก่อนมาเป็นข้าสองกรุงใหญ่ บัดนี้เมืองเขมรอ่อนวาย แล้วกรุงพระมหานครศรีอยุธยาทำการพระบรมศพแลมีการศึกด้วย กรุงเวียงตนามจะนิ่งดูมิได้ จึงให้เจ้าเมืองไซ่ง่อนยกกองทัพขึ้นไปรักษาเมืองเขมรให้ราบคาบ อย่าให้เขมรอ่อนวายกัน แวนแล้ววันกรุงเวียงตนาม จะได้อยู่ปรกติ เมืองเขมรจะได้พึ่งอยู่เย็นเป็นสุข แล้วกรุงพระมหานครศรีอยุธยากับกรุงเวียงตนาม สองพระนครจึงจะไม่มีมีความวิตก

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 63)

คำ‘แล้ว’แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกผล จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา ดังตัวอย่าง

- (25) บัดนี้เมืองเขมรรุ่งนวย แล้วกรุงพระมหานครศรีอยุธยาทำการพระบรมศพแลมีการศึกด้วย กรุงเวียงตนามจะนิ่งคูมิได้ จึงให้เจ้าเมืองไซ่ง่อนยกกองทัพขึ้นไปรักษาเมืองเขมรให้ราบคาบ อย่าให้เขมรรุ่งนวยกัน แวนแคว้นกรุงเวียงตนาม จะได้อยู่ปรกติ เมืองเขมรจะได้พึ่งอยู่เย็น เป็นสุข แล้วกรุงพระมหานครศรีอยุธยากับกรุงเวียงตนาม สองพระนครจึงจะไม่มี ความวิตก (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 63)

ส่วนคำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย คือแสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความควบคู่กัน จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์‘แล’ เช่นเดียวกับสมัยอยุธยา เช่น

- (26) เหตุตั้งนักปราชญ์ก่อดูประด้ายปรีชาญาณ ฟังเว็นเสียดซึ่งอะคติคะมะนะอันเรากล่าวมานี้แล้ว ฟังเลงแลดูซึ่งราชสาตรอันวินิจฉัยยมหาอำมาตย์แต่โบราณ ดำริะตรีตรองด้วยปรีชบาย แล้วแลตั้งไว้เปนบันทัดตสันความสืบๆมา โดยบริยายโวหารว่าผู้พิจารณาคติการแห่งหมู่ นิกรชนทั้งปวงนั้น เมื่อใจทจำเลยพร้อมกันแล้ว ให้กระลาการเอาพระธรรมสาตร อัน มะโนสารอำมาตย์นำมาแต่เขาจักรวาท มาส่องต่างแวน (กฎหมายตราสามดวง หลักอินทภาษ 6 หน้า 29)

4.1.4 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า ‘แล้ว’ ในสมัยรัชกาลที่ 4-5

คำ‘แล้ว’ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 พบว่าทำหน้าที่ในประโยค ดังนี้

1. คำ ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาในสมัยรัชกาลที่ 4-5 สามารถปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวใน ประโยค หรือปรากฏในกริยาเรียงก็ได้ มีความหมาย 3 ความหมาย ได้แก่ *เสร็จสิ้น* *ขึ้นอยู่กับ/ตามใจ* และ *เต็มไปด้วย*

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง ‘เมื่อ’ และ ‘จน’ และทำหน้าที่เป็น กริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* เช่นเดียวกับในสมัยสุโขทัย อยุธยา และรัชกาลที่ 1-3 ดังตัวอย่าง

- (27) เมื่อร้องหาของกินแต่สัก 16 นิमितได้มึนาว ครึ่งชั่วโมงได้น้ำปลา แต่น้ำตาลเลยไม่ได้
จนแล้ว เพราะไม่มีใครรู้ว่าอยู่แห่งใด

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 6 หน้า 35)

คำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกัน‘ก็’ แล้วตามด้วยคำว่า
‘กัน’ โดยคำ‘แล้ว’จะทำหน้าที่เป็นกริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* เช่น

- (28) การที่เป็นดังนี้เพราะไม่มีใครรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวเอง ไม่ใช่จะเป็นเพราะไม่เอื้อเฟื้อ
ของทุกอย่างเดียว เป็นเพราะความเขลาอย่างหนึ่ง ความกลัวผู้ที่มีมือไม่พายเอาตีนราน้ำ
อย่างหนึ่ง เพราะคอเวอนเมนต์ต่างประเทศไม่เห็นเราเป็นสำคัญที่จะต้องโต้ตอบ หนึ่งๆ
เสียก็แล้วกันอีกอย่างหนึ่ง

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 52 หน้า 250)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม relative pronoun ‘ที่’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยา
กรรมที่ตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม แล้วอาจตามด้วยคำหลังกริยา ‘ไป’ หรือ ‘มา’ ก็ได้ มี
ความหมายว่า *ผ่าน* หรือ *จบ* ดังตัวอย่าง

- (29) แกต้องการจีระอยากจะให้มาที่เมืองฝรั่งเศสบ้าง เพราะเขาไปรัสเซีย ฉันรับจะหากนให้
เรียนที่ฝรั่งเศส และพูดถึงลูกคนโตอย่างดี แล้วนำเจ้านายข้าราชการมาพบและไปเลี้ยง
น้ำชาที่เมีย เมียกับลูกสาวนั้นหน้าเหลือสติกำลัง กลับมาเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวแล้วขึ้นรถ
ไปเยี่ยมมองซิเออมลิน ซึ่งเป็นหัวหน้าเสนาคดี เพียงส่งก๊าดเท่านั้น การที่~~แล้ว~~ไปนี้เป็น
แต่เริ่มต้นยังเรื่องที่จะได้ปรึกษากันมีอีกต่อไป

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 56 หน้า 257)

คำ‘แล้ว’ ปรากฏเป็นคำกริยาร่วมกับกริยา‘เสร็จ’ มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ในโครงสร้าง
‘กริยาหลัก / กริยาวลี + (ไม่) + แล้ว + (เสร็จ)’ ดังตัวอย่าง

- (30) วันนี้ค่อยพินเมาคลื่น เขียนหมุฉบับของฉันทที่ยังค้างอยู่เป็นอันแล้วเสร็จ

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 8 หน้า 48)

คำ‘แล้ว’ที่ไม่ได้ปรากฏเป็นกริยาร่วมกับกริยา‘เสร็จ’นั้น จะปรากฏหลังคำบอกปฏิเสธ‘ไม่’ จึงจะทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยคได้ ดังตัวอย่าง

(31) ที่พบกันวันนี้ก็วันสั่งให้มาบอกเรื่องรูปที่จะให้ฉันยังไม่แล้ว เห็นจะถ่ายใหม่ทั้งสอง
พระองค์ (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 27 หน้า 111)

(32) เรือเดินตั้งแต่เข้ามาจนค่านี ไม่เห็นเกาะเห็นฝั่งเลย มากกลางดิ่งเหมือนครวไปเกาะกง
แต่ทะเลเรียบเปนแม่น้ำทีเดียว กระนั้นดิกลงมาไม่แล้วเลยจนต้องวางยานั้น
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 1 หน้า 2)

คำ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับคำ‘แต่’เป็นหน่วยเดียวกันหนึ่งหน่วย มีความหมายว่า *ขึ้นอยู่กับ*
หรือ *ตามใจ* ดังตัวอย่าง

(33) หนังสือทั้งหลายเหล่านี้ จะทรงเห็นควรลงพิมพ์ฉบับใดๆทั้งสิ้นก็แล้วแต่จะโปรด ไม่เป็น
ที่ขัดขวางอันใด หม่อมฉันมาครั้งนี้มีความสุขสบายดีทั่วกันแต่เวลาที่ขึ้นเกาะลังกานั้น อยู่
ข้างหนึ่งจเหนื่อยเป็นอันมาก
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 6 หน้า 39)

คำ‘แล้ว’ปรากฏนำหน้าบุพบทวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำ‘ด้วย’ และทำหน้าที่เป็นคำกริยากรรมใน
ประโยค หมายถึง *เต็มไปด้วย* คำ‘แล้ว’สามารถปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนามและคำว่า
‘ล้วน’ได้ ลักษณะนี้ปรากฏใช้ 2 สมัย คือสมัยรัชกาลที่ 1-3 พบคำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อม
อนุพากย์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4-5 พบคำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำว่า‘ล้วน’ เช่น

(34) ในวัดนี้ที่เปนสำคัญอย่างยิ่งก็รูปพระพิมพ์ ทำเป็นกรอบกระจกสักเท่ารูปทูตเฝ้าในพระ
ที่นั่งจักรี แต่ล้วนแล้วด้วยทองคำ ประดับพลอยต่างๆมีทับทิมเป็นต้น
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 74)

2. คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยกริยา และทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา
บอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

- (35) ผู้ครองฝ่ายไทยก็อยากจะใคร่ไปไม่ตรีกับขวนเสีย ถูกคำวานิชจะได้ค้าขายโดยสะดวก แต่ถ้ายวนพุดจายกตัวขึ้นสูงแล้ว จะอ่อนน้อมยอมตามนั้นไม่ได้

(ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 10)

3. คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์เดี่ยว แสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง และคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง

- (36) จีนชี้ว่าได้มาเท่านี้อายเงินผู้ร้ายไม่เชื่อเงินจึงเอาบาญชีออกมาคิดให้ดู แล้วอายเงินผู้ร้าย บอกกับจีนชี้ว่าเรื่องของอายเงินผู้ร้ายใหญ่ยาว 9 วาบ้าง 10 วาบ้าง มีปืนใหญ่น้อย กระสุนดินดำเครื่องศาสตราวุธพร้อมทุกสิ่ง แล้วก็ปล่อยเงินชีไป ๕๖

(ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 73)

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

- (37) ลครนี้เปลื้องพระราชทรัพย์มิใช่เล่น เพราะเขาเลิกกันแล้ว ต้องไปหาใหม่ คนถึง 400 เสียเงินเกือบ 2,000 ปอนด์ เล่นเขาเรียกว่าบาเลต์ คือ มีแต่ผู้หญิงบ้างผู้ชายบ้าง ออกมาฟ้อนรำไม่มีร้องหรือเจรจา เขาล้อกันว่าผู้หญิงสวยไม่มีจะดียิ่งกว่านี้ เรื่องนั้นโคมเปนแจ้กรบกับยี่ปุ่น แล้วมีรำลครอย่างไทยด้วย

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 30 หน้า 120)

นอกจากนี้ คำ‘แล้ว’ปรากฏนำหน้าอนุพากย์ที่ขึ้นต้นด้วยคำถาม เช่น ‘อย่างไร’ ‘ทำไม’ ‘ใคร’ ‘เมื่อไร’ ‘อะไร’ เป็นต้น ลักษณะนี้ปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 และใช้เรื่อยมาถึงสมัยปัจจุบัน คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความได้เพียงแบบเดียว ดังตัวอย่าง

- (38) แม่เล็กคงอยากรู้เต็มทีว่าเรื่องตุ๊กเด่านั้น แล้วอย่างไรต่อไป

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 2 หน้า 11)

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ ได้แก่ ‘ก็’ ‘จึง’ ‘แล’ ‘เลย’ ในตำแหน่งต้นประโยคเชื่อม โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ และแสดงความหมายทางไวยากรณ์เพื่อเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้จัดเป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ มีความหมาย 4 ความหมาย แบ่งเป็น

ก) คำเชื่อมอนุพากย์ความหมายเดียว

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

ข) คำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย ได้แก่

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและบอกผล
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ ดังตัวอย่าง

- (39) เวลาประมาณ 4 ทุ่ม พวกสวิตของเจ้านายแลเหตุพิเศษได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทานเจ้านายนำเอาเข้าไปก่อน แล้วก็ไปยื่นคอยทูลชานชื่อพวกสวิตของตัว การใหญ่นานกว่าจะหมด ช่างนำดูจริงๆ (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 31 หน้า 122)

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ดังตัวอย่าง

- (40) คำซึ่งว่าดังนี้ก็ไม่ชอบเลย เพราะเงินนอกหางว่าวไม่ได้ยื่นให้เจ้าพนักงานรู้เห็น ไม่ได้กราบทูลในหลวงนั้นแลไม่ได้มีจำนวนในตราตั้ง แล้วก็ชื่อว่าให้กันเองตามใจไม่ชื่อว่าเงินขึ้นเลย (ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 60)

คำ‘แล้ว’เป็นคำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย คือแสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ ปรากฏหน้าอนุพากย์ร่วมกับคำ‘แล’ ดังตัวอย่าง

- (41) มีพระบรมราชโองการให้ประกาศ แก่ท่านทั้งปวงทั้งผู้ดีแลไพร่ ในพระบรมมหาราชวังว่าใครๆจะช่วยคนแลให้กู้ยืม อย่าให้เชื่อกันที่มาหาเงินง่ายๆ แลแล้วช่วยเลื่อนลอย ให้มีนัยประกันมั่นคง (ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 95)

นอกจากนี้คำ‘แล้ว’ยังปรากฏหน้าอนุพากย์ร่วมกับคำว่า‘เลย’ แล้วตามด้วยกริยาวิเศษณ์ ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและบอกผลควบคู่กัน ลักษณะเช่นนี้เริ่มปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นครั้งแรก ดังตัวอย่าง

- (42) ขอให้คิดดูวันนี้ที่เรียกว่าเป็นวันที่ค่อยว่าง เขาปลุก 3 โมงเช้าถึงปากอ่าว ขึ้นไปยืนบน ตะพานจน 4 โมงครึ่งแต่งเต็มยศรับปริญญ์ มหมัดอาลีขึ้นบกมาด้วยกันกินเข้าด้วยกันที่วัง เมืองอาเล็กแซนเดรีย แล้วเลยมารดไฟจนถึงไกรโบาย 5 โมง รับแห่กันมา

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 59 หน้า 194)

4. คำ‘แล้ว’ที่เป็นวลีตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์

คำ‘แล้ว’ปรากฏใช้เป็นวลีตายตัว ‘...แล้ว...เล่า’ และทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ โดยคำที่สามารถปรากฏนำหน้าคำ ‘...แล้ว...เล่า’ พบว่ามีหมวดคำเดียว คือหมวดคำกริยา โดยคำ‘แล้ว’ ปรากฏใช้ใน ‘กริยาหลัก + แล้ว + กริยาหลัก + เล่า’ นี้ ใช้ขยายความหมายของคำกริยานั้นว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นหลายครั้งซ้ำๆกับเหตุการณ์เดิม วลีตายตัวนี้ปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 4-5 และใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (43) หมอได้ตรวจแล้วบอกว่าไม่ต้องวิตกอันใดหน้อยก็หาย คาดฟ้าเรือนี่โทรมพอใช้ ตั้งแต่มาในห้องแถบข้างท้ายน้ำนองรำไป พาโลกันเพราะถึงอาบน้ำ แก่แล้วแก่เล่าจนต้องหยุดไม่กรอกน้ำ แต่น้ำก็นองเสมอ

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 8 หน้า 46)

4.1.5 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ ในสมัยรัชกาลที่ 6-8

คำ‘แล้ว’ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 พบว่า ทำหน้าที่ในประโยค ดังนี้

1. คำ ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาในสมัยรัชกาลที่ 6-8 สามารถปรากฏเป็นกริยาเดียวในประโยค หรือปรากฏในโครงสร้างวลีกริยาเรียงก็ได้

คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นกริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* ดังตัวอย่าง

- (44) ด้วยปีนี้มี การเปลี่ยนแปลง เขาคัดแต่เปรียญ 9 ประโยคมาจน 6 ประโยคเข้าไปรับต่อ พระหัตถ์ รวมเบ็ดเสร็จ 25 องค์ประเดี้ยวเดียวก็แล้ว (สาส์นสมเด็จพระ เล่ม 4 หน้า 39)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง‘ก็’ แล้วตามด้วยคำ‘กัน’ ทำหน้าที่ เป็นคำกริยากรรม มีความหมายว่า *เสร็จสิ้น* หรือ *จบ* ดังตัวอย่าง

- (45) พอบ่ายราว 5 โมงก็ถึงเกาะอ่าวนาง ได้เสด็จขึ้นไปที่หาด ทรายละเอียดและสะอาดดี มี ถ้ำอยู่ริมหาดถ้ำหนึ่ง แต่ได้ดูดีมาเสียแล้ว ที่นี้ก็จัดไปเป็นธรรมดา ซึ่งตกลงเป็นจุด เมืองเล่นที่หาด จนเย็นลงสงบน้ำทะเล ผู้ตามเสด็จก็ลงอาบกันอยู่ข้างจะสนุก จากลับ คลื่นอยู่ข้างจัด เพราะเป็นเวลาน้ำขึ้น แต่คลื่นได้น้ำไม่มี เพราะฉะนั้นพอขึ้นเรือใหญ่ แล้วก็แล้วกัน (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 7 หน้า 130)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม‘ที่’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยากรรมที่ตามหลัง คำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม‘ที่’ รวมเป็น ‘ที่แล้ว’ และอาจมีคำว่า ‘มา’ ตามมาหรือไม่ก็ได้ มีความหมายว่า *ผ่านพ้น* หรือ *จบ* ดังตัวอย่าง

- (46) เขามีเรืออยู่บัดนี้ 3 ลำ แต่ยังเสียอยู่ลำหนึ่ง คงใช้ได้อยู่ 2 ลำ แต่ถึงกระนั้นยังได้เนื้อแร่มากมายนักหนา ภายในสามวันที่แล้วมานี้ ได้เนื้อแร่ 8 ตัน ซึ่งเป็นอย่างประหลาด นำชมความอดสาของเขา ที่พยายามขุดแร่ขึ้นมาจากพื้นทะเล ที่ตรงที่เรือซึ่งเสด็จไปทอดพระเนตรขุดอยู่นั้น เดิมพระพิไสยได้ขุดอยู่ แต่ต้องเลิกไป เพราะเปลืองโสหุ้ยมากนัก ต้องใช้เกลือกว่าพัน (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 112)

คำ‘แล้ว’ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยกริยา หรืออาจปรากฏกับคำ‘เสร็จ’ รวมเป็นกริยา‘แล้วเสร็จ’ ดังโครงสร้าง ‘กริยาวลี/กริยาหลักเรียงกัน + (ไม่) + แล้ว + (เสร็จ)’ บางครั้งพบว่ากริยานี้ อาจปรากฏใช้เป็นกริยากรรมเดียวในประโยคได้ แต่จะพบน้อยกว่ากริยา‘แล้วเสร็จ’ที่ปรากฏในกริยาวลี ดังตัวอย่าง

- (47) พอได้แสงอรุณก็ตั้งพิธีทำขวัญเสา แล้วลงมือปลุกเรือนหอแล้วเสร็จในวันนั้น (สาส์นสมเด็จพระ เล่ม 8 หน้า 36)

ถ้าคำ‘แล้ว’ไม่ปรากฏเป็นกริยาร่วมกับกริยา‘เสร็จ’ ก็จะต้องปรากฏหลังคำบอกปฏิเสธ‘ไม่’ จึงจะทำหน้าที่เป็นคำกริยาได้ ดังตัวอย่าง

(48) ตอนนี่ยังไปไม่ได้เพราะตะพานยังทำไม่แล้ว

(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 92)

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำ‘แต่’ มีความหมายว่า *ขึ้นอยู่กับ ตามใจ* ดังตัวอย่าง

(49) หม่อมฉันคิดถึงหญิงงาม นึกอยากจะชวนให้ออกมาดูแล อาจจะมาและกลับไปด้วยกัน กับหญิงมารยาตร์ได้ง่ายๆ ที่คิดถึงหญิงงามก็เห็นจะเกิดแต่คิดถึงพระองค์ท่านนั่นเอง แต่ทางโน้นจะขัดข้องอย่างไรบ้างหม่อมฉันทราบไม่ได้ แล้วแต่พระหฤทัย ถ้าหญิงงามมาอยู่ด้วยแม้เพียงสักสองสามวัน คณะศิษย์จะชื่นชมยินดีกันทั่วหน้า

(สาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 หน้า 13)

2. คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายของกริยาลีหรือกริยาหลักที่เรียงกัน และทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

(50) ตามปกติเรือนนั้นก็ปักเสามุงหลังคาเหมือนกันหมด แต่การใส่ฝ้านั้นทำกันอยู่ 2 อย่าง

หวังว่า คงจะได้ทอดพระเนตรมาทั้งสองอย่างแล้ว (สาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 หน้า 84)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ และนามวลี แล้วมีอนุพากย์อีกอนุพากย์หนึ่งตามมา ดังโครงสร้าง ‘คำเชื่อมอนุพากย์ + นามวลี + แล้ว + อนุพากย์’ เป็นโครงสร้างใหม่ที่ปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เมื่อพิจารณาทั้งในด้านตำแหน่งและความหมายของอนุพากย์ทั้ง 2 อนุพากย์ในโครงสร้างประโยคผสมนี้แล้ว พบว่าในอนุพากย์ที่มีคำ‘แล้ว’ปรากฏอยู่มีการละคำกริยาของประโยคไป คำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้น่าจะทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาของกริยาหลักที่ละไปมากกว่าจะทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลักของประโยค นอกจากนี้ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือมีลักษณะของการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากเดิมอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(51) นอกจากเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว ก็ยังมีเหลือที่สงสัยอยู่อย่างเดียวกับพระศพเหตุใด

จึงฝังบ้างเผาบ้าง

(สาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 หน้า 46)

ตัวอย่าง(51) หากแปลอนุพากย์ ‘นอกจากเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว’ ให้สมบูรณ์จะได้เป็น ‘นอกจากสงสัยเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว’ กริยาหลักที่ละไปคือกริยา ‘สงสัย’ และมีคำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงการณลักษณะ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าโครงสร้างนี้แสดงให้เห็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่กล่าวถึงแล้ว คือการสงสัยเกี่ยวกับเรื่องพระราชวังและเมือง มาเป็นการให้ข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นว่ายังมีอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสงสัย คือเรื่องเหตุผลของการฝังและเผาพระศพ โครงสร้างนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำ ‘แล้ว’ ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเพิ่งปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เป็นช่วงแรก นอกจากนี้หากพิจารณาในอีกมุมมองหนึ่งที่ไม่ใช่การละกริยา ก็สามารถวิเคราะห์ได้ว่าคำ ‘แล้ว’ ในโครงสร้างนี้อาจจะใช้ประกอบกับนามวลี โดยไม่มีการละกริยา เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่กล่าวก่อนเพื่อจะนำไปสู่ข้อมูลใหม่ที่จะกล่าวต่อไป ดังตัวอย่าง(51) คำ ‘แล้ว’ ใช้ประกอบนามวลี ‘เรื่องพระราชวังและเมือง’ และแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงข้อมูลเก่าคือ ‘เรื่องพระราชวังและเมือง’ เพื่อนำไปสู่สิ่งที่จะพูดคือ ‘การฝังพระศพ’

3. คำ ‘แล้ว’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุพากย์เดี่ยว แสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและคำเชื่อมอนุพากย์เชื่อมความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง

(52) พรุ่งนี้วันที่ 26 จะกลับสงขลา แล้ววันที่ 28 จะลงเรือกลับกรุงเทพฯ

(สาส์นสมเด็จ เล่ม 5 หน้า 45)

ตัวอย่าง คำเชื่อมบอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

(53) ผู้แต่งตั้งใจจะกล่าวถึงเมืองแก้วให้วิจิตรน่าฟังใจ มีกำแพงแก้วมีปราสาทมีสวนพรรณมาถึงสวนมี ‘ดตถนิจ พลารุกษา’ ‘มยุร โกญจา’ ‘โกกิลา’ เหมือนในภณยักษ์ แล้วมีกล่าวถึงกระดิ่งใบโพธิ์ เมื่อต้องลมก็บรรเลงศัพทที่วังเวงใจด้วยหนังสือที่น่าอ่านจับใจ

(สาส์นสมเด็จ เล่ม 9 หน้า 23)

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็’ ‘จึง’ ‘แล’ ‘เลย’ ในตำแหน่งต้นอนุพากย์ โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ และแสดงความหมายทางไวยากรณ์เพื่อเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน แสดงความหมาย 4 ความหมาย แบ่งเป็น

ก) คำเชื่อมอนุพากย์ความหมายเดียว ได้แก่

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้ายตามกันหรือเพิ่มความ

ข) คำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย ได้แก่

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและบอกผล
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ ดังตัวอย่าง

- (54) ความนี้ตรงกันกับวิชาก่อนประวัติศาสตร์ด้วยค้นพบหลักฐานว่ามีโลกขึ้นก่อน แล้วจึงมีสัตว์และพรรณพฤกษ แลที่สุดจึงมีมนุษย์ (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เล่ม 6 หน้า 24)

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้ายตามกันหรือเพิ่มความ จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ ดังตัวอย่าง

- (55) สมเด็จพระพันวัสสาฯ ทรงคิดแล้วเปนเสียเงินน้อยกว่าที่จะเสด็จประพาสอย่างอื่นทุกอย่าง แล้วก็ได้อากาศทะเลบำรุงพระองค์ตลอดเวลาด้วย (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เล่ม 9 หน้า 63)

คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์สองความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความควบคู่กัน จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์‘แล’ เช่นเดียวกับข้อมูลตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังตัวอย่าง

- (56) ตรวจหนังสือเรื่องพระอภัย มีญาณหยั่งเห็นความขึ้นอย่างหนึ่ง ที่สุนทรภู่เขียนชื่อพระยโสภา ว่า เหวาโห นั้น ไม่ใช่เพราะฟังไม่ทันได้ศัพท์ แล้วแลจับเอามากระเดียด (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เล่ม 2 หน้า 42)

คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์สองความหมายบอกเวลาภายหลังและบอกผลควบคู่กัน จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์‘เลย’ เช่นเดียวกันในสมัยรัชกาลที่ 4-5

- (57) ข้าราชการที่มุ่งฝามาทำงานเวลานี้ก็มุ่งแต่สีน้ำเงินและสีกรมท่าเป็นการที่ตั้งใจเคารพต่อราชการอยู่แล้ว ทำให้สับสนใจว่าคำสีกรมท่ายังดำรงมาจนถึงบัดนี้ได้ผู้พูดจะรู้หรือไม่ว่าแต่ก่อนมีสีมหาดไทยสีกลาโหมอีก แล้วเวลานี้ก็มีสีอะไรบ้างก็นึกได้ว่ามีสีมหาดไทย สีกลาโหม สีกรมท่า สีมหาดเล็ก กับสีเจ้า (สาส์นสมเด็จ เล่ม 5 หน้า 58)

นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เป็นช่วงแรกที่คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ร่วมกับคำ‘จึงเลย’ และปรากฏว่ามีใช้เพียงสมัยเดียวเท่านั้น ดังตัวอย่าง

- (58) อังกฤษฟังว่าสำเนียงคล้ายๆ ชื่อเกาะลังกาซึ่งฝรั่งเศสเรียกว่า ‘เซลัง’ อังกฤษเรียกอยู่ว่า ‘เซลอน’ แล้วจึงเลยเหยียด ‘สะลัง’ ลงเป็น ‘เซลอน’ เสียด้วย เกาะกลางนี้จึงกลายเป็น ‘ยังก์เซลอน’ไปได้ (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 99)

ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เป็นสมัยแรกที่คำ‘แล้ว’สามารถปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ เช่น ‘แต่’ และทำหน้าที่เป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ แสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความที่แสดงความขัดแย้ง

- (59) การพลาดหลังเรื่องรับแขกคิดจะเล่าถวายมาเหมือนกัน แต่แล้วระงับเสียด้วยเห็นเปนเรื่องเล็กน้อย (สาส์นสมเด็จ เล่ม 4 หน้า 35)

4. คำ ‘แล้ว’ที่เป็นวลีตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์

วลีตายตัว ‘รู้แล้วรู้รอด’ ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ หมายถึง จบสิ้น หมดปัญหา สิ้นสุด ปรากฏใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6-8 ดังตัวอย่าง

- (60) ผมเห็นว่าที่ไทยและฝรั่งรู้สึกรู้สึอย่างไรในส่วนคนครึ่งชาติ ก็ดูเหมือนจะรู้สึกคล้ายๆกันในส่วนเรื่อน ที่เป็นฝรั่งก็ไม่ใช่ไทยก็ไม่เชิง เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าที่ว่าการชั่วคราวของเมืองชุมพรนี้ ทำเป็นโรงนาเสียรู้แล้วรู้รอดไป

(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 1 หน้า 18)

คำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้ายตามกัน‘ก็’ แล้วตามด้วยคำ‘ว่า’ เป็น ‘ก็แล้วกัน’ และใช้เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มีความหมายแสดงการสรุปผลเพื่อเน้นย้ำสิ่งที่กล่าวมาข้างหน้า และหวังว่าเหตุการณ์นั้นจะเป็นอย่างที่พูด เช่น

- (61) นี่ก็พอจะอวดได้แล้วว่าราษฎรในแดนอังกฤษต้องมาเล่าเรียนในเมืองไทย เคยได้ยินแต่ไทยไปเรียนที่เมืองอังกฤษ นี่กลับตรงกันข้ามเสียบ้างก็ดี แต่ถ้าจะอวดอย่าขยายขึ้นว่าคนในแดนอังกฤษจังหวัดไหนก็แล้วกัน เป็นแต่ทำขริ่มๆ iva ว่า แดนอังกฤษเท่านั้น
(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 2 หน้า 30)

ในตัวอย่าง(61)วลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’ ไม่ได้แสดงความหมายว่าเป็นการสิ้นสุดเหตุการณ์นั้นจริงๆ เพียงแต่เป็นพูดคาดคะเนถึงเวลาในท้ายที่สุดของสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น คำ‘แล้ว’ในวลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’ที่ปรากฏในสมัยนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำ‘แล้ว’ว่า ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยปรากฏใช้เป็นคำกริยากรรมที่มีตำแหน่งอยู่หลังคำเชื่อมอนุพากย์‘ก็’แล้วตามด้วยคำ‘กัน’ ดังที่ปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 และ 6-8 มาเป็นส่วนหนึ่งของวลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’ และทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ ทำให้ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 คำ‘แล้ว’ มีทั้งโครงสร้าง‘ก็แล้วกัน’ ซึ่งเป็นคำกริยา และโครงสร้าง‘ก็แล้วกัน’ ที่เป็นส่วนหนึ่งของวลิตายตัวที่เป็นกริยาวิเศษณ์ปรากฏใช้ควบคู่กันทั้ง 2 โครงสร้าง

5. คำ‘แล้ว’ที่เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นวลิตายตัว‘ล้วนแล้วไปด้วย’ และทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยค หมายถึง *เต็มไปด้วย* ซึ่งปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เป็นสมัยแรก และแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำ‘แล้ว’ จากที่เคยปรากฏใช้เป็นคำกริยา และมีตำแหน่งตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์ หรือนามวลิตก็ได้ มาเป็นสามารถปรากฏหลังคำว่า ‘ล้วน’ ได้คำเดียว รวมทั้งจะต้องมี‘ไปด้วย’ปรากฏร่วมเป็นหน่วยเดียวกันเสมอ และทำหน้าที่เป็นวลิตายตัวที่เป็นคำกริยา ดังตัวอย่าง

- (62) เครื่องใช้ในที่สรงนั้นใช้เครื่องไทยล้วน ใช้ระหัดแทนสูบ ส่วนท่อล้วนแล้วไปด้วยลำไม้ไผ่
(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 2 หน้า 22)

4.1.6 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำว่า‘แล้ว’ ในสมัยปัจจุบัน

คำ‘แล้ว’ในสมัยปัจจุบัน ทำหน้าที่ในประโยคได้ดังนี้

1. คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาในปัจจุบันมีความหมาย 3 ความหมาย ได้แก่ *เสร็จสิ้น* *ขึ้นอยู่กับ/ตามใจ* และ *เต็มไปด้วย* ดังนี้

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยา‘เสร็จ’ รวมเป็นกริยา‘แล้วเสร็จ’ โดยจะปรากฏเป็นกริยาอกรรมเดียวในประโยค หรือปรากฏตามหลังกริยาลีหรือกริยาหลักเรียงกัน ดังโครงสร้าง ‘กริยาลี / กริยาหลักเรียงกัน + (ไม่) + แล้ว + เสร็จ’ ดังตัวอย่าง

(63) โครงการนี้ได้รับความเห็นชอบจากสำนักพระราชวังแล้ว และจะเริ่มดำเนินการ ในวันที่ 10 เมษายนนี้ คาดว่าจะแล้วเสร็จก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคมนี้ เมื่อแล้วเสร็จ ประชาชนที่ไปวิ่งออกกำลังกายจะไม่กระทบกับแปลงดอกไม้แต่อย่างใด (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

(64) เชียงรายจึงได้รับการบูรณะขึ้นใหม่ ได้สร้างกำแพงเมืองใหม่แล้วเสร็จในปี 2400 และเสร็จสิ้นบริบูรณ์ในปี.... (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

(65) โครงการดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จในปัจจุบัน คาดว่าคงต้องใช้เวลาก่อสร้างต่ออีกหลายปี (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

ตัวอย่าง(63) คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับกริยา‘เสร็จ’และเป็นกริยาเดี่ยวของประโยค ตัวอย่าง(64)แสดงให้เห็นคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏร่วมกับกริยา‘เสร็จ’ และปรากฏตามหลังกริยา‘สร้าง’ ซึ่งเป็นกริยาหลักของประโยคอีกตัวหนึ่ง ตัวอย่าง(65)คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำบอกปฏิเสธ‘ไม่’ และใช้ เป็นกริยาร่วมกับกริยา‘เสร็จ’ได้

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำ‘แต่’ เป็นหน่วยเดียวกันหนึ่งหน่วยจึงจะแสดงความหมายในประโยคได้ มีความหมายว่า *ขึ้นอยู่กับ* *ตามใจ* ดังตัวอย่าง

- (66) เรื่องนี้คนดูสามารถคิดได้หลายแง่มุม ขึ้นอยู่กับว่าคุณจะไปตีความ ซึ่งแล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน แต่ที่แน่ๆเรื่องนี้ยากสำหรับคนทำ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

2. คำ ‘แล้ว’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยกริยา ไม่ว่าจะ เป็นกริยาวลี หรือ กริยาหลักเรียงกัน ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

- (67) เขาเล่าว่าตอนนี้หมู่บ้านของเขาไม่มีใครจับลูกนกเงือกไปขายแล้ว เพราะเขาขอร้องชาวบ้านไว้ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์และนามวลี แล้วยังมีอนุพากย์อีกอนุพากย์หนึ่งตามมา ดังโครงสร้าง ‘คำเชื่อม + นามวลี + แล้ว + อนุพากย์’ เมื่อพิจารณาทั้งในด้านตำแหน่งและความหมายของอนุพากย์ทั้ง 2 อนุพากย์ในโครงสร้างประโยคผสมนี้แล้ว พบว่าในอนุพากย์ที่มีคำ‘แล้ว’ปรากฏอยู่มีการละคำกริยาของประโยคไป คำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้น่าจะทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาของกริยาหลักที่ละไปมากกว่าจะทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลักของประโยค นอกจากนี้พบว่ามีคำเชื่อมอนุพากย์ที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้มีเพียง 4 คำเท่านั้น คือ ‘แม่นัน’ ‘นอกจาก’ ‘ยิ่ง’ และ ‘สำหรับ’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (68) ที่บ้านตำบลมหาวันย์ เมืองปากน้ำ นอกจากเด็กรุ่นประยูรและน้องๆแล้ว ยังมีผู้ใหญ่อยู่กันอีกหลายคนหลายชั้น ทั้งปู่ ย่า พ่อ แม่ กับป้าๆที่ยังไม่ได้แต่งงาน (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

การที่โครงสร้างนี้มีการละกริยาในอนุพากย์ดังกล่าว น่าจะเกิดจากลักษณะการเขียนที่ต้อง การให้มีรูปประโยคที่หลากหลายขึ้น นอกจากจะมีประโยคสมบูรณ์ที่มีหน่วยของประโยคครบทุกหน่วยแล้ว ก็สามารถมีประโยคที่มีการละหน่วยบางหน่วยในประโยคไปได้ เช่น ในโครงสร้างนี้ที่กริยาของอนุพากย์แรกกับอนุพากย์หลังในประโยคผสมเป็นตัวเดียวกัน คือ กริยา ‘มี...อยู่’ ทำให้เกิดการละกริยาของอนุพากย์แรก และคงกริยาของอนุพากย์หลังไว้ จากลักษณะเช่นนี้ทำให้คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏหลังคำนามในโครงสร้างนี้ ปรากฏตำแหน่งเดียวกับคำ‘แล้ว’ที่เป็นคำกริยา ทั้งๆที่คำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้จัดเป็นคำช่วยหลังกริยาของกริยาที่ละไป นอกจากนี้โครงสร้างข้างต้นยังแสดงให้เห็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่กล่าวถึงแล้ว คือที่บ้านตำบล

มหาวิทยาลัยมีเด็กๆ รุ่นประจวบและน้องๆ อยู่กันหลายคน มาเป็นการให้ข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมขึ้นว่า ยังมีผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า พ่อ แม่ และป้า อยู่ที่บ้านนี้อีกด้วย

3. คำ ‘แล้ว’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

คำ ‘แล้ว’ ปรากฏต้นอนุพากย์ ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ แสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือ เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง และ คำเชื่อมอนุพากย์เชื่อมความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง

(69) ลูกตายก่อน แล้วแม่ตายทีหลัง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

ตัวอย่าง คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

(70) ถ้าหากมีใครจับลูกของเธอไปขายทุกครั้งที่มีลูก แล้วเธอจะมีลูกไว้สืบสกุลใหม่ นกเงือกก็เหมือนกัน (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็’ ‘จึง’ ‘เลย’ ‘ถึง’ ในตำแหน่งต้นอนุพากย์ โดยอาจปรากฏติดกัน หรือห่างกันก็ได้ คำ ‘แล้ว’ ที่ปรากฏในโครงสร้าง นี้จัดเป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์ มีความหมาย 4 ความหมาย แบ่งเป็น

ก) คำเชื่อมอนุพากย์ความหมายเดียว

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ

ข) คำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย ได้แก่ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

1. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและบอกผล
2. คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ

คำ ‘แล้ว’ ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ ดังตัวอย่าง

- (71) วิธีการทำเริ่มด้วยการบดด้วยไม้บดแป้งที่ทำจากปล้องไม้ไผ่สั้นๆ จากนั้นคลึงแผ่แป้งจนได้ขนาดเท่ากับก้นขันลงหิน แล้วจึงปิ้งบนกระทะร้อนจนสุกเสมอกัน

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

นอกจากนี้ข้อมูลปัจจุบันพบว่าคำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังสามารถปรากฏร่วมกับคำ‘ถึง’ได้ด้วย ซึ่งปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยแรก ดังตัวอย่าง

- (72) ตอนนี้นำพวกเราสองคนเข้ามาแอบอยู่ในไร่้อยก่อน ต้องรอนกว่าคนอื่นๆจะตามมาสมทบ แล้วถึงจะเข้าไปในหมู่บ้านได้

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้ายตามกันหรือเพิ่มความ จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘ก็’ ‘จึง’ ดังตัวอย่าง

- (73) ถ้ากล่าวว่ายาน้ำตาลมาตั้งแล้วก็ป็นเหล้าได้ ฝรั่งเศสก็คงกรณีเดียวกัน คือเอาองุ่นมาตั้งแล้วเดี่ยก็เป็นไวน์เอง แล้วทำไมจึงมีไวน์ที่อร่อย กับไม่อร่อยด้วยละ เหล้าไทยก็เช่นกัน คนไทยมีประวัติศาสตร์การทำเหล้าหลายอย่าง เช่น อุ กระแช่ ฯลฯ ซึ่งทั้งหลายนี้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน รสชาติของเหล้าแต่ละประเภทก็แตกต่างกัน

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

นอกจากนี้คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายบอกความคล้ายตามกันหรือเพิ่มความยังสามารถปรากฏร่วมกับคำ‘ถึง’ได้ด้วย ดังตัวอย่าง

- (74) นักท่องเที่ยวจาก กทม. ที่จะข้ามไปเสียดงโขกที่บอยเปต กล่าวว่า ‘ไหนว่ารัฐบาลไทยไม่สนับสนุนบ่อนชายแดนที่ตั้งอยู่ในเขมร แล้วทำไมถึงใช้ชื่อ อำเภอรัญญ เป็นชื่อบ่อนได้ หากมีคนประเทศอื่นมาเห็นต้องเข้าใจว่าคนไทยกับคนเขมรร่วมกันเปิดบ่อน

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ที่มีความหมายแสดงผลจะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์‘จึง’ เช่น

- (75) ผมอ่านความเห็นของดร.ลลิตาที่คัดค้าน แล้วจึงค้นไม่ค้นมืออยากจะโต้สักหน่อย

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและผลควบคู่กัน จะปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ ‘จึง’ ‘เลย’ ‘ก็เลย’ และ ‘ถึง’ คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏร่วมกับคำ ‘ก็เลย’ และ ‘ถึง’ เพิ่งปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (76) บรรดาเรือสินค้าต่างประเทศ เมื่อจะแล่นเข้าไปยังท่าเรือกรุงเทพฯ พอผ่านด่านศุลกากรที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเยื้องกับศาลากลางจังหวัด ก็จะต้องชลอความเร็วลง บางลำก็จอด ปล่อยให้พวกศุลกากรรักษ์ตรวจค้นจนทั่ว แล้วหลังจากนั้นจึงปล่อยให้เขากรุงเทพฯ ได้ ด้วยเหตุนี้พ่อจึงใกล้ชิดกับพวกฝรั่งกับต้นเรือสินค้าจนคุ้นเคยกันดี ถึงแก่ได้ไปลูกคู๊กในเรือจนจฉวิชาทำกับข้าวฝรั่งมาได้หลายอย่าง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)
- (77) สุริยันเล่าว่า เขาเป็นคนที่อยู่กับคนตรีโพล์ อะคูสติค ก็ดาร์ตลอค ประกอบกับตัวเองชอบเรื่องตำนาน และเทพนิยายมากและก็เคยเขียนอยู่บ่อยๆ จึงลองเขียนดู แล้วก็เลยออกมาเป็นเพลง ‘ในคำคืน’ ส่วนเพลง ‘เรือใบไม้’ ซึ่งอาจจะฟังๆ เหมือนกับให้เกียรติเขา เพลงเชลติค จะเกี่ยวกับทะเล เกี่ยวกับเรือ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็’ ‘แต่’ และ ‘ครั้น’ โดยเป็นหน่วยเชื่อมหนึ่งหน่วยในตำแหน่งต้นอนุพากย์ คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้เป็นกลุ่มคำเชื่อมอนุพากย์สองความหมาย ได้แก่ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ คำเชื่อมอนุพากย์บอกความขัดแย้งและบอกเวลาภายหลัง และคำเชื่อมอนุพากย์บอกความขัดแย้งและเพิ่มความ

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำ‘แต่’ แล้วตามด้วยกริยาวิลี แสดงความหมายบอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ นอกจากนี้ยังมีความหมายที่แสดงความผิคาดด้วย ดังตัวอย่าง

- (78) ประยูรเข้าไปสำรวจวัดมเหยงคณ์ ซึ่งเดี๋ยวนี้นบูรณะกันจนเอี่ยมอ่อง แถมมีถนนให้รถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย แต่ในสมัยที่กล่าวถึงนี้ วัดมเหยงคณ์ยังปกคลุมด้วยป่ารก กว่าจะเดินลุยเข้าไปถึงกำแพงวัดได้ก็ต้องนั่งพักเหนื่อยกัน แต่แล้วได้ยินเพลงวิทยุดังแว่วออกมาจากข้างใน เข้าใจว่าจะมีคนอยู่ จึงแหวกพงไม้ไต่เถาวัลย์ปีนขึ้นไปบนกำแพงอันสูงท่วมหัว (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายบอกความขัดแย้งและบอกเวลาภายหลังควบคู่กัน จะปรากฏหลังคำ‘แต่’ และ ‘ก็’ โดยปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันสมัยแรก ดังตัวอย่าง

- (79) ความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้เห็นได้จากการที่ ธรรมเกียรติ กัณโริ หนึ่งในผู้ร่วมเหตุการณ์เดือนตุลา รับจะเป็นผู้เขียนหนังสือเรียนสำหรับชั้นมัธยมปลาย แต่แล้วเขาก็เปลี่ยนใจเพราะ ‘ไม่ประสงค์จะยอมจำนนกับวัฒนธรรมประเพณีระบอบอย่างราชการระแวงระวังไม่กล้าขัดแย้ง’ จนเกินไป อีกทั้งยังยากที่จะเขียนเรื่องราวด้วยความ ขัดแย้งใหญ่ในประเทศอย่างกรณี 14 ตุลาคมโดยไม่ให้ขัดแย้ง อีกทั้งข้อมูล ความเห็นที่จะนำมาให้ผู้เรียนได้ไตร่ตรองเองให้ครบถ้วน รอบด้านทุกฝ่ายก็กระทำได้อย่างยิ่ง

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ ‘แล้ว’ ที่แสดงความหมายบอกความขัดแย้งและเพิ่มความจะปรากฏหลังคำ ‘ก็’ โดยปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันสมัยแรก ดังตัวอย่าง

- (80) ก็ไหนว่าความรักไม่มีข้อผูกมัด ไม่มีข้อแม้ Unconditional Love ที่พร่ำพูด ก็แล้วทำไม น้ำตาถึงร่วงมาเป็นสายแบบอันไวไม่อยู่ เขาเอาอกอุ่นๆ ด้วยขนนุ่มๆ แนบแก้มเปียกๆ ของฉัน น้ำตาพรุ่งพรู ฉันทะอื้นแบบเด็กตัวเล็กๆ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

นอกจากนี้คำ ‘แล้ว’ ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุภาค ‘ครั้น’ และแสดงความหมายบอกเวลาภายหลัง คำ ‘แล้ว’ ในที่นี้ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกริยากรรมแสดงความหมายว่า *เสร็จสิ้น* เหมือนสมัยที่ผ่านมา หากแต่จะปรากฏร่วมเป็นหน่วยเดียวกันกับคำ ‘ครั้น’ เป็นคำเชื่อมอนุภาค ‘ครั้นแล้ว’ และทำหน้าที่เป็นหน่วยเชื่อมอนุภาคบอกเวลาภายหลัง ดังตัวอย่าง

- (81) หลังจากเหตุการณ์วันนั้นแล้ว เขาก็มั่นใจและพูดกับภรรยาว่า ลูกชายคงจะกลับมาขอโทษพ่อกับแม่ในวันสองวันนี้ ครั้นแล้ววันนั้นลูกชายของเขาก็กลับบ้านมาจริงๆ อย่างที่เขาได้คิดไว้ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

4. คำ ‘แล้ว’ ที่เป็นวลีตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์

คำ ‘แล้ว’ ปรากฏในวลีตายตัว ‘...แล้ว...เล่า’ โดยคำที่สามารถปรากฏนำหน้าคำ ‘แล้ว’ และ ‘เล่า’ ได้ มี 2 หมวดคำ คือ คำกริยา และ คำลักษณนาม

คำ ‘แล้ว’ ใน ‘กริยา + แล้ว + กริยา + เล่า’ นี้ ใช้ขยายความหมายของคำกริยานั้นว่า เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วและเกิดขึ้นหลายครั้งๆ ซ้ำๆ กับเหตุการณ์เดิม ดังตัวอย่าง

- (82) ความโลภนี้สำคัญมาก ทำคนให้จมมากต่อมากนะความโลภ เรายังเป็นบ้ากับความโลภอยู่
นี่ พุดแล้วพุดเล่า พาคนให้โลภมากขนาดไหนความโลภ บ้านเมืองเรากำลังจะจมอยู่ตะกี้
นี่เพราะอะไร ความโลภนั้นแหละ มันเป็นภัย (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ใน ‘ลักษณะนาม + แล้ว + ลักษณะนาม + เล่า’นั้นจะแสดงความหมายที่เป็นพหูพจน์
และเป็นสิ่งที่มิซ้ำๆกัน ซึ่งปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันเพียงสมัยเดียว ดังตัวอย่าง

- (83) ในที่สุดรั้วสีฟ้าก็ปรากฏอยู่ตรงหน้า แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่มารออย่างที่หวัง นาที่แล้วนาที่เล่า
ผ่านไปท่ามกลางความเจียบสัดของป่า อาจเป็นไปได้ว่าฝั่งโน้นเกิด bear traffic ทำให้
มารับไม่ได้ ... คิดไปยิ่งว่าวุ่น (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏในวลิตายตัว ‘รู้แล้วรู้รอด’ และ ‘จนแล้วจนรอด’ วลิตายตัว ‘รู้แล้วรู้รอด’
ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์ หมายถึง จบสิ้น หมดปัญหา สิ้นสุด ปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6-8
และใช้มาจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (84) ก็ในเมื่อไม่สามารถควบคุมเรื่องโชนตามที่ตั้งใจไว้ บริษัทผู้ผลิตก็เลย ง่ายตามน้ำไปเสีย
ให้รู้แล้วรู้รอด (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

วลิตายตัว ‘จนแล้วจนรอด’ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์ หมายถึง เป็นอยู่อย่างนั้นเรื่อยๆไป หรือใช้
ในความหมายว่า ในที่สุด ก็ได้ วลิตายตัวนี้เริ่มปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (85) ที่น่าเสียใจที่สุดยังคงเป็นปัญหาที่ดินซึ่งจนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข
(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏในวลิตายตัว ‘...แล้ว ...อีก’ คำที่สามารถปรากฏนำหน้าคำว่า ‘แล้ว’และ ‘อีก’
ได้ มี 1 หมวดคำ ได้แก่ คำกริยา คำ‘แล้ว’ในวลิตายตัวนี้ใช้ขยายความหมายของคำกริยานั้นว่า
เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นหลายๆครั้ง ซ้ำๆกับเหตุการณ์เดิม วลิตายตัวนี้ปรากฏใช้
ครั้งแรกในสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (86) เมื่อมานพทราบข่าวที่ลูกชายของตนได้ไปก่อคดีไว้ ก็รู้สึกเสียใจมาก เขาพยายามพูดแล้วพูดอีกเพื่อให้ลูกชายสำนึกผิด และกลับไปมอบตัวแก่ตำรวจ แต่ลูกชายของเขาก็ไม่สนใจ
(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกัน‘ก็’ แล้วตามด้วยคำ‘กัน’ เป็น‘ก็แล้วกัน’ และใช้เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มีความหมายแสดงการสรุปผลเพื่อเน้นย้ำสิ่งที่กล่าวมาข้างหน้าควรจะเป็นอย่างที่พูด หรือแสดงความคาดหวังว่าเหตุการณ์นั้นจะเป็นจริงอย่างนั้น ดังตัวอย่าง

- (87) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่าขอให้ยกตัวอย่างว่ารัฐบาลชุดใดบ้างที่ทำงานเร็ว แต่ขอย่าให้มีการจับแพะรับบาปก็แล้วกัน และขอยืนยันว่าขณะนี้ครูและนักเรียนในภาคใต้ไม่ได้เสียชีวิต
(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

ในตัวอย่าง(87)วลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’ไม่ได้แสดงความหมายว่า เป็นการสิ้นสุด เหตุการณ์นั้นจริงๆ เช่นในข้อมูลที่พบในสมัยก่อนหน้านี้ หากแต่มีลักษณะเป็นการสรุปเพื่อเน้นย้ำเหตุการณ์ข้างหน้าและหวังว่าเหตุการณ์ที่กล่าวมาจะเป็นอย่างนั้น วลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’แสดงความหมายสรุปหรือเน้นย้ำว่าเหตุการณ์ ‘จับแพะรับบาป’คงจะไม่เกิดขึ้น คำ‘แล้ว’ในวลิตายตัว‘ก็แล้วกัน’ที่ปรากฏในสมัยปัจจุบัน แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำ‘แล้ว’ ว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยปรากฏใช้เป็นคำกริยาอาการที่มีตำแหน่งอยู่หลังคำเชื่อมอนุพากย์‘ก็’ แล้วตามด้วยคำว่า ‘กัน’ ดังที่ปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 และ 6-8 มาเป็นส่วนหนึ่งของวลิตายตัว ‘ก็แล้วกัน’ และทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ ทำให้ในสมัยรัชกาลที่6-8 คำ‘แล้ว’มีทั้งโครงสร้าง ‘ก็แล้วกัน’ ซึ่งเป็นคำกริยา และโครงสร้าง ‘ก็แล้วกัน’ ที่เป็นส่วนหนึ่งของวลิตายตัวที่เป็นกริยาวิเศษณ์ปรากฏใช้ควบคู่กันทั้ง 2 โครงสร้าง ต่อมาในปัจจุบันพบว่า คำ‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำกริยาอาการ และปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกัน ‘ก็’ แล้วตามด้วยคำ‘กัน’นั้นไม่มีปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันอีกแล้ว คงเหลือแต่ ‘ก็แล้วกัน’ ที่ใช้เป็นวลิตายตัว โครงสร้างเดียวเท่านั้น

คำ‘แล้ว’ปรากฏตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกความคล้อยตามกัน ‘ก็’ เป็น ‘ก็แล้ว’ และใช้เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มีความหมายว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ได้ทำไปแล้ว หรือผ่านไปแล้ว ไม่ได้ใช้เป็นคำกริยาที่หมายถึง *เสร็จสิ้น* เหมือนข้อมูลสมัยที่ผ่านมา

วลิตายตัว‘ก็แล้ว’มักปรากฏต่อเนื่องกันเป็นชุดและมีกริยาที่กล่าวถึงมากกว่า 1 คำ ดังตัวอย่าง

- (88) พุคก็แล้ว บ่นก็แล้ว ทำไมยังไม่เชื่อฟังอีก (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

5. คำ ‘แล้ว’ที่เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำบอกเวลา

คำ‘แล้ว’ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม‘ที่’ ซึ่งปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4-5 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามคำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านหน้าที่และความหมายคือในสมัยรัชกาลที่ 4-5 และสมัยรัชกาลที่ 6-8 คำ‘แล้ว’ปรากฏใช้เป็นคำกริยากรรมที่ตามหลังคำเชื่อมอนุพากย์ขยายนาม‘ที่’ เป็นโครงสร้าง ‘ที่แล้ว’ มีความหมายว่า *ที่ผ่านมา* หรือ *ที่จบสิ้นไปแล้ว* แต่ในข้อมูลภาษาปัจจุบันกลับพบว่า‘ที่แล้ว’ ได้กลายเป็นวลิตายตัวบอกเวลาที่ผ่านพ้นมาแล้ว เช่น เดือนที่แล้ว ปีที่แล้ว เป็นต้น ดังที่วิจิตร ภาณุพงศ์ (2520) ได้จัดให้ ‘ที่แล้ว’ เป็นวลิตายตัวอยู่ในหมวดคำกาลวลี ดังตัวอย่าง

- (89) ชั้นตะกอนจากถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง ที่เรากลับมาศึกษา ก็เป็นตะกอนถ้ำถ่านของภูเขาไฟเมื่อ 9.3 ล้านปีที่แล้ว แสดงให้เราเห็นว่า ถ้ำผาไทมีอายุมากกว่านั้น และภูเขาไฟที่คุกรุ่นอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

6. คำ‘แล้ว’ที่เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

คำ‘แล้ว’ปรากฏเป็นวลิตายตัว ‘ล้วนแล้วไปด้วย’ และทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยค หมายถึง *เต็มไปด้วย* ซึ่งปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 เป็นสมัยแรก และปรากฏมาจนถึงสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (90) พระอุโบสถแห่งนี้ล้วนแล้วไปด้วยข้าวของมีค่ามากมาย โดยเฉพาะพระพุทธรูปเก่าแก่อายุหลายร้อยปี (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ‘แล้ว’ปรากฏในวลิตายตัว ‘แล้วไปแล้ว’ และทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยค หมายถึง *จบสิ้น ผ่านพ้น* ปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

- (91) เรื่องแล้วไปแล้ว อย่าไปรื้อฟื้นถึงมันอีกเลย (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

7. คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉท

คำ ‘แล้ว’ ทำหน้าที่เป็น *ดัชนีปริจเฉท* discourse markers ดังตัวอย่าง

- (92) ในฐานะปัจเจกบุคคลมีอำนาจมากขึ้นในการไปต่อรอกับรัฐ เช่นเราไม่พอใจรัฐบาลชวน เราก็เปิด website คนเกลียดชวนขึ้นในอินเทอร์เน็ต แล้วก็...ใครทุกคนต่างพากันเข้ามาช่วยค่าคุณชวนในอินเทอร์เน็ต (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

คำ ‘แล้ว’ ที่ปรากฏในบริบทนี้ ปรากฏร่วมกับคำ ‘ก็’ ในตำแหน่งคั่นอนุพากย์ และทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉท แสดงความสัมพันธ์ของบริบทในการสื่อสารระดับปริจเฉทเพื่อเชื่อมโยงข้อความดำเนินต่อไป

ชิฟฟริน (1987:31 อ้างถึงใน สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม, 2544) กล่าวว่า ดัชนีปริจเฉท หมายถึง รูปภาพชนิดหนึ่งซึ่งปรากฏหน้าหรือหลังหน่วยย่อย (unit of talk) โดยมีได้เป็นองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยย่อยที่ปรากฏร่วม หน้าที่สำคัญของดัชนีปริจเฉทคือ เชื่อมโยงข้อความหรือย่อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น (contextual coordinates) ทำให้ปริจเฉทมีความเป็นเอกภาพ และทำให้ผู้ร่วมสนทนาทราบว่าบริบทของการสนทนาเป็นอย่างไร และจะตีความถ้อยคำที่ได้ยินอย่างไร ตัวอย่างของดัชนีปริจเฉทอาจมาจากคำประเภทต่อไปนี้ เช่น

1. pragmatic particles เช่น oh, well
2. temporal adverbs เช่น now, then
3. lexicalized items เช่น you know, I mean
4. conjunctions เช่น so, because, but, and, or

จะเห็นได้ว่า ‘แล้วก็’ ในตัวอย่าง(92) มีลักษณะสอดคล้องกับตัวอย่างดัชนีปริจเฉทข้างต้น กล่าวคือดัชนีปริจเฉทที่มาจากคำเชื่อมอนุพากย์หรือ conjunctions ดังที่ชิฟฟรินเสนอ

คำ ‘แล้ว’ ที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉท แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวากยสัมพันธ์และความหมายของ ‘แล้วก็’ จากเดิมที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์แสดงความหมายบอกเวลาภายหลัง และบอกความที่คล้ายตามกันหรือเพิ่มความ มาเป็นดัชนีปริจเฉทที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อความหรือย่อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น การเปลี่ยนแปลงนี้ปรากฏในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยแรก และดัชนีปริจเฉท ‘แล้วก็’ นี้ก็ยังปรากฏใช้ในภาษาควบคู่กับ ‘แล้วก็’ ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ด้วย

มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ได้สรุปหน้าที่ของคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏใช้ในแต่ละสมัย ดังตาราง(8)
และ ความหมายของคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏใช้ในภาษาแต่ละสมัย ดังตาราง(9)

ตาราง (8) แสดงหน้าที่ของคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

หน้าที่	สมัยที่ปรากฏ					
	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1.คำกริยา	/	/	/	/	/	/
2.คำช่วยหลังกริยา	/	/	/	/	/	/
3.คำเชื่อมอนุพากย์	/	/	/	/	/	/
4.วลีตายตัว - กริยาวิเศษณ์				/	/	/
5.วลีตายตัว - กริยา					/	/
6.วลีตายตัว - คำบอกเวลา						/
7.ดัชนีปริจเฉท						/
รวมหน้าที่	3	3	3	4	5	7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง(9) แสดงความหมายของคำ'แล้ว'ที่ปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

หน้าที่	ความหมาย	สมัย					
		สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
คำกริยา	เสร็จสิ้น	/	/	/	/	/	/
	จบ	/			/	/	/
	ขึ้นอยู่กับ / ตามใจ		/	/	/	/	/
	เต็มไปด้วย			/	/	/	
คำช่วยหลังกริยา	บอกการณลักษณะสมบูรณ์	/	/	/	/	/	/
คำเชื่อมอนุพากย์	บอกเวลาภายหลัง	/	/	/	/	/	/
	บอกความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ		/	/	/	/	/
	บอกเวลาภายหลัง-เพิ่มความ		/	/	/	/	/
	บอกผล			/	/		/
	บอกเวลาภายหลัง-ผล				/	/	/
	บอกความขัดแย้ง-เวลา						/
	บอกความขัดแย้ง-เพิ่มความ						/
วลิตายตัว-กริยวิเศษณ์	ลักษณะที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำๆกันหลายครั้ง(แล้ว...เล่า)				/		/
	ลักษณะที่เป็นอยู่อย่างนั้นเรื่อยไป(แล้ว...รอด)					/	/
	ลักษณะที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำๆกันหลายครั้ง(แล้ว...อีก)						/
	สรุปผลเพื่อเน้นย้ำเหตุการณ์ที่กล่าวแล้ว (ก็แล้วกัน)					/	/
	เสร็จสิ้น / ผ่านพ้น / ได้ทำแล้ว (ก็แล้ว)						/
วลิตายตัว-กริยา	เต็มไปด้วย (ล้นแล้วไปด้วย)					/	/
	จบสิ้น/ผ่านพ้น(แล้วไปแล้ว)						/
วลิตายตัว-คำบอกเวลา	ที่ผ่านมา(ที่แล้ว)						/
ดัชนีปริจเฉท	บอกความสัมพันธ์ของข้อความระดับปริจเฉท						/
รวมทั้งหมด	21	4	6	8	11	12	20

4.2 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘แล้ว’

ในการศึกษาเชิงประวัติของคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์(2546)เสนอว่า คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำช่วยหลังกริยานั้นแสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ไม่ได้ให้ความหมายของการณั้ลักษณะสมบูรณ์ไว้ แต่จากการศึกษาคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยที่สัมพันธ์กับคำ‘le’ในภาษาจีน ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’ดังกล่าวนอกจากจะใช้เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงแสดงการณั้ลักษณะซึ่งสัมพันธ์กับคำ‘le1’แล้ว คำ‘แล้ว’ยังสามารถแสดงความหมายทางไวยากรณ์ที่สัมพันธ์กับคำ‘le2’ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรากฏของสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ด้วย นอกจากนี้ในกรณีที่คำ‘le’ปรากฏในโครงสร้างกริยาที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน ในภาษาจีนจะไม่ถือว่าคำ‘le’นั้นเป็นคำเชื่อม ส่วนในภาษาไทยหากคำ‘แล้ว’ปรากฏในโครงสร้างที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันจะเกิดปัญหาได้ว่า เราจะพิจารณาจัดคำ‘แล้ว’ดังกล่าวเป็นคำเชื่อมหรือเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงได้อย่างไร ในความเห็นของผู้วิจัยคิดว่านอกจากจะแบ่งคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและเป็นคำเชื่อมตามที่มิ่งมิตรเสนอแล้ว เราอาจจะสามารถจัดคำ‘แล้ว’ในโครงสร้างที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันออกมาเป็นอีกหนึ่งประเภทต่างหาก คือคำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าคำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le’ คือคำ‘แล้ว’ที่เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อม และคำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

4.2.1 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

จากการศึกษาพบว่า คำ‘แล้ว’จะแสดงความหมายทางไวยากรณ์ ดังนี้

1. คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่
2. คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

1. คำ‘แล้ว’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่

คำ‘แล้ว’แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งการปรากฏสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นี้ อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นเองหรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นจะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรือ อนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจจะไม่ได้ดูตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้ เช่น

(93) ฝนตกแล้ว

ตัวอย่าง(93) ฝนตกแล้ว แสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง จากที่ยังไม่ตกหรือไม่ตกมานาน เป็นฝนตก ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่นในขณะที่กำลังเดินอยู่ๆฝนก็ตกลงมา ผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้พูดอาจจะพุดรายงานให้ผู้ฟังทราบถึงสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นทันที หรืออาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ คือฝนตกเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้

การที่คำ‘แล้ว’แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์หรือสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอดีต จะแสดงว่าได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีต เช่น

(94) “ดินสอหายแล้ว ตั้งแต่เมื่อวาน” (อิงอร สุพันธ์วิช : 74)

ตัวอย่าง(94)คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่าเมื่อวานได้เกิดเหตุการณ์ใหม่ คือ ดินสอหาย

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอนาคต ก็แสดงว่าจะเกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอนาคตดังกล่าว ดังตัวอย่าง

(95) “ไม่เอาหน้าหาด ไม่ขายก็ให้จูนเขาไปสิ ... รีบกลับเถอะ ฝนจะตกแล้ว” (หาดทราย หุ่นจี๊ซิ่ง บทที่หนึ่งความรัก : 60)

ตัวอย่าง(95) ฝนจะตกแล้ว เป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่าในเวลาอนาคต เหตุการณ์ใหม่คือ ฝนตก จะเกิดขึ้นแล้ว

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคที่มีคำแสดงเวลาปัจจุบัน หรือไม่ปรากฏคำแสดงเวลาแต่จะใช้เวลาที่กล่าวถึงหรือรายงานถึงเป็นเวลาอ้างอิง จะแสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วหรือถึงเวลาที่จะเกิดขึ้นแล้ว

สำหรับคำ‘แล้ว’ที่แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงาน การเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่เดินอยู่ฝนก็ตกลงมาทันที เราสามารถพูดได้ดังตัวอย่าง(96) หรือ เราอ่อนแออยู่ พอเห็นแกงมีสภาพเดือด เราก็สามารถพูดได้ดังตัวอย่าง(97)

(96) “ฝนตกแล้ว รีบเดินเร็ว”

(97) “แกงเดือดแล้ว”

หรืออาจจะเป็นสภาพหรือเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้ ต่อมาภายหลังได้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้พูดจึงได้กล่าวออกมาในลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น

(98) “เรามีลูกมีเมียแล้วคะ ลูกสี่คนเข้าไปแล้ว” (วังคอกหญ้า : 96)

ตัวอย่าง(98) เรามีลูกมีเมียแล้ว คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นสภาพใหม่ คือสภาพของการมีลูกมีเมียได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานสำหรับผู้พูด อาจจะไม่ใช้สภาพใหม่ แต่คิดว่าคู่สนทนา คงไม่ทราบสภาพใหม่นี้ จึงรายงานสภาพใหม่ให้ผู้ฟังทราบนั่นเอง

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับขอบเขตต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นขอบเขตของหน่วยกรรม ช่วงเวลา หรือจำนวนครั้ง จะแสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้ดำเนินการมาถึงหรือล่วงเลยมาถึงขั้นนั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(99) ฝนตกมาสามวันแล้ว

ตัวอย่าง(99) คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า เหตุการณ์ได้ดำเนินการถึงขั้นนั้นๆ ในที่นี้ คือขอบเขตของเวลา สามวัน ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. คำ ‘แล้ว’ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือการกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม คือการที่การกระทำหรือพฤติกรรมดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม ขอบเขตของหน่วยเวลา ขอบเขตของปริมาณการกระทำ หรือขอบเขตของจำนวนครั้ง การดำเนินการสำเร็จลุล่วงนั้นอาจเป็นการสิ้นสุดของการกระทำหรือพฤติกรรมทุกชั้นตอนหรือไม่ครบทุกชั้นตอนก็ได้ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว การกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวจะยังคงมีต่อไปหรือไม่ก็ได้ หรือยังทรงสภาพที่เกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะประจำของคำกริยา และส่วนประกอบอื่นๆในประโยค เช่น

(100) นายโกคานิ่ง ตรีกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว พักหน้าอย่างเห็นด้วย

(วังดอกหญ้า : 231)

ตัวอย่าง(100) เป็นประโยคที่บรรยายเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ คือเหตุการณ์แรก ตรีกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่ง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ พักหน้าอย่างเห็นด้วย ดังนั้น คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง คือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการให้เป็นจริง หรือเกิดขึ้นแล้ว จากลักษณะหนึ่งเป็นอีกลักษณะหนึ่ง

(101) คุณผู้ฟังในตอนเย็น.....เดี่ยวเลิกรายการแล้ว ขับรถกลับบ้านดี ๆ นะคะ รักษาสุขภาพด้วย

(หลังไมค์มีไออุ่น : 40)

ตัวอย่าง(101)เป็นประโยคที่บรรยายเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ คือเหตุการณ์แรก เลิกรายการ การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ ขับรถกลับบ้านดีดี ดังนั้น คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

อย่างไรก็ตาม คำ‘แล้ว’ ซึ่งแสดงว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สามารถปรากฏในประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นได้ ดังตัวอย่าง

(102) “ผมออกไปรอข้างนอกนะ เดี่ยวเรากินข้าวแล้ว ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเผือกให้ใหม่”

(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 35)

ตัวอย่าง(102)เป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น และมีลักษณะของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องตามลำดับ คือเมื่อเหตุการณ์แรก กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้น คือ ผมจะพาไปให้หมอเข้าเผือกให้ใหม่ ดังนั้นคำ‘แล้ว’ใช้บอกเหตุการณ์ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

4.2.2 คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับหน่วยภาคแสดงและรูปแบบต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับภาคแสดงและรูปแบบต่างๆ จะแสดงความหมายดังนี้

1. คำ ‘แล้ว’ ปรากฏในรูปแบบ (ประธาน) + ภาคแสดง + (คำนาม) + แล้ว

ก) คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต เป็นคำกริยาที่ผู้กระทำกริยาสามารถควบคุมการกระทำได้ โดยลักษณะของการกระทำจะมีการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือคำกริยาที่มีกระบวนการเป็นช่วงเวลา และ คำกริยาที่มีกระบวนการที่เกือบจะเป็นจุดเวลา

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นช่วงเวลา คือคำกริยาแสดงการกระทำที่มีจุดเริ่มต้น การดำเนินการของการกระทำและจุดสิ้นสุด โดยการกระทำจะมีลักษณะต่อเนื่องหรือมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน เช่น ร้องเพลง กิน อ่าน ดื่ม วาดรูป พูด เป็นต้น

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะเกือบเป็นจุดเวลา คือคำกริยาที่การเริ่มต้นของการกระทำและการสิ้นสุดของการกระทำมีช่วงเวลาที่สั้นมากจนเกือบเป็นจุดของการกระทำ เช่น ตี เตะ เลาะ โบก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีคำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ ซึ่งมีลักษณะเหมือนคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม เช่น คาดคะเน รำลึกถึง พิจารณา ครุ่นคิด ไคร่ครวญ คิด เป็นต้น

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต ได้ดังนี้

(103) เขาค่อมเกล้าแล้ว

ตัวอย่าง(103) เขาค่อมเกล้าแล้ว คำ'แล้ว'สามารถแสดงความหมายต่างๆได้ ดังนี้

1. คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นว่าการกระทำ ค่อม ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ เขาค่อมเกล้าเรียบร้อยแล้ว เช่น เขาค่อมเกล้าแล้ว ก็ออกไปเที่ยวต่อ
2. คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ สามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 1) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือการกระทำค่อมได้เริ่มต้นขึ้น คือตอนนี้เขาได้เริ่มการค่อมเกล้าแล้ว เช่น “คุณัน เขาค่อมเกล้าแล้ว”
 - 2) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือก่อนหน้านี้เขาไม่ค่อมเกล้า หรือไม่ยอมค่อมเกล้า แต่ตอนนี้เขาเปลี่ยนมาค่อมเกล้าแล้ว เช่น เมื่อก่อนเขาไม่ยอมค่อมเกล้า แต่เดี๋ยวนี้เขาค่อมเกล้าแล้ว การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเพิ่งเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นมานานแล้ว
 - 3) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะเช่นนี้ คำ'แล้ว'ประกอบด้วยคำ'แล้ว'ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง และแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น เมื่อผู้ถามถามว่า “เขาค่อมเกล้าหรือยัง” ผู้พูดตอบว่า “เขาค่อมเกล้าแล้ว”

จากตัวอย่างข้างต้น คำ'แล้ว'สามารถแสดงความหมายได้ต่างหาก ดังนั้นการพิจารณาความหมายของคำ'แล้ว'จึงต้องดูบริบทอื่นๆในประโยคด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า ตัวอย่างที่รวบรวมได้นั้นจะแสดงความหมายให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง หรือ ลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เป็นส่วนมาก

(104) “หนูจะใส่กระโปรงตัวสีแดงกับน้ำเงินได้ไหมคะ คุณยาย”

“ได้ซี รีดหรือยังละ”

“รีดแล้วคะ แต่โบไม่รู้อยู่ที่ไหน” (วังดอกหญ้า : 38)

(105) เด็กสาว : “หนูไม่หิวหรือคะ ย่าละกินหรือยัง?”

ยายนวล : “กินแล้ว วันนี้มีคนมาเลี้ยง ย่าเลยกินซะอิม” (เวลาในขวดแก้ว : 158)

ตัวอย่าง(104) รีดแล้ว และ ตัวอย่าง(105) กินแล้ว คำ‘แล้ว’ประกอบด้วยคำ ‘แล้ว’ ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือการกระทำ รีด และ กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

(106) พูดแล้ว ทั้งคุณสายและแม่ก็พากันหัวเราะอย่างขบขัน (สี่แผ่นดิน : 22)

(107) ล้างถ้วยล้างจานแล้ว ก็ออกเดินทางกันทันที
(เรื่องของสัตว์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคน สัตว์ และต้นไม้ใหญ่ : 90)

ตัวอย่าง(106)และ(107)เป็นประโยคที่บรรยายเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ ตัวอย่าง(106) เหตุการณ์แรก พูด ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ ทั้งคุณสายและแม่ก็พากันหัวเราะอย่างขบขัน ตัวอย่าง (107) คือเหตุการณ์แรก ล้างถ้วยล้างจาน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ ก็ออกเดินทางกันทันที ดังนั้น คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

(108) “ทำไมจึงเจ็ยอย่างนี้ การบ้งการบ้านก็ไม่รู้จักทำชะที”
“ทำแล้ว ทำแล้ว เลิกบ่นชะที”

ตัวอย่าง(108) ทำแล้ว คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและการเริ่มต้นการกระทำ คือก่อนหน้านี้อาณาไม่ยอมทำ แต่ตอนนี้เขาได้เริ่มต้นทำแล้ว

ข) คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. คำกริยาที่แสดงตำแหน่ง จะมีลักษณะพลวัตค่อนข้างสูง ในขณะที่ลักษณะทรงสภาพค่อนข้างต่ำ คำกริยาประเภทนี้แสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้กระทำที่ตำแหน่งใดๆ หรือเมื่อการกระทำนั้นได้เสร็จสิ้นลง ผลที่การกระทำนั้นได้กระทำขึ้นยังคงดำเนินต่อไปในตำแหน่งใดๆนั่นเอง เช่น วาง มัด สวม แขวน ห่อ ปิด เปิด เป็นต้น

2. คำกริยาที่แสดงลักษณะท่าทาง มีลักษณะพลวัตต่ำ แต่ลักษณะทรงสภาพสูง เช่น ยืน นั่ง คุกเข่า นอนเอนกาย เป็นต้น

เมื่อคำ'แล้ว' ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะ
ทรงสภาพ ดังนี้

(109) เขาสวมเสื้อแล้ว

(110) เขาคุกเข่าแล้ว

ตัวอย่าง(109)และ(110) คำ'แล้ว'สามารถแสดงความหมายต่างๆได้ ดังนี้

1. คำ'แล้ว'แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือลักษณะพลวัตของการกระทำ
สวม และ *คุกเข่า* ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว แต่ลักษณะทรงสภาพก็คงอยู่ภายหลังที่
ลักษณะพลวัตได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ดังนั้นตอนนี้เขาสวมเสื้อเรียบร้อยแล้ว หรือ
ตอนนี้เขาอยู่ในท่าคุกเข่าแล้ว เช่น เขาสวมเสื้อแล้ว ก็รีบวิ่งออกไป หรือ เขาคุกเข่าแล้ว
ก็ร้องไห้ออกมาทันที
2. คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ สามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 1) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือการ
กระทำ *สวม* หรือ *คุกเข่า* ได้เริ่มต้นขึ้น คือเขาเริ่มสวมเสื้อแล้วและขณะนั้นกำลังสวม
อยู่ หรือ เขาเริ่มคุกเข่าแล้ว อย่างไรก็ตามเนื่องจากคำกริยา*คุกเข่า* เป็นคำกริยาที่มีลักษณะ
พลวัตต่ำแต่ลักษณะทรงสภาพสูง กระบวนการในการคุกเข่าจึงไม่ได้ใช้เวลานาน ดังนั้น
ภายหลังที่ผู้รายงานได้รายงานการเริ่มการกระทำ *คุกเข่า* เพียงไม่นาน ลักษณะพลวัตของ
การคุกเข่าคงดำเนินการสำเร็จลุล่วงลง มีเพียงลักษณะทรงสภาพก็เป็นได้
 - 2) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ ก่อนหน้านี้เขาไม่
ยอมสวมเสื้อ หรือก่อนหน้านี้เขาไม่ยอมคุกเข่า แต่ตอนนี้เขายอมสวมเสื้อแล้วหรือ
ตอนนี้เขายอมคุกเข่าแล้ว การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเพิ่งเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นมานานแล้ว
 - 3) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะ
เช่นนี้ คำ'แล้ว'ประกอบด้วยคำ'แล้ว'ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง
และแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น “เขาสวมเสื้อ / คุกเข่าหรือยัง” ผู้พูด
ตอบว่า “เขาสวมเสื้อ / คุกเข่าแล้ว”

จากตัวอย่างข้างต้น คำ‘แล้ว’สามารถแสดงความหมายได้มากมาย ดังนั้นการพิจารณาความหมายของคำ‘แล้ว’จึงต้องดูบริบทอื่นๆในประโยค อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าตัวอย่างที่รวบรวมได้นั้น จะแสดงความหมายให้เห็นลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงและเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงเป็นส่วนมาก

(111) “อ้อ งานของคุณวันนี้คือศึกษาข้อมูลของบริษัทนะ ผมให้คนตั้งไว้บนโต๊ะคุณแล้ว”
(นำतालपिक : [เจ้านายที่รัก 2])

(112) “แม่จะมาดูประตู่ระเบียบ กลัวว่าเพลินจะปิดแต่มุ้งลวด เดี่ยวฝนจะสาดเปียก”
“เพลินปิดแล้วคะแม่” (ชอย3 สยามสแควร์ : 398)

ตัวอย่าง(111)และ(112)คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือลักษณะพลวัตของการกระทำ ตั้ง หรือ ปิด ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว แต่ลักษณะทรงสภาพก็คงอยู่ภายหลังจากที่ลักษณะพลวัตได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ดังนั้นตอนนี้ข้อมูลได้ตั้งไว้บนโต๊ะเรียบร้อยแล้ว หรือตอนนี้ประตูปิดเรียบร้อยแล้ว

ค) คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง เช่น ยืนหยัด สืบสาน สืบทอด ดูแลเอาใจใส่ สงวน อนุรักษ์ เลี้ยง เป็นต้น

เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง สามารถแสดงความหมายต่างๆ ได้ดังนี้

(113) เขาเลี้ยงนก เลี้ยงสุนัข เลี้ยงปลา

(114) เขาเลี้ยงนกแล้ว

(115) ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(116) ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว

ตัวอย่าง(113)และ(115)เป็นการบอกลักษณะที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ ตัวอย่าง(114)และ(116)คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ คือ ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือก่อนหน้านี้เขาไม่ยอมเลี้ยงนก หรือก่อนหน้านี้ทุกคนไม่ยอมช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ตอนนี้เขายอมเลี้ยงนกแล้วหรือตอนนี้ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเพิ่งเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นมานานแล้ว

ง) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ

คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ เช่น เท่ากับ เหมือน คือ เป็น ถือว่าเป็น เป็นต้น

เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ ดังนี้

- (117) ฉันเป็นหัวหน้าแผนก
- (118) ฉันเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว
- (119) เงินเดือนของฉันเท่ากับเงินเดือนของเธอ
- (120) เงินเดือนของฉันเท่ากับเงินเดือนของเธอแล้ว

ตัวอย่าง(117)และ(119)แสดงให้เห็นเพียงสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ตัวอย่าง(118)และ(120)คำ‘แล้ว’แสดงสภาพใหม่ซึ่งการปรากฏของสภาพนั้น ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างสภาพก่อนกับสภาพปัจจุบัน

จ) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้

คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ คือคำกริยาที่แสดงกิจกรรมของจิตใจหรือสภาพของจิตใจในด้านความรู้สึก ความมุ่งหมาย การรับรู้ ความซาบซึ้ง เป็นต้น แบ่งเป็น

1. คำกริยาแสดงความรู้สึก เช่น รัก กลัว เป็นห่วง เชื่อถือ เป็นต้น
2. คำกริยาแสดงการรับรู้ เช่น เข้าใจ รู้จัก เข้าใจผิด รู้ เป็นต้น

เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ จะมีลักษณะดังนี้

- (121) “หนึ่งเบื้อบ้าน เบื่อทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านหลังนี้” (เวลาในขวดแก้ว : 100)

- (122) “คุณอาคะ กลับเกิดไม่เห็นมีอะไรเลย ฉันเบื่อแล้วละ” (สี่แผ่นดิน : 248)
- (123) “แต่ใจหวานไม่ชอบให้ใครมาตามตอแยนี้ ก็รู้”
“รู้จะ...ก็รู้ แต่...เออ...คือ...ก็เสียดาย...เสียดายแทนใจหวานนะ” (แก้วตาหวานใจ : 165)
- (124) “แม่แกมาเรือ แต่ไม่ยอมขึ้นบ้าน ให้คนมาเรียกฉันลงไปคุยในเรือ ครั้งหลังนี้แกบอกฉันว่า ... อ้า... พลอยรู้เรื่องแล้วไม่ใช่รี” พ่อเพิ่มไม่ยอมพูดเรื่องแม่ไปมีสามีใหม่ แต่พลอยก็เข้าใจ และรู้สึกกระดากคุณเซซขึ้นมาทันที แต่ครั้งเหลือบไปดูคุณเซซ เห็นนั่งเฉยทำไมไม่รู้ไม่ชี้ จึงตอบพ่อเพิ่มว่า “รู้แล้วละ แล้วทางนี้เขาว่าอย่างไรกัน” (สี่แผ่นดิน : 88)

ตัวอย่าง(121)และ(123) แสดงเพียงความรู้สึกที่เป็นอยู่ของผู้พูดในขณะนั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นสภาพใหม่แต่อย่างใด ตัวอย่าง(122)และ(124) คำ‘แล้ว’จะแสดงสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือจากที่ไม่เบื่อ หรือ ไม่รู้ เปลี่ยนเป็นเบื่อ หรือ รู้

ฉ) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลง คือคำกริยาที่เมื่อเริ่มต้นก็สิ้นสุดทันที มีลักษณะของการซ้อนกันระหว่างจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โดยจะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งอย่างฉับพลัน อย่างไรก็ตามก่อนหน้าของการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจแสดงขั้นตอนไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นๆหรือไม่ก็ได้ เช่น

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงประเภทเปลี่ยนแปลง เช่น เปลี่ยน เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนเป็น กลายเป็น เป็นต้น

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงประเภทก่อให้เกิด เช่น เกิด กำเนิด ปรากฏ ก่อให้เกิด เป็นต้น

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงประเภทการได้รับ เช่น ได้ ได้รับ สูญเสีย เสียหาย เป็นต้น

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงประเภทจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดใกล้เคียงกันมาก เช่น เริ่ม สิ้นสุด จบ หยุด จบการศึกษา แต่งงาน หย่า เป็นต้น

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงประเภทการสูญสิ้น สูญเสีย เช่น ตาย หัก ขาด ร่วง หาย พลีชีพ ระเบิด เป็นต้น

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงที่ภายหลังการเปลี่ยนแปลง ยังคงสภาพของคำกริยาอยู่ เช่น ป่วย บวม ล้น เมา เป็นต้น

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ ดังนี้

- (125) ดินสอฉันทาย (อิงอร สุพันธ์วิช : 73)
- (126) ดินสอฉันทายแล้ว (อิงอร สุพันธ์วิช : 74)
- (127) แพร่แต่งงานกับพี่ชายของหนุ่ม หลังจากนั้นก็ย้ายไปอยู่เชียงใหม่
- (128) “แต่ตอนนี้ผมแต่งงานแล้ว คุณกรุณาไปรำลึกความหลังกับคนอื่นที่เขายังโสดจะดีกว่า”
(คือเธอ : 171)

ตัวอย่าง(125)และ(127)เป็นการบอกเพียงลักษณะที่เป็นอยู่ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ใหม่ ตัวอย่าง(126)และ(128)คำ‘แล้ว’จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตามตัวอย่าง(128) ในแง่ของการรายงานอาจไม่ใช่เหตุการณ์ใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ผู้พูดต้องการรายงานเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังนั่นเอง

- (129) “ผมเปลี่ยนห้องแล้ว เอาห้องตัวเองให้คุณโกวิทกับลูกน้องเขาอยู่...” (มีเพียงรัก : 265)
- (130) “แม่ไม่อยู่บ้านเธอ”
“แม่เราตายแล้ว” (วังดอกหญ้า : 33)

ตัวอย่าง(129)และ(130) คำ‘แล้ว’จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามอาจไม่ใช่เหตุการณ์ใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ผู้พูดต้องการรายงานเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังนั่นเอง

ข) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น อาจเห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของคำคุณศัพท์นั้นๆ หรือไม่ก็ได้

- (131) “ลงมากินข้าวชิลูก”
“ผมอัมซะแม่ ยังไม่ยอมกิน”

(132) “ผมอึดแล้ว ต้องขอตัวนะครับ...” (ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 138)

(133) แอร์กับเครื่องซักผ้าเก่ามาก

(134) “แอร์กับเครื่องซักฝ้านะมันเก่าแล้ว...” (เกิดแต่ลม : 302)

ตัวอย่าง(131)และ(133)แสดงสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นสภาพใหม่ ตัวอย่าง(132)และ(134) คำ‘แล้ว’แสดงสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือจากสภาพไม่อึด หรือ ไม่เก่า เปลี่ยนเป็นสภาพอึด หรือ สภาพเก่า

(135) “เสื้อตัวเล็กไปแล้ว ใส่ไม่ได้”

(136) ที่เป็นอยู่อย่างนี้ก็คือแล้ว (ช่องที่ไม่ว่าง : 167)

ตัวอย่าง(135)และ(136) เสื้อหรือที่เป็นอยู่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสภาพใหม่ แต่เป็นสภาพใหม่ในความคิดของผู้พูด คำ‘แล้ว’ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ในมุมมองของผู้พูดนั่นเอง

ข) คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้นๆได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(137) หล่อนนี่ถึงเอกรถ
เขาพูดถูกแล้ว หล่อนไม่ควรเข้าไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่น (วังดอกหญ้า : 223)

(138) “ช่วยลุงข้างรดน้ำต้นไม้หน่อยลูก เรากินข้าวอึดแล้ว แต่ต้นไม้ยังไม่ได้กินข้าวเลย” (แก้วตาหวานใจ : 52)

(139) “พ่อ ฟ้าเล่นเปียโนคล่องแล้วนะ” (หาดทราย หุ่นจี๊ซิ่ง บทที่หนึ่งความรัก : 234)

ตัวอย่าง(137) (138)และ(139) คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล พูดูก กิน(ข้าว) อิ่ม และ เล่น(จน)คล่อง เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘แล้ว’จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล ถูก อิ่ม คล่อง ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

ฅ) คำ‘แล้ว’ ปรากฏใน โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน และ โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์

ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ‘แล้ว’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + แล้ว’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย เช่น

(140) “แอน ไม่อยู่หรือ?”

“แอนออกไปกินข้าวแล้วคะ”

(141) “เจ้านายบินไปอเมริกาแล้วเมื่อวานนี้ กลับวันเสาร์”

ตัวอย่าง(140) และ(141)คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ คือ แอนออกไปกินข้าว และ เจ้านายบินไปอเมริกา ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ โดยปรกติคำ‘แล้ว’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + แล้ว’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

(142) “รู้ไหม เขาเชิญพวกเรากินข้าวแล้ว”

(143) “หัวหน้าส่งเจ้าอินไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว ดีใจจังเลย ”

ตัวอย่าง(142)และ(143) คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ คือ *เขาเชิญพวกเรากินข้าว* และ *หัวหน้าส่งจ่าอินไปทำงานที่เชียงใหม่* ได้ปรากฏขึ้น และในแง่ของการรายงานยังเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

2. คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน จะแสดงให้เห็นผู้ฟังทราบถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น ในลักษณะที่ว่าถึงเวลาจะกระทำกิจกรรมนั้นๆแล้ว โดยปรกติจะอยู่ในลักษณะ ‘...ได้แล้ว’

(144) “คุณออกไปได้แล้ว” เสียงหล่อนเบาแต่กราดกรี้ยว “เก็บข้าวของออกไปวันนี้เลย ดินันขอไล่คุณออก...” (วังดอกหญ้า : 222)

(145) “กินข้าว(ได้)แล้ว”

ตัวอย่าง(144)และ(145)คำ‘แล้ว’จะแสดงให้เห็นผู้ฟังทราบถึงเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะที่ว่าถึงเวลาที่จะต้องกระทำกิจกรรมนั้นๆคือ *ออกไป* หรือ *กินข้าว* แล้ว

3. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘ใกล้ / จะ + หน่วยภาคแสดง / หน่วยนาม + แล้ว’

คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘ใกล้ / จะ + หน่วยภาคแสดง / หน่วยนาม + แล้ว’ แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(146) “...คุณได้คะ จูนใกล้อิมแล้ว...” (หาดทราย หุ่นจี๊ผิง บทที่หนึ่งความรัก : 59)

(147) “มึงต้องหัดรีดผ้าทำกับข้าวบ้านเอง เพราะสิ้นปีนี้พี่จะไปแล้ว” (เกิดแต่ตม : 128)

ตัวอย่าง(146)และ(147) เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ‘แล้ว’ แสดงว่าสภาพใหม่คือ *อิม* หรือเหตุการณ์ใหม่คือ *ไป* จะเกิดขึ้นในอนาคต

4. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘คำกริยาช่วย+ หน่วยภาคแสดง +(หน่วยกรรม) +แล้ว’

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘คำกริยาช่วย+ หน่วยภาคแสดง+(หน่วยกรรม) + แล้ว’ จะแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรือ ควรจะเป็น ตามความเห็นของผู้พูดหรือผู้รายงาน

- (148) “ผมคงต้องไปช่วยงานคุณแม่แล้ว จีนซ่าเดี่ยวคงได้โทรมาตามอีกรอบ เข้าไปก่อนนะ
ไอ้เจ้าขา” (มีเพียงรัก : 122)
- (149) “พี่อยากนอนแล้ว เธอสองคนไปทำธุระของเธอเถอะ” (เกิดแต่ต้ม : 438)

ตัวอย่าง(148)และ(149) คำ‘แล้ว’แสดงเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็นหรือความต้องการของผู้พูด

5. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ แสดงให้เห็นการเกิดเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับเดิม เช่น

- (150) “ฉันไม่เล่นเกมส่คอมพิวเตอร์”
- (151) “แต่ก่อนฉันก็มีตั้งหลายตัว” ซ้อยอดขึ้นอย่างภาคภูมิใจ “อย่ามาอวดหน่อยเลย” พี่เนื่อง
ซัดคอ
“ปลาป้าอย่างนั้น เขาไม่เล่นแล้วละ” (สี่แผ่นดิน : 99)
- (152) “ฉันไม่อ่อนภาษาอังกฤษ แต่อ่อนวิทยาศาสตร์”
- (153) “ไหนดันว่าอ่อนอังกฤษ”
“ก็มาจากโรงเรียนวัดนี้ แต่ตอนนี้เขาไม่อ่อนแล้วนะ...” (เกิดแต่ต้ม : 347)

ในตัวอย่าง(150)และ(152)แสดงสภาพที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ ตัวอย่าง(151)และ(153)คำ‘แล้ว’จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในทางตรงข้ามจากเดิม คือจากที่เล่น เปลี่ยนเป็นไม่เล่น และ จากที่อ่อน เปลี่ยนเป็นไม่อ่อน

6. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘คำนามหรือนามวลี / จำนวนและลักษณนาม + แล้ว’

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้าง ‘คำนามหรือนามวลี / จำนวนและลักษณนาม + แล้ว’ จะแสดงว่า สภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว คำนามหรือนามวลีที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้แก่ เวลา ฤดูกาล จำนวนและลักษณนาม ระดับ เป็นต้น ซึ่งคำนามกลุ่มนี้จะมีสมาชิกที่สามารถแสดงความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงตามลำดับได้ เช่น

- (154) “ท่านเห็นจะอายุมากแล้วมังซะ”
 “เจ็ดสิบสองแล้วคะ” (วังดอกหญ้า : 109)
- (155) วันนี้สี่สิบแปดธันวาคมแล้ว ตอนเช้ามิ่งไปเคารพพระบรมรูปพระเจ้าตากสินมหาราชกับ
 ทางโรงเรียน (เกิดแต่ตม : 118)
- (156) “แล้วจ้อมละ ... ปีนี้ปีสุดท้ายแล้ว เลือกลงอะไรไว้หรือยัง” (เวลาในขวดแก้ว : 15)

ตัวอย่าง(154) (155)และ(156) คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นสภาพใหม่ว่าได้มาถึงแล้ว

7. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + ขอบเขตของหน่วยกรรม+ แล้ว’

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + ขอบเขตของหน่วยกรรม + แล้ว’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ได้ดำเนินการสำเร็จลุ่ลงมาถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่ เช่น

- (157) เขาดื่มกาแฟสามถ้วย กินขนมสามชิ้น แล้วก็กลับ

- (158) เขาดื่มกาแฟสามถ้วยแล้ว คงจะดื่มต่อไม่ไหว

ตัวอย่าง(157)และ(158)ต่างก็แสดงให้เห็นว่าคำกริยาแสดงการกระทำ ดื่ม ได้ดำเนินการสำเร็จลุ่ลงภายในขอบเขตของหน่วยกรรม ตัวอย่าง(157)เป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว ตัวอย่าง(158)คำ‘แล้ว’จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำ ดื่ม ได้ดำเนินการมาถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆในที่นี้ คือ สามถ้วย ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

(159) เขาเลี้ยงนกสืบตัว

(160) เขาเลี้ยงนกสืบตัวแล้ว

(161) ย่าเนียมมีลูก 5 คน คือ ลุงนัฐ พ่อ อานุช อานนท์ และ อานันทนา

(ลอคลายมังกร : 45)

(162) “คุณชิต ... เคี้ยวนี้ทำอะไร” พลอยถามถึงพี่ชายใหญ่ “จะไปทำอะไร!” คุณเชยร้อง “กินนอนอยู่กับบ้าน มีลูกตั้งสองคนแล้ว” (สี่แผ่นดิน : 162)

ตัวอย่าง(159)และ(161) เป็นการบอกสภาพหรือเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ตัวอย่าง(160)และ(162) คำ‘แล้ว’จะแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ว่าได้ดำเนินการมาถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ ในที่นี้คือ สืบตัว และ สองคน ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

8. คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + ช่วงเวลา + แล้ว’

คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่า สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้ดำเนินการมาถึงหรือคงอยู่มาถึงหรือได้ล่วงเลยมาถึงขอบเขตของเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่ดังตัวอย่าง

(163) เขาเรียนที่นี้อยู่สิบปี

(164) “...เอ็นไม่ไค้ก็คิจะไค้ไม่ต้องเรียนหนังสือ เรียนมา10กว่าปีแล้ว เบื่อจะแย่”

(เวลาในขวดแก้ว : 143)

ตัวอย่าง(163)และ(164)แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการแล้ว ภายในช่วงเวลา สิบปี ตัวอย่าง(163)นั้นเป็นการรายงานการกระทำที่เกิดขึ้นไปแล้ว ซึ่งได้ดำเนินอยู่ภายในช่วงเวลา สิบปี ตัวอย่าง(164)คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่ได้ดำเนินการมาถึงขอบเขตของเวลานั้นๆ สิบปี ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

(165) ผมปิดมือถืออยู่สองวัน ถึงเปิดใช้อีกครั้ง

(166) ผมปิดมือถือมาสองวันแล้ว ตั้งแต่รู้ว่าแม่ส่งใครมาให้ผมดูตัวนั้นแหละ

(ทุงหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 24)

ตัวอย่าง(165)และ(166) ต่างแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง คือ ภายหลังที่ลักษณะพลวัตของคำกริยา ปิด ที่กระทำต่อหน่วยกรรม มือถือ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะทรงสภาพยังคงอยู่เป็นเวลา สองวัน ตัวอย่าง(165)นั้นเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว คือลักษณะทรงสภาพได้ดำเนินอยู่ภายในช่วงเวลาสองวัน ตัวอย่าง(166) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นสภาพใหม่ว่า ลักษณะทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ลักษณะพลวัตของคำกริยา ปิด ที่กระทำต่อหน่วยกรรม มือถือ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คงอยู่มาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ สองวัน ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

(167) ฉันชอบพอกับเขาอยู่หลายปี แต่ตอนนี้เลิกกันแล้ว

(168) “คุณเปรมนี้ ปากหวานไม่หยาบ ฉันรักมาหลายสิบปีแล้ว ไม่ต้องมานั่งเกี่ยวฉันบ่อยๆ
หรือก”

(สี่แผ่นดิน : 552)

ตัวอย่าง(167)และ(168) แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง คือสภาพความรู้สึกคงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง ตัวอย่าง(167) บ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว คือเคยชอบอยู่หลายปี ตัวอย่าง(168) คำ'แล้ว'แสดงให้เห็นสภาพใหม่ว่าคงอยู่มาจนถึงขอบเขตของช่วงเวลานั้นๆ ในที่นี้คือ หลายสิบปี ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

(169) ‘ฉันรู้จักกับคนที่มาประมาณหนึ่งปีแล้ว เราเป็นผู้ร่วมงานกัน และในบริษัทคิดว่าฉันกับเขาเป็นแฟนกัน...’

(ทุงหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 47)

ตัวอย่าง(169)คำ'แล้ว'แสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า หลังจากที่ได้รู้จักกันแล้ว ได้ผ่านมาถึงขอบเขตของช่วงเวลา ในที่นี้คือ หนึ่งปี ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

9. คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + ปริมาณหรือจำนวนครั้ง+แล้ว’

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับปริมาณหรือจำนวนครั้ง แสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของปริมาณหรือจำนวนครั้งซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดคุย

(170) “คุณพูดกับฉันสามครั้ง” (ทะเลหัวใจที่ปลายฟ้า : 26)

(171) “ฉันพูดกับมันหลายครั้งแล้ว” (เวลาในขวดแก้ว : 230)

(172) เขายืนอยู่หน้าบ้านเธอสามครั้ง

(173) เขายืนอยู่หน้าบ้านเธอสามครั้งแล้ว

ตัวอย่าง(170)และ(172) และ ตัวอย่าง(171)และ(173) ต่างแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ภายในขอบเขตของจำนวนครั้ง ตัวอย่าง(170)และ(172)แสดงให้เห็นว่า ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงเท่านั้น โดยไม่ได้มีลักษณะของการแสดงเหตุการณ์ใหม่ ตัวอย่าง(171) และ(173) คำ‘แล้ว’แสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า ได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของปริมาณหรือจำนวนครั้ง หลายครั้ง และ สามครั้ง ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดคุย

4.2.3 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเชื่อม‘แล้ว’ และ คำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่กำกวมระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

คำเชื่อม‘แล้ว’ในปัจจุบันทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ปรากฏต้นอนุพากย์และแสดงความหมายบอกความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์เหล่านั้น แสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือ เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง และคำเชื่อมอนุพากย์เชื่อมความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็’ ‘จึง’ ‘เลย’ ‘ถึง’ ‘แต่’ และ ‘ครั้น’ในตำแหน่งต้นอนุพากย์ โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันก็ได้ จะแสดงความหมาย ดังนี้ บอกเวลาภายหลัง บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ บอกเวลาภายหลังและบอกผล บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ บอกความขัดแย้งและบอกเวลาภายหลัง และบอกความขัดแย้งและเพิ่มความ

ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le1’ คือคำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุภาคย์ บอกเวลาภายหลัง สามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุภาคย์‘ก็’ได้ เช่น

(174) ฉันไปดูหนัง แล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน

(175) ชายวัยกลางคนเหลียวหลังดูดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าถึขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต : 20)

邢公畹 Xíng Gōngwǎn (1979 : 89) กล่าวไว้ว่า คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏต้นอนุภาคย์จะมีลักษณะเหมือนกับภาษาจีนที่ว่า 完了就... wánle jiù... เสร็จแล้วก็ เช่น

(176) เราต้องช่วยกันทำนบที่แม่น้ำหรือคลองที่อยู่ใกล้ที่สุด แล้วให้น้ำไหลเข้ามา
我們必須一起在河裡或者最近的溝裡筑堤, 完了就讓水流進田。

Wǒmenbì xū yìqǐ zài héli huòzhe zuìjìn de gōulǐ zhùtí, wánle jiù rang shuǐ liú jìn tián.

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’บางคำก็ยากที่จะจัดว่าเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือเป็นคำเชื่อม เช่น คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันนั้น คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง1 + แล้ว + ภาคแสดง2’ เช่น เธอกินข้าวแล้วก็ไปโรงเรียน ในประโยคนี้สามารถแบ่งประโยคเป็น เธอกินข้าวแล้ว// ก็ไปโรงเรียน หรือ เธอกินข้าว//แล้วก็ไปโรงเรียน อย่างไรก็ตามลักษณะของคำ‘แล้ว’ในกรณีนี้ยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อน หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว ภายหลังภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดตามมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(177) แม่มองหน้าพลอยครู่หนึ่งแล้วหัวเราะ (สี่แผ่นดิน : 4)

(178) คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ (ไปเยี่ยมอาม่าเมืองจีน : 19)

ตัวอย่าง(177)และ(178)เหตุการณ์แรก แม่มองหน้าพลอยครู่หนึ่ง และ คุณสำรวจเห็นห้องนอน จะเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงเกิดเหตุการณ์ที่สองคือ หัวเราะ ตามลำดับ

บทที่ 5

เปรียบเทียบคำ‘le’ กับ คำ‘แล้ว’ ในภาษาไทย

จากการศึกษาพบว่า คำ‘le1’ คำ‘le2’ และ คำ‘แล้ว’นั้นมีลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์เหมือนกันและต่างกัน ดังต่อไปนี้

5.1 เปรียบเทียบคำ‘le1’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

คำ‘le1’และคำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์หรือสภาพได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’ที่จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงเพียงอย่างเดียว และแสดงความหมายเหมือนกับคำ‘le1’ คือคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่อง เช่น

- (1) **吃了飯**, 大家閑談一會, 聲音很低, 保兒不時轉身, 三番四次把我的話頭打斷。 (蘇青:《小天使》)

Chīle fàn, dàjiā xiántán yíhuì, shēngyīn hěn dī, Bǎoér búshí zhuǎnshēn, sānfānsìcì bǎ wǒde huàtóu dǎduàn.

กินข้าวแล้ว ทุกคนก็คุยเล่นกันสักระยะ เสียงเบามาก เป่าเออร์มัมจะหันตัวไปมาขัดจังหวะการพูดของฉันครั้งแล้วครั้งเล่า

- (2) เขากินข้าวแล้ว ก็ไปโรงเรียน

ตัวอย่าง(1)และ(2)เป็นประโยคที่บรรยายเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ ตัวอย่าง(1)เหตุการณ์แรก 吃飯 chī fàn กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ 大家閑談一會 dàjiā xiántán yíhuì ทุกคนคุยเล่นกันสักระยะ ตัวอย่าง(2)เหตุการณ์แรก กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดตามมาคือ ไปโรงเรียน ดังนั้น คำ‘le1’ และคำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

อย่างไรก็ตามคำ‘le1’และคำ‘แล้ว’ ซึ่งแสดงว่า เหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สามารถปรากฏในประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นได้ เช่น

- (3) 我吃了飯, 就要預備功課。 (ประพิณ มโนชัยวิบูลย์, 2545 : 199)

Wǒ chīle fàn, jiù yào yùbèi gōngkè.

ฉันกินข้าวแล้ว จะเตรียมบทเรียนทันที

- (4) “ผมออกไปรอข้างนอกนะ เดี่ยวเรากินข้าวแล้ว ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฟือกให้ใหม่”
(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 35)

ตัวอย่าง(3)และ(4)เป็นประโยคแสดงเงื่อนไขหรือต้องการให้กระทำ ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง และมีลักษณะของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องตามลำดับ ตัวอย่าง(3)เมื่อเหตุการณ์แรก 吃飯 chī fàn กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้นตามมาคือ 就要預備功課 jiù yào yùbèi gōngkè จะเตรียมบทเรียนทันที ตัวอย่าง(4)คือเมื่อเหตุการณ์แรก กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้นคือ ผมจะพาคุณ ไปให้หมอเข้าเฟือกให้ใหม่ คำ ‘le1’และ คำ‘แล้ว’ใช้บอกเหตุการณ์ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ‘le1’และคำ‘แล้ว’ปรากฏหลังภาคแสดงตำแหน่งแรก ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วย เชื่อมต่อกัน คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + le1/แล้ว + ภาคแสดง 2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกที่ปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’จะเกิดขึ้นก่อน หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก ถึงแม้ว่าคำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือคำเชื่อม แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อน หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว หลังจากนั้นภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (5) 我們聽了這個消息都很高興。

Wǒmen tīngle zhèigè xiāoxi dōu hěn gāoxìng.

พวกเราฟังข่าวนี้แล้วดีใจกันมาก

- (6) คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ (ไปเยี่ยมอาม่าเมืองจีน : 19)

ตัวอย่าง(5)และ(6)ต่างก็แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ ตัวอย่าง(5)เมื่อเหตุการณ์แรก 聽這個消息 tīng zhègè xiāoxi ฟังข่าวนี้ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้นตามมา คือ 很高興 hěn gāoxìng ดีใจกันมาก คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก ตัวอย่าง(6)คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้ว/หัวเราะ คำ‘แล้ว’เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จ ลุล่วง คือ ภายหลังที่เห็นห้องนอน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หัวเราะ ก็เกิดตามมา หรือ สำรวจเห็นห้องนอน/แล้วหัวเราะ คำ‘แล้ว’เป็นคำเชื่อมแสดงเวลาภายหลัง คือ สำรวจเห็นห้องนอน หลังจากนั้น หัวเราะ อย่างไรก็ตามยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อน หรือ เสร็จสิ้นไปแล้ว หลังจากนั้นภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา

คำ‘le1’สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม ขอบเขตของเวลา หรือ จำนวนครั้ง ในลักษณะของประโยคความเดียวได้ เช่น

- (7) 我吃了一碗飯。
Wǒ chīle yìwǎn fàn .
ฉันกินข้าวหนึ่งชาม
- (8) 他吃了半個小時(的)飯。
Tā chīle bàngè xiǎoshí (de) fàn.
เขากินข้าว (อยู่) ครึ่งชั่วโมง
- (9) 我在這個旅館住了三次。
Wǒ zài zhègè lǚguǎn zhùle sāncì .
ฉันอยู่ที่โรงแรมแห่งนี้สามครั้ง

ในภาษาไทยการดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม ขอบเขตของเวลา หรือ จำนวนครั้ง ไม่ต้องใส่หน่วยแสดงการณลักษณะใดๆก็ได้ เช่น

- (10) เขาค้มเหล่านึงแก้ว

- (11) เมื่อวานฉันอ่านหนังสือสองเล่ม
- (12) เขาทำงาน(อยู่)สามชั่วโมง
- (13) เขาอภิปรายปัญหานี้กับอาจารย์สองครั้ง
- (14) เมื่อวานฉันไปเยี่ยมเขาสองครั้ง

ดังนั้นคำ 'le1' เมื่อเข้าประโยคแล้ว บางครั้งไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทย (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541 : 51) เช่น

- (15) 我昨天碰見了一個老朋友, 他請我吃了一頓飯。
(ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541 : 51)

Wǒ zuótiān pèngjiànle yí gè lǎopéngyou, tā qǐngwǒ chīle yí dùn fàn.

เมื่อวานนี้ฉันพบเพื่อนเก่าคนหนึ่ง เขาเลี้ยงข้าวฉันมื้อหนึ่ง

- (16) 張明買了一件新衣服。
Zhāng Míng mǎile yí jiàn xīn yī fu.
จางหมิงซื้อเสื้อใหม่ตัวหนึ่ง

- (17) 他朝那個漢子踢了兩腳。
Tā cháo nèi gè hànzi tīle liǎng jiǎo.
เขาเตะชายคนนั้นสองที

- (18) 今天我學了兩個小時漢語。
Jīntiān wǒ xué le liǎng gè xiǎoshí hàn yǔ.
วันนี้ฉันเรียนภาษาจีนเป็นเวลาสองชั่วโมง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความหมายแสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำ‘แล้ว’ ทำให้มีการแปลคำ‘le1’ ว่า ‘แล้ว’ ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม / จำนวน’ เป็น ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + แล้ว + ขอบเขตของหน่วยกรรม / จำนวน’ ในรูปแบบนี้ ขอบเขตของคำ ‘แล้ว’ สัมพันธ์โดยตรงกับ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม)’ แสดงให้เห็นว่าการกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และขยายด้วยขอบเขตของหน่วยกรรม / จำนวน เพื่อระบุขอบเขตที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(19) 他吃了一碗飯。

Tā chīle yìwǎn fàn .

เขากินข้าวแล้วหนึ่งชาม / เขากินข้าวหนึ่งชาม

(20) 七天之內, 這圓形的廳上, 舉行了三次跳舞會。

(徐遲:《回首可憐歌舞地》)

Qītiān zhīnèi, zhè yuánxíngde tīngshàng, jǔxíngle sāncì tiàowǔhuì.

ภายในเจ็ดวัน ห้องโถงรูปวงกลมนี้ จัดงานเต้นรำแล้วสามครั้ง

(21) 這部電影我看了三遍。

zhèbù diànyǐng wǒ kànle sānbìan.

หนังเรื่องนี้ฉันดูมาแล้วสามรอบ

คำ‘le1’เมื่อปรากฏในรูปแบบการซ้ำคำกริยา ‘คำกริยา + le1 + คำกริยา’ นั่นก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’เช่นกัน เช่น

(22) 我敲了敲她家的門, 有人來開門了! (王小波:《綠毛水怪》)

Wǒ qiāoleqiāo tā jiāde mén, yǒurén lái kāi mén le!

ฉันเคาะประตูบ้านเขาสักครู่ มีคนมาเปิดประตูแล้ว

คำ‘le1’ที่ปรากฏในภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล จะแสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ หน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้นๆ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง คำ‘le1’ก็ไม่แปลเป็นคำ ‘แล้ว’ เช่น

- (23) 他是一個好心腸的醫生，他用他的通神的醫道救活了許多垂危的人。
(汪曾祺：《國子監》)

Tā shì yí gè hǎo xīncháng de yīshēng, tā yòng tā de tōngshénde yī dào
jiùhuóle xǔduō chuíwéide rén.

เขาเป็นหมอที่มีจิตใจดี เขาใช้ความรู้ทางการแพทย์ช่วยรักษาชีวิตคนที่ใกล้จะตาย
จำนวนมากให้รอดชีวิต

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล
แสดงเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว คำ‘แล้ว’จะมีลักษณะเหมือนคำ‘le2’ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

คำ‘le1’ที่ปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ ในรูปแบบ ‘สถานที่ / ตำแหน่ง + คำ
กริยา + le1 + คำนาม’ แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ มีคำนามดำรงคงอยู่ และ ประโยคที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ
คำนามนั้นได้ปรากฏขึ้นหรือหายไป คำ‘le1’จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงใน
รูปแบบประโยคเช่นนี้ คำ‘le1’ก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’ เช่น

- (24) 外面站了一個人。

Wàimiàn zhànle yí gè rén .

ด้านนอกมีคนคนหนึ่งยืนอยู่

- (25) 恰這時間裡，家裡來了一個年輕的客人。 (方方：《桃花燦爛》)

Qià zhèshíjiānlǐ, jiālǐ lái le yí gè niánqīng de kèrén.

ประจวบเหมาะแก่เวลานี้ ที่บ้านมีแขกยังวัยรุ่นคนหนึ่งมา

ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็น
จุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดง
รูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง
ตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le1’ คำ‘le1’แสดงให้เห็นการดำเนินการ
สำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง ในรูปแบบประโยคเช่นนี้คำ‘le1’ก็ไม่แปลเป็น
คำ‘แล้ว’เช่นกัน เช่น

- (26) “...我剛纔去醫院看了個老同學，在那兒吃的午飯 —— 涼麵，胃裡有點兒不舒服。” (陳建功; 趙大年: 《皇城根》)

“...Wǒ gāngcái qù yīyuàn kànle gè lǎotóngxué, zàinàr chīde wǔfàn
—— liángmiàn, wèilǐ yǒudiǎr bù shūfu.”

“...ฉันเพิ่งไปโรงพยาบาลเยี่ยมเพื่อนเก่าคนหนึ่ง อาหารกลางวันทีกินที่นั่น คือ หมีเย็น กระเพาะก็เลยรู้สึกไม่ค่อยดี”

โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ โดยปรกติคำ‘le1’ จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง ตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + le1’ และแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จจุลวงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง ในรูปแบบประโยคเช่นนี้ คำ‘le1’ ก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’เช่นกัน เช่น

- (27) 說完他打開鐵柵，放我們進去，然後小心翼翼地將鐵柵欄鎖好。中年男人請我們進了放滿古老傢具的裡屋。 (王朔: 《橡皮人》)

Shuōwán tā dǎkāi tiězhà, fàng wǒmen jìnqù, ránhòu xiǎoxīn yìyìde jiāng tiě zhàlán suǒ hǎo. Zhōngnián nánrén qǐng wǒmen jìnle fàngmǎn gǔ lǎo jiājùde lǐwū.

พูดจบเขาก็เปิดราวเหล็ก ปล่อยพวกเราเข้าไป หลังจากนั้นจึงค่อยๆ นำราวกั้นลูกกรงเหล็กใส่กุญแจอย่างระมัดระวัง ชายวัยกลางคนเชิญพวกเราเข้าไปห้องด้านในซึ่งมีเครื่องเรือนเก่าแก่วางอยู่เต็มไปหมด

คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันและโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ ในลักษณะ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + แล้ว’ แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว คำ‘แล้ว’จะมีลักษณะเหมือนคำ‘le2’ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

5.2 เปรียบเทียบคำ‘le2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’

คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’จะแสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งการปรากฏสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นี้ อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นเองหรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นจะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจไม่ได้ดู

ตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้ เช่น

(28) 下雨了。
Xiàyǔ le.
ฝนตกแล้ว

(29) ฝนตกแล้ว

ตัวอย่าง(28)และ(29)คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’ต่างแสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง จากที่ยังไม่ตกหรือไม่ตกมานาน เป็นฝนตก ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่กำลังเดินอยู่จู่ๆฝนก็ตกลงมา ผู้ประสบเหตุการณ์/ผู้พูดอาจจะพูดรายงานให้ผู้ฟังทราบถึงสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นทันที หรืออาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้นี้ คือ ฝนตกเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์/ผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอดีต จะแสดงว่า ได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีต ดังตัวอย่าง (30)และ(31)

(30) 春秋戰國時期, 黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了, 與早期的銅鑄幣並行使用。 (陰法魯; 許樹安: 《中國古代文化史(三)》)

Chūnqiū Zhànguó shíqī, huángjīn yǐshì shèhuì jīngjì shēnghuó zhōng de zhòngyào huòbì zhīyī le, yǔ zǎoqī de tóngzhùbì bìng xíng shǐyòng.

ในสมัยชุนชิวจั้นกั๋ว ทองได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคมแล้ว มีการใช้พร้อมกันไปกับเหรียญกษาปณ์ทองแดงสำริดที่ใช้มาก่อนหน้านี้

(31) ดินสอหายแล้ว ตั้งแต่เมื่อวาน

(อิงอร สุพันธ์วิช : 74)

他 三十歲了,可還沒有媳婦。 (張煒:《秋天的憤怒》)

Tā kuàiyào sānshísuì le, kě hái méiyǒu xífù.

เขาใกล้จะสามสิบแล้ว ยังไม่มีภรรยา

- (33) “คือนี้จะคะ ขอดาอชบายก่อน...พี่ดล..ชนดล...พี่ชายดาเนี่ยเขาอายุมากพอควรแล้ว ปีนักษาก็จะสามสิบสองแล้ว...” (มีเพียงรัก : 15)

1. คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ปรากฏในรูปแบบ ‘คำนามหรือนามวลี/จำนวนและลักษณะนาม + le2 / แล้ว’

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำนามหรือนามวลี/จำนวนและลักษณะนาม + le2 / แล้ว’ ต่างก็แสดงว่า สภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือ ได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว คำนามหรือนามวลีที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ ได้แก่ เวลา ฤดูกาล จำนวนและลักษณะนาม ระดับ เป็นต้น เช่น

- (34) 今天 一號了。 《今日漢 2 : 138》

Jīntiān sānshíyīhào le.

วันนี้วันที่สามสิบเอ็ดแล้ว

- (35) วันนี้ยี่สิบแปดธันวาคมแล้ว ตอนเช้ามุ่งไปเคารพพระบรมรูปพระเจ้าตากสินมหาราชกับทางโรงเรียน (เกิดแต่ตม : 118)

2. คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ปรากฏในรูปแบบ ‘(ประธาน) + ภาคแสดง + (คำนาม) + le2 / แล้ว’

ภาคแสดงประเภทต่างๆเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ ได้ดังนี้

ก) คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของในรูปแบบนี้จะแสดงว่า สภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือ ได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว เช่น

- (36) 李小龍已經是中學生了。 (汪曾祺：《曇花·鶴和鬼火》)

Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxuéshēng le.

หลี่เสี่ยวหลง ได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว

- (37) เขาเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว

ข) คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ในรูปแบบนี้ จะแสดงว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

- (38) 那個傻兒子甩不開，他恨那個傻小子了。 (老舍：《老年的浪漫》)

Nèigè shǎ é rzi shuǎibùkāi, tā hèn nèigè shǎ xiǎozi le.

ลูกชายจอมโง่งนั้นเขาทิ้งไปไม่ได้ เขาแค้นเจ้าลูกชายจอมโง่งนั้นแล้ว

- (39) “教育”是有用的，我相信了。 (老舍：《月牙兒》)

“Jiàoyù” shì yǒuyòng de, wǒ xiāngxìn le.

“การศึกษา” เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ฉันเชื่อแล้ว

- (40) “คุณอาคะ กลับเกิดไม่เห็นมีอะไรเลย ฉันเบื่อแล้วละ” (สี่แผ่นดิน : 248)

- (41) “打住吧打住吧，我們很明白你的意思了。”

(王朔：《千萬別把我當人》)

“Dǎzhù ba dǎzhù ba, wǒmen hěn míngbai nǐde yìsi le.”

“หยุดเถอะ หยุดเถอะ พวกเราเข้าใจความหมายของเธอแล้ว”

- (42) “ไม่ต้องพูดแล้ว พวกเราเข้าใจความหมายของเธอแล้ว”

ค) คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม ในรูปแบบ ‘ประธาน + คำกริยา + คำนาม + le2 / แล้ว’ จะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย คือเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(43) “孩子吃饭了。”

“Háizi chī fàn le.”

“เด็กกินข้าวแล้ว”

(44) “เด็กๆกินข้าวแล้ว”

ตัวอย่าง(43)และ(44)คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย คือเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือจากเดิมไม่กินหรือไม่ยอมกิน แต่ตอนนี้กินแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือเริ่มกินแล้ว และ ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ตัวอย่าง(43)การแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในความหมายของการแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วนั้น มีการละคำ‘le1’ไป คือ 孩子吃(了1)饭了2 háizi chīle fàn le เด็กกินข้าวเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการละคำ‘le1’ ทำให้เกิดความหมายคลุมเครือ ดังนั้นถ้าไม่ต้องการให้เกิดความหมายคลุมเครือ เราควรเติมคำ‘le1’ลงไปประโยค เป็น 孩子吃了1饭了2 háizi chīle fàn le ตัวอย่าง(44) คำ‘แล้ว’ที่แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือการกระทำ กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และการแสดงเหตุการณ์ใหม่ให้ผู้ฟังทราบอีกด้วย เช่น เมื่อผู้ถามถามว่า“เด็กๆกินข้าวหรือยัง” ผู้รายงานตอบว่า“เด็กๆกินข้าวแล้ว”

ง) คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

คำ‘le2’กับ คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ในรูปแบบนี้ จะแสดงว่าสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

- (45) 到戰國晚期, 很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布了。
(陰法魯、許樹安:《中國古代文化史(三)》)

Dào Zhànguó wǎnqī, hěn duō dìfang zhùzàode bùbì dōu jiàn biàn wéi
yuán shǒu yuán jiān yuán zú bù le.

เมื่อถึงช่วงปลายสมัยจั้นกั๋ว เงินปู้ซึ่งหลายๆแห่งได้หล่อขึ้นมานั้นก็ค่อยๆเปลี่ยนเป็นเงินปู้
ที่รูปร่างกลมทั้งเหรียญแล้ว

- (46) “หน้าฉันกลายเป็นโทรมไปแล้ว แกคุยกับฉันสนิทใจรีเปล่า เกลียคฉันรีเปล่า”
(คือเธอ : 25)

- (47) “母親死了。”
“Mǔqīn sǐ le”
“แม่ตายแล้ว”

- (48) “แม่ไม่อยู่บ้านหรือ”
“แม่เราตายแล้ว” (วังดอกหญ้า : 33)

จ) คำคุณศัพท์

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ ในรูปแบบ ‘คำคุณศัพท์ + le2/แล้ว’ จะ
แสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น โดยอาจเห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของคำคุณศัพท์นั้นๆหรือไม่ก็
ได้

- (49) 炒勺裡的油熱了, 冒出股股青煙, ... (王朔:《給我頂住》)
Chǎosháolǐde yóu rè le, màochū gǔgǔ qīngyān, ...
น้ำมันในตะหลิวร้อนแล้ว ฟันควันคำออกมาครั้งแล้วครั้งเล่า

- (50) “น้ำร้อนแล้ว รีบๆมาอาบซะ”

ตัวอย่าง(49)และ(50)熱了 rè le ร้อนแล้ว และ ร้อนแล้ว คำ‘le2’กับ คำ‘แล้ว’ จะ
แสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมมา
เป็นสภาพใหม่ ก็จากที่ไม่ร้อนเปลี่ยนเป็นร้อน

- (51) ..., 上衣和裙子都小了, 露出一大截手腕和細細的白白的小腿。
(鄧友梅:《別了, 瀨戶內海!》)

..., shàngyī hé qúnzi dōu xiǎo le, lùchū yí dàjié shǒuwàn hé xìxide
báibaide xiǎo tuǐ.

เสื้อและกระโปรงสั้นเล็กไปแล้ว ข้อมือและน่องขาๆเล็กๆก็เลยโผล่ออกมามาก

- (52) “เสื้อตัวเล็กไปแล้ว ใส่ไม่ได้”

ตัวอย่าง(51)และ(52)ขนาดของเสื้อกระโปรงไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสภาพใหม่
ในปริบทหรือความคิดของผู้พูด คำ‘le2’และ คำ‘แล้ว’จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ในมุมมองของผู้
พูดนั่นเอง

เมื่อคำ‘le2’ปรากฏในโครงสร้าง ‘太 + คำคุณศัพท์ + 了’ คำ‘le2’จะแสดงให้เห็นสภาพ
ใหม่ ซึ่งสภาพใหม่นี้มีทั้งที่เป็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจริง หรืออาจจะเป็นสภาพใหม่ตามความคิด
เห็นของผู้พูด เนื่องจากมาตรฐานของระดับก็ขึ้นอยู่กับผู้พูด ดังนั้นการใช้โครงสร้างนี้สามารถ
แสดงความหมายได้ทั้งในด้านการชื่นชม หรือในด้านการวิจารณ์ในลักษณะของการเกินขอบเขตก็
ได้ขึ้นอยู่กับผู้รายงานหรือผู้พูด คำ‘le2’ในรูปแบบนี้อาจจะแปลเป็นคำ‘แล้ว’หรือไม่ได้ เนื่องจาก
การใช้ภาษาในการแสดงระดับนั้นขึ้นอยู่กับผู้พูดเช่นกัน เช่น

- (53) “你對我太好了。”

“Nǐ duì wǒ tài hǎo le.”

“เธอดีกับฉันจังเลย / เธอดีกับฉันเหลือเกิน ”

- (54) 這位老師太好了。

Zhèwèi lǎoshī tài hǎo le.

ครูคนนี้ดีจังเลย

- (55) 我太忙了, 連吃飯的工夫都沒有了。

wǒ tài máng le, lián chī fàn de gōngfu dōu méiyǒu le.

ฉันงานยุ่งเหลือเกิน แม้แต่เวลาจะกินข้าวก็ไม่มี

(56) “ 咱們聲太大了。 ” (王朔：《痴人》)

“Zámen shēng ài dà le.”

“เสียงพวกเราดังเกินไปแล้ว”

ฉ) คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

คำ‘le2’กับ คำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏร่วมกับภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล จะแสดงว่าสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(57) 我早看透你了。 (王朔：《玩兒的就是心跳》)

Wǒ zǎo kàntòu nǐ le .

ฉันอ่านความคิดของเธอออกนานแล้ว

(58) “ช่วยลุงข้างรถน้ำดันไม้หน่อยลูก เรากินข้าวอิ่มแล้ว แต่ดันไม้ยังไม่ได้กินข้าวเลย”

(แก้วตาหวานใจ : 52)

3. คำ‘le2’ และคำ‘แล้ว’ปรากฏในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน และ โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์

ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le2 / แล้ว’ คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’ แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(59) 他上臺唱歌了。

Tā shàng tái chàng gē le.

เขาขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

(60) อาจารย์ขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

ตัวอย่าง(59)และ(60)คำ‘le2’ กับคำ‘แล้ว’ แสดงเหตุการณ์ใหม่คือ 他上臺唱歌了 Tā shàng tái chàng gē le เขาขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว และ อาจารย์ขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย คือเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ จากเดิมไม่ขึ้นเวทีร้องเพลงแต่ตอนนี้ยอมขึ้นร้องเพลงแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เริ่มร้องเพลงแล้ว และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ในลักษณะ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + le2 /แล้ว’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว เช่น

(61) 領隊派他們去南方了。
Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng le .
ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้แล้ว

(62) หัวหน้าส่งเขาไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว

4. คำ‘le2’ และคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน‘คำกริยา + (คำนาม / นามวลี) + le2 / (ได้) แล้ว’

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน จะแสดงว่าเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นถึงเวลาที่จะกระทำแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการรายงานเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังอีกด้วย

(63) 大李 : 起明, 吃飯了。 《北京人在紐約 (電視劇記錄)》

Dàlǐ : Qǐmíng, chī fàn le.

ต้าหลี่ : ฉี่หมิง กินข้าว (ได้) แล้ว

(64) “กินข้าว(ได้) แล้ว”

5. คำ‘le2’ และคำ ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘快 / ใกล้จะ + หน่วยภาคแสดง + le2 / แล้ว’

คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘快 / ใกล้จะ + หน่วยภาคแสดง + le2 / แล้ว’ แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น

- (65) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒：《一個和一個》)

Kuài wǔdiǎn le. Tiānshàng yuǎnyuǎnde hái yǒu jǐkē xīngxīng.

ใกล้ห้าแล้ว ลิบๆบนฟ้ายังมีดวงดาวอยู่สองสามดวง

- (66) ใกล้เที่ยงแล้ว กรรมการศูนย์นิติฯยังไม่กลับจากการเจรจา (มหาวิทยาลัยชีวิต : 124)

6. คำ‘le2’ และ คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + (หน่วยกรรม) + le2 / แล้ว’

คำ‘le2’ กับคำ‘แล้ว’ ในรูปแบบ ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + (หน่วยกรรม) + le2 / แล้ว’ จะแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรือ ควรจะเป็นตามความเห็นของผู้พูดหรือผู้รายงาน เช่น

- (67) “...她向我走來了，我得掛電話了。” (王朔：《頑主》)

“...tā xiàng wǒ zǒu lái le, wǒ děi guà diànhuà le.”

“...เธอมาหาฉันแล้ว ฉันต้องวางหูแล้ว”

- (68) “ผมคงต้องไปช่วยงานคุณแม่แล้ว จีนซ่าเดี๋ยวกงได้โทรมาตามอีกรอบ เข้าไปก่อนนะ ไอ้เจ้าขา” (มีเพียงรัก : 122)

7. คำ‘le2’ และคำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ แสดงให้เห็นการเกิดเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับเดิม เช่น

- (69) 他沒有奶奶了。 (汪曾祺：《黃油烙餅》)

Tā méiyǒu nǎinai le.

เขาไม่มีย่าแล้ว

- (70) “พี่คล...เป็นยังไงบ้างคะ?”

“ไม่มีปัญหาอะไรแล้ว คุณโกวิทกำลังดูแลเป็นพิเศษของเราอยู่” (มีเพียงรัก : 317)

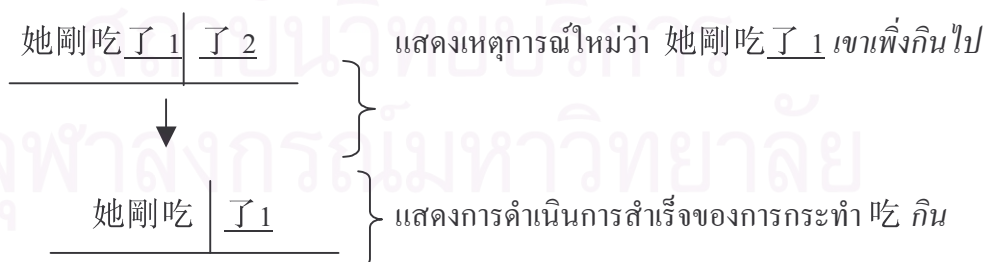
5.3 เปรียบเทียบคำ‘le1+2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

คำ‘le’ที่ปรากฏท้ายคำกริยาแสดงการกระทำและอยู่ท้ายประโยค จะแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ว่า หน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ‘le’นั้นจะเป็นคำ‘le1+2’ คำ‘le1+2’จะสัมพันธ์กับคำ‘แล้ว’ที่ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงและคำ‘แล้ว’ที่แสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ เช่น

- (71) “我不餓，給孩子吃吧。”我把饅饅向孩子伸過去。
 “Wǒ bú è, gěi háizi chī ba.” Wǒ bǎ mòmò xiàng háizi shēnguòqu.
 “ผมไม่หิว ให้ลูกกินเถอะ” ผมเอาหมั่นโถวยื่นไปให้ลูก
 “她剛吃了。”她說，... (張賢亮：《綠化樹》)
 “Tā gāng chī le.” tā shuō,...
 “เขากินไปแล้วเมื่อตะกี้” เธอพูด ...

- (72) เด็กสาว : หนูไม่หิวหรืออย่า ย่าละกินหรือยัง?
 ขายนวล: กินแล้ว วันนี้มีคนมาเลี้ยง ย่าเลยกินซะอิม (เวลา : 158)

ในตัวอย่าง(71) 她剛吃了 Tā gāng chī le เขากินไปแล้วเมื่อตะกี้ มีการละหน่วยกรรมไว้ คำ‘le’ที่เห็นนั้นแท้จริงแล้วประกอบด้วยคำ‘le1’และคำ‘le2’ คำ‘le2’แสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ว่าหน่วยภาคแสดง 吃 chī กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งแสดงโดยคำ‘le1’

และตัวอย่าง(72) กินแล้ว คำ‘แล้ว’ ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’ ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ การกระทำ กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และเป็นการแสดงเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

5.4 การปรากฏร่วมกันในประโยคของคำ‘le1’และคำ‘le2’กับคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

1. คำ‘le1’ และ คำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + ขอบเขตของหน่วยนาม / จำนวนครั้งหรือปริมาณ + (หน่วยนาม)’

เมื่อคำ‘le1’ และคำ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยนาม / จำนวนครั้งหรือปริมาณ + หน่วยนาม + le2’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวนหรือปริมาณนั้นๆซึ่งเป็น *ขอบเขตใหม่* 新阶段 xīnjiē ēduàn เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่จะแสดงความหมายเหมือนคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏท้ายประโยค ‘คำกริยา + ขอบเขตของหน่วยนาม/จำนวนครั้งหรือปริมาณ + (หน่วยนาม) + แล้ว’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าการกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรม/ จำนวนหรือปริมาณนั้นๆ ซึ่งเป็น *ขอบเขตใหม่* เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่เช่นกัน

(73) 我喝了兩杯酒了, 不能再喝了。

Wǒ hēle liǎngbēi jiǔ le, bùnéng zài hē le.

ฉันดื่มเหล้าสองแก้วแล้ว ไม่สามารถดื่มต่อได้อีกแล้ว

(74) ฉันดื่มกาแฟสามถ้วยแล้ว ดื่มต่อไม่ไหวแล้ว

(75) 今年她已病了兩回了。

(現代漢語動詞大詞典 : 70)

Jīnnián tā yǐ bìngle liǎnghuí le.

ปีนี้เขาป่วยมาสองครั้งแล้ว

(76) ปีนี้คุณปู่ป่วยมาสองครั้งแล้ว

2. คำ‘le1’ และ คำ‘le2’ กับ คำ ‘แล้ว’ เมื่อปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม)’

เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2’ และ คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏท้ายประโยค ‘คำกริยา + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + แล้ว’ จะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ ดังนี้

1) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(77) 這本書我看了五天了, 還沒看完。

Zhèběn shū wǒ kànle wǔtiān le, hái méikàn wán.

หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาห้าวันแล้ว ยังอ่านไม่จบเลย

(78) เขาทำการบ้านมาสองชั่วโมงแล้ว ยังทำไม่เสร็จเลย

2) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากที่การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(79) “福寶子病了十多天了!” 小玉說。 (吳組緝：《黃昏》)

“Fú Bǎozǐ bìngle shíduōtiān le!” Xiǎo Yù shuō.

“ฟูเป่าจื่อป่วยมาสิบกว่าวันแล้ว” เสี่ยวยู่วีพูด

(80) เพื่อนของฉันป่วยมาสองเดือนแล้ว

(81) 這張畫兒早掛上了, 掛了十天了。

Zhèzhāng huà'er zǎo guàshàngle, guàle shítiān le.

ภาพนี้แขวนนานแล้ว แขวนมาได้สิบวันแล้ว

(82) ภาพนี้แขวนไว้สิบวันแล้ว

3) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จะไม่เป็นลักษณะทรงสภาพในช่วงเวลาเช่นเดียวกับข้อ(2) อย่างไรก็ตามกาลเวลาที่ล่วงผ่านไปมาแล้วนั้นก็ถือเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(83) “老婆死了好幾年了。” (老舍：《哀啟》)

“Lǎopó sǐle hǎojiǐ nián le.”

“เมียตายมาหลายปีแล้ว”

(84) คุณยายเสียชีวิตมาแล้ว

5.5 คำ‘le’ กับคำเชื่อม‘แล้ว’

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุพากย์ บอกเวลาภายหลัง จะแสดงให้เห็นว่าภายหลังที่เหตุการณ์แรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว เหตุการณ์หลังที่มีคำเชื่อม‘แล้ว’ปรากฏอยู่ข้างหน้านั้นจะเกิดขึ้นตามมา คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏต้นอนุพากย์ จะมีลักษณะเหมือนกับภาษาจีน ที่ว่า 完了就... wánle jiù... เสร็จแล้วก็ นอกจากนี้รูปแบบประโยคที่คำเชื่อมต้นอนุพากย์ ‘แล้ว’ ปรากฏจะสัมพันธ์กับประโยคที่เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดขึ้นตามมา คำ‘le’จะปรากฏหลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์แรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว เช่น

(85) ฉันไปดูหนัง แล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน

我去看電影，完了就去找朋友。

Wǒ qù kàn diànyǐng, wánle jiù qù zhǎopéngyou .

我去看了電影，就去找朋友。

Wǒ qù kànle diànyǐng, jiù qù zhǎopéngyou .

(86) ชายวัยกลางคนเหลียวหลังดูดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต : 20)

中年男人回頭看太陽，完了就加快划船。

Zhōngniánánrén huítóu kàn tàiyáng, wánle jiù ji ā ku ài huá chuán.

中年男人回頭看了太陽，就加快划船。

Zhōngniánánrén huítóu kànle tàiyáng, jiù ji ā ku ài huá chuán.

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง ไม่ว่าจะเป็คำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่หน้าหน่วยกรรม จะเป็นลักษณะ‘หน่วยภาคแสดง + le1 + หน่วยกรรม’ คำ‘le2’ปรากฏอยู่ที่ขั้วประโยคหรือขั้วประโยคย่อย และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่หลังหน่วยกรรม ในลักษณะ‘หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’ เมื่อคำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏในประโยคซึ่งไม่มีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง คำ‘le1’และคำ‘le2’จะช่วยทำให้ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการเป็นจริงได้ แต่การทำให้ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงนั้นไม่ได้แสดงด้วยคำ‘le1’และคำ‘le2’เท่านั้น แต่ยังมีหน่วยอื่นๆ เช่น zhe guo zhèngzài ซึ่งหน่วยแสดงลักษณะของการดำเนินการเป็นจริงเหล่านี้เมื่อทำให้ประโยคมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแล้ว ก็จะแสดงความหมายทางไวยากรณ์ของแต่ละคำที่แตกต่างกันไป จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า คำ‘le1’เป็นคำช่วยแสดงความหมายของการณ์ลักษณะสำเร็จลุล่วง คือ จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรมและการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งความหมายทางไวยากรณ์ทั้งสองขึ้นอยู่กับหน่วยภาคแสดงที่คำ‘le1’ปรากฏรวมด้วย และคำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่หรือลักษณะใหม่ได้ปรากฏขึ้น ซึ่งการปรากฏเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นี้อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่หรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นจะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจจะไม่ได้ดูตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้

คำ‘le’ปรากฏทั้งขั้วประโยคและหลังหน่วยภาคแสดงนั้น มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งขั้วประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงการกระทำ และแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ว่า หน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ‘le’นั้นจะเป็นคำ‘le1+2’ คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งขั้วประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงการกระทำและแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์กำลังจะเกิดขึ้นใหม่หรือเริ่มขึ้น คำ‘le’ดังกล่าวจะเป็นคำ‘le2’ซึ่งแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์หรือจะเริ่มต้นขึ้นในอนาคต
2. คำ‘le’เมื่อปรากฏทั้งขั้วประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คำคุณศัพท์ คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล เป็นได้

ทั้งคำ'le1' แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ'le2' ก็แสดงให้เห็นว่า สภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ'le' ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง และตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการรายงานสภาพใหม่ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดให้คำ'le' นี้เป็นคำ'le2' ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่

คำ'le1' และ คำ'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + หน่วยนาม + le2' รูปแบบนี้จะแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า ในขณะที่พูดถึงนั้นหน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

คำ'le1' และคำ'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยนาม/ ปริมาณ/ จำนวนครั้ง + หน่วยนาม + le2' แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมขอบเขตของปริมาณหรือจำนวนครั้งนั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่

เมื่อคำ'le1' และคำ'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2' จะมีความหมายทางไวยากรณ์ตามลักษณะของคำกริยา ดังนี้

1. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด
2. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากการกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพหรือสภาพ ยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด
3. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากการกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ได้ผ่านมาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า คำ'แล้ว' ที่สัมพันธ์กับคำ'le' ทั้งสอง คือ คำ'แล้ว' ที่เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง คำ'แล้ว' ที่เป็นคำเชื่อม และคำ'แล้ว' ที่มีลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

คำ'le1' และคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง'แล้ว' แสดงให้เห็นว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง หรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยพบว่า คำ'แล้ว' ที่จะแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงเพียงอย่างเดียวและแสดงความหมายเหมือนกับคำ'le1' คือ คำ'แล้ว' ที่ปรากฏในเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่อง คือ เหตุการณ์แรกที่ปรากฏคำ'le1' และ คำ'แล้ว' ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น ดังนั้นคำ'le1' และคำ'แล้ว' แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในลักษณะประโยคที่ต่อเนื่องเช่นนี้สามารถปรากฏในประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นได้ คำ'le1' สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม ขอบเขตของเวลา หรือ จำนวนครั้ง ในลักษณะของ

ประโยคความเดียวได้ แต่ในภาษาไทยการดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม
ขอบเขตของเวลา หรือ จำนวนครั้ง ไม่ต้องใส่หน่วยแสดงการณั้ลักษณะใดๆก็ได้ ดังนั้น
คำ'le1'เมื่อเข้าประโยคแล้ว บางครั้งไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทย นอกจากนี้คำ'le1'เมื่อปรากฏใน
รูปแบบต่อไปนี้ ก็ไม่แปลเป็นคำ'แล้ว'เช่นกัน เช่น

1. การซ้ำคำกริยา 'คำกริยา + le1 + คำกริยา'
2. คำ'le1'ปรากฏหลังภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดง
ผล
3. คำ'le1'ที่ปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่
4. โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง
เป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก
แสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ'le1'จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาค
แสดงตำแหน่งหลัง คือ 'ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le1'
5. โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ คำ'le1'จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดง
ตำแหน่งหลัง คือ 'ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + le1'

คำ'le2'และ คำ'แล้ว'จะแสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งการปรากฏ
สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นี้ อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นเองหรืออาจมุ่ง
เน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นจะเกิดขึ้นใน
อดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจไม่ได้ดู
ตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้

คำ'le'ที่ปรากฏท้ายคำกริยาแสดงการกระทำและอยู่ท้ายประโยค จะแสดงการปรากฏของ
เหตุการณ์ใหม่ว่าหน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ'le'นั้นจะเป็นคำ'le1+2' คำ
'le1+2' จะสัมพันธ์กับคำ'แล้ว' ที่ประกอบด้วยคำ'แล้ว'ที่แสดงความหมายของการดำเนินการ
สำเร็จลุล่วงและคำ'แล้ว'ที่แสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่

การปรากฏร่วมกันในประโยคของคำ'le1'และคำ'le2'กับคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง
'แล้ว' ผู้วิจัยพบว่า คำ'le1'และคำ'le2'เมื่อปรากฏในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ขอบเขตของ
หน่วยนาม / จำนวนครั้งหรือปริมาณ + หน่วยนาม + le2' กับ คำ'แล้ว'เมื่อปรากฏร่วมกันในรูปแบบ
'คำกริยา + ขอบเขตของหน่วยนาม / จำนวนครั้งหรือปริมาณ + (หน่วยนาม) + แล้ว' จะแสดงให้เห็น
เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึง
ขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวนหรือปริมาณนั้นๆซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่ เมื่อ
คำ'le1'และคำ'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2'

และคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏท้ายประโยค ‘คำกริยา + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + แล้ว’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ดังนี้

1. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากที่การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

3. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จะไม่เป็นลักษณะทรงสภาพในช่วงเวลาเช่นเดียวกับข้อ(2) อย่างไรก็ตามกาลเวลาที่ล่วงพ้นมาแล้วนั้นก็คือเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุภาคย์ บอกเวลาภายหลัง จะแสดงให้เห็นว่าภายหลังที่เหตุการณ์แรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เหตุการณ์หลังที่มีคำเชื่อม‘แล้ว’ปรากฏหน้าประโยคจะเกิดขึ้นตามมา คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏต้นอนุภาคย์ จะมีลักษณะเหมือนกับภาษาจีนที่ว่า 完了就... wánle jiù... เสร็จแล้วก็ นอกจากนี้รูปแบบประโยคที่คำเชื่อมต้นอนุภาคย์‘แล้ว’ ปรากฏจะสัมพันธ์กับประโยคที่เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้วหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดขึ้นตามมา คำ‘le1’จะปรากฏหลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์แรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว

คำ‘le1’และคำ‘แล้ว’ปรากฏหลังภาคแสดงตำแหน่งแรก ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + le1/แล้ว + ภาคแสดง 2’ แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกที่ปรากฏพร้อมกับคำ‘le1’ จะเกิดขึ้นก่อนหรือเสร็จสิ้นไปแล้ว ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก ถึงแม้ว่าคำ‘แล้ว’ในโครงสร้างนี้มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือคำเชื่อม แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อน หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว หลังจากนั้นภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการอธิบายความหมายของคำ‘le1’ คำ‘le2’ และคำ‘แล้ว’ นั้นจะเห็นว่าขึ้นอยู่กับความหมายของหน่วยภาคแสดง ลักษณะของประโยคที่คำ‘le1’ คำ‘le2’ และ คำ‘แล้ว’ปรากฏ หากไม่พิจารณาถึงลักษณะเหล่านี้ ก็ไม่สามารถอธิบายความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le1’ คำ‘le2’ และ คำ‘แล้ว’ ได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้นำหน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทางมาเป็นองค์ประกอบในการศึกษาร่วมกับคำ‘le1’และคำ‘le2’ เนื่องจากพบว่า แนวคิดของนักวิชาการจีนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทางเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’และ คำ‘le2’นั้น มีความแตกต่างกันมาก นอกจากนี้ความหมายทางไวยากรณ์ของหน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทางบางคำนั้นก็แสดงความหมายการณั้ลักษณะเช่นเดียวกับคำ‘le1’ ดังนั้นเพื่อต้องการศึกษาความหมายทางไวยากรณ์ที่แท้จริงของคำ‘le1’ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ศึกษาลักษณะที่หน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทางปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาวิเคราะห์การปรากฏร่วมกับหน่วยเสริมหลังกริยาบอกทิศทางกับคำ‘le1’ และคำ‘le2’ นั้นเป็นหัวข้อที่น่าสนใจที่อาจจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป

นอกจากนี้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ศึกษาแค่โครงสร้างและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le1’ และคำ‘le2’ เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาในเรื่องของการละคำ‘le1’ และการที่คำ‘le2’ สามารถทำให้ประโยคเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับคนไทยต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวลี พจนปกรณ์. 2546. ซอย3 สยามสแควร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เพื่อนดี.
- การะบุหนิง. 2547. ทะเลหัวใจที่ปลายฟ้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แจ่มใส.
- กิ่งฉัตร. 2547. มีเพียงรัก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อรุณ.
- “เกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลาง ฉบับร่าง 3,” เอกสารในการสัมมนาเรื่องโครงการระดมความคิดเรื่องการเขียนทับศัพท์ภาษาจีนกลางเป็นภาษาไทย และ ปัญหาข้อเฉพาะในการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย เสนอที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 25 มิถุนายน 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- ศีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. 2543. สี่แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า 2000.
- ชาติ กอบจิตติ. 2543. เวลา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หอน.
- ดวงตะวัน. 2546. แก้วตาหวานใจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์คำ.
- นภาพร ไตรวิทย์วารีย์. 2544. หลังไม่มีไออุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า 2000.
- นวรรธณ พันธุมเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- น้ำตาลปึก. 2547. เจ้านายที่รัก 2 [เรื่องสั้น]. แหล่งที่มา : <http://www.jamsai.com> [24 มิถุนายน 2548]
- นิตยา กาญจนะวรรณ. 2545. พุดจาภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เนื่อง. 2540. เรื่องของสัตว์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคน สัตว์ และต้นไม้ใบหญ้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- โบตัน. 2533. เกิดแต่ دم. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2545. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภัสสร เสวิกุล. 2536. เวลาในขวดแก้ว. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

- ประภัสสร เสวิกุล. 2540. ลอดลายมังกร. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
พิมพ์ครั้งที่ 2548. คือ...เธอ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แจ่มใส.
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. 2546. การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ไมตรี ลิ้มพิชาติ. 2537. ไปเยี่ยมอาม่าเมืองจีน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สนุกอ่าน.
- ยาโยย. 2548. หาคทราย หุ่นจี๊ต๊อง บทที่หนึ่งความรัก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แจ่มใส.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2541. ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ว.วินิจัยกุล. 2544. วังดอกหญ้า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เพื่อนดี.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. 2522. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- สิรินดา. 2548. ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แจ่มใส.
- สีฟ้า. 2535. ช่องที่ไม่ว่าง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค.
- เสกสรร ประเสริฐกุล. 2545. มหาวิทยาลัยชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สามัญชน.
- อิงอร สุพันธ์วิช. 2516. กาลในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2545. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

- Bybee, Joan L. 1985. Morphology : A study of the relation between meaning and
form. Amsterdam : John Benjamin Publishing Company.
- Comrie, Bernard. 1976. Aspect. Cambridge : Cambridge University Press.
- Carlota, Smith. 1991. The Parameter of Aspect. Dordrecht : Kluwer. Quoted in Frank
Schilder. [n.d.]. Aspect and Discourse Structure : Is a Neutral Viewpoint Required?
[Online]. Available from : <http://citeseer.ist.psu.edu/cachedpage/580184/2> [March 21,
2004]

- Carlota, Smith. 1991. The Parameter of Aspect. In *Linguistics and Philosophy* 43 : 103, 111. Dordrecht : Kluwer. Quoted in Róng , Xīn 容新. PǔtōnghuàzhōngZhè cí “Le” Suǒbiǎodáde Shíjiān Fànwei jí Shítài 普通話中助詞“了”所表達的時間範圍及時態 (การณั้ลักษณะและขอบเขตทางเวลาซึ่งแสดงโดยคำช่วย ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). In Huáng , Zhèngdé 黃正德(ed.), Zhōngguó Yǔyánxué Lùncóng Dì Yī Jí 中國語言學論叢第一輯 (รวมบทความทางภาษาศาสตร์ของจีน เล่มที่1), 49 - 65. Běijīng 北京 : Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè 北京語言文化大學出版社. 1997.
- Carlota, Smith. 2000. The Domain of Tense. [Online]. Available from : <http://uts.cc.utexas.edu/~carlota/papers/Pari.pdf> [March 21, 2004]
- Carlota, Smith. 2002. Tense and Aspect. *Encyclopedia of Cognitive Science*. [Online]. Available from : <http://love.psy.utexas.edu/~love/cogsci/smith1.pdf> [March 21, 2004]
- Frank, Schilder. [n.d.]. Aspect and Discourse Structure : Is a Neutral Viewpoint Required? [Online]. Available from : <http://citeseer.ist.psu.edu/cachedpage/580184/2> [March 21, 2004]
- Holfmann, Th.R. 1993. Realms of Meaning. New York : Longman Publishing.
- Tasanalai, Boonyapatipark. 1983. A Study of Aspect in Thai. Doctor's thesis , University of London.
- Walter, Bisang and Pranee, Kullavanijaya , “Another look at aspect in Thai,” Paper presented at SEALS 14 CONFERENCE, Bangkok, Thailand , May 19 to 21, 2004.

ภาษาจีน

- A.A Lóng, Guǒfū A.A 龍果夫. 1958. Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Yánjiū 現代漢語語法研究 (การวิจัยไวยากรณ์ภาษาจีนกลางปัจจุบัน). [n.p] : Kēxué Chūbǎnshè 科學出版社. Quoted in Lǐ, Tiěgēn 李鐵根. Xiàndài Hànyǔ Shízhì Yánjiū 現代漢語時制研究 (การวิจัยกาลในภาษาจีนกลางปัจจุบัน), 3. Shěnyáng 沈陽 : Liáoníng Dàxué Chūbǎnshè 遼寧大學出版社, 1999.
- Běijīng Dàxué Zhōngwénxì 北京大學中文系. 1994. TIR Zhōngwén Quánwén Jiǎnsuǒ Xìtǒng TIR 中文全文檢索系統 (โปรแกรม TIR เพื่อค้นหาข้อมูลจากงานเขียนจีน) (โปรแกรมคอมพิวเตอร์). Běijīng 北京 : Běijīng Dàxué Zhōngwénxì 北京大學中文系.

- Chén, Guānglǐ 陳光磊. 1995. Xīnlǐ Dòngcí 心理動詞 (คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ). In Hú, Yùshù and Fàn, Xiǎo 胡裕樹和范曉 (eds), Dòngcí Yánjiū 動詞研究 (การวิจัยคำกริยา), 240-248. Hénán 河南 : Hénán Dàxué Chūbǎnshè 河南大學出版社.
- Chén, Lìlín 陳立民. 2002. Hànyǔde Shítài ài hé Shítài Chéngfèn 漢語的時態和時態成分 (กาลลักษณะและหน่วยกาลลักษณะในภาษาจีนกลาง). YǔyánYánjiū 語言研究 (การวิจัยภาษา) 3 : 14-31.
- Dài, Yàojīng 戴耀晶. 1995 a. Dòngcí hòu “Le” de Yǔyì Fēnxī 動詞後“了”的語義分析 (การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ของคำหลังกริยา“Le”). In Hú, Yùshù and Fàn, Xiǎo 胡裕樹和范曉 (eds), Dòngcí Yánjiū 動詞研究 (การวิจัยคำกริยา), 41-64. Hénán 河南 : Hénán Dàxué Chūbǎnshè 河南河南大學出版社.
- Dài, Yàojīng 戴耀晶. 1995 b. Qíngzhuàng yǔ Dòngcí Fēnlèi 情狀與動詞分類 (การแบ่งประเภทของเหตุการณ์และคำกริยา). In Hú, Yùshù and Fàn, Xiǎo 胡裕樹和范曉 (eds), Dòngcí Yánjiū 動詞研究 (การวิจัยคำกริยา), 167-176. Hénán 河南 : Hénán Dàxué Chūbǎnshè 河南河南大學出版社.
- Dài, Yàojīng 戴耀晶. 1997. Xiàndài Hànyǔ Shítǐ Xìtǒng Yánjiū 現代漢語時體系統研究 (การวิจัยระบบการณลักษณะในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Zhèjiāng 浙江 : Zhèjiāng Jiàoyù Chūbǎnshè 浙江教育出版社.
- Dài, Zhāomíng 戴昭銘. 2000. Dòngcí Qíngzhuàng Chéngfèn “Xiaqu3” de Xíngshì Tèzhēng、Yǔfǎ Gōngnéng hé Fēnbù Guīlǜ 動詞情狀成分“下去3”的形式特征、語法功能和分布規律 (ลักษณะพิเศษทางรูปแบบ หน้าที่ทางไวยากรณ์ และกฎเกณฑ์การกระจายของหน่วยทางการณลักษณะ “Xiaqu 3”). In Zhōngguó Yǔwén Zázhiè 中國語文雜誌社 (ed.), Yǔfǎ Yánjiū hé Tànsuǒ (9) 語法研究和探索(九) (การค้นคว้าและการวิจัยทางไวยากรณ์ (9)), 56-69. Běijīng 北京 : Shāngwù Yìnshūguǎn 商務印書館.
- Dèng, Yì 鄧懿. 1987. Hànyǔ Chūjí jiàochéng 漢語初級教程 (หลักสูตรภาษาจีนกลางเบื้องต้น). Běijīng 北京 : Běijīng Dàxué Chūbǎnshè 北京大學出版社.

- Lǐ, Quán 李泉. 1996. “Xíng + Dòngtài Zhùcí” Kǎochá “形 + 動態助詞”考查 (พิจารณา “คำคุณศัพท์ + คำช่วยการณั้ลักษณะ”). In Hú, Míngyáng 胡明揚 (ed.), Cílèi Wèntí Kǎochá 詞類問題考察 (พิจารณาปัญหาด้านวืวิภาค), 190-207. Běijīng 北京: Běijīng Yǔyán Xuéyuàn Chūbǎnshè 北京語言學院出版社.
- Lǐ, Shān 李珊. 2003. Dòngcí Chóngdiéshì Yánjiū 動詞重疊式研究 (การวิจัยรูปแบบการซ้ำคำกริยา). Běijīng 北京: Yǔwén Chūbǎnshè 語文出版社.
- Lǐ, Tiěgēn 李鐵根. 1999. Xiàndài Hànyǔ Shízhì Yánjiū 現代漢語時制研究 (การวิจัยกาลในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Shěnyáng 沈陽: Liáoníng Dàxué Chūbǎnshè 遼寧大學出版社.
- Lǐ, Xīngyà 李興亞. 1989. Shì Shuō Dòngtài Zhùcí “Le”de Zìyóu Yǐnxiàn 試說動態助詞“了”的自由隱現 (ลองพูดถึงการปรากฏหรือการไม่ปรากฏอย่างอิสระของคำช่วยแสดงการณั้ลักษณะ “Le”). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 2 : 334-340.
- Liú, Xūnníng 劉勛寧. 1988. Xiàndài Hànyǔ Cíwěi “Le”de Yǔfǎ Yìyì 現代漢語詞尾“了”的語法意義 (ความหมายทางไวยากรณ์ของคำปัจจัย“Le”ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 5: 321-330.
- Liú, Xūnníng 劉勳寧. 2002. Xiàndài Hànyǔ Jùwěi “Le”de Yǔfǎ Yìyì jí Qí Jiěshuō 現代漢語句尾“了”的語法意義及其解說 (ความหมายทางไวยากรณ์และการอธิบายคำลงท้ายประโยค “Le”ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Shìjiè Hànyǔ Jiàoxué 世界漢語教學 (การสอนภาษาจีนทั่วโลก) 3 : 70-79.
- Lú, Yīngshùn 盧英順. 1991. Tántan “Le1” hé “Le2” de Qūbié Fāngfǎ 談談 “了1”和 “了2”的區別方法 (ลองพูดถึงลักษณะที่แตกต่างกันระหว่าง“Le1” และ“Le2”). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดี ประเทศจีน) 4 : 275-278 .
- Lú, Yīngshùn 盧英順. 1993. Shìlùn “Zhèiběn Shū Wǒ Kànle Sāntiānle ” de Yánxùxìng Wèntí 試論 “這本書我看了三天了”的延續性問題 (ลองวิเคราะห์ถึงปัญหาของลักษณะต่อเนื่องต่อไปของประโยค “หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาสามวันแล้ว”). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศีกษาภาษาจีน) 4 : 22-24.
- Lú, Yīngshùn 盧英順. 1995. Dòngcíyǔ Hòuzhù “Le1” 動詞語後綴 “了1” (คำปัจจัยกริยา “Le 1”). In Hú, Yùshù and Fàn, Xiǎo 胡裕樹和范曉 (eds), Dòngcí Yánjiū 動詞研究 (การวิจัยคำกริยา), 64-88. Hénán Dàxué Chūbǎnshè 河南河南大學出版社.

- Lǚ, Shūxiāng 呂叔湘. 1999. Xiàndài Hànyǔ Bābǎicí 現代漢語八百詞 (ภาษาจีนกลางปัจจุบัน 800 คำ) 7th ed. Běijīng 北京: Shāngwù Yīnshūguǎn 商務印書館.
- Mǎ, Qìngzhū 馬慶株. 1981. Shíliàng Bīnyǔ hé Dòngcíde Lèi 時量賓語和動詞的類 (ประเภทของหน่วยกรรมแสดงช่วงเวลาและคำกริยา). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 2 : 86-90.
- Mèng, Cóng 孟琮 และคนอื่นๆ. 2003. Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn 漢語動詞用法詞典 (พจนานุกรมการใช้คำกริยาภาษาจีน). Běijīng 北京: Shāngwù Yīnshūguǎn 商務印書館.
- Pǔ, Zhòngkuí 朴重奎. 1996. Xiàndài Hànyǔzhōng Biànhuà Dòngcíde Zài Fēnlèi Wèntí 現代漢語中變化動詞的再分類問題 (ปัญหาการแบ่งประเภทของคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษภาษาจีน) 6 : 50-53 .
- Qín, Hóngwǔ 秦洪武. 2002. Hànyǔ “Dòngcí + Shíliàng Duǎnyǔ” Jiégòude Qíng zhuàng Lèixíng hé Jièxìng Fēnxī 漢語 “動詞 + 時量短語” 結構的情狀類型和界性分析 (การวิเคราะห์ประเภทของเหตุการณ์และลักษณะของขอบเขตของโครงสร้าง “คำกริยา+วลีแสดงช่วงเวลา” ในภาษาจีนกลาง). Dāngdài Yǔyánxué 當代語言學 (ภาษาศาสตร์ในปัจจุบัน) 2 : 90-100.
- Wáng, Lì 王力. 1985. Wáng Lì Wénjí (Dì Èr Juàn) 王力文集 (第二卷) (รวมผลงานของ Wáng Lì เล่มที่2). Shāndōng 山東 : Shāndōng Jiàoyù Chūbǎnshè 山東教育出版社.
- Wáng, Lì 王力. 1985. Wáng Lì Wénjí (Dì Sān Juàn) 王力文集 (第三卷) (รวมผลงานของ Wáng Lì เล่มที่3). Shāndōng 山東 : Shāndōng Jiàoyù Chūbǎnshè 山東教育出版社.
- Xíng, Gōngwǎn 邢公畹. 1979. Xiàndài Hànyǔ hé Tāiyǔlǐde Zhùcí “Le” hé “Zhe” (Shàng) 現代漢語和台語里的助詞“了”和“著”(上) (คำช่วย“Le” และ“Zhe” ในภาษาจีนกลางปัจจุบันและ ภาษาในตระกูลไต (ฉบับแรก)). Mínzú Yǔwén 民族語文 (ภาษาและวรรณคดีของชนชาติต่างๆ) 2 : 84-98.
- Yàn, Yàn 燕燕. 2002. “Le2” Lèi Xī “了2” 類析. Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษภาษาจีน) 3 : 44-46.

- Yáng, Qīnghuì 楊慶蕙. 1993. Shíyòng Hànyǔ Huìhuà Xiliè Jiàocái 實用漢語會話系列教材 (ชุดแบบเรียนการใช้บทสนทนาภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京: Běijīng Shīfàn Dàxué Chūbǎnshè 北京師範大學出版社.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 1980. Wèi Jìn Nánběicháo Shíqī “Le” zì de Yòngfǎ — “Le” zì Zōnghé Yánjiū zhīyī 魏晉南北朝時期“了”字的用法 — “了”字綜合研究之一 (วิธีการใช้คำ“Le”ในสมัยเว่ยจิ้น และราชวงศ์เหนือใต้ — ลำดับที่หนึ่งในการสรุปคำ“Le”). In Yǔyán Lùnjí (Dì Yī Jí) 語言論集(第一輯), (รวมบทความเกี่ยวกับภาษา 1) 14-21. Běijīng 北京: Rénmín Dàxué Chūbǎnshè 人民大學出版社.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 1980. Dūnhuáng biànwén hé 《Jǐngdéchuándēnglù》 zhōng “Le”zì de Yòngfǎ — “Le” zì Zōnghé Yánjiū zhī ’èr 敦煌變文和《景德傳燈錄》中“了”字的用法 — “了”字綜合研究之二 (วิธีการใช้คำ“Le”ใน Dūnhuáng biànwén และ《Jǐngdéchuándēnglù》— ลำดับที่สองของการสรุปคำ“Le”). In Yǔyán Lùnjí (Dì Yī Jí) 語言論集(第一輯) (รวมบทความเกี่ยวกับภาษา 1), 22-28. Běijīng 北京: Rénmín Dàxué Chūbǎnshè 人民大學出版社.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 1983. Sòng Yuán Shíqī “Le”zì de Yòngfǎ, JiānTán “Le”zì de Xūhuà Guòchéng — “Le” zì Zōnghé Yánjiū zhī sān 宋元時期“了”字的用法, 兼談 “了”字的虛化過程—“了”字綜合研究之三 (วิธีการใช้คำ“Le”ในสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน และกระบวนการในการกลายเป็นคำไม่แท้ของคำ“Le”— ลำดับที่สามของการสรุปคำ“Le”). In Yǔyán Lùnjí (Dì Èr Jí) 語言論集(第二輯) (รวมบทความเกี่ยวกับภาษา 2), 71-90. Běijīng 北京: Rénmín Dàxué Chūbǎnshè 人民大學出版社.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 1987. Xiàndài Hànyǔ “Le” zì de Yòngfǎ 現代漢語“了”字的用法. In Wàiguóyǔ Xuéhuì Huìzhì 外國語學會會誌 (บันทึกการประชุมการศึกษาภาษาต่างประเทศ), 209-224. Riběn 日本: Riběn D àdōng Wénhuà Dàxué 日本大東文化大學.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 2006. Interview, 5 January 2006.
- Zhāng, Bǎolín 張寶林. 2002. Guānxì Dòngcíde Jiàndìng Biāozhǔn 關係動詞的鑒定標準 (มาตรฐานในการวินิจฉัยคำกริยาแสดงความสัมพันธ์). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 4: 48-53.

Zhāng, Yìshēng 張誼生. 2000. Xiàndài Hànyǔ Xūcí 現代漢語虛詞 (คำไม่แท้ในภาษา
จีนกลางปัจจุบัน). Shànghǎi 上海 : Huádōngshī fān Dàxué Chūbǎnshè 華東
師範大學出版社.

Zhōng Rì Hézuò MMT Hànyǔ Shēngchéngzǔ 中日合作 MMT 漢語生成組. 1994.
Xiàndài Hànyǔ Dòngcí Dà Cídiǎn 現代漢語動詞大詞典 (พจนานุกรมคำ
กริยาในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Běijīng 北京: Běijīng Yǔyán Xuéyuàn
Chūbǎnshè 北京語言學院出版社.

Zhū, Déxī 朱德熙. 1998. Yǔfǎ jiǎngyì 語法講義 (เอกสารคำสอนเรื่องไวยากรณ์) 4 th ed.
Běijīng 北京 : Shāngwù Yìnshūguǎn 商務印書館.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- นิตยา กาญจนะวรรณ. (ม.ป.ป.) ภาษาไทยแสดงกาลอย่างไร. วารสารอักษรศาสตร์ 11 : 5 - 19.
- ฤทัยวรรณ เกษกุล และ ทศนีย์ เมธาพิสิฐ. 2544. ประโยค RC ในภาษาไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม 20 , 1 : 56 - 65.
- วิชัย กฤตประโชชน์. 2533. การณัฏกษณะในภาษาเขียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Carlota, Smith and Mary , Erbaugh. 2001. Temporal Information in Sentences of Mandarin. [Online]. Available from : <http://uts.cc.utexas.edu/~carlota/> [March 21, 2004]
- Carlota, Smith and Mary , Erbaugh. 2002. Temporal Interpretation in Mandarin Chinese. [Online]. Available from : <http://uts.cc.utexas.edu/~carlota/> [March 21, 2004]
- Hans-Jürgen Sasse. 2002. Recent Activity in the Theory of Aspect : Accomplishments, Achievements , or just Non-Progressive State? Linguistic Typology 6 : 199-271.

ภาษาจีน

- Chén, Píng 陳平. 1988. Lùn Xiàndài Hànyǔ Shíjī ān Xìtǒngde Sānyuán Jiégòu 論現代漢語時間系統的三元結構 (วิเคราะห์โครงสร้างสามองค์ประกอบของระบบเวลาในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 6 : 401-422.
- Chén, Xiánchún 陳賢純. 1976. Jù mò “Le” Shì Yǔqì Zhùcí ma ? 句末“了”是語氣助詞嗎 ? (คำลงท้ายประโยค “Le” เป็นคำช่วยแสดงน้ำเสียงหรือไม่). Yǔyánjiào yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 1 : 36 – 43.
- Chén, Zhōng 陳忠. 2002. “Le”de Yīn Xiàn Guīlǜ jí Qí ChéngyīnK àochá “了”的隱現規律及其成因考察 (กฎเกณฑ์การปรากฏหรือไม่ปรากฏของคำและการพิจารณาตรวจสอบสาเหตุ). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษาระดับภาษาจีน) 1 : 22 - 27.

- Cuī, Chéngyī 崔承一. 1991. Shuōshuō Shùbǔ (Jiéguǒ) Bīn Wèiyǔ Jù de Yǔyì Jiéguǒ Xìliè 說說述補(結果)賓謂語句的語義結果系列 (พูดถึงกลุ่มแสดงผลทางอรรถศาสตร์ของประโยคที่มีภาคแสดงเป็นโครงสร้างคำกริยาและหน่วยเสริมหลังคำกริยา(แสดงผล)และหน่วยกรรม). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษารายวิชาภาษาจีน) 1 : 27 - 32 .
- Cuī, Shānjiā 崔山佳. 1995. Jìndài Hànyǔzhōng Yǐ Yǒu “Xìng + le”de Shuōfǎ 近代漢語中已有“姓+了”的說法 (ในภาษาจีนกลางยุคปัจจุบันมีการพูดว่า “แซ่ + le” แล้ว). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 2 : 89 .
- Fàn, Kāitài and Zhāng, Yājūn 範開泰和張亞軍. 2000. Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Fēnxī 現代漢語語法分析 (การวิเคราะห์ทางไวยากรณ์ภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Shànghǎi 上海 : Huádōng Shīfàn Dàxué Chūbǎnshè 華東師範大學出版社.
- Fàn, Xiǎo 范曉. 1998. Sānge Píngmiàn de Yǔfǎ Guān 三個平面的語法觀 (การมองไวยากรณ์ในสามด้าน) 2nd ed. Běijīng 北京 : Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè 北京語言文化大學出版社.
- Fáng, Yùqīng 房玉清. 1996. Shíyòng Hànyǔ Yǔfǎ 實用漢語語法 (การใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京 : Běijīng Yǔyán Xuéyuàn Chūbǎnshè 北京語言學院出版社.
- Gōng, Qiānyán 龔千炎. 2000. Hànyǔ de Shíxiàng Shízhì Shítài 漢語的時相時制時態 (ลักษณะภายในด้านเวลาของหน่วยภาคแสดง กาล และการณ์ลักษณะในภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京 : Shāngwù Yìnshūguǎn 商務印書館.
- Hàn, Chéng 翰承. 1993. “Dānyīn Dòngcí + Le” Chōngdāng Jùfǎ Chéngfèn Biàn “單音動詞 + 了” 充當句法成分辯 (การวินิจฉัย “คำกริยาพยางค์เดียว + Le” เมื่อทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบด้านไวยากรณ์). Lánzhōu XuéKān 蘭州學刊 (วารสารการศึกษาหลานโจว) 3 : 29 - 32 .
- Hè, Yáng 賀陽. 1994. Hànyǔ Wánjù Chéngfèn Shìtān 漢語完句成分試探 (ลองศึกษาส่วนประกอบที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ในภาษาจีนกลาง). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 4 : 26 - 38.
- Jīn, Lìxīn 金立鑫. 1998. Shìlùn “Le” de Shí Tǐ Tèzhēng 試論“了”的時體特征 (ลองวิเคราะห์ลักษณะพิเศษของการณ์ลักษณะของคำ “Le”). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 1 : 105 - 120.

- Kǒng, Língdá 孔令達. 1994. Yǐngxiǎng Hànyǔ Jùzi Zìzúde YǔyánXíngshì 影響漢語句子自足的語言形式 (รูปแบบทางภาษาที่มีผลกระทบต่อการคงอยู่ได้ของประโยคในภาษาจีนกลาง). Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 6 : 434 – 440.
- Jīng, Chéng 竟成. 1993. Guānyú Dòngtài Zhùcí “Le”de Yǔfǎ Yìyì Wèntí 關於動態助詞“了”的語法意義問題 (ปัญหาในด้านความหมายทางไวยากรณ์ซึ่งเกี่ยวกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ “Le”). Yǔwén Yánjiū 語文研究 (การวิจัยภาษาและวรรณคดี) 1 : 52 – 57.
- Lǐ, Líndìng 李臨定. 1985. Dòngcíde Dòngtài Gōngnéng hé Jìngtài Gōngnéng 動詞的動態功能和靜態功能 (หน้าที่ของลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพของคำกริยา). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษารายวิชาภาษาจีน) 1 : 6 – 15.
- Liú, Níngshēng 劉寧生. 1985. Dòngcíde Yǔyì Fànchóu : “Dòngzuò” yǔ “Zhuàngtài” 動詞的語義范疇 : “動作” 與 “狀態” ขอบเขตทางอรรถศาสตร์ของคำกริยา : “การกระทำ” และ “สภาพ”. Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษารายวิชาภาษาจีน) 1 : 16-19.
- Liú, Xūnníng 劉勛寧. 1999. Xiàndài Hànyǔde Jùzi Góuzào yǔ Cíwěi “Le”de Yǔfǎ Wèizhì 現代漢語的句子構造與詞尾“了”的語法位置 (การประกอบขึ้นเป็นประโยคในภาษาจีนกลางปัจจุบันและตำแหน่งทางไวยากรณ์ของคำปัจจัย “Le”). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 3:4 – 22.
- Liú, Yuánmǎn 劉元滿. 1999. “Tài + Xíng /Dòng” yǔ “Le” “太+形/動”與“了” (“เกินไป + คำคุณศัพท์ / คำกริยา” และ “Le”). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 1 : 145 – 151 .
- Liú, Yuèhuá ; Pān, Wényú and Gù, Yùn 劉月華, 潘文娛和故韞. 2003. Shíyòng Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ (Zēngdìngběn) 實用現代漢語語法 (增訂本) (การใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลางปัจจุบัน (ฉบับปรับปรุง)). Běijīng 北京 : Shāngwù Yìnshūguǎn 商務印書館.
- Lǚ, Chuān ; Gōu, Ruìlóng and Dǒng, Lípíng 魯川, 緜瑞隆和董麗萍. 2000. Xiàndài Hànyǔ Jīběn Jùmó 現代漢語基本句模 (รูปแบบประโยคพื้นฐานในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Shìjiè Hànyǔ Jiàoxué 世界漢語教學 (การสอนภาษาจีนทั่วโลก)4: 11-24.

- Lù, Jiǎnmíng 陸儉明. 2003. Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Yánjiū Jiàochéng 現代漢語語法研究教程(หลักสูตรการวิจัยไวยากรณ์ของภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Běijīng 北京: Běijīng Dàxué Chūbǎnshè 北京大學出版社.
- Lǚ, Wénhuá 呂文華. 1983. “Le” yǔ Jùzi Yǔqìde Wánzhěngjǐ Qítā “了”與句子語氣的完整及其它(ความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำ“Le”และน้ำเสียงของประโยคและอื่น ๆ). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 3 : 30 - 39.
- Lǚ, Wénhuá 呂文華. 1998. “Le2” Jù Jùxíng Chǎng Shìxī “了2” 句句型場試析(ลองวิเคราะห์รูปแบบประโยคที่มีคำ“Le2”). Shìjiè Hànyǔ Jiàoxué 世界漢語教學(การสอนภาษาจีนทั่วโลก) 2 : 13 - 21.
- Lǚ, Wénhuá 呂文華. 1999. Duìwài Hànyǔ Jiàoxué Yǔfǎ Tànsuǒ 對外漢語教學語法探索(การค้นคว้าทางไวยากรณ์ในการสอนภาษาจีนกลางในฐานะภาษาต่างประเทศ). Běijīng 北京 : Yǔwén Chūbǎnshè 語文出版社.
- Róng, Xīn 容新. 1997. PǔtōnghuàzhōngZhèncí “Le” SuǒbiǎodádeShíjī ān Fànwéi jí Shítài 普通話中助詞“了”所表達的時間範圍及時態(การเน้นลักษณะและขอบเขตทางเวลาซึ่งแสดงโดยคำช่วย“Le”ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน). In Huáng, Zhèngdé 黃正德 (ed.), Zhōngguó Yǔyánxué Lùncóng Dì Yī Jí 中國語言學論叢第一輯(รวมบทความทางภาษาศาสตร์ของจีน เล่มที่1), 49-65. Běijīng 北京: Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè 北京語言文化大學出版社.
- Shěn, Jiāxuān 沈家煊. 1995. “Yǒujiè” yǔ “Wújiè” “有界”與“無界”(“การมีขอบเขต”และ“การไม่มีขอบเขต”). Zhōngguó Yǔwén 中國語文(ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 5 : 367 – 379.
- Tán, Chūnjiàn 譚春健. 2003. Rúhé Tǐxiàn “Biànhuà” Guānyú Jùwěi “Le” Lǐlùn Yǔfǎ yǔ Jiàoxué Yǔfǎde Jiēkǒu 如何體現“變化” ---- 關於句尾“了” 理論語法與教學語法的接口 (สะท้อนให้เห็น “การเปลี่ยนแปลง” ได้อย่างไร ---- ไวยากรณ์ทางทฤษฎีของคำลงท้ายประโยค“Le”และการสอนไวยากรณ์). Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 3 : 73 – 80.
- Wáng, Huán 王還. 1990. Zài Tán Xiàndài Hànyǔ Cíwěi “Le”de Yǔfǎ Yìyì 再談現代漢語詞尾“了”的語法意義(พูดถึงความหมายทางไวยากรณ์ของคำปัจจัย“Le”ในภาษาจีนกลางปัจจุบันอีกครั้ง). Zhōngguó Yǔwén 中國語文(ภาษาและวรรณคดีประเทศจีน) 3 : 180 – 181.

- Wáng, Xiùzhēn 王秀珍. 2000. Guānyú Jiéguǒ Bīnyǔ 關於結果賓語 (เกี่ยวกับหน่วยกรรมแสดงผล). Hànyǔ Xuéxí 漢語學習 (การศึกษามานุษยวิทยา) 2 : 8 – 11.
- Xíng, Gōngwǎn 邢公畹. 1979. Xiàndài Hànyǔ hé Tāiyǔlǐde Zhùcí “Le” hé “Zhe” (Xià). 現代漢語和台語里的助詞“了”和“著”(下) (คำช่วย“Le”และในภาษาจีนกลางปัจจุบันและภาษาในตระกูลไต (ฉบับหลัง)). Mínzú Yǔwén 民族語文 (ภาษาและวรรณคดีของชนชาติต่างๆ) 3 : 206-211.
- Xú, Xīmíng 徐希明. 1997. 《Luòtuó Xiáng Zǐ》 zhōng “Le” zì Yǔyì Fēnxī 《駱駝祥子》中“了”字語義分析 (การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ของคำ “Le” ในเรื่อง 《Luòtuó Xiáng Zǐ》). Nánjīng Shī Dàxué Bào 南京師大學報 (รายงานของมหาวิทยาลัยครุหนานจิง) 4 : 133 – 137.
- Zhān, Wèidōng 詹衛東. 1998. Dòngcíde Fēnlèi Xìtǒng Zhī YīZhǒng -- Zìzhǔ Dòngcí yǔ Fēizìzhǔ Dòngcí 動詞的分類系統之一種 -- 自主動詞與非自主動詞 (คำกริยาประเภทหนึ่งในระบบการแบ่งคำกริยา – คำกริยาที่สามารถควบคุมด้วยตัวเองและคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้) [Online]. Available from: [http : //ccl.pku.edu.cn/doubtfire/Review/zizhu.htm](http://ccl.pku.edu.cn/doubtfire/Review/zizhu.htm) [November 16 , 2004]
- Zhào, Shūhuá 趙淑華. 1990. Liándòngshìzhōng Dòngtài Zhùcí “Le”de Wèizhì 連動式中動態助詞“了”的位置 (ตำแหน่งของคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ“Le”ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน) Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū 語言教學與研究 (การสอนและการวิจัยภาษา) 1 : 4 – 10 .
- Zhèng, Yìdé 鄭懿德 และคนอื่นๆ . 1992 . Hànyǔ Yǔfǎ Nándiǎn Shìyí 漢語語法難點釋疑 (อธิบายปัญหาจุดที่ยากในไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京 : Huáyǔ Jiàoxué Chūbǎnshè 華語教學出版社.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพพจน์นี้เป็นการแปลรูปความวิธานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีน

現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/LÉEW/的對比研究

第一章 引言

楊天戈 (1980 a, 1980b, 1983, 1987, 2006 interview) 提出“了”字的普遍使用, 始於東漢末期。東漢末期《後漢書》中“了”字一共出現了三次。後來從魏晉南北朝“了”字成為常用詞語。“了”字的發展演變大致經歷了四個歷史時期, 現代漢語的“了1”與“了2”的語法意義由魏晉南北朝的實詞“了”開始到後來的虛詞“了”有一個長期的演變過程。

“了”在現代漢語中使用頻率很高, 因為“了”的語法意義很複雜, 學習漢語為第二語言的人常常在用法上出錯。因為泰語中也有“แล้ว”/LÉEW/, 跟現代漢語“了1”與“了2”的語法和語法意義有的差不多, 泰國人常把“了1”與“了2”翻譯成泰語“แล้ว”/LÉEW/, 所以發生用錯的問題。因此, 要對現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/LÉEW/有深入理解, 我認為應該對現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/LÉEW/的語法作用和語法意義做仔細的對比研究。

1.1 問題的提出

“了”有複雜的語法結構和語法意義, 所以學習漢語的人經常用錯, 本文把用錯的問題分為2個方面, 即:

1. “了”的問題

有的語言學者把現代漢語中的“了”分為很多種, 本文只分為2種, 即一個出現在謂詞之後, 如果有賓語, “了”用在賓語之前, 稱為“了1”。呂叔湘 (1999 : 351-358) 提出“了1”表示動作的完成, 呂叔湘沒有解釋“完成”的意義, 可是他舉幾個例子, 解釋為表示“完”的意義, 即: 這段路我們走了四十分鐘。(已走完)

另一個“了”出現在句尾, 稱為“了2”, 主要肯定事態出現了變化或即將出現變化, 有成句的作用。如: 颶風了。(已經開始颶風)

“了1”表示“完成”, 這使學生理解為“動作的完”, “動作的結束”的意義, 或“過去時間”等等, 很多句子中有“了1”, 卻不表示結束的意義。如: 他養了一隻貓。

“了2”表示事態出現了變化, 也使學習者用錯。如: 吃飯了。吃飯前說上面的話, 這也不表示事件的變化。

2. “แล้ว”/แล้ว/的問題

許多泰國語言學者認為泰語“แล้ว”/แล้ว/表示過去、事件完結或結束。本文發現泰語“แล้ว”/แล้ว/能表示完成意義，如 “เขากินข้าวแล้ว ก็ออกไปข้างนอก 他吃了飯，就出去”，也能表示新情況或事件出現，新情況或事件出現可以表示開始，或者變化，或完成的意義，如 เขากินข้าวแล้ว; 當說這句話，他開始吃了；他以前不願意吃飯，現在願意吃了；“เขากินข้าวหรือยัง 他吃飯了嗎？” “เขากินข้าวแล้ว 他吃(了)飯了。”

從上面例子來看泰語“แล้ว”/แล้ว/的語法意義有的跟“了1”差不多一樣，有的也與“了2”差不多一樣，另外泰國人常把“了”翻譯成泰語“แล้ว”/แล้ว/，或者把“แล้ว”/แล้ว/翻譯成漢語“了1”或者“了2”，所以發生換用錯誤的問題。因此，對現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/的深入理解，我認為應該仔細研究現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/的語法作用和語法意義的相同與相異。

1.2 研究目的

1. 研究現代漢語“了”的語法作用與語法意義。
2. 做現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/的語法作用和語法意義的對比研究。

1.3 假設條件

1. 現代漢語中的“了”有 2 種，即“了1”與“了2”。這兩種的“了”有不同的語法作用與語法意義。
2. “了1”與“了2”與泰語“แล้ว”/แล้ว/有相同的語法作用與語法意義，又有不同的語法作用與語法意義。

1.4 研究材料

1. 有關現代漢語“了”字的語法材料
2. 有關泰語“แล้ว”/แล้ว/字的語法材料
3. 語法書、中國小說與泰國小說中的例句

1.5 研究範圍

1. 研究現代漢語“了”在謂詞後面充當謂詞後助詞與句尾助詞的語法意義。

2. 做在謂詞後與句尾的現代漢語“了”，與在謂詞後面與句尾的泰語“แล้ว”/แล้ว/與連詞“แล้ว”/แล้ว/的語法作用與語法意義的對比研究。

1.6 研究方法

首先研究有關漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/的語法書和材料，收集例子。漢語例句主要是從由北京大學中文系製作的“TIR 中文全文檢索系統”選出來的，然後做如下研究：

1. 分析漢語“了”的各種語法作用與語法意義。
2. 研究與分析與漢語“了”配合使用的謂詞與各種語法結構。
3. 分析泰語“แล้ว”/แล้ว/的各種語法作用與語法意義。
4. 研究與分析與泰語“แล้ว”/แล้ว/配合使用的謂詞與各種語法結構。
5. 做對比研究，然後總結，寫成研究論文。

1.7 研究的作用

1. 了解現代漢語“了”。
2. 理解現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/的相同與相異的語法作用與語法意義。
3. 為泰國學習漢語和從事漢語研究的人提供參考與幫助。

第二章 前人的研究

從有關現代漢語“了”的資料中，我們發現前人的關於“了”的研究成果很多，詳盡探討了“了”字的語法結構與語法意義。這些資料有著相同或相反的觀點。

一般認為現代漢語有兩個“了”，一個出現在所包括動詞、形容詞或者動詞詞組的謂詞之後，如果動詞有賓語“了”用在賓語之前，稱為“了 1”；另一個“了”出現在句尾，稱為“了 2”。但也有人認為這兩種位置上的“了”有相同的語法意義，只不過有時放在不同句法位置上，並且能表現不同的語用功能。關於“了 1”的研究結果大多數文章認為它是表示“體” aspect “時制” tense 的不同方法；關於“了 2”的研究結果大多數表示“體”、“時制”與“語氣”的不同方法。

“體”與“時制”是傳統語法的概念，這種概念似乎過時已久，但我們發現，儘管在語言學理論有了巨大發展進步的今天，傳統語言學的某些理念也是不能完全被扔棄的。在研究“了”字的作用和功能時，我們的感覺尤其是這樣。當然人們在敘述“體”“時”這些傳統觀念時，認識又有了許多發展。

2.1 “體”

許多研究結果認為“了 1”與“了 2”都表示“體”。現代研究“體”和“體類”還有問題，理論並不一致。本論文把關於“體”的外國學者與中國學者的理論先表述一下。

2.1.1 關於“體”的外國學者的理論

Comrie (1976 : 3) 認為 “體是觀察情狀的內部時間構成的不同方式。”
“Aspects are different ways of viewing the internal temporal constituency of a situation.”

Comrie 分“體”為兩種，即“完整體” Perfective 和“非完整體” Imperfective。
Comrie (1976 : 16-18)認為：

完整體和非完整體的區別...完整體表示情狀的全部，不分所構成整個情狀的某個過程，可是非完整體重視情狀內的某一過程結構。...完整體表示完整的情狀，包括開始、中途和結束。

The distinction between perfectivity and imperfectivity ... :
perfectivity indicates the view of a situation as a single whole , without distinction of the various separate phases that make up that situation ; while the imperfectivity pays essential attention to the internal structure of the situation...The perfective does indeed denote a complete situation, with beginning, middle, and end.

如：

- (1) John read that book yesterday .
- (2) Bàngōngjì xùle wǔtiān.

Comrie (1976 : 18-20) 認為:

...完整體的使用, 情狀的結束不比其他過程的某個階段更被重視, 可是表示同一的整個情狀。...在許多語言中, 完整體和非完整體的形式有區別的, 一些動詞的完整體形式尤其是一些靜態動詞的完整體形式可以用于表示情狀的開始 (起始體(ingressive)的意思¹)...在現代漢語也一樣, 包括所具有靜態性的形容詞和動詞的許多謂詞都表示完整體之中的起始體。

... the use of the perfective puts no more emphasis, necessarily, on the end of a situation than on any other part of the situation, rather all parts of the situation are presented as a single whole... In many languages that have a distinction between perfective and imperfective forms, the perfective forms of some verbs, in particular of some stative verbs, can in fact be used to indicate the beginning of a situation (ingressive meaning) ... In Mandarin Chinese, too, a number of predicates, both adjectives and verbs, that normally refer to a state can have ingressive meaning in the Perfective.

如:

(3) Tā g āo-le.

He became tall, has become tall.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Bybee (1985:148) 認為“如果我們把起始體作為完整體的一種小類, 那麼起始的正式標記應該表示和完整體的從屬關係。但是, 起始標記表示不完全屬於完整體的標記, 而有其獨立性。”“If the inceptive is similarly a subdivision of the perfective, then the formal marking of inceptive would show its subordinate relation to the perfective. On the contrary, however, the marking of inceptive shows it to be thoroughly independent of the marking of the perfective, and in most cases, to be independent of the rest of the aspectual system of the language.”

非完整體只表示情狀內在的某一過程結構，觀察情狀內在過程。“... imperfectivity will already be apparent, namely explicit reference to the internal temporal structure of a situation, viewing a situation from within.” (Comrie, 1976:24) 非完整體分為兩類：

1. “習慣體” Habitual 表示重複或持久發生的情狀，如英語有 used to (慣常) 的結構。如：

(4) John used to work here.

2. “持續體” Continuous or Durative 表示持續情狀，分為兩類，即“進行體”和“非進行體”。

1) “進行體” Progressive 表示在說話之中，動作行為還在持續，常用於非靜態動詞 Non - Stative Verb。如：

(5) John is singing.

例(5)表示 John is singing 的情狀跟說話時間同時正在進行。

2) “非進行體” Nonprogressive 表示在說話之中，狀態還在持續，常用於靜態動詞 Stative Verb，如：

(6) I see you there under the table.

Smith (2000) 認為“視點體” viewpoint aspect 著眼於整個情狀或是情狀中的某個過程。“Aspect viewpoint ... focus all or part of the eventuality.”

Smith (2002) 把“視點體”分為三種，即“完整體” Perfective、“非完整體” Imperfective 和“不定體” Neutral 等三類。

1. “完整體”表示有界的情狀，常用結束界來表示。“Perfective viewpoints present situations as bounded, often with endpoints.”² (Smith, 2002:365)

2. “非完整體”表示持續的情狀，不表示起始界或者結束界。
“Imperfectives present ongoing situations with no information about beginning or end.”
(Smith, 2002:365)

² Frank Schilder [n.d.] 認為“英語的完整體決定了結束點，使用之後不能取消。”
“In English, the perfective view sets the end point and no cancellation is allowed afterwards.”

3. “不定體” Smith 認為 不定體可以解釋為有無界, 必須按照上下文, 發生在沒有表示體標記的句子裡。

...the neutral viewpoint; it allowed bounded and unbounded interpretations, depending on contextual information viewpoint. The neutral viewpoint arises in sentences with no viewpoint morpheme.

(Smith, 2002 : 365)

這三種時體可以總結如下圖:(參照於 Frank Schilder [n.d.]; 容新 1997:51)

非完整體	I...//////////...F
完整體	I//////////F
不定體	I///

I 是起始點 F 是結束點

如:

- (7) Mary swam in the pond.
 (8) Mary was swimming in the pond.

例(7)是完整體, 例(8)是非完整體。

2.1.2 關於“體”的中國學者的理論

中國學者提出關於“體”的理論如下:

王力 (1985 a, 1985 b) 把“體”³稱作“情貌”, 他認為

咱們有事情開始的表示, 繼續的表示, 正在進行中的表示, 完成的表示, 又有經過時間極短的表示等。這些雖也涉及時間的過去現在將來, 然而不以過去現在將來為主。它們是表示事情的狀態的, 可稱為情貌, 簡稱貌。 (王力, 1985 a : 216)

³ 因為中國語言學家用許多詞如情貌、體、動態、時態等來表示體, 本論文用“體”來代替中國語言學家所用來表示情狀的狀態, 而不表示情狀的時制 (如過去現在將來) 的這些詞。

戴耀晶(1995 : 42)認為：體是觀察時間進程中的事件構成的方式。

一個事件的構成有起始、持續、終結等, 如果著眼於外部進行觀察, 該事件構成可不予分解, 由此得到完整體意義。如果著眼於內部進行觀察, 則該事件構成可予分解, 或者觀察其起始, 或者觀察其持續, 或者觀察其終結, 由此得到非完整體意義。 (戴耀晶, 1995 : 41, 42)

2.2 時制 TENSE

2.2.1 關於“時制”的外國學者的理論

Comrie (1976 : 1-2) 提出:

時制對所提到其他時間, 總是與說話時間的情狀時間有關係。在各種語言中最普通的時制是現在、過去與將來: 所敘述現在時制的情狀和說話時間同時發生; 所敘述過去時制的情狀在說話時間之前發生; 所敘述將來時制的情狀和說話時間在說話時間之後發生。

Tense relates the time of the situation referred to some other time, usually to the moment of speaking. The commonest tenses found in languages are present, past and future : a situation described in the present tense is located temporally as simultaneous with the moment of speaking; one described in the past as located prior to the moment of speaking; one described in the future as located subsequent to the moment of speaking.

Holfmann (1993 : 121) 認為

...時制表示情狀在什麼時候發生, 現在之前(已經發生), 現在(正在發生), 現在之後(將發生)還是總是發生。

... tense shows when an event happens : before now (“happenED”), right now (“IS happenING”), after now (“WILL happen”) or even all the time (happenS).

2.2.2 關於“時制”的中國語言學者的理論

楊天戈(1987:213)認為“‘時’,指的是動作進行的時間,一般有——過去時、現在時、將來時之分。”

盧英順(1995:66)認為“‘時’著眼於動作發生的時間,如‘過去’、‘現在’、‘將來’等。”

張誼生(2000:220)認為“所謂時制,主要表示人們觀察時間的具體構成,涉及到過去、現在、將來等指示性的具體的時間。”

許多中國語言學家提出“體”和“時制”之間的關係,如下:

王力(1985 a, 1985 b)認為“...這些雖也涉及時間的過去現在將來,然而不以過去現在將來為主。”

房玉清(1992:14)認為“動態雖然跟時間有關,但並不從屬於時的範疇,而是一個獨立的語法範疇。

盧英順(1995:66)認為“‘體’雖不著眼於時間,但它和時間有關係,任何動作的發生總是和一定的時間、地點聯係在一起的。”

2.3 “了”的理論

中國語言學者對“了”有各種各樣的想法,可以總結如下:

2.3.1 “了1”與“了2”有不同的語法意義的理論

許多中國語言學者把“了”分為“了1”與“了2”。“了1”出現在所包括動詞、形容詞或者動詞詞組的謂詞之后,如果謂詞有賓語,“了1”用在賓語之前;“了2”出現在句尾,稱為“了2”。

2.3.1.1 “了1”的理論

1. “了1”表示“完成”

王力(1985 a, 1985 b)提出“‘了1’作為‘情貌詞’放在動詞之後表示‘完成貌’。他沒有解釋‘完成貌’的意義,可是說‘了1’字所表示的是完成貌。無論是過去的完成,現在的完成,或將來的完成,只要說話人想表示那事情終結時的情態,都可以用‘了1’字表現出來。”如:

- (9) 我養了這些兒子,孫子,也沒有一個像他爺爺的。
- (10) 已經驚動了人,今兒樂得還去逛逛。

(11) 等他們新來的混熟了，咱們邀上他們，豈不好？

例(9)表示過去的完成。例(10)表示現在的完成。例(11)表示將來的完成。

無論如何，他還提出“了1”的語法意義可以表示情況改變的。意思就是原先是另一種情況，現在變成了這一種情況，如例(12)。

(12) 以前，只為北京的美麗我已經感到驕傲，現在我又多了一分驕傲。

呂叔湘(1984 : 351-358)提出“了 1”用在動詞後，表示動作的完成。如果動詞有賓語“了 1”用在賓語前。呂叔湘也沒有解釋“完成”的意義，可是他舉幾個例子，解釋為表示“完”的意義。如例(13)表示動作已經做完了，例(14)還提出動作行為做完後發生相對的情況。

(13) 這段路我們走了四十分鐘。(已走完)

(14) 他睡了一個鐘頭。(已睡醒)

朱德熙(1982)提出“了 1”作為“動詞後綴”表示動作的“完成”。他沒有解釋“完成”的意義，可是他把例(15)解釋為“已經看完了”的意義。

(15) 看了一遍。

形容詞加“了”，後邊跟著由數量詞或是“很多、好多、不少”充任的賓語，表示已經實現了的事。如例(16)

(16) 比先前瘦了好多。

朱德熙提出“了1”只表示動作處於完成狀態，跟動作發生的時間無關，既可以用于過去發生的事，也可以用于將要發生的或設想中發生的事。如：

(17) 他下了課就上圖書館去了。

(18) 下了課再去。

(19) 關了燈就什麼也看不見了。

例(17)“下了課”說的是過去發生的事；例(18)“下了課”說的是尚未發生的事；例(19)“關了燈”說的是假設發生的事。

楊天戈 (1987:209-224) 提出“了 1”用于動詞、形容詞之後, 表示“完成體”, 即動作、變化的完成。如例(20)與例(21)。

(20) 鬥了三年, 取得了土地。

(21) 寶玉紅了臉。

這是由古漢語的動詞“了”(意義是“完畢”、“結束”)充當另一動詞的補語這種用法虛化而來的。楊先生說:

漢語的動詞後面的“了”, 大體上可以看作一種“體”——完成體, 而不是“時”。所以, 它只表示動作、變化的完成, 而對時間概念沒有任何規定, 可以用於實際的完成, 也可用於將來和假設的完成。 (楊天戈, 1987: 213)

楊先生還提出“了 1”字並非表示完成意義的唯一和必不可少的語法成分: 漢語表示完成意義的動詞, 可以用“了 1”, 也可以不用“了 1”。如:

(22) 買回兩本書

例(22)“買”有“完成”的意義, 但後面沒有用“了 1”。

楊先生沒有直接解釋“完成”的意義, 可是提出:

有一部分“了”字除表示動作的完成外, 還表示動作取得某種結果。 (楊天戈, 1987: 212)

還有一部分“了”字, 只表示完成了動作或行為的某一步驟, 但整個動作並未結束, 還在繼續。 (楊天戈, 1987: 212)

如:

(23) 姐兒兩個, 坐了車, 一時進入寧府。

盧英順提出“了1”是表示“完成體”的動詞語後綴,解釋為:

漢語中的動詞後綴“了1”是表示“體”的語法意義的,是“完成體”的標記。漢語動詞的完成體形式蘊含意義是行為或非狀態的“既成事實”,它或表示行為動作已經結束,或表示行為狀態“完成”後所產生的結果。(盧英順,1995:70)

“了1”表示“完成”並不意味著結束。(盧英順,1995:64)

- (24) 東胡家巷裡的人雖然嘴雜,對這種流傳了千百年的道德觀念還是嚴格遵守的。

例(24)“了1”不表示“結束”,因為這種“道德觀念”還有可能繼續“流傳”下去。所以,“了1”表示“完成體”的意義不等於“結束”的意義。

盧英順認為

動詞語的完成體形式,由於動詞語本身的不同或句中其它成分(如賓語)的制約,它或表示行為動作已經結束,或表示行為狀態“完成”後所產生的結果。因此,動詞語完成體形式的蘊含意義是行為或狀態“既成事實”。(盧英順,1995:69)

如:

- (25) 他做飯,下地...

- (26) 他做了飯,下地。

例(25)表示習慣性的行為,“做飯”、“下地”只是事實的列舉,沒有先後的關係。例(26)不是陳述習慣性的作為,而強調一個行為結束以後,又發生另一個行為,即“做了飯”以後,還有“下地”,它們之間有先後關係。

- (27) 楊青了解那後一半故事。

- (28) 楊青了解了那後一半故事。

例(27)著眼于現在的狀況。例(28)有了“了1”就暗示“楊青”對“那後一半故事”本來不了解,後來才了解,句顯示狀態變化的過程。所以例(28)加上“終於”後顯得很自然:“楊青終於了解了那後一半故事”

動作的完成一般是過去的事, 因此, 現代漢語中的“了1”就容易被看作表示“過去”。但是, “了1”不表示“時”。如:

(29) 你吃了飯再去吧。

例(29)“吃了飯”這個動作在說話時還沒有發生, 如果說“了1”表示“過去”, 那上述例子中的“了1”就無法解釋。

盧英順還提出反對“實現體”的想法, “實現體”包括了行為動作“開始、進行、完成”整個階段。“開始體”、“進行體”、“完成體”都是實現的。這樣, “實現體”和“開始體”、“進行體”、“完成體”之間的關係不能算是並列的。

胡明揚(1995:25-38)提出“了1”表示“完成態”表示“某種動作或狀態變化過程的完成”, 不表示時制。例如:

(30) 我吃了飯就走。

(31) 他吃了三碗飯。

(32) 她病了兩個月。

(33) 頭髮白了許多。

2. “了1”表示“實現”

劉勛寧(1988:321-330)提出“了1”出現在包括動詞、形容詞和短語動詞的謂詞之後, 稱作詞尾“了”(簡稱“了1”)。“了1”作為動詞“體”Aspect 的標記, 表示“實現體”, 即動作或者性狀成為事實。

劉勳寧認為: 這種“實現體”與“時”Tense 沒有關係, 因而謂詞表示的動作或事態不論是過去發生的、現在發生的、還是將來發生的, 謂詞都可以帶“了”, 如:

(34) 昨天買了沙發, 這會兒買了大衣櫃, 趕明兒買了自行車就齊了。

(35) 等到秋天, 我們就賣地, 賣了地就進城找你姑媽去。

帶“了1”和不帶“了1”的句子來對比, 區別于動作和性狀是否成為事實。如:

(36) 我試做一次。

(37) 我試做了一次。

因此,還沒有成為事實而用了“了1”的句子則是病句。如:

- (38) *下個月我幹了十五天活兒。⁴
 (39) *應當嚴肅處理了這件事。

因為所表示“結束”的“完成”的含糊意思,他提出反對用“完成”的提法,可以總結如下:

“實現”表示動作和性狀是否成為事實,可是“完成”是動作的過程是否結束而已。過程結束可以是一件事實,但是事實卻不一定是過程的結束。當“了”所標記的動作正好處於完成狀態時,二者重合。除此,“了1”多用於敘述句,敘述句的功能在於敘事,而敘事多是回顧性的,這就自然使得所提及的動作多在時間上成為過去,在狀態上常常已經完成。於是也就把“了”的意義同“完成”“過去”等等相等同。但是這個“完成”意義是某種條件下的偶發現象,這種條件是兩種的疊合。如:

- (40) 我害怕了一輩子你爹。
 (41) 病了就沒戲唱了。
 (42) 床上躺了一個孩子。

例(40)“害怕”動詞表示一種心裡狀態,加上“了1”的意義表示這種性質或狀態的獲得,因而與“完成”相排斥。例(41)“病”動詞是狀態動詞,加上“了1”的意義表示某種狀態的產生和存在,而不是這種狀態的“完成”。例(42)“躺”動詞含有“狀態”的語義特征,加上“了1”的意義表示某種狀態的產生和存在,而不是這種狀態的“完成”。

- (43) 小李放平了桌子。 放完了 *平完了

劉勛寧提出馬希文研究的動結式結構中,即:動結式動詞中,在語法和語義方面起主導作用的部份是“結”而不是“動”。所有考慮“動結式”中的“結”與“完成”義相排斥。如例(43)表示某種結果或狀態的獲得或出現。

- (44) 她哭紅了眼睛。
 (45) 這才拖緊了猴皮筋。

⁴句子前,用*這個符號,表示句子不能成立,不合語法習慣。

例(44)與例(45)是動詞-形容詞的述補結構,不僅形容詞表示的結果狀態在持續,就是動作本身是否結束也是不一定的,必須依靠語境來判斷。特別是例(45),只要結果狀態存在,動作就不會結束。

(46) 他倆說著說著就打了起來,攔也攔不住。

例(46)中的趨向補語表示動作開始的意義。按理,“開始”與“完成”是相對立的,可是我們卻經常看到“起來”與“了”一起附加於一個動詞。

當句中有“了1”而動作行為還沒有結束時,有人常常把“了1”所表示“完成”解釋為“提到的那一部份完成了”。如:

(47) 爭了起來。

(48) 爭了一會兒。

例(47)有人解釋為動作的“開始”完成了,例(48)解釋為“爭一會兒”完成了。劉勛寧對這個方面提出:因為這種“完成”是在由“開始”到“完成”的全過程中任意截取的,沒有質量規定,所以無從判斷。而且究其實質,這種取消了質量規定的任意完成的實際意義不過是承認了動作的存在(成為事實)而已。

3. “了1”表示“完成”與“實現”

房玉清(1992:14-20)提出“了1”的語法意義,可以總結如下:“了1”用在結尾性動詞(包括述補式動詞或短語)後表示完成。例如:

(49) 整整的三年,他湊足了一百塊錢。 (老舍)

“了1”用在持續性動詞後表示實現。例如:

(50) 房子的牆根牆角全發了霜,出了綠苔。 (老舍)

4. “了1”表示“時”或者表示“體”與“時”

龍果夫(1958 參照於李鐵根,1999:3)提出過去時系統是用語尾“了、過”和“的、來著”來表示的。

李鐵根(1999:17)認為:“‘了’、‘著’、‘過’都是‘時’、‘態’合一的時態助詞,它們既有表態功能,又有表時功能...表已然。”句中沒有時間詞,用說話時間為參照時間,“了”表示過去已然或者現在已然。如:

(51) 他斷了一隻胳膊。

(52) 我知道了那件事。

例(51)“斷”結果動詞加上“了1”的時候,“了1”表示過去的已然,在說話時間之前發生某種事情。例(52)“知道”有靜態持續語義特征的動詞加上“了1”時,“了1”可以表示過去或者現在的已然。

陳立民(2002:14-31)提出“了1”作為“時態”(包括時和態),即“過去實現”。他認為:“了、著、過、在”等語言形式既表示態的意義,也表示時的意義,因此它們不屬於態的範疇(同時也不屬於時的範疇),而屬於時態範疇,它們是一種時態成分,時態表示一個事件的存在方式在不同時域中的變化。“了1”作為表示“過去實現”的時態成分,即一個事件從過去某個時刻開始存在。他對“了1”表示“完成”的看法不讚同,他把“實現”解釋為從不存在到存在,“完成”解釋為從存在到不存在。如:

(53) 他昨天病了。(他病著呢)

(54) 他上個星期病了三天。

例(53)中的“了1”表示“實現”,事件是否結束還是一直持續下去,這取決這個事件本身的性質和特定的語境。例(53)“他病”這個事件是“昨天”開始存在的,至於什麼時候結束,它並不作交代,“病”通常的理解是這個事件實現以後就一直持續下去,所以例帶有未完成的因素。例(54)“了1”表示“他病”這個事件是“上個星期”某個時間開始存在,並且在上個星期持續了三天,這意味著它沒有持續到現在,即這個事件在上個星期已經結束了,不存在了。現在他已經好了,可是這個完成意義不是從“了1”來的,是從時界“三天”來的。

2.3.1.2 “了2”

關於“了2”的語法意義可以分為如下:

1. “了2”表示“語氣”

王力(1985 a, 1985 b)認為“了2”用在句尾作語氣詞,表示“決定語氣”,即事情是肯定、決定或確定了的。

王力(1985a:228)對語氣和語氣詞解釋為“凡語言對於各種情緒的表示方式,叫做語氣;表示語氣的虛詞叫做語氣詞。”

“了2”所表示的決定語氣是用極堅決的語氣,陳說一種覺,決意或判斷。如:

(55) 此時秦鐘已發過兩三次昏了。

(56) 我不能送你了。

(57) 連姨娘真也沒臉了。

例(55)表示完成的事實已經成為定局, 所以可用決定的語氣表示。例(56)表示現在事情已經成定局, 又帶著“惋惜”的情緒。例(57)表示現在事情已經成定局, 又帶著“感慨”的情緒。

(58) 珍哥, 帶著你兄弟們去罷, 我也就睡了。

例(58)的事情雖然還沒實現, 但是說話人堅決地要它實現, 就把它認為定局。

表示一種禁止或一種勸阻的時候, 也常用“了₂”, 表示禁止或勸阻的決定語氣。例如:

(59) 別吵了, 別吵了, 神巫來了。

(60) 不要哀求了, 我是要永久跟著你的。

2. “了₂”表示“語氣”與“情狀”的出現

呂叔湘 (1984 : 351-358) 認為“了₂”用在句末, 主要肯定事態出現了變化或即將出現變化, 有成句的作用。

(61) 颶風了。(已經開始颶風)

(62) 春天了。(已經是春天了)

有的形容詞後有“了₂”時只肯定已經出現的情況, 不表示有過什麼變化。

(63) 這個辦法最好了。

(64) 這雙鞋太小了。

朱德熙 (1982) 把“了₂”當作語氣詞, 用在句末, 表示“時態”, 就是新情況的出現。

(65) 下雨了。

(66) 門開了。

例(65)表示原來沒有下雨。例(66)表示原來門關著。

楊天戈 (1987 : 209-224) 提出“了 2”用于句子的末尾(包括復句中分句的末尾), 表示一種變化的發生, 表明一種事態的出現, 同時兼表肯定和判斷的語氣。“了 2”常寫作“啦”或“嘍”等。楊先生的理論可以歸納如下:

1. “了 2”用于敘述句的末尾, 表示事態的已然, 並兼表陳述語氣, 如敘述事情、變化已經發生的情況。例(67)“了 2”表明一件事情、一種變化已經發生。

(67) 中國人民站起來了。

“了 2”表示已經做出某種決定。例(68)中的事情還沒發生, 只是下決心“留下她”這件事。

(68) 她能洗能做, 又不多要錢, 我留下她了!

“了 2”表明某種行為、動作已經開始。開始了一件事情, 這就是一種變化或“事態”。如:

(69) 丁生, 快出來, 動刀啦!

句子敘述一種可能發生或應該發生的情況, “了 2”對這種事態表示確認和肯定。例如:

(70) 阿慶嫂 我該走了。

例(70)只表示事情的實現具備可能性, 而並未真正實現, “了 2”仍然表示一種事態的“已然”, 即表示事情已經到了應該或可能實現的地步。

“了 2”在比如表示致謝、致歉、致敬等的句子就不能解釋為“已然”了, 它由表示事態的已然發生了一種變化, 演進到表示出現一種新的情況, 正在出現某種事態。例(71)與例(72)這種發生的變化(道歉、道謝等事)與說話是同時發生, 不分先後, “了 2”不能解釋為“已然”, 它表示出現一種新的情況。

(71) 香菱紅了臉, 笑說: “多謝姐姐了”。

(72) 三伯伯, 我給您磕頭了!

句中有包括明日、不日、待兩天等時間範圍的狀語，是傳播一個新的信息，表示出現了一個新情況。例如：

(73) 我們家的三姑奶奶，明日到京了。

2. “了₂”用于判斷句的末尾，表示一種新的認識和看法，並表達一種肯定判斷的語氣。這類句子不表現事態的變化，但可以說有認識上的變化，原先沒有這樣的認識，而現在有了。例如：

(74) 這一定是李大媽了。

“形容詞謂語句 + 了₂”的結構可用於陳述，敘述一種變化。如：

(75) 天黑了。

例(75)表示由亮到黑，這種“了₂”是表示事態的已然，含有“已經”一類的意思。

(76) 有的項目用錢多了。

例(76)是“判斷句”，形容詞“多”不表示由少到多，而只是判斷和確認一種狀態，表示一種過份的程度，“了”字主要表達確定無疑的語氣，而不表示事態的變化。但也可理解為含有“現在看來太多了”的意思，表明是一種新的認識。這類句子可以在形容詞前加程度副詞“太”等，以強調程度的過份。如：

(77) 你也太操心了。

(78) 走得太快，“左”了，不走，太右了。

例(77)與例(78)都是“判斷句”，例(77)動詞前面加程度副詞，例(78)方位詞前面加程度副詞表示判斷。

3. “了”字用於祈使句(包括請求、命令、吩咐、應答等)末尾，這類句子動作變化都還沒有發生，“了”字表示為適應新的情況而發生請求或命令，即“由於情況的發展，現在應該”的意思，並同時表達各種祈使的語氣。如：

(79) 林姐兒，你別助著他了。

(80) 集合了!

(81) 走了，走了，(別磨蹭了!)

例(79)是祈使句。例(80)是命令句。例(81)表示催促。

(82) 平海燕 來嘍!

例(82)是答應的短句,表示行動將要開始或正在開始。

4. “了”字除用於上述三類句子末尾外,還有其他一些用法,都是用於句末或句間停頓的地方。

(83) 井奶奶 : 諸所長, 來, 說會兒話吧!

諸所長 : 不啦, 我該走啦!

例(83)可看作是省略了句中的主要動詞,即“不(說)了/ 啦” “了”字或表達陳述語氣,或表達判斷語氣,可根據語言環境來加以區別。

“了”字之前的成分原來都是實在的動詞或形容詞,如: 行了、算了、好了、對了、罷了、得了、就是了等,它們有兩種用法:一是自身構成一個短句,具有相當獨立的地位,可分別用於陳述或判斷。如:

(84) 罷了, 你先去罷。

在一種情況是結合成一個複合語助詞, 附著於句子之後以表達某種語氣。“了”字之前的動詞或形容詞含義已經虛化, 在句中也不用來充當謂語, 只能看作複合的語助詞, 表達某種語氣。如:

(85) 那裡有什麼可巧的雨? 也只好再等罷了。

“了”字用於分類和列舉, 把列舉的項目分開, 表示句中停頓以及各項目之間的等立關係。如:

(86) 什麼扎花咧, 拉鎖子咧, 我雖弄不好, 卻也學著會做幾針。

房玉清(1992 : 14-20) 提出“了₂”表示事件出現了變化(往往跟說話的時間相聯係), 又表示一種確定的語氣。除此, “了₂”有成句的作用。

(87) 他沒有死, 他活了。 (王蒙)

(88) 白大嫂子這時心理輕巧一些了。 (周立波)

3. “了”表示“情狀”的出現與“時制”

劉勛寧(2002: 70-79)提出“了”出現在句尾,稱作句尾“了”,簡稱“了2”,歸納如下:

1. 從談話交際的角度來看,“了”表示的是本句所說是一個听话人前所未知的“新事態”(a new state of affairs)。

劉勳寧還提出許多語法書把“了2”的語法意義采用表示出現新情況的說法,而不用表示變化的說法,就是多數人在多數時候還要說當前的事,以期引起一個現實的行動,所以在日常生活中遇到的句子大量的還是新情況。此外當我們告訴一個人一個信息的時候,這個信息要求是新的,是與對方已知不同的,如果不是講歷史故事而是日常生活時間過久的情況,听话人完全有可能知道的話,就可能成為多余的。所以把新情況的新理解為時間上的剛剛發生,符合日常生活的大多數情況,但這只是一個概率上的巧合,所以我們應該把“了2”解釋為“了2”表示的是本句所說是一個听话人前所未知的“新事態”。

在“了2”也能加在形容詞上表示一個前所未知的新狀態,如:

(89) 這件衣服長。這件衣服長,我喜歡。

(90) 這件衣服長了,穿著不合身。

例(89)只表示這件衣服的屬性。例(90)表示超過了比較的標準,報告新情況。

2. “了2”表示“過去時”

一般認為,漢語沒有“時”,只有“體”。不過,在發話時,一個行為是否已經執行,是十分重要的。如果我們只在文件上寫“複印”、“通知”,時間久了,我們就不知道,這是已經執行過的標記還是准執行的標記。所以,對已經執行的文件,常常需要加一個“已”字,這個“已”字就是一個“時”的標記,執行行為已經成為過去。漢語的“了2”起著這種“時”的標記作用。表面看來,“了2”可以用於過去、現在和將來的任何時候,而實際上,說話時報道的事態不屬於發話時的現在,而是過去或者將來,這個時間點是要特別指明的。如:

(91) 25萬年前,周口店猿人就知道用火了。

(92) 明年,我該大學畢業了。

所以“時”是需要參照點的, 漢語的“了 2”其實也是以發話時為參照的, 只是漢語採取了個偷懶的辦法: 缺少的時候, 以發話時為參照, 有時間標記的時候, 以指明的時間參照。我們一般把時間為三段: 現在、過去、將來。實際上, 至少漢語的“現在”只是一切點, 而不是一個“段”。所以一個事件, 不是在發話之前發生, 就是將要發生, 沒法剛好騎在“現在”這個點上。依發話時間為基準, 我們把此前的動作用“了 2”來表示, 如果句中沒有特殊的時間說明(包括時間副詞和時間名詞)的時候, 我們只能理解為“說話之前”, 這也就等於了英語的“過去時”。如:

(93) 她出去買東西了。

陳立民(2002)提出“了 2”是屬於“現在實現”的時態(兼有“體”與“時”的意義), 表示一個事件由過去不存在變為現在存在。例如:

(94) 東西都貴了。

(95) 春天了。

例(94)表示“東西”現在貴, 而以前便宜。例(95)表示從現在開始冬天變成了春天。

(96) 中文太難了。

例(96)有“太”作為強調主觀的見解, 表示事情跟預期不同或偏離某個標準, “了 2”表示原以為中文不太難, 現在感覺到難了。

(97) 休息了。

(98) 他們要走了。

例(97)與例(98)表示現在的一主願望、推測、估計等。例(97)表示現在到了休息的時候了。例(98)中有“要”, “了 2”表示“他們”打算現在就走。

2.3.2 “了 1”與“了 2”有相同的語法意義或者有共同的語法意義

郭銳(1991)提出無論句中的“了”還是句尾的“了”, 其語法意義都是相同的, 即表示事態開始, 在某參照時刻之前, 某種事態已經開始, 並且一直保持到這個參照時刻。如:

(99) 門口坐了一個人。

(100) 外邊下雨了。

例(101)與例(102)都表示在某參照時間之前,動作已經結束,但動作留下的某種影響一直延續到這個參照時刻。結束意義不是由“了”決定的,但由動詞本身決定的。“了”仍表示事態開始。

(101) 買了東西再來。

(102) 小王家搬了。

2.4 泰語“แล้ว”/แล้ว/

1. Phraya Uppakidsinlapasarn 的理論

Phraya Uppakidsinlapasarn (2545) 提出“แล้ว”/แล้ว/是動詞和動詞的助詞。作為動詞的助詞的“แล้ว”/แล้ว/表示“完整時”。“動詞的助詞”是與別的動詞連用表示“語氣”“時”“態”,它又分為兩種:

1) 只能作為助動詞,如: คง、เพิ่ง、จง、ชี้、นะ、เถอะ、กำลัง、ยอม、นำ、อย่า、อย่าเพื่อ、จะ、จัก、จะรอย、เทอญ

2) 動詞作為助動詞,如 ต้อง、“แล้ว”/แล้ว/

動詞	作為動詞	作為助動詞
ต้อง	ของนี้ <u>ต้อง</u> ตาฉัน	เขา <u>ต้อง</u> นอน
“แล้ว”/แล้ว/	งานของฉัน <u>แล้ว</u> แต่วัน <i>我的工作<u>是</u>按照每一天的規定</i>	เขา <u>ทำแล้ว</u> <i>他<u>做</u>了</i>

Phraya Uppakidsinlapasarn 提出“完整時”是把“แล้ว”/แล้ว/等助動詞用來表示:

1) 現在的完整時	如 เขานอน <u>อยู่แล้ว</u>	<i>他<u>在</u>睡著呢</i>
2) 過去的完整時	如 เขา <u>ได้</u> นอน <u>แล้ว</u>	<i>他<u>已</u>經睡<u>了</u></i>
3) 將來的完整時	如 เขา <u>จะ</u> ทำ <u>แล้ว</u>	<i>他<u>要</u>做<u>了</u></i>
4) 不確定時的完整時	如 เขานอน <u>แล้ว</u>	<i>他<u>睡</u>了</i>

2. Vichin Panupong 的理論

Vichin Panupong (1979) 提出“แล้ว”/แล้ว/的想法如下:

1) 按照詞語的位置分類,“แล้ว”/แล้ว/作為:

1. “แล้ว”/แล้ว/是一種助動詞,屬於動詞後的助詞。如: ฝนตกแล้ว
下雨了。

2. “แล้ว”/แล้ว/是一種連詞。如: ฉันไปดูหนังแล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน *我看了電影,(以後)就去找朋友。*

2) 按照詞語的句法功能分類,“แล้ว”/léew/作為:

1. “แล้ว”/léew/是語法詞,為動詞後的助詞。如:ฝนตกแล้ว 下雨了。
2. “แล้ว”/léew/是語法詞,為連詞。如:ฉันไปดูหนังแล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน 我看了電影, (以後) 就去找朋友。

3. Navawan Bandhmedha 的理論

Navawan Bandhmedha (1984) 提出“แล้ว”/léew/的想法如下:

1) “แล้ว”/léew/表示“指明時間詞”,作為動詞的助詞,表示動詞結束。如:น้องหลับแล้ว 妹妹睡了 ข้าวสุกแล้ว 飯熟了等。

“指明時間詞”為動詞的助詞,如:ได้、เคย、“แล้ว”/léew/、กำลัง、อยู่、จน、จะ、เกือบ、แทบ、ซัก、เพิ่ง,大部分都是動詞前的助詞,動詞後的助詞只有“แล้ว”/léew/、อยู่。它是時間詞,表示動作過程的某個階段。如:

還沒開始	จะ
快要開始	เกือบ、จน、แทบ
開始一點兒	ซัก
開始一會兒	เพิ่ง
正在進行	กำลัง、อยู่
進行而不變	ยัง
完成	“แล้ว”/léew/

這些詞只表示動作在過程的哪一階段,不表示在什麼時候進行。“แล้ว”/léew/一般算是“表示過去時”,也能用在表示將來的事件。如:ขนมพวกนี้เก็บไว้ไม่ได้นานหรอก พุงนี้ก็เสียแล้ว 這些點心不能存得很久,明天就壞了。

2) “แล้ว”/léew/是“連詞”,表示以後的時間。用在以後發生的事件的前面。除此,“แล้ว”/léew/可以跟其他詞,如:ก็、เลย、ถึง、ก็เลย,搭配使用為แล้ว...ก็、แล้ว...เลย、แล้ว...ถึง、แล้ว...ก็เลย 表示以後的時間。如:ฉันไปหาเพื่อนแล้วฉันก็เลยกินข้าวกลางวันกับเขา 我去找朋友, (然後) 就跟朋友吃午飯。

4. Tasanalai Boonyapatipark 的理論

Tasanalai Boonyapatipark (1983 : 157-158) 提出“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 是“體”的標誌 aspect marker。如下：

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示動作完成了的有界數量。事件的有界數量達到了(不必是終結點); 在參照時點變化而進入或者達到了新事件。

“lɛ̀ɛ:w” indicates that a crucial amount of some activity has been carried out, a crucial point of a situation has been reached (not necessarily the completion point), i.e. a change to or arrival at a new situation has come about, at the time of reference.

(103) เขา ทำ งาน แล้ว⁵
He do work /lɛ̀ɛw/

例(103)有各種各樣的解釋, 即:

- (103a) He has finished his work. (completive)
(103b) He has started working. (inchoative)
(103c) He is about to work. (imminent situation)

例(103a)表示終結點, 例(103b)表示開始, 例(103c)表示快要進入新事件, 快要發生。

(104) นิดอ้วน
Nid is fat.

(105) นิดอ้วนแล้ว

Nid is fat now (the implication is that she was not fat before).

例(104)表示現在的狀態, 即她胖。例(105)表示狀態變化, 本來不胖, 現在胖了, 進入新的狀態。

⁵ Tasanalai Boonyapatipark 用國際音標來舉泰文的例子, 為了讀者的方便本文用泰文來代替用國際音標的例子。

Tasanalai 提出各種動詞與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/搭配, 表示這些意義:

1) 過程動詞 Verbs indicating process

過程動詞與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/搭配表示不同的體意義:

1. 非完整性動詞 Verbs indicating non - accomplishments

(106) เขา เขียน จดหมาย แล้ว
He write letter /lɛ̀ɛw/

例(106)有各種各樣的解釋, 即:

(106a) He has finished writing letters.

(106b) He has started writing letters.

(106c) He is about to write letters.

例(106a)表示終結點, 例(106b)表示事件表示開始, 例(106c)表示快要進入新事件, 快要發生。

2. 完整性動詞 Verbs indicating accomplishments

(107) เขา ขัด รองเท้า คู่ นั้น แล้ว
He polish shoe pair that /lɛ̀ɛw/

例(107)有各種各樣的解釋, 即:

(107a) He has polished that pair of shoes.

(107b) He has started polishing that pair of shoes.

(107c) He is about to polish that pair of shoes.

例(107a)表示終結點, 例(107b)表示事件開始, 例(107c)表示快要進入新事件, 快要發生。

2) 事件動詞 Verbs indicating events

1. 成就動詞 Verbs indicating achievements

(108) เขาตายแล้ว

He has died

(109) เขาทำงานเสร็จแล้ว

He has finished his work.

例(108)與例(109)表示事件發生而完成。

2. 表示瞬間事件動詞 Verbs indicating momentary situations

(110) เขาเคาะประตูแล้ว

He has knocked on the door.

(111) เขากระโดดขึ้นรถเมล์แล้ว

He has jumped onto a bus.

例(110)與例(111)表示事件發生而完成。

3) 狀態動詞 Verbs indicating states

1. 不變的狀態動詞 Verbs indicating permanent states

(112) เขาผอม

He is thin

(113) เขาผอมแล้ว

He is thin now (before he was fat).

例(112)表示現在的狀態,即她瘦。例(113)表示現在進入新的狀態,與本來有差別。

2. 暫時的狀態動詞 Verbs indicating temporary states

(114) เขาหิวแล้ว

He is hungry now.

(115) เขาเหนื่อยแล้ว

He is tired now.

例(114)表示達到了“餓”點。例(115)說話者看見那個人開始累了。

4) 表示動態或靜態性質動詞 Verbs indicating either dynamic situations or states arising from such situations.

(116) เขา ใส่ เสื้อผ้า แล้ว

He put on / wear clothes /lɛ̌ɛw/

例(116)有各種各樣的解釋,即:

(116a) He has started getting dressed (he is still doing it).

(116b) He is dressed now (indicating a state resulting from the completion of a dynamic situation).

例(116a)表示事件開始,而還在持續。例(116b)表示終結點例

(117) กระโปรงขาดแล้ว

The skirt is torn

例(117)表示狀態實現。

5. Ruengdet Pankuengkat 理論

Ruengdet Pankuengkat (1998) 提出“แล้ว”/léɛw/ 是“時”的標誌 Tense marker。

如：เขาทำการบ้านแล้ว 他做了作業，表示過去。

“標誌” marker 不屬於泰語之中的詞類，它們的功能只表示性、數、格、時，如性標誌、數標誌、格標誌、時標誌、句標誌、短語標誌等等。

時標誌如動詞詞組的助動詞，表示時間，如

เขากำลังทำงาน	他正在工作。
เขาจะไปเชียงใหม่	他要去清邁。
เขาทำการบ้านแล้ว	他做作業了。

6. Nittaya Karncanawan 的理論

Nittaya Karncanawan (2002) 提出“แล้ว”/léɛw/ 是“體” aspect 的標誌，表示在某時候完成。

我們可以把這些稱為“時制-體詞”，英語就是 aspect。只有時間詞與時制-時體詞表示事件什麼時候與怎麼發生。“時制-體詞”可以稱為時制詞，但是這只用於句中沒有時間詞的情況下。

7. Walter Bisang 與 Pranee Kullavanijaya 的理論

Walter Bisang 與 Pranee Kullavanijaya [n.d.] 提出“แล้ว”/léɛw/:

體標誌แล้ว/léɛw/ 著眼於時界，或起始或終結。如果它與起始界搭配，就表示變化而進入新事件。如果它與終結界搭配，它表示動作的有界的數量完成了。

The aspect marker léɛw highlights a time boundary either the initial or the terminal one. If it interacts with the initial boundary, it express change to a new situation. If it interacts with a terminal boundary, it indicates that ‘a crucial amount of some activity has been reached’

如:

(118) ผมรักเธอเข้าแล้ว⁶

I have fallen in love with her (before I did not love her but now I do).

例(118)“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與起始-狀態 Inceptive-stative 搭配, 表示我愛上他了, 本來不愛他, 現在愛他了。

(119) เขา กิน ข้าว แล้ว
He eat rice /lɛ̀ɛw/

例(119)“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與動作動詞搭配, 有各種各樣的解釋, 即:

(119a) He has started eating. (inchoative)

(119b) He has finished eating. (completive)

(119c) He eats rice now (before he ate something else). (change of state)

例(119a)表示開始動作, 即開始吃飯了。例(119b)表示完成, 即他吃完了飯。例(119c)表示變化, 即本來不吃飯, 現在吃飯了。

(120) อากาศร้อนแล้ว

The weather became hot.

例(120)“ร้อน”是狀態動詞, 沒有時界, 當與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/搭配, 就表示變化而進入狀態。

2.5 我對前人研究成果的一點看法

許多中國語言學者把“了”分為“了₁”與“了₂”; 對“了₁”與“了₂”有相同的語法意義或者有共同的語法意義, 有許多語言學家反對, 本文也不同意, 因為如下:

(121) 孩子吃了₁一碗飯。

(122) 孩子吃飯了₂。

(123) 孩子吃了₁飯了₂。

⁶ Walter Bisang 與 Pranee Kullavanijaya 用國際音標來舉泰文的例子, 為了讀者的方便本文用泰文來代替用國際音標的例子。

例(121)“了1”只表示動作行為的完成。例(122)“了2”表示新事件的出現,分為3個意義;新事件表示事件的變化,即從前孩子不願意吃飯或不曾吃飯,可是現在他吃了;新事件表示事件的開始,即孩子開始吃飯了;新事件表示事件的完成,即動作“吃”完成了,表示動作完成意義新事件的這種結構中省略“了1”,即“孩子吃(了1)飯了2”。例(123)“了2”表示到目前新事件“孩子吃了1飯”出現,新事件表示動詞“吃”完成,動作完成的意思是從“了1”表示出來的。從上面,本文認為這兩個“了”表示的語法意義不同。

2.5.1 “了1”

本論文發現雖然各位語言學者用許多術語來解釋“了1”的意義,“了1”的性質基本上可以分2種,即:

1. 動作行為的結束,或者進行或完成到某個過程階段。動作行為是否持續下去都可以。
2. 變化的完成或者變化實現,狀態是否持續下去都可以。

2.5.2 “了2”

關於“了2”的觀點可以總結如下:

1. “了2”表示“決定語氣”。
2. “了2”表示變化,但本論文發現許多例子有“了2”而不表示變化。
3. “了2”表示新情況的出現。
4. “了2”對聽話者或說話者報告所未知的新事態。
5. “了2”表示“時制”,即過去與現在,但本論文發現“了2”不直接表示時,“了2”可以用在事件已經發生的句子或還沒發生的句子。

以下這些觀點,是本文認可和採用的,就是“了2”表示新事態的出現。

2.5.3 泰語“แล้ว”/แล้ว/

Tasanalai Boonyapatipark 與 Walter Bisang 與 Pranee Kullavanijaya 的關於理論是本論文所肯定的,即“แล้ว”/แล้ว/表示動作的有界數量完成了(不必是終結點);即因參照時點變化而進入或者達到了新事件與“แล้ว”/แล้ว/著眼於時界,或起始或終結。如果它與起始界搭配,就表示變化而進入新事件。如果它與終結界搭配,它表示動作的有界的數量完成了。

“แล้ว”/léɛw/是“連詞”，表示以後的時間。用在以後發生的事件的前面。如：ฉันไปดูหนังแล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน *我看了電影，(然後)就去找朋友。*

泰語“แล้ว”/léɛw/放在連動結構句中時，有時很難說是“表示體的助詞”還是“連詞”，如：เธอกินข้าวแล้วก็ไปโรงเรียน *你吃了飯就去學校。* 這句話可以分為：เธอกินข้าวแล้ว//ก็ไปโรงเรียน *你吃了飯//就去學校*，“แล้ว”/léɛw/是表示體的助詞；或者 เธอกินข้าว//แล้วก็ไปโรงเรียน *你吃了飯，(然後)就去學校*，“แล้ว”/léɛw/是“連詞”。無論如何，這個“แล้ว”/léɛw/與用在複雜謂語句的漢語“了₁”有關。如：他寫了信就去(郵局)寄了 เขาเขียนจดหมายแล้วก็ไปส่ง，這個例子表示前一事件“寫了信”完成後就發生後一事件“去寄”，在前一事件加上“了₁”，表示動作行為完成，就發生後一事件，這個“了₁”與例“แล้ว”/léɛw/的語法意義相同。

第三章

現代漢語的“了”

現代漢語的“了₁”與“了₂”的語法意義有由魏晉南北朝的實詞“了”到虛詞“了”的演變過程。本文先提出楊天戈(1980a, 1980b, 1983, 2006 interview)研究了演變過程，總結如下：

3.1 “了”的演變過程

“了”最早出現於漢代，盛行於魏晉南北朝。漢朝的王褒《僮約》中有“了”字用例。但僅屬個別現象。“了”字的普通使用，始於東漢末期。東漢末期《後漢書》中“了”字一共出現了三次。後來至魏晉南北朝“了”字成為常用詞語。“了”字的發展演變大致經歷了四個歷史時期，即：

1. 魏晉南北朝時期
2. 唐、五代時期
3. 宋元時期
4. 《紅樓夢》時期到當代時期

1. 魏晉南北朝時期

魏晉南北朝時期的“了”用法, 即:

A 類	{	A1: “了”是動詞, 表示“完畢”、“完成”、“終結”的意思。
		A2: “了”是副詞, “全然”、“完全地”的意思, 必須用於否定句。
B 類	{	B1: “了”是動詞, 表示“明白”、“領悟”的意思。
		B2: “了”是形容詞, 表示“聰明”、“明白”、“清晰”的意思。

C 類: “鳥了”是“了”字的古義, 表示懸垂之物或懸物貌。

現代漢語“了”是從 A 類演變起來。A 類的“了”分為兩種, 即:

A1: “了”是動詞, 表示“完成”、“終結”的意思。

1. 作謂語: 主語 + 了(主謂關係)

(1) 既而報陳武帝曰: “事已了” 《南史:1667》

2. 作謂語: 了 + 賓語(動賓關係)

(2) 其人頗有干能, 自足了其事耳。 《宋書:1311》

3. 作定語

(3) 恆南郡與殷荊州語次, 因共作“了”語。 《世說新語·言語》

4. 作補語

(4) ……居一年, 私裝了, 乃告楷求還。 《南史》

A2: “了”是副詞, “全然”、“完全地”的意思, 必須用於否定句。

(5) “與君別多年, 君義言了不長進。” 《世說新語·文學》

A1類同A2類“了”字無論從詞義、詞性與語法功能上來看, 都相差的很遠。但進一步分析有關的材料, A1類和A2類屬於一詞多義, 即一個詞具備相關聯而又相區別的兩種含義, 和一詞兼類, 即一個動詞轉化作副詞。“了”的含義是從《世說新語·排調》表示:

恆南郡與殷荊州語次，因共作“了”語。顧愷之曰：“火燒平原無遺燎。”恆曰：“白布纏棺豎旒旒。”殷曰：“投魚深淵放飛鳥。”次復作“危”語。……

這段文字記載的是晉代官僚士大夫們所進行的一次文字遊戲，所謂作“了”語，就是說出一句話，既要表示“了”字的意思，句末又要押“了”韻。從這三句“了”語來看，“了”的含義有兩個方面：一是“完”，二是“無”。第一句話是說一場大火過去了；第二句是說一個人死了，生命終結了；第三句是說鳥已飛走，魚已游去。都表示一件事情的終結。與此同時，每句話又都表示事情結束後的結果：徹底干淨，一無所有。“終結”這是A1類“了”字的含義；“徹底干淨，一無所有”正是A2類“了”字的含義。因為“了”字表示“一無所有”的意思，所以才能解釋類“了”字為什麼只適用於否定句。本來“完全地”、“全然”這樣副詞，是既可用於否定句，又可用於肯定句的，如“完全不懂”“完全懂”“全然一樣”“全然不一樣”，但“了”字並不簡單等於“全然”，而是表示“全然沒有”的意思。A2類“了”字之必須用於否定句，所表示的正是這種含義。

楊天戈收集“了”字在古漢語中使用頻率統計，如表(1)。

表(1)

時期	先秦		兩漢			魏晉南北朝							隋	總計
	論語	孟子	史記	漢書	後漢書	三國志	晉書	世說新語	顏氏家訓	宋書	北齊書	南史		
次數	0	0	0	0	3	8	41	22	7	24	6	46	8	165

表(2)表示魏晉南北朝時期的“了”出現的頻率。

魏晉南北朝		統計數	%
1	A1類：“了”是動詞，表示“完成、終結”的意思。	} 59	35.76
	(1) 作謂語：主語 + 了 (主謂關係)		
	(2) 作謂語：了 + 賓語 (動賓關係)		
	(3) 作定語	2	1.21
	(4) 作補語	1	0.60
	A2類：“了”是副詞，“全然、完全地”的意思，必須用於否定句。	59	35.76
2	B1類：“了”類是動詞，表示“明白、領悟”的意思。	31	18.79
	B2類：“了”類是形容詞，表示“聰明、明白、清晰”的意思。	11	6.67
3	鳥了	2	1.21
總計		165	100%

魏晉南北朝時期的“了”是“實詞”，作為句中的謂語。

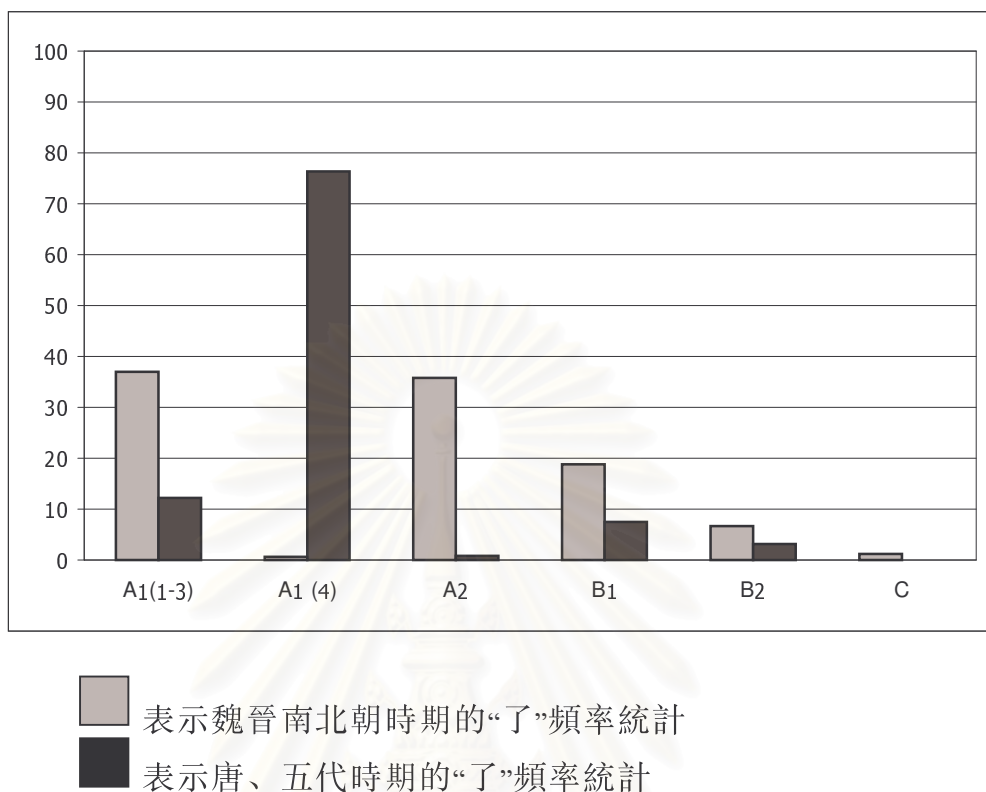
2. 唐、五代時期

唐、五代時期的“了”也保存了魏晉南北朝時期的“了”的兩大類四種用法，也有變化和發展，即數的方面和質的方面。楊天戈收集從“敦煌變文”和《景德傳燈錄》中的“了”使用頻率統計，如表(3)。表(4)表示魏晉南北朝時期的“了”與唐、五代時期的“了”的對比頻率統計。

表(3)

唐、五代時期		統計數	%
1	A1類：“了”是動詞，表示“完成、終結”的意思。	} 31	12.20
	(1) 作謂語：主語 + 了 (主謂關係)		
	(2) 作謂語：了 + 賓語 (動賓關係)		
	(3) 作定語	194	76.38
	(4) 作補語		
	A2類：“了”是副詞，“全然、完全地”的意思，必須用於否定句。	2	0.79
2	B1類：“了”類是動詞，表示“明白、領悟”的意思。	19	7.48
	B2類：“了”類是形容詞，表示“聰明、明白、清晰”的意思。	8	3.15
總計		254	100

表(4)

從上表可以看出,表示唐、五代時作補語的“了”有了突飛猛進的發展,共 194 例,其中有些新特點,可以分為以下三大類:

甲類:“了”屬於動詞,表示“完結”的意思,在句中作另一動詞的補語,表示前一動作已經(或尚未、將要)完畢的意思。這時的“了”與現代漢語的“了”字有明顯的區別,即這時的“了”字前能受時間副詞修飾。這是實詞,主要是動詞,才具備的特點,如例(6)。

(6) 直到黃昏,收兵不了。 (變文)

因為現代漢語的“了”是虛詞,不能充當補語,只能在“吃不了”“吃得了”中才作補語,但必須念“liǎo”,不能念“le”。另外動詞之後有賓語,補語“了”的位置在賓語之後:動詞+賓語+了,如例(7)。

(7) ...吃茶了佛前禮拜。 《傳燈錄》

現在如果要表示吃茶完畢這個意思,一是在“吃”字後加時態助詞“了”,以表示動作的完成,而時態助詞必須緊接動詞之後,即“吃了茶”。二是用另

一動詞“完”充當補語，以頂替唐、五代語言中那個“了”字的位置，即“吃完茶”。現代漢語中也有“喝茶了”、“吃飯了”這種說法，但已不是“喝完茶”“吃完飯”的意思，而是開始或正在喝茶、吃飯的意思。

乙類：“了”字系於另一動詞之後，但沒有明顯的語法特征可以判斷它們還是不是動詞，而在形式上和現代漢語的虛詞“了”非常相像。

1) 動詞之後，“了”字之前另有補語，所以後面的“了”字顯然不是補語，它已不包含多少實際意義了，基本上已屬虛詞。

2) “了”不是附著於動詞之後，而是附著形容詞之後，如“安健了”、“歡喜了”，表示“了”字已不是“完畢”的意思，也不是動詞的補語。

以上兩方面的事實表明：乙類“了”字處於發展變化之中。它既和舊的因素有聯係，又體現了某些新的特點。其中的大多數是難以確切判斷其為實詞或為虛詞的，只能看作正由實詞向虛詞方向發展變化的東西。關於這種過渡形態的“了”字，有以下特點：

1) “了”基本只同動詞結合，和形容詞結合的還極少，是一種新的萌芽。但到了近代和現代，“了”字不僅普遍用於形容詞之後，而且能用於名詞謂語之後，甚至數量詞之後。這表明乙類“了”字仍然受著它原來的補語功能的限制和影響。

2) 乙類“了”字只用於敘述動作的實際完成（已經完成），現在漢語的“了”字表示假設或將來完成的用法在唐、五代口語中還沒有出現。

3) “了”字保留著部份實義，但詞義已有某些變化。如例(8)

(8) 白玉生前得為人 黃金死了難相閉。 (變文)

例(8)是對仗句式。對仗句式一般是實詞對實詞，虛詞對虛詞，即“生前”對“死了”，這說明“了”字在當時還大體具備實詞的地位，不過詞義已有所變化，轉化為一個時間詞，原來表示動作完畢，現在表示動作之後。

丙類：“了”字用於全句之末，經常“了也”兩詞連用，也有單獨用一“了”字，其作用既表示動作事件的完成，又兼表陳述的語氣。

(9) 便道：我會佛法了也。 《傳燈錄》

句中的“了也”有以下的特點:

1) 位置處於句末。可以是“動詞 + 了也”; 可以是“動詞 + 賓語 + 了也”; 可以是“動詞 + 補語 + 了也”。

2) “了也”中的“了”字都不是單獨表示一個動作的時間概念, 而表示整個事件的完成。如果要把“了”字譯作現代漢語, 那麼“了”字既不能譯作“完畢”, 也不能譯作“之後”, 只能譯作一句話的時間副詞“已經”。“問了也”實際上是“已問也”。“了”字不能看作只修飾一個動詞, 而用為時間詞而修飾全句。如“說破了也”, 這個“了”字是修飾“說”, 還是修飾“破”, 都不是, 是修飾“說破”。“了”字是時間詞, “也”字是語氣詞。但二者結合久了, 其作用、性質免不了互相滲透, “了”字也兼表語氣。有時“也”字去掉, 句末只剩下一個“了”字, 如:

(10) 小娘子如今聘了。

以上的“了”字, 把表事態的已然狀態和語氣的兩種作用兼起來了, 成為道地的虛詞, 表時態的語氣詞。

表(5)表示唐、五代時作補語的“了”的三大類使用頻率:

表(5)

唐、五代時		統計數	%
作補語的“了”	甲類	88	45.36
	乙類	98	50.52
	-同動詞結合	(96)	49.49
	-同形容詞結合	(2)	1.03
	丙類	8	4.12
總計		194	100

以上就是對“了”字用法的分析, 總起來看, “了”字在這一時期的性質和用途, 算是“實詞”, 就是A1(1)(2)(3)有 31 例, A1(4)的甲類有 88 例, 一共有 119 例, 加上乙類用法中尚有一部分必須看作動詞的例子, 因此, “了”字的動詞用法在例中佔過半數, 仍佔優勢。另外, “了”字當“以後”講, 作補語, 其性質相當於時間副詞, 屬半實半虛。此外, 出現了少數純屬虛詞的例子, 它們在句

中的位置，一是用於句中，附於動詞或形容詞之後，一是用於句末，表示整個事件的已然狀態，並兼表陳述語氣。

3. 宋元時期

助詞“了”的用法在宋元時期已奠定基礎。“了”字由實詞到虛詞的演變過程，在宋元時期已基本完成。楊天戈收集在宋元時期的“了”使用頻率統計，如表(6)、表(7)與表(8)。

表(6)

		北宋	統計數	%	%
動詞	(1) 作謂語		17	18.68	23.08
	(2) 作定語		2	2.20	
	(3) 作補語		2	2.20	
虛詞(1)	附於動詞之後，表示動作變化的完成。		49	53.84	76.92
虛詞(2)	“了也”連用於句末表示事態的已然。		2	2.20	
	“了”單用於句末表示事態的已然。		19	20.88	
總計			91	100	100

表(7)

		南宋	統計數	%	%
動詞	作補語		8	11.94	11.94
虛詞(1)	附於動詞之後，表示動作變化的完成。		41	61.19	88.06
虛詞(2)	“了”單用於句末表示事態的已然。		18	26.87	
總計			67	100	100

表(8)

		元	統計數	%	%
動詞	(1) 作謂語		11	3.13	9.09
	(2) 作定語		1	0.28	
	(3) 作補語		20	5.68	
虛詞(1)	附於動詞之後，表示動作變化的完成。		247	70.17	90.91
虛詞(2)	“了也”連用於句末表示事態的已然。		18	5.11	
	“了”單用於句末表示事態的已然。		55	15.63	
總計			352	100	100

從上面統計看出“了”已經成為虛詞了。在魏晉時期古漢語中，“了”字是一個實詞，它有具體的詞彙意義，表示“完畢”。有時它可以和一個動詞相結合，充當這個動詞的補語。但和“了”字相結合的動詞，由於受“了”字詞彙意義的限制，它必須是一種有始有終的動作，如“食了”即“食畢”，“書符了”即“書畢”等等，動詞“食”與“書”等都有始有終的動作，這樣才能用“了”字作補語，以表示這個動作的完畢。但是魏晉時期“了”字作補語的例子還不多見。

但從唐五代開始了一種變化，這種變化到宋元時期發展到頂點。許多同“了”結合的動詞，已經不表示有始有終的具體動作，因此後面的“了”字不可能按古漢語的習慣，解釋為“完畢”。所謂“不表示有始有終的具體動作”的動詞，在宋元時期的語言材料中，主要有以下幾種：

1.表示生、死、成長、變化一類的動詞。在古漢語中，它們不能和“了”字相結合；在唐五代時期已經有少量和“了”結合的例子出現；到宋元時期則是比較普遍的現象了。這類動詞不表示一種具體的行為動作，無法區分其開始階段與結束階段，它們後面的“了”字都不包含“完畢”這樣的詞彙意義。如“死了”、“喪了”不能解釋作“死畢”、“喪畢”，只表示某種變化的完成或實現，只具有一種抽象的語法意義。

2.心裡活動的動詞只能說產生和消失，不能說開始和完畢。如“忘了”只表示一種心裡活動過程的完成，即由記憶到遺忘這一過程的完成，不能說“忘畢”。

3.表示存在和消失，有和無一類的動詞，如“有了”、“失散了”，不能解釋“有畢”、“失散畢”。

4.“離、停、棄”等動詞不表示一個過程，也沒有開始與結束的問題，所以動詞後面的“了”也不能解釋為“完畢”。

5.表示一種持續的動作，並沒有結束的動詞，如“捧了”、“帶了”動作都還在持續而未結束。“了”字只是表示由未捧而捧上，所以動詞後面的“了”也不能解釋為“完畢”。

從上面動詞後面的“了”語法意義無法表示“完畢”的意思，只表示某種“完成”或“實現”的語法概念。這幾種用法在唐五代時，有的很少例子，到宋元時期有的才普遍起來；有的在唐五代時未曾出現，到宋元時期有的才出現。

除動詞外,“了”字能表示情態和狀況的某種變化的形容詞結合。形容詞後面的“了”字只表示情態的變化已成為現實,如“紅了臉”,即臉色由不紅變紅了。這個用法在宋元時期才變得普遍起來的。

除“了”字自身含義的變化以外,它在句中的使用法則也發生了明顯變化,總結如下:

1. “了”字一般不再接受副詞的修飾。在唐五代時,如果表示某一種動作“已經”完成,副詞“已”一般是直接加在“了”字之前的,到宋元時期,副詞“已”卻在動詞之前,不再用修飾“了”字。

2. “了”字在句中的獨立性削弱,對動詞的依附性加強。唐五代時,“了”字在句中有一個慣用格式,即“動詞+賓語+了”,這種地位,表明“了”字是一個獨立的句子成分,即補語,而不是動詞的附屬部份。到宋元時期,這種格式起了變化,由“動詞+賓語+了”變為“動詞+了+賓語”,這兩種不同的格式,反映了“了”字在句中的不同地位及和動詞的不同關係。“動詞+賓語+了”,“了”字是獨立於動詞之外的一個句子成分;而“動詞+了+賓語”,“了”字是則是動詞的附屬部份,接近於動詞的詞尾。

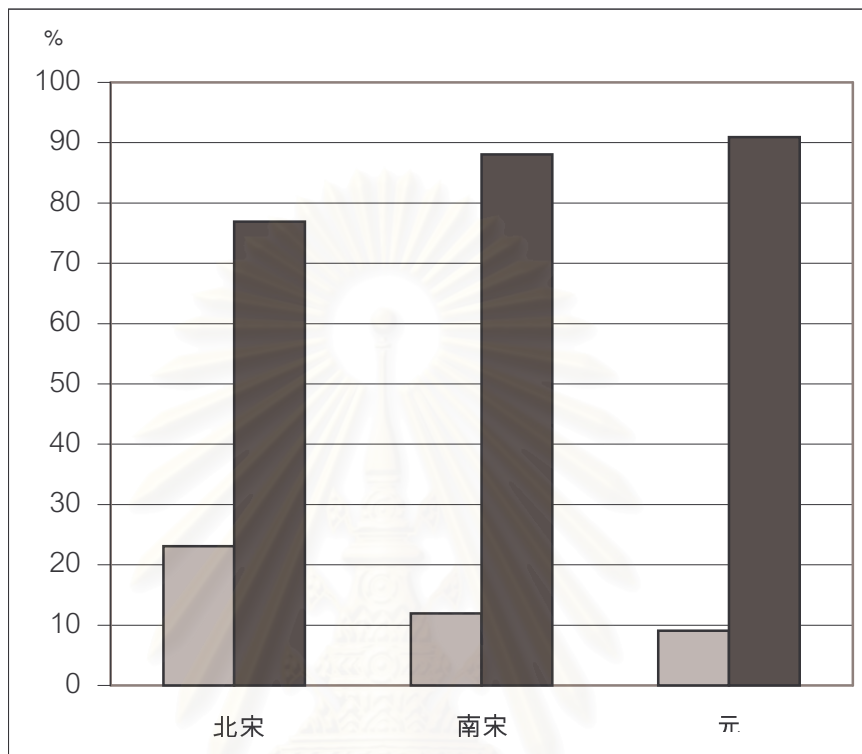
兩類“了”字在唐五代時期用於全句之末,經常“了也”兩詞連用,也有單獨用一“了”字,其作用既表示動作事件的完成,又兼表陳述的語氣。“了也”用作句末語氣詞。“了”字不是純粹的句末語氣。但這種“了也”連用於句末的情況,是“了”字向句末語氣詞發展過渡的一個重要中間環節。“了”字表示事態的已然,“也”字表示一種確認的語氣。兩者相加,發展到“也”字被省略拋棄,“了也”二字的兩重作用由一個“了”字單獨承擔的時候,句末虛詞“了”字也就正是產生了。典型的這種“了”字,必須符合以下兩個條件:

1. 真正處於全句之末,而不是依附於一個動詞。
2. 必須單用一個“了”字,而不是“了也”連用。

這種“了”早在北宋初年道元和尚編成的一部敘述佛教歷史的《景德傳燈錄》,已有萌芽,但例子少,北宋時期也還少見。真正句末語氣詞的大量出現,是在南宋話本和元雜劇中。

楊天戈收集宋元時期的“了”字用作實詞與虛詞來比喻,如下:

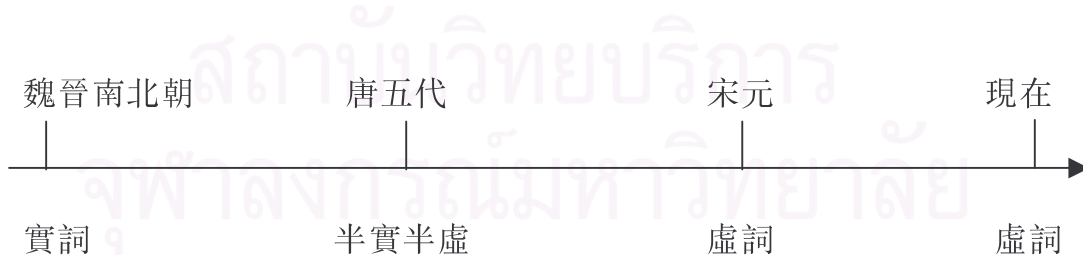
表(9)

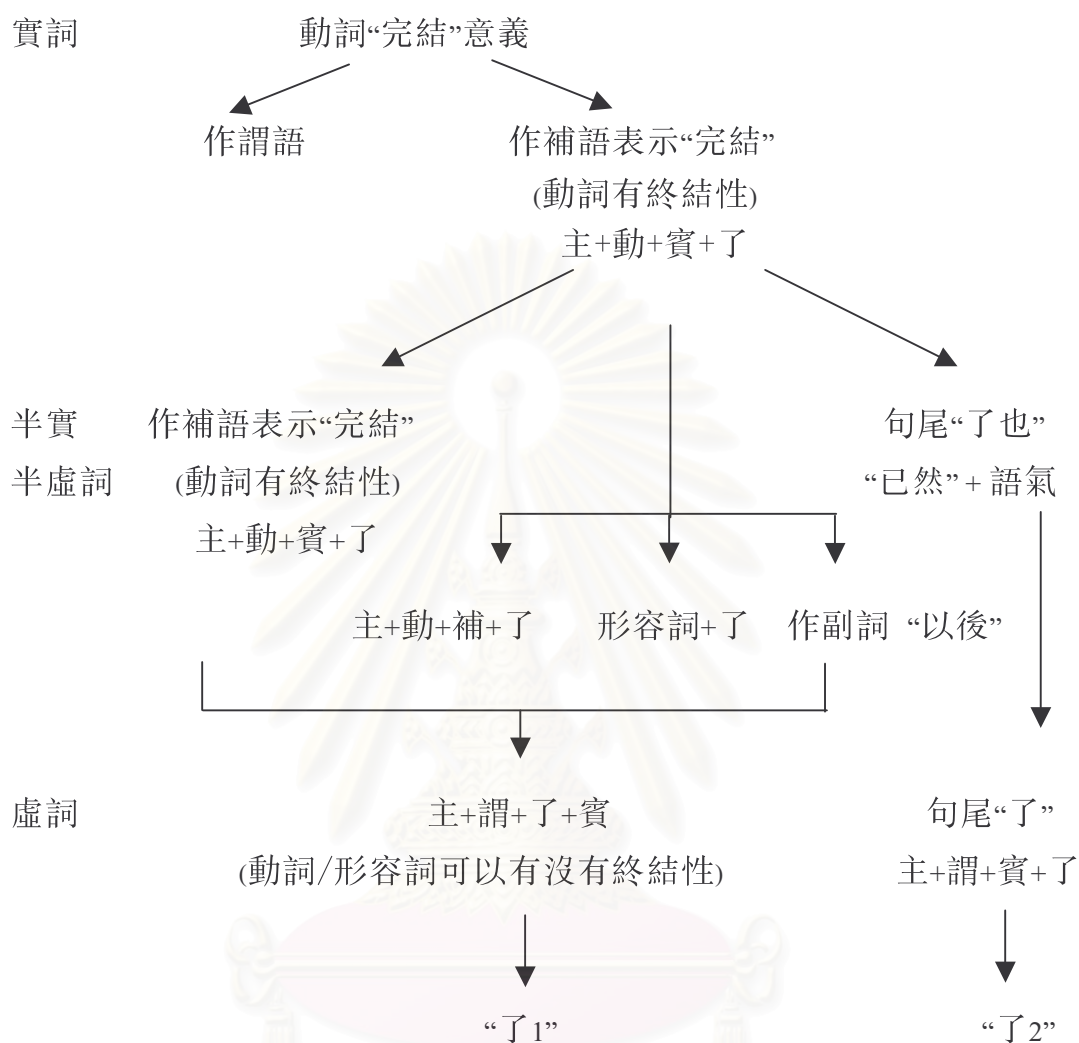
實詞

虛詞

現代漢語“了”從魏晉南北朝時期到現在有由實詞到虛詞的演變過程:

由魏晉南北朝的實詞“了”到虛詞“了”的演變過程可以總結如下：

3.2 “了”的語法作用與語法意義

現代漢語有兩個“了”，一個出現在動詞、形容詞或者動詞詞組的謂詞之後，如果動詞有賓語，“了”用在賓語之前，稱為“了1”；另一個“了”出現在句尾，稱為“了2”。

3.2.1 實現

句中的“了1”與“了2”都能使句子表示實現。句子不表示實現，一般表示慣常行為或意願、規律、祈使等。

單一事件句中的“了1”表示已經實現了的事件。如：

- (11) 山本 :我現在去故宮,你去不去?
比爾 :去,我去! 故宮在哪兒? 《漢語初級教程:144》
- (12) “...你去! 都有爺爺呢,不要害怕!” (老舍:《四世同堂·偷生》)
- (13) 我們去了張平的宿舍。 《實用漢語會話系列教材:97》
- (14) 昨天是星期日,我去了趙平家。 《漢語初級教程:225》

例(11)和例(12)中的動詞“去”光干兒作謂語,句子不表示實現。例(11)句子只表示意願,“想去”。例(12)表示祈使。例(13)和例(14)中的動詞“去”後帶有“了1”,表示實現。例(13)沒有其他時間性成分,只有“了1”,表示事件已經實現了。例(14)“了1”使句子表示實現了,句中還有時間詞“昨天”,這更表明事件已經發生了。

- (15) “你說話了,”我驚喜地說,... (王朔:《痴人》)
- (16) 我去年回老家了。

例(15)和例(16)中的“了2”使句子實現,例(15)沒有其他時間性成分,只有“了2”,表示事件已經實現了。例(16)“了2”使句子表示實現了,句中還有時間詞“去年”,這更表明事件已經發生了。

“了1”會出現在未然意義的句子,常見的類型是表示未然的連續事件句,或者條件句,這些的條件可以保持“了1”基本意義。如:

- (17) “……告訴他,下了課來看看我,好不好?” (老舍:《全家福》)

例(17)是未然的連續事件,句中包括兩個事件,就是“下課”與“來看看我”,它們在時間上有先後發生的連續關係,句子中第一事件用“了1”,表示第一事件實現後,就發生第二事件。未然句子中的“了1”才保留本身意義。

“了2”也會出現在未然意義的句子,如:

- (18) 我說,“回去麼?”
他答道,“是的,天要下雨了。” (魯迅:《頭髮的故事》)

例(18)是未然的句子,“了2”表示將要實現了。

吃、喝、看等動作動詞一般能單獨作謂語,句子成句,可是一般表示慣常行為或意願、規律、祈使等,不表示實現。例如:

(19) 他吃三頓飯, 一頓吃兩碗飯。 (ประพิณ มโนชัยวิบูลย์, 2545 : 99)

(20) A: 你吃不吃飯?

B: 吃(飯)。

例(19)表示慣常行為例。例(20)表示意願。

(21) 奶奶吃了幾個餃子。

(22) 下午我去逛了書店, 傍晚我在一家快餐店吃了飯。(劉心武:《白牙》)

(23) “吃了飯再說罷, 你們也餓暈了。” (錢鐘書:《圍城》)

例(21)例(22)和例(23)中“了1”使動作動詞“吃”表示實現。例(21)是單一事件的句子, 沒有其他時間性成分, 只有“了1”, 表示事件已經實現了。例(22)“了1”使句子表示已經實現了, 句中還有時間詞“傍晚”, 這更表明事件已經發生了。例(23)是未然的連續事件, 句中包括兩個事件, 就是“吃飯”與“說”, 它們在時間上有先後發生的連續關係, 句子中第一事件能用“了1”, 表示第一事件實現後, 就發生了第二事件, “了1”仍然表示實現。

無論如何, 使句子表示實現, 除了“了1”與“了2”以外, 還有其他有時間性成分。如:

(24) 比爾 : 你看人民畫報嗎?

安娜 : 看, 我常常看。你呢? (漢語初級教程: 112)

(25) 她的叔父圍著一個小火爐, 看著一本書。 (老舍:《老張的哲學》)

(26) 我看了半本畫報。 《漢語初級教程: 246》

(27) 她看過《中國服裝》雜誌, 很喜歡旗袍的式樣。 《今日漢語2: 165》

例(24)動詞“看”單獨作謂語, 沒有時間性成分來表示實現, 只表示回答的方式, 句子沒有實現。例(25)動詞“看”有時間性成分“著”來表示實現, 即持續的實現。例(26)動詞“看”有時間性成分“了1”來表示實現, 即完成的實現。例(27)動詞“看”有時間性成分“過”來表示實現, 即動作完成了, 著眼於經歷性。

(28) “我喝了白酒。” (石言:《漆黑的羽毛》)

(29) “知道! 我喝過‘莎士’汽水!” (老舍:《小坡的生日》)

(30) A: 他們正在喝茶嗎?

B: 是的, 他們正在喝茶。 《今日漢語2: 192》

例(28)動詞“喝”有時間性成分“了1”來表示實現,即完成的實現。例(29)動詞“喝”有時間性成分“過”來表示實現,即動作完成了,著眼於經歷性。例(30)動詞“喝”有時間性成分“正在”來表示實現,即正在進行的實現。

從上面可以歸納如下:句子加上“了1”與“了2”,使句子表示實現。可是“了1”與“了2”不是唯一的幫句子表示實現的時間性成分,還有“著”“過”“正在”等時間性成分。每個時間性成分使句子表達實現以後,都有自己的語法意義,“了1”表示完成的實現與“了2”表示新情況出現。

3.2.2 “了1”的語法作用與語法意義

“時體”表示動作行為的進程和狀態的變化與持續,如起始、持續、完成和未完成等等。

“了1”表示“完成”體,可以分為:

1. 動作行為的完成
2. 變化的完成

3.2.2.1 “了1”表示動作行為的完成

動作行為的完成,就是動作行為進行到賓語的邊界,時量的邊界,動量的邊界,或進行過程在賓語範圍,時量的邊界,動量的邊界內完成,動作行為的完成可能進行到整個過程的最末或者結束點,或者只可能達到了動作行為的某個步驟,整個動作並未結束。動作行為完成以後動作行為或者狀態還在持續下去都可以,只是按照謂詞本身的意義,或者上下文來判斷。

“了1”表示動作行為已經實現,並且已經完成了。所以單一事件句中,加上明確指示了過去時間的詞語,與表示動作行為已經實現並且已經完成的“了1”配合使用語義上吻合。可是單一事件句中有說明未來時間的詞語,與“了1”配合使用,卻不合格。

(31) 剛才發生了什麼事? (老舍:《女店員》)

(32) 他是未名社的主要成員。1927年出版了第一本小說集《地之子》。
(臺靜農)

(33) 上次說了濟南的秋天,這回該說冬天。 (老舍:《一些印象》)

(34) 二太太有三個小少爺,三太太去年冬天生了個小娃娃。
(老舍:《且說屋裡》)

(35) 我已經寫了四張, 你才寫了一張啊! (老舍:《女店員》)

(36) 女幹部剛洗了頭。頭髮濕漉漉的, 很黑, 很亮, 很長, 很香。

(呂新:《圓寂的天》)

例(31)有時間名詞“剛才”, 例(32)有時間詞詞組“1927年”, 例(33)有時間詞詞組“上次”, 例(34)有時間詞詞組“去年冬天”, 例(35)有時間副詞“已經”, 例(36)有時間副詞“剛”, 這些時間性詞都能“了1”配合使用。

因為“了1”表示實現的完成, 所以“了1”可以出現在未然意義的句子中, 常見的類型是表示未然的連續事件句, 或者條件句, 這些的條件可以幫助表示已然的“了1”基本意義。連續事件句中包括兩個事件, 它們在時間上有先後發生的連續關係, 句子中第一事件能用“了1”, 表示第一事件完成後, 就發生了第二事件。未然句子中的“了1”由此才保留本身意義。

(37) *小王快要下了課。 (戴耀晶, 1997: 12)

(38) *我明天看了電影。 (戴耀晶, 1995a: 59)

例(37)和例(38)是單一事件句, 句中有表示實現的完成的“了1”與指示未來時間的詞組“快要”和“明天”組成, 二者的意義內容不和諧, 句子不能成句。

(39) 你明天下課給我打電話。

例(39)是表示未然的連續事件句, 它們在時間上有先後發生的連續關係, 句子中第一事件“下課”能加上“了1”, 表示第一事件完成後, 就發生了第二事件“給我打電話”。

由于動作行為的謂詞意義與結構不同, “了”表示“動作行為完成”的語法意義就不同。如下:

1. “了”與有動態性的動作行為動詞配合使用

動態性的動作行為動詞有不同內部過程, 動作者能控制動作行為。當表示實現性的時候, 必須加上時間性成分。動詞分為時段的動詞與時點的動詞。

時段的動作行為動詞在過程中有一個時段, 就是開始、進行和終結, 如: 熬、編、唱、吃、讀、喝、畫、看、說、寫等等。

幾乎時點的動詞開始與結束好象重合, 進行時間很短, 在過程中有一個時點, 如: 打、踢、敲、拍等等。

心理活動動詞表示頭腦中進行思想活動的過程, 同動作行為動詞一樣, 可同“在”和“正在”配合使用, 如: 猜測、回憶、考慮、思考、想、尋思、注意等等。

有動態性的動作行為的動詞與“了₁”配合使用, 即: 動詞 + 了₁ + 有界的賓語 / 時量 / 動量 / 動詞。

a) 動詞 + 了₁ + 有界的賓語

“了₁”表示動作行為的完成, 就是動作行為進行到賓語的邊界, 或進行過程完成, 動作行為的完成可能達到整個過程的最末或者結束點, 或者只能達到了動作行為的某一步驟, 整個動作並未結束。動作行為的完成一定有動作行為的界限, 所以賓語應該有界, 即賓語得帶數量詞, 用代詞或者帶有複雜的賓語。如果賓語是簡單的, 必須有其他後續句子來表示加上“了₁”的前句子完成以後就發生後句子的事件。如:

(40) *我吃了₁飯。

(41) 我吃了₁一碗飯。

例(40)有“了₁”, 有簡單式的賓語, 句子不能成立, 動作行為的完成一定有動作行為的界限, 所以賓語應該有界, 例(41)賓語有數量“一碗”作定語, 表示有界的賓語, 句子才能成立。

(42) 吃了₁飯, 大家閑談一會, 聲音很低, 保兒不時轉身, 三番四次把我的話頭打斷。 (蘇青:《小天使》)

例(42)“吃了₁飯”的賓語“飯”是簡單的賓語, 可是整個句子敘述有先後發生的分句關係, 表示“吃了₁飯”以後就發生“大家閑談一會”的事件, 所以句子才能成句。

(43) 她熬了₁幾大鍋擂茶, 說: “喝吧!” (汪曾祺:《湘行二記》)

例(43)“了₁”表示“熬幾大鍋擂茶”的完成, 也有敘述有先後發生的分句關係, 前一事件“熬幾大鍋擂茶”完成後就發生後一事件“說: 喝吧!”, 所以句子能成句。

(44) “他要偷我的東西, 我就打了₁他, 打得重了點。” (王朔:《橡皮人》)

(45) 守在爸床頭,秀蓮在漫漫長夜裡,想了了好多事兒。

(老舍:《鼓書藝人》)

例(44)與例(45)“了1”表示“打他”與“想好多事兒”完成。

b) 動詞 + 了 1 + 時量 + (賓語)

朱德熙 (1982) 提出“時量賓語”是准賓語的一個小類,表示動作延續的時間。例如:

(46) 走了一天

馬慶株 (1981:86-90) 提出“看”、“聽”、“說”等動詞在單說“動詞+了1+ 有界的時量”結構中,時量賓語表示動作行為持續的時間。如:

(47) 這本書看了了三天。

如果“動詞 + 了1 + 有界的時量”結構的後面加上謂詞性成分,時量有兩種可能性,即:

(48) 看了了三天就膩了。

(49) 看了了三天就忘了。

例(48)計時起點是“看”的起始點,時量賓語表示行為持續的時間。例(49)計時起點是“看”的結束點,時量賓語表示行為結束以後經歷的時間。

秦洪武 (2002 : 90-100) 提出例(48)的“看”與“膩”和例(49)的“看”與“忘”之間的邏輯關係,即“看”與“膩”之間可能的邏輯關係是行為過程和結果,而“看”與“忘”之間可能的邏輯關係是兩個事件之間在時間上的間隔,所以例(48)“三天”時段就表示行為持續的時間,例(49)“三天”時段就表示行為結束以後經歷的時間。多數“動詞+時量+的+真賓語”結構並沒有這類歧義。如:

(50) 他看了了三個小時(的)書。

(51) 他吃了了半個小時(的)飯。

馬慶株還提出“掛、穿、拿”等動詞出現在“動詞+了1+時量”結構中,例如:

(52) 掛了半天。

例(52)時量可能分為兩個方面,即動作持續的時間與動作結束以後經歷的時間。

呂叔湘(1999: 351-358)提出這個結構,表示動作從開始到完成的時間長短可以是斷續相加的時間。

(53) 他睡了一個鐘頭。(已睡醒)

(54) 這段路我們走了四十分鐘。(已走完)

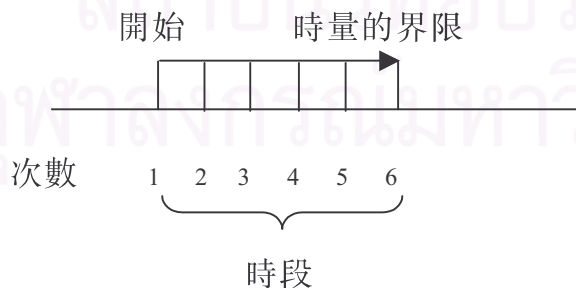
無論如何,不管時段表示什麼意思,“了 1”仍然表示“動作行為的完成”,用時量的邊界來決定,分為兩個方面,即:

1. “了 1”表示動作行為從開始進行到時量的界限,或者持續到時量的界限,這個過程已經完成了。時量的界限分為兩個方面,即:

1)動作行為一直持續的,從開始一直持續到完成。完成或者最末的時量可以是整個動作行為的終結點,或者可能達到了動作行為的某一步驟的時量,整個動作並未結束。

2)動作行為不是一直持續的,從開始到完成可以是斷續相加的。完成或者最末的時量可以是整個動作行為的終結點,或者可能達到了動作行為的某一步驟的時量,整個動作並未結束。

如:

(55) 元豹又吃了一會兒,放下餐具,抬眼對白度冷冷地說:“我吃完了。”

(王朔:《千萬別把我當人》)

(56) 我在故鄉,就吃了十多年筍,現在回想,...

(巴人:《說筍之類》)

例(55)和例(56)中的“了 1”表示動作“吃”進行到時量的界限,或者持續到時量的界限,這個過程已經完成了。例(55)因為時量“一會兒”比較短,所以動作從開始一直持續到完成。例(56)因為時量“十多年”比較長,“吃”這個動詞的持續性有限,所以動作從開始到完成可以是斷續相加,不是一直持續的時段。

(57) 敲了半天的門,沒有人應聲。 (老舍:《四世同堂·惶惑》)

例(57)中的“了 1”表示動詞“敲”從開始進行到時量的界限“半天”,這個過程已經完成了。因為“敲”這個動詞是時點,所以在長時間進行的形式,就是反復的形式。

(58) “想了一夜,沒想出好辦法。” (王朔:《誰比誰傻多少》)

例(58)中的“了 1”表示動詞“想”從開始進行到時量的界限“一夜”,這個過程已經完成了。

(59) 這本書我已看了三天,還有兩天才能看完。 (盧英順,1993:24)

例(59)中的“了 1”表示動詞“看”從開始進行到時量的界限“三天”,這個過程已經完成了。無論如何,完成或者最末的時量可以是整個動作行為的終結點,或者可能達到了動作行為的某一步驟的時量,整個動作並未結束。這個是按照上下文規定的。

2.“了 1”表示動作行已經完成或結束,時量就表示動作行為結束以後經歷的時間。

(60) 種了一個月,芽兒就出來了。

(61) 吃了一個小時,又餓了。

例(60)與例(61)中的“了 1”表示動詞“種”與“吃”已經完成或結束,時量就表示動作行為結束以後經歷的時間“一個月”與“一個小時”。

c) 動詞 + 了 1 + 動量 + (賓語)

“了 1”表示動詞行為從開始進行到動量的界限,表示幾次過程完成。完成或者最末的動量可以是整個動作行為的終結點,或者可能達到了動作行為的某一步驟的動詞,整個動作並未結束。

(62) “我已經寫了了好幾次, 只寫了這麼個開頭。”他說。

(張承志:《北方的河》)

(63) 我敲了兩下門, 屋裡沒人答應, 一片死寂。 (王朔:《動物凶猛》)

(64) 為了這篇文章, 我仔細地回憶了了好幾次。

《現代漢語動詞大詞典:402》

例(62) 例(63)與例(64)中的“了1”表示動詞“寫”“敲”與“回憶”從開始進行到動量的界限“好幾次”“兩下”與“好幾次”, 表示動量過程完成。

d) 動詞 + 了 1 + 動詞

重疊動詞之間加“了”, 用於已然的動作, 表示動作持續的時間短或進行的少量的過程完成了。如果是持續性動詞, 重疊後表示動作持續的時間短。如果是非持續性的、但可以反復進行的動作, 重疊後表示動作進行的次數少。可以重疊的動詞主要是自主動作動詞, 如看、說等。李珊 (2003: 195) 提出“動詞 + 了 + 動詞”結構只表動作的已然; 動詞重疊“動詞 + 動詞”既可表動作的已然, 也可表動作的未然, 而後者更為普通經常。

(65) 在喝過支局長的香片茶以後, 支局長按著他的肩膀, 把他帶到大立櫃上的穿衣鏡跟前, 說: “你看看你的頭髮”。

(彭見明:《那山那人那狗》)

例(65)動詞重疊“看看”之間沒有“了1”, 動作表示未然, 因為動詞重疊表示“少量”這樣一種語法意義, 說話人用它來表示自己請求、命令、願望, 表示事情不是很費時費力, 似乎不難做到的, 所以例(65)只表示請求、命令而已, 句子還沒有實現。

(66) 我看看四姑, 看看母親, 她們都笑了, 我們也笑了。

(李蕤:《柿園上》)

(67) “唔?” 她住了嘴, 看了了看我的臉色, 馬上收住了笑容, 咬著嘴唇看了一會兒自己的腳尖, ……

(鄧友梅:《在懸崖上禱》)

例(66)和例(67)的句子都表示已然, 例(66)動詞重疊“看看”之間沒有“了1”, 可是上下文使句子表示實現。例(67)動詞重疊“看看”之間有“了1”, “了1”表示動作持續的時間短或進行少量的過程完成了。

(68) 我敲了敲她家的門,有人來開門了! (王小波:《綠毛水怪》)

(69) 周林想了想,表示同意,他點點頭說:“是沮喪。” (余華:《戰慄》)

例(68)和例(69)中的“了1”表示動作“敲敲”和“想想”持續的時間短或進行少量的過程完成了。

2. “了”與兼有動態和靜態性的動作行為動詞配合使用

兼有動態和靜態性的動作行為動詞分為:

1. 位置動詞。動詞的特點就是動態性比較強而靜態性比較弱。在語義上這類動詞既有動作義也有位置義,其動作義指的是該類動詞可以表示純粹的動態,這一點接近於動作動詞。其位置義指的是該類動詞表示的動作可以作用於某個位置,而且動作結束後,動作造成的結果仍然在某個位置上持續著。例如:擺、綁、包、穿、戴、放、掛、裹、披、貼、叨、舉、關、開等等。

2. 姿勢動詞。動詞的特點就是動態性比較弱而靜態性比較強。如果沒有其他動態詞語如“起來、下去、下來”的助詞,該類動詞作謂語的句子只表示某種靜態的姿勢。例如:蹲、跪、躺、站、坐等等。

兼有動態和靜態性的動作行為動詞與“了1”配合使用的結構,即:“動詞+了1+有界的賓語/時量/動量/動詞”

a) 動詞+了1+有界的賓語

兼有動態和靜態性的位置動詞在“動詞+了1+有界的賓語”結構中出現,“了1”表示動作行為的動態性完成,就是動作行為進行在賓語的邊界完成,動作行為完成以後,動作行為造成的結果在某個位置上持續著或狀態仍然持續下去。動作行為的完成一定表示動作行為的界限,所以賓語應該有界,即賓語的名詞得帶數量詞或者複雜定語。

(70) …,在輪渡上遇到了盧小波。…他戴了副墨鏡,嘴角叨了一支煙, …
(方方:《桃花燦爛》)

(71) …每天下午他都去逛公園,這時候他穿了一件黃色燈芯絨的上衣,白色燈芯絨的褲子, …
(王小波:《未來世界》)

例(70)與例(71)中“了1”表示“戴”的動態性完成,就是“戴”的動態性進行在賓語的邊界“副墨鏡”那裡完成,與“穿”的動態性完成,就是“穿”的動態性進行在賓語的邊界“一件黃色燈芯絨的上衣”與“白色燈芯絨的褲子”那裡完成,“戴”與“穿”完成以後,靜態出現,即“戴”與“穿”造成的狀態仍然持續下去。

(72) 她穿著件黃色的衫子, 戴著寬沿的草帽。 (老舍:《二馬》)

例(70)“戴了”與例(72)“戴著”之間與例(71)“穿了”與例(72)“穿著”之間的事件形式一樣, 即動作的狀態還在持續。句中有“了 1”表示動作行為的動態性完成, 進入動作行為的表示狀態的靜態性, 動作的狀態還在持續, 可是句中有“著”, 只表示狀態的持續。

b) 動詞 + 了 1 + 時量

姿勢動詞與“了 1”在這個結構配合使用, “了 1”表示動作行為的完成, 時量就表示動作行為動態性完成以後狀態持續的時間。

(73) 他在李阿姨床前蹲了一會兒, 確信她睡著了, 才又站起身走。

(王朔:《看上去很美》)

(74) 回家以後, 他躺了三天三夜, 茶也不思, 飯也不想!

(老舍:《四世同堂·偷生》)

例(73)“蹲了”與例(74)“躺了”中的“了 1”表示動作行為的完成, 時量“一會兒”與“三天三夜”就表示動作行為動態性完成以後狀態持續的時間。

位置動詞與“了 1”在這個結構中配合使用, “了 1”表示動作行為的完成, 分為:

1. “了 1”表示動作行為從開始進行到時量的界限, 或者持續到時量的界限, 這個過程已經完成了。如:

(75) 他綁了一會兒行李。 《現代漢語動詞大詞典: 29》

(76) 月牙太太包了半夜的粽子。 (老舍:《牛天賜傳》)

例(75)與例(76)“了 1”表示“綁行李”與“包粽子”從開始進行到時量的界限“一會兒”與“半夜”, 這個過程已經完成了。

2. “了 1”表示動作行為的完成, 時量就表示動作行為動態性完成以後狀態持續的時間。

(77) 我用繩子捆了他一個星期, 從此他一看到我就十分害怕。

(余華:《河邊的錯誤》)

(78) “哎喲! 他們吊了我三個鐘頭, 腕子斷了! 斷了!”

(老舍:《四世同堂·惶惑》)

例(77)與例(78)“了1”表示“捆他”與“吊我”的動態性完成或結束,動作行為完成或結束以後狀態持續“一個星期”與“三個鐘頭”的時間。

c) 動詞 + 了 1 + 動量 + (賓語)

“了1”表示動作行為從開始進行到動量的界限,表示幾次過程的完成。完成或者最末的動量可以是整個動作行為的終結點,或者可能達到了動作行為的某一步驟的動詞,整個動作並未結束。

(79) “你還記得嗎?你住的那家飯店的對面有一棵很大的梧桐樹,我在那裡站了三次,每次都站了幾個小時……” (余華:《戰慄》)

(80) 這貓叼了幾趟崽子。 《現代漢語動詞大詞典:227》

例(79)與例(80)中的“了1”表示動詞“站”與“叼”從開始進行到動量的界限“三次”與“幾趟”,這個“三次”與“幾趟”過程已經完成了。

d) 動詞 + 了 1 + 動詞

“動詞 + 了 1 + 動詞”中的“了 1”表示動作持續的時間短或進行的少量的過程完成了。

(81) 山崗就往前站了站,接下去他開始認認真真替山峰按摩了。 (余華:《現實一種》)

(82) 自己戴了戴,不行,架子太小,戴不上;宋修身本是個小頭小臉的人。 (老舍:《眼鏡》)

例(81)與例(82)動詞重疊“站站”之間與“戴戴”之間有“了 1”,“了 1”表示動作持續的時間短或進行少量的過程完成了。

3. 強持續的動作行為動詞

強持續的動作行為動詞如:保持、保留、堅持、繼承、維持、維護、養、照顧等等。

強持續的動作行為動詞與“了1”配合使用的結構,即:“動詞 + 了1 + 有界的賓語 / 時量 / 動量”

a) 動詞 + 了 1 + 有界的賓語

強持續的動作行為動詞在“動詞 + 了 1 + 有界的賓語”結構配合使用,“了 1”表示動作行為完成,就是動作行為進行在賓語的邊界完成,動作行為完成以後,因為動詞本身的強持續性,動作行為仍然持續下去。

(83) 金先生終生未娶,長期獨身。他養了一隻大斗雞。

(汪曾祺:《沈從文先生在西南聯大》)

(84) 我讀了一些散文,覺得有點感傷主義。我的散文大概繼承了一點明清散文和五四散文的傳統。

(汪曾祺:《自序》)

例(83)與例(84)中的“了 1”表示動詞“養”與“繼承”完成,就是動作行為進行在賓語的邊界“一隻大斗雞”與“一點明清散文和五四散文的傳統”完成,動作行為完成以後,因為動詞本身的強持續性,動作行為仍然持續下去。

b) 動詞 + 了 1 + 時量

強持續的動作行為動詞與“了 1”在這個結構配合使用,“了 1”表示動作行為從開始進行到時量的界限,或者持續到時量的界限,這個過程已經完成了。時量就表示動作行為從開始進行到時量的界限。如:

(85) …,最先是一邊養個黃鼠狼子另一邊養隻雞, 養了一些天,他相信這兩位已經建立了初步的友誼了,便撤了中間的隔斷,結果那黃鼬就把雞吃了,他一怒之下摔死了黃鼠狼。

(鄧友梅:《煙壺》)

(86) 他保持著這幻秘冷靜的態度,——保持了四十三年。

(冰心:《介紹一位藝術家》)

例(85)與例(86)“了 1”表示“養”與“保持”從開始進行到時量的界限“一些天”,與“四十三年”這個過程已經完成了。

c) 動詞 + 了 1 + 動量 + (賓語)

“了 1”在這個結構裡表示動詞行為從開始進行到動量的界限,表示幾次過程完成。

(87) 我家養了好幾次貓,結局總是失蹤或死亡。

(鄭振鐸:《貓》)

(88) 繼承了兩次。 《漢語動詞用法詞典:182》

例(87)與例(88)中的“了 1”表示動詞“養”與“繼承”從開始進行到動量的界限“好幾次”與“兩次”,表示“好幾次”與“兩次”過程完成。

3.2.2.2 “了 1”表示變化的完成

變化的完成即變化實現了,變化發生了。

“了 1”與下面的謂詞種類配合使用,就表示“變化完成”。

1. 關係屬於性動詞

關係屬於性動詞表示判斷、存在、稱名、等同、屬性等各種關係。如：標誌著、等於、好像、叫、是、屬於、算、像、作為、姓等等。一般由關係屬性動詞充任謂語的句子不必加上“了₁、著、過”等時間性成分。在某些特殊情況下，有的關係屬性動詞可以有條件地帶上“了、著、過”等動態助詞。(張保林 2002:51; 戴昭銘, 2000:61) 這類動詞表示的是主賓雙方的歸屬或其他關係，歸屬或關係不是固定不變，也是可以改變的，那麼在一定語境中也可以加“了、著、時量賓語”等。無論如何，例子很少見。本文發現就“屬於”“姓”等動詞能與“了₁”配合使用。

本文發現有的關係屬性動詞與“了₁”配合使用，表示“變化完成”，即動詞的性質實現。

“屬於”發現有加上“了₁”與不加上“了₁”兩種情況，可是加上“了₁”的很少見，句子也有表示連續事件的分句。如：

(89) 麻雀、燕、鷹、雞、鴨、鴛鴦等都屬於鳥類。

《現代漢語倒序詞典》

(90) 中華人民共和國的一切權力屬於人民。 《中華人民共和國憲法》

(91) 我回想起十年前,..., 我知道在場的姑娘, 乃至婦人, 几乎都愛上了他, 可他後來竟屬於了我, 或者說我竟屬於了他, 我真幸福, 真幸運!

(劉心武:《多桅的帆船》)

(92) 你的那一片浩瀚的空間容納了它, 裝下了它, 它就屬於了你。

(張煒:《柏慧》)

例(90)只表示當時的狀態。例(91)與例(92)中的“了”表示“變化完成”，即“屬於”動詞的性質實現了。

“姓”能加上“了₁”，可是很少見。如：

(93) “有慶姓了徐，家珍也就馬上要回來了。” (余華:《活著》)

(94) 他姓了王。 (老舍:《四世同堂·飢荒》)

例(93)與例(94)中的“了”表示“變化完成”，即“姓”動詞的性質實現了。

2. 心理動詞

心理動詞表示喜愛、感覺、認知等心理狀態。本文把心理動詞分為：情緒心理動詞，如：愛、害怕、愁、忽視、佩服、擔心、放心、相信、迷信、信任等等。

認知心理動詞，如：懂、明白、認識、誤會、知道等等。

陳光磊(1995:244)提出：心理動詞帶“了”、“著”、“過”等比較受限制，所以例子不多，制約條件是所帶賓語的性質，帶名詞性賓語的時候，可以加上而帶動詞性賓語的時候，就几乎不用。如果是只能帶動詞性賓語的動詞一般就不能帶“了”、“著”、“過”。如果同“很”組合後面就決不能再帶動態助詞。

本文發現有些所帶動詞性賓語的心理動詞不能帶“了₁”，如：敢、敢于、懷疑、覺得、肯、企圖、情願、忍心、認為、以為、願意等等。如：

- (95) 不久，我托友人向她說明，我願意娶她。 (老舍：《微神》)
 (96) 他敢看女人了，女人也看他，都是女學生！ (老舍：《牛天賜傳》)

心理動詞與“了₁”配合使用的結構，即：“動詞 + 了₁ + 賓語 / 時量”。

a) 動詞 + 了₁ + 賓語

情緒心理動詞能不能帶“了₁”：

情緒心理動詞“相信”做謂語時，能不能帶“了₁”，情況如下：

- (97) “……我們相信我們自己的傳統，……” (老舍：《無名高地有了名》)
 (98) “……我很相信自己的直覺，我的直覺很少欺騙我。” (王朔：《痴人》)
 例(97)“相信”不必加上時間性成分，例(98)“相信”前面能加上“很”，表示程度。這兩個例子都著眼於現在的狀態，不表示狀態變化的過程。

- (99) 這樣，他把人們騙住，免得再受一次羞辱。大家相信了他的話，于是就讓煙讓茶的招待他，並且留他吃飯。 (老舍：《四世同堂·偷生》)
 (100) 老鄭的眼剛看到膏藥，便相信了石隊長的話。 (老舍：《火葬》)
 例(99)與例(100)的“相信”加上“了”表示“變化完成”，即“相信”性質實現，引起前後的狀態不同，即從不相信變成相信。

情緒心理動詞“佩服”做謂語時，能不能帶“了₁”：

- (101) “我佩服你的精神，我不如你。…” (錢鐘書：《圍城》)
 (102) 他很佩服張士林。 (汪曾祺：《羊舍一夕》)

例(101)“佩服”不必加上時間性成分，例(102)“佩服”前面能加上“很”，表示程度。這兩個例子都著眼於現在的狀態，不表示狀態變化的過程。

- (103) 除了對日本人，藍東陽是向來不輕于佩服人的。現在，他佩服了冠先生。
(老舍：《四世同堂·惶惑》)

例(103)的“佩服”加上“了”表示“變化完成”，即“佩服”的性質實現，引起前後的狀態不同，即從不佩服變成佩服。

如果心理動詞帶動詞性賓語的時候，就不能帶“了”。如：

- (104) 他喜歡聽瑞宣的談話。
(老舍：《四世同堂·偷生》)
- (105) 他愛吃蓮子。
(汪曾祺：《跑警報》)

認知心理動詞“認得”能不能帶“了1”：

- (106) 我認得那兩隻眼，單眼皮兒。
(老舍：《歪毛兒》)

例(106)“認得”不必加上時間性成分，著眼於現在的狀態，不表示狀態變化的過程。

- (107) 上了“民生”不到幾個鐘頭，他就認得了幾乎所有同船的人。
(胡適：《丁在君這個人》)

例(107)的“認得”加上“了”表示“變化完成”，即“認得”的性質實現。引起前後的狀態不同，即從不認得變成認得。

認知心理動詞“懂”能不能帶“了1”，即：

- (108) “我懂你的意思，可我不同意你的觀點。……”
(王朔：《痴人》)
- (109) “你練氣功後，真懂了不少道理。”
(王朔：《痴人》)

例(108)“懂”不必加上時間性成分，著眼於現在的狀態，不表示狀態變化的過程。例(109)“懂”加上“了”表示“變化完成”，即“懂”的性質實現。引起前後的狀態不同，即從不懂變成懂。

b) 動詞 + 了 1 + 時量 + (賓語)

情緒心理動詞在“動詞 + 了 1 + 時量”結構中出現，“了1”表示“變化完成”，即情緒心理的性質實現，時量表示變化完成後，狀態出現而持續的時間。

(110) “我已經愁了好幾天! 萬一日本來到, 咱們得逃走, 咱們的東西怎麼帶走呢?” (老舍:《蝮》)

(111) 他一個人在家害怕了半天, 其實什麼事也沒發生。

《漢語動詞用法詞典: 163》

例(110)與例(111)中的“了”表示變化完成, 即“愁”與“害怕”情緒心理的性質實現, 時量“好幾天”與“半天”表示變化完成後, 狀態出現而持續的時間。

認知心理動詞在“動詞 + 了₁ + 時量”結構中出現, “了₁”表示“變化完成”, 即認知心理動詞的性質實現, 時量表示變化完成後經歷的時間。

(112) 兩個人誤會了一段時間。 《現代漢語動詞大詞典: 914-915》

(113) 誤解了很久。 《漢語動詞用法詞典: 403》

例(112)與例(113)中的“了”表示變化完成, 即“誤會”與“誤解”的性質實現, 時量“一段時間”與“很久”表示變化完成, 狀態出現後經歷的時間。

3. 變化性動詞

郭銳(1993: 410-419, 1997: 162-175)提出: 變化性動詞包括三類: 變化、打破等第一類, 建立、離開等第二類, 畢業、死等第三類。變化性動詞可以總結如下:

1. 變化、打破等第一類變化性動詞與, 建立、離開等第二類變化性動詞的共同點是帶有變化意義, 即動作結束時產生某種性質的突變: 但在達到這個突變之前, 可以帶有一個漸變的持續過程, 因而可以加“在”、“正在”表示正在漸變過程中。變化、打破等第一類變化性動詞還可以帶“著”表示在漸變過程中。

2. 畢業、死等第三類變化性動詞可以算是點結構, 特點在於其瞬時性和變化性, 但在這個突變之前, 並不包含一個漸變的持續過程, 動作一開始也就結束, 並產生一定的結果從而從一種性質進入另一種性質...可以理解成起點與終點重合了。

洪波和關鍵(1997: 130)解釋含變化語義特征的非自主動詞為“變化語義特征是非自主動詞獨有的一種語義特征, 它表示事物在特定的時間域內有所變化, 包括從無到有、從有到無以及從一種狀態變為另一種狀態。”

本文按照郭銳(1993: 410-419, 1997: 162-175)、朴重奎(1996: 50-53)與洪波和關鍵(1997: 124-137)的理論區分變化性動詞, 如下述:

變化性動詞是一開始也就結束,可以理解成起點與終點重合了,表示某種性質的突變,在這個突變之前,可以帶有一個漸變的持續過程或者不包含一個漸變的持續過程。如:

變類如: 變、變化、改、改變、變成、成、成為等等。

出類如: 爆發、產生、出現、發生、來、吐(tǔ, tù)等等。

得失類如: 得、獲得、取得、喪失、受到、損失、贏得等等。

開始結束類如: 停、停頓、停止、畢業、結婚、離婚等等。

死類如: 爆、斷、倒塌、掉、丟、塌、犧牲、炸等等。死類變化性動詞是有變化性非自主動詞,進入動詞的狀態就表示變化。另外進入動詞的狀態以後,狀態不能持續,所以不能在“一直...著”結構中使用。(朴重奎, 1996: 50-53) 如: 他死了三天。→ *這三天一直死著。

病類如: 病、抖、化(雪)、凝固、飄、脹、腫、醉等等。病類變化性動詞是有變化性非自主動詞,進入動詞的狀態就表示變化。另外進入動詞的狀態以後,狀態還在持續,可以在“一直...著”結構中使用。(朴重奎, 1996: 50-53) 如: 他病了三天。→ 這三天一直病著。

變化性動詞帶“了1”,表示“變化完成”,即動詞的性質實現。

a) 動詞 + 了 1 + 賓語

(114) 火漸漸熄滅,槍聲漸漸停止,唐連長的血,已漸漸流淨。到天亮的時候,文城變成了死城。 (老舍:《火葬》)

(115) 從一九三五年開始,我們黨在毛澤東同志的正確領導下,經過抗日戰爭、解放戰爭,贏得了勝利,一九四九年建立了中華人民共和國。
(鄧小平:《鄧小平文選·第三卷》)

例(114)與例(115)的“變成”與“贏得”加上“了”表示“變化完成”,即“變成死城”與“贏得勝利”的性質實現。

死類變化性動詞在“涉事 + 動詞 + 了 1 + 當事”結構中與“了 1”配合使用,“了 1”表示“變化完成”。如:

(116) 在她十歲的時候,她死了母親... (老舍:《火葬》)

例(116)的“死”加上“了”表示“變化完成”,即“死母親”的性質實現。

b) 動詞 + 了 1 + 時量 + (賓語)

變化性動詞在“動詞 + 了 1 + 時量 + (賓語)”結構中與“了 1”配合使用，“了”表示“變化完成”，時間分為 2 種，即：

1. 變化性動詞在“動詞 + 了 1 + 時量”結構中與“了 1”配合使用表示“變化完成”，變化完成後，狀態還在持續，時量表示狀態持續的時間，如病類等：

(117) 妻在贛州病了兩個月，現在在這小船裡，她也只是躺著，不能坐起。

(馮至：《在贛江上》)

(118) “粽子跟兒大，沒煎熟，我吃了生米，肚子脹了好幾天呢！”

(陰法魯；許樹安：《中國古代文化史(三)》)

例(117)與例(118)的“病”與“脹”加上“了”表示“變化完成”，即“病”與“脹”的性質實現。變化完成後，狀態還在持續，時量“兩個月”與“好幾天”表示狀態持續的時間。

2. 變化性動詞在“動詞 + 了 1 + 時量”與“了 1”配合使用，表示“變化完成”，變化完成後，時量就表示變化完成經歷的時間，如死類⁷、停類等。如例(119)與例(120)。

(119) 他停頓了一會兒，又喝了半杯酒。 (老舍：《記懶人》)

(120) 傳說它老早就已經死過一次，死了幾十年，有一年不知道怎麼又活了。
(汪曾祺：《國子監》)

c) 動詞 + 了 1 + 動量 + (賓語)

“了 1”在這個結構中表示在動量界限內變化的完成，而且表示幾次變化的完成。如例(121)與例(122)。

(121) 這盞燈滅了兩回。 《現代漢語動詞大詞典：583》

(122) 經過幾千年黃河古道已變化了很多次。
《現代漢語動詞大詞典：61》

⁷馬慶株(1981：86-90)提出“死”“斷”“丟”“結束”類動詞，在“動詞 + 了 1 + 時量”結構中一般不能單說，如：*他死了三天，如果有後句，或加“了 2”就可以成句。如：
剛死了一天就火化了。
已經死了三天了。

4. 述語-結果補語

述語-結果補語與“了1”配合使用,表示“變化完成”,即結果補語的性質實現。

(123) 麗麗立刻笑紅了臉,拿出一條絲綢手絹矇住嘴擠出人堆到廊上走。

(林徽因:《九十九度中》)

(124) “再不要打狼了,你已經殺死了十七隻。不到萬不得已,狼也是不傷人的……”

(王鳳麟:《野狼出沒的山谷》)

例(123)與例(124)的“笑紅”與“殺死”加上“了”表示變化完成,即“紅”與“死”的性質實現。

5. 形容詞

性質形容詞作謂語時後面能加上“了1、著”等時體助詞,李泉(1996, 192-207)提出:有些形容詞就不能加上“了1、著”等時體助詞,即複合形容詞與非謂形容詞。複合形容詞包括:冰涼、雪白、鮮紅、高高的、亂哄哄、糊裡糊塗等等。非謂形容詞包括:正、單、大型、雙、初級等。性質形容詞如:白、禿、黑、壞、亂、熱、明確、嚴肅、辣等等後面能加上“了1”。

本文發現性質形容後面能加上“了1”表示“變化完成”,即形容詞的性質實現。

a) 形容詞 + 了1 + 名詞性詞語 / 數量

(125) 作了一輩子的買賣,白了鬍子而倒了事業,他連想也不敢再想了。

(老舍:《牛天賜傳》)

(126) 方槍槍看得羨慕,只覺得自己頭腦簡單,少了很多優越性。

(王朔:《看上去很美》)

(127) …,左右手的食指與中指全黃了一半。

(老舍:《大悲寺外》)

例(125)的“白”、例(126)的“少”的與例(127)的“黃”加上“了”表示變化完成,即“白鬍子”“少很多優越性”與“黃一半”實現。

b) 形容詞 + 了1 + 時量 + (賓語)

“了1”在“形容詞 + 了1 + 時量 + (賓語)”結構中配合使用,表示“變化完成”,即形容詞的性質實現,時量表示變化完成後,形容詞的性質出現而且持續的時間。

(128) 她頭暈站不住, 倒在了床上, 安靜了一會兒, 睜開眼, …

(王朔:《一半是火焰一半是海水》)

(129) 鄰居的圍牆黑了不多時, 你看小孩子又縱橫倒豎用粉筆書畫滿了。

《錢鐘書:紀念》

例(128)中的“安靜”的與例(129)的“黑”加上“了”表示變化完成, 即“安靜”與“黑”實現。時量“一會兒”與“不多時”表示變化完成後, 形容詞的性質出現而持續的時間。

3.2.2.3 “了 1”在各種結構中使用

1. “了 1”在存在句結構中使用

存在句一般採用“處所詞語 + 動詞 + 名詞(表示存在的事物)”的結構, 又可分為 2 種, 即一種是表示名詞存在的; 另一種是名詞出現、消失的。

表示名詞存在的存在句中的動詞一般是: 表示位置與姿勢的兼有動態和靜態性的動作行為動詞, 如: 綁、包、站、坐等等與造成結果賓語而結果在某個地方存在的動作動詞, 如: 寫、繡、刻、劃、縫、搭、造、蓋等等。存在句的名詞一般不能是單個名詞, 前面往往有數量詞或其他定語。當名詞為並列結構或存在句為復句的一個分句時, 賓語也可以沒有修飾成分。這種存在句, 動詞後大都有動態助詞“著”, 表示名詞以何種姿態、方式存在。在這種存在句裡的“著”可以換成“了”, “了”表示動詞的動態性完成, 進入動詞的靜態性的起點變化而靜態還在持續下去, 或動詞的動態性完成, 結果還在某個地方存在。

(130) 外面站了一個人。

(131) 外面站著一個人。

(132) 我的書桌上擺了一本《中流》。(巴金:《永遠不能忘記的事情》)

(133) 我的書桌上擺著一本書。

例(130)與(132)中的“了 1”表示“站”與“擺”動詞的動態性完成, 進入動詞的靜態性的起點變化而靜態還在持續下去。例(131)與例(133)中的“著”著眼於動詞的靜態性, 不反映變化。

(134) 我想了一些時候, 畫了一幅: 右上角畫了一片倒掛著的濃綠的仙人掌, …左下畫了幾朵青頭菌和牛肝菌。(汪曾祺:《昆明的雨》)

例(134)中的“了1”表示“畫”動詞的動態性完成,結果“一片倒掛著的濃綠的仙人掌”與“幾朵青頭菌和牛肝菌”還在某個地方存在。

表示名詞出現、消失的存在句中的動詞:一種是有移動性的動詞,如:走、來、跑、掉、開等等。另一種是表示出現、消失意義的動詞,如:死、出、出現、生、滅、爆發、發生等等。這種存在句動詞後常帶趨向補語、結果補語及“了1”。“了1”表示在某個地方變化完成。如:

(135) 恰這時間裡,家裡來了一個年輕的客人。 (方方:《桃花燦爛》)

(136) 屋內滅了燈。天上很黑。 (老舍:《駱駝祥子》)

例(135)與例(136)中的“了1”表示變化完成,即“來一個年輕的客人”與“滅燈”實現。

2. “了1”在連動句結構中使用

在連動句“主語+謂語1+謂語2”結構中,“了1”可以出現在前一動詞,也可以出現在後一動詞,即:

“了1”出現在前一動詞,即:“主語+謂語1+了1+謂語2”,表示先後或連續發生的兩個動作或情況。有“了1”的前一動詞已經完成,後一動詞就發生,“了1”表示前一動詞的完成。如:

(137) 我們聽了這個消息都很高興。

(138) 他雇了出租汽車去看小明。

例(137)前一謂語“聽了這個消息”中的“了1”放在前一謂語的動詞“聽”的後面,表示“聽”這個動作完成,然後後一謂語“都很高興”才發生。例(138)前一謂語“雇了出租汽車”中的“了1”放在前一謂語的動詞“雇”的後面,表示“雇”這個動作完成,然後後一謂語“去看小明”才發生。

在連動句中,前一謂語表示後一謂語所表示的動作行為的方式或後一謂語表示的動作行為是前一謂語表示的動作的目的,“了”用在後一謂語,即:“主語+謂語1+謂語2+了1”,表示後一謂語完成。如:

(139) 糶晚上就騎車去了沈可為家。沈可為不在,他的妹妹接待了糶。

(方方:《桃花燦爛》)

(140) “我剛纔去醫院看了個老同學,在那兒吃的午飯——涼麵,胃裡有點兒不舒服。”

(陳建功;趙大年:《皇城根》)

例(139)前一謂語“騎車”示後一謂語“去了沈可為家”所表示的動作行為的方式,“了1”放在後一謂語的動詞“去”後面,表示“去”這個動作完成。例(140)包括前一謂語“剛纔去醫院”與後一謂語“看了個老同學”是前一謂語表示的動作的目的,“了1”放在後一謂語的動詞後面“看”,表示“看”這個動作完成。

3. “了1”在兼語句結構中的使用

在兼語句中,“了1”用在後一謂語後,即:“主語+謂語1+名詞+謂語2+了1”⁸,表示後一謂語的完成。如:

(141) …, 邢肅寧接了個電話, 她的一朋友要用她的車接人, 她便派許立宇跑了一趟。 (王朔:《許爺》)

(142) 說完他打開鐵柵, 放我們進去, 然後小心翼翼地將鐵柵欄鎖好。中年男人請我們進了放滿古老傢具的裡屋。 (王朔:《橡皮人》)

例(141)包括前一謂語“便派許立宇”與後一謂語“跑了一趟”, “了1”放在後一謂語的動詞“跑”後面, 表示“跑”這個動作的完成。例(142)包括前一謂語“請我們”與後一謂語“進了放滿古老傢具的裡屋”, “了1”放在後一謂語的動詞“進”後面, 表示“進”這個動作的完成。

3.2.3 “了2”

“了2”用于句子的末尾、復句中分句的末尾, 如果動詞有賓語“了2”用在賓語、補語之後。

3.2.3.1 “了2”的語法作用與語法意義

本文發現“了2”的語法意義可以分為:

1. “了2”表示變化, 從某個情況或事件變為另一個情況或事件。
2. “了2”表示新情況或事件的出現, 這當然也是一種變化, 可以分為:
 - 1) 新情況或事件是由事件本身的角度決定的。
 - 2) 新情況或事件是由听话人或說話人所未知的角度決定的。

本文發現以上的想法之間都有聯係, 即因為新情況與事件出現, 有時表示前情況、事件和後情況、事件之間的差別, 所以暗示變化的意義。新

⁸在兼語句, 一個名詞作為謂語1的賓語, 也作為謂語2的主語。

情況與事件的出現有時不是剛剛發生的,可是听话人或說話人不知道這件事,所以表示的是一個听话人前所未知的“新事態”。

本文提出“了₂”表示新情況、事件的出現,可以著眼於肯定出現的新情況、事件,也可以著眼於變化。新情況、事件可以出現於過去、現在或將來的時間。從談話交際的角度來看,新情況或事件有時不是由事件本身的角度決定的,而是由听话人或說話人所未知的角度決定的。如:

(143) 下雨了。

例(143)“下雨了”表示新事件出現,有變化性,即從還沒下雨或很久沒下雨,變為下雨了。從談話交際的角度來看是由听话人或說話人所未知的角度決定的,新事件可以是剛剛發生的,即當我們走路時,就開始下雨了;也可以是發生了一段時間的事件,即雨下了一段時間,可是經歷者或聽話人不知道,對他們來說是一種新事件。

(144) 唉,今天是舊曆的二月二十一日,今天正是清明節呀!

(郁達夫:《蕙蘿行》)

(145) 今天三十一號了。

《今日漢語2:138》

例(144)“今天是舊曆的二月二十一日”表示當時的情況。例(145)“今天三十一號了”中的“了₂”表示出現新情況,即到三十一號了。

“了₂”表示新情況或事件的出現,新情況或事件可以出現於過去、現在或將來的時間。

“了₂”出現於過去時間的句子,就表示在過去時間出現新情況。

(146) 春秋戰國時期,黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了,與早期的銅鑄幣並行使用。(陰法魯;許樹安:《中國古代文化史(三)》)

例(146)中的“了₂”表示在春秋戰國時,出現新情況“黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一”,出現新情況引起前情況與後情況之間的變化,即以前黃金還不是社會經濟生活中的重要貨幣,在春秋戰國時期成為社會經濟生活中的重要貨幣之一了。

“了₂”出現於將來時間的句子,就表示在將來時間出現新情況。

(147) 明年這個時候,自己也許在紐約了,或者在芝加哥。

(小植:《客中客》)

例(147)中的“了2”表示在明年這個時候,新情況“自己也許在紐約”就會出現。

“了2”出現於現在時間或沒有時間詞組的句子,就用現在時間為參照時間,表示新情況或事件已經出現了,或到應該出現新情況或事件的時間了,新情況或事件應該發生了。

“了2”出現於現在時間或沒有時間詞組的句子,表示新情況或事件已經出現了。從談話交際的角度來看是由听话人或經歷者所未知的角度決定的,新事件可以是剛剛發生了,即當我們走路時,就開始下雨了,經歷者或說話人馬上把新事件給听话人報告出來,如例(148),或如果我們為慶祝新年節日做倒計時,到了新年的時間,我們就歡呼如例(149)。

(148) “下雨了! 快走吧!”

(149) “新年了!”

也可以是發生了一段時間的事件,可是經歷者或听话人不知道,後來才知道這個情況或事件,說話人就對他們報告新情況與事件。如:

(150) …,我一會兒就要去摸摸家珍,摸摸兩個孩子,我一遍遍對自己說:

“我回家了。” (余華:《活著》)

例(150)中的“了2”表示出現新事件,有變化性。從談話交際的角度來看,“我回家”發生了一段時間,可是說話人跟自己報告變化的出現,作為對說話人來說是新事件。

(151) “真沒想到三年未見,你就變成這樣子了! 第一次見面時,覺得你還可以呀!”我說:“我當爸爸了。” (梁曉聲:《京華聞見錄》)

例(151)“我當爸爸了。”中的“了2”表示出現新情況,從談話交際的角度來看,對說話人不是新情況,情況不是剛發生的,但是听话人還不知道,所以說話人就對听话人報告新情況。

“了2”出現於現在時間或沒有時間詞組的句子中,表示到了應該出現新情況或事件的時間了,新情況或事件應該發生了。從談話交際的角度來看,是對听话人報告新的情況。如:

(152) “馬威,我回家了! 你們也別太晚了!” (老舍:《二馬》)

例(152)“我回家了。”還沒發生,“了2”表示到應該出現新事件的時間了,新事件應該發生了。從談話交際的角度來看,是對聽話人報告新的情況。

3.2.3.2 “了2”與某種謂語或各種結構配合使用

“了2”能與某種謂語或各種結構配合使用,如:

1. “了2”在“名詞(詞組)/數量+了2”結構中的使用

“了2”在“名詞(詞組)/數量+了2”結構中的使用,表示出現新情況或成為新情況。可以用在這個結構中的名詞(詞組)包括時間詞、季節、數量語、程度等,它們有順序變化關係。名詞如果沒有這樣的變化性就不可以在這個結構中使用,如*椅子了,“椅子”等名詞不可能表示變化性,不可以在這個結構使用。

(153) 去年春天,敵機第一次來此地轟炸。 (錢鐘書:《紀念》)

(154) “春天了!”

(155) 秋天了,她已經在衣服裡邊加了一件秋衫,她對氣候變化特別敏感。
(張煒:《秋天的憤怒》)

例(153)“去年春天”只作為句子的時間詞。例(154)“春天了”與例(155)“秋天了”中的“了”表示新情況的出現,即到春天與秋天了。

(156) 問:“今年幾歲了?”

答:“屬猴的,十二歲了。” (趙樹理:《小二黑結婚》)

例(156)“十二歲了”中的“了”表示新情況的出現,即到十二歲了。

2. “了2”在“主語+謂詞+名詞+了2”結構中的使用

“了2”在“主語+謂詞+名詞+了2”的結構中的使用,表示出現新情況或事件,即:

關係屬性動詞、心理動詞、變化性動詞和述語-結果補語與“了2”在“主語+謂詞+名詞+了2”結構中做謂語時,“了2”表示新情況的出現或成為新情況。如:

(157) 她是個好學生。 (老舍:《鼓書藝人》)

(158) 李小龍已經是中學生了。 (汪曾祺:《曇花·鶴和鬼火》)

例(157)“她是個好學生”表示現在的情況,沒有表示新情況。例(158)“李小龍已經是中學生了”中的“了2”表示新情況“當中學生的情況”的出現。

(159) 在“文化大革命”中,那時我已是中學生了...

(梁曉聲:《我和橘皮的往事》)

(160) 然後他建議,“你去看看小朱吧,就是原來住南屋的那個小伙子,他現在當院長了。”

(王蒙:《庭院深深》)

例(159)“那時我已是中學生了”中的“了₂”表示在“文化大革命”過去時新情況“是中學生的情況”出現。例(160)“他現在當院長了”中的“了₂”表示現在新情況“當院長的情況”出現。

(161) 那個傻兒子甩不開,他恨那個傻小子了。

(老舍:《老年的浪漫》)

(162) “打住吧打住吧,我們很明白你的意思了。”

(王朔:《千萬別把我當人》)

例(161)與例(162)“了₂”表示新情況“恨那個傻小子的情況”與“明白你的意思的情況”的出現。

(163) 到戰國晚期,很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布了。

(陰法魯、許樹安:《中國古代文化史(三)》)

例(163)中的“了”表示新事件“很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布”的出現。

述語-結果補語與“了₂”在“主語+述語-結果補語+名詞+了₂”結構中,“了₂”表示新情況或事件出現,即結果補語的性質實現。

(164) 我早看透你了。

(王朔:《玩兒的就是心跳》)

例(164)中的“了₂”表示新事件出現,即結果補語的性質“透”實現。

無論如何本文發現上面的這些結構中省略“了₁”,即“主語+謂詞+名詞+(了₁)+名詞+了₂”,因為“了₁”表示變化完成,“了₂”表示新情況或事件的出現,可能有變化性。所以句中省略“了₁”,意義也沒有變化。如“主語+述語-結果補語+名詞+了₂”中省略了述語-結果補語後的“了₁”,即“主語+述語-結果補語+(了₁)+名詞+了₂”。如:

(165) 我妹妹弄髒(了)衣服了。

李興亞(1989:334)提出“了1”自由隱現的因素主要有5個：

1. 動詞前面有表示過去時間的詞語。
2. 動詞後面有數量短語。
3. 有表示連續動作的後續小句。
4. 動詞後面有結果補語。
5. 句末有“了2”。

動作行為的動詞與“了2”在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了”結構中配合使用,“了2”表示新事件的出現。新事件可以表示變化事件,開始事件與完成事件,如“孩子吃飯了”中的“了2”表示新事件的出現,分為3個意義:

1. 新事件表示事件的變化,即從前孩子不願意吃飯或不會吃飯,可是現在他吃了。
2. 新事件表示事件的開始,即孩子開始吃飯了。
3. 新事件表示事件的完成,即動作“吃”完成了。表示動作完成意義的新事件的這種結構中省略“了1”,即“孩子吃(了1)飯了2”,所以為了避免句子的意義不清楚,不應該省略“了1”,即“孩子吃了飯了”但如果情況很清楚,“了1”可以省略。

(166) ...,其他小朋友七嘴八舌同他搭話:你病好了嗎?什麼時候來上保育院?昨天我們吃果醬包了。(王朔:《看上去很美》)

例(166)“昨天我們吃果醬包了”中的“了2”表示新事件在昨天出現。新事件可以表示變化事件或完成事件。

(167) “你說話了,”我驚喜地說,“鬧了半天你不是沒嘴葫蘆,我本來都開始習慣和一個吧巴在一起了。”(王朔:《痴人》)

例(167)“你說話了”中的“了2”表示新事件出現。新事件表示完成事件或變化事件,即從前你不願意說話,可是現在你說話了。

“了2”在連動句中使用,即“主語 + 謂語1 + 謂語2 + 了2”,“了2”表示新事件出現。如:

(168) 我敲了敲她家的門,有人來開門了!(王小波:《綠毛水怪》)

例(168)“有人來開門了”中的“了2”表示新事件出現。新事件表示變化事件,即從前沒有人來開門,可是現在有人來開門了。

(169) 他上臺唱歌了。

例(169)中的“了2”表示新事件“他上臺唱歌”的出現, 分為 3 個意義; 一, 表示事件的變化, 即從前他不願意上臺唱歌, 可是現在他上臺唱歌了; 二, 表示事件的開始, 即他開始上臺唱歌; 三, 表示事件的完成, 即動作“上臺唱歌”完成了。

“了2”在兼語結構中使用, 即“主語 + 謂語 1 + 兼語 + 謂語2 + 了2”, 表示新事件出現。如:

(170) 領隊派他們去南方了。

例(170)中的“了 2”表示新事件“領隊派他們去南方”的出現。

3. “了 2”在“謂詞 + 名詞 + 了”的祈使句結構中的使用

“了 2”在“謂詞 + 名詞 + 了”的祈使句結構中使用, 表示已到應該出現新情況或事件的時間了, 新情況或事件應該發生了。從談話交際的角度來看, 是對聽話人報告新的情況。如:

(171) “包餃子包餃子了。”丁小魯端著餡盆往堂屋裡走, “別貧嘴啦, 都去洗手。” (王朔:《頑主》)

(172) 大李: 起明, 吃飯了。 《北京人在紐約(電視劇記錄)》

例(171)“包餃子了”與例(172)“吃飯了”中的“了2”表示到應該出現新事件“包餃子”與“吃飯”的時空了, 新事件應該發生了。

4. “了 2”在“快 + 謂語 + 了”的結構中的使用

“了 2”在“快 + 謂語 + 了”的結構使用, 就表示新情況或事件快要出現。

(173) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒:《一個和一個》)

例(173)“快五點了”中的副詞“快”與“了 2”表示新情況“五點”快要出現。

(174) “快暑假了, 到哪裡去休息?” (老舍:《犧牲》)

(175) 木槿花一開, 就快放暑假了。 (老舍:《犧牲》)

例(174)與例(175)“快暑假了”中的副詞“快”與“了 2”表示新事件“放暑假”快要出現。

5. “了2”在“助詞+謂語+賓語+了2”結構中的使用

“了2”在“助詞+謂語+賓語+了2”結構中的使用,表示新情況或事件按照說話者來說到了應該或可能或必要出現的地方。

(176) “...她向我走來了,我得掛電話了。” (王朔:《頑主》)

(177) 山崗將她扶起來,說:“你應該去休息了。” (余華:《現實一種》)

例(176)“我得掛電話了”中的助詞“得”與例(177)“你應該去休息了”中的助詞“應該”和“了2”配合使用,表示新情況必要出現與新情況應該出現。

6. “了2”在否定句中的使用

“了2”在否定句中使用,表示新情況或事件出現,新情況表示變化的意義,即新情況、事件與前情況、事件正好相反。

(178) 不知道究竟為什麼,他不當飼養員了。 (汪曾祺:《王全》)

(179) 他沒有奶奶了。 (汪曾祺:《黃油烙餅》)

例(178)與例(179)中的“了2”表示新情況“他不當飼養員”與“他沒有奶奶”出現,新情況表示變化的意義,即從前當飼養員,現在不當了;從前有奶奶,現在沒有了。

3.2.4 “了”放在謂詞後面與句尾的位置的語法作用與語法意義

呂叔湘(1984, 351-358)提出:“動詞+了2”表示事態有了變化,不表示動詞完成,如:

(180) 休息了。(已經開始休息)

要表示事態將有變化,前面常用“快、要、該、可以”等助動詞。如:

(181) 休息了!(可以休息了,該休息了)

“動詞+了1+2”表示動詞完成並且事態已有改變,前面不能用“快、要、可以”等,如:

(182) 他已經來了,不用打電話了。

“動詞+了1”不獨立成句,必有後續小句,表示這個動作完成後出現另一動作或出現某一狀態,如:

(183) 我聽了很高興。

“形容詞+了”中的“了”可以表示一種變化已經完成,出現新情況,應該算是“了1+2”,但是如果只著眼於當前的情況,也可以算是“了2”,如:

(184) 人老了, 身體差了。

有的“形容詞+了2”只肯定已經出現的情況,不表示有過什麼變化,如:

(185) 這個辦法最好了。

有的“形容詞+了2”表示即將出現的情況,如:

(186) 一會兒天就亮了。

朱德熙 (1982) 提出句尾的“了”前邊是動詞,這個“了”可能是語氣詞“了”,也可能是動詞後綴“了”和語氣詞“了”的融合體。如:

(187) 他笑了。

例(187)有兩種意思,一種意思是說他原來沒有笑,現在開始笑了,句末的“了”是語氣詞。另一種意思是所他剛才笑了,笑的動作現在已經完成,句子的構造是“他笑了了”,前一個“了”是動詞後綴,後一個“了”是語氣詞,實際說話的時候。兩個“了”融合成一個。

金立鑫 (2003) 提出當“了1”與“了2”處于句子末尾的時候,這種句子的時體有歧義:

(188) 他吃了 (開始吃、吃過了)

例(188)有兩種意思,一種意思是開始吃,另一種意思是動作完成了,吃過了。

燕燕 (2002 : 44-46) 提出謂語動詞為非自主動詞時⁹,句末的“了”為“了2”,表示事態出現了變化。如:

(189) 我病了。

⁹朴重奎 (1996:50-53) 提出有變化性的非自主動詞,如病、脹、丟、死等一般不能以光杆動詞的狀況作謂語和述語,離開“了”不能單說,但他沒解釋這是哪個“了”。

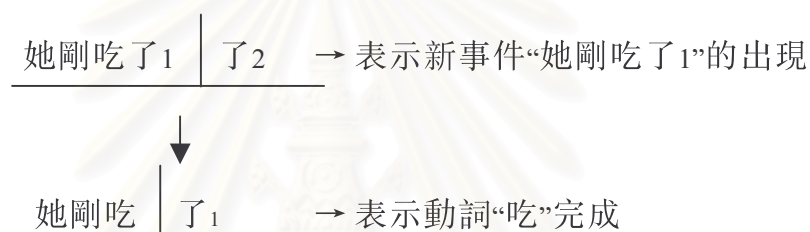
本文提出“了”放在謂詞後面與句尾的位置的語法作用與語法意義，如下：

1. “了”放在動作動詞後面與句尾的位置

句子表示新事件的出現，新事件表示完成事件，這是“了1+2”。如：

- (190) “我不餓，給孩子吃吧。”我把饅饅向孩子伸過去。
 “她剛吃了₁。”她說，... (張賢亮：《綠化樹》)

例(190)“她剛吃了”把賓語省略了，這個“了”包括“了1”與“了2”的融合體，“了2”表示新事件的出現。新事件表示動詞“吃”完成，完成的意思是從“了1”表示出來的。

句子表示新事件快要出現，或新事件開始，這是“了2”。如：

- (191) “你不想喝？”
 “想喝。可有演出，不敢喝。”
 “那我喝了₂。”
 我開始一杯接一杯地喝酒，... (王朔：《浮出海面》)

例(191)“那我喝了”說話時還沒開始，說完了以後才開始，這是“了2”，表示新事件“我喝”快要開始。

2. “了”放在心理動詞後面與句尾的位置

“了”放在心理動詞後面與句尾的位置可以是“了1”，即變化完成，也可以是“了2”，即有變化性的新情況出現。無論如何，這兩個“了”都表示“變化”的意義，本文發現這樣的例子表示新情況出現，所以這個“了”算是“了2”。如：

- (192) “教育”是有用的，我相信了₂。 (老舍：《月牙兒》)
 (193) 金枝說：“您要是想看病，得白天來。這都半夜了，他早睡覺了。”
 男人說：“是，我知道了₂。謝謝。” (陳建功；趙大年：《皇城根》)

例(192)“我相信了”與例(193)“我知道了”中的“了2”，表示新情況“我相信”與“我知道”出現，因為前情況與後情況之間的差別，所以暗示變化的意義，即從不相信變為相信了，從不知道變為知道了。

3. “了”放在變化性動詞後面與句尾的位置

變化性動詞如病、脹、丟、死等一般不能以光杆動詞的形式作謂語，如*母親死、*大熊貓病，必須有時間性，如母親死了、大熊貓病了，必須有時間性成分，離開“了”不能獨立成句。“了”放在變化性動詞後面與句尾的位置可以是“了1”，即變化完成，也可以是“了2”，即有變化性的新情況出現。無論如何，這兩個“了”都表示“變化”的意義，本文發現這樣的例子表示新情況出現，所以這個“了”算是“了2”。如：

(194) 到臘月初三，她的呼吸停止了，穿著賣女兒時候作的藍大衫。

(老舍：《駱駝祥子》)

(195) 蔡德惠病了。不久，死了。

(汪曾祺：《日規》)

4. “了”放在形容詞後面與句尾的位置

“了”放在形容詞後面與句尾的位置，可以是“了1”，即變化完成，也可以是“了2”，即有變化性的新情況出現。無論如何，這兩個“了”都表示“變化”的意義，本文發現這樣的例子表示新情況出現，新情況可以着眼于變化性也可以着眼于新情況，所以這個“了”算是“了2”。如：

(196) “...當初，我的臉也不這麼黃，腰也不這麼粗，...現在，我的臉黃了，腰粗了。...”

(老舍：《殘霧》)

例(196)中的“了2”表示新情況“我的臉黃”與“腰粗”情況的出現。因為前情況與後情況之間的差別，所以暗示變化的意義，即從不黃不粗變為黃了粗了。

(197) ...,上衣和裙子都小了，露出一大截手腕和細細的白白的小腿。

(鄧友梅：《別了，瀨戶內海！》)

例(197)上衣和裙子沒有變化為新情況，可是是對說話人的新情況，“了2”表示由說話人的角度決定的新情況。

“了2”表示由說話人的角度決定的新情況。也就是說,說話人此時獲得了新認識和新印象,這是一種認知的變化。

在“太/最 + 形容詞 + 了2”中的“了2”表示新情況的出現,新情況可以是由事件本身的角度決定的,也可以是由說話人的角度決定的。前一種,“了2”表示情況的變化,後一種則表示認知的變化。因為標準是按某個人決定的,如有一雙鞋子,對有人很大,就說“太大了”,對有人很小,就說“太小了”;有人對待我們很好,就說“你對我太好了”,如果我對他好,可是我被他騙,就說“我對他太好了”,所有“太/最 + 形容詞 + 了2”可以按某個人決定的用於對別人、對他事的稱頌,可以用於對別人、對他事的批評。以上說述,都是說話人根據一定條件而獲得的一種新的認知。

(198) 于大璋:自行車確是方便!

丁翼平:正湊巧,我那兒有一輛半新的,攔著沒人騎,先借給您騎吧。

于大璋:你自己呢?

丁翼平:我?太胖了,騎不動車了!好吧,明天我派人給您送去。

(老舍:《春華秋實》)

(199) “...你太苦了,又要做這個,又要做那個。” (魯彥:《菊的出嫁》)

例(198)與例(199)中的“了2”都表示由說話人的角度得出的一種新的認知。和一段條件比,情況已超過自己的標準,因而句子有批評的意思。

(200) 他臉色紅潤,眼睛太好看了! (汪曾祺:《七里茶坊》)

(201) 芳蜜太偉大了! 絕頂聰明! (老舍:《殘霧》)

例(200)與例(201)中的“了2”都表示由說話人的角度決定判斷,情況已超過自己的標準,因而句子有稱頌的意思。

5. “了”放在述語-結果補語後面與句尾的位置

“了”放在述語-結果補語後面與句尾的位置可以是“了1”,即變化完成,也可以是“了2”,即有變化性的新情況出現。無論如何,這兩個“了”都表示“變化”的意義,本文發現這樣的例子表示新情況出現,所以這個“了”算是“了2”。如:

(202) “拿錯了。”他換了一本。 (王朔:《無人喝采》)

(203) “住嘴,你喝醉了!” (張承志:《黑駿馬》)

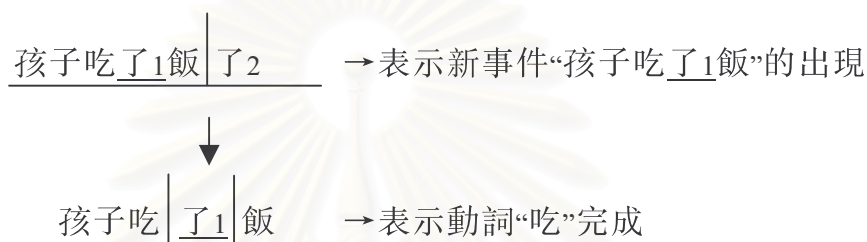
3.2.5 “了1”與“了2”在句中同出現的語法作用與語法意義

1. “動詞+了1+名詞+了2”的結構

“動詞+了1+名詞+了2”的結構表示到目前新情況或事件出現,新情況或事件表示動作行為或變化的完成。如:

(204) 孩子吃了1飯了2。

例(204)“了2”表示到目前新事件“孩子吃了1飯”出現,新事件表示動詞“吃”完成,動作完成的意思是從“了1”表示出來的。

(205) 春天來了,它成了1一隻壯貓了2,卻仍不改它的憂鬱性,也不去捉鼠,終日懶惰的伏著,吃得胖胖的。 (鄭振鐸:《貓》)

例(205)“了2”表示到目前新事件“它成了1一隻壯貓”出現,新事件表示“成一隻壯貓”變化完成,變化完成的意思是從“了1”表示出來的。

(206) “我怕了1你了2!” (王朔:《無人喝采》)

例(206)“了2”表示到目前新事件“怕了1你”出現,新事件表示動詞“怕你”變化的完成,變化完成的意思是從“了1”表示出來的。

2. “動詞+了1+數量詞+(名詞)+了2”的結構

“動詞+了1+數量詞+(名詞)+了2”的結構表示新情況、事件的出現,新情況、事件表示動作行為變化完成或進行到若干名詞邊界的數量,名詞邊界的數量到目前算是新階段。如:

(207) 他吃了1三碗飯了2,不想吃下去了。

例(207)表示新事件出現,新事件是動作“吃”完成了若干名詞邊界的數量“三碗飯”,名詞邊界的數量到目前算是新階段。

(208) 我買了三本書了。

例(208)表示新事件出現,新事件是動作“買”完成了若干名詞邊界的數量“三本書”,名詞邊界的數量到目前算是新階段。

3. “動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構

有動態性的動作行為在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示:

1. 表示新事件,即動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

(209) 這本書我看了五天了,還沒看完。

例(209)表示新事件出現,即動作“看”進行到時間的邊界“五天”,時量的邊界到目前算是新階段。

2. 新事件表示動作行為已經完成或結束以後經歷到時量的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

(210) 這本書,我早看完了,看(完)了五天了。

例(210)表示新事件出現,即動作“看”已經完成或結束以後經過到時量的邊界“五天”,時量的邊界到目前算是新階段。

兼有動態和靜態性質的動作行為動詞在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示:

1. 新事件表示動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

(211) 這張畫兒不好掛,掛了一個鐘頭了,還沒掛好。

例(211)表示新事件出現,即動作“掛”進行到時間的邊界“一個鐘頭”,時量的邊界到目前算是新階段。

2. 表示一種新事件,即表示動作行為的完成以後狀態出現而持續到時量,時量的邊界到目前算是新階段。

(212) 這張畫兒早掛上了,掛了十天了。

例(212)表示新事件出現,即表示動作“掛”完成以後狀態出現而持續到時量“十天”,時量的邊界到目前算是新階段。

強持續的動作行為動詞在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示一種新事件,即動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

(213) 這個孩子養了十八年了。(現代漢語動詞大詞典:977)

例(213)表示新事件出現,即動作“養”進行到時間的邊界“十八年”,時量的邊界到目前算是新階段。

實現以後沒有繼續狀態的變化性動詞在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示表示新事件,即變化完成後經歷到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

(214) “老婆死了好幾年了。”(老舍:《哀啟》)

例(214)表示新事件出現,即“死”變化完成後經歷到時間的邊界“好幾年”,時量的邊界到目前算是新階段。

實現以後有繼續狀態的變化性動詞在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示表示新事件,即變化完成後狀態出現而持續到時量,時量的邊界到目前算是新階段。如:

(215) “福寶子病了十多天了!”小玉說。(吳組緝:《黃昏》)

例(215)表示新事件出現,即“病”變化完成後狀態出現而持續到時量“十多天”,時量的邊界到目前算是新階段。

關係屬於性動詞在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中表示新事件出現,即變化完成後狀態出現而還在持續到時量,時量的邊界到目前算是新階段。如:

(216) 老詹是我們的副處長。他當了八年副處長了。(劉心武:《白牙》)

例(216)表示新事件出現,即“當”變化完成後狀態出現而還在持續到時量“八年”,時量的邊界到目前算是新階段。

4. “動詞+了1+動量+(名詞)+了2”的結構

“動詞+了1+動量+(名詞)+了2”的結構表示新情況或事件出現,即動詞行為或變化從開始進行或實現到動量的界限,表示幾次過程完成,動量邊界到目前算是新階段。如:

(217) 今年她已病了兩回了。 (現代漢語動詞大詞典：70)

例(217)表示新事件出現, 即“病”從開始實現到動量的界限“兩回”, 表示“兩回”過程完成, 動量邊界到目前算是新階段。

(218) “一個國家, 兩種制度”, 我們已經講了很多次了, ...

《鄧小平文選·第三卷》

例(218)表示新事件出現, 即“講”從開始進行到動量的界限“很多次”, 表示“很多次”過程完成, 動量邊界到目前算是新階段。

第四章

現代泰語的“แล้ว”/แล้ว/

本文先根據 Mingmit Sriprasit (2003:41-110) 研究的由素可泰時代到現代的“แล้ว”/แล้ว/的語法特點與語法意義的演變過程, 總結如下:

4.1 “แล้ว”/แล้ว/的演變過程

4.1.1 素可泰時代“แล้ว”/แล้ว/的語法特點與語法意義

素可泰時期的“แล้ว”/แล้ว/用法, 即:

1. “แล้ว”/แล้ว/是動詞

“แล้ว”/แล้ว/是不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (1) ช่วยกันสร้างกันทำที่ ... พระเป็นเจ้าในพิหารก็แล้ว ก่อปลงพระพุทธรเจ้าทั้งมวลก็แล้ว ... หินพิหารก่อเป็นหินแลงรองก็แล้ว รัสพังสองอันเป็นน้ำอาบน้ำกินแลให้เป็นที่รพย์ สาธารณก็แล้ว ก่อกำแพงทั้งสี่ด้าน โยทานพระเป็นเจ้าก็แล้ว แต่นี้เจ้าเทพธูจิ แต่งเครื่องสำหรับไว้กับพระพุทธรเจ้าในพิหาร (ศิลาจารึกวัดเขมา พ.ศ.2079 ด้าน 1 บรรทัด 12-15)

動詞“แล้ว”/แล้ว/與動詞 เสร็จ 完 組成為動詞 แล้วเสร็จ, 用於連主動詞的後面, 即“連主動詞 + แล้วเสร็จ”, 表示完、結束的意義。如:

- (2) จึงพ้ออยู่หัวเจ้าธนิมนต์เข้าชุมนุมกับพระเชตุพน อยู่มาสบวันดีจึงพระมหาเถรเจ้าที่ระบิตริ ในใจและมารจนามหาเจดีย์มีข้างรอบ ประกอบด้วยพระเจ้าหย่อนดิน และพระวิหารและ หอพระแล้วเสร็จ (ศิลาจารึกวัดสรศักดิ์ บรรทัด 17)

2. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/作動詞後的助詞

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/用於主動詞或連主動詞或動詞詞組的後面,即“主動詞或連主動詞或動詞詞組 + แล้ว”,表示完整時體。如:

- (3) เมื่อพระมหากษัตริย์ราชาเข้าเมืองแล้ว เพื่อซื้อนา (84,120,000) สร้างเป็นสวน แลก่อนหมาก
(ศิลาจารึกวัดหินตั้ง บรรทัด 31)

3. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/作連詞

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/作前置連詞,可以單獨作連詞,也可以與其他連詞 ก็、จึง 組成連詞詞組,它們可以連起來,也可以分離,表示後來、然後的意義。如:

- (4) ไซ้แต่สมเด็จพระราชเทวีสร้างอโศการามอันเดียนี่ ทั้งทักษิณาราม เสด็จแม่อยู่หัวก็
สร้างแกมหาวันรัตนเดร แล้วท่านประดิษฐานาร้อยหนึ่งเป็นข้าวลิบเกวียน
(ศิลาจารึกวัดอโศการาม ด้าน 1 บรรทัด 29)
- (5) พิจักอุปมาไปคังมหาไพบยนต์ปราสาทนั้นคยแลจึงสรงพระธาตุเป็นเจ้าด้วยน้ำสุคนธศรี
สินธุธารา แล้วจึงบูชาพระธาตุเป็นเจ้าด้วยเครื่องบูชาทั้งหลายอันพิเศษหนักหนาและครบ
ถ้วนสามวัน (ศิลาจารึกวัดพระยืน ด้าน 2 บรรทัด 30)

4.1.2 大城時代“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的語法特點與語法意義

大城時代“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的用法,即:

1. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/是動詞

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是不及物動詞,表示完、結束的意思。如:

- (6) แลพระมหากษัตริย์เจ้าทั้ง 2 พระองค์ จึงปราถนาเปนพระยาพันธุมิต สมเด็จพระ
เจ้ากรุงพระนครศรีอยุธยามหาดิลกกล่าวแต่อรรคชยา แก่พระรัตนบุตถธิราชเจ้ากรุง
พระมหานคร คือ กรุงนาคนะหุดสืบสุริยพันธุพงษาวรรณวงษาธิราช สมเด็จพระ
กษัตริย์ลีลาจากอันสันทลิมานวันศุกร์ เดือน 6 แรมค่ำ 1 ก็แล้ว นาฬิกา 3 บาท เสด็จ
ไปยังพระนครจันทบุรี คือ กรุงนาคนะหุดมหานครปฐมจรรรมสมันดา
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับที่ 1 หน้า 3)

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與 แต่ 組成動詞 แล้วแต่,表示取決於、決定於、隨...而定的意義。這個動詞是從大城時代開始使用的。如:

- (7) แลฉวัน 8 ๔13 คำ หลวงเทพวรชุนกราบทูลพระกรรณาลองฯ ว่าเมื่อสิ้นเกล้าฯ จ้เสด็จฯ เข้าไป อยู่ ถวายพระเพลิงนั้นแลพระที่อนึ่งจักรหวัดเจ็นสมเด็จพระบรมศกอยู่แล้วจ้แต่ง ที่รับเสด็จจ้พระชิน้องโดย แล้วแต่จ้ทรงพระกรรณาลองฯทรงฯสั่งแก้หลวงเทพว่าพระ ชิน้องจักรหวัดนั้นสมเด็จพระบรมศกอยู่แล้ว

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 34 หน้า108)

2. “แล้ว”/léew/作動詞後的助詞

“แล้ว”/léew/用於主動詞或連主動詞或動詞詞組的後面，即“主動詞或連主動詞或動詞詞組 + แล้ว”，表示完整時體。如：

- (8) เมื่อเสร็จการอุปสมบทกรรมแล้ว พวกชาวลังกาที่มาพร้อมกันอยู่ ณ ที่นั้น มีพระเจ้า เกียรติศิริราชสิงหะเป็นประธานพากันสร้อยสาธุการ และให้ประโคมดุริยางค์ดนตรีและ ยิงปืนใหญ่เป็นสัญญาณให้ปรากฏ ความปีติปราโมทย์แก่ประชาชนชาวลังกา ว่าศาสนวงศ์ ซึ่งได้เสื่อมสูญมาช้านาน ได้กลับตั้งหยั่งลงในลังกาทวีปแล้ว

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 20 หน้า 72)

3. “แล้ว”/léew/作連詞

“แล้ว”/léew/作前置連詞，可以單獨作連詞，表示後來、然後的意義與順從和補充說明的意義。如：

例子：表示後來、然後的前置連詞“แล้ว”/léew/

- (9) ถ้าจะให้ความศุูนย์ เอาพระสร่งน้ำมันหอมเอาด้าย 11 เส้นชุบน้ำมันหอมและทำให้เทียน ตามถวายพระ แล้วพิชฐานตามความปรารณาเถิด

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 24 หน้า 77)

例子：表示順從和補充說明的前置連詞“แล้ว”/léew/

- (10) ถ้าบุคคลผู้ใดแลเอาคนเข้าพระสืบแปดคนอันพระกัลปนา พ.....ท่านไว้เป็นข้าพระ อารามพระจุลามาณี ไปใช้สอยกิจราชการ.....ไปทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.....บุท..... จงไปตคนรทหมกใหม่ได้บาลได้ทุกขัณรินคร แล้วอย่าได้พบพระพุทธรธรรมพระ สงฆ์จงทุกชาติเลย

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 14 หน้า 33)

“แล้ว”/léew/作前置連詞，可以與其他連詞 ก็、จึง、แถ 組成為連詞詞組，它們可以連起來，也可以分離，表示後來、然後的意義與表示後來、然後和補充說明的意義。

“แล้ว”/léew/與其他連詞組成為連詞詞組, 表示以後的意義。如:

- (11) กำป๋นไปถิ่งอ่าวแหลมเคปออฟกูดโฮป ได้ทอดสมอในที่นั้น พักอยู่ 10 วัน **แล้วก็ใช้ใบต่อไป** (ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 7 หน้า 21)
- (12) ในครั้งที่สุดท้ายนั้นราชทูตถวายบังคมก้มศีรษะ ให้ยอดลำพอกจตุกษายฉลองพระองค์ ทั้งสามครั้ง แล้วคลานถอยหลังออกมาห่างพระแท่น ถึงท้ายเก้าอี้มหาสังฆราชทั้ง 8 รูป **แล้วอุปทูตตรีทูตก็ผลักดันกันคลานเข้าไปทำเช่นราชทูตนั้นทุกคนแล้ว** จึงคลานออกมาหมอบเรียงอยู่ตามลำดับ ตำแหน่งยศทูตานุทูตในกลางห้องพระโรงนั้น (ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 7 หน้า 24)

“แล้ว”/léew/與連詞 จึง 組成的連詞詞組, 放在句中主語的前面, 表示以後的意義。這個連詞詞組是從大城時代開始使用的。如:

- (13) ครั้นนั้นฝ่ายกรุงพระนครศรีอยุธยาออกเป็นพระราชไมตรี แลสมเด็จพระมหากระษัตริ์ เจ้าทั้งสองฝ่าย เสด็จมาทำสัตยาธิษฐานหลังน้ำสิโนทกตำบลวัดพระเมรุ **แล้วจึงพระเจ้าหงษาขอเอาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระรามเสวยเจ้า แลช้างเผือก 4 ช้างไปเมืองหงษา** (ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 31 หน้า 99)

“แล้ว”/léew/與連詞 แล 組成的連詞詞組, 表示以後和補充說明的意義。

如:

- (14) ครั้นถึงฉนวนประทับเรือท่าปราบ **แล้วจึงฯ ทรงฯ สั่งให้เซ็นสมเด็จพระบรมสกลขึ้นจากเรือพระที่นั่ง แล้วแลเรือพระที่นั่งซึ่งล้นเกล้าฯ ทรงมานั้น ถอยหลังลงไปประทับ ณ ขนานประจำทำพระราชวังหลวง** (ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ฉบับ 34 หน้า 107)

4.1.3 節基皇朝第一至三世皇時代“แล้ว”/léew/的語法特點與語法意義

節基皇朝第一至三世皇時代“แล้ว”/léew/的用法, 即:

1. “แล้ว”/léew/是動詞

“แล้ว”/léew/用於連詞 ครั้น 的後面, 是不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (15) ครั้นตรัสให้จัดสำรับ ขลุ่ยนำเพลง นายโรงยกสำรับหลวงตั้ง เต็มสำรับเอก หมั้นจง กราบลุกขึ้นยืน **ครั้นแล้วตั้งหมาก** สนองพระโอบยู้ขึ้นดอกไม้แก่พระราชกุมาร แลตั้งหมากมหาบ่าเธอ (กฎหมายตราสามดวง กฎมณเฑียรบาล 166 หน้า 69)

“แล้ว”/léw/用於動詞詞組的後面,即“動詞詞組+แล้ว”的結構中,但這種結構有歧義,因為在動詞詞組的後面,可以算是第二個動詞,也可以算是動詞後的助詞。因為不能用語法位置來分析這個“แล้ว”/léw/,必須用意義來分析,與“แล้ว”/léw/意義相同的動詞是“เสร็จ 完”,如果句中的“แล้ว”/léw/可以用เสร็จ 代替而意義沒有變化,這個“แล้ว”/léw/就算是不及物動詞。這時代出現了“動詞詞組+ให้+แล้ว”結構。如:

- (16) สมเด็จพระนารายณ์ทรงพระพุทธรูปเจ้าอยู่หัวมีพระราชโองการดำหรัสว่าถ้าอณาประชาราษฎร์มีคดีแก่กันด้วยประการใดให้มุขมนตรีลูกขุนผู้พิพากษาคดีจะนาประชาราษฎร์ให้แล้ว (กฎหมายตราสามดวง พระไอยการลักษณะรับฟ้อง 21 หน้า 197)

“แล้ว”/léw/與 แต่ 組成為動詞 แล้วแต่,表示取決於、決定於、隨...而定的意義。如:

- (17) ฯ ข้าฯ กรมการจะเกาะ ขุนวิสุท นายสิงโต มาพิจารณา ว่ากลัว เกรงคิดแลชอบ จึงบอกสั่งฟ้องกับตัวนายสัมบุญ ถังมา แล้วแต่ไปรฎกเถาฯ (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 5 หน้า 25)

動詞“แล้ว”/léw/與 ด้วย 組成,也可以用動詞後的詞 ไป 放在 แล้วด้วย 中間隔開,即“แล้ว+(ไป)+ด้วย”,“แล้ว”/léw/表示充滿的意義。

- (18) ขณะนั้นมีนางเทพธิดาองค์หนึ่งทรงนามชื่อทุษยเทวีมาแต่จตุมาหาราชิกากระทำกฤษดาพิมลทรงพาหุรัต ทัดดอกทับทิม ทรงอาภรณ์แล้วด้วยแก้วไพฑูรย์ราช ถักษาหารผลอุทุมพอร พระหัตถ์ขวา ทรงจักรพรหัตถ์ที่ร้ายทรงสังข์ เสด็จทรงเหนือหลังครุฑพาหน เปนมัคณายนามระคะณาเทพยดาแสน โกฎิประชุมชวนกันมารับเสียรท้าวกระบิลมหาพรหม อันไศสุพรรณพาชนะประดิษฐานอยู่ในถ้ำคันทูลี ที่เขาไกรลาสแดนหิมวันตะประเทศนั้น (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 5 หน้า 26)
- (19) แลเรื่องราวในคำภีร์อินทภาษนี้ มีเนื้อความตามอธิบายอันโบราณจารย์จินาจิตไว้ว่า ตั้งจะรู้ว่ามีทิพพิมานอันหนึ่งประดิษฐานอยู่ในชั้นจตุมาหาราชิกะเทวะโลกย เป็นอากาศวิมานแล้ววิมานนั้นแล้วไปด้วยทองประดับทิพรัตนมียอดได้แลพัน งามไปด้วยบุษบกบันไประกาแก้วแลมุขมาศบราลี (กฎหมายตราสามดวง หลักอินทภาษ 2 หน้า 21)

2. “แล้ว”/léew/作動詞後的助詞

“แล้ว”/léew/用於主動詞或連主動詞或動詞詞組的後面,即“主動詞或連主動詞或動詞詞組+แล้ว”,表示時體。如:

- (20) ด้วยพระบริรักษ์ภูเบศร์ผู้เป็นพระยานครฯ เข้าไปเฝ้าทูลละอองแจ้งราชการ ณ กรุงฯ ให้กราบทูลพระกรุณาว่า พระกบิตันพานิชได้ช่วยจัดซื้อปืนใหญ่ และจัดเรือมะเดาะพร้อมไปด้วยปืนใหญ่น้อย กระสุนดินประสิวเป็นเรือลำเลียงมาส่งกองทัพเมืองนครไปตีอ้ายพม่าเมืองกลาง แล้วพระกบิตันพานิชจัดได้ปืนแปด 7 ลำกล้อง บอก 1 หนัาฝรั่งขนาด 1 दिन อารบ 8 ขวด ให้หลวงสุรินทามาตย์คุมเข้าไปทูลเกล้าฯนั้น ได้นำเอาสิ่งของทั้งนี้ขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯถวายแล้ว ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าฯสั่งว่า ซึ่งพระกบิตันพานิชมีน้ำใจสวามิภักดิ์คิดถึงพระเดชพระคุณนั้นก็เป็นการชอบแก่พระกบิตันพานิชอยู่ จึงทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯให้พระราชทานพระกบิตันพานิช แพร่มังกรเล่นน้ำ 2 ม้วน แพร่กิน 2 ม้วน ผ้าปุม 2 ผืน ผ้าเชิงปุม 2 ผืน เนื้อไม้หนัก 10 ชั่ง (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 19)

3. “แล้ว”/léew/作連詞

“แล้ว”/léew/單獨作前置連詞,表示以後的意義。如:

- (21) ครั้นเสร็จ ... รับพระบรมโกศ แลพนักงานตั้งเครื่อง ... พระบรมศพ แล้วสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าจ้่งสั่งสั่งการนิมนต์พระสงฆ์สดับปกรณ์ 1500 รูป ถวายผ้าขาวตราองค์ละพับแปดพับขาว 1500 พับ แล้วสั่งการให้เชิญหีบพระอภิธรรมเอามาตั้งที่พระ(สงฆ์)สวดทั้ง 2 เติง (จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 1 หน้า 22)

“แล้ว”/léew/作為有時間詞組與副詞放在前頭的句子的前置連詞,表示以後的意義。這種用法是從這時代開始使用的。如:

- (22) อนึ่งมีคดีเป็นฉกกันให้ถ้อยคำแก่เสนามนตรีสู่ภากระลาการ ว่าตนทำผิดด้วยประการใดๆ แลขอให้เงินแลทรัพย์ทำวันเปนคำฉกกันดังนี้ แล้วภายหลังมันกับถ้อยคำไม่รับเล่า แลมันข้างหนึ่งมีคำว่ารับ ชอบ } ต่อผู้มีชื่อคนนั้นๆ ให้มุขลูกขุนสืบสวนจงถ่องแท้ถ้าสมคำมันเปนฉกรรจ์ ให้พิพากษาตามพระราชกฤษฎีกา 4

(กฎหมายตราสามดวง พระไอยการลักษณะรับฟ้อง 27 หน้า 200)

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง、แล 組成為連詞詞組,它們可以連起來,也可以分離,有四種意義,即:

1)只表示一個意義:

- 1.表示後來、然後的意義
- 2.表示順從和補充說明的意義
- 3.表示結果的意義

2)可以表示兩個意義,即表示後來、然後和補充說明的意義

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง組成的連詞詞組,表示後來、然後的意義,如:

- (23) ถึงมาทว่าฝ่ายโจทฝ่ายจำเลยก็ดี จะเป็นคนเข้าศึกผัดกันกับตนอยู่ในกาลก่อน ก็อย่าได้ปล่อยซึ่งจิตรให้ไต่ไปตามอำนาจโทษาคะติ ฟังดำเนินไปตามธรรมสาตราชราสาตรา แลตั้งจิตรไว้ในมัชฌะตูปะทักขาให้แน่นแน แล้วจึงพิจารณาตัดสินเป็นท่ามกลาง อย่าให้ฝ่ายโจทฝ่ายจำเลยแพ้ชนะกันด้วยอำนาจโทษจิตรจองเวรแห่งตน

(กฎหมายตราสามดวง หลักอินททนาย 4 หน้า 25)

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง組成的連詞詞組,表示順從和補充說明的意義,如:

- (24) กรุงเวียดนามคิดว่าเมืองเขมรแต่ก่อนมาเป็นข้าสองกรุงใหญ่ บัดนี้เมืองเขมรอ่อนวาย แล้ว กรุงพระมหานครศรีอยุธยาทำการพระบรมศพแลมีการศึกด้วย กรุงเวียดนามจะนิ่งดูมิได้ จึงให้เจ้าเมืองไซ่ง่อนยกกองทัพขึ้นไปรักษาเมืองเขมรให้ราบคาบ อย่าให้เขมรอ่อนวายกัน แวันแคว้นกรุงเวียดนาม จะได้อยู่ปรกติ เมืองเขมรจะได้พึ่งอยู่เย็นเป็นสุข แล้ว กรุงพระมหานครศรีอยุธยากับกรุงเวียดนาม สองพระนครจึงจะไม่มีควมวิตก

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 63)

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง組成的連詞詞組,表示結果的意義,如:

- (25) บัดนี้เมืองเขมรอ่อนวาย แล้ว กรุงพระมหานครศรีอยุธยาทำการพระบรมศพแลมีการศึกด้วย กรุงเวียดนามจะนิ่งดูมิได้ จึงให้เจ้าเมืองไซ่ง่อนยกกองทัพขึ้นไปรักษาเมืองเขมรให้ราบคาบ อย่าให้เขมรอ่อนวายกัน แวันแคว้นกรุงเวียดนาม จะได้อยู่ปรกติ เมืองเขมรจะได้พึ่งอยู่เย็นเป็นสุข แล้ว กรุงพระมหานครศรีอยุธยากับกรุงเวียดนาม สองพระนครจึงจะไม่มีควมวิตก

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2 หน้า 63)

“แล้ว”/léew/與連詞แล組成的連詞詞組,有兩個意義,即表示以後、然後和補充說明的意義,如:

- (26) เหตุตั้งนักปราชญ์ก่อประด้ายปรีชาญาณ ฟิงเว็นเสี่ยซึ่งอะคติคะมะนะอันเรากล่าวมานี้แล้ว ฟิงเลงแลดูซึ่งราชสาทรอันวินิจไฉยมหาอำมาตย์แต่โบราณ คำริตรีตรองด้วยปรีชบาย แล้วแต่ตั้งไว้เป็นบันทัดตสันความสับสนมา โดยบรรยายโวหารว่าผู้พิจารณาคดีการแห่งหมูนิกรชนทั้งปวงนั้น เมื่อโจทจำเลยพร้อมกันแล้ว ให้กระลาการเอาพระธรรมสาทร อันมะโนสารอำมาตย์นำมาแต่เขาจักรวาท มาส่องต่างแวน
- (กฎหมายตราสามดวง หลักอรรถาธิบาย 6 หน้า 29)

4.1.4 節基皇朝第四至五世皇時代“แล้ว”/léew/的語法特點與語法意義

節基皇朝第四至五世皇時代“แล้ว”/léew/的用法, 即:

1. “แล้ว”/léew/是動詞

動詞“แล้ว”/léew/可以單獨做謂語, 也可以與其他動詞作為連動詞, 有 3 個意義, 即完、結束的意思, 以及表示取決於、決定於、隨...而定的意義和表示充滿的意義。

“แล้ว”/léew/用於表示以後的連詞 เมื่อ、จน 的後面, 作為不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (27) เมื่อร้องหาของกินแต่สัก 16 นิमितได้ม่นาว ครั้งชั่วโมงได้น้ำปลา แต่น้ำตาลเลยไม่ได้จน แล้ว เพราะไม่มีใครรู้ว่าอยู่แห่งใด
- (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 6 หน้า 35)

“แล้ว”/léew/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน 組成, 即 ก็แล้วกัน, “แล้ว”/léew/ 作為不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (28) การที่เป็นดังนี้เพราะไม่มีใครรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวเอง ไม่ใช่จะเป็นเพราะไม่เอื้อเฟื้อของทุกอย่างเดียว เป็นเพราะความเขลาอย่างหนึ่ง ความกลัวผู้ที่มีมือไม่พายเอาตีนราน้ำอย่างหนึ่ง เพราะคอเวอนเมนต์ต่างประเทศไม่เห็นเราเป็นสำคัญที่จะต้องโต้ตอบ ینگๆเสี่ยก็แล้วกันอีกอย่างหนึ่ง (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 52 หน้า 250)

“แล้ว”/léew/用於“關係代名詞” relative pronoun ที่ 的後面, 作為不及物動詞, 表示經過或結束的意義。“แล้ว”/léew/的後面可以加上動詞 ไป 或 มา。如:

- (29) แก่ต้องการจีระอยากจะให้หมาที่เมืองฝรั่งเศสบ้าง เพราะเขาไปรัสเซีย ฉะนั้นจะหาคนให้เรียนที่ฝรั่งเศส และพูดถึงลูกคนโตอย่างดี แล้วนำเจ้านายข้าราชการมาพบและไปเลี้ยงน้ำชาที่เมีย เมียกับลูกสาวนั้นหน้าเหลือสติกำลัง กลับมาเปลื้องเครื่องแต่งตัวแล้วขึ้นรถไปเยี่ยมมองซิเออมลิน ซึ่งเป็นหัวหน้าเสนาบดี เพียงส่งก้าตเท่านั้น การที่แล้วไปนี้เป็นแต่เริ่มต้นยังเรื่องที่จะได้ไปถูกชากันมีอีกต่อไป

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 56 หน้า 257)

動詞“แล้ว”/léew/與動詞“เสร็จ 完”組成為“連主動詞 / 動詞詞組 + (ไม่ 不) + แล้ว + (เสร็จ)”, 表示完的意義。如:

- (30) วันนี้ค่อยฟื้นมาคลีน เขียนหมุดฉบับของฉันทที่ยังค้างอยู่เป็นอันแล้วเสร็จ

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 8 หน้า 48)

如果沒有動詞 เสร็จ, 動詞“แล้ว”/léew/必須放在 ไม่ 的後面, 才能作為句子的謂詞。如:

- (31) ที่พบกันวันนี้ก็วันสั่งให้มาบอกเรื่องรูปที่จะให้ฉันทยังไม่แล้ว เห็นจะถ่ายใหม่ทั้งสองพระองค์ (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 27 หน้า 111)

- (32) เรือเดินตั้งแต่เข้ามาจนค่านี ไม่เห็นเกาะเห็นฝั่งเลย มากกลางดิ่งเหมือนคราวไปเกาะกง แต่ทะเลเรียบเป็นแม่น้ำทีเดียว กระนั้นคิดมาไม่แล้วเลยจนต้องวางยานั้น

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 1 หน้า 2)

“แล้ว”/léew/與 แต่ 組成為動詞 แล้วแต่, 表示取決於、決定於、隨...而定的意義。如:

- (33) หนังสือทั้งหลายเหล่านี้ จะทรงเห็นควรลงพิมพ์ฉบับใดฤฯทั้งสิ้นก็แล้วแต่จะโปรด ไม่เป็นที่ขัดขวางอันใด หม่อมฉันทมาครั้งนี้มีความสุขสบายดีทั่วกันแต่เวลาที่ขึ้นเกาะลังกานัน อยู่ข้างหนึ่งเห็น้อยเป็นอันมาก

(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 6 หน้า 39)

動詞“แล้ว”/léew/放在有 ด้วย 在前頭的介詞詞組的前面, 作為不及物動詞, 表示充滿的意義。動詞“แล้ว”/léew/可以用在關係代名詞或 ล้วน 的後面, 這種用法發現開始於第 2 個時期, 即在節基皇朝第一至三世皇時代, 動詞“แล้ว”/léew/用在關係代名詞的後面; 在節基皇朝第四至五世皇時代, 動詞“แล้ว”/léew/用在 ล้วน 的後面。如:

- (34) ในวัดนี้ที่เป็นสำคัญอย่างยิ่งก็รูปพระพิมพ์ ทำเป็นกรอบกระจกสักเท่ารูปทูตเฝ้าในพระที่นั่งจักรี แต่ล้วนแล้วด้วยทองคำ ประดับพลอยต่างๆมีทับทิมเป็นต้น
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 74)

2. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/作動詞後的助詞

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/用於謂詞後面, “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示完整時體。如:

- (35) ผู้ครองฝ่ายไทยก็อยากจะใคร่เป็นไมตรีกับขวนเสีย ถูกค้ำวานิชจะได้ค้าขายโดยสะดวก แต่ถ้ายวนพุดจายกตัวขึ้นสูงแล้ว จะอ่อนน้อมยอมตามนั้นไม่ได้
(ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 10)

3. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/作連詞

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/單獨作前置連詞, 表示後來、然後的意義與順從和補充說明的意義。如:

例子:表示後來、然後的前置連詞“แล้ว”/lɛ̀ɛw/

- (36) จีนชี้ว่าได้มาเท่านั้นอายเงินผู้ร้ายไม่เชื่อเงินจึงเอาบาญชีออกมาคิดให้ดู แล้วอายเงินผู้ร้ายบอกกับจีนชี้ว่าเรื่องของอายเงินผู้ร้ายใหญ่ยาว 9 วาบ้าง 10 วาบ้าง มีปืนใหญ่ร้อย กระสุนดินดำเครื่องสาตราวุธพร้อมทุกสิ่ง แล้วก็ปล่อยเงินชี้ไป ๕๕
(ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 73)

例子:表示順從和補充說明的前置連詞“แล้ว”/lɛ̀ɛw/

- (37) ลครนี้เปลืองพระราชทรัพย์มิใช่เล่น เพราะเขาเลิกกันแล้วต้องไปหามาใหม่ คนถึง 400 เสียเงินเกือบ 2,000 ปอนด์ เล่นเขาเรียกว่าบาเลต์ คือ มีแต่ผู้หญิงบ้างผู้ชายบ้าง ออกมาฟ้อนรำไม่มีร้องหรือเจรจา เขาลือกันว่าผู้หญิงสวยไม่มีจะดียิ่งกว่านี้ เรื่องนั้นโคมเปนเจอร์กับญี่ปุ่น แล้วมีรำลครอย่างไทยด้วย
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 30 หน้า 120)

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/放在句子的開頭, 句子前面是疑問詞, 如: อย่างไร 怎麼、ทำไม 為什麼、ใคร 誰、เมื่อไร 什麼時候、อะไร 什麼 等等。“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是表示順從和補充說明的前置連詞。

- (38) แม่เล็กคงอยากรู้เต็มทีว่าเรื่องคึกเถ่านั้น แล้วอย่างไรต่อไป
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 2 หน้า 11)

“แล้ว”/léew/與其他連詞 ก็、จึง、แล、เลย 組成為連詞詞組,它們可以連起來,也可以分離,有四種意義,即:

1)只表示一種意義

- 1.表示後來、然後的意義
- 2.表示順從和補充說明的意義

2)可表示兩種意義

- 1.表示以後、然後和結果的意義
- 2.表示以後和補充說明的意義

“แล้ว”/léew/與其他連詞 ก็、จึง 組成為連詞詞組,表示以後、然後的意義,如:

- (39) เวลาประมาณ 4 ทุ่ม พวกสวิตของเจ้านายแลเหตุพิเศษได้เข้าเฝ้าทูลฯ ท่านเจ้านายนำเข้ามาก่อน แล้วก็ไปยื่นคอยทูลฯขอพวกสวิตของตัว การใหญ่นานกว่าจะหมด ช่างนำดูจริงๆ (พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 31 หน้า 122)

“แล้ว”/léew/與其他連詞 ก็ 組成為連詞詞組,表示順從和補充說明的意義,如:

- (40) คำซึ่งว่าดังนี้ก็ไม่ชอบเลย เพราะเงินนอกหางว่าวไม่ได้ยื่นให้เจ้าพนักงานรู้เห็น ไม่ได้กราบทูลในหลวงนั้นแลไม่ได้มีจำนวนในตราตั้ง แล้วก็ชื่อว่าให้กันเองตามใจไม่เชื่อว่าเงินขึ้นเลย (ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 60)

“แล้ว”/léew/與連詞 แล 組成為連詞詞組,แล้วแล 的後面有動詞詞組,แล้วแล 表示以後、然後和補充說明的意義,如:

- (41) มีพระบรมราชโองการให้ประกาศ แก่ท่านทั้งปวงทั้งผู้ดีแลไพร่ ในพระบรมมหาราชวังว่าใครๆจะช่วยคนแลให้กู้ยืม อย่าให้เชื่อคนที่มาหาเงินง่ายๆ แล้วแลช่วยเหลือนลย ให้มีนายประกันมั่นคง (ราชกิจจานุเบกษา รัชกาลที่ 4 เล่ม 1 หน้า 95)

“แล้ว”/léew/與連詞 เลย 組成為連詞詞組,有兩個意義,表示以後、然後和結果的意義,這個動詞是從節基皇朝第四至五世皇時代開始使用的。如:

- (42) ขอให้คิดดูวันนี้ที่เรียกว่าเป็นวันที่ค่อยว่าง เขาปลุก 3 โมงเช้าถึงปากอ่าว ขึ้นไปยืนบน ตะพานจน 4 โมงครึ่งแต่งเต็มยศรับปริญญ์ มหามัคอาลีขึ้นบกมาด้วยกันกินเข้าด้วยกันที่วัง เมืองอาเล็กแซนเดรีย แล้วเลยมารถไฟจนถึงไกโรบ่าย 5 โมง รับแขกกันมา
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 59 หน้า 194)

4. “แล้ว”/léew/用在固定詞組中,是副詞。

“แล้ว”/léew/用在固定詞組 ...แล้ว...เล่า 中, 作為副詞。能放在...แล้ว...เล่า 前的就是動詞, 即“主動詞 + แล้ว + 主動詞 + เล่า”, 這個“แล้ว”/léew/表示動詞已經發生而將重複發生。這個固定詞組是從節基皇朝第四至五世皇時代開始使用的。如:

- (43) หมอได้ตรวจแล้วบอกว่าไม่ต้องวิตกอันใดหนอยก็หาย คาดฟ้าเรือนี่โทรมพอใช้ ตั้งแต่มา ในห้องแถบข้างทำน่านองรำไป พาโลกันน้ำเพราะถึงอาบน้ำ แก่แล้วแก่เล่าจนต้องหยุด ไม่กรอกน้ำ แต่น้ำก็นองเสมอ
(พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ 5 ฉบับที่ 8 หน้า 46)

4.1.5 節基皇朝第六至八世皇時代“แล้ว”/léew/的語法特點與語法意義

節基皇朝第六至八世皇時代“แล้ว”/léew/的用法, 即:

1. “แล้ว”/léew/是動詞

“แล้ว”/léew/可以單獨作謂語或者用於連動結構。

“แล้ว”/léew/是不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (44) ด้วยปีนี้มีมีการเปลี่ยนแปลง เขาคัดแต่เปรียญ 9 ประโยคมาจน 6 ประโยคเข้าไปปรับต่อ พระหัตถ์ รวมเบ็ดเสร็จ 25 องค์ประเดี้ยวเดียวก็แล้ว (สาส์นสมเด็จ เล่ม 4 หน้า 39)

“แล้ว”/léew/用於表示以後的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน, 組成為 ก็แล้วกัน, “แล้ว”/léew/作為不及物動詞, 表示完、結束的意思。如:

- (45) พอบ่ายราว 5 โมงก็ถึงเกาะอ่าวนาง ได้เสด็จขึ้นไปที่หาด ทราญละเอียดและสะอาดดี มี ถ้ำอยู่ริมหาดถ้ำหนึ่ง แต่ได้ดูดีมาเสียแล้ว ที่นี้ก็ดูจัดไปเป็นธรรมดา ซึ่งตกลงเป็นชุด เมืองเล่นที่หาด จนเย็นลงสรลงน้ำทะเล ผู้ตามเสด็จก็ลงอาบกันอยู่ข้างจะสนุก จากลับ คลื่นอยู่ข้างจัด เพราะเป็นเวลาน้ำขึ้น แต่คลื่นได้น้ำไม่มี เพราะฉะนั้นพอขึ้นเรือใหญ่ แล้วก็แล้วกัน
(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 7 หน้า 130)

“แล้ว”/léew/用於關係代名詞 ที่ 的後面, 作為不及物動詞, 即 ที่แล้ว, 表示經過或結束的意義。“แล้ว”/léew/的後面可以加上動詞 มา。如:

- (46) เงามีเรืออยู่บัดนี้ 3 ลำ แต่ยังมีเรืออยู่ลำหนึ่ง คงใช้ได้อยู่ 2 ลำ แต่ถึงกระนั้นยังได้เนื้อแร่มากมายนักหนา ภายในสามวันที่แล้วมานี้ ได้เนื้อแร่อัน 8 ตัน ซึ่งเป็นอย่างประหลาด นำชมความอดสาของเขา ที่พยายามขุดแร่ขึ้นมาจากพื้นทะเล ที่ตรงที่เรือซึ่งเสด็จไปทอดพระเนตรขุดอยู่นั้น เดิมพระพิไชยได้ขุดอยู่ แต่ต้องเลิกไป เพราะเปลืองโสฬุ่ยมากนัก ต้องใช้กุลิกว่าพัน (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 112)

動詞“แล้ว”/léew/與動詞“เสร็จ 完”組成為“主連動詞 / 動詞詞組 + (ไม่ 不) + แล้ว + (เสร็จ)”, 表示完的意義。如:

- (47) พอได้แสงอรุณก็ตั้งพิธีทำขวัญเสา แล้วลงมือปลูกเรือนหอแล้วเสร็จในวันนั้น (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดโชฯ เล่ม 8 หน้า 36)

如果沒有動詞 เสร็จ, 動詞“แล้ว”/léew/必須放在 ไม่ 的後面, 才能作為句子的謂詞。如:

- (48) ตอนนี้อย่างไปไม่ได้เพราะตะพานยังทำไม่แล้ว (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 92)

“แล้ว”/léew/與 แต่ 組成為動詞 แล้วแต่, 表示取決於、決定於、隨...而定的意義。如:

- (49) หม่อมฉันคิดถึงหญิงงาม นึกอยากจะชวนให้ออกมาดูแล อาจจะมาและกลับไปด้วยกันกับหญิงมารยาตร์ได้ง่ายๆ ที่คิดถึงหญิงงามก็เห็นจะเกิดแต่คิดถึงพระองค์ท่านนั่นเอง แต่ทางโน้นจะจัดซื้ออย่างไรบ้างหม่อมฉันทราบไม่ได้ แล้วแต่พระหฤทัย ถ้าหญิงงามมาอยู่ด้วยแม้เพียงสักสองสามวัน คณะดิศกุลจะซึ่มชมยินดีกันทั่วหน้า (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดโชฯ เล่ม 7 หน้า 13)

2. “แล้ว”/léew/作動詞後的助詞

“แล้ว”/léew/用於動詞詞組或主連動詞的後面, 表示完整時體。如:

- (50) ตามปกติเรือนนั้นก็ปักเสามุงหลังคาเหมือนกันหมด แต่การใส่ฝานั้นทำกันอยู่ 2 อย่างหวังว่า คงจะได้ทอดพระเนตรมาทั้งสองอย่างแล้ว (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดโชฯ เล่ม 9 หน้า 84)

“แล้ว”/lɛ̀w/用於連詞和名詞詞組的後面, 然後有另一個分句, 即“連詞 + 名詞詞組 + แล้ว + 分句”, 這個格式是從節基皇朝第六至八世皇時代開始使用的。我們發現有“แล้ว”/lɛ̀w/的分句省略了句中的主動詞, 這個“แล้ว”/lɛ̀w/可能作為被省略的主動詞後的助詞。除此以外, 這還表示增加新質料的意義。如:

- (51) นอกจากเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว ก็ยังมีเหลือที่สงสัยอยู่อย่างเดียวกับพระศพเหตุใด
จึงฝังบ้างเผาบ้าง (สาส์นสมเด็จพระเจ้า 7 หน้า 46)

例(51)如果把 นอกจากเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว 變為整個句子, 就是 นอกจากสงสัยเรื่องพระราชวังและเมืองแล้ว, 被省略的主動詞就是 สงสัย, “แล้ว”/lɛ̀w/作為主動詞後的助詞。這個結構表示增加新質料的意義, 即原來就是 สงสัยเรื่องพระราชวังและเมือง, 後來增加新質料, 就是 เหตุผลของการฝังและเผาพระศพ。這個結構表示“แล้ว”/lɛ̀w/的語法與語義的變化。此外如果我們考慮另一個方面, 句中沒有省略主動詞, “แล้ว”/lɛ̀w/與名詞詞組直接配合使用, 這樣表示先提出原質料為的是引入新的質料。例(51)“แล้ว”/lɛ̀w/與名詞詞組เรื่องพระราชวังและเมือง, 表示先提出原質料 เรื่องพระราชวังและเมือง 為的是引入新質料 การเผาพระศพ。

3. “แล้ว”/lɛ̀w/作連詞

“แล้ว”/lɛ̀w/單獨作前置連詞, 表示以後、然後的意義與順從和補充說明的意義。如:

例子:表示以後、然後的前置連詞“แล้ว”/lɛ̀w/

- (52) พรุ่งนี้วันที่ 26 จะกลับสงขลา แล้ววันที่ 28 จะลงเรือกลับกรุงเทพฯ
(สาส์นสมเด็จพระเจ้า 5 หน้า 45)

例子:表示順從和補充說明的前置連詞“แล้ว”/lɛ̀w/

- (53) ผู้แต่งตั้งใจจะกล่าวถึงเมืองแก้วให้วิจิตรน่าฟังใจ มีกำแพงแก้วมีปราสาทมีสวนพรรณา
ถึงสวนมี ‘ดตถนิจ พลารุกขา’ ‘มยุร โกญจา’ ‘โกกิลา’ เหมือนในภณยักษ์ แล้วมี
กล่าวถึงกระดิ่งใบโพธิ์ เมื่อต้องลมก็บรรเลงศัพท์วังวงใจด้วยหนังสือที่อ่านจับใจ
(สาส์นสมเด็จพระเจ้า 9 หน้า 23)

“แล้ว”/lɛ̀w/與其他連詞ก็、จึง、แล、เลย 組成為前置連詞詞組, 它們可以連起來, 也可以分離, 有四種意義, 即:

1) 表示一種意義

1. 表示以後、然後的意義
2. 表示順從和補充說明的意義

2) 表示兩種意義的連詞

1. 表示以後、然後和結果的意義
2. 表示以後和補充說明的意義

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง 組成為連詞詞組, 表示以後、然後的意義, 如:

- (54) ความนี้ตรงกันกับวิชาก่อนประวัติศาสตร์ด้วยค้นพบหลักฐานว่ามีโลกขึ้นก่อน แล้วจึงมีสัตว์และพรรณพฤกษ แลที่สุดจึงมีมนุษย์ (ศาสน์สมเด็จ เล่ม 6 หน้า 24)

“แล้ว”/léew/與其他連詞ก็、จึง 組成為連詞詞組, 表示順從和補充說明的意義, 如:

- (55) สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงคิดแล้วเปนเสียเงินน้อยกว่าที่จะเสด็จประพาสอย่างอื่นทุกอย่าง แล้วก็ได้อากาศทะเลบำรุงพระองค์ตลอดเวลาด้วย (ศาสน์สมเด็จ เล่ม 9 หน้า 63)

“แล้ว”/léew/與連詞 แล 組成為前置的連詞詞組, แล้วแล 的後面有動詞詞組, แล้วแล 表示以後、然後和補充說明的意義, 如:

- (56) ตรวจหนังสือเรื่องพระอภัย มีญาณหยั่งเห็นความขึ้นอย่างหนึ่ง ที่สุนทรภู่เขียนชื่อพระยโสภา ว่า เยวโห นั้น ไม่ใช่เพราะฟังไม่ทันได้ศัพท์ แล้วแลจับเอามากระเดียด (ศาสน์สมเด็จ เล่ม 2 หน้า 42)

“แล้ว”/léew/與連詞 เลย 組成為連詞詞組, 有兩個意義, 表示以後、然後和結果的意義。如:

- (57) ข้าราชการที่มุ่งฝึมาทำงานเวลานี้ก็มุ่งแต่สีน้ำเงินและสีกรมท่าเป็นการที่ตั้งใจเคารพต่อราชการอยู่แล้ว ทำให้สาคใจว่าคำสีกรมท่ายังดำรงมาจนถึงบัดนี้ได้ผู้พูดจะรู้หรือไม่ว่าแต่ก่อนมีสีมหาดไทยสีกลาโหมอีก แล้วเลยนึกว่ามีสีอะไรบ้างก็นึกได้ว่ามีสีมหาดไทย สีกลาโหม สีกรมท่า สีมหาดเล็ก กับสีเจ้า (ศาสน์สมเด็จ เล่ม 5 หน้า 58)

“แล้ว”/léew/與 จึงเลย 組成為連詞詞組, 只用于這個時期而已。如:

- (58) อังกฤษฟังว่าสำเนียงคล้ายๆ ชื่อเกาะลังกาซึ่งฝรั่งเศสเรียกว่า ‘เซลัง’ อังกฤษเรียกชื่อว่า ‘เซลอน’ แล้วจึงเลยเหยียด ‘สะลัง’ ลงเป็น ‘เซลอน’ เสียด้วย เกาะกลางนี้จึงกลายเป็น ‘ยังก์เซลอน’ ไปได้ (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 5 หน้า 99)

“แล้ว”/léew/與連詞 แต่ 組成為連詞詞組, 表示以後、然後和反對地補充說明的意義。如:

- (59) การพลาดหลังเรื่องรับแขกคิดจะเล่าถวายมาเหมือนกัน แต่แล้วระงับเสียด้วยเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย (สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เล่ม 4 หน้า 35)

4. “แล้ว”/léew/組成固定詞組, 相當於副詞。

固定詞組 รู้แล้วรู้รอด, 相當於副詞, 表示結束、沒問題的意義。這個固定詞組是從節基皇朝第六至八世皇時代開始使用的。如:

- (60) ผมเห็นว่าที่ไทยและฝรั่งรู้สึกอย่างไรในส่วนคนครึ่งชาติ ก็ดูเหมือนจะรู้สึกคล้ายๆ กันในส่วนเรือน ที่เป็นฝรั่งก็ไม่ใช่ไทยก็ไม่เชิง เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าที่ว่าการชั่วคราวของเมืองชุมพรนี้ ทำเป็นโรงนาเสียรู้แล้วรู้รอดไป (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 1 หน้า 18)

“แล้ว”/léew/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน, 組合為 ก็แล้วกัน, 成為固定詞組, 相當副詞, 表示總結為的是強調前話, 而希望事件成為事實。如:

- (61) นี่ก็พอจะรอดได้แล้วว่าราษฎรในแดนอังกฤษต้องมาเล่าเรียนในเมืองไทย เคยได้ยินแต่ไทยไปเรียนที่เมืองอังกฤษ นี่กลับตรงกันข้ามเสียบ้างก็ดี แต่ถ้าจะอวดอย่างขยายจิ้นว่าคนในแดนอังกฤษจังหวัดไหนก็แล้วกัน เป็นแต่ทำขริมๆ ไว้ว่า แดนอังกฤษเท่านั้น (จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่ 2 หน้า 30)

例(61)固定詞組 ก็แล้วกัน 不表示完、結束的意思, 只表示預測那個或那個事件的最末時間, 這個“แล้ว”/léew/的語法特點與語義有變化了。在節基皇朝第四至五世皇與節基皇朝第六至八世皇時代這個“แล้ว”/léew/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน 組合, “แล้ว”/léew/是不及物動詞。在節基皇朝第六至八世皇時代這個“แล้ว”/léew/成為固定詞組的一部分。所以這個時期有作動詞的 ก็แล้วกัน 與作固定詞組的 ก็แล้วกัน 兩個結構。

5. “แล้ว”/แล้ว/組成固定詞組, 相當動詞。

“แล้ว”/แล้ว/成為固定詞組 ส่วนแล้วไปด้วย 的一部分, 作為動詞, 表示充滿的意義。這個固定詞組是從節基皇朝第六至八世皇時代開始使用的。這個“แล้ว”/แล้ว/的語法與語義有變化了。這個“แล้ว”/แล้ว/曾作為能放在連詞或名詞詞組後面的動詞, 現在變為只能放在 ส่วน 一個詞之後, 另外必與 ไปด้วย 組合成複合結構, 成固定動詞詞組。如:

- (62) เครื่องใช้ในที่ทรงนั้นใช้เครื่องไทยล้วน ใช้ระหัดแทนสูบ ส่วนท้อล้วนแล้วไปด้วยลำไม้ไผ่
(จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ฉบับที่2 หน้า22)

4.1.6 現代泰語“แล้ว”/แล้ว/的語法特點與語法意義

現代泰語“แล้ว”/แล้ว/的用法, 即:

1. “แล้ว” /แล้ว/ 是動詞

動詞“แล้ว”/แล้ว/有 3 個意義, 即表示完、結束的意思、表示取決於、決定於、隨...而定的意義與表示充滿的意義。

動詞“แล้ว”/แล้ว/與動詞“เสร็จ 完”組成為 แล้วเสร็จ, 可能單獨做謂語或者放在連主動詞/動詞詞組的後面, 即“連主動詞/動詞詞組 + (ไม่ 不) + แล้ว + เสร็จ”, 表示完的意義。如:

- (63) โครงการนี้ได้รับความเห็นชอบจากสำนักพระราชวังแล้ว และจะเริ่มดำเนินการ ในวันที่ 10 เมษายนนี้ คาดว่าจะแล้วเสร็จก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคมนี้ เมื่อแล้วเสร็จ ประชาชนที่ไปวิ่งออกกำลังกายจะไม่กระทบกับแปลงดอกไม้แต่อย่างใด (ฐานข้อมูล CU-Concordance)
- (64) เชียงรายจึงได้รับการบูรณะขึ้นใหม่ ได้สร้างกำแพงเมืองใหม่แล้วเสร็จในปี 2400 และเสร็จสิ้นบริบูรณ์ในปี... (ฐานข้อมูล CU-Concordance)
- (65) โครงการดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จในปัจจุบัน คาดว่าคงต้องใช้เวลาก่อสร้างต่ออีกหลายปี (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

例(63)“แล้ว”/แล้ว/與“เสร็จ 完”組合, 單獨做謂語。例(64)แล้วเสร็จ用於主動詞“สร้าง 建造”的後面。例(65)แล้วเสร็จ用於ไม่的後面。

“แล้ว”/léew/與 แต่ 組合為一個動詞 แล้วแต่, 表示取決於、決定於、隨... 而定的意義。如:

- (66) เรื่องนี้คนดูสามารถคิดได้หลายแง่มุม ขึ้นอยู่กับที่คนจะไปตีความ ซึ่งแล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน แต่ที่แน่ๆเรื่องนี้ยากสำหรับคนทำ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

2. “แล้ว”/léew/作動詞後的助詞

“แล้ว”/léew/用於動詞詞組或主連動詞的後面, 表示完整時體。如:

- (67) เขาเล่าว่าตอนนี้หมู่บ้านของเขาไม่มีใครจับลูกนกเงือกไปขายแล้ว เพราะเขาขอร้องชาวบ้านไว้ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/用於連詞和名詞詞組的後面, 然後有另一個分句, 即“連詞 + 名詞詞組 + แล้ว + 分句”, 我們發現有“แล้ว”/léew/的分句是省略句中的主動詞, 這個“แล้ว”/léew/可能作為被省略的主動詞後的助詞。可能出現在這個結構中的連詞只有 มัน、นอกจาก、ยิ่ง、สำหรับ 而已, 如:

- (68) ที่บ้านตำบลมหาหงษ์ เมืองปากน้ำ นอกจากเด็กวัยรุ่นและน้องๆแล้ว ยังมีผู้ใหญ่อยู่กันอีกหลายคนหลายชั้น ทั้งปู่ ย่า พ่อ แม่ กับป้าที่ยังไม่ได้แต่งงาน (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

句子有這樣的動詞省略, 可能為了是豐富書寫的方法。這個例子, 前分句與後分句都有相同的動詞 มี...อยู่, 所以就省略前分句的動詞, 這樣使出現在名詞後面的“แล้ว”/léew/位置與動詞“แล้ว”/léew/位置相同。無論如何這個“แล้ว”/léew/算是被省略主動詞後的助詞。除此之外這個結構也表示增加新質料的意義, 就是除了有 ที่บ้านตำบลมหาหงษ์มีเด็กวัยรุ่นและน้องๆอยู่กันหลายคน, 還有 ผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า พ่อ แม่ และป้า อยู่ที่บ้านนี้อีกด้วย。

3. “แล้ว”/léew/作連詞

“แล้ว”/léew/作前置連詞, 表示以後、然後的意義與順從和補充說明的意義。如:

例子: 表示以後、然後的前置連詞“แล้ว”/léew/

- (69) ลูกตายก่อน แล้วแม่ตายทีหลัง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

例子:表示順從和補充說明的前置連詞“แล้ว”/léəw/

- (70) ถ้าหากมีใครจับลูกของเธอไปขายทุกครั้งที่มีลูก แล้วเธอจะมีลูกไว้สืบสกุลใหม่ นก
เจือกก็เหมือนกัน (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞ก็、จึง、เลย、ถึง 組合為前置連詞詞組,它們可以連起來,也可以分離,有四種意義,即:

1)有一個意義的連詞

- 1.表示以後、然後的意義
- 2.表示順從和補充說明的意義

2)有兩個意義的連詞

- 1.表示以後、然後和結果的意義
- 2.表示以後、然後和補充說明的意義

“แล้ว”/léəw/與其他連詞ก็、จึง 組合為連詞詞組,表示以後、然後的意義,如:

- (71) วิธีการทำเริ่มด้วยการบดด้วยไม้บดแป้งที่ทำจากปล้องไม้ไผ่สั้นๆ จากนั้นคลึงแผ่นแป้งจน
ได้ขนาดเท่ากับก้นขันลงหิน แล้วจึงปิ้งบนกระทะร้อนจนสุกเสมอกัน
(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞 ถึง 組合為連詞詞組,表示以後、然後的意義,這個連詞詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (72) ตอนนี้พวกเราสองคนเข้ามาแอบอยู่ในไร่้อยก่อน ต้องรองกว่าคนอื่นๆจะตามมา
สมทบ แล้วถึงจะเข้าไปในหมู่บ้านได้ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞ก็、จึง 組合為連詞詞組,表示順從和補充說明的意義,如:

- (73) ถ้ากล่าวว่าเป็นน้ำตาลมาตั้งแล้วก็ป็นเหล่าได้ ฝรั่งเศสก็คงกรณีเดียวกัน คือเอางุ่นมาตั้ง
แล้วเดี๋ยวก็นั่นเอง แล้วทำไมจึงมีไวน์ที่อร่อย กับไม่อร่อยด้วยละ เหล่าไทยก็
เช่นกัน คนไทยมีประวัติศาสตร์การทำเหล่าหลายอย่าง เช่น อุ กระแช่ ฯลฯ ซึ่งทั้ง
หลายนี้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน รสชาติของเหล่าแต่ละประเภทก็แตกต่างกัน
(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞 ถึง 組合為連詞詞組,表示順從和補充說明的意義,如:

- (74) นักท่องเที่ยวจาก กทม. ที่จะเข้าไปเสี่ยงโชคที่ปอยเปต กล่าวว่า ‘ไหนว่ารัฐบาลไทยไม่สนับสนุนบ่อนชายแดนที่ตั้งอยู่ในเขมร แล้วทำไมถึงใช้ชื่อ อำเภอรัญญ์ เป็นชื่อบ่อนได้ หากมีคนประเทศอื่นมาเห็นต้องเข้าใจว่าคนไทยกับคนเขมรร่วมกันเปิดบ่อน

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞 จึง 組合為連詞詞組, 表示結果的意義, 如:

- (75) ผมอ่านความเห็นของดร.ลลิตาที่คัดค้าน แล้วจึงค้นไม่ค้นมืออยากจะได้สักหน่อย

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞 จึง、เลย、ก็เลย、ถึง 組合為連詞詞組, 表示以後、然後和結果的意義。“แล้ว”/léəw/與其他連詞 ก็เลย、ถึง 組合的連詞詞組, 這個連詞詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (76) บรรดาเรือสินค้าต่างประเทศ เมื่อจะแล่นเข้าไปยังท่าเรือกรุงเทพฯ พอผ่านด่านศุลกากรที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อมกับศาลากลางจังหวัด ก็จะต้องชลอความเร็วลง บางลำก็จอด ปล่อยให้พวกศุลกากรตรวจสอบค้นจนทั่ว แล้วหลังจากนั้นจึงปล่อยให้เขากรุงเทพฯ ได้ ด้วยเหตุนี้พ่อจึงใกล้ชิดกับพวกฝรั่งกับต้นเรือสินค้าจนคุ้นเคยกันดี ถึงแก่ได้ไปลูกคู๊กในเรือจนจดวิชาทำกับข้าวฝรั่งมาได้หลายอย่าง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

- (77) สุริยันเล่าว่า เขาเป็นคนที่อยู่กับดนตรีโฟล์ค อะคูสติค กีตาร์ตลอด ประกอบกับตัวเองชอบเรื่องตำนาน และเทพนิยายมากและก็เคยเขียนอยู่บ่อยๆ จึงลองเขียนดู แล้วก็เลยออกมาเป็นเพลง ‘ในคำคืน’ ส่วนเพลง‘เรือใบไม้’ซึ่งอาจจะฟังๆเหมือนกับให้เกียรติเขา เพลงเชลติค จะเกี่ยวกับทะเล เกี่ยวกับเรือ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léəw/與其他連詞 ก็、แต่、ครั้น 組合為連詞詞組, 表示以後、然後和補充說明的意義, 表示以後、然後和反對地補充說明的意義, 表示以後、然後和反對地補充說明和補充說明的意義。

“แล้ว”/léəw/與連詞 แต่ 組合為連詞詞組, 表示以後、然後和補充說明的意義, 還有表示失望的意義。如:

- (78) ประยูรเข้าไปสำรวจวัดมเหยงคณ์ ซึ่งเดี๋ยวนี้นูรณะกันจนเอี่ยมอ่อง แดมมีถนนให้รถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย แต่ในสมัยที่กล่าวถึงนี้ วัดมเหยงคณ์ยังปกคลุมด้วยป่ารก กว่าจะเดินลุยเข้าไปถึงกำแพงวัดได้ก็ต้องนั่งพักเหนื่อยกัน แต่แล้วได้ยินเพลงวิทยุดังแว่วออกมาจากข้างใน เข้าใจว่าจะมีคนอยู่ จึงแหวกพงไม้ไต่เถาวัลย์ปีนขึ้นไปบนกำแพงอันสูงท่วมหัว

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léw/與連詞 แต่、ก็ 組合為連詞詞組, 表示以後、然後和反對地補充說明的意義, 這個連詞詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (79) ความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้เห็นได้จากการที่ ธรรมเกียรติ กัณโธ หนึ่งในผู้ร่วมเหตุการณ์เดือนตุลา รับจะเป็นผู้เขียนหนังสือเรียนสำหรับชั้นมัธยมปลาย แต่แล้วเขาก็เปลี่ยนใจเพราะ ‘ไม่ประสงค์จะยอมจำนนกับวัฒนธรรมประเพณีระบอบอย่างราชการระแวงระวังไม่กล้าขัดแย้งจนเกินไป อีกทั้งยังยากที่จะเขียนเรื่องราวด้วยความ ขัดแย้งใหญ่ในประเทศอย่างกรณี 14 ตุลาคนโดยไม่ให้ขัดแย้ง อีกทั้งข้อมูล ความเห็นที่จะนำมาให้ผู้เรียนได้ไตร่ตรองเองให้ครบถ้วน รอบด้านทุกฝ่ายก็กระทำได้อย่างยิ่ง’

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léw/放在 ก็ 的後面, 表示反對和補充說明的意義, 這個連詞是從現代泰語開始使用的。如:

- (80) ก็ไหนว่าความรักไม่มีข้อผูกมัด ไม่มีข้อแม้ Unconditional Love ที่พรำพูด ก็แล้วทำไม น้ำตาถึงร่วงมาเป็นสายแบบอันไว้ไม่อยู่ เขาเอาออกอุ่นๆด้วยขนนุ่มๆแนบแก้มเปียๆของฉันทัน น้ำตาพร่างพรู ฉันทะอื่นแบบเด็กตัวเล็กๆ

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léw/與連詞 ครั้น 組合為連詞, 表示以後、然後的意義。無論如何這個“แล้ว”/léw/不是表示完、結束意思的不及物動詞, 可是與 ครั้น 組合為一個連詞 ครั้นแล้ว, 如:

- (81) หลังจากเหตุการณ์วันนั้นแล้ว เขาก็มั่นใจและพูดกับภรรยาว่า ลูกชายคงจะกลับมาขอโทษพ่อกับแม่ในวันสองวันนี้ ครั้นแล้ววันนั้นลูกชายของเขาก็กลับบ้านมาจริงๆอย่างที่เขาคิดไว้

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

4. “แล้ว”/léw/是固定詞組, 相當於副詞。

“แล้ว”/léw/出現在固定詞組...แล้ว...เล่า中, 相當於副詞。能放在...แล้ว...เล่า前的就是動詞與量詞。

“แล้ว”/léw/在“動詞 + แล้ว + 動詞 + เล่า”結構中, 這個“แล้ว”/léw/表示動詞已經發生而且重複發生。如:

- (82) ความโลภนี้สำคัญมาก ทำคนให้จมมากต่อมากนะความโลภ เรายังเป็นบ้ากับความโลภอยู่ นี่ พูดแล้วพูดเล่า พาคนให้โลภมากขนาดไหนความโลภ บ้านเมืองเรากำลังจะจมอยู่ตะกี้ นี่เพราะอะไร ความโลภนั้นแหละ มันเป็นภัย

(ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/ 在“量詞 + แล้ว + 量詞 + แล้ว”結構中, 這個“แล้ว”/léew/表示複數或重複計數。這個固定詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (83) ในที่สุดรั้วสีฟ้าก็ปรากฏอยู่ตรงหน้า แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่มารออย่างที่หวัง **นาที่แล้วนาที่เล่า** ผ่านไปท่ามกลางความเจียบสงัดของป่า อาจเป็นไปได้ว่าฝั่งโน้นเกิด bear traffic ทำให้มารับไม่ได้... คิดไปใจยิ่งว่าวุ่น (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/出現在固定詞組 รู้แล้วรู้รอด、จนแล้วจนรอด 中, 相當於副詞。รู้แล้วรู้รอด 表示結束、沒問題的意義。這個固定詞組是從節基皇朝第六至八世皇時代開始使用的。如:

- (84) ก็ในเมื่อไม่สามารถควบคุมเรื่องโชนตามที่ตั้งใจไว้ บริษัทผู้ผลิตก็เลย **จ่ายตามน้ำไปเสียให้รู้แล้วรู้รอด** (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

จนแล้วจนรอด 作為副詞, 表示一直這樣的意思, 或者終於、最好的意思。這個固定詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (85) ที่น่าเสียใจที่สุดยังคงเป็นปัญหาที่ดินซึ่ง**จนแล้วจนรอด**ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/出現在固定詞組...แล้ว...อีก中, 相當於副詞。能放在...แล้ว...อีก前的就是動詞, 這個“แล้ว”/léew/表示動詞已經發生而且重複發生。這個固定詞組是從現代泰語開始使用的。如:

- (86) เมื่อมานพทราบข่าวที่ลูกชายของตนได้ไปก่อคดีไว้ ก็รู้สึกเสียใจมาก เขาพยายาม**พูดแล้วพูดอีก**เพื่อให้ลูกชายสำนึกผิด และกลับไปมอมตัวแก้ตำราจ แต่ลูกชายของเขาก็ไม่สนใจ (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน, 組成為 ก็แล้วกัน, 成為固定詞組, 相當於副詞, 表示總結, 為的是強調前話, 而希望事件就成為事實。如:

- (87) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่าขอให้ยกตัวอย่างว่ารัฐบาลชุดใดบ้างที่ทำงานเร็ว แต่ขออย่าให้มีการจับแพะรับบาป**ก็แล้วกัน** และขอยืนยันว่าขณะนี้ครูและนักเรียนในภาคใต้ไม่ได้เสียชีวิต (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

例(87)固定詞組 ก็แล้วกัน 不表示完、結束的意思, 只表示總結, 為的是加強前一事件而希望說出來的事件就是如此。固定詞組 ก็แล้วกัน 表示加強

前一事件 จับแพะรับบาป 不發生。這個“แล้ว”/léɛw/的語法與語義逐步的變化。在節基皇朝第四至五世皇與節基皇朝第六至八世皇時代這個“แล้ว”/léɛw/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 然後有 กัน 組成, “แล้ว”/léɛw/作為不及物動詞。在節基皇朝第六至八世皇時代這個“แล้ว”/léɛw/還常成為固定詞組的一部分, 所以這個時期有當動詞的 ก็แล้วกัน 與當固定詞組的 ก็แล้วกัน 兩個結構。而在現代泰語中只有當固定詞組的 ก็แล้วกัน。

“แล้ว”/léɛw/用於表示順從的連詞 ก็ 的後面, 即 ก็แล้ว, 成為固定詞組, 相當於副詞, 表示事件已經發生了, 或經過了。以前是當表示“完”的動詞, 但是現代不當表示“完”的動詞了。如:

(88) พุดก็แล้ว บ่นก็แล้ว ทำไมยังไม่เชื่อฟังอีก (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

5. “แล้ว”/léɛw/是固定詞組, 相當於時間詞

在節基皇朝第四至五世皇時代與節基皇朝第六至八世皇時代 “แล้ว”/léɛw/用於關係代名詞 ที่ 的後面, 即 ที่แล้ว, 作為不及物動詞, 表示經過或結束的意義。現代泰語 ที่แล้ว 成為固定詞組, 表示過去時間, 如 เดือนที่แล้ว 上個月、ปีที่แล้ว 去年 等。泰國語言學家 Vichin Panupong (1977) 提出 ที่แล้ว, 成為固定詞組, 作為時間詞組。如:

(89) ชั้นตะกอนจากถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง ที่เรากลับมาศึกษา ก็เป็นตะกอนเก่าแก่ของภูเขาไฟเมื่อ 9.3 ล้านปีที่แล้ว แสดงให้เราเห็นว่า ถ้ำผาไทมีอายุมากกว่านั้น และภูเขาไฟที่คุกรุ่นอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

6. “แล้ว”/léɛw/組合固定詞組, 相當於動詞。

“แล้ว”/léɛw/成為固定詞組 ล้วนแล้วไปด้วย 的一部分, 作為動詞, 表示充滿的意義。這個固定詞組是從節基皇朝第六至八世皇時代開始使用的。如:

(90) พระอุโบสถแห่งนี้ล้วนแล้วไปด้วยข้าวของมีค่ามากมาย โดยเฉพาะพระพุทธรูปเก่าแก่อายุหลายร้อยปี (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/用於固定詞組 แล้วไปแล้ว, 作為動詞, 表示事件了結了, 或經過了。這個固定詞組是從現代泰語開始使用的。如:

(91) เรื่องแล้วไปแล้ว อย่าไปรื้อฟื้นถึงมันอีกเลย (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

7. “แล้ว”/léew/作為話語標記 discourse markers。

“แล้ว”/léew/作為話語標記 discourse markers。如:

(92) ในฐานะปัจเจกบุคคลมีอำนาจมากขึ้นในการไปต่อรอกับรัฐ เช่นเราไม่พอใจรัฐบาลชวน เราก็เปิด website คนเกลียดชวนขึ้นในอินเทอร์เน็ต แล้วก็...ใครทุกคนต่างพากันเข้ามาช่วยค่าคุณชวนในอินเทอร์เน็ต (ฐานข้อมูล CU-Concordance)

“แล้ว”/léew/與 ก็ 配合使用在句子的前面, 即 แล้วก็, 作為話語標記 discourse markers, 表示篇章過渡的上下文之間的關係, 把內容連接起來。

Schiffrin (1987:31 參照於 Siriluck Hoonsringam, 2001) 提出 discourse markers 是一種語言形式, 出現在“話語” unit of talk 的前面或後面, 但是不屬於這個話語的語法成份, 其作用是把上下文的話語內容連接起來 contextual coordinates, 使談話人之間知道談話的上下文怎麼樣, 對聽到的話語怎麼解釋。話語標記 discourse markers 的來源就是:

1. pragmatic particles	如:	oh, well
2. temporal adverbs	如:	now, then
3. lexicalized items	如:	you know, I mean
4. conjunctions	如:	so, because, but, and, or

從上面, 例(92)中的 แล้วก็ 是從連詞來的。

這個作為話語標記 discourse markers 的“แล้ว”/léew/表示語法與語義的變化。本來 แล้วก็ 作為連詞, 表示以後、然後的意義與表示順從和補充說明的意義; 現在 แล้วก็ 作為連詞, 也作為話語標記 discourse markers。現在有連詞 แล้วก็ 與作為話語標記 discourse markers 的 แล้วก็ 兩個結構。

表(10)表示各時代的“แล้ว”/léew/ 用法。

語法種類	時代					
	素可泰	大城	節基一 至三世 皇	節基四 至五世 皇	節基六 至八世 皇	現代 泰語
1.動詞	/	/	/	/	/	/
2.動詞後的助詞	/	/	/	/	/	/
3.連詞	/	/	/	/	/	/
4.固定詞組, 相當於副詞				/	/	/
5.固定詞組, 相當於動詞					/	/
6.固定詞組, 相當於時 間詞						/
7.話語標記						/
語法種類總計	3	3	3	4	5	7

表(11)表示各時代的“แล้ว”/แล้ว/的語法意義。

語法種類	語法意義	時代						
		素可泰	大城	節基一至三世皇	節基四至五世皇	節基六至八世皇	現代泰語	
動詞	表示完的意思	/	/	/	/	/	/	
	表示結束的意思	/			/	/	/	
	表示取決於、決定於、隨...而定的意義		/	/	/	/	/	
	表示充滿的意義			/	/	/		
動詞後的助詞	表示完整時體	/	/	/	/	/	/	
連詞	表示後來、然後的意義	/	/	/	/	/	/	
	順從和補充說明的意義		/	/	/	/	/	
	表示後來、然後和補充說明的意義		/	/	/	/	/	
	表示結果的意義			/	/		/	
	表示以後、然後和結果的意義				/	/	/	
	表示反對和時間的意義						/	
	表示反對和補充說明的意義						/	
固定詞組-副詞	表示動詞已經發生而重複發生的意義(แล้ว...เล่า)				/		/	
	表示一直這樣的意思(แล้ว...รอด)					/	/	
	表示已經發生而重複發生的意義(แล้ว...อีก)						/	
	表示總結為的是強調前話,而希望事件就成為事實的意義(ก็แล้วกัน)					/	/	
	表示事件已經發生了,或經過了的意義(ก็แล้ว)						/	
固定詞組-動詞	表示充滿的意義(ล้วนแล้วไปด้วย)					/	/	
	表示事件了結了,或經過了的意義(แล้วไปแล้ว)						/	
固定詞組-時間詞	表示過去時間的意義(ที่แล้ว)						/	
話語標記	表示篇章過渡的上下文之間的關係,把內容連接起來的意義						/	
語法意義總計		21	4	6	8	11	12	20

4.2 “แล้ว”/แล้ว/的語法特點與語法意義

由素可泰時代到現代的“แล้ว”/แล้ว/的語法特點與語法意義的演變過程來看, Mingmit Sriprasit (2003) 認為謂詞後的助詞“แล้ว”/แล้ว/表示完整時體。無論如何, Mingmit Sriprasit 沒解釋完整體的意義, 另外完整體的理論現在還有爭論。本文發現“แล้ว”/แล้ว/與“了”的對應關係表現在表示時體的謂詞後的助詞“แล้ว”/แล้ว/方面之外, “แล้ว”/แล้ว/能表示與“了”語法意義一樣的新情況或事件的出現; 另外還有連詞“แล้ว”/แล้ว/與半動詞後助詞半連詞“แล้ว”/แล้ว/。本文認為“แล้ว”/แล้ว/與“了”的對應關係就表現在謂詞後的助詞“แล้ว”/แล้ว/、連詞“แล้ว”/แล้ว/與半動詞後助詞半連詞這三個方面。

4.2.1 “แล้ว”/แล้ว/的語法意義

“แล้ว”/แล้ว/的語法意義可以分為:

1. “แล้ว”/แล้ว/表示新情況或事件的出現
2. “แล้ว”/แล้ว/表示完成

1. “แล้ว”/แล้ว/表示新情況或新事件的出現

“แล้ว”/แล้ว/表示新情況或新事件的出現, 可以著眼於肯定出現的新情況或事件, 也可以著眼於變化。新情況或事件可以出現於過去、現在或將來的時間。從談話交際的角度來看, 新情況或事件有時不是由事件本身的角度決定的, 而是由聽話人或說話人所未知的角度決定的。如:

(93) ฝนตกแล้ว

下雨了。

例(93) “ฝนตกแล้ว 下雨了”中的“แล้ว”/แล้ว/表示新事件出現, 有變化性, 即從還沒下雨或很久沒下雨, 變為下雨了。從談話交際的角度來看是由聽話人或經歷者所未知的角度決定的, 新事件可以是剛剛發生了, 即當我們走路時, 就開始下雨了, 經歷者或說話人馬上把新事件給聽話人報告出來; 也可以是發生了一段時間的事件, 即雨下了一段時間, 可是經歷者或聽話人不知道, 對他們來說是新事件。

“แล้ว”/แล้ว/表示新情況或事件的出現, 新情況或事件可以出現於過去、現在或將來的時間。

“แล้ว”/แล้ว/出現於過去時間的句子, 就表示在過去時間出現新情況。

- (94) ดินสอหายแล้วตั้งแต่เมื่อวาน (อิงอร สุพันธ์วิช : 74)
 昨天鉛筆丟了。
 例(94)中的“แล้ว”/léɛw/表示昨天出現新情況,即“ดินสอหาย 鉛筆丟”。

“แล้ว”/léɛw/出現於將來時間的句子,就表示在將來時間出現新情況。

- (95) “ไม่เอาหน้าหาด ไม่ขายก็ให้จูนเขาไปสิ ... รีบกลับเถอะ ฝนจะตกแล้ว”
 (หาดทราย หุ่นจี๊ซิ่ง บทที่หนึ่งความรัก : 60)

“別這樣,你不賣就給他吧 ... 趕快回家吧。快要下雨了。”

- 例(95)“ฝนจะตกแล้ว 快要下雨了”這個事件還沒發生,“แล้ว”/léɛw/表示新事件“ฝนตก 下雨”在將來時間快要出現了。

“แล้ว”/léɛw/出現於現在時間或沒有時間詞組的句子,就用現在時間為參照時間,表示新情況或事件已經出現了,或到應該出現新情況或事件的時間了,新情況或事件應該發生了。

“แล้ว”/léɛw/出現於現在時間或沒有時間詞組的句子,表示新情況或事件已經出現了,從談話交際的角度來看是由聽話人或經歷者所未知的角度決定的,新事件可以是剛剛發生了,即當我們走路時,就開始下雨了,經歷者或說話人馬上把新事件給聽話人報告出來,如例(96),或如果我們在煮辣湯,看見辣湯熟了,我們可以說如例(97)。

- (96) “ฝนตกแล้ว รีบเดินเร็ว”
 “下雨了! 快走吧!”

- (97) “แกงเดือดแล้ว”
 “辣湯熟了。”

也可以是發生了一段時間的事件,可是經歷者或聽話人不知道,後來才知道這件情況與事件,說話人就對他們報告新情況與事件。如:

- (98) “เขามีลูกมีเมียแล้วค่ะ ลูกสี่คนเข้าไปแล้ว” (วังคอกหญ้า : 96)
 “他有妻子孩子了,孩子四個人了。”

例(98)“เขามีลูกมีเมียแล้ว 他有妻子孩子了”中的“แล้ว”/léɛw/表示出現新情況,即情況已經出現了。從談話交際的角度來看,對說話人不是新情況,但是估計聽話人還不知道,所以對聽話人報告新情況。

“แล้ว”/léw/與各種邊界,如賓語邊界、時量邊界、動量邊界,表示新情況或事件進行到或經過到若干邊界的數量,邊界的數量到目前算是新階段。如:

(99) ฝนตกมาสามวันแล้ว

雨下了三天了。

例(99)“แล้ว”/léw/表示新事件出現,即事件進行到時間的邊界“三天”,時量的邊界到目前算是新階段。

2. “แล้ว”/léw/表示完成

“แล้ว”/léw/表示完成,即動作行為的完成與變化的完成。

動作行為的完成,就是動作行為進行到賓語的邊界,時量的邊界,動量的邊界,或進行過程在賓語範圍,時量的邊界,動量的邊界內完成,動作行為的完成可能進行到整個過程的最末或者結束點,或者只可能達到了動作行為的某個步驟,整個動作並未結束。動作行為完成以後動作行為或者狀態還在持續下去,這可以按照謂詞本身的意義,或者上下文加以判斷。如:

(100) นายโศกานิ่ง ตรึกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว พยักหน้าอย่างเห็นด้วย

(วังดอกหญ้า : 231)

Phokha 先生靜聽,考慮了對方的話,就點頭表示同意。

例(100)是敘述有先後發生關係的分句,即前一事件“ตรึกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่ง 考慮對方的話”完成後就發生後一事件“พยักหน้าอย่างเห็นด้วย 點頭表示同意”。“ตรึกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว 慮了對方的話”中的“แล้ว”/léw/表示動作行為完成。

(101) คุณผู้ฟังในตอนเย็น.....เดี่ยวเลิกรายการแล้ว ขับรถกลับบ้านดีๆนะคะ รักษาสุขภาพด้วย

(หลังไมค์มีไอยู๋น : 40)

晚上的聽眾...一會兒做完了廣播節目,小心地開車回家。多多保重。

例(101)是敘述有先後發生關係的分句,即前一事件“เดี่ยวเลิกรายการ 一會兒做完廣播節目”變化完成後就發生後一事件“ขับรถกลับบ้านดีๆ 小心地開車回家”。“เดี่ยวเลิกรายการแล้ว 一會兒做完了廣播節目”中的“แล้ว”/léw/表示變化完成。

表示完成的“แล้ว”/léɛw/可能出現在未然的句子,如:

- (102) “ผมออกไปรอข้างนอกนะ เดี๋ยวเรากินข้าวแล้ว ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฝือกให้ใหม่”
(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 35)

“我出去在外面等著你, **我們吃了飯**, 我就帶你去看醫院上夾板做局部外固定。”

例(102)是表示未然的連續事件句,它們在時間上有先後發生的連續關係,即前一事件“กินข้าว **吃飯**”完成後就發生後一事件“ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฝือกให้ใหม่ **我就帶你去醫院上夾板做局部外固定**”, “กินข้าวแล้ว **吃了飯**”中的“แล้ว”/léɛw/表示完成。

4.2.2 “แล้ว”/léɛw/在各種結構中的使用

1. “แล้ว”/léɛw/在“(主語)+謂詞+(名詞)+แล้ว”結構中的使用

a) “แล้ว”/léɛw/與有動態性的動作行為動詞配合使用

動態性的動作行為動詞有不同內部過程,動作者能控制動作行為,動詞分為時段的動詞與幾乎時點的動詞。

時段的動作行為動詞在過程中有一個時段,就是開始、進行和終結,如:ร้องเพลง **唱**、กิน **吃**、อ่าน **讀**、ดื่ม **喝**、วาดรูป **畫**、พูด **說**等等。

幾乎時點的動詞開始與結束好象重合,進行時間很短,在過程中有一個時點,如:ตี **打**、เตะ **踢**、เคาะ **敲**、โบก **拍**等等。

心理活動動詞表示頭腦中進行思想活動的過程,同動作行為動詞一樣,如:คาดคะเน **猜測**、รำลึกถึง **回憶**、พิจารณา **考慮**、ครุ่นคิด ไคร่ครวญ **思考**、คิด **想**等等。

- (103) เขาดื่มเหล้าแล้ว

他喝了酒 / 他喝了酒了 / 他喝酒了。

例(103)中的表示如下:

1. “แล้ว”/léɛw/表示完成,即動作行為的完成。如:เขาดื่มเหล้าแล้ว ก็ออกไปเที่ยวต่อ **他喝了酒,就到外面去玩。**
2. “แล้ว”/léɛw/表示新事件的出現,有3種意義;
 - 1) “แล้ว”/léɛw/表示新事件的出現,新事件表示事件的開始,動作開始了。即現在他開始喝酒了。如:“ดูนั่น เขาดื่มเหล้าแล้ว **你看,他(開始)喝酒了。**”

- 2) “แล้ว”/แล้ว/表示新事件的出現, 新事件表示事件的變化, 即從前他不喝酒或者不願意喝酒, 可是現在他喝了。這個變化可以剛剛發生, 也可以是發生了一段時間的事件。
- 3) “แล้ว”/แล้ว/表示新事件的出現, 新事件表示事件的完成, “แล้ว”/แล้ว/包括表示完成的“แล้ว”/แล้ว/ 與表示新事件的出現的“แล้ว”/แล้ว/的融合體, 如:

問: “เขาดื่มเหล้าหรือยัง **他喝酒了嗎?**”

回答: “เขาดื่มเหล้า**แล้ว** **他喝了酒了。**”

如上所述, 判定“แล้ว”/แล้ว/表示的意思, 應該根據上下文來判斷, 本文發現大部分的“แล้ว”/แล้ว/是表示新事件的出現或表示完成。

- (104) “หนูจะใส่กระโปรงตัวสีแดงกับน้ำเงินได้ไหมคะ คุณยาย”
 “ได้ซี รีดหรือยังละ”
 “**รีดแล้ว**คะ แต่โบไม่รู้ยูไหน” (วังคอกหญ้า : 38)
 “外婆, 我可以穿紅色與藍色的裙子嗎?”
 “可以, 你燙了嗎?”
 “**燙了**, 可是蝴蝶結不知道在哪兒?”
- (105) เด็กสาว : “หนูไม่หิวหรือยัง ย่าละกินหรือยัง?”
 ยายนวล : “**กินแล้ว** วันนี้มีคนมาเลี้ยง ย่าเลยกินซะอิม” (เวลาในขวดแก้ว : 158)
 女孩 : “我不餓, 奶奶吃了嗎?”
 奶奶 : “**吃了**。今天有人來請我們吃飯, 我就吃得很飽。”

例(104) “รีดแล้ว **燙了**” 與例(105) “กินแล้ว **吃了**” 中的“แล้ว”/แล้ว/包括表示完成的“แล้ว”/แล้ว/與表示新事件的出現的“แล้ว”/แล้ว/的融合體, 即燙動作與吃動作都完成了, 也對聽話者報告新事件。

- (106) **พูดแล้ว** ทั้งคุณสายและแม่ก็พากันหัวเราะอย่างขบขัน (สี่แผ่นดิน : 22)
 說完, Sai 阿姨與媽媽都哈哈笑起來。
- (107) **ล้างถ้วยล้างจานแล้ว** ก็ออกเดินทางกันทันที
 (เรื่องของสัตว์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคน สัตว์ และต้นไม้ใบหญ้า : 90)
 洗了碗碟, 就開始出發。

例(106)與例(107)是敘述有先後發生關係的分句。例(106)前一事件พูด 完成後就發生後一事件“ทั้งคุณสายและแม่ก็พากันหัวเราะอย่างขบขัน Sai 阿姨與媽媽都哈哈大笑起來”。例(107)前一事件“ล้างถ้วยล้างจาน 洗碗碟”完成後就發生後一事件“ก็ออกเดินทางกันทันที 就開始出發”。“พูดแล้ว 說了”與“ล้างถ้วยล้างจานแล้ว 洗了碗碟”中的“แล้ว”/léew/表示完成。

(108) “ทำไมจึงเกียจอย่างนี้ การบ่งการบ้านก็ไม่รู้จักทำซะที”

“ทำแล้ว ทำแล้ว เลิกบ่นซะที”

“怎麼這麼懶惰, 作業都不做”

“做了做了, 別嘮叨了”

例(108)“ทำแล้ว 做了”中的“แล้ว”/léew/表示新事件的出現, 新事件表示事件的變化與開始, 即以前他不要做作業, 現在願意做了, 開始做了。

b) “แล้ว”/léew/與兼有動態和靜態性質的動作行為動詞配合使用

兼有動態和靜態性質的動作行為動詞分為:

1. 位置動詞。動詞的特點就是動態性比較強而靜態性比較弱。在語義上這類動詞既有動作義也有位置義, 其動作義指的是該類動詞可以表示純粹的動態, 這一點接近於動作動詞。其位置義指的是該類動詞表示的動作可以作用於某個位置, 而且動作結束後, 動作造成的結果仍然在某個位置上持續著。如: วาง 放、มัด 綁、สวม 戴穿、แขวน 掛、ห่อ 包裹、ปิด 關、เปิด 開等等。

2. 姿勢動詞。動詞的特點就是動態性比較弱而靜態性比較強。例如: ขึ้น 站、นั่ง 坐、คุกเข่า 跪、นอนเอนกาย 躺等等。

(109) เขาสวมเสื้อผ้าแล้ว

他穿了衣服/他穿了衣服了/他穿衣服了。

(110) เขาคุกเข่าแล้ว

他跪下了/他跪了下去/他跪下去了。

例(109)與例(110)“แล้ว”/léew/表示如下:

1. “แล้ว”/léew/ 表示完成, 即動作“สวม 穿”與“คุกเข่า 跪”的動態性完成, 動態性完成以後狀態持續。現在他已經穿了衣服, 或現在他已經跪了下去。

即“เขาสวมเสื้อผ้าแล้ว ก็วิ่งออกไป 他穿了衣服, 就跑出去”; “เขาคุกเข่าแล้ว ก็ร้องไห้ ออกมา 他跪了下去, 就哭起來”。

2. “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件的出現, 有3種意義:

- 1) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件的出現, 新事件表示事件的開始, 動作“สวม **穿**”與“คุกเข่า **跪**”開始了, 即他開始穿衣服了; 他開始跪下去了。無論如何“คุกเข่า **跪**”的動態性比較弱而靜態性比較強, 跪下去的過程很短, 所以說話人報告他開始跪下的事件以後, 動態性就完成, 只有靜態性。
- 2) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件的出現, 新事件表示事件的變化, 即從前他不穿衣服或者不願意穿衣服或不願意跪下去, 可是現在他願意穿衣服了或他願意跪了。這個變化可以剛剛發生了, 也可以是發生了一段時間的事件。
- 3) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件的出現, 新事件表示事件的完成, “แล้ว”/lɛ̀ɛw/包括表示完成的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與表示新事件出現的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的融合體, 如:

問: “เขาสวมเสื้อผ้า/คุกเข่าหรือยัง 他穿衣服/跪下了嗎?”

回答: “เขาสวมเสื้อผ้า / คุกเข่าแล้ว 他穿了衣服了/跪了下去了。”

如上所述, 判定“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示的意思, 應該考慮上下文, 本文發現大部分“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是表示新事件出現或表示完成。

(111) “อ้อ งานของคุณวันนี้คือศึกษาข้อมูลของบริษัทนะ ผมให้คนตั้งไว้บนโต๊ะคุณแล้ว”

(นำตาลปึก : [เจ้านายที่รัก 2])

“哦, 今天你的工作就是研究本公司的資料, 我讓人把資料放在你的桌子上了。”

(112) “แม่จะมาดูประตู ระเบียง กลัวว่าเพลินจะปิดแต่มุ้งลวด เดียวฝนจะสาดเปียก”

“เพลินปิดแล้วค่ะแม่”

(ชอย3 สยามสแควร์ : 398)

“媽來看門和走廊。我怕你只關窗紗, 雨就把房間淋濕了。”

“媽媽, 我關了。”

例(111)與例(112)“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件, 新事件報告事件的完成, 即動作行為“ตั้ง **放**”與“ปิด **關**”的動態性完成, 動態性完成以後狀態持續。即現在資料放在桌子上了, 或現在門都已經關上了。

c) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/與強持續的動作行為動詞配合使用

強持續的動作行為動詞如：ยืนหยัด 堅持、สืบสาน สืบทอด 繼承、ดูแลเอาใจใส่ 照顧、สงวน อนุรักษ์ 保留、เลี้ยง 養等等。

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與強持續的動作行為動詞配合使用如下：

- (113) เขาเลี้ยงนก เลี้ยงสุนัข เลี้ยงปลา
他養鳥, 養狗, 養魚。
- (114) เขาเลี้ยงนกแล้ว
他養鳥了。
- (115) ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
人人保護環境。
- (116) ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว
人人保護環境了。

例(113)與例(115)表示現在的情況, 沒有表示新情況。例(114) “เขาเลี้ยงนกแล้ว 他養鳥了” 與例(116) “ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว 人人保護環境了。” 中的 “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件的出現, 新事件表示事件的變化, 即從前他不養鳥或者不願意養鳥或人人不願意保護環境, 可是現在他願意養鳥了或人人開始保護環境了。這個變化可以是剛剛發生的, 也可以是發生了一段時間的事件。

d) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/與關係屬於性動詞配合使用

關係屬於性動詞如：เท่ากับ 等于、เหมือน 好像、คือ เป็น 是、ถือว่าเป็น 算等等。“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與關係屬於性動詞配合使用如下：

- (117) ฉันเป็นหัวหน้าแผนก
我當科長。
- (118) ฉันเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว
我當科長了。
- (119) เงินเดือนของฉันเท่ากับเงินเดือนของเธอ
我的薪水等於你的薪水。
- (120) เงินเดือนของฉันเท่ากับเงินเดือนของเธอแล้ว
我的薪水等於你的薪水了。

例(117)與例(119)表示現在的情況,沒有表示新情況。例(118)與例(120)“แล้ว”/แล้ว/表示新情況出現。新情況的出現表示前一情況與後一情況的差別。

e) “แล้ว”/แล้ว/與心理動詞配合使用

心理動詞表示喜愛、感覺、認知等心理狀態。本文把心態動詞分為：情緒心理動詞,如: รัก **愛**、กลัว **害怕**、เป็นห่วง **擔心**、เชื่อถือ **相信 信任** 等等; 認知心理動詞,如: เข้าใจ **懂 明白**、รู้จัก **認識**、เข้าใจผิด **誤會**、รู้ **知道** 等等。

“แล้ว”/แล้ว/與心理動詞配合使用如下:

(121) “หนึ่งเบื่อบ้าน เบื่อทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านหลังนี้” (เวลาในขวดแก้ว : 100)

“我對家覺得厭煩,對家裡的全部事物都厭煩。”

(122) “คุณอาคะ กลับเถิดไม่เห็นมีอะไรเลย ฉันเบื่อแล้วละ” (สี่แผ่นดิน : 248)

“阿姨,回去吧,什麼都沒有,我厭煩了。”

(123) “แต่ใจหวานไม่ชอบให้ใครมาตามตอแยนี้ ก็ที่รู้”

“รู้จะ...ก็รู้ แต่...เอ่อ...คือ...ก็เสียขาย...เสียขายแทนใจหวานนะ” (แก้วตาหวานใจ : 165)

“我不喜歡誰形影不離地跟著我。你也知道。”

“知道,知道,可是我替你惋惜他。”

(124) “แม่แกมาเรือ แต่ไม่ยอมขึ้นบ้าน ให้คนมาเรียกฉันลงไปคุยในเรือ ครั้งหลังนี้แกบอกฉันว่า

... อ้า... พลอยรู้เรื่องแล้วไม่ใช่” พ่อเพิ่มไม่ยอมพูดเรื่องแม่ไปมีสามีใหม่ ... จึงตอบพ่อเพิ่ม

ว่า “รู้แล้วละ แล้วทางนี้เขาว่าอย่างไรกัน” (สี่แผ่นดิน : 88)

“媽媽坐船來,可是不願意進房子。讓人叫我來跟她在船裡談話。最後她告訴我說 ... 你知道事情了,是嗎?” 哥哥不願意說到媽媽有新丈夫的事情, ... ,就對她回答說“知道了,這裡怎麼樣?”

例(121)與例(123)表示現在的感情,沒有表示新情況。例(122)與例(124)“แล้ว”/แล้ว/表示新事件,新事件表示事件的變化,即從不厭煩或不知道變成厭煩或知道了。

f) “แล้ว”/แล้ว/與變化性動詞配合使用

變化性動詞是一開始也就結束,可以理解成起點與終點重合了,表示某種性質的突變,在這個突變之前,可以帶有一個漸變的續段過程或者不含一個漸變的續段過程。如:

變類如:เปลี่ยน เปลี่ยนแปลง **變 變化 改 改變**、เปลี่ยนเป็น กลายเป็น **變成 成 成為** 等等。

出類如:เกิด **產生**、กำเนิด **生**、ปรากฏ **出現 發生 來 爆發**、ก่อให้เกิด **引起** 等等。

得失類如:ได้ ได้รับ **得 獲得 取得 受到**、สูญเสีย เสียหาย **喪失 損失** 等等。

開始結束類如:เริ่ม **開始**、สิ้นสุด จบ **結束**、หยุด **停 停頓 停止**、จบการศึกษา **畢業**、แต่งงาน **結婚**、หย่า **離婚** 等等。

失去類如:ตาย **死**、หัก ขาด **斷**、ร่วง **掉**、หาย **丟**、พลีชีพ **犧牲**、ระเบิด **爆炸** 等等。

變化以後, 狀態還持續下去的變化性動詞如:ป่วย **病**、บวม **脹 腫**、สั่น **抖**、เมา **醉** 等等。

“แล้ว”/léew/與變化性動配合使用如下:

(125) ดินสอฉันหาย (อิงอร สุพันธ์วิช : 73)

我的鉛筆丟(了)。

(126) ดินสอฉันหายแล้ว (อิงอร สุพันธ์วิช : 74)

我的鉛筆丟了。

(127) แพรแต่งงานกับพี่ชายของหนุ่ม หลังจากนั้นก็ย้ายไปอยู่เชียงใหม่

Pear 與 Num 的哥哥結婚, 然後就遷到清邁。

(128) “แต่ตอนนี้ผมแต่งงานแล้ว คุณกรุณาไปรำลึกความหลังกับคนอื่นที่เขายังโสดจะดีกว่า”

(คือเธอ : 171)

“可是現在我結婚了, 請你去跟別的單身漢回憶往事吧。”

例(125)與例(127)表示現在的情況, 沒有表示新情況。例(126)與例(128)“แล้ว”/léew/表示新事件出現了。無論如何, 例(128)從談話交際的角度來看, 不是剛發生的新情況, 但是說話人想聽話人還不知道, 所以對聽話人報告新情況。

(129) “แม่ไม่อยู่บ้านหรือ”

“แม่เราตายแล้ว”

(วังดอกหญ้า : 33)

“你媽媽不在家嗎?”

“我們媽媽死了。”

(130) “ผมเปลี่ยนห้องแล้ว เอาห้องตัวเองให้คุณโกวิทกับลูกน้องเขาอยู่...” (มีเพียงรัก : 265)

“我換房間了, 把自己的房間給 Kowit 先生與部下住。”

例(129)與例(130) “แล้ว” /ləw/表示新事件出現了, 無論如何從談話交際的角度來看, 不是剛發生的新情況, 但是說話人想聽話人還不知道, 所以對聽話人報告新情況。

g) “แล้ว” /ləw/ 與形容詞配合使用

“แล้ว”/ləw/與形容詞配合使用, 表示新情況出現。新情況能着眼于變化性也能着眼于新情況, 如:

- (131) “ลงมากินข้าวชิลูก”
 “ผมอิ่มซะแม่ ยังไม่อยากกิน”
 “下來吃飯吧。”
 “媽媽, 我很飽, 還不要吃飯。”
- (132) “ผมอิ่มแล้ว ต้องขอตัวนะครับ...” (ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 138)
 “我飽了, 必須辭謝。”
- (133) แอร์กับเครื่องซักผ้าเก่ามาก
 冷氣機與洗衣機很舊。
- (134) “แอร์กับเครื่องซักผ้านะมันเก่าแล้ว...” (เกิดแต่ตม : 302)
 “冷氣機與洗衣機舊了。...”

例(131)與例(133)表示現在的情況, 沒有表示新情況。例(132)與例(134) “แล้ว”/ləw/表示新事件出現了。新事件表示事件的變化, 即從不飽或不舊變成飽或舊了。

- (135) “เสื้อตัวเล็กไปแล้ว ใส่ไม่ได้”
 “上衣太小了, 不能穿了。”
- (136) ที่เป็นอยู่อย่างนี้ก็ดีแล้ว (ช่องที่ไม่ว่าง : 167)
 這樣的情況就好了。

例(135)與例(136)上衣和這樣的情況沒有變化為新情況, 可是是對說話人的新情況, “แล้ว”/ləw/表示由說話人的角度決定的新情況。

h) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/與述語-結果補語 配合使用

“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與述語-結果補語配合使用, 表示新情況或事件出現。

(137) หล่อนนึกถึงเอกรถ

เขาพูดถูกแล้ว หล่อนไม่ควรเข้าไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่น (วังคอกหญ้า : 223)

她想到 Aekkarot。

他說對了。她不應該插手別人的事情。

(138) “ช่วยลุงข้างรถน้ำคันไม้หน้อยลูก เรากินข้าวอิ่มแล้ว แต่ต้นไม้ยังไม่ได้กินข้าวเลย”

(แก้วตาหวานใจ : 52)

“你幫我給樹木澆水, 我們吃飽飯了, 可是樹木還沒吃飯。”

(139) “พ่อ ฟ้าเล่นเปียโนคล่องแล้วนะ” (หาดทราย หุ่นจี๊ซิ่ง บทที่หนึ่งความรัก : 234)

“爸爸, 我彈流利鋼琴了。”(爸爸, 我彈鋼琴彈得很流利了)

例(137)、例(138)與例(139)述語-結果補語與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/配合使用, 表示新事件“เขาพูดถูก **他說對了**”、“เรากินข้าวอิ่ม **我們吃飽飯**”、“ฟ้าเล่นเปียโนคล่อง **我彈流利鋼琴**”出現。

i) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/在連動句結構與兼語句結構中使用

在連動句中, 後一謂語表示的動作行為是前一謂語表示的動作的目的或前一謂語表示後一謂語所表示的動作行為的方式, “แล้ว”/lɛ̀ɛw/出現在後一謂語, 即: “主語 + 謂語1 + 謂語2 + แล้ว” 結構中, 表示新情況或事件出現。如:

(140) “แอน ไม่อยู่หรือ?”

“แอนออกไปกินข้าวแล้วคะ”

“Ann 不在嗎?”

“她出去吃飯了。”

(141) “เจ้านายบินไปอเมริกาแล้วเมื่อวานนี้ กลับวันเสาร์”

“昨天長官坐飛機去美國了, 星期六回來。”

例(140)與例(141) “แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件 “แอนออกไปกินข้าวแล้วคะ **她出去吃飯了**”、“เจ้านายบินไปอเมริกาแล้วเมื่อวานนี้ **昨天長官坐飛機去美國了**”出現。

在兼語句中, “แล้ว”/lɛ̀ɛw/出現在後一謂語, 即: “主語 + 謂語1 + 名詞 + 謂語2 + แล้ว”, 表示新事件出現。如:

(142) “รู้ไหม เขาเชิญพวกเรากินข้าวแล้ว”

“你知道嗎? 他請我們吃飯了。”

(143) “หัวหน้าส่งเจ้าฉันไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว ดีใจจังเลย”

“組長送他去清邁工作了, 我很高興。”

例(142)與例(143)“แล้ว”/léew/表示新事件“เขาเชิญพวกเรากินข้าวแล้ว 他請我們吃飯了”、“หัวหน้าส่งเจ้าฉันไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว 組長送他去清邁工作了”出現。

2. “แล้ว” /léew/ 在祈使句結構中使用

“แล้ว”/léew/ 在祈使句結構中使用, 表示到應該出現新情況或事件的時間了, 新情況或事件應該進行了。一般用于“...ได้แล้ว”結構。如:

(144) “กินข้าว(ได้) แล้ว”

“吃飯了”

(145) “คุณออกไปได้แล้ว” เสียงหล่อนเบาแต่กราดเกรี้ยว “เก็บข้าวของออกไปวันนี้เลย ดิฉันขอไล่คุณออก...” (วังดอกหญ้า : 222)

“你走” 她的聲音小而怒氣沖沖的。“你今天收拾東西走出去, 我解僱你。”

例(144)與例(145)“แล้ว”/léew/表示對聽話人報告到應該出現新事件“กินข้าว 吃飯”、“คุณออกไป 你走”, 新事件應該進行了。

3. “แล้ว”/léew/在“ใกล้ / จะ (快 / 快要的意思) + 謂語 + แล้ว”結構中的使用

“แล้ว”/léew/在“ใกล้ / จะ 快 快要 + 謂語 + แล้ว”的結構中使用, 就表示新情況或事件快要出現。如:

(146) “...คุยได้ค่ะ จุนใกล้อิ่มแล้ว...” (หาดทราย หุ่นจี๊ซิ่ง บทที่หนึ่งความรัก : 59)

“能說了, 我快要吃飽了。”

(147) “มึงต้องหัดรีดผ้าทำกับข้าวดูบ้านเอง เพราะสิ้นปีนี่พี่จะไปแล้ว” (เกิดแต่ต้ม : 128)

“你必須練燙衣服做飯, 因為年終我要走了。”

例(146)與例(147)都還沒發生, ใกล้ / จะ 與 “แล้ว”/léew/ 使用表示新事件“จุนใกล้อิ่ม 我快要吃飽”、“สิ้นปีนี่พี่จะไป 年終我要走”快要出現。

4. “แล้ว”/léew/在“助詞 + 謂語 + (賓語) + แล้ว”結構中的使用

“แล้ว”/léew/在“助詞 + 謂語 + (賓語) + แล้ว”的結構中使用, 表示新情況或事件應該或可能或有必要出現。

- (148) “ผมคงต้องไปช่วยงานคุณแม่แล้ว จีนช้าเดี๋ยวคงได้โทรมาตามอีกรอบ เข้าไปก่อนนะ
ไอ้เจ้าขา” (มีเพียงรัก : 122)
“我必須去幫媽媽了, 如果去晚, 大概會再打電話來找我。Chaokha, 我先走了。”
- (149) “พี่อยากนอนแล้ว เธอสองคนไปทำธุระของเธอเถอะ” (เกิดแต่ตม : 438)
“我要睡了, 你們倆去做自己的事吧。”
- 例(148)與例(149)“แล้ว”/léw/表示到了有必要和希望某一事件出現。

5. “แล้ว”/léw/在否定句中使用

“แล้ว”/léw/在否定句中使用, 表示新情況或事件出現, 新情況表示變化的意義, 即新情況或事件與前情況或事件性質相反。

- (150) ฉันไม่เล่นเกมสตัคคอมพิวเตอร์
我不玩電腦遊戲。
- (151) “แต่ก่อนฉันก็มีตั้งหลายตัว” ซ้อยอวดขึ้นอย่างภาคภูมิใจ “อย่ามาอวดหน่อยเลย”
พี่เนื่องขัดคอ “ปลาป๋าอย่างนั้น เขาไม่เล่นแล้วละ” (สี่แผ่นดิน : 99)
“以前我有很多”, Choy 自豪地誇起口來 “別誇口” Nueng 哥哥表示反對,
“那樣野魚我們不玩了。”
- (152) “ฉันไม่อ่อนภาษาอังกฤษ แต่อ่อนวิทยาศาสตร์”
“我英語不差, 可是科學比較差。”
- (153) “ไหนบ่นว่าอ่อนอังกฤษ”
“ก็มาจากโรงเรียนวัดนี้ แต่ตอนนี้เขาไม่อ่อนแล้วนะ...” (เกิดแต่ตม : 347)
“你說英語比差, 不是嗎?”
“我是從寺廟學校出來的, 可是現在不差了。”

例(150)與例(152)表示現在的情況, 沒有表示新情況。例(151)與例(153)“แล้ว”/léw/表示新事件出現了。新情況表示變化的意義, 即新情況或事件與前情況或事件性質相反。即從前玩/差, 現在不玩/不差了。

6. “แล้ว” /léw/在“名詞(詞組) / 數量 + แล้ว”結構中的使用

“แล้ว”/léw/在“名詞(詞組) / 數量 + แล้ว”的結構中使用, 表示出現新情況或成為新情況。可以用在這個結構中的名詞(詞組)包括時間詞、季節、數量語、程度等等, 它們有順序變化關係。

- (154) “ท่านเห็นจะอายุมากแล้วมังสะ”
 “เจ็ดสิบสองแล้วกะ” (วังดอกหญ้า : 109)
 “他歲數大了是嗎?”
 “七十二了。”
- (155) วันนี้สี่สิบแปดธันวาคมแล้ว ตอนเช้ามิ่งไปเคารพพระบรมรูปพระเจ้าตากสินมหาราชกับ
 ทางโรงเรียน (เกิดแต่ต้ม : 118)
 今天十二月二十八日了, 早上我跟學校師生去鄭王塑像前行禮。
- (156) “แล้วจ่อมละ ... ปีนี้ปีสุดท้ายแล้ว เลือกกะไรไว้หรือยัง” (เวลาในขวดแก้ว : 15)
 “你呢? 今年最後一年了。你選擇什麼?”
 例(154)、例(155)與例(156)“แล้ว” /lɛ̀ɛw/ 表示新情況的出現, 或成為新情況。

7. “แล้ว” /lɛ̀ɛw/ 在 “動詞 + (名詞) + 數量詞 + แล้ว” 的結構中的使用

“แล้ว” /lɛ̀ɛw/ 在 “動詞 + (名詞) + 數量詞 + แล้ว” 的結構中表示新情況, 新情況即事件或變化完成或進行到若干名詞邊界的數量, 名詞邊界的數量到目前算是新階段。如:

- (157) เขาดื่มกาแฟสามถ้วย กินขนมสามชิ้น แล้วก็กลับ
 他喝了三杯咖啡, 吃了三個點心, 就回家了。

- (158) เขาดื่มกาแฟสามถ้วยแล้ว คงจะดื่มต่อไม่ไหว
 他喝了三杯咖啡了, 大概喝不下去了。

例(157)與例(158)都表示動作“ดื่ม^๓喝”完成了若干名詞邊界的數量“กาแฟสามถ้วย三杯咖啡”。例(157)只表示發生了的事情。例(158)“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新事件出現, 新事件是動作ดื่ม^๓完成了若干名詞邊界的數量กาแฟสามถ้วย, 名詞邊界的數量到目前算是新階段。

- (159) เขาเลี้ยงนกสิบตัว
 他養十只鳥。

- (160) เขาเลี้ยงนกสิบตัวแล้ว
 他養十只鳥了。

- (161) ย่าเนียมมีลูก 5 คน คือ ลุงนัฐ พ่อ อานุช อานนท์ และ อานันทนา (ลอดลายมังกร:45)
 奶奶有五個孩子, 即 Nat 伯、爸爸、Nuch 姑、Non 叔、Nantana 姑。

- (162) “คุณจิต... เคี้ยวนี้ทำอะไร” พลอยถามถึงพี่ชายใหญ่ “จะไปทำอะไร!” คุณเชย
ร้อง “ก็นอนอยู่กับบ้าน มีลูกตั้งสองคนแล้ว” (สี่แผ่นดิน:162)
“Chit 先生, 現在做什麼?” Ploy 問到大哥。Chey 小姐說 “做什麼, 就在家
不勞而食, 有兩個孩子了。”

例(159)與例(161)表示現在的情況, 沒有表示新情況。例(160)與例(162)
“แล้ว”/léw/表示新事件進行到若干名詞邊界的數量“นกสิบตัว 十只鳥”、“ลูกสอง
คนแล้ว 兩個孩子”, 名詞邊界的數量到目前算是新階段。

8. “แล้ว”/léw/在“動詞 + (名詞) + 時量 + แล้ว”的結構中的使用

“แล้ว”/léw/在“動詞 + (名詞) + 時量 + แล้ว”的結構中表示新事件, 即進行
到或持續到或經歷到時間的邊界, 時量的邊界到目前算是新階段。

- (163) เขาเรียนที่นี้อยู่สิบปี
他在這兒學了十年。
(164) “...เอ็นไม่ได้ก็คิดจะได้ไม่ต้องเรียนหนังสือ เรียนมา10กว่าปีแล้ว เบื่อจะแย่”
(เวลาในขวดแก้ว:143)

“...考不上大學就沒關係, 不必繼續升學, 學了十年了, 真厭煩。”

例(163)與例(164)都表示事件進行到時間的邊界 “สิบปี 十年”。例(163)
只表示發生了的事情。例(164)“แล้ว”/léw/表示新事件進行到時間的邊界สิบปี,
時間的邊界到目前算是新階段。

- (165) ผมปิดมือถืออยู่สองวัน ถึงเปิดใช้อีกครั้ง
我關手機關了兩天, 才打開使用。
(166) ผมปิดมือถือมาสองวันแล้ว ตั้งแต่รู้ว่าแม่ส่งใครมาให้ผมดูตัวนั้นแหละ
(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา :24)

我從知道媽媽讓人幫我找對象就關手機, 已經關了兩天了。

例(165)與例(166)都表示事件實現, 即表示動作“ปิด 關”的完成, 時量
“สองวัน 兩天”就表示動作行為動態性完成以後狀態持續的時間。例(165)只
表示發生了的事情。例(166)“แล้ว”/léw/表示新事件, 即表示動作 ปิด 的完成,
時量 สองวัน 就表示動作行為動態性完成以後狀態持續的時間, 時量的邊界
到目前算是新階段。

- (167) ฉันชอบพบกับเขาอยู่หลายปี แต่ตอนนี้เลิกกันแล้ว
我愛他愛了很多年,可是現在分手了。
- (168) “คุณเปรมนี้ ปากหวานไม่หาย ฉันรักมาหลายสิบปีแล้ว ไม่ต้องมานั่งเกี้ยวฉันบ่อยๆ
หรือก” (สี่แผ่นดิน: 552)
“你一直嘴甜,我愛你愛了很多年了,不必跟我常常獻殷勤。”

例(167)與例(168)都表示事件實現,即感情實現而持續一段時間。例(167)只表示發生了的事情,即曾經愛過很多年。例(168)“แล้ว”/léw/表示新事件,即感情實現而持續到“หลายสิบปี**很多年**”的時間,時量的邊界到目前算是新階段。

- (169) “ฉันรู้จักกับคนที่มาประมาณหนึ่งปีแล้ว เราเป็นผู้ร่วมงานกัน และในบริษัทคิดว่าฉันกับ
เขาเป็นแฟนกัน...” (ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา: 47)
“我認識他認識了一年了,我們是同事,公司裡的人以為我和他是對象...”

例(169)“แล้ว”/léw/表示新事件,即認識後經歷到“หนึ่งปี**一年**”的時間,時量的邊界到目前算是新階段。

9. “แล้ว”/léw/在“動詞 + (名詞) + 動量 + แล้ว”結構中的使用

“แล้ว”/léw/在“動詞 + (名詞) + 動量 + แล้ว”的結構中表示新情況或事件出現,即動詞行為或變化從開始進行或實現到動量的界限,表示幾次過程完成,動量邊界到目前算是新階段。如:

- (170) “คุณพูดกับฉันสามครั้ง” (ทะเลหัวใจที่ปลายฟ้า: 26)
“他跟我說了三次。”
- (171) “ฉันพูดกับมันหลายครั้งแล้ว” (เวลาในขวดแก้ว: 230)
“我跟他說了很多次了。”
- (172) เขายืนอยู่หน้าบ้านเธอสามครั้ง
他在我門家前站了三次。
- (173) เขายืนอยู่หน้าบ้านเธอสามครั้งแล้ว
他在我家門前站了三次了。

例(170)和例(172)與例(171)和例(173)都表示事件進行了若干名詞邊界的數量。例(170)和例(172)只表示發生了的事情,不表示新事件。例(171)和例

(173) “แล้ว”/lɛɛw/ 表示新事件出現, 新事件從開始進行到動量的界限“หลายครั้ง 很多次”、“สามครั้ง 三次”, 表示幾次過程完成, 動量邊界到目前算是新階段。

4.2.2 連詞“แล้ว”/lɛɛw/與半動詞後助詞半連詞的“แล้ว”/lɛɛw/的語法意義

“แล้ว”/lɛɛw/作前置連詞, 表示後來、以後的意義與順從和補充說明的意義。“แล้ว”/lɛɛw/與其他連詞 ก็、จึง、เลย、ถึง、แต่、ครั้น 組成的前置連詞詞組, 它們可以連起來,也可以分離, 意義如下:1)表示後來以後的意義; 2)表示順從和補充說明的意義;3)表示後來以後和結果的意義;4)表示後來以後和補充說明的意義;5)表示反對地補充說明和後來以後的意義;6)表示反對地補充說明和補充說明的意義。

“แล้ว”/lɛɛw/ 與漢語“了 1”有關, 即表示後來、以後意義的前置連詞“แล้ว”/lɛɛw/能和連詞 ก็ 配合使用。如:

(174) ฉันไปดูหนัง แล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน

我看了電影, (然後)就去找朋友。

(175) ชายวัยกลางคนเหลียวหลังดูดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต : 20)

中年男人回頭看了一下太陽, (然後)就加快划船。

邢公畹 (1979 : 89) 提出“แล้ว”/lɛɛw/ 在主謂詞組前, 大致相當於北京話的“完了就”的用法。如:

(176) เราต้องช่วยกันทำนบที่แม่น้ำหรือคลองที่อยู่ใกล้ใกล้ แล้วให้น้ำไหลเข้านา

我們必須一起在河裡或者最近的溝裡筑堤, 完了就讓水流進田。

本文發現“แล้ว”/lɛɛw/放在連動結構中時, 有時很難說是謂詞後的助詞還是連詞, 如: เธอกินข้าวแล้วก็ไปโรงเรียน 你吃了飯就去學校。這句話可以分為: เธอกินข้าวแล้ว // ก็ไปโรงเรียน 你吃了飯 // 就去學校, “แล้ว” /lɛɛw/ 是謂詞後的助詞; 或者 เธอกินข้าว // แล้วก็ไปโรงเรียน 你吃了飯, (然後)就去學校, “แล้ว” /lɛɛw/ 是“連詞”。無論如何, 這個“แล้ว”/lɛɛw/還表示有先後發生關係的事件, 即前一事件完成或發生後就發生後一事件。如:

(177) แม่มองหน้าพลอยครู่หนึ่งแล้วหัวเราะ (สี่แผ่นดิน : 4)

媽媽看著 Ploy 看了一會兒就笑起來。

(178) คุณตำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ (ไปเยี่ยมอำมาเมืองจีน : 19)

Samruai 先生看見了臥房 (然後)就笑起來。

例(177)與例(178)表示前一事件“แม่มองเห็นหน้าพลอยครูหนึ่ง **媽媽看 Ploy 看了一會兒**”、“ชายชราพูด **老人說**”完成後就發生後一事件“หัวเราะ **笑起來**”、“หัวเราะ **笑起來**”。

第五章

現代漢語“了”與泰語“แล้ว”/แล้ว/對比研究

現代漢語“了 1”“了 2”與泰語“แล้ว”/แล้ว/對比研究如下：

5.1 現代漢語“了 1”與泰語謂詞後的助詞“แล้ว”/แล้ว/對比研究

現代漢語“了 1”與泰語“แล้ว”/แล้ว/均表示完成，即動作行為的完成與變化的完成。本文發現“แล้ว”/แล้ว/只表示動作行為的完成與變化的完成，與“了 1”的語法意義相同，就是“แล้ว”/แล้ว/常用於有先後發生關係的事件。如：

(1) 吃了飯，大家閑談一會，聲音很低，保兒不時轉身，三番四次把我的話頭打斷。
(蘇青：《小天使》)

(2) เขากินข้าวแล้ว ก็ไปโรงเรียน
他吃了飯就去學校。

例(1)與例(2)是敘述有先後發生關係的事件，例(1)前一事件“吃飯”完成後就發生後一事件“大家閑談一會”。例(2)前一事件“กินข้าว**吃飯**”完成後就發生後一事件“ไปโรงเรียน**去學校**”。“了 1”與泰語“แล้ว”/แล้ว/均表示完成。

(3) 我吃了飯，就要預備功課。
(ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2545 : 199)

(4) “ผมออกไปรอข้างนอกนะ **เดี๋ยว**เรากินข้าว**แล้ว** ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฟือกให้ใหม่”
(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา : 35)
“我出去在外面等著你，**我們吃了飯**，我就帶你去醫院上夾板做局部外固定。”

例(3)與例(4)都是還沒發生的條件句，有先後發生的連續關係。例(3)前一事件“吃飯”完成後就會發生後一事件“預備功課”。例(4)前一事件“กินข้าว**吃飯**”完成後就會發生後一事件“ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฟือกให้ใหม่**我就帶你去醫院上夾板做局部外固定**”。“了 1”與泰語“แล้ว”/แล้ว/表示完成。

“了1”與泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/出現在前一動詞後，即：“主語 + 謂語 1 + 了1/แล้ว + 謂語 2”的連動句中，表示先後或連續發生的兩個事件。有“了1”的前一動詞已經完成，後一動詞就發生，“了1”表示前一動詞的完成。雖然在這個結構中的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/，有時很難說是謂詞後的助詞還是連詞，無論如何，這個“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示有先後發生關係的事件，即前一事件完成或發生後就發生後一事件。如：

- (5) 我們聽了這個消息都很高興。
- (6) คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ (ไปเยี่ยมชมมาเมืองจีน : 19)
Samruai 先生看見了臥房 (然後) 就笑起來。

例(5)與例(6)都是有先後發生的連續關係。例(5)前一謂語“聽了這個消息”中的“了1”放在前一謂語的動詞後面“聽”，表示“聽”這個動作完成，然後後一謂語“都很高興”才發生。例(6)“คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ Samruai 先生看見了臥房/就笑起來”，“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是謂詞後的助詞，表示完成，即前一事件“คุณสำรวจเห็นห้องนอน Samruai 先生看見臥房”完成後就發生後一事件“หัวเราะ 笑”；“คุณสำรวจเห็นห้องนอน/แล้วหัวเราะ Samruai 先生看見了臥房/(然後)就笑起來”，“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是連詞，表示以後時間，即前一事件“คุณสำรวจเห็นห้องนอน Samruai 先生看見臥房”，然後就“หัวเราะ 笑”起來。無論如何，這個“แล้ว”/lɛ̀ɛw/都表示有先後發生關係的事件，即前一事件完成或發生後就發生後一事件。

“了1”在單一事件句中能表示動作行為進行到或完成到賓語的邊界，時量的邊界，動量的邊界。如：

- (7) 我吃了一碗飯。
- (8) 他吃了半個小時(的)飯。
- (9) 我在這個旅館住了三次。

泰語表示動作行為進行到或完成到賓語的邊界，時量的邊界，動量的邊界，不必用時間性成分。如：

- (10) เขาดื่มเหล้าหนึ่งแก้ว
他喝了一杯酒。
- (11) เมื่อวานฉันอ่านหนังสือสองเล่ม
昨天我看了兩本書。

(12) เขาทำงาน(อยู่)สามชั่วโมง
也 鐘頭的

他 老師討論了兩次這個問題。

- (14) เมื่อวานฉันไปเยี่ยมเขาสองครั้ง
昨天我去看了她兩次。

漢子有 有時 翻成語 (Prapin Manomaivibool, 1998 : 51) :

- (15) 我 天碰見了一下省朋友,他請我吃了一頓飯。

(Prapin Manomaivibool, 1998 : 51)

เมื่อวานนี้ฉันพบเพื่อนเก่าคนหนึ่ง เขาเลี้ยงข้าวฉันมื้อหนึ่ง

- (16) 張明買了一件新衣服才

จางหมิงซื้อเสื้อใหม่ตัวหนึ่ง

- (17) 他朝 個漢子踢了兩腳。

เขาเตะชายคนนั้นสองที

- (18) 今天我學了兩個小時漢語。

วันนี้ฉันเรียนภาษาจีนเป็นเวลาสองชั่วโมง

無論如何,因為“แล้ว”/léew/也有完成意義,所以有時把“了 1”翻譯成語“แล้ว”/léew/ “動詞+了 1+有界 語” 構中 “了 1”翻譯成“動詞+(語)+แล้ว 語 界”。這個 構,“แล้ว”/léew/ “動詞+(語)”有關 懂 表示動 行 完成 後用 的 制為 是 定動 行 完 的範

- (19) 他吃了一碗飯。

เขากินข้าวแล้วหนึ่งชาม / เขากินข้าวหนึ่งชาม

- (20) 七天之內,這圓形的廳上,舉行了三次跳舞會。

(徐遲:《回首可憐歌舞地》)

ภายในเจ็ดวัน ห้องโถงรูปวงกลมนี้ จัดงานเต้นรำแล้วสามครั้ง

- (21) 這部電影們

หนังเรื่องนี้ฉันดูมาแล้วสามรอบ

重疊動詞之間加“了”也不必翻譯成泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/。如：

- (22) 我敲了敲她家的門，有人來開門了！ (王小波：《綠毛水怪》)
ฉันเคาะประตูบ้านเขาสักครู่ มีคนมาเปิดประตูแล้ว

述語 - 結果補語與“了 1”配合使用，表示“變化完成”，即結果補語的性質實現。“了 1”也不必翻譯成泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/。如：

- (23) 他是一個好心腸的醫生，他用他的通神的醫道救活了許多垂危的人。 (汪曾祺：《國子監》)
เขาเป็นหมอมที่มีจิตใจดี เขาใช้ความรู้ทางการแพทย์ช่วยรักษาชีวิตคนที่ใกล้จะตาย
จำนวนมากให้รอดชีวิต

“了 1”在“處所詞語 + 動詞 + 名詞(表示存在的事物)”存在句結構中，表示名詞的存在或者名詞的出現與消失。“了 1”也不必翻譯成泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/。如：

- (24) 外面站了一個人。
ด้านนอกมีคนคนหนึ่งยืนอยู่
- (25) 恰這時候裡，家裡來了一個年輕的客人。 (方方：《桃花燦爛》)
ประจวบเหมาะแก่เวลานี้ ที่บ้านมีแขกยังวัยรุ่นคนหนึ่งมา

在連動句中，前一謂語表示後一謂語所表示的動作行為的方式或後一謂語表示的動作行為是前一謂語表示的動作的目的，“了”出現在後一謂語，即：“主語 + 謂語 1 + 謂語 2 + 了 1”，表示後一謂語的完成。“了 1”也不必翻譯成泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/。如：

- (26) “...我剛纔去醫院看了個老同學，在那兒吃的午飯——涼麵，胃裡有點兒不舒服。” (陳建功;趙大年：《皇城根》)
“... ฉันเพิ่งไปโรงพยาบาลเยี่ยมเพื่อนเก่าคนนึง อาหารกลางวันทีกินที่นั่น คือ หมี่เย็น
กระเพาะก็เลยรู้สึกไม่ค่อยดี”

在兼語句中，“了”出現在後一謂語之後，即：“主語 + 謂語 1 + 名詞 + 謂語 2 + 了 1”，表示後一謂語完成。“了 1”也不必翻譯成泰語“แล้ว”/lɛ̀ɛw/。如：

(27) 說完他打開鐵柵,放我們進去,然後小心翼翼地將鐵柵欄鎖好。

中年男人請我們進了放滿古老傢具的裡屋。 (王朔:《橡皮人》)

พูดจบเขาก็เปิดราวเหล็ก ปล่อยพวกเราเข้าไป หลังจากนั้นจึงค่อยๆนำราวที่ถูกรงเหล็กใส่กุญแจอย่างระมัดระวัง ชายวัยกลางคนเชิญพวกเราเข้าไปห้องด้านในซึ่งมีเครื่องเรือนเก่าแก่วางอยู่เต็มไปหมด

在連動句與兼語句中“แล้ว”/léew/出現在後一謂語之後,即:“主語 + 謂語 1 + 謂語 2 + แล้ว”,表示新事件的出現。這個“แล้ว”/léew/與“了 2”有相同的語法意義。本文將用做說明。

5.2 現代漢語“了 2”與泰語謂詞後的助詞“แล้ว”/léew/的對比研究

“了 2”與“แล้ว”/léew/表示新情況或事件的出現,可以強調肯定出現的新情況或事件,也可以強調變化,(當然,新情況的出現也算一種變化)新情況或事件可以出現於過去、現在或將來的時間。從談話交際的角度來看,新情況或事件有時不是由事件本身的角度決定的,而是由听话人或說話人所未知的角度決定的。如:

(28) 下雨了。

ฝนตกแล้ว

(29) ฝนตกแล้ว

下雨了。

例(28)與例(29)“了 2”與“แล้ว”/léew/表示新情況或事件的出現,有變化性,即從還沒下雨或很久沒下雨,變為下雨了。從談話交際的角度來看是由听话人或說話人所未知的角度決定的,新事件可以是剛剛發生的,即當我們走路時,就開始下雨了,經歷者或說話人馬上把新事件向听话人報告;也可以是發生了一段時間的事件,即雨下了一段時間,可是經歷者或听话人不知道,對他們來說是新的事件。

“了 2”與“แล้ว”/léew/出現於過去時間的句子,就表示在過去時間出現新情況。如:

- (30) 春秋戰國時期,黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了,與早期的銅鑄幣並行使用。(陰法魯;許樹安:《中國古代文化史(三)》)
ในสมัยขุนชีวิตันแก้ว ทองได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคมแล้ว
มีการใช้พร้อมกันไปกับเหรียญกษาปณ์ทองแดงสำริดที่ใช้มาก่อนหน้านี้
- (31) ดินสอหายแล้ว ตั้งแต่เมื่อวาน (อิงอร สุพันธุ์วนิช : 74)
昨天鉛筆丟了。

“了 2”與“แล้ว”/léew/ 出現於將來時間的句子,就表示在將來時間出現新情況。如:

- (32) 他快要三十歲了,可還沒有媳婦。(張煒:《秋天的憤怒》)
เขาใกล้จะสามสิบแล้ว ยังไม่มีภรรยา
- (33) “คือนี้จะกะ ขออธิบายก่อน...พี่ดล...ชนดล...พี่ชายคนนี้อายุมากพอควรแล้ว ปีหน้าก็
จะสามสิบสองแล้ว...” (มีเพียงรัก : 15)
“就是這樣,讓我說明一下,DoI哥... Thanadol...我哥哥歲數相當大了,明年
就三十二歲了”

1. “了 2”與“แล้ว”/léew/在“名詞(詞組) / 數量 + 了 2 / แล้ว”結構中的使用

“了 2”與“แล้ว”/léew/在“名詞(詞組) / 數量 + 了 2 / แล้ว”的結構中使用,表示出現新情況或成為新情況。可以在這個結構的名詞(詞組)包括時間詞、季節、數量語、程度等之後,它們有順序變化關係,如:

- (34) 今天三十一號了。(《今日漢語 2 : 138》)
วันนี้วันที่สามสิบเอ็ดแล้ว
- (35) วันนี้สี่สิบแปดธันวาคมแล้ว ตอนเช้ามิ่งไปเคารพพระบรมรูปพระเจ้าตากสินมหาราชกับ
ทางโรงเรียน (เกิดแต่ตม : 118)
今天十二月二十八日了,早上我跟學校師生去鄭王塑像前行禮。

2. “了 2”與“แล้ว”/léew/在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了 2 / แล้ว”結構中的使用

“了 2”與“แล้ว”/léew/在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了 2 / แล้ว”的結構中,與各種性質的謂詞配合使用,表示新情況或事件的出現如下:

a. 與關係屬於性動詞配合使用

“了2”與“แล้ว”/léew/在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了2 /แล้ว”的結構中與關係屬於性動詞配合使用, 表示新情況的出現或成為新情況。如:

- (36) 李小 已經是中學生了。 (汪曾祺:《曇花·鶴和鬼火》)
 หลี่เสี่ยวหลง ได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว
- (37) เขาเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว
 他當科長了。

b. 與心理動詞配合使用

“了2”與“แล้ว”/léew/在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了2 /แล้ว”的結構中與心理動詞配合使用, 表示新情況的出現。如:

- (38) 那個傻兒子甩不開, 他恨那個傻小子了。 (老舍:《老年的浪漫》)
 ลูกชายจอมโง่งนั้นเขาทิ้งไปไม่ได้ เขาแค้นเจ้าลูกชายจอมโง่งนั้นแล้ว
- (39) “教育”是有用的, 我相信了。 (老舍:《月牙兒》)
 “การศึกษา”เป็นสิ่งที่มียประโยชน์ ฉันเชื่อแล้ว
- (40) “คุณอาคะ กลับเถิดไม่เห็นมีอะไรเลย ฉันเบื่อแล้วละ” (สี่แผ่นดิน: 248)
 “阿姨, 回吧, 什麼都沒有, 我厭煩 ”
- (41) “打住吧打住吧, 我們很明白你的意思了。”
 (王朔:《千萬別把我當人》)
 “หยุดเถอะ หยุดเถอะ พวกเราเข้าใจความหมายของเธอแล้ว”
- (42) “ไม่ต้องพูดแล้ว พวกเราเข้าใจความหมายของเธอแล้ว”
 “不必說了, 我們懂你的意思了。”

c. 與動作行為動詞配合使用

“了2”與“แล้ว”/léew/在“主語 + 謂詞 + 名詞 + 了2 /แล้ว”的結構中與動作行為動詞配合使用, 表示新情況的出現。新事件可能有3個意義, 即表示事件變化, 事件開始與事件完成, 如:

- (43) “孩子吃飯了。”
 “เด็กกินข้าวแล้ว”
- (44) “เด็กๆกินข้าวแล้ว”
 “孩子們吃飯了。”

例(43)與例(44)表示新情況的出現。新事件可能有3個意義,即新事件表示事件的變化,即從前孩子不願意吃飯或不會吃飯,可是現在他吃了;新事件表示事件的開始,即孩子開始吃飯了;新事件表示事件的完成,即動作“吃”完成了。例(43)表示動作完成意義的新事件的這種結構中省略“了1”,即“孩子吃(了1)飯了2”。例(44)“แล้ว”/léəw/表示新事件的出現,新事件表示事件的完成,“แล้ว”/léəw/包括表示完成的“แล้ว”/léəw/即動作 กิน“吃”完成,與對聽話人表示新事件的出現的“แล้ว”/léəw/的融合體,如:

問: “เด็กๆกินข้าวหรือยัง 孩子們吃飯了嗎?”

回答: “เด็กๆกินข้าวแล้ว 孩子們吃飯了。”

d. 與變化性動詞配合使用

“了2”與“แล้ว”/léəw/在“主語+謂詞+名詞+了2/แล้ว”的結構中與變化性動詞配合使用,表示新情況或事件的出現。如:

(45) 到戰國晚期,很多地方鑄造的布幣都漸變為圓首圓肩圓足布了。

(陰法魯、許樹安:《中國古代文化史(三)》)

เมื่อถึงช่วงปลายสมัยจั้นกั๋ว เงินปู้ซึ่งหลายๆแห่งได้หล่อขึ้นมานั้นก็ค่อยๆเปลี่ยนเป็นเงินปู้ที่รูปร่างกลมทั้งเหรียญแล้ว

(46) “หน้าฉันกลายเป็นไทร่าไปแล้ว แกคุยกับฉันสนิทใจรีเปล่า เกลียคฉันรีเปล่า”(คือเธอ: 25)
“我的臉成為 Tyra 了,你跟我說話很投機嗎?你反感我嗎?”

(47) “母親死了。”

“แม่ตายแล้ว”

(48) “แม่ไม่อยู่บ้านเธอ”

“แม่เราตายแล้ว”

(วังดอกหญ้า: 33)

“你媽媽不在家嗎?”

“我們媽媽死了。”

e. 與形容詞配合使用

“了2”與“แล้ว”/léəw/與形容詞配合使用,表示新情況出現。如:

(49) 炒勺裡的油熱了,冒出股股青煙, ... (王朔:《給我頂住》)

น้ำมันในตะหลิวร้อนแล้ว ฟันควันคำออกมาครั้งแล้วครั้งเล่า

(50) “น้ำร้อนแล้ว รีบๆมาอาบน้ำซะ”

“水熱了, 快快洗澡吧。”

例(49) 熱了與例(50) “ร้อนแล้ว 熱了”中的“了2”與“แล้ว”/léew/表示新事件出現了。新事件表示事件的變化, 即從不熱變成熱了。

(51) ..., 上衣和裙子都小了, 露出一大截手腕和細細的白白的小腿。

(鄧友梅: 《別了, 瀨戶內海!》)

เสื้อและกระโปรงล้วนเล็กไปแล้ว ข้อมือและน่องขาขาวๆเล็กก็เลยโผล่ออกมามาก

(52) “เสื้อตัวเล็กไปแล้ว ใส่ไม่ได้”

“上衣太小了, 不能穿了。”

形容詞後面的了, 有兩種性質, 1)表示變化: 孩子大了(從小長大), 2)表示判斷, 表示一種新認識: 這雙鞋太大了。例(51)與例(52)看來是表示變化, 因為身體長大了, 所以上衣裙子變小了。“了2”與“แล้ว”/léew/表示由說話人的角度決定的新情況, 即表示認知的變化。

在“太/最 + 形容詞 + 了2”中的“了2”表示新情況的出現, 新情況可以是由事件本身的角度決定的, 但在這裡, 新情況是由說話人的角度決定的。表達了說話人的一種新認知, 這種新認知是拿某事物和自己的標準相比較後得出來的。因為標準是按某個人決定的, 所以“太/最 + 形容詞 + 了2”可以按某個人的認知用於對別人、對他事的稱頌, 可以用於對別人、對他事的批評。這個“了2”可以翻譯成泰語“แล้ว”/léew/, 也可以不翻譯成“แล้ว”/léew/, 因為表示程度的用法都是按照個人的標準。如:

(53) “你對我太好了。”

“เธอดีกับฉันจังเลย / เธอดีกับฉันเหลือเกิน”

(54) 這位老師太好了。

ครูคนนี่ดีจังเลย

(55) 我太忙了, 連吃飯的工夫都沒有了。

ฉันงานยุ่งเหลือเกิน แม้แต่เวลาจะกินข้าวก็ไม่มี

(56) “咱們聲太大了。”

(王朔: 《痴人》)

“เสียงพวกเราดังเกินไปแล้ว”

f. 與述語 - 結果補語配合使用

“了₂”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 在述語 - 結果補語配合使用, 表示新情況或事件的出現。如:

(57) 我早看透了你了。 (王朔:《玩兒的就是心跳》)

ฉันอ่านความคิดของเธอออกนานแล้ว

(58) “ช่วยลุงข้างรถน้ำต้นไม้หน่อยลูก เรากินข้าวอิ่มแล้ว แต่ต้นไม้ยังไม่ได้กินข้าวเลย”

(แก้วตาหวานใจ: 52)

“你幫我給樹木澆水, 我們吃飽飯了, 可是樹木還沒吃飯。”

3. “了₂”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在連動結構與兼語結構中的使用

在連動句中, 後一謂語表示的動作行為是前一謂語表示的動作的目的或前一謂語表示後一謂語所表示的動作行為的方式, “了₂”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 出現在後一謂語後, 即: “主語 + 謂語 1 + 謂語 2 + 了₂ / แล้ว”, 表示新事件出現。如:

(59) 他上臺唱歌了。

เขาขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

(60) อาจารย์ขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

老師上臺唱歌了。

例(59)與例(60)“了₂”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/表示新情況“他上臺唱歌”與“อาจารย์ขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว老師上臺唱歌”的出現。新事件可有 3 個意義, 即新事件表示事件的變化, 即從前不願意上臺唱歌, 可是現在願意上臺唱歌; 新事件表示事件的開始, 即開始唱歌了; 新事件表示事件的完成, 即動作“唱”完成了。

在兼語句中, “了₂”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 出現在後一謂語之後, 即: “主語 + 謂語 1 + 名詞 + 謂語 2 + 了₂ / แล้ว”, 表示新事件出現。如:

(61) 領隊派他們去南方了。

ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้แล้ว

(62) หัวหน้าส่งเขาไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว

組長送他去清邁工作了。

4. “了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在祈使句中的使用,其結構為“謂詞+(名詞)+了 2/(ได้)แล้ว”

“了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在祈使句中的使用,表示到應該出現新情況或事件的時間了,新情況或事件應該進行了。從談話交際的角度來看,是對聽話人報告新的情況。“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在祈使句中使用一般用于“...ได้แล้ว”的結構。如:

(63) 大李 :起明,吃飯了。 《北京人在紐約(電視劇記錄)》

ต้าหลี่ : ฉี่หมิง กินข้าว(ได้)แล้ว

(64) “กินข้าว(ได้)แล้ว”

“吃飯了”

5. “了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在“快/ใกล้,จะ+謂語+了 2/แล้ว”結構中的使用

“了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在“快/ใกล้,จะ+謂語+了 2/แล้ว”的結構中使用,就表示新情況或事件快要出現。如:

(65) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒:《一個和一個》)

ใกล้ตีห้าแล้ว ลิขบุบนฟ้ายังมีดวงดาวอยู่สองสามดวง

(66) ใกล้เที่ยงแล้ว กรรมการศูนย์นิสิตฯยังไม่กลับจากการเจรจา (มหาวิทยาลัยชีวิต:124)

快要中午了。大學生中心的委員去談判還沒回來。

6. “了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在“助詞+謂語+(賓語)+了 2/แล้ว”結構中的使用

“了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在“助詞+謂語+(賓語)+了 2/แล้ว”的結構中使用,表示新情況或事件按照說話者的態度應該或可能或有必要出現。

(67) “...她向我走來了,我得掛電話了。” (王朔:《頑主》)

“..เธอมาหาฉันแล้ว ฉันต้องวางหูแล้ว”

(68) “ผมคงต้องไปช่วยงานคุณแม่แล้ว จีนเข้าเดี๋ยวคงได้โทรมาตามอีกรอบ เข้าไปก่อนนะ

ไอ้เจ้าขา”

(มีเพียงรัก:122)

“我必須去幫媽媽了,如果去晚了,大概她會再打電話來找我。

Chaokha,我先走了。”

7. “了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在否定句中的使用

“了 2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在否定句中使用,表示新情況或事件出現,新情況表示變化的意義,即新情況或事件與前情況或事件正好相反。

- (69) 他沒有奶奶了。 (汪曾祺：《黃油烙餅》)
เขาไม่มีย่าแล้ว
- (70) “พี่ดล...เป็นยังไงบ้างคะ?”
“ไม่มีปัญหาอะไรแล้ว คุณโกวิทกำลังดูแลแขกพิเศษของเราอยู่” (มีเพียงรัก : 317)
“哥哥,你怎麼樣?”
“沒問題了,先生正在照顧我們的特別客人。”

5.3 “了 1+2”與“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的對比研究

“了”放在謂詞後面與句尾的位置,表示新事件的出現,新事件表示完成事件,這是“了1+2”。這個“了1+2”與表示新事件出現,新事件表示事件完成的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/有對應關係。這個“แล้ว”/lɛ̀ɛw/是表示完成的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/與表示新事件的出現的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的融合體,如:

- (71) “我不餓,給孩子吃吧。”我把饅頭向孩子伸過去。
“ผมไม่หิว ให้ลูกกินเถอะ” ผมเอาหมั่นโถวยื่นไปให้ลูก
“她剛吃了。”她說,... (張賢亮：《綠化樹》)
“เขากินไปแล้วเมื่อตะกี้นี้” เธอพูด ...
- (72) เด็กสาว : หนูไม่หิวหรือย่า ย่าละกินหรือยัง?
ยายนวล : กินแล้ว วันนี้มีคนมาเลี้ยง ย่าเลยกินซะอิม (เวลา : 158)
女孩 : 我不餓,奶奶吃了嗎?
奶奶 : 吃了。今天有人來請我們吃飯,我就吃得很飽。

例(71)“她剛吃了”把賓語省略了,這個“了”是包括“了1”與“了2”的融合體,“了2”表示新事件的出現。新事件表示動詞“吃”完成,完成的意思是從“了1”表示出來的。

她剛吃了1 | 了2 → 表示新事件“她剛吃了1”的出現

↓

她剛吃 | 了1 → 表示動詞“吃”完成

例(72) “กินแล้ว 吃了”中的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 是包括表示完成的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/ 與表示新事件的出現的“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的融合體,即動作“กิน 吃”都完成了,也對聽話者報告新事件。

5.4 “了 1”與“了 2”在句中同出現與泰語謂詞後的助詞“แล้ว”/lɛ̀ɛw/的對比研究

1. “動詞 + 了 1 + 數量詞 / 動量 + (名詞) + 了 2”的結構與“動詞 + (名詞) + 數量詞 / 動量 + แล้ว”的結構對比研究

上述結構顯然有差別:“了”出現兩次(“了 1”與“了 2”),“แล้ว”/lɛ̀ɛw/只出現一次。但它們的語法意義是相同的。

“動詞 + 了 1 + 數量詞 / 動量 + (名詞) + 了 2”的結構表示新情況或事件出現,新情況、事件表示動作行為變化完成或進行到若干名詞邊界的數量/動量,名詞邊界的數量/動量的數量到目前算是新階段。“แล้ว”/lɛ̀ɛw/在“動詞 + (名詞) + 數量詞 + แล้ว”的結構中也一樣表示新情況或事件出現,新情況、事件表示動作行為變化完成或進行到若干名詞邊界的數量/動量,名詞邊界的數量/動量的數量到目前算是新階段。如:

(73) 我喝了兩杯酒了,不能再喝了。

ฉันดื่มเหล้าสองแก้วแล้ว ไม่สามารถดื่มต่อได้อีกแล้ว

(74) ฉันดื่มกาแฟสามถ้วยแล้ว ดื่มต่อไม่ไหวแล้ว

我喝了三杯咖啡了,大概喝不下去了。

(75) 今年她已病了兩回了。

(現代漢語動詞大詞典: 70)

ปีนี้เขาป่วยมาสองครั้งแล้ว

(76) ปีนี้คุณปู่ป่วยมาสองครั้งแล้ว

今年爺爺病了兩回了。

2. “動詞 + 了 1 + 時量 + (名詞) + 了 2”的結構與“動詞 + (名詞) + 時量 + แล้ว”的結構對比研究

“動詞 + 了 1 + 時量 + (名詞) + 了 2”的結構與“動詞 + (名詞) + 時量 + แล้ว”的結構,這兩種結構也表示相同的語法意義,都表示新事件的出現:

1) 表示新事件,即動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。如:

- (77) 這本書我看了五天了，還沒看完。
หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาห้าวันแล้ว ยังอ่านไม่จบเลย
- (78) เขาทำการบ้านมาสองชั่วโมงแล้ว ยังทำไม่เสร็จเลย
他做作業做了兩個鐘頭了，還沒做完。

2) 表示新事件, 即表示動作行為或變化完成以後狀態出現而持續到時量, 時量的邊界到目前算是新階段。如:

- (79) “福寶子病了十多天了!” 小玉說。 (吳組緝:《黃昏》)
“ผู้ป่วยมีอาการมานานแล้ว” เสี่ยวยู่วี่พูด
- (80) เพื่อนของฉันป่วยมาสองเดือนแล้ว
我的朋友病了兩個月了。
- (81) 這張畫兒早掛上了, 掛了十天了。
ภาพนี้แขวนนานแล้ว แขวนมาได้สิบวันแล้ว
- (82) ภาพนี้แขวนไว้สิบวันแล้ว
這張畫兒掛了十天了。

3) 表示新事件, 即變化完成以後, 狀態沒出現如第二項, 即變化完成以後經過到時量的邊界, 時量的邊界到目前算是新階段。如:

- (83) “老婆死了好幾年了。” (老舍:《哀啟》)
“เมียตายมาหลายปีแล้ว”
- (84) คุณยายเสียชีวิตมาแล้ว
外婆死了十年了。

5.5 現代漢語“了”與泰語連詞“แล้ว”/แล้ว/對比研究

敘述有先後發生關係的句子, 即前一事件完成後就發生後一事件。“了 1”出現在前一事件的謂詞後, 表示前一事件的謂詞完成後就發生後一事件。這個“了 1”與泰語連詞表示以後、然後意義的“แล้ว”/แล้ว/有對應關係, “แล้ว”/แล้ว/在主謂詞組前, 大致相當於北京話的“完了就”的用法, 但“แล้ว”/แล้ว/放在後一事件的前面。這個“แล้ว”/แล้ว/ 放在後一事件的前面, 表示前一事件完成後就發生有連詞“แล้ว”/แล้ว/ 的後一事件。如:

- (85) ฉันไปดูหนัง แล้วฉันก็จะไปหาเพื่อน
我去看電影, 完了就去找朋友。 / 我去看了電影, 就去找朋友。
- (86) ชายวัยกลางคนเหลียวหลังดูดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต : 20)
中年男人回頭看太陽, 完了就加快划船。
中年男人回頭看了太陽, 就加快划船。

第六章 總結

6.1 研究總結

現代漢語有兩個“了”，一個出現在動詞、形容詞或者動詞詞組的謂詞之後，如果動詞有賓語，“了”用在賓語之前，稱為“了1”；另一個“了”出現在句尾，稱為“了2”。句子加上“了1”與“了2”，使句子表示實現。可是“了1”與“了2”不是唯一的幫句子表示實現的時間性成分，還有“著”“過”“正在”等時間性成分。每個時間性成分使句子表達實現意義以後，還有自己另外的語法意義，“了1”表示完成的實現與“了2”表示新情況出現。

“了1”表示“完成”體，可以分為動作行為的完成體與變化的完成體。由於謂詞意義與結構不同，“了1”表示完成的語法意義就不同。“了2”表示新情況、事件的出現，可以著眼於肯定出現的新情況、事件，也可以著眼於變化。新情況、事件可以出現於過去、現在或將來的時間。從談話交際的角度來看，新情況或事件有時不是由事件本身的角度決定的，而是由聽話人或說話人所未知的角度決定的。

“了”放在謂詞後面與句尾的位置的語法作用與語法意義，如下：

1. “了”放在動作動詞後面與句尾的位置，表示新事件的出現，新事件表示完成事件，這是“了1+2”；表示新事件快要出現，或新事件開始，這是“了2”。
2. “了”放在心理動詞、變化性動詞、形容詞、述語 - 結果補語後面，可以是“了1”，即變化完成，也可以是“了2”，即有變化性的新情況出現。無論如何，這兩個“了”都表示“變化”的意義，本文發現這樣的例子表示新情況出現，所以這個“了”算是“了2”。

“了1”與“了2”在“動詞 + 了1 + 名詞 + 了2”的結構中表示到目前新情況或事件出現，新情況或事件表示動作行為或變化的完成。“了1”與“了2”在“動詞 + 了1 + 數量詞/動量 + (名詞) + 了2”的結構表示新情況、事件的出

現,新情況、事件表示動作行為變化完成或進行到或實現到若干名詞邊界的數量/動量的界限,數量/動量的界限到目前算是新階段。

“了1”與“了2”在“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構中,表示如下:

1.表示新事件,即動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

2.表示一種新事件,即表示動作行為變化的完成以後狀態出現而持續到時量,時量的邊界到目前算是新階段。

3.表示一種新事件,即動作行為變化的完成後經歷到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

“แล้ว”/léew/與“了”的對應關係就表現在謂詞後的助詞“แล้ว”/léew/、連詞“แล้ว”/léew/與半動詞後助詞半連詞這三個方面。

“แล้ว”/léew/只表示動作行為的完成與變化的完成,與“了1”的語法意義相同,就是“แล้ว”/léew/用於有先後發生關係的事件。敘述有先後發生關係的事件,前一事件完成後就發生後一事件,“了1”與泰語“แล้ว”/léew/均表示完成。“了1”在單一事件句中能表示動作行為進行到或完成到賓語的邊界,時量的邊界,動量的邊界。泰語表示動作行為進行到或完成到賓語的邊界,時量的邊界,動量的邊界,不必用時間性成分。所以漢語句子中有“了1”,“了1”有時不必翻譯成泰語。如:

1.重疊動詞之間加“了1”

2.述語-結果補語與“了1”配合使用

3.“了1”在“處所詞語+動詞+名詞(表示存在的事物)”存在句結構

4.在連動句中,前一謂語表示後一謂語所表示的動作行為的方式或後一謂語表示的動作行為是前一謂語表示的動作的目的,“了”出現在後一謂語,即:“主語+謂語1+謂語2+了1”,表示後一謂語的完成。

5.在兼語句中,“了”出現在後一謂語之後,即:“主語+謂語1+名詞+謂語2+了1”

“了2”與“แล้ว”/léew/表示新情況或事件的出現,可以強調肯定出現的新情況或事件,也可以強調變化,(當然,新情況的出現也算一種變化)新情況或事件可以出現於過去、現在或將來的時間。從談話交際的角度來看,新情況或事件有時不是由事件本身的角度決定的,而是由听话人或說話人所未知的角度決定的。

“了”放在謂詞後面與句尾的位置,表示新事件的出現,新事件表示完成事件,這是“了1+2”。這個“了1+2”與表示新事件出現,新事件表示事件完成的“แล้ว”/แล้ว/有對應關係。

“動詞+了1+數量詞/動量+(名詞)+了2”的結構與“動詞+(名詞)+數量詞/動量+แล้ว”的結構都表示新情況或事件出現,新情況、事件表示動作行為變化完成或進行到若干名詞邊界的數量/動量,名詞邊界的數量/動量到目前算是新階段。“動詞+了1+時量+(名詞)+了2”的結構與“動詞+(名詞)+時量+แล้ว”的結構,這兩種結構也表示相同的語法意義,都表示新事件的出現:

1. 表示新事件,即動作行為進行到時間的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。
2. 表示新事件,即表示動作行為或變化完成以後狀態出現而持續到時量的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。
3. 表示新事件,即變化完成以後,狀態沒出現如第二項,即變化完成以後經過到時量的邊界,時量的邊界到目前算是新階段。

敘述有先後發生關係的句子,即前一事件完成後就發生後一事件。“了1”出現在前一事件的謂詞後,表示前一事件的謂詞完成後就發生後一事件。這個“了1”與泰語連詞表示以後、然後意義的“แล้ว”/แล้ว/有對應關係,“แล้ว”/แล้ว/在主謂詞組前,大致相當於北京話的“完了就”的意思,但“แล้ว”/แล้ว/放在後一事件的前面。這個“แล้ว”/แล้ว/放在後一事件的前面,表示前一事件完成後就發生有連詞“แล้ว”/แล้ว/的後一事件。

6.2 題外語

本文沒把趨向補語與“了”配合使用的方面拿來研究,因為作者發現語言學者研究趨向補語的理論與意見並不一致,除此以外,有些趨向補語表示時體,與“了1”相似,所以為了深刻研究“了1”的語法意義,本文就只研究“了”。

本文只研究“了”的語法作用與語法意義,沒研究能否省略“了1”的方面與“了2”能使句子獨立成句的的方面。這些問題有待進一步研究。

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุชาทิพย์ อัมพรคณีย์ เกิดเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขา วิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการ ศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชา ภาษาตะวันออก ที่บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย